

**JYVÄSKYLÄ SINFONIA, TORVISOITTOKUNNASTA
KAUPUNGINORKESTERIKSI**

Pirkko Korhonen
Lisensiaatintutkielma
Musiikkitiede
5.9.2005
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta: Humanistinen

Laitos: Musiikin laitos

Tekijä: Korhonen, Pirkko Hannele

Työn nimi: Jyväskylä Sinfonia edeltäjiin

Työn laji: Lisensiaatintutkielma

Oppiaine: Musiikkitiede

Aika: Elokuu 2005

Sivumäärä: 406

Tiivistelmä:

Työni käsittelee Jyväskylän orkesterihistoriaa ja erityisesti kaupunginorkesterin, nykyiseltä nimeltään Jyväskylä Sinfonian, ja sen edeltäjien menneisyyttä. Tutkimusongelmani oli paitsi selvittää Jyväskylä Sinfonian varsinainen syntyajankohta, myös koota tämän kaupungin merkittävän kulttuuri-instituution menneisyyden tärkeät virstanpylväät yksiin kansiin. Varsinaisen yhden ja ainoan tutkimusmenetelmän nimeäminen on vaikeaa; työssäni on niin rakenne-, kulttuuri-, kuin reseptiohistoriallisiin piirteitä. Vapaata teemahaastattelua käyttäen olen haastatellut useita orkesterin menneisyyteen vaikuttaneita henkilöitä heiltä arvokasta muistitietoa saadakseni.

Lähdeaineisto on ollut pääsääntöisesti hyvin runsas, vaikka osin puutteellinen. Viimeisten kolmenkymmenen vuoden ajalta tietoa on olemassa erittäin paljon, mutta sitä vanhempaa hyvin vähän, esimerkiksi Jyväskylän Orkesterin (v. 1955–1956) kokouspöytäkirjoja ja muita asiapapereita en ole yrityksistäni huolimatta löytänyt. Jyväskylän kaupunginhistoriasta ja sen erilaisista instituutioista kirjoitetuista teoksista olen koonnut orkesteria koskevat tiedonmuruset ja yhdistänyt niitä kaupunginhallituksen ja -valtuuston kokouspöytäkirjojen päätöksiin, musiikkilautakunnan esityksiin sekä haastatteleamalla saamiini arvokkaisiin muistitietoihin.

Tutkimukseni aluksi luon katsauksen Suomen varhaiseen orkesterihistoriaan; siihen kuinka sinfoniaorkesteriperinne rantautui Turun kautta maahamme ja siirtyi sitten uuteen pääkaupunkiin, Helsinkiin. Tarkastelen myös orkestereitten syntyä muissa Suomen maaseutukaupungeissa.

Jyväskylän ensimmäinen kaupunginorkesteri, torvisoittokunta, perustettiin jo vuonna 1977. Kaupungin sivistyneistön piirissä kamarimusiikin harrastus lisääntyi vuosisadan taitteessa huomattavasti ja erilaisilla perheyhtyeillä (esim. Hannikaiset) oli suuri merkitys historian kulussa. Ensimmäinen nykyistä sinfoniaorkesterikokoonpanoa vastaava orkesteri, joka syntyi kaupunkiin vuonna 1914, toimi vain kaksi vuotta. Jyväskylän Amatööri-orkesteri, joka perustettiin vuonna 1916, toimi sen sijaan aktiivisesti 1940-luvun puoleen väliin saakka, jonka jälkeen se keskittyi orkesterikoulun ylläpitämiseen ja otti soittamalla osaa uuden, ns. Yhdistyneitten Orkestereitten (v. 1945–1947) toimintaan. Vuonna 1948 Jyväskylään syntyi Musiikkiopisto, jossa virisi aktiivinen orkesteritoiminta kapellimestari Ahti Karjalaisen johdolla. Vuonna 1955 tuo aikaansaava kapellimestari, samoin kuin suurin osa orkesterin soittajistakin, erosi kuitenkin oppilaitoksen palveluksesta taloudellisten resurssien puutteen vuoksi ja orkesterin toiminta siinä muodossa loppui.

Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen ylläpitämä Jyväskylän Orkesteri perustettiin Musiikkiopiston Orkesterin raunioille vuonna 1955. Kymmenen vuoden kuluessa se kulki määrätietoisesti kohti ammattilaisuutta: vuonna 1959 kaupunkiin perustettiin musiikinjohtajan virka, vuonna 1961 konserttimestarin toimi ja lopulta vuonna 1965 orkesteri kunnallistettiin. Runsaat kaksikymmentä vuotta myöhemmin, vuonna 1988 Jyväskylän kaupunginorkesteri muuttui Suomen oloissa ainutlaatuisiksi osakeyhtiömuotoiseksi, mutta jo yhtätoista vuotta myöhemmin, vuonna 1999 takaisin kaupungin alaisuuteen. Nykyisin kaupunginorkesteri esiintyy Jyväskylä Sinfonia -nimisenä ja ulkomaankiertueillaan Sinfonia Finlandiana.

Orkesterin taiteellisia johtajina ovat toimineet ennen sen nykyistä ylikapellimestari Patrick Gallois´ta kapellimestarit Ahti Karjalainen, Jukka Hapuoja, Onni Kelo, Jorma Svanström, Kyösti Haatanen, William Boughton, Ari Rasilainen ja Markus Lehtinen, joista jokainen on kehittänyt orkesteria yhä monipuolisemmaksi ja paremmaksi. Tällä hetkellä 50-vuotiaaseen Jyväskylä Sinfoniaan kuuluu 38 muusikkoa, joiden keski-ikä on 44 vuotta. Orkesterin organisatorisesta johdosta vastaa intendentti Lasse Allonen ja sen markkinointi- ja viestintäpäällikkönä toimii Mari Itäranta.

Jyväskylä Sinfonian tulevaisuus näyttää turvatulta: orkesterin kehityssuunta on voimakkaasti nousujohteinen. Orkesteri on profiloitunut kansainvälisen toiminnan kehittämiseen ulkomaankiertueiden ja levytysten avulla. Jyväskylä Sinfonian vahvuutena on aina ollut avoimuus ja ennakkoluulottomuus kaikenlaiseen musiikkiin, eikä tulevaisuus haasteineen varmaankaan muuta orkesterin perusluonnetta. Haasteita orkesterilla onkin tulevaisuudessa useita, esimerkiksi konserttitalokurjuudesta pääseminen, soittajien ikääntymisen negatiivisten vaikutusten eliminoiminen ja yleensä orkesterikonserttiperinteen tarpeen todistaminen.

Litteinä on lähteiden lisäksi myös orkesteria koskevia tilastoja sekä henkilöstö-, konsertti-, vierailijakapellimestari- ja solistiluettelot.

Asiasanat: Orkesteri, Sinfoniaorkesteri, Jyväskylä Sinfonia, Orkesterihistoria, Jyväskylän musiikkielämä, Kaupunginorkesteri, Kulttuurihistoria, Historiantutkimus

Säilytyspaikka: JYO, musiikin laitos

Muita tietoja: Julkaistaan kirjana lokakuussa 2005(Gummerus)

SISÄLLYS

Sisällys.....	2
1 Johdanto.....	7
1.1 Aikaisemmat tutkimukset Jyväskylän orkesterihistoriasta	7
1.2 Tutkimusaihe ja lähdeaineisto.....	9
1.3 Tutkimusmenetelmät.....	10
1.4 Tutkimuksen ongelmat.....	12
2 Suomen orkesterihistorian varhaisvaiheita.....	17
2.1 Turun Soitannollinen Seura.....	18
2.2 Orkesteritoiminta siirtyy Helsinkiin.....	19
2.2.1 Pacius Helsingin musiikkielämän primus motorina	20
2.2.2 Teatteriorkesterit.....	21
2.2.3 Helsingin Orkesteriyhdistyksestä Kaupunginorkesteriksi	24
2.2.4 Pienestä Yleisradion Orkesterista Radion Sinfoniaorkesteriksi	26
2.3. Orkesteritoiminnasta muissa Suomen kaupungeissa	28
3 Jyväskylän kaupunginorkesterin edeltäjät.....	31
3.1 Soittokunta, ensimmäinen "kaupunginorkesteri".....	33
3.1.1 Soittokunnan synty	33
3.1.2 Kockin orkesteri vuosina 1878–1882.....	34
3.1.3 Dahlströmin orkesteri vuosina 1883–1886	35
3.1.4 Laulujuhlat Jyväskylässä.....	35
3.1.5 Pahlmanin soittokunta vuosina 1886–1889.....	36
3.1.6 Ärtynyt orkesteri eroaa	37
3.1.7 Tommilan soittokunta vuosina 1895–1913.....	37
3.2 Kamarimusiikkitoiminta vuosisadan vaihteen Jyväskylässä	38
3.2.1 Kamarimuusikot yhteistyössä: ensimmäinen sinfoniakonsertti vuonna 1892.....	38
3.2.2 Perheyhteet kaupungin musiikkielämän voimavaroina	39
3.2.3 Vapautettu kuningatar	40
3.3 Mannerströmin orkesteri, toinen "kaupunginorkesteri".....	41
3.3.1 Musiikkielämän elvytysyrityksiä	41
3.3.2 Mannerström orkesterin johdossa vuosina 1914–1915.....	41
3.4 Jyväskylän Amatööriorkesteri.....	43
3.4.1 Soittajat järjestäytyvät.....	43
3.4.2 Sota-aika 1916–1919.....	45
3.4.3 Koskimies kapellimestarina vuosina 1919–1925.....	45
3.4.4 Amatööriorkesterilaiset runkona Lyseon Orkesterissa	46
3.4.5 Pohjanmiehen kolmivuotiskausi 1925–1928	47
3.4.6 Orkesterin oma soittaja Kosonen johtajana 1928–1931.....	48
3.4.7 Roiha nousee kapellimestarinkorokkeelle ensimmäistä kertaa.....	48
3.4.8 Hiljaiset vuodet soittorintamalla	50
3.4.9 Roiha palaa tohtorina.....	51
3.5 Yhtyneet orkesterit 1946–1947.....	53
3.6 Kaupungin orkesteritoiminta siirtyy musiikkiopistoon	55
3.6.1 Musiikkiopiston ja sen orkesterin alkuvaiheet.....	55
3.6.2 Karjalainen saa orkesterin kehittämistehtävän	56

3.6.3 Kamariorkesteri Karjalaisen orkesterin tilalle	60
4 Jyväskylän orkesteri 1955–1965	61
4.1 Orkesteriyhdistyksen perustaminen	61
4.2 Toiminta alkaa sujuvasti	63
4.2.1 Orkesteri järjestäytyy	63
4.2.2 Musiikkilautakunta yrittää hieroa sovintoa	64
4.3 Yhteistyömahdollisuuksia etsitään	66
4.3.1 Jalas vierailee kapellimestarina	66
4.3.2 Kuusisto ja Krohn ulkopuolisina neuvonantajina	67
4.4 Kunnan konserttisali puuttuu kaupungista	68
4.5 Jyväskylä saa musiikinjohtajan	69
4.5.1 Toimi perustetaan	69
4.5.2 Musiikinjohtaja Hapuoja	70
4.5.3 Kuoronjohtaja Hapuoja	72
4.6 ... ja orkesteri konserttimestarin	73
4.6.1 Toimi perustetaan	73
4.6.2 Konserttimestari Kivilä	74
4.6.3 Pilvi orkesterin aurinkoisella taivaalla	75
4.7 Jyväskylän Orkesteri avaa tiensä maailmalle	76
4.7.1 Jyväskylään kaupunginorkesteri?	76
4.7.2 Konsertit Eskilstunassa ja kouluissa	76
4.7.3 Pilvi väistyy -Karjalainen musiikinjohtajaksi	77
4.8 Ahti-sedän paluu	78
4.9 Orkesteriyhdistyksen alaisuudesta kaupungin omaksi	79
4.9.1 Musiikkijaosto	79
4.9.2 Konservatorion viisi opettajaa orkesteriin	80
4.9.3 Runko-orkesteri syntyy	81
5 Karjalainen kaupunginorkesterin johtajana 1965–1969	84
5.1 Orkesterin hallinto ja talous 1960-luvun lopulla	84
5.1.1 Taloudenhoitajan rooli musiikkilautakunnan ja orkesterin välissä	84
5.1.2 Tuloista ja menoista	85
5.2 Runko-orkesterikokoonpano muuntuu, kasvaakin	87
5.2.1 Oppilassoittajat ja uusia vakansseja orkesteriin	87
5.2.2 Konserttimestarit vaihtuvat	88
5.2.3 Muutoksia soittajistossa	89
5.2.4 Muita lähtöjä ja saapumisia	90
5.3 Konserttitoiminnasta	91
5.3.1 Orkesterin arki	91
5.3.2 Ensimmäisen vuoden tapahtumia	92
5.3.3 Toiminta vakiintuu vuonna 1966	94
5.3.4 Vuonna 1967 konsertit lisääntyvät entisestään	96
5.3.5 Esiintymisiä joka kolmas päivä	98
5.3.6 Puhaltajien, laulajien ja viihdemusiikin vuosi 1969	100
5.3.7 Karjalaisen viimeinen kevät orkesterinjohdossa	103
6 Kelon kausi 1970–1977	105
6.1 Uuden kapellimestarin valitseminen	105
6.2 Orkesterin hallinto ja talous	107
6.3 Ammattimuusikkojen määrä lisääntyy	109
6.3.1 Konserttimestari vaihtuu taas	109

6.3.2 Orkesteri hakee muotoaan.....	111
6.4 Orkesterin taiteellisen toiminnan yleispiirteitä.....	112
6.4.1 Kelon aikaansaannokset.....	112
6.4.2 Orkesterin ohjelmisto pähkinänkuoressa.....	114
6.5 Konserttitoiminnasta.....	116
6.5.1 Orkesteri uuden edessä.....	116
6.5.2 Onni vauhdissa.....	118
6.5.3 Josef Sukista Viva Brassin kautta Konsta Jylhään – jokaiselle jotakin.....	121
6.5.4 Mukana viihdettä ja työväenmusiikkiakin.....	125
6.5.5 Tihon Hrennikov solistina.....	126
6.5.6 Kelo keväällä.....	129
6.5.7 ... Svanström syksyllä.....	131
6.5.8 Onni palaa ohjaimiin.....	134
6.5.9 Kelo lopettaa monivuotisen kautensa.....	136
6.6 Kulttuuriväen mielipiteet ristiriitaisia.....	138
7 Svanströmin kausi 1977–1980.....	141
7.1 Musiikkijaosto musiikkilautakunnan tilalle.....	141
7.2 Orkesteri kasvaa.....	143
7.2.1 Vaikituista konserttimestaria etsitään.....	143
7.2.2 Orkesteri uusiutuu.....	145
7.3 Svanströmin yleislinjaukset.....	147
7.4 Konserttitoiminnasta.....	149
7.4.1 Svanström Kelon tilalle.....	149
7.4.2 Viihteen vuosi.....	152
7.4.3 Jussi Jalas jälleen Jyväskylässä.....	155
7.4.4 ”Jorkan” viimeinen kevät.....	157
7.5 Uusi mies ohjaksiin.....	159
8 Haatasten kausi 1980–1986.....	160
8.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta.....	160
8.2 Orkesterin joukko vakiintuu.....	162
8.3 Haatasten päälinjaukset.....	164
8.4 Konserttitoiminnasta.....	167
8.4.1 Haatasten aloitus.....	167
8.4.2 Karita Mattila kaksi kertaa Jyväskylässä.....	168
8.4.3 Jukka-Pekka Saraste ja Eri Klaskin Jyväskylässä.....	170
8.4.4 Suuria sinfonioita pienellä jousistolla.....	174
8.4.5 Esiintymisiä aikaisempaa enemmän, samoin kuulijoita.....	176
8.4.6 Kachidze lumoa.....	179
8.4.7 Haatasten viimeinen kevät.....	182
8.5 Haataselle haetaan seuraajaa.....	183
9 Boughtonin kausi 1986–1993.....	185
9.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta.....	185
9.2 Orkesteri kasvaa.....	187
9.3 Boughtonin punainen lanka.....	189
9.4 Konserttitoiminnasta.....	194
9.4.1 Boughton aloittaa englantilaisella.....	194
9.4.2 Päävierailijana keväällä Czajkowski, syksyllä Lehtinen.....	196
9.4.3 Markus lähtee, Reiska palaa - mutta Viljo pysyy.....	199

9.4.4 "Jyväskylässähän onkin hyvä orkesteri!"	202
9.4.5 Orkesteri juhlii huippusolistein.....	207
9.4.6 Menuhin kruunaa vuoden.....	210
9.4.7 Orkesteri Virossa	215
9.4.8 "Viljo" lähtee, mutta Fantasia-hanke etenee.....	219
10 Soitantokausi 1993–1994 ilman johtajaa	222
10.1 Kuka kapellimestariksi?.....	222
10.2 Konserttitoiminnasta.....	223
10.2.1 Useita vierailijoita.....	223
10.2.2 Lloyd Webberia, Miljoonasadetta ja vähän teknoakin	225
11 Rasilaisen kausi 1994–1998.....	228
11.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta	228
11.2 "Vuoden muusikko" -tunnustus.....	230
11.3 "Kaikuisa kuin Hampurin rautatieasema"	231
11.4 Rasilaisen päälinjaukset	235
11.5. Konserttitoiminnasta.....	237
11.5.1 "Klassinen ja kevyt kuhertelevat"	237
11.5.2 Minä-Kuningas-Minä.....	239
11.5.3 Tango Illusion.....	242
11.5.4 "Päänsärky Buranasta"	244
11.5.5 Ovet paukkuvat	250
12 Orkesteri etsii "kipparia" 1998–1999.....	253
12.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta	253
12.2 Kuka Rasilaisen manttelinperijäksi?	254
12.3 Konserttitoiminnasta.....	255
12.3.1 Vierailijoiden syksy	255
12.3.2 Viihdettä ja vakavaa.....	258
13 Lehtisen kausi 1999–2002.....	262
13.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta	262
13.2 Lisää vakansseja!	263
13.3 Lehtisen mukana askel vakavampaan	265
13.4 Konserttitoiminnasta.....	266
13.4.1 Vuosituhat vaihtuu	266
13.4.2 "Kohti Nousevaa Aurinkoa"	269
13.4.3 Vierailijoitten vuosi.....	275
13.4.4 Ovet paukkuvat jälleen	279
14 Siirtymäkausi 2002–2003.....	283
14.1 Toinen toistaan hienompia kapellimestareita.....	283
14.2 Kohti tulevaa	286
14.3 Kesäinen Ranska.....	290
15 Gallois´n kausi 2003-.....	293
15.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta	293
15.2 Soittajia menee ja tulee.....	294
15.3 Gallois´n tavoitteet	296
15.4 Konserttitoiminnasta.....	297
15.4.1 Ensimmäinen syksy	297

15.4.2	Levytysten ja kiertueiden vuosi	301
15.4.3	Gallois'n ystävien kevät	310
16	Näin nyt, mutta mitä tulevaisuudessa?	314
16.1	<i>Ikäkysymys</i>	314
16.2	<i>Jyväskylä Sinfonian menneisyys pähkinänkuoressa</i>	315
16.3	<i>Haasteet, uhat ja vahvuudet</i>	318
16.4	<i>Loistava tulevaisuus?</i>	321
Lähteet	323
<i>Arkistomateriaali</i>	323
Jyväskylän kaupunginarkisto (JKA)	323
Keski-Suomen Konservatorion arkisto (KSKA)	323
Keski-Suomen Museon arkisto (KSMA)	323
Jyväskylän maakunta-arkisto (JMA)	323
Muut arkistot	323
<i>Painetut lähteet</i>	324
<i>Painamattomat lähteet</i>	327
<i>Sanoma- ja aikakauslehdet (valikoiden vuosilta 1869–2005)</i>	327
<i>Haastattelut</i>	328
<i>Muut lähteet</i>	329
Liitteet	330
<i>Liite 1 Käytetyt lyhenteet</i>	330
<i>Liite 2 Tilastot</i>	331
<i>Liite 3 Henkilöstöluettelot vuosina 1964–2005</i>	335
Orkesterin organisatorinen johto	335
Orkesterin taiteellinen johto	335
Konserttimestarit	336
Henkilöstö	336
<i>Liite 4 Konsertit vuosina 1955–2005</i>	340
Vierailijakapellimestarit	384
Solistit	388

1 JOHDANTO

Jyväskylän kaupunginorkesteri, nykyiseltä nimeltään Jyväskylä Sinfonia täyttää vuonna 2005 ”pyöreitä vuosia”: sen perustamisesta tulee silloin kuluneeksi 50 vuotta ja sen ensimmäisestä kunnallistamisesta 40 vuotta. Ymmärrettävästi kaupungin orkesteritoiminnalla on huomattavasti pidemmälle menneisyyteen ulottuvat juuret, ja myös kaupunginorkesterin perustamisajankohdasta on useita eri näkökantoja ja uskomuksia. Joissain yhteyksissä on väitetty kaupunginorkesterin syntyneen Jyväskylässä 1900-luvun alussa perustetun Amatööriorkesterin pohjalta. Myös Musiikkiopiston sotien jälkeen 1950-luvun taitteessa toiminutta orkesteria on sanottu nykyisen kaupunginorkesterin aluksi. Jyväskylä Sinfonia itse ilmoittaa orkesterin perustetun vuonna 1955, jolloin syntyi Jyväskylän Orkesteriyhdistys ylläpitämään kaupungin orkesteritoimintaa, mutta lisää aina ilmoitukseensa myös orkesterin ensimmäisen kunnallistamisen ajankohdan, vuoden 1965. Kuitenkin virallisissa yhteyksissä orkesteri on tähän asti järjestänyt juhlakonserttinsa aina laskien perustamisajankohdakseen kunnallistamisen. Koska tutkittua tietoa kaikista kunnallisen orkesterin edeltävistä jaksoista ei ole tähän saakka ollut saatavilla, Jyväskylä Sinfonian käytäntö onkin ymmärrettävää, ja onhan kunnallistaminen sitä paitsi tuonut orkesterille selkeän, virallisesti tunnustetun aseman kaupunkiorganisaatiossa. Myös kaupunginteatteri on ottanut saman käytännön; se juhli vuonna 2001 nelikymmenvuotista taivaltaan kunnallisena organisaationa.

1.1 Aikaisemmat tutkimukset Jyväskylän orkesterihistoriasta

Jyväskylä Sinfonian toiminnan viimeisimmistä neljästäkymmenestä vuodesta ei ole koottu minkäänlaista historiaa jälkipolville säilytettäväksi, eikä myöskään orkesterin varhaisemmista, kunnallistamista edeltävistä vaiheista. Jyväskylän orkesteria ja sen toimintaa on kyllä tutkittu jonkin verran, mutta tutkimusten aiheet ovat olleet eri asioihin keskittyviä ja suppeampaa ajanjaksoa koskettavia.

Kenties laajin orkesteria koskeva tutkimus on Timo K. Salosen vuonna 1990, Jyväskylän Yliopiston Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisema tutkimus konserttimusiikin yleisöstä, esimerkkinä Jyväskylän Sinfoniaorkesteri. Tämä varsin mielenkiintoinen tutkimus valottaa

monipuolisesti orkesterin yleisöä, sen määrää ja sosioekonomista asemaa, tottumuksia ja toiveita, mutta esittää toisaalta todella suppean ja erittäin epämääräisen, jopa väärän kuvan orkesterin synnystä¹. Yksi vanhimmista, vuodelta 1977 oleva Jyväskylän kaupunginorkesteria koskeva tutkimus kuuluu osana laajaan koko kaupungin musiikkielämää kartoittavaan tutkimukseen, jonka toimeenpanevina tahoina olivat Jyväskylän Yliopiston yhteiskuntapolitiikan ja musiikkitieteen laitokset. Jyväskylän kaupunginorkesteria koskevan osuuden tekivät yhteistyönään musiikkitieteen seminaariesitelmäksi Michael Claussen, nykyinen Kuopion kaupunginorkesterin intendentti, sekä Marjatta Väisänen (nykyisin Ikonen), Pirkko Sairanen ja Tuulikki Mäkelä². Filosofian kandidaatit Marke Vornanen ja Pirjo Kauhanen ovat yhteisessä, Jyväskylän Yliopiston Musiikkitieteen laitokselle vuonna 1997 tekemässään pro gradu -tutkielmassaan paneutuneet Jyväskylän kaupunginorkesterin soittamaan ohjelmistoon ja sen suunnitteluun³. Myös samaan yliopistoon vuonna 1996 hyväksytyssä filosofian kandidaatti Mikael Ratschinskij'n gradussa Postmoderni on pop – eli miksi sinfoniaorkesterit soittavat populaarimusiikkia, on paneuduttu Jyväskylä Sinfonian soittamaan ohjelmistoon⁴.

Myös muutamia muita Jyväskylän kaupunginorkesterin toimintaa käsitteleviä tai ainakin sitä sivuavia tutkimuksia on tehty Jyväskylän Yliopiston Musiikkitieteen laitoksella lähinnä 1990-luvulla: esimerkiksi filosofian kandidaatti Riikka Jakonen on tutkinut gradussaan vuonna 1995 musiikkikritiikin lukijoita, joihin kuului muun muassa Jyväskylän Sinfoniaorkesterin ystävät -yhdistyksen jäsenet⁵. Myös muutama Jyväskylän yliopiston taloustieteen opiskelija on tehnyt erilaisia orkesterin taloutta ja markkinointia käsitteleviä tutkielmia, esimerkkinä tällaisesta Jari Oinosen vuonna 1996 tekemä pro seminaari -esitelmä. Jyväskylän Amatööriorkesterin monivuotisena johtajana tunnetuksi tulleen musiikinopettaja Tapio Koivukosken laudaturseminariesitelmä vuodelta 1982 käsittelee Amatööriorkesterin menneisyyttä ja valottaa näin osaltaan Jyväskylän kaupungin orkesterihistorian yhtä osaa⁶. Suomen Sinfoniaorkesterit ry on tehnyt useita tutkimuksia, joissa myös Jyväskylän

¹ Salonen 1990, 36

² Claussen, Väisänen, Sairanen & Mäkelä 1977

³ Kauhanen & Vornanen 1997

⁴ Ratschinskij 1996

⁵ Jakonen 1995

⁶ Koivukoski 1982

orkesteri on mukana yhtenä monista. Myös arvostettu taloustutkija Heikki Helin on paneutunut Jyväskylän kaupunginorkesterin talousasioihin tutkimuksissaan⁷.

1.2 Tutkimusaihe ja lähdeaineisto

Tämä tutkimus täydentää edellä mainittuja tutkimuksia kokoamalla Jyväskylän orkesterielämän menneisyyttä. Se selvittelee paitsi Jyväskylän orkesterihistoriaa ja kaupunginorkesterin edeltäjiä, myös tallentaa paikallishistoriallisesti merkittävän Jyväskylän kaupunginorkesterin, nykyisen Jyväskylä Sinfonian menneisyyttä yksiin kansiin tuleville sukupolville tiedoksi. Toivon, että työni antaa myös lisäselvitystä kaupunginorkesterin syntyajankohdasta, josta on vallalla monenlaista uskomusta. Tutkimus ajoittuu orkesterin 40-vuotissyntymäpäivän kynnykselle ja se julkaistaan juhlistamaan orkesterin ansiokkaita menneitä vuosia ja luomaan historiallista viitekehystä orkesterin tulevalle kehitykselle.

Tutkimuksen tekeminen on ajankohtaista ja jopa kiireellistä myös siksi, että vielä on saatavissa jonkin verran autenttista muistitietoa sellaisilta henkilöiltä, jotka ovat olleet mukana orkesteritoiminnassa sen kunnallistamisen aikoihin tai jopa ennen sitä. Muistitiedon tärkeys tiedonlähteenä korostuu erityisesti 1950- ja 1960-luvun kunnallistamista edeltävissä tapahtumissa, joista on vain vähän dokumentoitua tietoa jäljellä; kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätökset on toki tarkasti tallennettuina, ja melko hyvin myös musiikkilautakunnan päätökset, mutta esimerkiksi Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen asiapaperit ovat kadonneet jäljettömiin. Lukuisista salapoliisityötä muistuttavista yrityksistäni huolimatta en ole löytänyt yhdistyksen varmasti aikanaan erityisen huolellisesti pidettyjä asiapapereita; ne tuntuvat haihtuneen kuin tuhka tuuleen. Orkesteria käsittelevä materiaali 1970-luvulta lähtien on sen sijaan hyvin arkistoituna Jyväskylän kaupunginarkistossa.

Työni edistyessä olen harjaantunut heuristiikassa melkoisesti. Olen käynyt läpi kaiken löytämäni Jyväskylän orkesterielämää koskevan tiedon niin Jyväskylän Kaupunginarkistosta, Maakunta-arkistosta, Keski-Suomen Museon arkistosta, Jyväskylän Orkesteriosakeyhtiön arkistosta, Jyväskylän Ammattikorkeakoulun kulttuuripuolen arkistosta, Jyväskylän Amatööriorkesterin arkistosta, kuin muutamista yksityisistäkin arkistoista. Lisäksi olen

⁷ Helin 2003

hakenut Jyväskylän kaupungista kirjoitetusta kirjallisuudesta täydentäviä tietoja tutkimukselleni; Tommilan⁸ kirjoittamien kaupungin varsinaisien historiakirjojen lisäksi olen etsinyt tietoja esimerkiksi myös useammasta Jyväskylän seminaaria käsittelevästä kirjasta sekä Jyväskylän Lyseon historian monista julkaisuista. Olen tutustunut myös kaupungin Työväenyhdistyksen historiaan, yhtä lailla kuin Suojeluskunnankin menneisyyteen ja lukenut tietoja poimien myös useampia muistelmateoksia. Erityisen suureksi avuksi minulle on ollut filosofian lisensiaatti Juhani Laurilan tekemät, myös paljon kaupungin orkesterihistoriaa sivuavat tutkimukset Keski-Suomen Konservatorion historiasta⁹.

Olen käyttänyt hyväkseni myös orkesterin kausiohjelmia ja konserteista kirjoitettuja etukäteispuffeja sekä lehtiarvosteluja. Valtaosa lehtikritiikeistä on Jyväskylän seudun suurilevikkisimmästä sanomalehdestä, Keski-suomalaisesta, mutta varsinkin 1960- ja 1970-luvuilla Jyväskylän kaupunginorkesterin konsertteja arvosteltiin myös Aamulehdessä, Kansan Uutisissa ja Vastineessa, joista Aamulehdellä on kansallisesti laaja lukijakunta. Onkin ollut varsin mielenkiintoista vertailla erityisesti 1970-luvun poliittisesti aktiivisen aikakauden kritiikkejä toisiinsa ja yrittää luoda niiden perusteella jonkinlaista kuvaa sen ajan yhteiskunnasta. Viimeisten vuosikymmenten aikana Jyväskylän kaupunginorkesterin konserttien arvostelut on julkaistu pääsääntöisesti vain Keski-suomalaisessa. Kun vielä kriitikkokin on yleensä aina sama henkilö, jonka mielipide on vain yksi monien joukossa, ei lehtikritiikeistä voi saada välttämättä aivan todenmukaista kuvaa tapahtumista, suuntaa antavia kylläkin. Mielestäni lehtiarvostelut onkin nähtävä enemmän jonkinlaisina ajankuvauksina ja tunnelman ilmaisijoina, kuin faktana.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Varsinaisen tutkimusmetodin nimeäminen on vaikeaa, koska olen koonnut ja kartoittanut paikallista orkesterihistoriaa useaa eri menetelmää käyttäen. Työssäni onkin havaittavissa sekä kulttuuri-, rakenne- että reseptiohistoriallisia piirteitä. Olen koonnut Jyväskylän kaupunginorkesterin vaiheita, sijoittanut tapahtumat kontekstiinsa eli valottanut myös muita yhteiskunnan samanaikaisia tapahtumia ja niiden mahdollisia seurauksia orkesterin toimintaan sekä käsitellyt suhteellisen paljon myös konserttien vastaanottoa kritiikin valossa. Olen

⁸ Tommila 1972

pyrkinyt myös ymmärtämään orkesteriyhteisössä vallitsevia kerrostumia ja perinnetekijöitä useilta eri ajoilta, joskus yllättävän kaukaakin peräisin olevia; onhan orkesteri instituutiona traditionaalisuudessaan vertaansa vailla. Vapaamuotoinen teemahaastattelu on myös ollut yksi tärkeistä tutkimusmetodeistani: olen haastatellut vuosien 2004–2005 välisenä aikana yli kahtakymmentä jyvaskyläläisvaikuttajaa.

Eräs vanhimmista Jyväskylän orkesteritoiminnassa mukanaolleista muusikoista on teknikko Tauno Noronen, jolta olen saanut paljon arvokasta tietoa ja mielenkiintoista ajankuvausta orkesterin varhaisvaiheista. Noronen toimi aktiivisesti mukana myös kaupungin luottamustoimissa, esimerkiksi musiikkilautakunnan puheenjohtajana vuosina 1977–1980, joten häneltä olen saanut runsaasti myös sellaista tietoa ja laajempaa näkemystä, joka tavalliselta muusikolta puuttuu. Myös vuonna 1955 perustetun Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen orkesterin ensimmäinen konserttimestari, nykyisin Kuopiossa vaikuttava, pankinjohtajana elämäntyönsä tehnyt Aarne Sariola on valaissut minua omalta aktiivijaltaan Jyväskylän musiikkielämän vaikuttajana. Norosen ja Sariolan lisäksi myös moni muu ikääntynyt amatöörimuusikko on ollut tutkimukselleni suureksi avuksi.

Orkesterin kunnallistamisen vaiheen kokeneita muusikoita on paremmin tavoitettavissa. Jyväskylä Sinfonian riveissä soittaa yhä kaksi kunnallisen orkesterin alkuperäistä muusikkoa, lyömäsoittaja Reijo Hämäläinen sekä fagotisti Matti Miettinen, joka tosin jää kesällä 2005 ansaituille eläkepäivilleen neljäkymmenen ansiokkaan työvuoden jälkeen. Näiden kahden edellä mainitun muusikon lisäksi olen keskustellut myös kahden muun aivan kunnallisen orkesterin alkuvuosina toimintaan mukaan tulleiden muusikoiden, vastikää eläköityneen basisti Mikko Oinosen ja vieläkin orkesterissa oboistina toimivan Tauno Hämäläisen kanssa.

Olen haastatellut jo mainitsemieni orkesterin alkuvaiheiden soittajien lisäksi myös kaikkia vielä elossa olevia orkesterin entisiä kapellimestareita, sekä tietysti orkesterin nykyistä ylikapellimestaria, Patrick Gallois'ta. Olen keskustellut myös muutaman muun Jyväskylän musiikkielämässä pitkään vaikuttaneen henkilön, esimerkiksi kapellimestari Einari Kropsun sekä kapellimestari-muusikko-luokanopettaja Torsten Lindforsin kanssa. Myös Jyväskylä Sinfonian monivuotinen intendentti Lasse Allonen ja lähes yhtä pitkään orkesterin toimistossa vaikuttanut markkinointi- ja tiedotuspäällikkö Mari Itäranta kuuluvat haastateltujen joukkoon,

⁹ Laurila 2000

kuten myös Orkesterin Ystävät ry:n nykyinen puheenjohtaja Kati Rinne. Haastattelujen määrästä ja laajuudesta johtuvista syistä en ole litteroinut haastatteluja, enkä varsinkaan siksi, että tutkimuskohteeni ei ole puhe sinänsä, vaan sen sisältö. Olen kuitenkin nauhoittanut kaikki haastatteluni kokonaisuudessaan minidisk-levykeille, jotka tallennetaan lähdemateriaaliksi Jyväskylän Yliopiston musiikin laitoksen arkistoon. Vapaamuotoisen teemahaastattelun suomia mahdollisuuksia hyödyntäen olen yrittänyt kaivaa kustakin haastateltavasta esiin merkityksellistä muistitietoa, kuvausta menneestä ja jopa hauskoja tapahtumiakin, joista jo sinällään riittäisi materiaalia myös hieman kevyempää historiikka varten. Kapellimestareita haastatellessa olen pyytänyt heitä muistelemaan tavoitteitaan ja toiveitaan vastaanottaessaan työnsä orkesterin johtajina sekä arvioimaan saavutettuja tuloksia jälkikäteen.

Jyväskylän orkesterihistoriasta on erittäin paljon tutkimusmateriaalia saatavilla ja siksi olenkin joutunut rajaamaan tutkimusaluetta melkoisesti. Olen keskittynyt lähinnä tapahtumien kuvaukseen ja ottanut ensimmäisestä kunnallistamisesta, eli vuodesta 1965 lähtien käsittelyn aiheeksi myös kapellimestareiden pääperiaatteet sekä soitetun ohjelmiston pyrkien etsimään niistä suuria linjoja ja suuntauksia. Olen pyrkinyt sitomaan Jyväskylän kaupunginorkesterin kehityksen myös maamme yleisiin kulttuuripoliittisiin linjauksiin sekä muiden orkestereitten samanaikaisiin tapahtumiin.

1.4 Tutkimuksen ongelmat

Minulla oli jo tutkimustyötä aloittaessani melko selkeä omakohtainen näkemys Jyväskylän orkesterin menneisyydestä, mikä on tutkimukseni kannalta osin positiivinen ja osin negatiivinen seikka. Ensimmäiset kaupunginorkesteriin liittyvät muistikuvani ovat 1960-luvun lopulta, jolloin istuin viikoittain tomerana musiikkiluokkalaisena Jyväskylän kaupunginorkesterin konserteissa yliopiston juhlasalissa. Myös Okko Kamun johtama Haydnin *Luomisen* esitys Taulumäen kirkossa, jossa rakas isänikin oli kuorolaisena mukana, piirtyy voimakkaana tunnemuistikuvana mieleeni. Koko kouluaikeni seurasin omien soitonopiskeluitteni ohella aktiivisesti myös kaupunginorkesterin toimintaa ja ensimmäisen merkinnän kaupunginorkesterin avustajana toimimisestani löysin vuodelta 1976. Syksystä 1979 lähtien olen soittanut yliopisto-opiskelujeni ohella suhteellisen vakituisesti Jyväskylällä

Sinfonian riveissä; aluksi orkesterin vakituisena avustajana ja syksystä 1985 toimessani ensimmäisen viulun soittajana, sittemmin varaäänentohtajana.

Taustani johdosta Jyväskylän orkesterihistorian kasaaminen on ollut minulle varmaan helpompaa kuin aivan ulkopuoliselle tutkijalle; työlästä ja aikaa vievää, mutta myös antoisaa. Tunnen henkilökohtaisesti lähes kaikki orkesterin kehitykseen voimakkaasti vaikuttaneet henkilöt, joten esimerkiksi haastatteluitten tekeminen on ollut luontevaa. Syntyperäisenä jyvaskyläläisenä tiesin myös jo tutkimustyötä aloittaessani ne väylät, joiden kautta hankkia tutkimukselle välttämätöntä lähdemateriaalia. Henkilökohtainen kiinnostukseni, joka on kellastuneita papereita tonkiessani lisääntynyt entisestään, on tietysti aina tutkimukselle eduksi. Historia on sananmukaisesti muuttunut eläväksi silmissäni!

Ongelmiakin olen kohdannut. Yksi suurimmista lienee tutkijan objektiivisuuden löytäminen ja sen säilyttäminen. Voinko irrottautua tarkastelemaan oman organisaationi toimintaa ulkopuolisen silmin, vaikka olen siinä itse vahvasti mukana? Osaanko kirjoittaa pitäytyen tosiasioissa ja siten, etten välitä tekstissäni omia mielipiteitäni? Pystynkö aina erottamaan tutkijafactan mielipiteistäni ja yleisistä käsityksistä, jotka ovat joskus hyvinkin suuressa ristiriidassa keskenään? Kykenenkö yhdistämään asioita toisiinsa ja löytämään tapahtumien ja asioiden välisiä yhteyksiä? Olen saanut vahvistusta mahdollisuuksiini ylittää nämä tutkimuskarikat muun muassa musiikin historian tutkija Jukka Sarjalalta, joka toteaa:

”Musiikinhistorioitsija ei ole enää tosiasioiden objektiivinen löytäjä, arvovaltaisen tietämyksen herra ja hallitsija, joka sijaitsee ajan ja paikan ulkopuolella. Historioitsija kysyy menneisyydeltä tässä ja nyt, omista lähtökohdistaan ja intresseistään käsin.”¹⁰

Hieman myöhemmin Sarjala jatkaa vielä rajummin:

”Historioitsijan perusvalmius on taito laatia kertomuksia ja kyseenalaistaa niitä. Historiankirjoitus on sukua legendoille, myyteille ja runonlaululle, eikä sen pidä hävetä tätä sukulaisuutta. Kertomuksilla on suuri voima luoda merkityksiä asioille ja ilmiöille. Taiteen suuren kertomuksen rakentajat ovat noin kahdensadan vuoden ajan kutoneet tarinaa yhden ja yhtenäisen musiikin pitkästä jatkumosta ikäaikojen takaa tähän päivään. He ovat onnistuneet tehtävässään niin hyvin, että tämän kertomuksen uskottavuutta on monilla tahoilla vieläkin vaikea horjuttaa.”¹¹

¹⁰ Sarjala 2003, 22

¹¹ Sarjala 2003, 23

Myös toinen arvostettu historiantutkija Antero Heikkinen pitää omakohtaisiin havaintoihin perustuvaa tietoa luotettavampana kuin välikäsien kautta saatua; välikäsien mukanaolo lisää väärinkäsityksien ja huomaamattomuuksien todennäköisyyttä¹². Toisaalta hän korostaa objektiivisuutta ihanteena, jota kohti on pyrittävä huolimatta siitä, että täydellisyys jää kuitenkin aina tavoittamatta¹³.

Myös monet tutkimuseettiset kysymykset ovat vaivanneet päätäni; rehellisen tutkijan tulee esittää tietonsa avoimesti, mutta toisaalta ketään loukkaamatta. Tutkimukseni edistyessä olen törmännyt useisiin arkaluontoisiin asioihin, jotka ovat saattaneet vaikuttaa merkittävästi historian kulkuun. Mikä on tutkijan moraali? Kuinka kertoa asioista hienotunteisesti, kuitenkin mitään salaamatta? Kuka on moraaliosassa vastuussa, jos uusi tieto vahingoittaa jotakuta? Mikä on minun tutkijan etiikkani; voinko olla täysin objektiivinen, vaikka olen sekä taloudellisesti, sosiaalisesti että tunneperäisesti riipuvainen tutkittavasta yhteisöstä? Monista vaikeuksista huolimatta olen käsitellyt julkitulleet seikat rehellisesti, mutta pyrkinyt esittämään ne ketään loukkaamatta. Jos olen yrityksessäni epäonnistunut, esitän asianosaisille vilpittömät anteeksipyyntöni!

Tieteellinen tutkimus on nimenomaan ongelmanratkaisua ja ongelmat kuuluvat tutkijan arkeen. Yleensä ongelmat ovat ratkaistavissa suhteellisen helposti, joskus niiden selvittäminen vaatii paljonkin vaivaa ja usein osa niistä jää ikuisiksi ajoiksi ratkaisemattomiksi. Työni edistyessä näin on käynyt myös minulle: esimerkiksi Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen asiapaperit, jotka olisivat olleet merkityksellisiä primäärilähteitä, ovat yhä kateissa, vaikka olen käyttänyt kaikki taitoni niiden löytämiseksi.

Toinen vastaani tullut käytännön ongelma on erilaisten tilastojen tulkinta. Kuten tiedetään, tilastointi- ja tulkintatavoista riippuen tutkimustulokset saattavat näyttää hyvinkin erilaisilta. Myös Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n tilastot, vaikka ne ovatkin ainutlaatuisuudessaan vailla vertaa, saattavat liian suoraviivaisesti tulkittuna antaa aivan vääränlaista tietoa. Ymmärrettävästi koko maan sinfoniaorkestereitten kattojärjestö ei pysty paneutumaan yksityiskohtaisesti kunkin orkesterin materiaaliin erikseen, joten mittaustavatkin saattavat

¹² Heikkinen 1980, 33

¹³ Heikkinen 1980, 39

vaihdella, samoin kuin tietojen tilastointitapa. Kun sitten näitä kylläkin aivan oikein ja rehellisesti laadittuja tilastoja aletaan vertailla keskenään, saatetaan saada vääristyneitä tuloksia. Tässä tutkimuksessani olen pyrkinyt minimoimaan tilastojen suoraviivaisen tarkastelun ja yrittänyt löytää niitä selittäviä tekijöitä. Liiallisen tilastojen tutkimisen eliminoimiseksi en ole myöskään sijoittanut ainoatakaan niistä tutkimukseeni tekstin yhteyteen, vaan ainoastaan liitteeksi työni loppuun.

Orkesterin nykyisen kehitysvaiheen tarkka analysointi on myös osoittautunut erittäin vaikeaksi. Ajallinen perspektiivi auttaa nykytutkijaa näkemään orkesterin menneisyyden kokonaiskehityskaaren, mutta mitä lähemmäksi nykyisyyttä tullaan, sitä vaikeampaa on ymmärtää viimeaikaisten tapahtumien ja toimenpiteitten merkittävyys orkesterin tulevalle kehitykselle. Myös tutkija Kimmo Katajala sanoo valinnan ja logiikan löytämisen vaikeutuvan mitä lähemmäksi nykypäivää tullaan, koska ensinnäkin lähdemateriaalin määrä kasvaa tavattomasti ja toisaalta äskettäin tapahtuneeseen ei tutkijalla ole vielä ajallista etäisyyttä¹⁴. Myös arvoisalta ohjaajaltani, professori Matti Vainiolta sain neuvon keventää tutkimukseni asiasisältöä nykyaikaa lähestyessä. Tätä ohjetta olen noudattanut jättämällä Jyväskylän Sinfonian tämänhetkisen ylikapellimestari Gallois'n toiminnan tarkemman arvioinnin minua seuraaville tutkijoille, jotka ovat jo saaneet ajallista perspektiiviä tähän hetkeen.

Tutkimukseni alussa, luvussa kaksi, luon suppean katsauksen Suomen orkesterielämän varhaisvaiheisiin sekä kunnallisen orkesteri-institution syntymiseen maamme muissa kaupungeissa saadakseni käsityksen siitä kontekstista, johon Jyväskylän orkesterihistoriakin sisältyy. Kolmannessa pääluvussa käsittelen Jyväskylän yhtye- ja orkesterimusiikin historiaa aivan sen alkutaipaleelta, 1800-luvun puolesta välistä lähtien. Olen pyrkinyt luomaan paikoin melko yksityiskohtaisenkin käsityksen Jyväskylän Sinfonian edeltäjistä, esimerkiksi Amatööriorkesterista ja Musiikkiopiston orkesterista, koska niiden merkitys Jyväskylän kaupunginorkesterin muodostumiselle on kiistaton. Tasan kymmenen vuoden ajan toimineen Jyväskylän Orkesterin tapahtumat olen kirjoittanut omaksi pääluvukseen, koska mielestäni tuon orkesterin perustamisesta lähtien on kaupungin orkesteritoiminta ollut ammattimaista, ja koska orkesteri on tuosta ajankohdasta lähtien toiminut yhtäjaksoisesti tähän päivään saakka. Seuraavat ajanjaksot olen ryhmitellyt orkesterin kapellimestareiden, taiteellisten johtajien tai

¹⁴ Katajala 1990, 30

ylikapellimestareiden kausien mukaisesti ja käsitellyt kussakin luvussa lyhyesti orkesterin taloutta ja hallintoa sekä maamme yleisiä kulttuuripoliittisia suuntauksia, syventyen kuitenkin tarkemmin kapellimestareiden päälinjauksiin sekä orkesterin taiteelliseen toimintaan. Viimeisessä luvussa pyrin vastaamaan saamieni tutkimustulosten perusteella orkesterin ikäkysymykseen, teen yhteenvedon Jyväskylän kaupunginorkesterin menneisyydestä ja luon katsauksen sen tulevaisuuden mahdollisuuksiin, haasteisiin ja uhkiin. Mielenkiintoista tutkimusmatkaa!

2 SUOMEN ORKESTERIHISTORIAN VARHAISVAIHEITA

Maamme orkesterimusiikin juuret ulottuvat 1500-luvun Turkuun, missä renessanssiajan hovimusiikkia soitettiin Turun linnassa, Kustaa Vaasan ja Juhana Herttuan aikaan¹⁵. Linnan saleissa esitettiin jo silloin säännöllisesti yhtyemuotoista ”pöytämusiikkia”¹⁶. Kuitenkin vasta Turun Akatemian perustaminen 1640-luvulla vakiinnutti orkesterimusiikin osaksi akateemista juhlaa ja arkea; jo akatemian vihkiäisjuhlassa musiikista huolehti opiskelijoista koottu yhtye. Muutenkin musiikilla oli, kuten myös nykyään, tuon ajan juhlissa merkittävä osa. Musiikki kuului voimakkaasti myös opiskelijoiden arkeen ja heille tulikin tavaksi kokoontua opintojen lomassa soittamaan yhdessä. Vuonna 1647 perustettiin Turun Akatemiaan harjoitusmestarin virka, jonka viranhaltijan tehtävänä oli kouluttaa opiskelijoita yhteissoitossa. Sivistyselämän kannalta nähtiin tärkeäksi akateemisen orkesterin olemassaolo muiden Ruotsin valtakunnan yliopistojen mallin mukaisesti. Orkesteri toimi lähes yhtäjaksoisesti liki 180 vuotta, jonka jälkeen sen perinnettä ryhtyi vuonna 1926 jatkamaan Ilmari Krohnin perustama Helsingin yliopiston Ylioppilaskunnan Soittajat (YS). Kapellin syntymistä voidaankin pitää paitsi akateemisen musiikkielämän, myös amatööriorkesteritoiminnan varsinaisena alkuna.¹⁷

Turussa syntyi 1770-luvulla myös ensimmäinen suomalainen yhdistys, jonka päätarkoituksena oli orkesteritoiminnan edistäminen: Henrik Gabriel Porthan ystävineen perusti tuolloin Aurora-seuran, joka ylläpiti vilkkaasti toimivaa orkesteria¹⁸. Tuo soittajisto antoi Suomen ensimmäisen julkisen orkesterikonsertin syksyllä 1773. Myös seuraavana syksynä konsertoitiin julkisesti esittämällä Porthanin teksteihin sävellettyjä lauluja, mutta sen jälkeen seuran toiminta keskittyi lähinnä Turun kaupungin erityistarpeiden täyttämiseen, esimerkiksi juhlamusiikin tuottamiseen kuningas Kustaa III Turun vierailun aikana. Vaikka yhdistyksen toiminta jatkui aktiivisimmillaan vain kymmenisen vuotta, se loi jo sinäkin aikana vahvan perinteen laadukkaan orkesterityön vaalimiseen, ja sen henkiselle pohjalle syntyi myöhemmin Turun Soitannollinen Seura.¹⁹

¹⁵ Dahlström 1990, 9

¹⁶ Marvia 1959, 58–59

¹⁷ Vainio 1992, 14

¹⁸ Marvia 1959, 72

¹⁹ Vainio 1992, 15–16

2.1 Turun Soitannollinen Seura

Suomen sinfoniaorkesteritoiminta lasketaan virallisesti alkaneen kuitenkin vasta Turun Soitannollisen Seuran perustamisesta kuningas Kustaa III:n syntymäpäivänä 24. tammikuuta 1790. Tuolloin syntynyt orkesteri eli elämäänsä akatemian ulkopuolisena, vaikkakin moni akatemian jäsenistä, niin professorit kuin opiskelijat, soittivat sen rivistöissä. Orkesteriin kuului myös kaupungin sotilassoittajia sekä sen parhaita amatöörimuusikoita. Joukko oli kirjavaa, mutta työskentelyn tavoite yhtenäinen: pyrittiin edistämään taidemusiikin asemaa järjestämällä säännöllisesti julkisia konsertteja.²⁰

Turun Soitannolliseen Seuraan kuului kahdenkymmenen ensimmäisen vuoden aikana lähes yhdeksänsataa jäsentä, joista seitsemänkymmentä oli musiikinharjoittajia. Seuran orkesteri oli kuitenkin suhteellisen pieni, vain noin kahdenkymmenen miehen vahvuinen, mutta sen kokoa lisäsivät vielä sotilassoittajat, joita orkesterin rivistöissä musisoi useita. Jousisto oli hyvin miehitetty, puhaltajat olivat pääosin sotilassoittajia, ja pianisteja sekä laulajia löytyi seuran naisten keskuudesta.²¹

Orkesterin ohjelmisto oli hyvin monipuolinen; soitettiin muun muassa Bachia, Händeliä, Haydnia, Mozartia ja jopa Beethovenia, mikä on huomionarvoista, sillä olihan Beethoven tuohon aikaan uransa alussa ja vielä suhteellisen tuntematon kotimaansa rajojen ulkopuolella. Seura hankki toimintansa alusta pitäen säännöllisesti paljon nuottimateriaalia itselleen. Sen kokoelma oli tuohon aikaan maan laajin ja monipuolisin. Se sisälsi peräti 2 600 teosnimikettä eri säveltäjien tuotannosta.²² Konsertteja järjestettiin ahkerasti: oli keskiviikkokonsertteja, jotka toimivat intiimeinä kenraaliharjoituksina lauantain, vain seuran jäsenille tarkoitettua konserttia varten, oli hienoja rouvasväen konsertteja ja yleisiä konsertteja, joihin kaikki olivat tervetulleita, sekä vielä hyväntekeväisyyskonsertteja. Näistä hyväntekeväisyyskonserteista muodostui traditio, joka on vieläkin useilla maamme orkestereilla, pitkäperjantain konsertti, jossa esitettiin Pergolesin *Stabat Mater*.²³

Turun Soitannollisen Seuran toiminta katkesi Suomen sodan puhjettua vuonna 1808 ja seura jäi uinailemaan aina vuoteen 1823 asti, jolloin se herätettiin uudelleen henkiin neljäksi

²⁰ Vainio 1992, 16

²¹ Ringbom 1965, 13

²² Vainio 1992, 18

vuodeksi. Erikoisena uutena piirteenä orkesterin toiminnasta mainittakoon muutaman ammattimuusikon käyttö akateemisten soittajien lisänä: maamme ensimmäinen runko-orkesteri oli syntynyt²⁴. Orkesterin hienosti alkaneen toiminnan katkaisi kuitenkin vuonna 1827 Turun palo, joka tuhosi seuran kulttuurihistoriallisesti mittaamattoman arvokkaan nuottikokoelman kaiken muun tuhoutuneen lisäksi²⁵.

Helsinki oli vuosien saatossa pikkuhiljaa vallannut itselleen mainetta niin musiikin kuin muunkin kulttuurin ja talouselämän keskuksena, mutta Turku oli sitkeästi pitänyt puoliaan. Turun palon jälkeen yliopisto siirtyi vuonna 1828 Helsinkiin ja kaupunki menetti lopullisesti asemansa maan johtavana musiikkikeskuksena, jota mainetta se oli vielä yrittänyt siihen asti ylläpitää. Myös Turun Soitannollisen Seuran asema kansallisena vaikuttajana loppui, vaikka seura myöhemmin elvytettiin uudelleen, ja vaikka se elää vielä tänäkin päivänä, on sen merkitys enää vain kalpea varjo entisestään.

2.2 Orkesteritoiminta siirtyy Helsinkiin

Helsingistä tuli pääkaupunki vuonna 1812. Sinne alkoi muuttaa Turusta aatelista ja säätyläisiä, jotka olivat tottuneet orkesterimusiikkiin ja olikin luonnollista, että kaupungissa alkoi viritä halu yhteismusisointiin. Varhaisin pääkaupunkiseudun orkesterikokoonpanoista oli Viaporin linnakkeeseen vuonna 1815 perustettu soittajisto. Tämä melko vaatimattomalla pohjalla toiminut orkesteri oli sotakuvernööri Ludvig van Heydenin yksityisomistuksessa ja se esiintyi säännöllisesti Viaporin ohella myös Helsingissä.²⁶

Viaporin orkesterin toiminta lakkasi omiin ongelmiinsa vuonna 1824 ja sen tilaa täyttämään perustettiin vuonna 1827 Soitannollinen Harjoitusseura, joka jatkoi julkisten konserttien järjestämistä Helsingissä. Seuran nimeksi muutettiin pian Turun mallin mukaisesti Helsingin Soitannollinen Seura, joka heti ensimmäisenä toimintavuonaan järjesti kaksitoista konserttia²⁷. Seura, jonka pohja oli laajentunut nimenmuutoksen yhteydessä²⁸, toimi muutenkin hyvin aktiivisesti, mutta kun yliopisto siirtyi Turusta vuonna 1828 Helsinkiin,

²³ Ringbom 1965, 17

²⁴ Dahlström 1990, 11

²⁵ Vainio 1992, 18

²⁶ Vainio 1992, 18

²⁷ Marvia & Vainio 1993, 13

²⁸ Marvia & Vainio 1993, 13

seuran toiminta hiipui heti hyvään alkuun päästyään.²⁹ Yhdistyksen toiminta ei kuitenkaan lakannut kokonaan monista Helsingin konserttielämän myllerryksistä huolimatta, vaan se jatkoi väliin hiljaisempaakin toimintaansa aina vuoteen 1853 saakka³⁰.

Yliopistoväen keskuudessa yhteismusisointi käynnistyi hetkessä, yliopiston kapelli aloitti toimintansa jo keväällä 1829 ja sitä ylläpitämään perustettiin Akateeminen Musiikkiseura. Kapelli vastasi musiikista paitsi yliopiston omissa tilaisuuksissa, myös koko pääkaupunkiseudulla; yliopisto otti näin vastuun koko Helsingin musiikkielämästä. Seuran toiminnassa noudatettiin tarkoin Turun Soitannollisen Seuran toimintatapoja, niin konserttien monipuolisuudessa kuin ohjelmiston laajuudessaakin.³¹

2.2.1 Pacius Helsingin musiikkielämän primus motorina

Fredrik Pacius, saksalaissyntyinen musiikkimies, valittiin yliopiston musiikinopettajan virkaan vuonna 1835. Opettamisen lisäksi hänen toimenkuvansa sisälsi myös kaupungin konserttitoiminnasta huolehtimisen. Koko kolmikymmenvuotisen uransa aikana Pacius kehitti maamme orkesteritoimintaa huimasti: jo vuonna 1839 sai maassamme ensiesityksen Händelin *Messias*-oratorio omin voimin esitettynä. Pacius kunnostautui myös säveltäjänä ja kulttuurihistoriamme merkkitapahtumiin lukeutuvatkin hänen oopperoidensa, *Kaarle-kuninkaan metsästyksen*, *Loreleyn ja Kypron prinsessan* kantaesitykset. Unohtaa ei myöskään sovi Paciuksen itsensä vuonna 1845 säveltämää ja kantaesittämää viulukonserttoa. Paciuksen aikana Helsingissä vieraili myös lukuisia ulkomaisia solisteja ja oopperaseurueita; ensimmäistä kertaa maassamme kuultiin muun muassa Wagnerin oopperoita. Myös muita oopperoita esitettiin, paitsi omin, myös ulkomaisten vierailijoiden voimin.³²

Pacius sai aikaan myös Helsingin Musiikkiyhdistyksen perustamisen vuonna 1845. Yhdistyksen orkesteri, joka koostui enimmäkseen amatööreistä, esitti monipuolista ohjelmistoa, muun muassa Spohrin, Mendelssohnin, Haydnin ja Mozartin teoksia.³³ Paciuksen aika pääkaupungin musiikkielämän priimus moottorina, orkesteri- ja oratoriokonserttien organisoijana sekä lukuisten oopperaesitysten johtajana päättyi 1850-

²⁹ Vainio 1992, 19

³⁰ Marvia & Vainio 1993, 13

³¹ Vainio 1992, 19

³² Vainio 1992, 20

luvulla. Samalla päättyi myös orkesterin toiminta. Vuonna 1853 alkanut Krimin sota loi varjonsa Suomenkin ylle ja noissa rauhattomissa oloissa ihmiset eivät olleet enää kovinkaan innokkaita osallistumaan musiikin harrastukseen.³⁴

2.2.2 Teatteriorkesterit

Helsingin musiikkielämä oli melko hiljaista koko 1850-luvun loppupuolen, amatööriorkesterien valtakausi oli kaupungissa ohi³⁵. Yksittäistä musiikin harrastusta oli melko runsaastikin ja muutama lahjakas nuori, muun muassa Filip von Schantz, oli jopa lähetetty silloiseen musiikkimetropoliin Leipzigiin opiskelemaan. Järjestelmällinen yhteissoitto puuttui kuitenkin lähes kokonaan. Orkesterien perustamisiksi tehtiin useita yrityksiä, mutta valitettavasti syntyneiden kokoonpanojen toiminta päättyi aina lähes heti alkuun päästyään.³⁶

Uuden teatterin rakentaminen Helsinkiin vuonna 1860 piristi koko kaupungin musiikkielämää, varsinkin kun sen yhteyteen perustettiin vakituinen ammattiorkesteri vuonna 1863, joka sai keisarin luvalla huomattavaa valtionapua³⁷. Filip von Schantz, joka oli yksi edellä mainituista Leipzigiin lähetetyistä opiskelijoista, ryhtyi johtamaan teatteriorkesteria, joka piti toimintakautenaan 1861–1862 peräti kymmenen sinfoniakonserttia teatterisoittojen lisäksi³⁸, mitä määrää ei koko vuosisadan aikana mikään muu orkesteri kyennyt ylittämään³⁹.

Ringbomin⁴⁰ mukaan orkesterin toiminta loppui sen kannatuksesta huolimatta lyhyeen, kun teatteri irtisanoi von Schantzin viisivuotisen työsopimuksen jo kolmen vuoden jälkeen: orkesteri oli soittanut traagisten teatteriesitysten väliajoilla iloisia polkkia ja reippaita valsseja, jotka eivät teatterin johdon mukaan olleet sopivia kyseisiin tilanteisiin. Juuri ennen von Schantzin jäähyväiskonserttia vuonna 1863 Helsingissä syttyi valtava tulipalo, jonka saaliiksi jäi koko teatterirakennus orkesterisoittimiseen, mutta suurella vaivalla saatiin uudet soittimet palaneiden tilalle ja konsertti aikaiseksi. Orkesterinjohtaja von Schantz muutti Tukholmaan,

³³ Ringbom 1932, 7

³⁴ Vainio 1992, 21

³⁵ Marvia & Vainio 1993, 16

³⁶ Ringbom 1932, 8

³⁷ Vainio 1992, 21

³⁸ Vainio 1992, 21–22; Ringbom 1932, 9

³⁹ Marvia & Vainio 1993, 17

⁴⁰ Ringbom 1932, 9–10

missä hän saavutti myöhemmin suurta menestystä⁴¹. Helsingissä August Meissner, von Schantzin orkesterin saksalainen sellisti, perusti uuden orkesterin teatteriin.

Marvian⁴² mukaan tapahtumien kulku oli hieman erilainen: von Schantz irtisanoutui itse tuohtuneena saamistaan valituksista esittämänsä musiikin laadusta. Kaikkien, myös von Schantzin itsensä, yllätykseksi eroanomus hyväksyttiin ja hänen virkansa laitettiin yleiseen hakuun. Nöyryytettynä von Schantz haki uudelleen virkaa, johon hänet taas valittiin. Samoihin aikoihin von Schantz sai kuitenkin houkuttelevan työtarjouksen Tukholmasta, anoi virkavapautta, ja muutti Helsingistä. Teatterin orkesteria ryhtyi hänen sijaisenaan johtamaan sellisti August Meissner. Myöhemmin von Schantz palasi kuitenkin Göteborgin ja Kööpenhaminan kautta takaisin Suomeen, missä hän kuoli valitettavan nuorena lavantaudin uhrina vuonna 1865.

Saksalainen August Meissner astui orkesterin johtajakorokkeelle, josta käsin hän luotsasi joukkoa neljän vuoden ajan. Orkesteri antoi tuona aikana teatteriesiintymisiensä lisäksi vuosittain kahdeksan sinfoniakonserttia ja lukuisia muita, kevyempiä musikaalisia iltamia. Ohjelmisto oli monipuolinen ja haastava; esitettiin muun muassa kaikki Beethovenin sinfoniat yhdeksättä lukuun ottamatta. Ymmärrettävästi myös uussaksalaisen koulukunnan modernit teokset olivat osana Meissnerin orkesterin ohjelmistoa.⁴³ Toiminnan jatkuminen estyi vuonna 1867, jolloin teatteri vähensi orkesterin miehitystä kolmeentoista, mikä teki sinfoniakonserttien järjestämisen mahdottomaksi.⁴⁴

Seuraavina vuosina teatteriorkesterin johtajat vaihtuivat vuosittain. Heistä jokainen yritti organisoida myös konsertteja, mutta ne olivat vajavaisen kokoonpanon vuoksi erittäin pienimuotoisia kamarimusiikki- tai sinfonia-iltamia.⁴⁵ Varsinaisia sinfoniakonsertteja ei tuona aikana Helsingissä kuultu lainkaan.

Vuonna 1870 teatteriorkesterin johtoon kutsuttiin Nathan B. Emanuel, saksalaissyntyinen juutalaisuusikko. Teatteriorkesterilla alkoi jälleen vilkkaampi jakso muutaman hiljaisen vuoden jälkeen. Emanuelin kautena, joka kesti peräti kahdeksan vuotta, orkesterin ohjelmisto

⁴¹ Ringbom 1932, 9; Marvia & Vainio 1993, 18

⁴² Marvia & Vainio 1993, 17–18

⁴³ Marvia & Vainio 1993, 17–18

⁴⁴ Ringbom 1932, 10; Marvia & Vainio 1993, 18

laajeni edelleen; kuultiin esimerkiksi Schubertin *Keskeneräinen* sinfonia ja Schumannin kolmas ensiesityksinä Suomessa.⁴⁶

Muikin Helsingin musiikillinen toiminta oli todella vilkasta; 1870-luvulla maassamme alkoi vierailulla yhä useampi solisti ulkomailta. Yleisöä hellittiin loistavilla solisteilla: kuultiin esimerkiksi venäläistä pianovirtuoosi Nikolai Rubinsteinia sekä viulutaitureita Leopold von Aueria ja Henrik Wieniawskia.⁴⁷

Oopperaa Helsingissä kuultiin ehkä enemmän kuin koskaan, sillä Ruotsalaisen teatterin rinnalla toimi vuosina 1873–1879 suomenkielisiä teoksia esittävä Kaarlo Bergbomin Suomalaisen teatterin lauluosasto, Suomalainen ooppera.⁴⁸ Tuohon oopperan runsauteen, ja osin myös herääviin kielipoliittisiin ristiriitoihin, kaatui vuosikymmenen lopulla Helsingin koko oopperatoiminta ja sen mukana orkesteritoimintakin⁴⁹. Kahteen oopperaan, Suomalaiseen oopperaan ja Ruotsalaiseen teatteriin ei yksinkertaisesti riittänyt kaupungissa enää kuulijoita, jolloin kummankin yleisömäärät vähenivät, eikä toimintaan ollutkaan enää varoja. Viimeisinkin teatteriorkesteri lopetti toimintansa vuonna 1879 alakuloisissa tunnelmissa.⁵⁰

Orkesteritoimintaa yritettiin käynnistää vielä kerran epäonnisesti, kun Bohuslav Hřmaly ryhtyi johtamaan laajennettua teatteriorkesteria, Helsingin Konserttiorkesteria vuonna 1879. Orkesteri antoi useita konsertteja, myös muutaman sinfoniakonsertin. Konserttien ohjelma oli mielenkiintoinen, kuultiin muun muassa ensimmäistä kertaa Suomessa Brahmsin *Ein deutsches Requiem* ja Haydnin *Luominen*-oratorio. Yleisön mielenkiinto ei kuitenkaan jaksanut pitemmän päälle riittää konserteissa käymiseen ja niinpä tämäkin orkesteri päätyi toimintansa lopettamiseen vuonna 1882.⁵¹ Helsingin Konserttiorkesterin päätarkoituksena, kuten jo sen nimikin osoittaa, oli konserttien järjestäminen teatteriesiintymisten sijasta. Näin ollen sen voidaan katsoa toimineen jonkinlaisena välivaiheena kohti konsertoivan orkesterin syntyä maassamme.⁵²

⁴⁵ Ringbom 1932, 10

⁴⁶ Marvia & Vainio 1993, 19

⁴⁷ Marvia & Vainio 1993, 20

⁴⁸ Vainio 1992, 22

⁴⁹ Marvia & Vainio 1993, 27

⁵⁰ Vainio 1992, 23

⁵¹ Vainio 1992, 23

⁵² Marvia & Vainio 1993, 24

2.2.3 Helsingin Orkesteriyhdistyksestä Kaupunginorkesteriksi

Robert Kajanus, vuonna 1856 syntynyt kapellimestari, kuuli ollessaan opiskelemassa ulkomailla Suomen pääkaupungin musiikkikriiseistä. Huolestuneena hän palasi kotimaahansa ja ryhtyi heti toimiin asioiden kuntoon saattamiseksi. Ensi alkuun hän perusti muutaman mesenaatin avustuksella Helsinkiin vuonna 1882 Orkesteriyhdistyksen, jonka tehtävänä oli ylläpitää orkesteritoimintaa. Kuin ihmeen kaupalla hän sai kootuksi Helsinkiin suuren orkesterin, jossa soittivat niin helsinkiläiset kuin uudet, ulkomailta maahamme saapuneet soittajat, yhteensä 36 muusikkoa⁵³. Monista epäilyistä huolimatta tuo orkesteri muodostui pitkäikäiseksi, vaikka senkin tiellä oli useita mutkia⁵⁴. Taloudelliset ongelmat heijastuivat luonnollisesti orkesterin toimintaan, mutta konsertoiminen jatkui säännöllisenä – ja jatkuu yhä vieläkin, Helsingin Kaupunginorkesteri -nimellä. Itse asiassa tuon koko Pohjoismaiden ensimmäisen ammattiorkesteria ylläpitävän yhdistyksen ei ole tarvinnut lopettaa toimintaansa missään vaiheessa julkisten varojen tai yleisön puutteen vuoksi.⁵⁵

Orkesterin elämä oli hyvin vaiherikasta ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Taloudelliset huolet painoivat, rahaa piti saada lisää, välillä Kajanus vastasi henkilökohtaisesti myös koko orkesterin taloudestakin ja tilanne kärjistyi lopulta siihen, että orkesteriyhdistyksestä muodostettiin Osakeyhtiö Helsingin Filharmoninen Seura vuonna 1889. Orkesterin toiminta jatkui kuitenkin koko ajan samankaltaisena; konserttielämä oli vilkasta, soitettiin suuria ohjelmia ja saatiin nimekkäitä vierailijoita orkesterin konsertteihin niin johtajiksi kuin solisteiksikin.⁵⁶

Monivaiheisten tapahtumien jälkeen ja niin sanotun kylmän orkesterisodan seurauksena Helsingin Filharmoninen Seura siirtyi vuonna 1914 pois yksityisestä omistuksesta Helsingin kaupungin omistukseen. Samalla sen nimi muutettiin Helsingin Kaupunginorkesteriksi. Itse asiassa siirtymävaiheessa Kajanuksen johtama Filharmoninen orkesteri ja sen pahin kilpailija, vain kaksi kautta toiminut, Georg Schnéevoigtin johtama Helsingin

⁵³ Marvia & Vainio 1993, 49; Ringbom 1932, 51

⁵⁴ Ringbom 1932, 18–19

⁵⁵ Vainio 1992, 23

⁵⁶ Ringbom 1932, 21–27

Sinfoniaorkesteri lakkautettiin kumpikin, ja molempien orkestereiden muusikoista perustettiin Helsingin Kaupunginorkesteri. Johtajan tehtävät uudessa orkesterissa jaettiin tasan kansallishenkisen Kajanuksen ja ”kansainvälisen” Schnéevoigtin kesken (Schnéevoigt oli koonnut orkesterinsa lähinnä saksalaisista ja baltialaisista soittajista, ja hän toi ensi kertaa Suomeen myös orkesterikirjallisuuden suurteoksia, kuten Mahlerin, Brucknerin ja Richard Straussin musiikkia).⁵⁷

Helsingin kaupunginorkesterin toiminta jatkui kahden kapellimestarin johdolla, joista kumpikin sai kausiohjelman oman sarjansa: Kajanus omansa, kotimaisen ja Schnéevoigt omansa. Konserttielämää vavisuttanut orkesteriselkkaus ehkä jopa hieman monipuolisti toimintaa; saatiinhan näin kapellimestareiksi kaksi hyvin erilaista johtajaa, jotka molemmat toivat ohjelmistoon omat suosikkinsa ja kehittivät muutenkin orkesteria yhä parempiin suorituksiin. Toisaalta orkesteri jakautui selkeästi kahteen leiriin; suomalaishenkisiin Kajanuksen ja ruotsinkielisiin Schnéevoigtin kannattajiin. Tilanne rauhoittui, kun Schnéevoigt sai kiinnityksen Tukholmasta syksyllä 1916⁵⁸ ja orkesteri pääsi jatkamaan toimintaansa Kajanuksen määrätietoisessa ohjauksessa, jota kesti vuoteen 1932 asti.

Robert Kajanuksesta ei voi puhua mainitsematta orkesterikoulua, jonka hän loi jo vuonna 1885. Orkesterikoulu syntyi tarpeesta saada maamme kotimaisia muusikoita; olivathan tuon ajan orkestereiden soittajat pääosin ulkomaalaisia, lähinnä saksalaisia. Tuossa alun perin ainoastaan miespuolisille henkilöille tarkoitettussa Yleisessä Orkesterikoulussa annettiin opetusta kaikissa orkesterisoittimissa, ja sieltä saivat oppinsa lukuisat orkesterimuusikot, jotka vaikuttivat orkestereissamme vuosisadan ensimmäisen neljänneksen aikana⁵⁹, ja jotka puolestaan veivät Kajanuksen oppeja eteenpäin Helsingin orkestereiden lisäksi myös maaseutukaupunkeihin, joissa alkoi vähitellen 1910-luvulla viritä aktiivista orkesteritoimintaa.⁶⁰ Orkesterikoulun toiminta päättyi vasta vuonna 1914, jolloin se liitettiin omaksi osastokseen Helsingin Musiikkiopistoon⁶¹. Kajanuksen orkesterikoulu piirsi lähes kolmikymmenvuotisen ansiokkaan musiikkikasvatustyönsä avulla vahvat jälkensä Suomen kulttuurihistoriaan, ja sillä oli varmasti merkittävä vaikutus maamme maaseutuorkestereiden syntymiseen ja kehittymiseen.

⁵⁷ Vainio 1992, 95

⁵⁸ Marvia & Vainio 1993, 352–353

⁵⁹ Marvia & Vainio 1993, 121

⁶⁰ Ringbom 1932, 69–72

Helsingin Kaupunginorkesterin johtoon siirtyi Kajanuksen jälkeen Helsinkiin takaisin siirtynyt Georg Schnéevoigt, joka oli toimeensa kahdeksan vuotta. Häntä seurasivat kaupunginorkesterin kapellimestareina Martti Similä (1945–1951), Tauno Hannikainen (1951–1963), Jorma Panula (1965–1972), Paavo Berglund (1975–1979) ja useat muut erinomaiset, kansainvälisestikin tunnetut kapellimestarit. Helsingin Kaupunginorkesterista on vuosien saatossa muodostunut maailmanluokan orkesteri, jonka ei taidoissaan häviä huippuorkestereillekaan. Sinnikäs, yli puolitoistavuosisatainen työ on tuottanut hedelmää, jonka sadosta me suomalaiset saamme tänä päivänä nauttia. Helsingin Kaupunginorkesterista puhuttaessa ei sovi myöskään unohtaa sitä suuriarvoista työtä, jota se on tehnyt kautta aikojen suomalaisen musiikin esilletuojana; orkesteri on kantaesittänyt muun muassa säveltäjämestari Sibeliuksen lähes koko sinfonisen tuotannon, ja se on muutenkin ollut myötävaikuttamassa maamme luovan säveltaiteen kehittymiseen monin tavoin⁶².

2.2.4 Pienestä Yleisradion Orkesterista Radion Sinfoniaorkesteriksi

Osakeyhtiö Suomen Yleisradio perustettiin vuonna 1926. Ohjelmat lähetettiin suorina Yleisradion studiosta ja ne sisälsivät puheiden ja uutislähetysten lisäksi runsaasti musiikkia. Vaikutusta musiikin runsauteen lienee ollut sillä, että osakeyhtiön ensimmäisenä ohjelmajohtajana oli oopperalaulaja Alexis af Enehjelm.⁶³ Musiikin esittäjät palkattiin noihin suoriin lähetyksiin erikseen ja lähetettiinpä radiossa muun muassa Helsingin Kaupunginorkesterin konserttejakin.

Alexis af Enehjelmin seuraaja Erkki Kivijärvi ehdotti heti ottaessaan viran vastaan, vakituisen radio-orkesterin perustamista, joka ehdotus toimeenpantiin vielä samana vuonna, 24. maaliskuuta 1927. Radio-orkesterin ensimmäiseksi kapellimestariksi palkattiin Erkki Linko, joka toi mukanaan jo vuosia toimineen yhtyeensä uuden radio-orkesterin rungoksi. Yhtyeen jäsenet olivat Lingon lisäksi Erik Crohnavall ja Hugo Huttunen viuluissa, Eero Koskimies alttoviulussa ja Tauno Korhonen sellossa. Orkesterin muut jäsenet, basisti Paavo Pättiniemi ja puhaltajat Väinö Littonen huilussa ja Harald Mannerström klarinetissa, lyömäsoittaja Gustav Svensson sekä urkuharmonin soittaja Uuno Arpiainen valittiin joukkoon

⁶¹ Marvia & Vainio 1993, 121

⁶² Marvia & Vainio 1993, 6

kutsumenettelyllä.⁶⁴ Yleisradion Orkesterissa oli toiminnan alkaessa siis kymmenen muusikkoa.

Helsingin Kaupunginorkesteri oli esillä radion ohjelmissa säännöllisesti torstai-iltojen konserteillaan. Pientä Radio-orkesteria verrattiin luonnollisesti usein siihen ja myös radion välityksellä kuultaviin Euroopan muihin suuriin orkestereihin. Asetelma oli tuolle kymmenmiehiselle soittajistolle epäedullinen, mutta radiomaailman kansainvälisyyden vaikutuksesta huomattiin hyvällä musiikilla olevan merkitystä maastamme välitettävän kuvan muodostamisessa.⁶⁵

Radio-orkesteri kasvoi kaksinkertaiseksi musiikkipäällikkö-ylikapellimestari Toivo Haapasen aloittaessa orkesterin johdossa vuonna 1929. Se muutettiin salonkiorkesterista pieneksi sinfoniaorkesteriksi rasitetun Helsingin Kaupunginorkesterin rinnalle.⁶⁶ Määrätietoisesti aloitettiin studiokonsertit, joista tiistaisin lähetettiin luonteeltaan painavampi ja perjantaisin kevyempi. Lokakuussa vuonna 1929 orkesteri astui ensi kerran yleisön eteen solisteinaan orkesterin omat viulistit Crohnvall ja Huttunen.⁶⁷ Näin alkoi Radio-orkesterin julkinen konserttitoiminta, vaikkakin se oli aluksi vain satunnaista ja orkesterin pääasiallinen työskentely tapahtui yhä studioissa. Julkisia konserttejaan varten Radio-orkesteri tarvitsi jatkuvasti lisäävustajia. Lisävirkojen tarve ymmärrettiin ja soittajien lukumäärää lisättiin vähitellen siten, että se oli vuonna 1939, juuri ennen sodan syttymistä 33.⁶⁸ Radio-orkesterin varsinainen säännöllinen julkinen konserttitoiminta alkoi kuitenkin vasta vuonna 1947⁶⁹.

Radio-orkesterin toiminta jatkui tehokkaana; musiikin osuus radiolähetyksissä kasvoi kasvamistaan. Myös orkesterille asetetut vaateet kasvoivat, haluttiin päästä kuulemaan myös niin sanottua suurta orkesterikirjallisuutta oman orkesterin esittämänä. Helsingin Kaupunginorkesterin johtoa radio-orkesterin laajentaminen ei miellyttänyt; sen johtaja Schnéevoigt ehdotti jopa radio-orkesterin yhdistämistä kaupunginorkesteriin. Vaikka ajatus

⁶³ Maasalo 1980, 11

⁶⁴ Maasalo 1980, 15

⁶⁵ Karttunen 2002, 22

⁶⁶ Maasalo 1980, 31

⁶⁷ Karttunen 2002, 26–27

⁶⁸ Karttunen 2002, 28

⁶⁹ Maasalo 1980, 139

torjuttiin heti alkuunsa, se on kuitenkin pulpahdellut esiin myöhemmin useiden eri henkilöiden ajamana.⁷⁰

Toivo Haapasen kuoltua vuonna 1950 uudeksi kapellimestariksi Radio-orkesterin johtajakorokkeelle nousi Nils-Eric Fougstedt, joka lähti heti ajamaan orkesterin saattamista täysimittaiseksi sinfoniaorkesteriksi. Suuri organisaatiomuutos toteutettiin vuonna 1953, jossa radio-orkesteria laajennettiin suureksi sinfoniaorkesteriksi, Radion Sinfoniaorkesteriksi. Samalla siitä erotettiin pienempi Radio-orkesteri, joka soitti julkisissa viihdekonserteissa, Radion Viihdeorkesteri, joka vastasi kevyen musiikin tuotannosta, Radion Kamariorkesteri kamarimusiikkia varten ja Radiosekstetti studiotyöskentelyyn kevyen musiikin parissa.⁷¹

Pikkuinen radio-orkesteri oli näin kasvanut täysimittaiseksi Radion Sinfoniaorkesteriksi nopeasti neljännesvuosisadan kuluessa. Seuraavien yli viidenkymmenen vuoden aikana orkesterin edessä tahtipuikkoa heiluttaneet henkilöt ovat vaihtuneet useinkin ja tuoneet omat muutoksensa orkesterin toimintaan, mutta koko ajan Radion Sinfoniaorkesteri on puolustanut paikkaansa suomalaisen musiikin esiintuojana. Nykyisin sen työskentelystä suuren osan muodostaakin uuden suomalaisen musiikin tallentaminen jälkipolville. Jokaviikkoisten radioitavien konserttien välityksellä nykymusiikin julistus leviää ympäri maailmaa ja tietysti vaikuttaa myös muiden Suomessa toimivien orkestereiden ohjelmistoon esimerkillisenä ja suuntaa-antavana.

2.3. Orkesteritoiminnasta muissa Suomen kaupungeissa

Kuten jo mainittiin, orkesteritoiminta alkoi vilkastua Suomen itsenäistyttyä 1910-luvulla myös Helsingin ulkopuolella olevissa maaseutukaupungeissa. Syynä tähän lienee maaseutukeskusten voimakas taloudellinen kasvu, jolloin sivistyneitä talouselämän vaikuttajia alkoi muuttaa paikkakunnille. Myös liikenneyhteyksien parantuminen, rautatieyhteyksien syntyminen, lisäsi ihmisten mahdollisuuksia liikkua paikasta toiseen. Sivistyneistö alkoi itse harjoittaa musisointia ja se veti varmasti omalla esimerkillään myös muita kaupunkilaisia mukavan harrastuksensa pariin. Koululaitoksen syntymisellä ja kehittymisellä oli myös merkittävä vaikutus orkesteritoiminnan alkamiseen maaseutukeskuksissa. Lehtorit ja

⁷⁰ Maasalo 1980, 126

opettajat perustivat oppilaitoksiinsa erilaisia laulu- sekä soittokokoonpanoja, joista sitten osasta kehittyi myöhemmin pieniä orkestereita. Musiikki alettiin nähdä paitsi viihdyttävänä, myös kehittäväenä ja kasvattavana, kaikille hyödyllisenä henkisenä pääomana.

Maaseutuorkestereiden toiminta pohjautui muutamien poikkeuksin yleensä kaupunkien musiikkiyhdistyksille, jotka pyrkivät rahoittamaan aktiivisen musiikin harjoittamisen. Yhdistyksillä oli kuitenkin varsin rajalliset mahdollisuudet laajamuotoisen toiminnan ylläpitämiseen, joten pienet orkesterit elivät yleensä jatkuvassa niukkuudessa tai kuolivat alkuinnostuksen jälkeen kokonaan pois. Esimerkiksi Jyväskylässä konsertteja järjestäneen musiikkiyhdistyksen ylläpitämän, niin sanotun Mannerströmin orkesterin hienosti alkanut toiminta jäi vuonna 1914 alkaneen sodan jalkoihin⁷². Alkanut sota vaikeutti luonnollisesti myös muiden yhdistysten toimintaa; miehet parhaassa iässä joutuivat puolustamaan maamme ja kotiin jäävillä oli varmasti tärkeämpääkin tehtävää kuin järjestellä konsertteja. Musiikin harrastus kuitenkin jatkui, mutta pienempimuotoisena.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen oli lähes jokaisessa suuressa ja keskisuuressakin maaseutukaupungissa saatu pystyyn jonkinlainen orkesteri. Nuo orkesterit toimivat joko täysin ammattimaisesti tai vain puoliammattimaisesti runko-orkesteripohjalta. Vähitellen kuitenkin orkestereiden nauttima ja niiden toiminnan tärkeä ylläpitäjä, valtionapu, väheni ja lopulta loppui, jolloin orkesterit saivat yksi toisensa jälkeen todeta toimintansa jatkossa mahdottomaksi. Vuonna 1925 Helsingin Kaupunginorkesteri oli maamme ainoa lajissaan.⁷³

Yleisradion orkesterin ja Turun orkesterin perustamiset vuonna 1927 kirkastivat jälleen Suomen orkesterien tulevaisuudennäkymiä. Turun kaupunki sai jo kolmen vuoden kuluttua Soitannollisen Seuran lopetettua toimintansa kaupunkiinsa kunnallisen orkesterin, jonka johtoon asetui Tauno Hannikainen.⁷⁴ Myös pohjoisempana Kuopion Musiikinystävain Yhdistyksen Orkesteri elvytti nukuksissa ollutta toimintaansa; kapellimestari Elias Kahran johdolla aloitettiin syksyllä 1927 konserttitoiminta uudelleen⁷⁵. Viipurissakin aloitti kymmenen vuoden tauon jälkeen oma orkesteri, Viipurin Musiikin Ystävain Orkesteri, vuonna 1929. Tuon nelikymmenhenkisen orkesterin johtajaksi tuli ensimmäiseksi vuodeksi

⁷¹ Maasalo 1980, 139

⁷² Laurila 2000, 83

⁷³ Vainio 1992, 25

⁷⁴ Vainio 1992, 24–25

⁷⁵ Schwanck & Nurmi 1995, 90

Eino Raitio ja hänen seuraajakseen Boris Sirpo aina talvisodan syttymiseen saakka, jolloin koko orkesterin toiminta lakkasi. Lahdessa yriteltiin useampaan otteeseen käynnistää säännöllistä konserttitoimintaa, mutta vasta Viipurin Musiikkiopiston siirryttyä Lahteen vuonna 1940, alkoi orkesteritoiminta vihdoinkin vakiintua⁷⁶. Samana vuonna Viipurin orkesterin perustamisen kanssa, vuonna 1929, syntyi orkesteri myös Tampereelle, Tampereen Orkesteri, nykyinen Tampere Filharmonia, jonka kapellimestarina aloittivat Elias Kiianmies ja Eero Kosonen⁷⁷. Sodan lamauttama orkesteritoiminta elpyi Vaasassa vasta vuonna 1930, jolloin Vaasan Orkesteriyhdistyksen Orkesteri aloitti jälleen toimintansa Alfred Holmin johdolla⁷⁸, ja Oulun perinteikäs orkesteritoiminta elpyi vasta neljää vuotta myöhemmin, vuonna 1934, Oulun Musiikkiyhdistyksen Orkesterin alettua jälleen järjestää konsertteja⁷⁹. Porissa, jossa musiikkitoiminnalla on perinteitä jo 1870-luvulta, orkesteritoimintaa ylläpiti maamme yleisestä tavasta poiketen, vuonna 1924 perustettu Työväenyhdistyksen Teatteriorkesteri, joka antoi harvakseltaan, mutta säännöllisesti konsertteja vuodesta 1930 lähtien⁸⁰. Jyväskylässä musiikkiyhdistyksen lopetettua toimintansa, samat soittajat perustivat vuonna 1916 Amatööriorkesterin, jolla oli erittäin aktiiviset kautensa Eino Roihan johdolla vuosina 1931-1939⁸¹.

⁷⁶ Henttonen 1978, 613; Mantere 1983, 10

⁷⁷ Vainio 1992, 25

⁷⁸ Rewell 1979, 547

⁷⁹ Marvia, Simojoki & Virtanen 1978, 526

⁸⁰ Palin 1978, 622

⁸¹ JAO tk 1931–1939

3 JYVÄSKYLÄN KAUPUNGINORKESTERIN EDELTÄJÄT

Jyväskylän kaupunki perustettiin vuonna 1837. Viehättävän puukirkon ja muutaman talon muodostama pieni kyläyhteisö oli lähinnä käsityöläisten asuttama, eikä siellä ollut henkisillä harrastuksilla juuri jalansijaa. Kaupungin väkiluku nousi pikkuhiljaa ollen kahtakymmentä vuotta myöhemmin jo 858, mutta siitä huolimatta joukossa oli vain muutamia säätyläiskoteja, joissa laululla ja soitolla oli sijansa. Niissä taffelipianon ääreen saattoi istahtaa perheen äitikin, joka arkiaskareidensa päätyttyä viihdytti miestään ja lapsiaan soittamalla virsiä ja hengellisiä lauluja.

Pikkukaupungin musiikkitarjonta rajoittui lähinnä markkina-aikoihin, jolloin kaupunkiin saapui soittajia lähikunnista ja kauempaakin. Markkinatunnelmaa kohottivat mitä erilaisimmat kuljeksivat musikantit; oli viulunvinguttajia, pillipiipareita, posetiivareita, haitarin, säkkipillin, kanteleen ja jopa harpun soittajia. Tärkeä esiintyjä oli myös viisukauppias, joka lauloi arkkiveisuja ja kaupitteli niitä sitten kuulijoilleen.⁸² Musiikkia esitettiin myös kaupungin ravintoloissa, joiden musiikkitarjonta oli ilmeisen monipuolista. Rantapuiston kylpylän sali sekä huvimajat tarjosivat 1850- ja 1860-luvuilla kaupunkilaisille oivan paikan erilaisten illanviettojen ja tanssiaisten järjestämiseen⁸³. Eräs varhaisimmista Jyväskylässä vierailleista yhtyeistä oli rautalammilainen Lohenpojat-yhtye, kolmen veljeksien muodostama kokoonpano, joka esiintyi kaupungissa juuri Rantapuiston kylpylänä toimineen ”tekovesilaitoksen juomasalissa”, runnihuoneessa, vuonna 1855⁸⁴. Tässä Lohilahden Hämälän talon poikien muodostamassa Lohenpojissa viulua soitti oletettavasti Lauri Hämäläinen, joka järjesti myöhempinä vuosina kaupunkiin useita soittajaisia, ja joka teki varsinaisen elämäntyönsä Helsingin vanhan kirkon kanttorina. Veljessarjan vanhin puhalteli yhtyeessä klanettia ja rummunlyöjänä toimi saman veljessarjan kolmas jäsen⁸⁵.

Ensimmäisen suomenkielisen oppikoulun, Jyväskylän Yläalkeiskoulun, nykyisen Jyväskylän Lyseon, perustaminen vuonna 1858 ja Jyväskylän Seminaarin toiminnan alkaminen 1863

⁸² KSMA Valjakka; Tommila 1962, 55

⁸³ Laurila 2000, 100

⁸⁴ Fredrikson 1978, 23

⁸⁵ Laurila 2000, 79

aloittivat uuden vaiheen kaupungin musiikki- ja muunkin sivistyselämän kehityksessä. Jyväskylässä alettiin järjestää soittajaisia ja ensimmäinen konsertiksi luokiteltava musiikkitilaisuus, Ylioppilaiden kvartetin laulajaiset, pidettiin vuonna 1859. Ensimmäinen instrumentaalikonsertti lienee ollut jo aiemmin mainitun Lauri Hämäläisen vuonna 1862 järjestämä tilaisuus.⁸⁶ Tommilan mukaan, joka perustaa tietonsa Koti ja Koulu -lehden 23.12.1865 numeroon, ensimmäinen Jyväskylässä järjestetty konsertti oli kuitenkin vasta kesäkuussa 1864, jolloin kaupunkiin saapui vierailulle norjalainen Rostad-niminen viulisti⁸⁷. Kaupungissa vieraili 1860- ja 1870-luvuilla lukuisia muitakin, niin koti- kuin ulkomaisia solisteja, joista mainittakoon viulutaituri K. J. Lindberg, koloratuurisopraano Ida Basilier ja ranskalainen, vasenkätisesti instrumenttiaan käsittelevä viulisti Alexandre de la Rancheray, jotka valloittivat konserteillaan. Viimeksi mainitun toista konserttia, josta myös nuoren P. J. Hannikaisen tiedetään vaikuttuneen syvästi⁸⁸, Kansan Lehti⁸⁹ ylisti:

”Hänen soittonsa onkin niin mainiota, että se tyydyttää sitä ihailemaan senkin korvan, joka ei niin suuresti taiteellista musiikkia kykene arvostelemaankaan. Esim. Caprice soittonsa Wieniawskyltä oli niin hupaista kuulla, että se oikein voi ihmetyttää, Olipa tuo le Carnaval de Venise soittonsa jollei vielä etuisampi. Mutta ihmeteltävästi hän myös viserteli *satakielisen* (näktergal) äänellä.

Nyt on tämä mies 28 vuoden vanha, mutta aikaseen lienee hän viulun ottanut käteensä, koska jo 13-vuotiaassa uskalsi ensikerran antaa sitä kuulla tuolla mainiossa Pariisissa ja kohta sen perästä Londonissa. Onpa yksin kiinalaisetkin olleet onnelliset kuulemaan hänen soittoansa. Turkinkaan keisari ynnä Egyptin vara-kuningas eivät myös ole ilman jääneet. Kaikissa näissä paikoin ei tämä mainio soittoniekka liene ilman kunnia-seppeleittä jäänyt. Siksipä mekin Jyväskyläläiset olkaamme häntä sydämmellisellä kiittollisuudella muistavat, kun hän ei meitäkään ole unohtanut, vaan antoi toki sivumennesssä meidänkin kuulla hänen ihanata soittoansa.”⁹⁰

Tuon ajan tapaan solistit eivät yleensä tuoneet tullessaan säestäjää, vaan kaupungin omat soittotaitoiset henkilöt avustivat solistia heidän konserteissaan. Jyväskyläläisistä tätä tehtävää hoitivat vuoroin rouva Augusta Sofia von Zweyberg ja seminaarin voimistelun- ja soitonopettaja Maria Kristiina Åberg pianolla sekä lyseon ensimmäinen musiikinopettaja K. H. Kahelin viululla.⁹¹

⁸⁶ Fredrikson 1978, 146–147

⁸⁷ Tommila 1972, 261

⁸⁸ Vainio 2005, 30–31; Vainio YLE 4.11.2004

⁸⁹ Kansan Lehti 1869: 17

⁹⁰ Brummer 1916, 813

Jyväskylän kuoro- ja orkesteritoiminta rakentuivat samalta perustalta: seminaarin vaikutus kummankin syntymiseen oli huomattavaa. Suomen koululaitoksen isä, Uno Cygnaeus, antoi arvoa musiikille ja onnistui saamaan perustamansa Jyväskylän Seminaarin ensimmäiseksi musiikinlehtoriksi Erik August Hagforsin, jonka merkitys kaupungin musiikkielämälle oli korvaamaton. Hagfors oli ollut koulussa itsensä Runebergin oppilaana ja hän oli myös Paciuksen toiminnan herättämä, innokas laulaja ja suosittu kuoronjohtaja⁹². Välittömästi kaupunkiin saavuttuaan hän perusti seminaarin yhteyteen useampia kuoroja; oppilaitoksen alaisuudessa toimivat sekä nais-, mies- että sekakuorot. Seminaarin kuorojen oppilaat kutsuivat opettajaansa kuvaavilla lempinimillä ”Terssi” ja myöhemmin ”Ukko”⁹³. Hagforsia kiinnosti myös seminaarin ulkopuolinen musiikkielämä ja jo vuonna 1865, kaksi vuotta seminaarin syntymisen jälkeen, Hagfors perusti Jyväskylän Yksityisen Lauluseuran, johon pohjautuu kaupungin koko myöhempi kuorotoiminta. Hagforsilla oli sormensa pelissä myös 1870-luvun alussa Sivistys ja Huvitus -seuran lauluosaston, vuonna 1878 vapaapalokunnan ja käsityöläisten kuorojen sekä Jyväskylän lauluseuran perustamisessa⁹⁴. Kamarimusiikkitoiminta oli myös lähellä Hagforsin sydäntä ja soittaminen oli hänelle rakas harrastus. Usein hän kokoontuikin samanhenkisten ystäviensä kanssa musisoimaan; syntyi Jyväskylän ensimmäinen jousikvartetti vuonna 1883⁹⁵. Harrastukseksi Hagfors rakensi myös urut, jotka myöhemmin ostettiin kouluhallituksen myöntämällä apurahalla Hagforsin perikunnalta kaunistamaan Korkeakoulun juhlasalia⁹⁶.

3.1 Soittokunta, ensimmäinen “kaupunginorkesteri”

3.1.1 Soittokunnan synty

Torvisoitto alkoi kiinnostaa ajan tavan mukaisesti ihmisiä myös Jyväskylässä 1870-luvulla. Varatuomari Otto August Boije kasasi ystävineen ensimmäisen soittokunnan kaupunkiin keväällä 1877⁹⁷. Brummerin mukaan idean isä oli kuitenkin tukkiliikekonttorin päällikkö Masse Hirn, joka aloitti tämän sekstettikokoonpanon johtajana, ja joka itsekin soitti

⁹¹ KSMA Valjakka; K-S:n Iltalehti 22.3.1962; Laurila 2000, 79

⁹² Halila 1963, 99

⁹³ Halila 1963, 101

⁹⁴ Rinta-Tassi 1974, 11

⁹⁵ Koivukoski 1982, 3

⁹⁶ Mikkola 1937, 92

⁹⁷ KSMA Valjakka

orkesterissa. Boijea Brummer kutsuu soittokunnan sieluksi ja innostuttajaksi⁹⁸. Soittokunnan muut jäsenet Boijen ja Hirnin lisäksi olivat lennätinaseman päällikkö C. F. Brunou, metsäherra G. Rancken, maisteri N. Kiljander. Kuudennesta jäsenestä ei ole tietoa. Toimintansa ensimmäisen puolen vuoden aikana soittokuntaa johti Hirnin lisäksi myös Nils Kiljander, joka siirtyi tosin jo muutaman kuukauden jälkeen Sortavalaan, mistä hän oli saanut seminaarin musiikinlehtorin viran.⁹⁹

3.1.2 Kockin orkesteri vuosina 1878–1882

Voimakas taloudellinen kasvu vaurastutti Jyväskylää 1870-luvulla, säätyläisten, virkamiesten ja kauppiaiden osuus väestöstä lisääntyi ja myös musiikkielämä alkoi saada uusia muotoja. Kaupunki alkoi antaa tukeaan musiikin harrastamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Kesällä 1878, toimittuaan ansiokkaasti vain vuoden seitsikoksi laajentunut soittokunta sai avustuksena toiminnalleen kaupungin palkkaaman ammattikapellimestarin, Gustav Kockin. Kapellimestarin palkka maksettiin kaupungin anniskeluosakeyhtiön voittovaroista, ja myöhemmin sieltä maksettiin myös orkesterin nuottihankinnoista aiheutuneet kustannukset.¹⁰⁰

Torvisoittokunnasta tuli näin Jyväskylän ensimmäinen kaupunginorkesteri; se esiintyi ahkerasti kaupungin juhlatilaisuuksissa ja järjesti myös omia konsertteja. Soittokunnan konsertit ja illamat pidettiin yleensä senaikaisen Jyväskylän viihdekeskuksen, Seurahuoneen salissa ja kesäisin torvisoitto viihdytti kaupunkilaisia sunnuntaisin iltasoitoillaan joko Rantapuiston ravintolan parvekkeelta tai soittolavalta. Silloin tällöin orkesteri kiipesi torvet kainaloissaan Harjun laelle rakennetun viehättävän Harju-huvilan ylätasanteelle ja kajautti sieltä iltasoittonsa.¹⁰¹

Kapellimestari Kock herätti henkiin myös kaupungin kuoro toiminnan perustamalla Jyväskylän Lauluseuran vuonna 1878. Soittokunta ja Lauluseura antoivat joulukuussa 1878 ensimmäisen yhteiskonsertin, jonka päänumerona kapellimestari Kock soitti itse viululla Beriot'n viulukonserton. Seuraavissa konserteissa jyväskyläläiset saivat kuulla myös Mendelssohnin viulukonserton ja Tartinin viulusonaatin; kapellimestari Kock osoitti olevansa

⁹⁸ Brummer 1916, 815

⁹⁹ KSMA Valjakka

¹⁰⁰ KSMA Valjakka

¹⁰¹ Fredrikson 18.3.1977

paitsi taitava orkesterinjohtaja ja kuoromies, myös varsin varteenotettava viulisti. Kock nautti ansaitusti suuren yleisön suosiota ja ainoa kritiikki, jota hän sai osakseen, johtui hänen kykenemättömyydestään puhua suomen kieltä; olihan Jyväskylässä heräämässä voimakas suomalaisuuden liike ja ruotsinkielisiä katsottiin karsaasti.¹⁰²

3.1.3 Dahlströmin orkesteri vuosina 1883–1886

Myös Kockin seuraaja, vuonna 1883 Helsingistä soittokunnan johtoon siirtynyt Gustav Dahlström, oli taitava viulisti. Hän sai johdettavakseen jo kaksinkertaiseksi seitsikoksi kasvaneen soittokunnan, joka laajeneminen jatkui yhä; kaksi vuotta myöhemmin soittajia oli jo 21. Dahlström ei ollut lainkaan kiinnostunut kaupungin kuorotoiminnasta, mutta soittoasioista kaksin verroin. Hänen johdollaan soittokunta järjesti suurta huomiota herättäneen, kuusi konserttia sisältävän konserttisarjan ja otti osaa Kansanvalistusseuran ensimmäisille varsinaisille laulujuhille vuonna 1884, jotka järjestettiin seuran perustamiskaupungissa Jyväskylässä. Laulujuhlien yhteydessä järjestetyissä soittokilpailuissa orkesteri nappasi toisen palkinnon. Soittokunta oli aktiivinen myös varainhankinnassa; se keräsi arpajaisilla rahaa uusien soittimien ostamiseen vanhojen, vaikeasti viritettävien tilalle. Vaikka Dahlström viihtyi Jyväskylässä, ja vaikka hän sai runsaasti kiitosta toiminnastaan, Helsingin rikkaampi musiikkielämä veti häntä kuitenkin voimakkaasti puoleensa ja Jyväskylän tappioksi hän erosi jo keväällä 1886 tehtävästään, toimittuaan siinä vain kolme vuotta.¹⁰³

3.1.4 Laulujuhlat Jyväskylässä

Jyväskylän kaupungin maine maamme aktiivisena kulttuuri- ja musiikkikeskuksena, oli kiirinyt ympäri valtakuntaa. Jyväskylässä oli perustettu seminaarit, ensimmäiset suomenkieliset oppikoulut niin pojille kuin tytöillekin ja myös suomalaisuuden aatetta kannattava kansan sivistysseura, Kansanvalistusseura oli perustettu Jyväskylässä vuonna 1873.

¹⁰² KSMA Valjakka

¹⁰³ KSMA Valjakka; Tommila 1962, 63

Suomen laulujuhlaperinnekin sai alkunsa Jyväskylästä, missä Kansanvalistusseura järjesti Viron mallia noudattaen neljät laulujuhlat: ensimmäiset, niin sanotut harjoitusjuhlat vuonna 1881, vuonna 1884 ensimmäiset varsinaiset, vuonna 1887 toiset ja viimeiset, kaikkein hiljaisimmat vuonna 1890. Jyväskylän orkesterin kapellimestarit saivat kunnian toimia laulujuhlien soiton yleisjohtajina. Sadat ihmiset kaikkialta maasta saapuivat Jyväskylään höyrylaivalla, hevoskyydillä tai patikoiden, rautatieyhteyksiään kaupunkiin ei vielä silloin ollut. Laulukansa levitti kotiin palattuaan Jyväskylän mainetta Suomen Ateenana edelleen.¹⁰⁴

3.1.5 Pahlmanin soittokunta vuosina 1886–1889

Jyväskylästä muodostui maamme kulttuurin kehto. Tätä taustaa vasten onkin helppo ymmärtää, miksi halukkuus Dahlströmin lähdettyä avautuneelle soittokunnan kapellimestarin paikalle oli suuri. Seitsemän hyvän hakijan joukosta äänestyksen jälkeen toimeen valittiin perusteelliset musiikkiopinnot suorittanut Emil Pahlman. Orkesterikokemustakin Pahlmanille oli kertynyt Helsingistä Kajanuksen orkesterista, sekä Saksasta ja Ruotsista, joissa hän oli toiminut viulistina ennen Jyväskylään saapumistaan. Torvisoittokuntien keskuudessa Pahlman oli tunnettu lähinnä erinomaisista sovituksistaan ja sävellyksistään, joten oli ymmärrettävää, että hänen Jyväskylään tuloaan tervehdittiin ilolla.¹⁰⁵

Pahlman lunasti hänelle asetetut odotukset moninkertaisesti; hänen aikanaan Jyväskylän soittokunta eli kukoistuskauttaan. Vuoden 1887 Kansanvalistusseuran toisien Laulujuhlien soiton yleisjohtajana toiminut Pahlman harjoitutti orkesterinsa niin hyvään soittokuntoon, että se saavutti kyseisillä juhlilla ensimmäisen palkinnon diplomeineen ja komeine tahtipuikkoineen. Soittokunta näkyi uljaana ja kuului laadukkaana kirkoissa, hautajaisissa, kansanhuveissa, maanviljelysnäyttelyissä, palokunnan juhlissa, omissa iltamissaan ja tietenkin konserteissaan. Myös kuorotoiminnasta kiinnostunut Pahlman kokosi jälleen lauluseurankin kasaan muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen. Pahlmanin johtajakausi huipensi soittokunnan kymmenvuotisen aktiivikauden ja myös lopetti sen; Jyväskylän kaupunginorkesterin ansiokas toiminta päättyi sen kapellimestarin halvaantumiseen vuonna 1889.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Smeds & Mäkinen 1984, 11–16

¹⁰⁵ KSMA Valjakka

¹⁰⁶ KSMA Valjakka

3.1.6 Ärtynyt orkesteri eroaa

Soittokunnan toimintaa yritettiin jatkaa vielä jonkin aikaa, mutta lyhytaikaiset Pahlmanin seuraajat, kapellimestarit Carl Hertzog, Theodor Mannerström, joka oli ollut aikaisemmin Helsingin Orkesteriyhdistyksen orkesterin lyömäsoittaja, tarvittaessa tuubistikin¹⁰⁷ sekä Kajanuksen orkesterikoulun opettaja¹⁰⁸, sekä Thure Nordinkaan, eivät saaneet soittokuntaa enää entiseen vireeseen. Soiton taso laski, innostus hiipui ja tilalle astui kärsimättömyys. Soittajat syyttelivät ammattitaidottomia kapellimestareitaan epämääräisestä viittelöinneistä, jotka aiheuttivat esitysten katkeamisia. Kyllästyneinä ja ärtyneinä soittajat lopettivat harrastuksensa vuonna 1893 ja kapellimestarin toimikin lakkautettiin pian tarpeettomana.¹⁰⁹

3.1.7 Tommilan soittokunta vuosina 1895–1913

Kaupungin torvisoittokunta koki myöhemmin vuosina 1895–1913 vielä toisen kukoistuskauden, joka ei kuitenkaan yltänyt läheskään Kockin, Dahlströmin ja Pahlmanin aikana saavutettuihin mittoihin. Jyväskylän Työväenyhdistyksen puhallinorkesteri oli jatkanut toimintaansa Jyväskylässä kaupungin oman soittokunnan hajottua vuonna 1893. Orkesteri kokoontui harvakseltaan harjoituksiin ja tulos oli sen mukaista; säännöllisen harjoituksen mukanaan tuoma varmuus ja rutiini puuttuivat. Orkesterin toiminta oli hyvin hajanaista ja hallitsematonta.¹¹⁰

Soittokunnan toimintaa haluttiin vakauttaa; kaupungin torvisoittokunta haluttiin herättää jälleen eloon. Kaupungin palopäällikkö, joka oli huolissaan palokunnan vuosijuhlien musiikkitarjonnasta, kääntyi asiantuntija, pankinjohtaja Anton Fredriksonin puoleen neuvoa kysyäkseen. Yhdessä he tiedustelivat kaupungin urkurina toimivalta Juho Tommilalta suostuisiko hän soittokunnan opettajaksi ja johtajaksi siinä tapauksessa, että kaupunki myöntäisi tähän tarkoitukseen varat. Tommilan annettua myöntävän vastauksen, parivaljakko kääntyi kaupungin puoleen. Jyväskylän päättäjät vakuutuivat hetken tilannetta pohdittuaan ja kapellimestarille päätettiin alkaa maksaa palkkaa kaupungin varoista. Jyväskylä oli saanut

¹⁰⁷ Marvia & Vainio 1993, 50

¹⁰⁸ KSMA Valjakka

¹⁰⁹ KSMA Valjakka

¹¹⁰ KSMA Valjakka

jälleen oman kaupunginorkesterin kahden vuoden hiljaiselon jälkeen vuonna 1895¹¹¹. Tommilan kuolema lopetti vuonna 1913 tuon melko aktiivisen torvisoittokuntatoiminnan kaupungissa lähes kokonaan; kaupungin soittokunta kuoli Tommilan mukana, mutta torvisoiton harrastus jatkui myöhemmin VPK:n, ja vuodesta 1918 lähtien myös Suojeluskunnan, piirissä¹¹². Soittokunnan kultakausi oli kuitenkin iäksi ohi ja Jyväskylän ensimmäinen kaupunginorkesteri kuollut.¹¹³

3.2 Kamarimusiikkitoiminta vuosisadan vaihteen Jyväskylässä

3.2.1 Kamarimuusikot yhteistyössä: ensimmäinen sinfoniakonsertti vuonna 1892

Jyväskylän musiikkielämän kehittyessä alkoi myös kotien musiikinviljely yleistyä. Nimenomaan kamarimusiisointi sai alkunsa säätyläiskodeista. Zwegbergin, Kahelinin, Leinbergin, Fredriksonin ja Hillin perheet olivat hyviä esimerkkejä sellaisista, joissa jo 1880-luvulla soitettiin trioja, kvartetteja ja muita kamarimusiikkiteoksia, ja joiden jäsenet esiintyivät julkisissa musiikkitilaisuuksissa, esimerkiksi kaupungin soittokunnan järjestämässä konserteissa.¹¹⁴

Seminaarinlehtori Hagfors ennätti ansiotyönsä ja kuorotoiminnan lisäksi olemaan aktiivisena puuhamiehenä myös soitinmusiikin kehittäjänä; hän perusti ystävineen jousikvartetin ilmeisesti vuonna 1883¹¹⁵, joka ilahdutti soitollaan useita yksityisiä ja julkisiakin juhlatilaisuuksia. Tämä jousikvartetti oli lajissaan tiettävästi kaupunkimme ensimmäinen. Kvartetissa vuorottelivat ykkösviulisteina kaupungin soittokunnan kapellimestari Gustav Dahlström ja lyseolainen, myöhemmin kaupungin pormestari, varatuomari¹¹⁶ Hjalmar Roos (myöhemmin Roinila). Toista viulua soitti Lyseon rehtori K. H. Kahelin, joka oli soittanut aikaisemmin Paciuksen orkesterissa¹¹⁷, Gideon Brummer toimi kvartetin alttoviulistina ja

¹¹¹ Nikki 1988, 48

¹¹² Tommila 1972, 550

¹¹³ KSMA Valjakka

¹¹⁴ KSMA Valjakka

¹¹⁵ Koivukoski 1982, 3

¹¹⁶ Fredrikson 1984, 13

¹¹⁷ Jyväskylän Lyseo 1858–1933, 114–115

Hagfors itse sen sellistinä.¹¹⁸ Kvartetti piti säännöllisesti harjoituksia soittajien kodeissa hioen Haydnin, Mozartin ja Beethovenin kvartettoja¹¹⁹.

Aktiiviset kamarimusiikinharjoittajat kokosivat voimansa keväällä 1892 ja harjoittelivat kuntoon vaativan konserttiohjelman; Jyväskylässä saatiin kuulla ensimmäinen sinfoniakonsertti. Keski-Suomi -lehti¹²⁰ mainosti ”täkäläisen jouhiorkesterin” konserttia innokkaasti ja laatipa vielä artikkelinkin, jossa selviteltiin sinfonia-sanan merkitystä.¹²¹ Konserttiin valittu sinfonia, Haydnin C-duuri, ei ollut orkesterikirjallisuuden teknisesti vaativimpia, mutta se oli silloisen Jyväskylän musiikkielämässä tärkeä virstanpylväs, joka näytti kauaksi tulevaisuuteen. Konsertissa kuultiin myös Gluckin alkusoitto oopperasta *Ifigenia*, Rubinsteinin *Kehtolaulu*, Mendelssohnin duetto sinfoniakantaatista *Lobgesang* kahdelle sopraanolle ja orkesterille ja Gounod’n *Dodelinette*-kehtolaulu.¹²²

Konsertin innostuneissa jälkimainingeissa perustettiin syksyllä 8.10.1893 Jyväskylän Musiikkiyhdistys, jonka puuhamiehenä oli P. J. Hannikainen. Yhdistyksen nimissä annettiin pari pienimuotoista konserttia, mutta innostus orkesteritoimintaan laimeni kuitenkin pian ja yhdistys päätettiin lakkauttaa kokonaan keväällä 1894. Jyväskylän orkesteritoiminta loppui useiksi vuosiksi.¹²³

3.2.2 Perheytyet kaupungin musiikkielämän voimavaroina

Vaikkei orkesteritoiminta ottanutkaan Jyväskylässä tuulta purjeisiinsa, kaupungin kamarimusiikillinen toiminta oli kuitenkin vilkasta. Jyväskylässä toimi vuosisadan taitteessa Hagforsin kvartetin lisäksi myös useita muita kamarimusiikkikokoonpanoja, tuon ajan jyrkkien säätyerojen mukaisesti virkamiesten pojilla omansa ja kauppiaitten pojilla omansa¹²⁴. Hannikaisen perheytye muodosti kaupungin musiikkielämän 1900-luvun alkukymmenien taiteellisen ydinjoukon; isä Pekka Juhani Hannikaisen innostamana lähes koko veljessarja ryhtyi musiikin ammattilaisiksi, vain vanhin Lauri-veli toteutti äitinsä toiveen ja valitsi

¹¹⁸ KSMA Valjakka; Fredrikson 18.3.1987; Tommila 1962, 57

¹¹⁹ Jyväskylän Lyseo 1858–1933, 115–116

¹²⁰ Keski-Suomi 1892: 59

¹²¹ Brummer 1916, 817

¹²² KSMA Valjakka

¹²³ KSMA Valjakka

¹²⁴ Fredrikson 18.3.1987

leipätyönsä muualta: hänestä tuli diplomaatti¹²⁵. Hannikaisen pojista Ilmari soitti pianoa, Tauno selloa, Arvo viulua ja Väinö harppua.¹²⁶ Heillä kaikilla on myöhemmin ollut lähtemätön vaikutus Suomen musiikkielämään ja he kaikki ovat tehneet maatamme tunnetuksi myös ulkomailla.

Muita merkittäviä jyvaskyläläisiä kamarimusiikin harrastajia oli myös Zweygbergin perhe, jonka poika Lennart tuli heistä tunnetuimmaksi; hän teki kansainvälisen uran sellistinä, sekä konsertoivana taiteilijana että pedagogina. Myös arkkitehti Yrjö Blomstedtin perheessä musiikilla oli merkittävä sijansa; perheen lahjakas poika, Jussi, (myöhemmin Jalas), jäi historiaan tunnettuna kapellimestarina. Seminaarinjohtaja Kosti Raition perheen pojista Väinöstä tuli säveltäjä ja Einosta viulisti¹²⁷.

Jyväskylässä toimi myös useita harrastajatasoisia kamarimusiikkiyhtyeitä. Niistä yksi tasokkaimmista oli kauppaneuvos Anton Fredriksonin kvartetti, jossa soittivat isä Antonin lisäksi pojat Onni ja Eino, sekä Paavo Kesäniemi, lyseon voimistelunopettaja. Eino Fredrikson soitti ykkösviulua, Paavo Kesäniemi kakkosta, Anton Fredrikson alttoviulua ja Onni Fredrikson selloa. Heidän soittamansa ohjelmisto oli ilmeisen vaativaa; toiminnasta on vieläkin jäljellä nuottikirjoja: Mozartin, Haydnin, Schubertin sekä Schumannin kvartettoja ja kvintettoja¹²⁸. Kvartetin jäsenet olivat myöhemmin, vuonna 1916 Jyväskylän Amatööriorkesterin perustavia voimia, jonka perustamisen lisäksi Paavo Kesäniemi kokosi vielä Lyseon Orkesterinkin 1920-luvulla.¹²⁹ Samainen kvartetti, tosin hieman muunnettuna, sai myös kunnian kantaesittää myöhemmin vuonna 1922 Sibeliukselta Parviaisen Säynätsalon tehtaan 25-vuotisjuhlaan tilatun *Andante Festivo* -teoksen, joka kuuluu nykyisin jokaisen jousisoittajan kantaohjelmistoon¹³⁰.

3.2.3 Vapautettu kuningatar

Kamarimusisointiharrastuksista puhuttaessa ei sovi unohtaa P. J. Hannikaisen vuonna 1912 kokoaman orkesterin konsertteja, joista ensimmäisessä Sibeliuksen *Vapautettu Kuningatar* sai kantaesityksensä Jyväskylässä. Kunnallistalossa 20.–21.4.1912 järjestetyissä konserteissa

¹²⁵ Vainio 2005, 189

¹²⁶ Kulha 1983, 60

¹²⁷ Raitio & Ranta 1966, 103

¹²⁸ Fredrikson 2000, 114

¹²⁹ Koivukoski 1982, 5

¹³⁰ Fredrikson 2000, 114

olivat mukana kaikki jyvaskyläläiset musiikkivoimat, Hannikaiset ja Fredriksonit ja monet muut. Vastaanotto oli ymmärrettävästi erittäin lämmin ja esitys mieleenpainuva; esimerkiksi kapellimestari Jussi Jalas kertoo muistelmissaan mainitun konsertin jättäneen lähtemättömän jäljen pikkupojan mieleen¹³¹. Teos esitettiin täysille saleille peräti neljä kertaa kahtena peräkkäisenä iltana¹³². Onko Jyväskylässä milloinkaan muulloin koettu moista suosiota?

3.3 Mannerströmin orkesteri, toinen ”kaupunginorkesteri”

3.3.1 Musiikkielämän elvytysyrityksiä

Vuosisadan alussa aina ensimmäisen maailmansodan syttymiseen saakka Jyväskylän kaupungin musiikkielämä oli laimeaa. Omat konserttiyritykset eivät saaneet yleisöä liikkeelle ja kuuluisatkin vierailijat saivat tyytyä kaupungissa vain pieneen kuulijakuntaan. Tilanteen korjaamiseksi Jyväskylään perustettiin Soitannollinen Seura vuonna 1907, seuran sääntöjä laadittiin ja sen jäsenistö järjestyi, mutta mitään varsinaista edistystä ei kuitenkaan saatu aikaan.¹³³

Jyväskylän musiikkielämä pysyi entisenlaisenaan aina vuoteen 1913 saakka, jolloin kaupunkiin perustettiin Konserttikannatusyhdistys tukemaan vierailevien taiteilijain esiintymisiä. Tämänkään yhdistyksen toiminta ei vielä saanut mitään mullistavaa aikaa.¹³⁴ Muutaman aktiivisen musiikin harrastajan, kuoromiesten, opettaja Martti Korpilahden, urkuri Martti Helan ja hammaslääkäri Stig Lundin aloitteesta seuraavana vuonna syntyikin jälleen uusi yhdistys, Musiikkiyhdistys, jonka tärkeimmäksi tavoitteeksi asetettiin orkesterin perustaminen kaupunkiin ja sen ylläpitäminen¹³⁵.

3.3.2 Mannerström orkesterin johdossa vuosina 1914–1915

Jo Musiikkiyhdistystä perustettaessa sovittiin etukäteen, että kaupunkiin tulisi saada viidestä kuuteen palkatun soittajan ja kapellimestarin muodostama runko-orkesteri¹³⁶, jota amatöörit

¹³¹ Jalas 1981, 24

¹³² Koivukoski 1982, 5; Keski-Suomi 13.4.1912

¹³³ KSMA Valjakka

¹³⁴ Tommila 1972, 550

¹³⁵ Laurila 2000, 83

¹³⁶ Jakonen 1997, 230; KSMA Valjakka

täydentäisivät. Tämän musiikkilautakunnan tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto tekikin myönteisen päätöksen orkesterin perustamiseksi keväällä 1914. Paikkakunnalle kutsuttiin vielä orkesterin suunnitteluvaiheessa soittokunnan ajoilta ennestään tuttu kapellimestari Theodor Mannerström Mikkelistä, joka keräsi ja harjoitutti soittajia jo etukäteen kesän aikana, jotta orkesteri olisi mahdollisimman hyvässä soittokunnossa heti syysoitantomatkan alkaessa¹³⁷. Kapellimestari Mannerström oli toiminut aikaisemmin vuosikausia Helsingin orkesteriyhdistyksen orkesterin tuubistina ja lyömäsoittajana¹³⁸ sekä Kajanuksen orkesterikoulun opettajana, jonka jälkeen hän oli siirtynyt aluksi Jyväskylään kaupungin soittokunnan kapellimestariksi vuonna 1891, sieltä edelleen Mikkelin pataljoonan kapellimestariksi jo vuonna 1892¹³⁹ mistä nyt palasi takaisin Jyväskylään.

Elokuussa syttyi kuitenkin maailmansota, joka sotki orkesterin perustamissuunnitelmat täysin; Suomi julistettiin sotatilaan, saksalaisista soittajaystävistäkin tuli vihollisia, jotka joutuivat poistumaan maasta. Tehtyä päätöstä kaupunginorkesterin perustamisesta ei koskaan toimeenpantu, ja kaupunki sai tyytyä kapellimestari Mannerströmin johtamaan harrastelijaorkesteriin.¹⁴⁰

Mannerströmin orkesterin ensimmäinen konsertti oli lokakuun viimeisenä päivänä vuonna 1914. Konsertin ohjelma koostui pienistä kappaleista, joiden yleissävy oli ajan hengen mukaisesti isänmaallinen; konsertti alkoi Collanin *Vaasan marssilla* ja päättyi Paciuksen *Suomen Lauluun* ja *Porilaisten marssiin*.¹⁴¹

Mannerströmin orkesteri sai kaupunkilaisilta erittäin lämpimän vastaanoton; yleisesti oltiin sitä mieltä, että uusi nousukausi oli alkanut. Kapellimestari sai jakamatonta tunnustusta asiantuntemuksestaan, tarmostaan ja innostaan. Orkesterista oltiin lehtikirjoitusten perusteella jopa ylpeitä; Jyväskylä oli jälleen saanut oman orkesterin usean vuoden tauon jälkeen. Lehdissä kerrottiin myös kaupungin muun musiikkielämän olevan taas vireää, kuorot toimivat säännöllisesti ja kaupunginurkuri, maisteri Hela, oli perustanut laululuokan, jossa kuorolaiset saivat opetusta. Kevätkautta 1915 voidaankin pitää yhtenä menestyksekkäimmistä jaksoista

¹³⁷ Koivukoski 1982, 6

¹³⁸ Marvia & Vainio 1993, 50

¹³⁹ KSMA Valjakka

¹⁴⁰ Koivukoski 1982, 6

¹⁴¹ KSMA Valjakka

Jyväskylän musiikkielämässä kautta aikojen; kaikki paikkakunnan musiikintaitajat puhalsivat yhteen hiileen tavoitteiden saavuttamiseksi.¹⁴²

Kaupungin musiikkilautakunta teki suurtyön suunnitellessaan viisi tilaisuutta sisältävän konserttisarjan, jonka jokaisessa konsertissa esitettiin jokin merkittävä orkesterisäestyksellinen kuoroteos. Näistä huomattavimmaksi tapahtumaksi nousi epäilemättä P. J. Hannikaisen johtama Sibeliuksen *Vapautetun Kuningattaren* uusintaesitys sarjan neljännessä konsertissa, jossa yleisöä hellittiin myös Haydnin sinfoniolla ja Gluckin alkusoitolla *Ifigenia Auliissa*.¹⁴³

Vaikka kaupungin asenne orkesteria kohtaan oli kannustava, siltä ei kuitenkaan riittänyt enää varoja orkesterin avustamiseen seuraavaa toimikautta varten, mikä johti siihen, että orkesterin oli lopetettava hyvin alkanut toimintansa¹⁴⁴. Kaupungissa arvostettiin kyllä henkisiä arvoja jopa niin paljon, että oltiin valmiita oman kaupunginorkesterin perustamiseen ja ylläpitämiseen, mutta sodan syttyminen hautasi valitettavasti orkesterin toiveet jatkaa toimintaansa Jyväskylän omana orkesterina. Voi vain kuvitella, minkälainen Jyväskylän kaupunginorkesteri olisi nykyään, jos se olisi saanut rauhassa kasvaa ja kehittyä tuosta Mannerströmin ajan orkesterista edelleen.

3.4 Jyväskylän Amatööriorkesteri

3.4.1 Soittajat järjestäytyvät

Mannerströmin orkesterin soittajat olivat innokkaita jatkamaan yhteissoittoharrastustaan kaikista vastoinkäymisistä huolimatta. Ehkäpä soittaessa saatiin hetkeksi pois mielestä raskaat ajat, rintamalla taistelevat läheiset ja kaikki muutkin epämiellyttävät seikat. Musisointi koettiin lohtuna ja kannustavana, elämää eteenpäin vievänä voimana, jonka avulla päästiin vaikeitten aikojen ylitse. Soittajat kokoontuivat kutakuinkin säännöllisesti Tyttökoulun tai Klubin tiloissa pitämään keskenään niin sanottuja harjoituskokouksia, joissa he musisoivat yhdessä, mutta jo syksyn 1916 alussa alettiin kaivata järjestäytyneempää

¹⁴² KSMA Valjakka

¹⁴³ KSMA Valjakka

¹⁴⁴ Koivukoski 1982, 6

toimintaa. Seurahuonekahvilan kokouksessa 27.9.1916 päätettiin perustaa Jyväskylän Amatööriorkesteri.¹⁴⁵

Perustavan kokouksen jäsenet ja samalla Amatööriorkesterin ensimmäiset soittajat olivat viuluissa Hjalmar Laurén, Rudolf Rätty, Joonas Heiska, Olavi Vanttinen, Jalmari Alho ja Edvin von Creutlein. Basso soitti kaupanhoitaja Niilo Pyy ja viulisteista Laurén taisi myös sellonsoiton taidon.¹⁴⁶

Amatööriorkesterilla oli alusta pitäen myös muita kantavia voimia; joissakin yhteyksissä mainitaan Amatööriorkesterin syntyneen Hannikaisen poikien ympärille¹⁴⁷. Vaikka heistä kukaan ei ollut paikalla amatööriorkesterin perustamiskokouksessa, he olivat kuitenkin mukana orkesterin toiminnassa alusta pitäen; Tauno ja Arvo viulisteina, Lauri alttoviulistina, Ilmari pianistina ja Väinö triangelinsoittajana¹⁴⁸. Myös Fredriksonin perhe oli orkesterin toiminnan tukipilareita alusta pitäen; orkesterin ikäpresidentti Anton-isä soitti alttoviulua¹⁴⁹, Onni-poika selloa ja Eino-poika viulua. Myöhemmin myös Onnin vaimo Signe osallistui Amatööriorkesterin toimintaan pianistina¹⁵⁰.

Amatööriorkesterin vakiosoittajia alkuvuosina olivat myös Lyseon voimistelunopettaja, näytelmäkirjailija Robert Kiljanderin veljenpoika, Paavo Kesäniemi, joka soitti viulua. Huilua orkesterissa puhalteli niin ikään voimistelunopettaja Arvo Vartia, jonka päätyö oli seminaarissa, kornettia soitti Kuuromykkäkoulun veistonopettaja Närhi ja pianostemmoista vastasi hammaslääkäri Stig Lund sekä Helge Mansnerus.¹⁵¹ Muista soittajista mainittakoon rouva A. Hedberg ja herrat Y. Pätiälä, O. Helenius, O. Leivo, H. Saxen, K. Kuntsi, A. Sundberg, O. Solitander, E. Hulden ja Y. Schildt¹⁵².

¹⁴⁵ Sisä-Suomi 27.9.1936; Koivukoski 1982, 7

¹⁴⁶ Sisä-Suomi 27.9.1936; Koivukoski 1982, 7

¹⁴⁷ Tommila 1972, 550

¹⁴⁸ Jalas 1981, 24

¹⁴⁹ Jalas, 573

¹⁵⁰ Koivukoski 1982, 5

¹⁵¹ Jalas, 574

¹⁵² KSML 27.9.1936

3.4.2 Sota-aika 1916–1919

Amatööriorkesterin ensimmäiseksi johtajaksi valittiin Tyttökoulun uskonnon ja ruotsinkielen lehtori Edvin von Creutlein, joka oli taitava viulisti. Orkesterin johtamisesta ei hänellä kuitenkaan ollut tietävästi aikaisempaa kokemusta. Hänellä ei ollut myöskään merkittävää musiikillista koulutusta, mutta hänen ilmeinen lahjakkuutensa ja innostuksensa veivät häntä eteenpäin yhä suurempiin haasteisiin; orkesterin johtamisen lisäksi hänen tiedetään myös säveltäneen. Amatööriorkesterin ohjelmistosta löytyvät hänen teoksensa *Marssi ja Valsi*.¹⁵³

Edvin von Creutleinin johtajakausi kesti vain kolme vuotta, vuoteen 1919, jolloin hän erosi tehtävästään joidenkin myöhemmin selvitettyjen väärinkäsitysten vuoksi¹⁵⁴. Myös maailmansota ja oma kansalaissotamme jälkiseurauksineen varjostivat Creutleinin toimikautta, mutta hänen kunniaksensa on mainittava orkesterin luotsaaminen noiden raskaiden aikojen yli¹⁵⁵. Von Creutleinin tilalle orkesterin uudeksi johtajaksi valittiin yksimielisesti lehtori Iivari Eliel Koskimies orkesterin vuosikokouksessa toukokuussa 1919¹⁵⁶.

3.4.3 Koskimies kapellimestarina vuosina 1919–1925

Iivari Eliel Koskimies seurasi P. J. Hannikaista seminaarin musiikinlehtorin virassa, hän oli kokenut huilunsoittaja ja kapellimestarinakin oppirahat tienannut; hän oli johtanut Vaasassa lyseoaikanaan perustamaansa orkesteria ja opettanut siellä muun muassa luokkatoverilleen, tuolloin vielä nuotinlukutaidottomalle Heikki Klemetille orkesterin viulustemman korvakuulolta¹⁵⁷. Koskimies oli opiskellut musiikin teoriaa itsensä Sibeliuksen opissa ja urkujen soittoa Oskar Merikannon johdolla¹⁵⁸. Jyväskylään saavuttuaan Koskimies alkoi johtaa mieskuoro Sirkkoja vuonna 1918, jota tehtävää hän hoiti kolme vuotta¹⁵⁹.

¹⁵³ Koivukoski 1982, 7

¹⁵⁴ JAO 10.5.1919

¹⁵⁵ Koivukoski 1982, 7

¹⁵⁶ JAO 10.5.1919

¹⁵⁷ Marttila 1963, 122

¹⁵⁸ Koskimies 1978, 528

¹⁵⁹ Koivukoski 1982, 8

Koskimiehen kausi Amatööriorkesterin johdossa kesti kuusi vuotta, vuoteen 1925 asti. Hänen aikanaan orkesteri kehittyi huomattavasti; kapellimestari panosti tinkimättömään harjoitteluun ja se kuului orkesterin soitosta. Koskimies laajensi orkesterin ohjelmistoa pienimuotoiseen sinfoniseen musiikkiin, muun muassa Mozartin, Beethovenin ja Gluckin oopperoiden alkusoittoihin. Ohjelmiston vaatimuksien mukaisesti myös soitinkokoonpanoa piti laajentaa: amatööriorkesteri hankki vuonna 1922 oboen ja patarummut ja kolme vuotta myöhemmin käyrätorvet ja fagotin. Mainittakoon vielä, että Amatööriorkesterin patarumpujen ensimmäinen soittaja oli lyseolaispoika Jussi Blomstedt, sittemmin Jalas¹⁶⁰. Jokaisesta harjoituksesta, esityksistä puhumattakaan, pidettiin tarkkaa pöytäkirjaa, jossa mainittiin keitä oli paikalla ja mitä kappaleita hiottiin. Kirjurina toimi rouva Hildur Koskimies, joka itsekin soitti orkesterissa alttoviulua.¹⁶¹

Lopetettuaan heikentyneen terveytensä vuoksi toimintansa Amatööriorkesterin johdossa vuonna 1925, Koskimies jaksoi vielä jatkaa työtään seminaarissa, jonne hän perusti vuonna 1926 orkesterin. Hän ostatti seminaarilla soittimia uudelle orkesterilleen ja opetti oppilaitaan kädestä pitäen huilun-, viulun- ja klarinetinsoitossa. Seminaarinorkesteri sai jopa oman viulunsoitonopettajan seuraavana vuonna, kun Keski-suomalaisen toimittaja, viulisti Lassi Utsjoki palkattiin tehtävään.¹⁶²

3.4.4 Amatööriorkesterilaiset runkona Lyseon Orkesterissa

Jonkinlaisena sivuhaarana Amatööriorkesterin toiminnassa voitaneen pitää Jyväskylän Lyseon Orkesterin toimintaa 1920-luvulla. Lyseon entisen rehtorin poika, samaisen oppilaitoksen voimistelunopettaja ja aktiivi amatööriorkesterilainen Paavo Kesäniemi kokosi lyseolaisista amatööriorkesterilaisten vahvistaman orkesterin, jota ryhtyi itse johtamaan.¹⁶³ Orkesterissa oli amatööriorkesterilaisista mukana muun muassa Olavi Vääntinen, Edvin von Creutlein ja Arvo Vartia, mutta sen perusrungon muodostivat Lyseon opettajat ja oppilaat. Heistä mainittakoon englanninopettaja Valdemar Helin, ”Amerikan Valte”, varatuomari Stig ”Kikki” Tennberg ja matematiikan lehtori, Ilmari ”Iivarinpoika” Koskimies viuluissa, ja Jussi Teljo urkuharmonissa. Koska orkesterissa oli pulaa sellisteistä, Kesäniemi koulutti sellaisiksi

¹⁶⁰ Koivukoski 1982, 12

¹⁶¹ Koivukoski 1982, 8

¹⁶² Laurila 2000, 84

¹⁶³ Jalas 1958, 574

silloiset lyseolaiset Heikki Malisen ja Armas Jussi Veikko Blomstedtin (vuodesta 1944 Jalas¹⁶⁴). Jalas onkin muistellut, että ”yhteissoittomme ainakin oli varmistettu siten, että meitä johdettiin samanaikaisesti käsillä, päällä ja vasemmalla jalalla”¹⁶⁵. Tästä voitaneen tehdä tietynlaisia johtopäätöksiä Kesäniemen kapellimestarinkyvystä, mutta ne eivät lainkaan vähennä hänen toimintansa merkitystä; useat maamme muusikot saivat ensikokemuksensa orkesterisoitosta Kesäniemen johdolla soittaessaan¹⁶⁶.

3.4.5 Pohjanmiehen kolmivuotiskausi 1925–1928

Vuonna 1925 Amatööriorkesteri olisi halunnut kapellimestari Koskimiehen jatkavan vielä toimessaan, mutta heikentyneen terveytensä vuoksi hän ei ollut siihen enää suostuvainen. Niinpä Amatööriorkesteri oli johtajavalinnan edessä. Valinta oli helppo; kapellimestariksi kutsuttiin kaupunkiseurakunnan kanttoriurkuri ja seminaarin soitonopettaja Juhani Pohjanmies.¹⁶⁷

Pohjanmiehen johtajakautena Amatööriorkesterin jo Koskimiehen aikana alkanut soittajamäärän kasvu saavutti lakipisteensä. Jäseniä oli hänen ensimmäisenä toimintavuonaan peräti kolmekymmentä. Kapellimestari oli innostunut orkesterinsa kehittämisestä, vaikka tosin välillä turhautunutkin soittajiston kurittomuudesta. Vuonna 1927 hän kertoi Suomen Musiikkilehden sivuilla orkesterin konsertista:

”Vaikka olenkin orkesterin ainoa palkattu, olen sen usein kokonaan unohtanut ja nauttinut työstä yhtäläisesti kuin toisetkin. Mutta tunnustaa täytyy, että joskus olisi toivonut olevansa kaukana kauheiden kakofonioiden ulottuvilta, ja joskus taas olisi tehnyt mieli lähettää koko orkesteri - sen tuuttiin. Ne veitikat saattoivat näet joskus, ja saattavat vieläkin, niin tyystin vaipua soitannolliseen ekstaasiin, että kokonaan unohtavat arvoisan johtajansa ja ryntäävät omille teilleen.”¹⁶⁸

Vähitellen orkesterin jäsenmäärä alkoi kuitenkin hiljalleen pudota ja se oli vuotta myöhemmin vain 24. Ohjelmistovalinnoissaan Pohjanmies noudatti Koskimiehen aikaisemmin viitoittamaa tietä, mitään radikaaleja uudistuksia hän ei orkesterin toimintaan tuonut. Kaiken kaikkiaan Amatööriorkesterin toiminta hiljeni tuon kolmivuotiskauden

¹⁶⁴ Kulha 1983, 60

¹⁶⁵ Jalas 1958, 574–575

¹⁶⁶ Fredrikson 18.3.1987

¹⁶⁷ Koivukoski 1982, 9

aikana; esiintymisetkin vähenivät liki puoleen entisestä. Syksyllä 1928 Pohjanmies jätti Amatööriorkesterin¹⁶⁹, vaikka hänet oli keväällä vielä valittu jatkamaan tehtäväänsä¹⁷⁰.

3.4.6 Orkesterin oma soittaja Kosonen johtajana 1928–1931

Seuraavan kolmivuotiskauden johtajaksi saatiin Eenok Kosonen, käyrätorvensoittaja orkesterin omista riveistä. Kosonen oli tullut orkesteriin vuonna 1925 aluksi käyrätorvea puhaltamaan, mutta pian huomattiin, että hän osasi käsitellä lähes mitä tahansa instrumenttia; Amatööriorkesteriaikanaan hän tulikin soittaneeksi siinä myös viulua, selloa ja kontrabassoa.¹⁷¹

Kososen johtajakausi sattui yleismaailmallisen talouslaman aikaan, joka Suomessa muistetaan pulavuosien nimellä, eikä se voinut olla vaikuttamatta orkesterin toimintaan. Varoja ei juuri ollut suurten konserttien pitämiseksi eikä uusien nuottimateriaalien hankkimiseksi. Tyydyttiin soittamaan vanhaa ohjelmistoa ja uutuuksina harjoiteltiin vain pienimuotoisia ja myös kevyempiä musiikkiteoksia, valseja ja marsseja. Konsertteja sekä erilaisia musiikillisia iltamia orkesteri järjesti hieman useammin kuin edellisen johtajansa aikana, mutta ei valitettavasti saanut yleisöä oikein liikkeelle. Keväällä 1931 Kosonen kieltäytyi enää jatkamasta toimintaansa Amatööriorkesterin kapellimestarina¹⁷². Hän siirtyi takaisin soittajaksi, tosin ei enää käyrätorvistiksi, vaan orkesterin konserttimestariksi.¹⁷³ Onnistuisikohan tuollainen soittajilta nykyään?

3.4.7 Roiha nousee kapellimestarinkorokkeelle ensimmäistä kertaa

Kososen tilalle Amatööriorkesteria luotsaamaan ryhtyi syksyllä 1931 seminaarin musiikinlehtori Eino Roiha¹⁷⁴. Hän oli tullut Jyväskylään vuotta aikaisemmin hoitamaan Koskimiehen lähdettyä tältä vapautunutta tointa. Roiha peri edeltäjältään myös seminaarin orkesterinjohtajan tehtävät ja voitaisiin kai sanoa hänen perineen Koskimieheltä myös

¹⁶⁸ Suomen Musiikkilehti 1927:8, 119

¹⁶⁹ JAO 13.9.1928

¹⁷⁰ JAO 4.6.1928

¹⁷¹ Koivukoski 1982, 10

¹⁷² JAO 27.5.1931

¹⁷³ Koivukoski 1982, 10

¹⁷⁴ JAO tk 1931–1932

Amatööriorkesterin, vaikka sitä Koskimiehen jälkeen tosin oli johtanut kaksi muutakin henkilöä.

Roiha oli paitsi musiikinlehtori, myös erinomainen pianisti ja säveltäjä. Hän oli opiskellut Helsingin Konservatoriossa, nykyisessä Sibelius-Akatemiassa, Erkki Melartinin johdolla pääaineinaan pianonsoitto ja sävellys. Filosofian kandidaatin tutkinnon Roiha suoritti Helsingin yliopistossa vuonna 1928, kahta vuotta ennen Jyväskylään saapumistaan.¹⁷⁵ Amatööriorkesteri kantaesitti useita Roihan sävellyksiä ja muutamat niistä, kuten *Concertino orkesterille*, ovat jääneet musiikkikirjallisuuden historiaan teoksina, joita kuulee nykyisinkin silloin tällöin esitettävän.

Amatööriorkesterin toiminta oli vilkasta Roihan kapellimestarikaudella; sen toiminta sai yhä järjestyneempiä piirteitä, kun orkesteri muodostettiin yhdistykseksi, joka liitettiin yhdistysrekisteriin 27.9.1932¹⁷⁶. Amatööriorkesterin konserttitoiminnan huippukausi koettiin vuosina 1935–1938, jolloin orkesteri esitti kahdeksan tilauskonserttinsa sarjassa kunnianhimoista ohjelmistoa; Roihan johdolla se oli hionut esityskuntoon muun muassa Schubertin sinfonian h-molli, Beethovenin kahdeksannen ja Mozartin 40. sinfonian. Lisäksi konserteissa kuultiin solistikonserttoja, jousikvartettoja ja useita pienimuotoisempia teoksia. Noista Amatööriorkesterin 1930-luvun konserteista yleisön mieleen on jäänyt ilmeisen usein esitetty, jonkinlaiseksi orkesterin tavaramerkiksi muodostunut kappale, Halvorsenin *Bojaarien tulo*. Ohjelmalehtisissäkin puhuttiin myöhemmin Pajareista!¹⁷⁷

Amatööriorkesterin konserttimestarista sellistiksi siirtyneen Kososen tilalle tullut Kaupunginhotellin trion viulisti, todennäköisimmin Reino Röyti, huolehti yhdessä orkesterin soolosellistinä soittaneen, saman trion sellistin Alexander Leon kanssa osaltaan siitä, että orkesterin toiminnassa pyrittiin ammattimaisuuteen¹⁷⁸. Myös kaupungin monet muut Amatööriorkesterissa soittavat ammattimuusikot vaikuttivat osaltaan siihen, että orkesterin taso nousi ja ammattilaisuus lisääntyi.

¹⁷⁵ Halila 1963, 252–253

¹⁷⁶ Sisä-Suomi 27.9.1936

¹⁷⁷ Laurila 2000, 85

¹⁷⁸ Vaajakallio 2004, 2

Lehdistö suitsutti Amatööriorkesterin saavutuksia vuolaasti. Konsertit, joita pidettiin yleensä Valtiontalon salissa, olivat yleisönkin suosiossa. Kaikesta huolimatta orkesteri taisteli toimeentulostaan jatkuvasti: esimerkiksi vuonna 1933 kaupunki uhkasi jättää orkesterin vuotuisen avustuksen kokonaan antamatta. Amatööriorkesterin vakituinen kriitikko W. Appelqvist puolusti orkesteria useaan otteeseen Keskisuomalaisen sivuilla muun muassa näin: ”Koetamme kuitenkin uskoa, että asia vielä kääntyy paremmaksi, ja että orkesterimme saa tuon tavanmukaisen avustuksensa kaupungilta aina siihen asti, kunnes tuo tavanmukainen pieni avustus joskus tulevaisuudessa koroitetaan niin suureksi, että Amatööriorkesterista tulee Jyväskylän Kaupunginorkesteri.”¹⁷⁹ Kirjoittelu ilmeisesti auttoi, koska kaupunki pyörsi kielteisen päätöksensä ja antoi avustuksensa Amatööriorkesterin toimintaan¹⁸⁰.

3.4.8 Hiljaiset vuodet soittorintamalla

Eino Roiha jätti tilapäisesti Amatööriorkesterin muuttaessaan paikkakunnalta pois jatkaakseen opintojaan vuonna 1939. Hänen tilalleen Amatööriorkesterin johtajaksi saatiin viime vuodet sen sellistinä toiminut orkesterin pitkäaikainen varajohtaja Eenok Kosonen. Hän johti Amatööriorkesterin huomattavasti hiljentynyttä toimintaa Suomen vaikeina sotavuosina. Osittain toiminnan hiljeneminen selittyy myös sillä, että esimerkiksi vuonna 1940 orkesterin viisi jäsentä kuoli, heidän joukossaan orkesterin perustajajäsen Hjalmar Laurén, hammaslääkäri Stig Lund ja varajohtajanakin toiminut Paavo Kesäniemi.¹⁸¹

Sota-aika oli varmasti kaikille raskasta aikaa. Miehet parhaassa iässä kutsuttiin rintamalle ja kotiin jäävät työllistettiin ylläpitämään yhteiskunnan toimintaa poissaolevien puolesta. Soittoharrastuksille ei liennyt paljonkaan aikaa; Amatööriorkesterin toiminta keskeytyi täysin kesäkuussa 1941 alkaneen sodan vuoksi ja jatkui vasta vuoden 1942 syksyllä, vaikkakin pienimuotoisena. Amatööriorkesteri esiintyi kyllä ja piti konsertteja tuolloinkin, mutta kovin pienilukuisena ja vaatimattomin ohjelmin ja etupäässä kaupungin ammattimuusikoiden voimin.¹⁸² Keväällä 1944 orkesterin toimintaa yritettiin saada uudelleen käyntiin säännöllisten harjoitusten avulla, mutta seuraavan kesän sotatapahtumat vaativat jälleen jo kotiutetutkin miehet palaamaan takaisin maanpuolustuksellisiin tehtäviin. Orkesterin

¹⁷⁹ KSML 13.12.1933

¹⁸⁰ Sisä-Suomi 27.9.1936

¹⁸¹ JAO tk 1939–1940

¹⁸² JAO tk 1941–1943

soittimet jäivät Cygnaeuksen koulun ullakolle odottelemaan rauhallisempien aikojen paluuta.¹⁸³

3.4.9 Roiha palaa tohtorina

Sodan päätyttyä aurinko alkoi paistaa jälleen Amatööriorkesterin elämässä. Orkesterin huippukauden johtaja, Eino Roiha palasi takaisi Sibeliuksen sinfonioista väitöskirjansa tehneenä¹⁸⁴, entistä innokkaampana ja taitavampana. Hän suostui amatööriorkesterilaisten pyynnöstä jatkamaan orkesterin kehittämistä syksyllä 1945. Taatakseen myös toimintansa jatkumisen ja uusien soittajien saamisen harrastuksensa pariin Amatööriorkesteri perusti vuosikokouksessa laaditun suunnitelman mukaisesti yhteiteensä Orkesterikoulun Kuopion ja Mikkelin mallin mukaisesti.¹⁸⁵ Varmasti Roihalla oli mielessään myös edellä mainittujen varhaisempi esikuva, Kajanuksen Orkesterikoulu, joka oli lopettanut toimintansa sellaisenaan vuonna 1914 ja josta monet tuon ajan orkesterimuusikot olivat saaneet oppinsa.

Amatööriorkesterin Orkesterikoulu aloitti toimintansa syksyllä, 6.9.1945. Koulun johtajana toimi itseoikeutetusti Eino Roiha ja sen opettajina monien amatööriorkesterilaisten lisäksi myös paikkakunnalla toimivat yksityiset opettajat ja ammattimuusikot. Viulunsoittoa ohjasivat A. Plyskov, P. Mirola (entinen Mirolybov), A. Aronsson ja L. Pelmola, sellonsoittoa A. Karttunen ja N. Kiiskilä, huilua A. Liukkonen ja klarinettia A. Mustapää. Musiikinteorian opetuksesta huolehtivat Roihan itsensä lisäksi E. Tulikari ja P. Mirola. Uuteen orkesterikouluun ilmoittautui ensimmäisenä vuonna kaikkiaan 43 oppilasta, mutta seuraavana vuonna sen oppilasmäärä rajattiin neljäänkymmeneen.¹⁸⁶

Orkesterikoulun oppilaat antoivat vuosittain koko kolmivuotisen olemassaolonsa aikana keväisin oppilasillan Valtiontalon salissa. Lukuisien oppilasesitysten lisäksi myös Amatööriorkesteri esiintyi niissä joidenkin koulun parhaiden oppilaiden avustamana. Mainittakoon vielä, että orkesterikoulun yhteydessä toimi myös lapsiorkesteri, jossa aivan

¹⁸³ JAO tk 1944–1945

¹⁸⁴ Roiha 1966, 252

¹⁸⁵ JAO tk 1945–1946

¹⁸⁶ JAO tk 1946–1947

pienimmät soittajanalat saivat ensikosketuksensa yhteissoittoon. Lapsiorkesteria ohjasi lempeällä kädellä A. Plyskov.¹⁸⁷

Amatööriorkesterin toiminta keskittyi vuosina 1945–1947 lähinnä orkesterikoulun ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Amatööriorkesteri esiintyi kuitenkin suhteellisen usein yhdessä muiden musiikin harrastajien kanssa. Esimerkiksi 7.12.1945 järjestetty suuri Sibelius-juhlakonsertti keräsi yhteen Amatööriorkesterin lisäksi myös Schaumannin Soittajat, VPK:n soittokunnan, Vaput, Jyväskylän Sekakuoron, Sirkat, Jyväskylän Työväenyhdistyksen Sekakuoron ja Jyväskylän Kantaattikuoron¹⁸⁸. Omia konserttejakin järjestettiin, mutta niiden pitäminen jäi kuitenkin toissijaiseksi toimintamuodoksi orkesteriyhdistyksen tuon ajan toiminnassa. Suomen Musiikkilehden kriitikko kuitenkin kehui vuolaasti orkesterin konsertteja ja kirjoitti tulevaisuudentoiveistaan: ”Kunhan tässä päästään sodan tohinoista, niin pannaan orkesteri entistä ehompaan kuntoon. Ehkäpä kaupunkikin silloin tulee mukaan muodostamaan Jyväskylän Kaupunginorkesteria!”¹⁸⁹ Amatööriorkesterin omien konserttien vähyyteen vaikutti osaltaan paikkakunnan muusikoitten vireillä oleva yritys saada kaupungin kaikki soittajavoimat kootuksi yhteen suureen orkesteriin, eikä näin omien esiintymisten järjestämistä koettu tarpeelliseksi.¹⁹⁰ Keskityttiin kauaskantoisesti uusien soittajien kasvattamiseen ja ymmärrettiin ruohonjuuritason työskentelyn antavan parhaat edellytykset musiikkielämän suotuisalle kehitykselle. Aika alkoi olla kypsä järjestelmällisen musiikkikasvatustyön alkamiseen Jyväskylässä: Amatööriorkesterin Orkesterikoulun johtaja, Jyväskylän Kasvatusopillisen Korkeakoulun lehtori Roiha oli vahvana vaikuttajana mukana, kun kansakoululaitoksen taloudenhoitaja Veikko Noronen perusti Jyväskylään musiikkiopiston vuonna 1948¹⁹¹.

Amatööriorkesterin Orkesterikoulu lopetti toimintansa Musiikkiopiston hyväksi¹⁹². Se oli aloittanut Seminaarin ulkopuolisen järjestelmällisen musiikkikasvatustyön ja luonut vankan pohjan Musiikkiopiston kehittymiselle. Roihan Orkesterikoulusta Noronen sai paitsi opettajat ja oppilaat uuteen kouluunsa, myös toimivan mallin oppilaitoksen organisaatioksi.¹⁹³

¹⁸⁷ JAO tk 1946–1947

¹⁸⁸ KSMA, Lönnberg

¹⁸⁹ Suomen Musiikkilehti 1944: 4, 56–57

¹⁹⁰ JAO tk 1946–1947

¹⁹¹ Laurila 2000, 85

¹⁹² JAO tk 1948–1949

3.5 Yhtyneet orkesterit 1946–1947

Jyväskylän musiikkipiirit aktivoituivat jälleen sodan jälkeisinä vuosina. Suomen Muusikkoliiton Jyväskylän alaosaston perustava kokous pidettiin 12.3.1945. Mukana olivat Abe Karttunen, Pekka Mirolybov (myöhemmin Mirola), Jussi Huuhtanen, Dmitry Hintze, Hannes Horpio (entinen Horjander¹⁹⁴), Leonid Pelmola ja Aatos Aronsson. Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Hannes Horpio¹⁹⁵, joka oli toiminut jo vuodesta 1924 Jyväskylän Työväenyhdistyksen musiikinjohtajana¹⁹⁶. Muusikkoliiton alaosaston saavutuksista ehkä näkyvimpiä olivat suurten konserttien järjestämiset kokoamalla Jyväskylän soittajavoimat yhteen. Näin syntyneessä uudessa orkesterikokoonpanossa rungon muodostivat vuosisadan vaihteessa perustettu Jyväskylän Amatööriorkesteri ja Jyväskylän Työväenyhdistyksen Orkesteri, johon jo yksistään kuului pienehkön jousiston lisäksi myös kaksi fagottia, oboe, klarinetti, trumpetti, pasuuna, käyrätorvi ja tuuba¹⁹⁷. Mainittakoon, että Työväenyhdistys oli hankkinut koko sinfoniaorkesterin kaluston kaikkine soittimineen jo perustamisensa aikaan 1920-luvulla¹⁹⁸, ja että nyt nuo instrumentit tulivat jälleen aktiiviseen käyttöön Yhtyneissä Orkesterissa. Arvokkaana lisänä uuden orkesterin vastuullisimmilla paikoilla soittivat myös Jyväskylän Muusikot ry:n muutamat ammattisoittajat, jotka hankkivat elantonsa kaupungissa lähinnä ravintolasoitoillaan. Jyväskylän Yhtyneet Orkesterit -niminen kokoonpano oli syntynyt.¹⁹⁹

Yhtyneet Orkesterit piti ensimmäisenä toimintavuonaan kaikkiaan neljä konserttia. Niistä ensimmäinen oli 1.11.1946, jonka johti Työväen Orkesterin johtaja Hannes Horpio. Ohjelmassa oli Beethovenin *Egmont*-alkusoitto, osia Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisandesta*, Kuulan *Kansanlaulu*, Pobyin balettisarja, Moszkowskin *Espanjalainen tanssi* ja Kankaan *Uusi Kevät*.²⁰⁰ Seuraava konsertti oli jo kuukauden päästä, 4.12.1946 ja sen johti puolestaan Amatööriorkesterin johtaja Eino Roiha. Ohjelmassa kuultiin Sibeliuksen *Romanssi*, Madetojan *Laulelma*, Merikannon *Kolme tuokiokuvaa* orkesterille, Mirolan *Preludi*, Roihan *Valsette ja Polkka* sekä Palmgrenin *Naamiohuvit* kahdelle pianolle, jonka solistina esiintyi

¹⁹³ Laurila 2000, 19

¹⁹⁴ Tapiola 1968, 327

¹⁹⁵ KSMU 12.3.1945

¹⁹⁶ Nikki 1988, 54; Blom 1989, 17; Tapiola 1968, 327

¹⁹⁷ Vaajakallio 2004, 1

¹⁹⁸ Jakonen 1997, 231; Vaajakallio & Noronen 2.7.1996; Noronen 1.4.2004

¹⁹⁹ JAO 5.9.1946

²⁰⁰ JAO koo 1.11.1946

kapellimestari Roiha vaimonsa Aune-Martan kanssa.²⁰¹ Kolmas konsertti soitettiin vasta 3.3.1947. Sen johti Muusikoitten kapellimestari Pekka Mirola. Vaativa ohjelma keräsi runsaan kuulijakunnan Valtiontalon saliin; kuultiin Beethovenin viides sinfonia, Tšaikovskin sarja baletista *Pähkinänsärkijä* sekä Griegin pianokonsertto a-molli, jonka solistina esiintyi pianotaiteilija Dmitry Hintze.²⁰² Neljäs ja viimeinen kauden konserteista oli Dmitry Hintzen ja Lahden Kaupunginorkesterin soolosellisti Olavi Viippolan yhteinen solistikonsertti 22.4.1947, jossa Jyväskylän Yhtyneet Orkesterit avusti. Orkesteri aloitti konsertin soittamalla Offenbachin vauhdikkaan alkusoiton oopperasta *Orfeus Manalassa*, sen jälkeen Viippola hurmasi yleisön Schumannin sellokonsertolla ja lopuksi Hintze soitti konsertissa saman, vain puoltatoista kuukautta aikaisemmin esittämänsä Griegin pianokonserton.²⁰³ Eräs konsertissa kuulijana ollut, nuori viulunsoittaja Kalevi Pyörälä ihastui Schumannin sellokonserton sävelistä niin, että vaihtoi välittömästi oman soittimensa selloon, ja muistaa tuon lähes kuudenkymmenen vuoden takaisen esityksen elävästi mielessään vieläkin²⁰⁴.

Orkesteri toimi vielä seuraavan syyskauden, mutta vuodenvaihteen jälkeen sen oli lopetettava toimintansa varojen puutteen vuoksi. Konserttien järjestäminen nieli paljon rahaa, mitä Yhtyneillä Orkestereilla ei ollut ja kaupungin myöntämä, mitättömän pieni 50 000 markan (vajaat 2 500 euron) toiminta-avustus²⁰⁵ tuntui lähinnä orkesteriin kohdistuvana pilkantekona; olihan orkesterin kustannusarvio edellisen, vuoden 1947 toiminnalle ollut 170 000 markkaa (lähes 11 000 euroa), josta kaupungin vastattavaksi oli kaavailtu 150 000 markkaa (yli 9 500 euroa)²⁰⁶. Viimeisen syyskauden ohjelmasta ei ole tarkkoja tietoja, mutta oletettavasti orkesterin toiminta oli vähäistä; kevään solistikonsertin tuottamat tappiot rajoittivat uusien konserttien järjestämistä²⁰⁷. Maaliskuussa orkesteri lähetti kaupunginvaltuustolle kirjeen, jossa ilmoitti, ettei se enää taloudellisista syistä voinut jatkaa toimintaansa ja pyysi sille vuodeksi 1948 myönnetyn avustuksen ohjaamista kaupungin muun orkesteriharrastuksen kehittämiseen²⁰⁸.

²⁰¹ JAO koo 4.12.1946

²⁰² JAO koo 3.3.1947

²⁰³ JAO koo 22.4.1947

²⁰⁴ Sariola & Pyörälä 17.5.2004

²⁰⁵ JKA KH 19.12.1946, § 127.

²⁰⁶ Ollilainen: kopio Yhtyneitten Orkestereitten anomuksesta KV:lle 12.9.1946

²⁰⁷ JAO 5.5.1947

²⁰⁸ Laurila 2000, 85

Tässä yhteydessä lienee tarpeen mainita myös Jyväskylän Nuoriso-orkesteri, joka eli suunnilleen samoihin aikoihin kuin Yhtyneet Orkesteritkin ja itse asiassa jopa vähän pitempään kuin se. Nuoriso-orkesteri syntyi innokkaan opiskelijapojan, alttoviulunsoittaja Pauli Kurjen toimesta hänen jo aikaisemmin kokoamansa jousikvartetin ympärille, jossa kvartetissa soitti Kurjen lisäksi kolme muuta nuorta koulupoikaa, viulistit Aarne Sariola ja Pertti Lattunen sekä sellisti Kalevi Pyörälä²⁰⁹. Vähitellen Kurki alkoi houkutella mukavan harrastuksensa pariin myös muita tuntemiaan soittajanalkuja, jota joukkoa hän sitten ryhtyi määrätietoisesti johtamaan. Alkuaikoina Nuoriso-orkesterissa soitti nimensä mukaisesti vain nuoria opiskelijoita, mutta myöhemmin, Yhtyneitten Orkestereitten lopetettua toimintansa mukaan liittyi myös hieman ikääntyneempiä harrastajia²¹⁰. Jyväskylän Nuoriso-orkesteri toimi vielä jonkin aikaa musiikkiopistonkin perustamisen, vuoden 1948 jälkeen, kunnes se lopetti toimintansa siitä luonnollisesta syystä, että kapellimestari Kurki ja monet muut orkesterin kantavista voimista muuttivat kukin tahoilleen omien ammattiopintojensa pariin. Kaupunkiin jääneet Nuoriso-orkesterin soittajat, esimerkiksi viulistit Aarne Sariola ja Osmo Malkki, siirtyivät uuteen musiikkiopiston orkesteriin.²¹¹

3.6 Kaupungin orkesteritoiminta siirtyy musiikkiopistoon

3.6.1 Musiikkiopiston ja sen orkesterin alkuvaiheet

Jyväskylän kaupungin kansakoululaitoksen taloudenhoitaja Veikko Noronen, itsekin musiikkia opiskellut Jyväskylän kulttuurielämän vahva vaikuttaja, perusti vuonna 1948 kaupunkiin musiikkiopiston suoraan Amatööriorkesterin ylläpitämän orkesterikoulun toiminnan jatkeeksi. Orkesterikoulun johtaja Eino Roiha oli jo koulun oppilasillassa pitämässään puheessa vuonna 1946 esittänyt toivomuksen, että orkesterikoulusta kehittyisi myöhemmin oikea musiikkioppilaitos kaupunkiin²¹². Roihan toive toteutui Norosen ansiosta ja orkesterikoulu saattoi lopettaa toimintansa tavoitteensa saavuttaneena.

²⁰⁹ Sariola & Pyörälä 17.5.2004

²¹⁰ Noronen 1.4.2004

²¹¹ Sariola & Pyörälä 17.5.2004

²¹² Sisä-Suomi 22.5.1946

Noronen keräsi kaupungin opettajavoimat yhteen; orkesterikoulun opettajista suurin osa jatkoi työtänsä musiikkikasvatuksen parissa musiikkiopiston siipien suojassa ja myös moni muu kaupungissa yksityisesti opettanut henkilö siirtyi Norosen ”talliin”. Muun muassa pianistisisarukset Minne ja Mirja Halinen sekä Dmitry Hintze aloittivat opetustyönsä musiikkiopistossa²¹³.

Noronen alkoi heti alusta pitäen kasata oppilaitokseen myös orkesteria, ja vallankin kun kaupungin orkesteritoiminta oli ollut täysin pysähdyksissä jo pari vuotta, katsottiin tarkoituksenmukaiseksi perustaa sellainen musiikkiopiston alaisuuteen. Musiikkiopisto ei halunnut perustaa vain orkesteria, vaan aloittaa kaupungissa oikean orkesterikasvatustyön, jolla taattaisiin muusikoitten koulutus kaupungissa²¹⁴. Lehdistö suhtautui asiaan innolla ja suurin odotuksin. ”Syntyköhän tästä viimeinkin Jyväskylän Kaupunginorkesterin elinvoimainen alku?”, kysyttiin Keski-suomalaisen sivuilla²¹⁵. Samainen lehti oli ilmeisesti jo niin varma uuden orkesterin tulevaisuudesta, että se otsikoi hieman virheellisestikin: ”Jyväskylän Sinfoniaorkesteriin saadaan soittajia tarpeeksi”²¹⁶.

Uuden orkesterin johtajana toimi sen kaksi ensimmäistä vuotta oppilaitoksen viulunsoitonopettaja Pentti Nurmi. Orkesteriin liittyi opiston ulkopuolisiakin soittajia; monet Yhtyneitten Orkesterien muusikoista löysivät Musiikkiopiston Orkesterista uuden kokoonpanon harrastuksensa jatkamiseen, mukana orkesterissa olivat siis koko kaupungin kantavat amatöörisoittajavoimat. Ensimmäisenä toimintavuonaan orkesteri ei vielä esiintynyt kertaakaan, mutta toisena se oli yleisön kuultavana jo kolmesti.²¹⁷

3.6.2 Karjalainen saa orkesterin kehittämistehtävän

Kapellimestari Ahti Karjalainen saapui syksyllä 1950 Jyväskylään Sibelius-Akatemian aikaisen opiskelutoverinsa Norosen pyynnöstä tehtävänä kehittää oppilaitoksen orkesteritoimintaa. Samaan aikaan Musiikkiopiston viulunsoitonopettajaksi ja sen orkesterin konserttimestariksi saatiin Fritz Kilanto, joka oli toiminut Lahden orkesterissa vastaavassa

²¹³ JMO vk 1948–1949, 10

²¹⁴ KSML 25.11.1948

²¹⁵ KSML 29.10.1948

²¹⁶ KSML 29.10.1948

²¹⁷ JMO vk 1949–1950, 4

tehtävässä.²¹⁸ Kilanto ei tyytynyt vain konserttimestarin tehtäviin, vaan häntä kuultiin jo 10.11.1950 musiikkiopiston orkesterin solistinakin Mendelssohnin viulukonserton parissa²¹⁹. Kevätlukukauden alusta musiikkiopiston opettajakuntaan kiinnitettiin myös viulutaiteilija Paavo Rautio, joka vuorotteli Kilannon kanssa opiston orkesterin ”ykkössoittajana”²²⁰. Keväällä, 10.5.1951 myös Rautio valloitti yleisön Sarasaten *Mustalaislaulujen* väkevänä tulkitsijana²²¹.

Musiikkiopiston kehitysnäkymät olivat siis erittäin suotuisat. Jo samana vuonna orkesterin koko kasvoi aivan eri mittapuihin, missä se oli ensimmäiset vuotensa toiminut: orkesterin kokonaisvahvuus oli 52 soittajaa. Erityisesti vaskien osuus orkesterissa oli silmiinpistävä suuri; mukana oli neljä trumpettia, neljä käyrätorvea, kolme pasuunaa ja tuuba, mutta myös jousisto kolmine kontrabassoineen ja puupuhaltimisto olivat melkoisen suuria.²²² Orkesteri konsertoi vuoden aikana peräti kuusi kertaa, joista konserteista Ahti Karjalainen johti varmalla ammattitaidolla yhtä lukuun ottamatta kaikki. Orkesterin vierailijajohtajaksi saatiin maaliskuun konserttiin säveltäjä Selim Palmgren, mikä oli varsin huomattava saavutus nuoren orkesterin meriittilistalla.²²³

Karjalaisen orkesterin toinen toimintavuosi, lukuvuosi 1951–1952 oli edellistäkin toimeliaampi; orkesteri harjoitutti esityskuntoon peräti kymmenen ohjelmistoa, joista kaksi oli sinfonioita sisältäviä. Orkesterilla oli myös säestettävänä useita kotimaisia huippuinstrumentalisteja, muun muassa professori, pianisti Ilmari Hannikainen, sellisti Yrjö Selin, trumpetisti Lauri Ojala ja pasuunataiteilija Olavi Lampinen. Vuoden merkittävä kapellimestarivieras oli Sulho Ranta, jonka johdolla orkesteri soitti kapellimestarinsa omaa sävellystuotantoa.²²⁴

Lukuvuosi 1952–1953 jatkui edellisen kaltaisena. Kymmenen konsertin vuosivauhdilla esiintyen orkesteri saavutti varsin arvostetun aseman niin musiikkiopiston johdon kuin yleisönkin silmissä. Noronen kirjoitti opiston vuosikertomuksessa: ”Orkesteri on käytännössä näyttänyt miten ammattitaitoisella ohjauksella, orkesterin jäsenten aktiivisella työllä ja siihen

²¹⁸ Laurila 2000, 85

²¹⁹ KSKA Halinen

²²⁰ JMO vk 1950–1951, 5

²²¹ KSKA Halinen

²²² JMO vk 1950–1951, 4-5

²²³ JMO vk 1950–1951, 12–15

liittyvällä musiikin rakkaudella vaikeudet ovat voitettavissa.”²²⁵ Orkesteri teki ensimmäiset maakuntavierailunsa lukuvuoden aikana esiintyen Petäjäviedellä ja Suolahdessa. Suolahteen osui myös orkesterin ensimmäinen koululaiskonsertti. Muut orkesterin konsertit, niin sinfonia- kuin kansankonsertitkin, pidettiin Jyväskylässä.²²⁶

Huomattavimmaksi kauden konserteista muodostui säveltäjä Aarre Merikannon sävellyskonsertti, jonka maestro itse johti. Kun solistina kuultiin vielä laulajatar Aulikki Rautawaaraa, oli illan menestys taattu. Muista solisteista huomattavimpia oli pianisti Tapani Valsta, joka soitti Schumannin pianokonserton orkesterin säestyksellä. Myös Jyväskylän omat solistit olivat näyttävästi esillä konserttiohjelmissa; Paavo Rautio soitti Beethovenin viulukonserton, Dmitry Hintze Addinsellin *Varsova*-konserton ja nuoremman polven soittajat, orkesterin omat viulistit Aarne Sariola, Osmo Malkki, Pauli Halttunen ja Leena Korhonen esittivät Vivaldin konserton neljälle viululle. Mainittakoon, että Amatööriorkesterin käyrätorvistista viulistiksi ja myöhemmin sellistiksikin muuntautuneen Eenok Kososen solistisoittimia olivat musiikkiopiston tammikuisessa kansankonsertissa tällä kertaa huuliharput!²²⁷

Vuosina 1953–1954 orkesterin toiminta laajeni entisestään: Karjalainen piiskasi rakastavalla kädellään orkesteristaan irti sen mitä pystyi, ja tuloksena syntyi peräti kolmetoista konserttia. Merkittävydessään näistä konserteista yksikään ei kuitenkaan noussut muutaman edellisvuonna kuullun tasolle. Vierailukonsertteja jatkettiin Vaajakoskelle ja Tikkakoskelle, samoin koululaiskonsertit vakiintuivat.²²⁸

Konserttitoiminta jatkui tasaisena vielä koko seuraavankin toimikauden 1954–1955, konserttien määrä tosin putosi kymmeneen, mutta niistä moni jäi orkesterin historiaan mieleenpainuvina tapahtumina. Tauno Hannikaisen johtama konsertti kesällä oli varmasti yksi orkesterin hienoimmista ja merkittävä oli myös konsertti, jonka solistiksi saapui neuvostoliittolainen maailmantähti, viulisti Igor Oistrach. Hän valloitti yleisön Tšaikovskin viulukonsertolla. Mainittakoon, että Igor Oistrachin isä, viulistina poikaansakin arvostetumpi

²²⁴ JMO vk 1951–1952, 16–21

²²⁵ JMO vk 1952–1953, 11

²²⁶ JMO vk 1952–1953, 20–24

²²⁷ JMO vk 1952–1953, 20–24; A. Sariolan kokoelma

²²⁸ JMO vk 1953–1954, 16–25

David Oistrah oli vierailut Jyväskylässä vain viittä vuotta aikaisemmin, 15.11.1949²²⁹. Orkesterin konserttimestarina toimi koko konserttikauden Raution lähdettyä opintomatalle Pariisiin, pankinjohtaja Aarne Sariola, joka oli jo vuosia ollut erittäin aktiivisesti mukana Jyväskylän orkesterielämässä.²³⁰

Vuoden 1954–1955 työskentelyyn alkoi heijastua yhä enemmän orkesterin taloudellisen toimeentulon ongelmat. Laajentuneesta konserttitoiminnasta aiheutui musiikkiopistolle enemmän kuluja kuin sillä oli varaa maksaa. Kaupunki ei ollut enää valmis lisäämään musiikkiopistolle myöntämänsä vuotuisen avustuksensa määrää; vuodesta 1952 lähtien se oli pysynyt samana, vaikka orkesteritoiminta musiikkiopistossa oli lisääntynyt entisestään ja sen myötä luonnollisesti kulut suurentuneet. Noronen anoi kaupungilta 800 000 markan (lähes 20 600 euron) lisäävustustakin orkesteritoimintaan jo syksyllä 1953, mutta päättäjät pysyivät kovina eikä rahoitusta löytynyt.²³¹ Rehtori Norosen ja kapellimestari Karjalaisen välit kiristyivät; Karjalainen yritti tehdä orkesterinsa edestä kaikkensa sen toiminnan edistämiseksi, mutta Noronen, joka istui rahakirstun päällä, ei ollut valmis muutenkin kireässä taloudellisessa tilanteessaan siihen varoja myöntämään. Päinvastoin, Noronen katsoi ainoaksi järkeväksi ratkaisumalliksi musiikkiopistonsa pelastamiseksi taloudellisesta ahdingosta, supistaa orkesterin toimintaa huomattavasti.²³² Keväällä 1955 Noronen ilmoitti tuon ikävän uutisen Karjalaiselle, joka siitä suivaantuneena erosi musiikkiopiston palveluksesta 30.4.1955 ja kahta päivää myöhemmin hänen esimerkkiään noudatti myös musiikkiopiston orkesteri lähes kokonaisuudessaan, neljää soittajaa lukuun ottamatta. Musiikkiopiston orkesteritoimikunnan puheenjohtajan, postimiesten esimies Pentti Heikkisen ja sen sihteerin, teknikko Antamo Vaajakallion antaman tiedotteen mukaan eronneiden joukossa oli neljä opiston opettajaa, soitto-oppilaita sekä kaikki musiikkiopiston ulkopuoliset orkesterissa mukana olleet 25 amatöörisoittajaa. Syyksi melkoisen radikaalille toimenpiteelleen irtautua oppilaitoksen alaisuudesta, orkesterin edustajat kertoivat uskovansa, että itsenäisenä kokoonpanona toimiminen tarjoaisi orkesterille paremmat mahdollisuudet uusiin neuvotteluihin kaupungin päättäjien kanssa.²³³ Musiikkiopiston Orkesterin lapsuus oli ohi; oli tullut aika astua aikuisuuteen.

²²⁹ JMO vk 1949–1950, 3

²³⁰ JMO vk 1954–1955, 12

²³¹ JKA KV 23.11.1953, § 216; JKA KV 14.–15.12.1953, § 238.

²³² Laurila 2000, 88

3.6.3 Kamariorkesteri Karjalaisen orkesterin tilalle

Karjalaisen ja orkesterin jätettyä Musiikkiopiston, sen orkesteritoiminnan edelleenkehittäjän tehtävän sai Juha Metsälä. Tynkäkokoonpanoksi supistuneen joukon toiminta ei ollut helppoa ja niinpä Metsälä jättikin tehtävänsä jo ensimmäisen vuoden jälkeen.²³⁴ Paavo Rautio, joka nyt puolestaan alkoi suunnitella laitoksen orkesteritoimintaa, perusti sinne tuota pikaa kamariorkesterin. Siinä soittivat oppilaitoksen opettajat ja varttuneimmat oppilaat rinnan sulassa sovussa. Tämä parikymmenhenkinen soittajisto keskittyi ohjelmistossaan kamarimusiikki- ja jousiorkesteriteoksiin.

Muutamassa vuodessa Musiikkiopiston Kamariorkesteri kehittyi kansallisesti merkittävälle tasolle. Orkesteri kävi esittelemässä taitojaan kotikaupunkinsa lisäksi myös Tampereella, Lahdessa ja kahdesti Helsingissäkin, vuosina 1958 ja 1959. Noiden lähinnä barokkiohjelmistoa sisältävien konserttien kritiikit olivat hämmästyneen ylistäviä; kamariorkesteri, ja ennen kaikkea musiikkiopisto, ponnahtivat valtakunnalliseen tietoisuuteen. Myös Paavo Raution maine kapellimestarina ja taitavana kouluttajana levisi ja keväällä 1959 kävikin jyvässkylälaisten kannalta niin ikävästi, että Rautio kiinnitettiin Oulun kaupunginorkesterin kapellimestariksi²³⁵. Jyväskylä menetti hienon muusikon ja Musiikkiopiston Kamariorkesterin loistokas toiminta loppui.²³⁶

²³³ KSML 11.5.1955

²³⁴ JMO vk 1956–1957, 5

²³⁵ Laurila 2000, 89

²³⁶ JK vk 1958–1959; 17

4 JYVÄSKYLÄN ORKESTERI 1955–1965

4.1 Orkesteriyhdistyksen perustaminen

Musiikkiopistosta eronneet aktiiviset ammatti-, harrastelija- ja opiskelijasoittajat eivät jääneet toimeettomiksi, vaan kokoontuivat heti perustamaan uutta orkesteria musisoidakseen yhdessä. Haluttiin luoda orkesteri, jossa ei politikoitaisi, vaan jossa kaikkea toimintaa ohjaisi rakkaus musiikkiin²³⁷. Orkesteriin liittyivät lähes kaikki ne, jotka edellisinä vuosina olivat soittaneet Jyväskylän musiikkiopiston orkesterissa²³⁸. Heidän kaikkien yhteisenä tavoitteenaan oli saada Jyväskylään oma kaupunginorkesteri, sillä uuden, itsenäisen orkesterin katsottiin antavan paremmat mahdollisuudet tavoitteen saavuttamiseksi kuin mitä orkesterilla oli musiikkiopiston alaisuudessa toimiessaan ollut. Uuden kokoonpanon innokkaat puuhamiehet, Pentti Heikkinen ja Antamo Vaajakallio, jotka olivat jo aikaisemmin olleet musiikkiopiston orkesterin luottamustehtävissä, kääntyivät heti kaupungin eri poliittisten ryhmittymien puoleen ja anoivat kaupunginhallitukselta lupaa saada alkaa käyttää kaupunginorkesterin nimeä. Anomus kuitenkin hylättiin hallituksen kokouksessa 13.6.1955; päättäjien mielestä nimen käyttämiselle ei ollut selkeitä perusteita, eihän orkesteri ollut kaupungin toimesta koottu, eikä se saanut kaupungilta edes toiminnalleen tukea. Itse asiassa avustusta ei ollut edes anottu!²³⁹

Näiden ehkä hieman hätiköidystikin toimittujen alkuvaiheiden jälkeen orkesterin toiminta alkoi saada järjestyneempiä piirteitä: orkesteria ylläpitämään perustettiin yhdistys kesäkuun 19. päivänä 1955, kun orkesterilaiset kokoontuivat nuo edellä mainitut aktiiviset amatöörimuusikot etunenässä järjestäytymiskokoukseen. Syntyneen Orkesteriyhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin oikeutetusti postimiesten esimies Pentti Heikkinen ja sen sihteeriksi teknikko Antamo Vaajakallio. Orkesteriyhdistyksen alaisena toimivan orkesterin nimeksi otettiin Jyväskylän Orkesteri.

²³⁷ KSML 9.9.1955

²³⁸ JKA KV 26.9.1955, § 176.

²³⁹ JKA KH 13.6.1955, § 661.

Uusi yhdistys laati, vahingosta viisastuneena, kaupungille anomuksen toiminta-avustuksen saamiseksi. Se aloitti myös heti aktiiviset neuvottelut kaupungin musiikkilautakunnan kanssa, joka suhtautui nyt erittäin myönteisesti itsenäistyneeseen orkesteriin; musiikkilautakuntakin esitti kaupunginhallitukselle orkesterin ottamista vuotuisten toiminta-avustusten saajien joukkoon. Kirjeessään kaupunginhallitukselle 15.8.1955 Orkesteriyhdistyksen hallitus ei halunnut tuoda esiin ristiriitoja musiikkiopiston rehtori Norosen kanssa, vaan kertoi pääasiallisen syyn musiikkiopistosta irtautumiseensa olleen sen, että haluttiin muuttaa kuulijoiden käsitystä orkesterin roolista. Oppilasorkesterin leimasta tahdottiin päästä eroon; eihän orkesterin riveissä ollut musiikkiopiston aikanaan soittanut kuin muutama opiskelija, suurin osa sen jäsenistä oli amatööri- tai jopa ammattimuusikoita. Kirjeen mukaan itsenäisellä pohjalla toimivan kokoonpanon uskottiin antavan parhaan kuvan orkesterin todellisesta luonteesta.²⁴⁰

Orkesteriyhdistyksen jäsenten ahkera yrittäminen palkittiin: kokouksessaan 17.10.1955 kaupunginvaltuusto myönsi lyhyen empimisen jälkeen 300 000 markan (lähes 8 000 euron) määrärahan Jyväskylän Orkesterin loppuvuoden toimintaan. Varatuomari Veikko Hyytiäisen osuva vertaus ratkaisi todennäköisesti asian lopulta orkesterin hyväksi: ”Orkesteri on kuin mammanpoika, joka on yhtäkkiä hypännyt pitkiin housuihin ja tullut aikamieheksi, mutta mamma, so. musiikkiopisto ei tahdo päästää ’ipanaa’ holhouksestaan.” Orkesterin itsenäistyminen ymmärrettiin edistysaskeleena kaupungin musiikkielämän kehittymisen tiellä, ja sitä edistääkseen valtuusto katsoi välttämättömäksi tukea tätä ainakin muodollisesti uutta kokoonpanoa, vaikka sen toimiminen tuli hieman entistä, musiikkiopiston alaisuudessa soittaneen orkesterin toimintaa, kalliimmaksi. Samassa kokouksessa kaupungin seuraavan vuoden määrärahoihin varattiin 800 000 markkaa (noin 20 600 euroa) orkesterin toimintaa varten. Summa oli 200 000 markkaa (yli 5000 euroa) anottua pienempi, mutta kuitenkin selkeä osoitus kaupungilta, että se koki orkesterin työn merkittäväksi ja tarpeelliseksi. Olihan kyseessä sitä paitsi aivan uusi yhdistys, jonka toiminnasta ei ollut vielä laajempaa kokemusta. Orkesteriin luotettiin.²⁴¹

Saatu avustus oli orkesterin toiminnan alkamiselle lähes ehdoton edellytys. Vastaperustetulla orkesterilla ei ollut minkäänlaisia käyttöpääomia toimintansa alulle panemista varten, ja

²⁴⁰ JKA KV 26.9.1955, § 176.

²⁴¹ JKA KV 17.10.1955, § 148.

vaikka konsertit järjestettiinkin lähes täysin talkoovoimin, tarvittiin rahaa moniin muihin menoihin, esimerkiksi mainoskuluihin ja salivuokraan. Suurimman osan kuluista nieli luonnollisesti kapellimestarille maksettu korvaus tehdystä työstä; Ahti Karjalainen oli ammattimies ja ensimmäinen askel kohti ammattiorkesteria oli kapellimestarin palkkaaminen orkesterin johtoon. Saadusta avustuksesta kolmasosa olikin osoitettu kapellimestarin palkkaukseen neljäksi kuukaudeksi. Toisena askeleena kohti ammattilaisorkesteria voitaneen pitää sitä toiminta-avustuksen osaa, 80 000 markkaa (yli 2000 euroa), joka oli osoitettu konserttimestarin ja äänenjohtajien palkkioiden maksamiseen; tie soittajien palkkaukseen oli viitoitettu. Loput myönnetystä summasta oli tarkoitettu muihin menoihin, jo edellä mainittuihin mainoskuluihin ja salivuokriin, sekä pitkämatkaisten soittajien matkakuluihin.²⁴²

4.2 Toiminta alkaa sujuvasti

4.2.1 Orkesteri järjestäytyy

Jyväskylän Orkesteri oli hyväksytty osaksi kaupungin tukemaa kulttuuritoimintaa. Se lähti alusta pitäen liikkeelle tavoitteellisesti tähtäimenään päästä mahdollisimman pian kokonaan kaupungin alaisuuteen kaupungin omaksi orkesteriksi. Toimintamallit olivat ennestään tuttuja kaikille soittajille ja varsinkin orkesteriyhdistyksen hallituksen jäsenten vahva työpanos uuden organisaation hyväksi kantoi hedelmää alusta pitäen. Myöskään tutun ja turvallisen kapellimestari Karjalaisen merkitystä orkesterin kehittymiselle ei sovi väheksyä; hänellä oli alusta alkaen selkeät tavoitteet toiminnan ammattimaistamiseksi. Itsenäinen orkesteri halusi todenteolla panna parastaan ja osoittaa mahdollisille epäilijöille pitkää nenää. Se työskenteli motivoituneesti ja tarjosi kuulijoilleen useita hienoja elämyksiä.

Kapellimestari Ahti Karjalainen, jonka vankkaan ammattitaitoon oli Jyväskylässä totuttu luottamaan jo usean vuoden aikana, ryhtyi orkesterin itseoikeutetuksi ensimmäiseksi johtajaksi. Orkesterin konserttimestarina jatkoi jo Nuoriso-orkesterin ja Musiikkiopiston Orkesterin ajoilta tuttu Arne Sariola, joka pankinjohtajatoimensa ohella jaksoi vuodesta toiseen olla mukana merkittäväällä tavalla orkesterin toiminnassa. Hän oli taitava amatöörimuusikko, Olavi Vuolteelta, Eino Tulikarilta, Keijo Nivalolta, Lassi Utsjoelta, Arno

²⁴² JKA KV 26.9.1955, § 176.

Granrothilta ja Paavo Rautiolta oppinsa ammentanut viulisti, joka jaksoi uskollisesti vuodesta toiseen kulkea Keuruulta käsin orkesterin harjoituksissa ja esityksissä monta kertaa viikossa. Hän toteaaakin leikkisästi viulun vieneen miestä enemmän kuin miehen viulua.²⁴³

Jyväskylän Orkesterissa, kuten sanottua, olivat mukana lähes kaikki musiikkiopiston orkesterin aikaiset soittajat. Mukaan oli liittynyt myös muutama uusi kaupungissa toimiva muusikko ja amatöörisoittaja. Toimintaansa aloittaessaan Jyväskylän Orkesteri oli jo verrattain iso; siihen kuului viitisenkymmentä soittajaa, kun edellisten vuosien kokoonpano oli ollut noin kymmentä pienempi, nelikymmenhenkinen. Pula jousisoittajista oli tuohon aikaan orkestereiden yleisenä ongelmana, niin Jyväskylässäkin. Vaikka Orkesteriyhdistyksen orkesterissa jousisoittajia oli itse asiassa melko paljon, siitä huolimatta heitä olisi tarvittu vielä enemmän suhteutettuna puhallinsoittajien määrään. Jyväskylän Orkesterin viulunsoittajien määrään tosin olisi saanut mikä tahansa maaseutuorkesteri olla tyytyväinen: heitä oli kahdeksantoista. Myös alttoviulisteja ja sellistejä oli neljä kutakin ja basistejakin kolme. Silti puhallinsoittimet puhalsivat jousiston aika ajoin suohon volyyymillaan ja varsinkin vaskien yli kymmenhenkinen kuoro peittosi helposti hennon jousiston alleen.

4.2.2 Musiikkilautakunta yrittää hieroa sovintoa

Konsertit olivat menestyksellisiä, vaikka edellä mainittu jousipula vaikeuttikin orkesterin täysipainoista työskentelyä melkoisesti. Tätä jo krooniseksi muodostunutta ongelmaa ratkaistakseen, sekä orkesterin ja musiikkiopiston tulehtuneita välejä parantaakseen kaupungin musiikkilautakunta kokosi kaupunginhallituksen velvoittamana 19.12.1956 kyseessä olevien laitosten edustajat neuvonpitoon, jossa se keskusteli molempien osapuolten edustajien kanssa erikseen. Orkesteriyhdistystä edustivat sen puheenjohtaja postimiesten esimies-viulisti Pentti Heikkinen ja sen hallituksen jäsenet pankinjohtaja-konserttimestari Aarne Sariola ja agronomi-käyrätorvensoittaja Jaakko Härkönen sekä kapellimestari Ahti Karjalainen. Musiikkiopiston delegaatioon kuuluivat sen rehtori Veikko Norosen lisäksi viulutaiteilija Paavo Rautio, insinööri Juhani Heinonen ja kauppaneuvos K. V. Leino.²⁴⁴

²⁴³ Sariola & Pyörälä 17.5.2004

²⁴⁴ JKA MLK 19.12.1956 (kpk)

Musiikkilautakunnan ja orkesteriyhdistyksen välillä käydyissä keskusteluissa vallitsi hyvä yhteisymmärrys. Orkesterin asema kaupungin kulttuuriorganisaatiossa nähtiin tärkeänä ja sen kehittämiseksi esitettiin puolin ja toisin uusia ideoita. Musiikkilautakunta puheenjohtajansa Väinö Starckin välityksellä ehdotti orkesterin jousiston resurssien lisäämiseksi musiikkiopiston parhaiden soittajien siirtymistä Jyväskylän Orkesterin avustajiksi. Myös opiston opettajien velvoittaminen orkesterityöhön osana omaa toimenkuvaansa nähtiin yhtenä keinona jousipuolen vahvistamiseksi. Varmasti kaikista radikaalein ehdotus, jonka musiikkilautakunta esitti, oli orkesteriyhdistyksen ja musiikkiopiston orkestereiden yhdistäminen yhdeksi suureksi kokoonpanoksi, jonka kapellimestarina olisi Ahti Karjalainen ja varajohtajana Paavo Rautio.

Orkesteriyhdistys puolestaan ehdotti, että sen ylläpitämä orkesteri tunnustettaisiin kaupungin ainoaksi sinfonista musiikkia esittäväksi kokoonpanoksi; sen mielestä oli kaikille osapuolille vahingollista kahden orkesterin ylläpitäminen pienessä kaupungissa, vaikka musiikkiopiston orkesterityö koettiin merkitykselliseksi uuden soittajasukupolven kasvattamiseksi. Orkesteriyhdistys ei tosin vastustanut ehdotusta yhdistetystä orkesteristakaan, mutta mikäli sellaiseen ei päädyttäisi, tulisi huolehtia siitä, että kummallakin orkesterilla olisi oma selkeä funktionsa kaupunkiorganisaatiossa: Jyväskylän Orkesteri olisi sinfoniaorkesteri ja musiikkiopiston orkesteri selkeästi pienempimuotoisiin teoksiin keskittyvä kamariorkesteri.²⁴⁵

Kuten arvata saattaa, musiikkiopiston edustajien kanssa neuvottelut eivät sujuneet lainkaan yhtä myönteisissä merkeissä; oltiinhan musiikkiopistolta viemässä orkesteritoiminta lähes kokonaan. Musiikkiopistossa Paavo Rautio oli saanut parin kuluneen vuoden aikana käyntiin kamariorkesterin, joka kehittyi kovaa vauhtia, eikä hän halunnut luovuttaa työnsä hedelmää toisille – vaikka uuden orkesterin varajohtajaksi olisi päässytkin. Musiikkiopiston edustajat katsoivat myös velvollisuudekseen ja tärkeimmäksi tehtäväkseen jälkikasvun turvaamisen Suomen orkestereille, eivätkä näin ollen olleet missään tapauksessa valmiita oman orkesterinsa sulauttamiseen Jyväskylän Orkesteriin.²⁴⁶

Musiikkilautakunnan neuvottelut kaupungin musiikkielämän tervehdyttämiseksi eivät siis tuottaneet tulosta. Ainoa asia, joka niissä varmistui entisestään, oli se, että musiikkilautakunta

²⁴⁵ JKA MLK 19.12.1956 (kpk)

²⁴⁶ JKA MLK 19.12.1956 (kpk)

asettui yhä selvemmin tukemaan Orkesteriyhdistyksen Orkesterin toimintaa ja pyrki entistä enemmän vaikuttamaan sen toimintaedellytyksiin. Suhteellisen rauhanomainen rinnakkaiselo jatkui noiden kahden orkesterin välillä edelleen, mutta minkäänlaista yhteistoimintaa niiden välille ei neuvotteluissa esitettyjen ehdotusten pohjalta syntynyt.

4.3 Yhteistyömahdollisuuksia etsitään

4.3.1 Jalas vierailee kapellimestarina

Toisena kokonaisena toimintavuonaan Jyväskylän Orkesterin konsertointi oli tullut jo kaupunkilaisille tutuksi. Kaupungin yhä hieman lisääntyneen avustuksen, 900 000 markan (21 500 euron)²⁴⁷ turvin järjestettiin kevätkauden aikana kaksi sinfonia- ja kaksi muuta konserttia. Näistä konserteista oli merkittävin 12. maaliskuuta soitettu, jonka johti Jyväskylässä syntynyt ja jo eläessään legendaarinen kapellimestari Jussi Jalas. Ohjelmassa oli tuolloin Beethovenin *Egmont*-alkusoihto, Haydnin sinfonia n:o 94, lisänimeltään *Patarumpu* sekä Mozartin pianokonsertto n:o 21 C-duuri, jonka solistisuuden soitti pianotaiteilija Timo Mäkinen.

Jussi Jalas vieraili Jyväskylässä myöhemminkin muutaman kerran. Liekö hän tuntenut jonkinlaista ”lukkarinrakkautta” entistä kotikaupunkiaan kohtaan, josta oli imenyt itseensä varhaisimmat musiikilliset vaikutteensa. Ensikosketuksen pianonsoittoon Jussi-poika sai nimittäin Minne Haliselta, joka teki sittemmin pitkän uran Jyväskylän musiikkiopiston opettajana. Lahjakas poika tuurasi jo 12-vuotiaana vakituista pianistia ”Opiksi ja Huviksi” - elokuvateatterissa.²⁴⁸ Myös ensimmäiset kokemuksensa orkesterista Jussi Jalas hankki Jyväskylästä soittamalla lyseovuosinaan Paavo Kesäniemen johtamassa koulun orkesterissa patarumpuja ja selloa²⁴⁹.

Konserttien lisäksi orkesterilla oli lukuisia muita esiintymisiä ja kaupunkikin käytti sen taitoja hyväkseen vastikkeeksi antamalleen avustukselle. Kesäisin orkesterin puhaltajat veloitettiin antamaan puistosoihtoja, orkesteri esiintyi kaupungin kaikissa juhlatilaisuuksissa ja pyydettiinpä sitä soittamaan myös eri yritysten ja jopa varakkaiden yksityistenkin juhliin.

²⁴⁷ JKA KV 29.10.1956, § 198.

²⁴⁸ Jalas 1981, 76

4.3.2 Kuusisto ja Krohn ulkopuolisina neuvonantajina

Orkesterin elämä ei ollut kuitenkaan pelkkää juhlaa, kuten edellä kerrotusta saattaisi päätellä. Vanhat erimielisyydet musiikkiopiston johdon kanssa jatkuivat, eikä yhteistoiminnasta ollut tietoaakaan. Muusikot työskentelivät tosin aina siellä missä heitä tarvittiin, myös musiikkiopistossa, mutta Noronen teki kaikkensa orkesterin mustamaalaamiseksi. Norosen sanotaan jopa pistäneen alkuun ilkeämielisiä juoruja, joita hän sitten myöhemmin sopivassa tilaisuudessa käytti yleisesti tunnettuina tosiasioina orkesterin leimaamisessa²⁵⁰. Se, oliko Noronen tosiaan noin laskelmoiva, jäänee ikuisiksi arvoitukseksi, mutta selvää on että Jyväskylän Orkesteri oli aina oleva piikkinä hänen lihassaan.

Koska musiikkilautakunnan omat yritykset orkesterin ja musiikkiopiston välisen yhteistyön aikaansaamiseksi eivät tuottaneet mitään tuloksia, se pyysi apuvoimia Helsingistä. Valtion Säveltaidetoimikunnan edustajat, maisterit Taneli Kuusisto ja Felix Krohn syöksyivät apuun. Näiden herrojen, musiikkilautakunnan, musiikkiopiston ja orkesterin yhteisessä kokouksessa 27.12.1957 puheenjohtajana toiminut kaupunginjohtaja Jorma Tuominen ehdotti aiemmin käytyjen keskustelujen pohjalta neuvoteltaviksi muutamia ajatuksia. Ensinnäkin hän esitti kysymyksen, voisivatko orkesterit esiintyä samassa konsertissa. Toinen kaupunginjohtaja Tuomisen ehdotus sisälsi kysymyksen mahdollisuudesta perustaa orkesteriin konserttimestarin toimi, jonka haltija toimisi samalla musiikkiopiston viulunsoiton opettajana ja sen orkesterin konserttimestarina. Kolmantena aiheena nousi jälleen esiin ajatus orkestereiden sopuisasta rinnakkaiselosta, lähinnä siitä, että musiikkiopiston kamariorkesterin seniorijäsenillä sekä sen opettajilla olisi mahdollisuus niin halutessaan ottaa osaa Jyväskylän Orkesterin toimintaan.²⁵¹

Kaupunginjohtaja Tuomisen ajatuksista keskusteltiin välillä kiivaastikin, mutta lopulta päädyttiin yhteisymmärrykseen: päätettiin ensinnäkin soittaa yhteiskonsertti kolmansien Jyväskylä-Päivien yhteydessä heinäkuussa 1958, tosin kumpikin orkesteri omalla ohjelmallaan oman kapellimestarinsa johdolla. Myös neuvotteluja yhteisen konserttimestari-

²⁴⁹ Jalas 1981, 26

²⁵⁰ Vaajakallio 29.3.2004

²⁵¹ JKA MLK 27.12.1957, § 2.

viulunsoitonopettaja -viran perustamiseksi päätettiin jatkaa ja kolmanneksi musiikkiopisto lupasi ottaa huomioon työohjelmaansa laatiessaan Jyväskylän Orkesterin työt siten, että myös sen opettajilla ja oppilailta olisi mahdollisuus soittaa edellä mainitussa orkesterissa. Ainakin näennäinen rauha orkestereiden välille oli syntynyt ja yhteistyötä käynnisteltiin.²⁵²

Oman lukunsa orkesterin historiaan ansaitsee negatiivisuudellaan vuonna 1957 tapahtunut rikos: orkesterin silloinen taloudenhoitaja kavalsi orkesterin rahoja peräti 444 296 markkaa (lähes 9500 euroa), eli noin puolet yhdistyksen kaupungilta saamista avustuksista.²⁵³ Onneksi teko paljastui pian ja rahat saatiin takaisin, vieläpä kahdeksan prosentin korolla. Ymmärrettävästi tapaus sai paljon myös valtakunnallista huomiota, lehdistö mässäili uutisella kaikissa maamme laajalevikkisimmissä julkaisuissa.

4.4 Kunnan konserttisali puuttuu kaupungista

Kunnollisen konserttisalin puuttuminen Jyväskylästä oli puhuttanut musiikkiväkeä jo pitkään. Jo 1940-luvun alussa Suomen Musiikkilehden artikkelissa kaivattiin kaupunkiin konserttisalia: ”Jyväskylä tarvitsee heti sodan päätyttyä talon, jossa on mahdollisimman hyvä konserttisali, mielellään 700–800 kuulijalle. Kunnollinen konserttisali Jyväskylään on välttämättömyys!”²⁵⁴ Konsertit pidettiin vielä 1950-luvullakin yleensä Valtiontalon, entisen Keski-Suomen Suojan juhlasalissa, jossa jälkikaiku oli liian pitkä musiikin esittämiseen. Salia kutsuttiin muusikkopiireissä kuvaavasti ampumaradaksi ja mainitaanpa se jopa akustiikan oppikirjassa esimerkkinä erittäin huonosta salista²⁵⁵. Jyväskylän Orkesteri etsi jatkuvasti parempaa konserttimusiikin esittämiseen soveltuvaa tilaa käyttöönsä; se kävi testaamassa juuri valmistuneen Seurakuntatalon salinkin, mutta totesi sen sopimattomaksi tarkoitukseensa.

Kasvatusopillisen Korkeakoulun uusi sali koekäytettiin mahdollisena uutena konserttitilana jo sen rakennusvaiheessa vuonna 1959. Useiden lausuntojen mukaan sali oli loistava; sen jälkikaiku juuri sopiva ja muutenkin puitteet miellyttävät konserttien järjestämiseen. Innostus laantui kuitenkin pian salin valmistuttua, jolloin huomattiin, että sinne asennetut

²⁵² JKA MLK 27.12.1957, § 3.

²⁵³ JKA KV 27.10.1958, § 212.

²⁵⁴ Suomen Musiikkilehti 1944:4, 55–56

²⁵⁵ Jakonen 1997, 233

kangasverhoillut tuolit ja paksut näyttämöverhot sammuttivat jälkikaiun olemattomaksi. ”Rievut ovat kyllä silmälle kauniita, mutta ne lohkaisevat korvin kuultavasta kauneudesta osan pois!”, jyrähti Karjalainen Ylioppilaslehdessä²⁵⁶. ”Rievut” olivat kuitenkin salin suunnittelijan, arkkitehti Alvar Aallon sinne haluamat, eikä niitä voitu poistaa, eikä edes vaihtaa vähemmän ääntä imeviin. Olihan sali sitä paitsi suunniteltu ensisijaisesti puheakustiikan tarpeita vastaavaksi ja lisääntynyt kaiku olisi hankaloittanut huomattavasti tilan käyttöä sen päätarkoitukseen, luennoimiseen. Konsertit alettiin kuitenkin pitää Kasvatusopillisen Korkeakoulun salissa heti sen valmistuttua; olihan puistomaisella alueella sijaitseva Korkeakoulun sali upeine aulatiloineen huomattavasti viihtyisämpi konserttimiljöönä kuin vilkkaasti liikennöidyn kadun varrella sijaitseva Valtiontalo.

4.5 Jyväskylä saa musiikinjohtajan...

4.5.1 Toimi perustetaan

Vuosi 1958 alkoi orkesterin kannalta suotuisissa merkeissä. Kaupungilta puhalsi myötätuuli, joka toi tullessaan paitsi samansuuruisen avustuksen kuin edellisenäkin vuonna, myös lupauksen kaupungin musiikinjohtajan toimen perustamisesta. Kokouksessaan 14. heinäkuuta kaupunginvaltuusto päätti myöntää rahoituksen tuota tointa varten. Toimen haltija tulisi työskentelemään ennen kaikkea orkesterin kapellimestarina, mutta myös musiikkiopiston orkesterin johtajana. Toimen perustaminen edellytti, että orkesteri sitoutuisi luopumaan sille vuodeksi 1958 myönnetystä avustuksesta 200 000 markan (4000 euron) osalta, eli lähes sillä summalla, joka kapellimestarin palkkaan olisi joka tapauksessa kulunut.²⁵⁷ Suunnitelman mukaisesti musiikinjohtaja työskentelisi tiiviissä yhteistyössä kaupungin musiikkilautakunnan kanssa, jopa sen alaisuudessa. Johtosäännön muokkaamisen ja hyväksymisen jälkeen musiikinjohtajan toimi päätettiin muuttaa 1.1.1959 alkaen viraksi²⁵⁸.

Musiikkilautakunnan kokouksessa 13.11.1958 musiikinjohtajan valinnasta keskusteltiin vilkkaasti; hakemuksia toimeen oli tullut kaikkiaan seitsemän. Hakijoiden joukko oli ammattitaitoinen ja osaava, ja valinta vaikea. Mainittakoon, että hakijoiden joukossa oli myös kapellimestari Onni Kelo, josta tuli myöhemmin Jyväskylän Kaupunginorkesterin

²⁵⁶ Ylioppilaslehti 1963

²⁵⁷ JKA KV 14.7.1958, § 189.

johtaja. Yleisen keskustelun jälkeen lautakunnan puheenjohtaja Starck ehdotti musiikinjohtajan virkaan Jukka Hapuoja, joka tunnettiin paitsi Jyväskylän Orkesterin soolosellistinä, myös taitavana ja innokkaana kuoronjohtajana. Musiikkiopistosta konservatorioksi elokuussa 1958 nimensä muuttaneen²⁵⁹ oppilaitoksen hallituksen ja musiikkilautakunnan jäsen Heinonen ehdotti ymmärrettävästi musiikinjohtajan virkaan valittavaksi konservatorion viulunsoitonopettajaa ja sen kamariorkesterin kapellimestaria, viulutaiteilija Paavo Rautiota. Kummallakin ehdotuksella oli kannattajansa, joten asia ratkaistiin äänestyksellä. Tasaväkisen kilpailun voitti Jukka Hapuoja äänin 3-2. Musiikkilautakunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginhallitus valitsi kokouksessaan 17.11.1958 kaupungin ensimmäiseksi musiikinjohtajaksi kansakoulunopettaja, sellotaiteilija Jukka Hapujan²⁶⁰. Hapujan valinnan odotettiin eheyttävän Jyväskylän musiikkielämää, mutta kolikon kääntöpuolena oli se, että kaupunki menetti pian myös paljon mainetta tuoneen kapellimestari Raution, joka siirtyi Oulun kaupunginorkesterin johtoon Urpo Pesoselta vapautuneeseen virkaan²⁶¹.

4.5.2 Musiikinjohtaja Hapuoja

Uusi musiikinjohtaja, Jukka Hapuoja oli alkujaan kansakoulunopettaja, joka jatkoi myöhemmin opintojaan oppikoulun laulunopettajaksi ja siitä edelleen sellistiksi ja kuoronjohtajaksi. Hapujalla ei ollut varsinaista kapellimestarikoulutusta, mutta hän oli seurannut kapellimestarin työtä pitkään aitiopaikalta Jyväskylän Orkesterin soolosellistinä. Myös muuta työkokemusta Hapujalla oli aina liikunnanopettajan toimesta kapellimestarin sijaisuuksiin.²⁶² Hapujan monipuolisesta ansioluettelosta huolimatta tuntuu kuitenkin ihmeelliseltä, että musiikinjohtajan virkaa täytettäessä tämä sellisti löi laudalta useamman kapellimestarikoulutuksen saaneen ja todennäköisesti ammatillisesti pätevemmän henkilön, esimerkiksi jo mainitun Onni Kelon sekä Pentti Sistosen, joka sittemmin päätyi Kuopioon. Hapujalla lienee kuitenkin ollut muita avuja, joilla hän päättäjien mielestä kompensoi

²⁵⁸ JKA KV 29.9.1958, § 238.

²⁵⁹ JK vk 1958-1959

²⁶⁰ JKA KH 17.11.1958, § 1542.

²⁶¹ Päivän Sanomat 11.2.1959

²⁶² JKA MLK 13.11.1958 (liite)

puutteitaan; olihan hän loistava muusikko, aktiivinen organisoiija ja tunnetusti miellyttävä, ”hyvä ja hieno ihminen” entistä orkesterin pasunistia Tauno Norosta lainatakseni²⁶³.

Musiikinjohtaja otettiin kaupungissa vastaan ilolla, vaikka yhteistyö konservatorion kanssa alkoikin kangerrellen; Hapuoja sai hoidettavakseen vain entiset sello-oppilaansa, eikä lainkaan orkesterinjohtoa, jota hän olisi ollut virkansa puolesta velvoitettu hoitamaan kuusi tuntia viikoittain.²⁶⁴ Syytä moiseen voi vain arvailla: oliko syynä tuntien riittämättömyys, eikö Rautio halunnut luopua omasta kamariorkesteristaan Hapuojan hyväksi, vai oliko rehtori Noronen vieläkin katkera vanhojen riitojen vuoksi orkesterin edustajalle?

Orkesteri ja muut yhteisöt, esimerkiksi kuorot, joiden kanssa musiikinjohtaja työskenteli, iloitsivat kovasti. Musiikinjohtaja paneutui huolella orkesterin toiminnan suunnitteluun sekä orkesterin kehittämiseen ja sai jo ensimmäisenä toimintavuonaan aikaan huomattavaa edistystä. Orkesterin toiminta jäsenyi nyt selkeästi kahteen osaan: suuria sinfoniakonsertteja varten harjoiteltiin kahdesti viikossa suurella kokoonpanolla, johon kuului 45 soittajaa, ja muut esiintymiset sekä niin sanotut kansankonsertit toteutettiin pienellä, vain kahdenkymmenen soittajan muodostamalla joukolla. Pienessä kokoonpanossa musisoivat orkesterin parhaat amatöörisoittajat yhdessä muutaman ammattimuusikon kanssa ja suuressa orkesterissa olivat mukana edellä mainittujen lisäksi myös muut amatöörit ja opiskelijasoittajat. Orkesterin sointi oli, huolimatta soittajiston kirjavuudesta, ilahduttavan hyvä.²⁶⁵

Musiikinjohtajan tehtäviin kuului paitsi orkesterin taiteellisesta tasosta vastaaminen, myös nuottien tilaaminen, sovitustyö, nuotiston luettelointi ja säilytys sekä solistien hankinta ja neuvottelut heidän kanssaan. Orkesterin taloudesta vastasi Orkesteriyhdistyksen johtokunta, jonka kanssa Hapuoja toimi saumattomassa yhteisymmärryksessä. Suurista, koko kaupungin musiikkielämään vaikuttavista asioista ja linjauksista neuvoteltiin tiiviissä yhteistyössä musiikkilautakunnan kanssa, joka sitten puolestaan vei ehdotukset eteenpäin kaupunginhallituksen käsittelyyn.

²⁶³ Noronen 1.4.2004

²⁶⁴ JKA MJO tk 1959

²⁶⁵ JKA MJO tk 1959

4.5.3 Kuoronjohtaja Hapuoja

Kuorotyö oli Hapuojalle luonnollisin ja tutuin sara musiikin alueella, mikä näkyi heti monin tavoin. Kaupungin kuoroelämä vilkastui entisestään Hapuojan perustettua kaupunkiin kaksi uutta kuoroa: Orkesteriyhdistyksen kuoron, joka tunnettiin yleisesti myös Hapuojan kuoro - nimisenä, ja lapsikuoron. Hapuoja jatkoi myös Jyväskylän Työväenyhdistyksen Sekakuoron johtamista sen entisen johtajan, Ahti Karjalaisen siirryttyä hoitamaan Kotkaan musiikinjohtajan virkaa²⁶⁶, jonka sosiaaliset ja talaoudelliset edut, sekä eläkevakuudet olivat Karjalaisen mukaan Jyväskylän vastaavia paremmat²⁶⁷.

Syksyllä 1959 musiikinjohtaja Hapuoja kokosi lapsikuoron täyttämään puutteen, joka kaupungissa tuolla saralla vallitsi. Varhaisnuorison ohjaamiseksi hyvien harrastusten pariin oli Jyväskylään perustettu aikaisemmin kannatusyhdistys, jonka toivomuksesta kyseinen kuoro syntyi. Lapsikuoron suosio oli valtaisa; mukaan ilmoittautui yli yhdeksänkymmentä lasta, jotka lauloivat yhdessä ensi kertaa yleisölle helmikuussa 1960 Jyväskylän Orkesterin kansankonsertissa.

Hapuoja perusti Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen alaisuuteen syksyllä 1959 myös orkesterikuoron, jotta kaupungissa voitaisiin esittää orkesterille, kuorolle ja mahdollisille solisteille sävellettyjä suurimuotoisia teoksia. Kuoroon saatiin kutsumenettelyllä 35 nuotinlukutaitoista laulajaa, joilla kaikilla oli jo aikaisempaa kokemusta kuorotoiminnasta. Orkesterikuoron ensimmäinen tärkeä esiintyminen oli kesällä 1960, jolloin se konsertoi Jyväskylän Kulttuuripäivien yhteydessä järjestetyssä konsertissa. Myöhemmin Orkesterikuoro otti osaa moniin Jyväskylän Orkesterin konsertteihin; kaupungissa kuultiin kuoron perustamisesta lähtien useita suuria kirkkoteoksia, joiden esittämiseen omin voimin ei olisi aikaisemmin ollut mahdollisuuksia.²⁶⁸

²⁶⁶ JKA MJO tk 1959

²⁶⁷ JMA Karjalainen

²⁶⁸ JKA MJO tk 1959

4.6 ... ja orkesteri konserttimestarin

4.6.1 Toimi perustetaan

Orkesterin toiminta vakiintui entisestään. Konsertteja pidettiin säännöllisesti ja kaupunki otti osaa huomattavalla summalla orkesterin ylläpitoon. Kaupunginavustuksesta oli tullut itsestäänselvyys; vuotta 1960 varten orkesteri sai 900 000 markkaa (lähes 18 000 euroa). Avustusmäärä ei noussut edellisvuodesta, mutta se oli juuri ja juuri riittävä tarkan taloudenpidon alaiseen konserttitoimintaan, jollaista Hapuojan johtajakausi kokonaisuudessaan oli. Taloudelliset realiteetit otettiin huomioon ja kausiohjelma laadittiin sen mukaisesti laadusta kuitenkin tinkimättä.

Vuosikymmenen vaihteen tärkein edistysaskel ammattilaisorkesterin suuntaan oli ehdottomasti ammattilaiskonserttimestarin saaminen orkesterille. Musiikkilautakunta teki toimen perustamisesta ehdotuksen jo heinäkuussa 1959 kaupunginhallitukselle²⁶⁹, joka puolestaan antoi valtuustolle syksyllä, määrärahoja seuraavalle vuodelle jaettaessa, esityksen, että orkesterille myönnettäisiin 300 000 markkaa (lähes 6000 euroa) konserttimestarin palkkaamista varten, ja että konservatorio saisi saman verran viulunsoitonopettajan värväämiseen, joka opettaja toimisi myös konserttimestarina Jyväskylän Orkesterissa. Valtuusto myönsi varat tarkoitukseen; Jyväskylän Orkesteri saisi ammattilaiskonserttimestarin, joka opettaisi osana työtään myös konservatoriossa.²⁷⁰ Varsinaisen konserttimestarin toimen perustaminen jäi kuitenkin vielä myöhempään ajankohtaan; valtuuston 2.5.1961 tekemällä päätöksellä sekin saatiin vihdoinkin aikaan²⁷¹. Musiikkilautakunnan ehdotuksesta²⁷² toimi muutettiin viraksi reilua vuotta myöhemmin, vuoden 1963 alusta alkaen. Tällaisista orkesterin ja musiikkioppilaitosten yhteisistä viroista ja toimista tuli Jyväskylässä monien muidenkin maaseutukaupunkien tapaan käytäntö, joka kesti musiikkioppilaitoslainsäädännön voimaantuloon asti 1960-luvun loppuun.

Konserttimestarin paikkaa ei saatu kuitenkaan täytetyksi vakituisesti heti rahoituksen järjestytyä, sopivaa henkilöä ei yksinkertaisesti löytynyt hoitamaan tuota vaativaa tehtävää. Pankinjohtaja Sariolan luovuttua 1950-luvun lopulla konserttimestarin tehtävistä

²⁶⁹ JKA MLK 28.7.1959, § 7.

²⁷⁰ JKA KV 28.9.1959, § 164.

²⁷¹ JKA KV 2.5.1961, § 104.

lisääntyneiden työkiireidensä vuoksi, tointa olivat hoitaneet tilapäisesti muualta tulleet, sinänsä taitavat soittajat. Sama orkesterin kehityksen kannalta epäedullinen järjestely jatkui kesään 1961 saakka, jolloin Jyväskylän Orkesteri sai vihdoinkin ensimmäisen vakituisen haltijan perustamalleen konserttimestarin viralle. Syynä ammattimaisien konserttimestareiden haluttomuuteen jäädä kaupunkiin lienee ollut työn jatkuvuudesta johtuva epävarmuus, ja nyt kun se poistui, eli kun perustettiin konserttimestarin virka, sitä hoitamaan saatiin heti myös ammattitaitoinen soittaja.

4.6.2 Konserttimestari Kivilä

Viulisti Tuure Kivilä Helsingistä valittiin Jyväskylän ensimmäiseksi konserttimestariksi²⁷³. Hän jätti toimensa Radion Sinfoniaorkesterissa ja muutti pianistivaimonsa Lea Ternon kanssa kaupunkiin. Konserttimestarin paikalle oli muitakin hyviä hakijoita, joista mainittakoon viulutaiteilija Pentti Salonen, joka sittemmin teki elämäntyönsä kasvattaen uutta viulistisukupolvea Tampereen Konservatoriossa. Näiden kahden hakijan välillä taitettiin peistä; heidän soittoaan kuunneltiin ja heitä haastateltiin, kunnes lopulta päädyttiin edellä mainittuun ratkaisuun Kivilän hyväksi. Syinä vaakakupin kallistumiseen Kivilän puoleen ei ollut niinkään soittotaito, vaan ensinnäkin se, että Kivilän palkkapyyntö oli hieman Salosen vastaavaa pienempi, ja toiseksi se, että Kivilä suostui soittamaan myös teatterimontussa koko muun orkesterin kanssa, mihin taas Salonen oli ollut haluton.²⁷⁴

Teatteriasia koettiin hyvin ratkaisevana konserttimestaria valittaessa, olihan teatterin ja orkesterin välillä käyty neuvotteluja yhteistyön aloittamiseksi. Syksyllä 1961 saatiin aikaan sopimus, jonka mukaan orkesteri huolehtisi vastedes kaikki operettien säestykset yhdeksänmiehisen yhtyeensä avulla. Siihen saakka teatteri oli aina palkannut erikseen jokaista teosta varten yhtyeet, joiden taso oli Hapuojan mielestä ollut jokseenkin mitätön.²⁷⁵ Kaupungin kannalta sopimus oli mitä parhain, saatiinhan näin teatteriin korkeatasoista musiikkia lisäkustannuksitta.

²⁷² JKA MLK 14.6.1962, § 7.

²⁷³ JKA KH 19.6.1961, § 903.

²⁷⁴ JKA MJO tk 1961

²⁷⁵ JKA MJO tk 1961

Konserttimestari Kivilän opetustyö konservatoriossa alkoi pian kantaa hedelmää; joitakin hänen oppilaitaan, samoin kuin Jukka Hapuojan sello-oppilaita, alettiin käyttää orkesterissa avustustehtävissä. Musiikinjohtaja Hapuoja kiittikin toimintakertomuksessaan julkisesti konservatoriota erinomaisesta kasvatustyöstä, jolla se turvasi orkesterin tulevaisuuden. Hänen mukaansa kaupungin ei tarvitsisi enää pitkään aikaan kärsiä sitä jo vuosia vaivanneesta jousistopulasta, siitä kunnia konservatoriolle.²⁷⁶

4.6.3 Pilvi orkesterin aurinkoisella taivaalla

Orkesterin tulevaisuus näytti vuoden 1961 lopussa erittäin valoisalta; talous oli turvattu, orkesterin ammattimaisuus oli kasvanut uuden konserttimestarin myötä ja yleisö oli tyytyväistä. Myös kriitikot suitsuttivat orkesterin konsertteja vuolaasti ja tunnustivat orkesterin huiman kehityksen. Jopa valtakunnan pelätyin kriitikko, Seppo Heikinheimo antoi tunnustusta orkesterin soitolle, mikä oli hänen mielestään ilahduttavan puhdasta. ”Jyväskylän Orkesteri on jo lähellä ammattimaista tasoa”, hän jatkoi kiittelyään²⁷⁷.

Ainoan varjon orkesterin auringonpaisteiseen elämään toi musiikinjohtajan lisääntynyt alkoholinkäyttö, joka ymmärrettävästi vaikeutti työntekoa ja aiheutti närää orkesterin soittajien keskuudessa, ja joka johti lopulta siihen, että orkesteri teki asiasta ilmoituksen musiikkilautakunnalle 19.12.1961²⁷⁸. Jonkinlaisena puolustuksena Hapuojan käytökselle mainittakoon kuitenkin, ettei hän suinkaan ollut tuon ajan muusikoista ainoa, jolle alkoholi maistui välillä liiankin hyvin, vaan jokaisessa maamme orkesterissa painiskeltiin samojen ongelmien kanssa. Soittaminen oli tuohon aikaan valtaosalle orkesterin jäsenistä vain harrastus, mukava vapaa-ajanviettotapa, johon alkoholikin kuului. Orkestereitten ammattilaistumisen myötä luonnollisesti alkoholin vaikutuksen alaisena esiintymisestä työaikana tuli yhä paheksuttavampi tapa, ja nykyään on itsestään selvää, etteivät orkesteriharjoitukset, konserteista puhumattakaan, ja alkoholi kuulu yhteen.

²⁷⁶ JKA MJO tk 1961

²⁷⁷ Uusi Suomi 2.12.1960

²⁷⁸ JKA MLK 19.12.1961, § 4.

4.7 Jyväskylän Orkesteri avaa tiensä maailmalle

Mukava työnteko jatkui ja soittajat tekivät parhaansa konsertista toiseen. Uusi konserttimestari oli tuonut lisää ryhtiä myös toisten soittoon. Ammattimiehen ottein hän koulutti paitsi orkesterin muita viulisteja, myös koko jousistoa. Yhteisharjoitusten lisäksi alettiin pitää stemmajarjoituksia, joissa soitinryhmät keskenään hioivat omaa soitantaansa huippukuntoon. Vallankin puhtausasioihin kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. Viimeistellystä lopputuloksesta sai nauttia laaja yleisö, joka istui uskollisesti Valtiontalon kaikuisassa juhlasalissa orkesteria kuuntelemissa.

4.7.1 Jyväskylään kaupunginorkesteri?

Kaupunki tuki orkesteria yhä enemmän ja enemmän; nurkkapöydissä väläyteltiin jo mahdollisuuksista perustaa kaupunkiin ikioma kaupunginorkesterikin Lahden, Tampereen, Vaasan ja Oulun malliin. Aktiivinen musiikkilautakunta, joka oli ottanut orkesterin asioiden kehittämisen keskeisimmäksi tehtäväkseen, tekikin ehdotuksen kaupunginhallitukselle runko-orkesterin perustamiseksi kaupunkiin²⁷⁹.

Ehdotuksen mukaisesti orkesterin avainpaikoille tulisi saada sopimuspalkkaiset soittajantoimet, joiden haltijat siten toimisivat yhdessä orkesterin runkona. Tällaisia toimia tulisi musiikkilautakunnan mukaan olla vähintään kuusi: viulun-, alttoviulun-, sellon-, kontrabasson-, fagotin- ja lyömäsoittajan toimet.²⁸⁰ Kaupungin poliitikot eivät tehneet asian eteenpäinviemiseksi vielä mitään, mutta asia muhi varmasti monen päättäjän ajatuksissa muusikoista puhumattakaan: oltiin menossa vääjäämättömästi kohti kaupunginorkesteria.

4.7.2 Konsertit Eskilstunassa ja kouluissa

Kaupunki oli ilmiselvästi ylpeä ”omasta” orkesteristaan; sitä pyydettiin esiintymään tärkeisiin kaupungin juhlatilaisuuksiin ja lähtipä se edustamaan kotikaupunkiaan Ruotsin Eskilstunaan, Jyväskylän kummikaupunkiin. Matkaa varten tarvitsemansa lisärahoituksen järjestettyä²⁸¹

²⁷⁹ JKA MLK 27.8.1962, § 5.

²⁸⁰ JKA MLK 24.7.1962, § 4.

²⁸¹ JKA KV 22.3.1962, § 85.

Jyväskylän Orkesteri matkasi soittimiseen ensimmäiselle ulkomaanmatkalleen pääsiäisen aikaan vuonna 1962. Matka sujui hyvin ja konsertit, joissa oli valitettavan vähän kuulijoita, saivat kiitosta ruotsalaisessa lehdistössä. Konserttien ohjelma sisälsi Mozartia: suuren c-molli messun, sinfonian n:o 36 C, niin sanotun *Linziläisen* ja Tuure Kivilän soittaman C-duuri viulukonserton, sekä suomalaista musiikkia: Sibeliuksen *Finlandian* ja Järnefeltin *Korsholma*-teoksen²⁸². Orkesteria avusti konserteissa Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen Kuoro.

Kaupungin tyytyväisyyttä lisäsi varmasti myös orkesterin toiminta kouluissa. Vuoden 1962 aikana Jyväskylän Orkesterin niin sanottu viihderyhmä kävi esiintymässä useissa kouluissa, muun muassa Tyttölyseossa ja Keski-Suomen Yhteiskoulussa. Niin oppilaat kuin opettajatkin olivat kuulemaansa erittäin tyytyväisiä ja toivoivat tällaisen musiikkikasvatustyön jatkuvan myös tulevaisuudessa. Orkesterin koululaiskonserttien järjestäminen koettiin mitä parhaimpana yleisökasvatusmenetelmänä; varmistettiin kiinnostunut yleisö myös seuraavan sukupolven orkesterille. Jyväskylän Orkesteri loi näin pohjaa jo Musiikkiopiston orkesterin aikoinaan aloittamalle koululaiskonserttitraditiolle, jota kapellimestareiden Ahti Karjalaisen ja Onni Kelon aikana käynnistettiin laajamuotoisempana, ja jota Jyväskylän kaupunginorkesteri jatkaa vielä nykyäänkin.

4.7.3 Pilvi väistyy -Karjalainen musiikinjohtajaksi

Musiikinjohtajan alkoholinkäyttö lisääntyi huomautuksista huolimatta. Ilmeisesti juuri alkoholista ja sen seurannaisvaikutuksista johtuvien erimielisyyksien vuoksi Hapuoja oli riitautunut jo keväällä 1962 konservatorion rehtori Norosen kanssa, joka ei enää seuraavana syksynä antanut Hapuojalle tunteja lainkaan oppilaitoksestaan, vaikka niitä hänelle olisi viran puolesta kuulunutkin²⁸³. Valituksia musiikinjohtajan käytöksestä alkoi tulla myös muilta tahoilta ja lopulta kaupunginhallituksella ei ollut muuta keinoa kuin myöntää Hapuojalle ero tehtävästään 17.9.1962²⁸⁴. Musiikinjohtajan virkaan, joka laitettiin hakuun välittömästi, tuli yhteensä neljä hakemusta. Orkesteri ja musiikkilautakunta kannattivat virkaan yksimielisesti

²⁸² Helasvuo 1962, 94

²⁸³ JKA MJO tk 1962

²⁸⁴ JKA KH 17.9.1962, § 1321.

kapellimestari Ahti Karjalaista²⁸⁵, jonka avut kaikki tunsivat jo etukäteen. Kaupunginhallitus yhtyi edellisten näkemykseen ja valitsi kokouksessaan 30.10.1962 Karjalaisen kaupungin uudeksi musiikinjohtajaksi vuoden 1963 alusta lähtien. Mainittakoon kuitenkin, että myös konservatorion opettaja Einari Kropsulla oli kannattajansa kaupunginhallituksen riveissä; uudesta musiikinjohtajasta äänestettäessä Kropsu sai taakseen neljä ääntä Karjalaisen viittä vastaan.²⁸⁶ Uusi musiikinjohtaja Ahti Karjalainen palasi Lidia-puolisoineen takaisin Jyväskylään muutaman Kotkassa vietetyn vuoden jälkeen. Jukka Hapuoja sen sijaan siirtyi takaisin orkesterin soolosolistin paikalle vajaan vuodeksi, kunnes muutti Kotkaan tultuaan valituksi Karjalaiselta vapautuneeseen virkaan.

4.8 Ahti-sedän paluu

Kapellimestari Ahti Karjalainen, tai tuttavallisemmin Ahti-setä, kuten häntä kaupungissa yleisesti kutsuttiin, aloitti toimintansa orkesterin kanssa uusin suunnitelmin. Hän totesi orkesterin kehityksen olleen oikeansuuntaista ja piti tärkeimpänä asiana jatkossa orkesterin kunnallistamista. Kiinteässä yhteistyössä musiikkilautakunnan kanssa, ja myöhemmin perustetun erityisen musiikkijaoston jäsenenä, musiikinjohtaja Karjalainen suunnitteli orkesterin tulevaisuutta pitkälle tulevaisuuteen. Karjalaisen mukaan Jyväskylän musiikkielämässä oltiin nyt siinä vaiheessa, että pelkästään amatöörivoimin – konserttimestari Kivilää lukuun ottamatta – ei enää voitu jatkaa; pitkän päivätyön muualla tehneiltä amatööreiltä ei voisi puristaa nykyistä enempää työtunteja, joita orkesteri kehittyäkseen tarvitsisi. Oli aika muodostaa runko-orkesteri Jyväskylään.²⁸⁷

Orkesterin toiminta jatkui yhä aktiivisempänä ja ammattimaisempänä. Harjoituksia pidettiin säännöllisesti kahdesti viikossa aina maanantaisin ja perjantaisin vanhan kauppaoppilaitoksen huoneistossa²⁸⁸. Soittajia oli kaikkiaan nelisenkymmentä, joista suurin osa taitavia amatöörejä ja vain kourallinen ammattimuusikoita. Ahti-sedän johdolla työskentely sujui leppoisissa merkeissä ja hän jakoi jakaa arvokkaita neuvojaan kärsivällisesti yhtälailla puhallin- kuin jousisoittajillekin; osasihan hän itse käsitellä lähes kaikkia soittimia²⁸⁹. Viulu

²⁸⁵ JKA MLK 16.10.1962, § 6.

²⁸⁶ JKA KH 30.10.1962, § 1556.

²⁸⁷ JKA MJO tk 1963

²⁸⁸ K-S:n Iltalehti 3.9.1962

²⁸⁹ Vaajakallio 21.4.2004

ja pasuuna olivat kuitenkin hänen vahvimmat instrumenttinsa, joista viulusta, kuten myös sävellyksestä, hän oli aikoinaan suorittanut diplomitutkinnotkin.

Orkesterin ohjelmisto laajeni Karjalaisen kapellimestarikaudella entisestään. Puhallinmusiikin osuus konserteissa lisääntyi huomattavasti ja kaupunkiin saatiin vierailuille useampia maamme eturivin puhaltajia, jotka olivat enimmäkseen Karjalaisen opiskelu- tai työtovereita Helsingin ajoilta. Ymmärrettävästi Karjalainen soitatti orkesterilla myös useita omia sävellyksiään, ja sävelsi orkesterille jopa uusia sen tarpeita ajatellen. Karjalaisesta muodostui Jyväskylän ”nimikkosäveltäjä”; häneltä tilattiin teoksia juhlistamaan kaupunkimme ja sen eri instituutioiden merkkitapahtumia. Muun muassa Valmet tilasi Karjalaiselta sävellyksen, *Valmet Oy Jyväskylä 1970*, joka kantaesitettiin 4.4.1970.²⁹⁰ Palattuaan takaisin Jyväskylään Karjalainen ryhtyi johtamaan jälleen myös Työväenyhdistyksen Sekakuoroa²⁹¹, joka teki myös paljon yhteistyötä Jyväskylän Orkesterin kanssa²⁹².

4.9 Orkesteriyhdistyksen alaisuudesta kaupungin omaksi

4.9.1 Musiikkijaosto

Kaupungin musiikkilautakunta, jonka puheenjohtajana toimi edelleen poliitikkojen suurta luottamusta nauttinut isännöitsijä Väinö Starck, sai kaupunginjohtajalta erityistehtäväkseen suunnitella kaupungin musiikkielämän kokonaisuuden kehittämistä. Tätä varten perustettiin 17.12.1963 erityinen musiikkijaosto, jonka pääasiallisimmaksi tavoitteeksi muodostui orkesterin kunnallistamisasian edistäminen²⁹³. Jaostoon kuuluivat senkin puheenjohtajana toimivan Starckin lisäksi sen sihteerinä Pentti Siukonen ja sen muina jäseninä kapellimestari Ahti Karjalainen sekä konserttimestari Tuure Kivilä.²⁹⁴

Musiikkijaosto kävi tapaamassa kaupunginjohtaja Veli Järvistä kesäkuussa 1963 ja esitti hänelle toivomuksensa runko-orkesterin perustamisesta Jyväskylään. Ehdotus sisälsi

²⁹⁰ JKA MJO tk 1970

²⁹¹ Tapiola 1968, 332; Blom 1989, 38

²⁹² Blom 1989, 38

²⁹³ JKA MLK tk 1964

vaatimuksen kahdeksan uuden viran perustamisesta orkesteriin seuraavasta syksystä alkaen. Käydyissä keskusteluissa oli myönteinen sävy, vaikka kaupunginjohtaja epäilikin ratkaisun syntymistä ehdotetun mukaisella, pikaisella aikataululla. Musiikkilautakunnan lopullinen, jo aiemmin kaupunginhallituksen ja -valtuustoryhmien edustajille esitetty asia jätettiin kaupunginhallitukselle kuitenkin 28. elokuuta 1963²⁹⁵.

Taitavin sanakääntein ja pitävin perusteluin tehty, hyvin pohjusteltu ehdotus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa, vaikkakaan ei aivan alkuperäisessä muodossaan. Syntyneen päätöksen mukaisesti orkesteri tulisi saamaan neljä soittajantointa tärkeille paikoilleen.²⁹⁶ Tämä osittaisratkaisu otettiin kiitollisuudella vastaan orkesterissa, joka oli juuri menettänyt sekä fagotin- että pasuunansoittajansa Kuopion Kaupunginorkesteriin, ja josta vuoden lopussa oli lähtemässä soolosellistinä toiminut, entinen kaupungin musiikinjohtaja Hapuoja Kotkan kaupungin Karjalaiselta vapautuneeseen musiikinjohtajan virkaan²⁹⁷. Uusien toimien perustaminen ikään kuin varmisti kaupungin halukkuuden ottaa osaa yhä lisääntyvässä määrin orkesterin ylläpitämiseen ja esti varmaan myös osaltaan muiden soittajien hakeutumisen pois kaupungista. Syntynyt ratkaisu ei kuitenkaan tuonut vielä huomattavaa apua orkesterin työsuunnitelman toteuttamiseen, sillä neljän soittajan ja konserttimestarin muodostamalla tynkäjoukolla ei vielä pystytty järjestämään päivällä tapahtuvaa toimintaa, ei koululaiskonsertteja, ei esiintymisiä, eikä juuri harjoituksiakaan.

4.9.2 Konservatorion viisi opettajaa orkesteriin

Vuoden 1964 alussa Konservatoriossa oli tapahtunut mullistuksia: se ”puolikunnallistettiin” valitsemalla sitä ylläpitävän säätiön hallitukseen eräiden yhteisöjen ja yhdistysten tilalle kaupungin edustajia siten, että heillä oli siellä määräävä asema²⁹⁸. Tällä toimenpiteellä alistettiin konservatorio tasavertaiseen asemaan orkesterin kanssa musiikkilautakunnan alaisuuteen ja toisaalta taattiin sen toiminnan jatkuminen taloudellisesti turvatusti kaupungin ohjaksissa. Päätäjät toivoivat toimenpiteen normalisoivan konservatorion suhteita kaupungin

²⁹⁴ JKA MLK tk 1963

²⁹⁵ JKA MLK 1963

²⁹⁶ JKA MLK tk 1963

²⁹⁷ JKA MJO tk 1963

²⁹⁸ JK vk 1964-1965

muihin musiikkipiireihin ja henkilöriitojen vähenevän laitoksen sisällä.²⁹⁹ Uudistuksen myötä konservatorio sai 1.9.1964 alkaen viisi uutta tointa, joihin kuhunkin sisältyi soittovelvollisuus Jyväskylän Orkesterissa. Näitä toimia hoitamaan valittiin huilisti Armas Liukkonen, joka oli jo vuosia soittanut orkesterin riveissä, viulistit Leena Korhonen, Aatos Aronsson ja Aira Lindholm, viimeainittua lukuun ottamatta tuttuja jyväskyläläisiä hekin, sekä trumpetisti Martti Hyvönen. Näistä konservatorioon valituista viulunsoitonopettaja Aira Lindholm ei ottanut paikkaa vastaan ollenkaan³⁰⁰ ja Leena Korhonenkin hoiti omaansa valitettavasti vain hetken, kunnes erosi tehtävästään sairauden ja jatko-opiskelun vuoksi jo 1.4.1965³⁰¹. Heidän tilalleen ei saatu heti ketään, joten heidän paikkansa orkesterissa jouduttiin täyttämään avustajavoimin.

4.9.3 Runko-orkesteri syntyy

Musiikkijaosto teki ahkerasti töitä, kirjoitti muistioita, keskusteli eri poliittisten ryhmien edustajien kanssa ja pyrki kaikin tavoin pohjustamaan esitystään runko-orkesterista. 2.5.1964 musiikkilautakunta esitti kaupunginhallitukselle jaoston kaavaileman esityksen, jonka mukaan tulevan kaupunginorkesterin rungoksi palkattaisiin kolmetoista vakinaista soittajaa konserttimestarin ja kapellimestarin lisäksi³⁰². Sinnikäs yrittäminen palkittiin: kokouksessaan 25.5.1964 kaupunginvaltuusto hyväksyi hieman typistettynä kaupunginhallituksen musiikkilautakunnan esityksen pohjalta tekemän ehdotuksen runko-orkesterin perustamiseksi kaupunkiin 1.1.1965 alkaen. Hyväksytyt päätökset mukaisesti perustettava runko-orkesteri olisi kymmenhenkinen ehdotetun kolmetoistahenkisen sijasta. Samalla hyväksyttiin pienin muutoksin myös sekä musiikkilautakunnan että kaupunginorkesterin johtosäännöt.³⁰³

Tehdyn päätöksen mukaan Jyväskylän Kaupunginorkesteri saisi vähintään kymmenen ammattisoittajaa siten, että siinä olisi enintään viisi Jyväskylän Konservatoriossa toimivaa opettajaa, joiden toimien perustamisesta oli jo edellä kerrotun mukaisesti aiemmin tehty päätös, ja loput kaupunginorkesteriin kuuluvia ammattisoittajia, joilla olisi puolestaan viiden tunnin opetusvelvollisuus konservatoriossa. Kaupunki myönsi orkesterille uusien tointen

²⁹⁹ JKA MLK tk 1964

³⁰⁰ JKA MLK tk 1964

³⁰¹ JK vk 1964-1965

³⁰² JKA MLK tk 1964

³⁰³ JKA KV 25.5.1964, § 184.

perustamiseen määrärahan jo syksyä 1964 varten, jonka turvin 1.9.1964 alkaen orkesterin vakituisiksi ammattisoittajiksi palkattiin viisi soittajaa: alttoviuluun Jorma Taivainen Kotkasta³⁰⁴, selloon Niilo Kiiskilä Jyväskylästä, kontrabassoon Erkki Talpo Jyväskylästä, fagottiin Matti Miettinen Helsingistä ja pasuunaan Heikki Vihanto Tampereelta³⁰⁵. Viimemainittu ei kuitenkaan ottanut tehtävää vastaan, ja koska paikkakunnalla oli jo valmiiksi erittäin hyvä amatööripasunisti, Tauno Noronen, joka voisi toimia orkesterin vakituksena avustajana, päätettiin pasuunan virka siirtää lyömäsoittimiin³⁰⁶. Orkesterin lyömäsoittajaksi valittiin Reijo Hämäläinen³⁰⁷, joka vielä nytkin, neljänkymmenen vuoden jälkeen hoitaa tehtävänsä ansiokkaasti Jyväskylä Sinfoniassa. Alkuperäisistä soittajista myös Matti Miettisen fagotti on soinut tähän päivään saakka orkesterissa: syksyllä 2005 hän siirtyy haikkein mielin ansaituille eläkepäivilleen.

Jyväskylä kaupunginorkesteri aloitti siis toimintansa epävirallisesti kaupunginorkesterin luonteisena jo syksyllä 1964, neljää kuukautta ennen kaupunginorkesterin virallista perustamista. Orkesterissa soittivat kapellimestari Ahti Karjalaisen johdolla konserttimestari, viisi orkesterin ammattimuusikkoa ja neljä konservatorion palkkaamaa soittajaa: joukkoon kuului nyt kolme viulua, alttoviulu, sello, kontrabasso, huilu, fagotti, trumpetti ja lyömäsoittimet. Lisäksi orkesterissa musisoi vakituksina avustajina peräti kahdeksantoista taitavaa amatöörisoittajaa.

Mainittakoon, että orkesterin konserttimestari Tuure Kivilä oli irtisanoutunut Jyväskylästä 2.3.1964 alkaen siirtyäkseen Lahden orkesteriin vastaavaan tehtävään ja hänen virkaansa kutsuttiin hoitamaan kevääksi entinen Jyväskylän poika, Sibelius-Akatemiassa opiskeleva Raimo Lennes³⁰⁸. Loppuvuodesta konserttimestarin virka laitettiin virallisesti hakuun ja musiikkilautakunnan ehdotuksesta siihen valittiin jo syyskauden 1964 virkaa vierailijana hoitanut Oulun konserttimestari Olavi Pälli tammikuusta 1965 lähtien³⁰⁹.

Vaikka Kaupunginorkesteri aloitti virallisesti toimintansa vasta 1.1.1965, musiikkilautakunnalle kertyi hoidettavaksi orkesterin asioita niin runsaasti, että

³⁰⁴ JKA MLK 26.8.1964, § 9.

³⁰⁵ JKA MLK 4.8.1964, § 5.

³⁰⁶ JKA MLK 26.8.1964, § 8.

³⁰⁷ JKA MLK 4.9.1964, § 5.

³⁰⁸ JKA KH 2.3.1964, § 340.

³⁰⁹ JKA KH 28.7.1964, § 7.

kaupunginhallitus myönsi määrärahan sivutoimisen taloudenhoitajan palkkaamiseen jo syyskaudeksi 1964. Tehtävää ryhtyi hoitamaan musiikkilautakunnan ja -jaoston puheenjohtaja, isännöitsijä Väinö Starck, joka jatkoi tehtävässään orkesterin taloudenhoitajana vielä kunnallistamisen jälkeenkin vuoden 1966 elokuun loppuun³¹⁰, jolloin vapautuneeseen toimeen valittiin kapteeni evp. Veikko Konttori³¹¹.

³¹⁰ JKA MLK 7.6.1966, § 4.

³¹¹ JKA MLK 29.9.1966, § 7.

5 KARJALAINEN KAUPUNGINORKESTERIN JOHTAJANA 1965–1969

5.1 Orkesterin hallinto ja talous 1960-luvun lopulla

5.1.1 Taloudenhoitajan rooli musiikkilautakunnan ja orkesterin välissä

Samanaikaisesti orkesterin kunnallistamisen kanssa myös musiikkilautakunta uudistui. Edellisen lautakunnan tuloksekas kolmivuotiskausi oli tullut täyteen edellisen vuoden lopussa ja vuoden 1965 alusta uusi lautakunta aloitti toimintansa. Musiikkilautakuntaan valittiin muusikko Unto Eskelinen, postimiesten esimies Pentti Heikkinen, koulunjohtaja Veikko Hintikka, myymälänhoitaja Leo Juuti, huollontarkkaaja Eino Puumalainen, pankinjohtaja Pekka P. Sipponen ja jyrtsijä Juho Vuoristo, jotka valitsivat puheenjohtajakseen pankinjohtaja Sipposen, varapuheenjohtajakseen postimiesten esimies Heikkisen ja sihteerikseen säveltäjä Jaakko Linjaman, joka oli aloittanut musiikkilautakunnassa jo edellisenä vuonna siirryttyään kaupungista poismuuttaneen edellisen sihteerin tilalle.³¹²

Uusi musiikkilautakunta oli haasteellisen tehtävän edessä vuoden 1965 alussa, jolloin se sai entisten velvollisuuksiensa lisäksi vastatakseen myös uudesta kaupunginorkesterista. Lisäksi sen toiminnalla oli varmasti myös melkoiset suorituspaineeet; olihan edellinen lautakunta saanut toimikautenaan aikaan valtavia organisatorisia muutoksia kaupungissa, muun muassa orkesterin kunnallistamisen ja konservatorion puolittaisen kunnallistamisen edellä kerrotulla tavalla. Uuden lautakunnan odotettiin jatkavan tätä ansiokasta kehityssuuntausta ja niinpä orkesterin jatkuva kehittäminen muodostuikin sen tärkeimmäksi tavoitteeksi. Huolimatta siitä, että orkesterin asioita hoitamaan oli palkattu oma taloudenhoitaja, musiikkilautakunnan entinen monivuotinen puheenjohtaja, isännöitsijä Väinö Starck, orkesterin asiat työllistivät myös musiikkilautakuntaa huomattavasti; toimihan taloudenhoitaja suoraan musiikkilautakunnan alaisena ja valtaosa orkesteria koskevista päätöksistä tehtiin musiikkilautakunnassa tai sen eteenpäin viemänä kaupunginhallituksessa tai -valtuustossa.

³¹² JKA MLK tk 1965

Orkesterin ensimmäiseksi taloudenhoitajaksi valittu Starck sai hoidettavakseen orkesterin kaikkien käytännön asioiden hoitamisen. Hän toimi, kuten jo mainittua, musiikkilautakunnan alaisuudessa ja myös erittäin tiiviissä yhteistyössä kapellimestari Karjalaisen kanssa. Taloudenhoitaja edusti eräänlaista linkkiä kapellimestarin ja poliitikkojen välillä: hänen tehtävänä oli huolehtia toisaalta siitä, että orkesteri pystyisi toimimaan mahdollisimman vapaasti asetettujen tavoitteidensa mukaisesti, ja toisaalta myös taata se, ettei myönnettyjä määrärahoja ylitettäisi. Väinö Starck, joka oli tunnettu puuhämies jo orkesteriyhdistyksen ajoilta, ei pettänyt odotuksia nytkään, vaan piti orkesterin tiukasti ohjaksissaan. Kaikkien pettymykseksi hän erosi kuitenkin tehtävästään 31.8.1966 ja avautuneeseen sivutoimiseen toimeen valittiin evp. Veikko Konttori, joka toimi samalla myös musiikkilautakunnan sihteerinä ja orkesterin käyrätorvensoittajana³¹³. Mainitsemisen arvoista lienee myös se, että orkesterilla ei ollut tuohon aikaan varsinaisia toimistotiloja, vaan taloudenhoitaja Konttori hoiti orkesterin asiat kotoaan Lohikosken Tyypäläntieltä käsin. Konttori jatkoi toimessaan syksyyn 1969 saakka, jolloin hän erosi tehtävästään³¹⁴. Tointa hoitamaan saapui Tia Arlin, yo-merkonomi Joensuusta³¹⁵, mutta hänen pestinsä kaupunginorkesterissa jäi vaivaisen kahden kuukauden mittaiseksi. Arlin palasi takaisin Joensuuhun jo marraskuun puolessa välissä³¹⁶ ja loppuvuoden taloudenhoitajan tehtäviä hoiti musiikkilautakunnan jäsen Terttu Kanerva³¹⁷.

5.1.2 Tuloista ja menoista

Sodanjälkeisen Suomen rakentamiseen kuului kiinteästi myös maan taidelaitosten kehittäminen. Kansallisen identiteetin vahvistamisella ja kansalaisten sivistämisellä nähtiin kulttuurilla olevan hyvin merkittävän roolin, johon myös valtio halusi panostaa. Kulttuuripolitiikan professori Anita Kankaan mukaan kulttuuripolitiikan keskeisin tehtävä vielä 1960-luvullakin oli kansallisen identiteetin aineksien tuottaminen, osallistuminen kansakunnan luomiseen.³¹⁸ Valtio tuki maamme orkesterilaitosta yhä enemmän antamalla orkestereille merkittävää valtionapua. Jyväskylän kaupunginorkesterin saama valtion tuki kasvoi yli 50 prosentilla orkesterin viiden ensimmäisen toimintavuoden aikana: vuonna 1965

³¹³ JKA MJO tk 1966

³¹⁴ JKA MLK 18.8.1969, § 79.

³¹⁵ JKA MLK 25.9.1969, § 103.

³¹⁶ JKA MLK 11.11.1969, § 120.

³¹⁷ JKA MLK tk 1969

se oli vain noin 20 000 markkaa (lähes 30 000 euroa), mutta viittä vuotta myöhemmin jo 33 000 markkaa (lähes 40 000 euroa).

Orkesterin talouspuoli oli siis valtion ja kaupungin vakaissa ohjaksissa. Jyväskylän kaupunki ruokki orkesteriaan melko avokätisesti; se ymmärsi musiikkilautakunnan vakuuttavien perustelujen ansiosta orkesterin tarpeet ja oli valmis panostamaan niihin. Toisaalta kaupunki otti myös orkesteristaan kaiken irti: orkesteri soitti lukuisissa kaupungin juhlatilaisuuksissa teatteriesityksistä puhumattakaan, joita parhaimpina vuosina oli lähes seitsemänkymmentä.

Orkesteri sai jonkin verran tuloja hankituksi itsekkin: erilaiset tilausesiintymiset kasvattivat orkesterin varoja ja myös lipputulot kasvoivat huomattavasti konserttien ja yleisömäärien lisääntyessä. Kaupunginorkesterin alkaessa toimintaansa sillä oli erilaisia esiintymisiä reilut viisikymmentä vuosittain, mutta uudelle vuosikymmenelle siirryttäessä niitä oli jo lähes kaksinkertainen määrä; vuonna 1968 jopa 117! Lipputulot kolminkertaistuivat vastaavana aikana ja yleisömäärät lähes viisinkertaistuivat, joihin vaikuttivat merkittävästi koululaiskonserttitoiminnan vilkastuminen ja teatteriesiintymisten lisääntyminen. Huippuvuonna, vuonna 1968, orkesterilla oli peräti kuusitoista koululaiskonserttia, joissa kuulijoita kävi yhteensä 4 500, ja teatteriesityksiä peräti 65 kertaa³¹⁹: *Viulunsoittaja katolla* - ja *Kiss me Kate* -musikaalit vetivät yleisöä kuin hunaja mehiläisiä³²⁰.

Vuosina 1965–1969 orkesterin menot lähes kaksinkertaistuivat vajaasta 200 000 markasta (lähes 300 000 eurosta) lähes 400 000 markkaan (lähes 490 000 euroon). Suurin kuluerä oli luonnollisesti henkilöstön palkoista aiheutuva meno, ja kun orkesteria kehitettiin yhä uusia ammattimuusikoita siihen palkkaamalla, myös sen menot lisääntyivät huomattavasti. Orkesterille koitui lisäkuluja myös syksystä 1965 alkaen oppilassoittajien vakanssien perustamisesta, joskin siitä seurauksena vielä kalliimpien kertaluontoisten keikkamuusikoitten palkkaamisen väheneminen vastaavasti pienensi menoja.

Orkesterin muita huomattavia kulueriä olivat nuotiston ja kalustonhankintamenot, joita varten varsinkin orkesterin ensimmäisinä vuosina olisi tarvittu paljon enemmän varoja, mitä

³¹⁸ Kangas 1999, 161–162

³¹⁹ JKA MLK tk 1968

³²⁰ JKA MLK tk 1969; Lavaste, Ruotsalo & Helke 2001, 19–20

orkesterilla oli käytössään³²¹. Pikkuhiljaa saatiin kuitenkin välttämättömimmät hankinnat tehdyiksi ja nuotistoa kartutetuksi perusohjelmiston kattavaksi. Konserttitoiminnan lisääntyessä kasvoivat luonnollisesti myös mainoskulut, joihin niihinkään ei ollut varattu riittävästi varoja³²², mutta ne olivat kaiken kaikkiaan kuitenkin melko pieni lisä orkesterin kokonaismenoja ajatellen.

5.2 Runko-orkesterikokoonpano muuntuu, kasvaakin

5.2.1 Oppilassoittajat ja uusia vakansseja orkesteriin

Kaupunginorkesteri ei voinut toimia asianmukaisella tavalla pelkkänä runko-orkesterina, vaan esityksiin tarvittiin aina lisäksi avustajia. Kesäkuussa 1965 musiikkilautakunta tutki mahdollisuuksia saada Jyväskyläänkin esimerkiksi Tampereen mallin mukaisesti myös jo aikaisemmin mainittuja oppilassoittajan vakansseja³²³ ja jo 29.7.1965 muutettiin kaksi vakinaista avustajaa oppilas- eli harjoittelijasoittajiksi, joilla oli soittovelvollisuus myös päiväharjoituksissa ja -esiintymisissä³²⁴. Näin orkesterin runko-orkesterivahvuus kasvoi viulunsoittaja Pekka Soinnulla ja klarinetisti Hannu Seppälällä. Seuraavan vuoden syksyllä näiden oppilassoittajien lukumäärä lisääntyi musiikinjohtaja Ahti Karjalaisen ehdotuksesta vielä yhteensä yhdeksäksi³²⁵. Oppilassoittajien mukanaolo toi orkesteriin tietynlaista pysyvyyttä; pystyttiin parempiin saavutuksiin ja pitkäjänteisempään työntekoon kun soittajisto ei vaihtunut konsertista toiseen ja kaikki soittajat olivat mukana alusta alkaen - keikkamiehethän tulivat yleensä vain pariin viimeiseen harjoitukseen.

Kesällä 30.7.1965 musiikkilautakunta teki kaupungin seuraavan vuoden talousarvioon ehdotuksen määrärahan saamisesta kolmen uuden soittajatoimen perustamista varten. Esitys ei tuottanut vielä silloin tulosta, mutta jo seuraavan vuoden syksystä orkesteri sai nuo toivotut toimet: yhden klarinettiin ja kaksi viuluun³²⁶. Klarinetin toimeen valittiin Taisto

³²¹ JKA MLK tk 1966; MLK tk 1967

³²² JKA MLK tk 1966

³²³ JKA MLK 22.6.1965, § 15.

³²⁴ JKA MLK 29.7.1965, § 3.

³²⁵ JKA MLK tk 1966; MJO tk 1966

³²⁶ JKA MLK tk 1966; MJO tk 1966

Hasanen Kouvolan varuskunnan soittokunnasta 1.9.1966 alkaen³²⁷, mutta viulunsoittajan paikkoja ei täytetty uusilla soittajilla, vaan konservatoriosta siirrettiin orkesterin toimiin kaksi opettajaa, jotka olivat soittaneet jo kevätkauden kaupunginorkesterissa konservatorion miehinä. Toivo Sointu ja Kalevi Tarvainen aloittivat orkesterin ”omina miehinä” syyskauden 1966 alusta³²⁸. Samaan aikaan orkesteri sai myös kaksi uutta soittajaa, kun Tauno Hämäläinen Vehkalahdelta valittiin uuteen oboensoittajan toimeen ja Miika Jokipii Kotkasta pasuunansoittajan toimeen³²⁹.

5.2.2 Konserttimestarit vaihtuvat

Kaupunginorkesterin konserttimestari vaihtui jälleen, kun Olavi Pälli valittiin Oulun kaupunginorkesterin konserttimestariksi keväällä 1967. Jyväskylä menetti taitavan soittajan vain kahden vuoden jälkeen; Oulun veti pidemmän korren. Onneksi Jyväskylään saatiin pian, 1.6.1967 alkaen uusi konserttimestari, unkarilaissyntyinen nuori Lajos Garam, joka muutti kaupunkiin Kotkasta³³⁰.

Valitettavasti Lajos Garamkaan ei jäänyt orkesteriin kuin muutamaksi vuodeksi ja siitäkin ajasta hän oli pariin otteeseen opintovapaalla. Muun muassa koko syksyn 1968 Garam opiskeli synnyinmaassaan Unkarissa³³¹. Garamin sijaiseksi orkesteri palkkasi viulisti Jorma Nisulan³³², konservatorion ensimmäisen viulunsoitonopettajan, joka teki merkittävän elämäntyönsä kasvattaen kokonaisen sukupolven uusia soittajia, tämän kirjoittaja mukaan lukien. Garamin muutettua Turkuun, hänen paikalleen valittiin 1.9.1970 alkaen RSO:n viulisti Simo Vuoristo³³³, joka sitten pysyikin kaupungissa hieman pidempään, vuoteen 1974 saakka.

³²⁷ JKA MJO tk 1966

³²⁸ JKA MLK 30.12.1966, § 9.

³²⁹ JKA MLK 12.1.1967, § 10.

³³⁰ JKA MLK tk 1967

³³¹ JKA MLK 23.8.1968, § 85.

³³² JKA MLK 23.8.1968, § 85.

³³³ JKA MLK 21.7.1970, § 3; JKA KH 10.8.1970, § 1582.

5.2.3 Muutoksia soittajistossa

Orkesterin soittajistossa tapahtui jatkuvasti muutoksia: 1.2.1966 alkaen oppilassoittajan vakanssia hoitanut Pauli Halttunen valittiin alttoviulun avoimeksi jääneeseen toimeen Jorma Taivaisen muutettua pois paikkakunnalta³³⁴ ja siirryttyä Radion Sinfoniaorkesteriin³³⁵, alkoholin väärinkäytön vuoksi erotetun kontrabasistin toimeen valittiin Seppo Uurtimo³³⁶, jonka paikan sai jo soitantokautta myöhemmin Uurtimon siirryttyä Oulun kaupunginorkesteriin, oppilassoittajana aikaisemmin toiminut Mikko Oinonen³³⁷, ja viulisti Aatos Aronsson siirtyi kokonaan konservatorion leipiin 1.9.1966³³⁸. Mainittakoon, että Aronssonin tointa ei täytetty sellaisenaan, vaan se muutettiin klarinetin toimeksi, johon jo aiemmin kerrotun mukaisesti valittiin Taisto Hasanen. Konservatorion trumpetinsoitonopettaja Martti Hyvönen, joka siirtyi teorianopettajaksi 1.9.1967 alkaen, luovutti toimensa orkesterissakin nuorelle ja lahjakkaalle Jorma Räsäselle. Orkesterissa jo vuosia soittanut pasunisti Tauno Noronen erosi terveydellisistä syistä vakituisen avustajan tehtävistä keväällä 1966³³⁹. Vuonna 1967 orkesterista lähti kolme oppilasvakanssin haltijaa: viulisti Jouko Mansnerus, alttoviulisti Olavi Hiekkavirta ja sellisti Hannu Hintze, tunnetun pianisti-isän poika. Uusia soittajia ei oppilaspaikoille saatu; näin orkesterin kokonaisvahvuus pieneni ja kerta-avustajia jouduttiin käyttämään entistä enemmän.³⁴⁰

Vuonna 1968 orkesteri menetti ainakin kolme oppilassoittajaa, kun viulisti Liisa Hägg lähti opiskelemaan Ruotsiin, kun Juhani Pitkäpaasi siirtyi Turun kaupunginorkesterin viulistiksi ja kun viulunsoittaja Helge Valtonen sai paikan Lappeenrannan orkesterista³⁴¹. Ymmärrettävästi oikeat vakanssit muissa orkestereissa vetivät nuoria soittajia puoleensa; Jyväskylällähän ei ollut tarjota kuin oppilassoittajan paikkoja, jotka olivat kyllä vakituisia, mutta joiden palkkaus oli erittäin huono, vain 350–500 markkaa (438–625 euroa) kuukaudessa varsinaisen soittajan

³³⁴ JKA MLK 25.2.1966, § 12.

³³⁵ JK vk 1965 - 1966

³³⁶ JKA MLK 23.6.1966, § 4.

³³⁷ JKA MLK tk 1967

³³⁸ JKA MLK 7.6.1966, § 8.

³³⁹ JKA MLK 23.6.1966, § 5.

³⁴⁰ JKA MLK tk 1967

³⁴¹ JKA MLK tk 1968

palkan ollessa lähes kolminkertainen³⁴². Onneksi soittajia kuitenkin riitti oppilaspaikoille, vaikka jousisoittajista pulaa olikin. Jyväskylän kaupunginorkesterin avoimiksi jääneisiin paikkoihin valittiin Pekka Sointu, Kyösti Haatanen ja Riitta Pitkänen³⁴³. Vuonna 1969 orkesterin oppilassoittajista erosi vain viulisti Kalle Kaipainen³⁴⁴ ja vastaavasti uudeksi sellaiseksi valittiin Teuvo Manninen fagotteineen³⁴⁵.

5.2.4 Muita lähtöjä ja saapumisia

Muutama soittaja sai myös lähteä orkesterista vastoin tahtoaan; syynä oli kaikissa tapauksissa alkoholin väärinkäyttö. Keväällä 1966 erotettiin orkesterin taitava basisti ja kolmea vuotta myöhemmin, keväällä 1969 orkesterin pasunisti joutui lukuisten varoitusten jälkeen lähtemään³⁴⁶. Hänen tilalleen saatiin kuitenkin erinomainen instrumentalisti, Simo Kanerva Tampereelta³⁴⁷. Asiattomasta alkoholinkäytöstä rapisi varoituksia myös muutamalle muulle soittajalle, mutta heidän kohdallaan ei onneksi tarvinnut turvautua äärimmäiseen keinoon, työstä erottamiseen.

Maaliskuun alussa vuonna 1969 hyväksytyt työehto- ja palkkasopimus aiheutti sen, etteivät kaksi konservatorion opettajasoittajaa olleet enää orkesterin käytettävissä muuten kuin mahdollisina avustajina³⁴⁸. Trumpetisti Jorma Räsänen ja huilisti Armas Liukkonen saivat väistyä runko-orkesterista. Kaupunginvaltuuston myöntämän lisämäärärahan turvin heidän tilalleen valittiin trumpetin äänenjohtajaksi Hannu Pätynen Mikkelistä ja huilun äänenjohtajaksi Lea Jalkanen Helsingistä³⁴⁹.

Uudelle vuosikymmenelle siirryttäessä Jyväskylän kaupunginorkesterissa soitti lähes neljäkymmentä soittajaa. Työsopimussuhteessa olevia soittajia heistä oli kaikkiaan kolmetoista ja vakinaisia avustajia kuusi, jotka yhdessä muodostivat niin sanotun runko-orkesterin. Runko-orkesteriin kuului neljä I-viulua, kaksi II-viulua, kaksi alttoviulua, sello, basso, huilu, oboe, klarinetti, kaksi fagottia, trumpetti, kaksi käyrätorvea, pasuuna ja

³⁴² JKA MLK 29.7.1965, § 3.

³⁴³ JKA MLK tk 1968

³⁴⁴ JKA MLK 18.8.1969, § 78.

³⁴⁵ JKA MLK tk 1969

³⁴⁶ JKA MLK 7.5.1969, § 57.

³⁴⁷ JKA MLK 19.8.1969, § 85.

³⁴⁸ JKA MLK tk 1969

lyömäsoittimet. Sinfoniakokoonpanossa musisoi edellisten lisäksi kahdestatoista yhdeksääntoista amatöörimuusikkoa.³⁵⁰ 1960-luvun lopussa Jyväskylän kaupunginorkesteri oli likimain samansuuruinen kuin Jyväskylä Sinfonia nykyään – tosin nykyisen orkesterin kaikki muusikot ovat kuukausipalkkaisia ammatti-ihmisiä, amatöörejä ei orkesterin riveissä enää tapaa.

5.3 Konserttitoiminnasta

5.3.1 Orkesterin arki

Kaupunginorkesteri jatkoi jo orkesteriyhdistyksen aikaisen toiminnan aikana hyviksi todettuja harjoituskäytäntöjä hieman muunnellen: suuria sinfonia- ja solistikonsertteja varten harjoiteltiin kahtena tai kolmena iltana viikossa koko kokoonpanolla keskimäärin neljästi ennen konserttia, mutta runko-orkesteri harjoitteli lisäksi päivisin yleensä neljä tuntia kerrallaan. Runko-orkesterin esiintymisetkin olivat usein päiväsaikaan, eritoten koululaiskonsertit ja myös jotkin kaupungin juhlatilaisuudet ja erilaiset tilausesiintymiset. Myös hyviksi koettuja stemmamarjoituksia pidettiin kutakuinkin säännöllisesti; soittotapoihin ja puhtauteen haettiin yhtenäisyyttä, joihin stemmamarjoituksissa voitiin keskittyä soitinryhmittäin.

Keväällä 1967 runko-orkesterin viikoittaiseksi työtuntimääräksi säädettiin 35, joista viisi tuntia oli laskettu käytettäväksi kotiharjoitteluun. Samalla sovittiin myös, että sunnuntaityö tulisi erityiskorvattavaksi.³⁵¹ Kevään aikana musiikkilautakunta päätti myös alkaa maksaa soittajille erityistä puku- ja soitinkorvausta, johon olivat oikeutettuja myös avustajat, tosin huomattavasti pienemmällä summalla³⁵². Esimerkkinä korvauksista ja niiden välisistä suhteista mainittakoon vuoden 1968 maksetut summat: viulunsoittaja 220 markkaa (275 euroa), oppilassoittaja, viulisti myös, 110 markkaa (138 euroa) ja kertapalkkioavustaja 87 markkaa (109 euroa). Uuden kaupunginorkesterin jäseniä koskevan työehtosopimuksen hyväksyminen 3.2.1969 nosti korvauksia huomattavasti.³⁵³

³⁴⁹ JKA MLK 28.8.1969, § 92.

³⁵⁰ JKA MLK tk 1969

³⁵¹ JKA KH 7.2.1967, § 342.

³⁵² JKA MLK 14.3.1967, § 9.

Orkesteri piti konserttinsa 1960-luvun lopulla yleensä Yliopiston juhlasalissa, joka oli, kuten jo mainittiinkin, konserttimusiikin esittämiseen melko sopimaton. Se oli kuitenkin edustavuudessaan ja oheistoiminnoiltaan kaupungin sopivin ja ilmeisesti siitä syystä – ei ainakaan akustiikkansa vuoksi - konsertit vakiintuivat yliopistolle. Taulumäen kirkko, Keski-Suomen keskusammattikoulun ja Seurakuntatalon salitkin olivat joskus konserttipaikkoina, mutta myös niissä oli omat puutteensa. Yliopiston salin käyttöä hankaloitti melkoisesti sen vuokraamisen kalleus ja suuri kysyntä muihin tarkoituksiin: päivisin juhlasali toimi luentosalina ja myös iltaisin salilla oli muita käyttäjiä. Orkesteri pääsi harjoittelemaan konserttipaikkaansa vasta konserttia edeltävänä iltana, ja jos konsertin solistina sattui olemaan pianisti, tuo harjoitus oli ainoa tilaisuus hioa yhteissoittoa hänen kanssaan, koska orkesterilla ei ollut muuta instrumenttia käytössään kuin yliopiston salin flyygeli. Tilanne johti valitettavasti siihen, että pianosolistien osuus ohjelmistossa pyrittiin supistamaan minimiin. Näiden monien käytännön ongelmien lisäksi jo aikaisemminkin mainitut suuret akustiset vaikeudet aiheuttivat sen, että kunnan konserttisalia toivottiin hartaasti Jyväskylään.³⁵⁴

Orkesterin harjoituspaikka vaihteli lähes vuodesta toiseen ja sen toiminnan alkuvuosina oli välttämättömän kalustonkin, muun muassa tuolien puute, orkesterin arkea. Esimerkiksi keväällä 1966 orkesteri joutui soittamaan jonkin aikaa seisaaltaan, koska orkesterin käytössä olleet, Vesilinnasta lainatut tuolit piti palauttaa omistajalleen. Anomus tuolimäärärahasta lähti heti poliitikoille, jotka kyllä hyväksyivät sen nopeasti, ja orkesteri pääsi takaisin istumatyöhönsä.³⁵⁵ Harjoituspaikaksi vakiintuivat vuonna 1967 useiden kokeilujen jälkeen kaupungin nuorisolautakunnan tilat Vapaudenkatu 41:stä. Samat tilat olivat myös konservatorion ja musiikkilyhdistyksen ylläpitämän Nuoriso-orkesterin käytössä, joten orkesterin ”omaa kotia” ei Vapaudenkadullekaan syntynyt.³⁵⁶ Lukuisista yrityksistä huolimatta orkesteri sai vasta syksyllä 1971 uuden tilapäisen harjoituspaikkansa yliopiston Ryhtilä-rakennuksen salista, joka oli aikoinaan rakennettu seminaarin voimistelusaliksi.

5.3.2 Ensimmäisen vuoden tapahtumia

³⁵³ JKA KV 3.2.1969, § 52.

³⁵⁴ JKA MLK tk 1968; MLK tk 1969

³⁵⁵ JKA MLK 29.4.1966, § 18.

³⁵⁶ JKA KH 10.10.1967, § 2059.

Orkesteri eli 1960-luvun lopulla jonkinlaista etsikkoaikaansa. Toiminta kaupungin alaisuudessa sen omana orkesterina haki uomiaan. Konsertteja järjestettiin entistä enemmän ja orkesterin muutkin esiintymiset lisääntyivät. Kapellimestari Ahti Karjalainen suunnitteli pääsääntöisesti orkesterin ohjelmiston ja harjoituttikin sen muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, jolloin orkesterin konsertteja johti vieraileva kapellimestari. Konsertti-ilta oli yleensä keskiviikko. Yleisö oppi ottamaan viikko-ohjelmaansa konserteissa käymisen; vuosina 1967–1968 jokaisessa sinfoniakonsertissa oli keskimäärin jopa 220 kuulijaa³⁵⁷.

Vuosi 1965 oli säveltäjä Jean Sibeliuksen syntymän 100-vuotisjuhlavuosi. Sitä juhlistettiin kaikissa Suomen orkestereissa valitsemalla ohjelmistoon useita hänen teoksiaan, niin Jyväskylässäkin. Vuoden ensimmäisessä konsertissa kuultiin *Festivo*-osa sarjasta *Historiallisia kuvia* ja neljänteen konserttiin oli valittu soitettavaksi Sibeliuksen *Satu*, sinfoninen runo orkesterille, joka kuultiin Jyväskylässä ensimmäistä kertaa omin voimin esitettynä. Syyssoitantonkauden ensimmäisessä konsertissa kuultiin mestarin viulukonsertto d-molli opus 47, jonka solistina taituroi viulutaiteilija Jorma Rahkonen. Syksyn toisessa, Sibeliuksen syntymän satavuotisjuhlakonsertiksi mainostetussa konsertissa 19.10.1965 yhdistyneet mieskuorot lauloivat Sibeliuksen *Tulen Synty* -kuvaelman orkesterille, baritonille ja mieskuorolle, jonka solistiosuudesta vastasi Harri Nikkonen³⁵⁸. Yhtyneet naiskuorot puolestaan esittivät kauden kolmannessa konsertissa säveltäjämestariimme *Snöfrid*-melodraaman kuorolle ja orkesterille. Teoksen lausujana toimi Terttu Pajunen-Kivikäs. Itsenäisyyspäivän konsertissa juhlistettiin maamme itsenäisyyden ohella myös Sibeliuksia; kaikki konsertin teokset olivat hänen käsialaansa. Ensiesityksenä kaupungissa kuultiin tuolloin Sibeliuksen toinen sinfonia oman, kapellimestari Tauno Hannikaisen johtaman orkesterin esittämänä. Konsertin päätti *Väinön Virsi* sekakuorolle ja orkesterille, jossa avustajina toimivat yhdistyneet sekakuorot.³⁵⁹

Kaupunginorkesterin ensimmäisen toimintavuoden kohokohta lienee kuitenkin ollut kevätkauden toinen konsertti helmikuussa, jota vietettiin Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen 10-vuotiskonserttina. Konsertin ohjelmistoon oli valittu orkesterin pitkäaikaisen kapellimestari Ahti Karjalaisen ensimmäinen sinfonia c-molli opus 30 ja Toivo Kuulan *Stabat Mater* sekakuorolle ja orkesterille. Konsertissa avusti luonnollisesti orkesteriyhdistyksen oma

³⁵⁷ Helasvuo 1968, 139

³⁵⁸ Blom 1996, 39

kuoro.³⁶⁰ Juhlallisen tilaisuuden yhteydessä orkesteriyhdistys luovutti orkesterinsa symbolisesti uuden isännän, kaupungin haltuun; samalla yhdistyksen soittimet ja laajahko nuotisto siirtyivät kaupunginorkesterin omistukseen. Konserttiin ja sitä seuraaville hienoille illallisille oli kutsuttu kaikki Jyväskylän Orkesterin soittajat puolisoineen. Tunnelma oli korkealla, vaikka varmaan erään merkittävän aikakauden päättymisestä johtuvaa haikeuttakin oli ilmassa.

5.3.3 Toiminta vakiintuu vuonna 1966

Vuonna 1966 orkesterin konsertit ja erilaiset esiintymiset lisääntyivät merkittävästi: sinfoniakonsertteja järjestettiin viisi, viihde- ja kansankonsertteja yhdeksän sekä koululaiskonsertteja neljä. Teatterissa suosittu *Kreivitär Maritza - ja Forum*-musikaalit vetivät yleisöä peräti kolmekymmentä kertaa ja muita esiintymisiä orkesterille kertyi yksitoista. Ahti Karjalainen johti konserteista kaikki lukuun ottamatta erästä kauden huippukonserttia, jota johtamaan saapui entinen Jyväskylän poika, kapellimestari Tauno Hannikainen. Tuossa maaliskuun ensimmäisen konsertissa kuultiin Sibeliuksen toinen sinfonia ja Madetojan *Kullervo*.³⁶¹ Esitys jäi varmaan ainutlaatuisuudessaan monen kuulijan mieleen soittajista puhumattakaan.

Kreikkalainen sokea pianistikuuluisuus Georges Themeli tulkitsi 15.11.1966 Schumannin pianokonserton a-molli lähes loppuunmyydyin yliopiston salin 750 kuulijalle. Kun konsertin toisena numerona kuultiin Brahmsin toinen sinfonia, olivat kuulijat seitsemännessä taivaassa. Lehdistössä konsertti sai poikkeuksellisen paljon palstatilaa, eikä ainoastaan eksoottisesta maasta tulevan ja vielä sokeankin solistin vuoksi, vaan konsertin poikkeuksellisen täysipainoisen musiikillisen annin vuoksi.

Muutkin vuoden 1966 konsertit olivat tasokkaita upeine solisteineen. Vuoden aikana kuultiin sellotaiteilija Arto Noraksen tulkinta Tšaikovskin *Rokokoo*-muunnelmista 25.10, sellisti Seppo Laamasen esitys ystävänsä Ahti Karjalaisen hänelle omistamasta sellokonsertosta 26.4,

³⁵⁹ JKA MJO tk 1965

³⁶⁰ JKA MJO tk 1965

³⁶¹ JKA MLK tk 1966

laulajatar Taru Valjakan loistokasta laulua 8.12, huilisti Heidi Indermühlen näkemystä Mozartin huilukonsertosta D-duuri 5.4. ja Eino Linnalan soittamaa Weberin ensimmäistä klarinettikonserttoa f-molli 15.2. Oman kaupungin taiteilijat olivat myös näkyvästi esillä kauden konserttitarjottimella: konserttimestari Olavi Pälli tulkitsi Mendelssohnin viulukonserton e-molli 1.2, konservatorion ensimmäinen pianonsoitonopettaja Leea Isotalo Palmgrenin neljännen pianokonserton 15.3. ja niin ikään konservatorion opettaja Jorma Nisula Paganinin viulukonserton D-duuri ja Saint-Saënsin pikkukappaleen *Introduction et Rondo Capriccio* 27.9³⁶². Myöskään marraskuista Ahti Karjalaisen johtamaa kansankonserttia pikkukappaleineen ei sovi unohtaa, eikä sen mainiota pasuunasolistia, Miika Jokipiitä, jonka esitys Lohmannin *Pasuunapaholaisesta* oli yksi konsertin kohokohdista³⁶³. Kaupunginorkesterin ainoasta kirkkokonsertista vastasi kapellimestari Einari Kropsu johtamalla toukokuussa 1966 Cherubinin *Requiem*. Konsertti, jossa lauloi mukana Kropsun valmentama mieskuoro Sirkat, uusittiin myös Kuopiossa, Lahdessa, Turussa, Oulussa ja Jämsässä.³⁶⁴

Orkesterin omista numeroista mainittakoon vaativuudessaan Tšaikovskin neljännen sinfonian esitys 26.4. ja Šostakovitšin ensimmäisen sinfonian hieno tulkinta 25.10. Silmiinpistävää ohjelmistossa oli myös suomalaisen musiikin osuus; kuultiin teoksia muun muassa Madetojalta, Salliselta, Kuulalta, Järnefeltiltä ja tietysti Karjalaiselta itseltään. Myös kapellimestarille läheinen eestiläinen musiikki oli edustettuna kahden kappaleen verran; olihan hänen Lidia-puolisonsa virolainen.³⁶⁵

Lievää ihmetyksen aihetta antaa se, ettei orkesteri koko vuoden 1966 aikana soittanut ainoatakaan sille kokoonpanoltaan sopivinta barokin tai klassismin ajan teosta, vaan ohjelmiston painopiste oli selkeästi romantiikassa³⁶⁶. Ehkä Karjalainen oli kaunosielu, jota romantiikan ajan musiikki tunnekylläisyydessään puhutteli eniten, ja ehkäpä siksi hän valitsi orkesterin ohjelmistonkin sen mukaisesti. Todennäköisesti kuitenkin Karjalainen halusi laajentaa orkesterin repertuaaria myös laajempimuotoisiin teoksiin, vaikka ymmärsikin kaupunginorkesterin olevan vielä kokoonpanoltaan aivan liian pienen niiden esittämiseen.

³⁶² JKA MLK tk 1966

³⁶³ KSML 6.11.1966

³⁶⁴ Junkkari 1999, 133; Kropsu 13.4.2004; E. Kropsun kokoelma

³⁶⁵ JKA MLK tk 1966

³⁶⁶ JKA MLK tk 1966

Yleisö oli kuitenkin erittäin tyytyväinen kuulemaansa ja todennäköisesti myös orkesterilaisten itsetuntoa kohotti päästä soittamaan noita orkesterikirjallisuuden suuria teoksia.

Ohjelmistonvalinta osoittaa kapellimestari Karjalaisen tarttuneen ennakkoluulottomasti haastaviin tehtäviin. Hän valitsi itselleen johdettavaksi ja orkesterilleen soitettavaksi teoksia, joiden valmistaminen esityskuntoon ei varmasti ollut kenellekään helppoa; jo kappaleiden tekniset vaatavuudet olivat sitä tasoa, että niiden harjoittamiseen oli käytettävä runsaasti aikaa missä tahansa orkesterissa nuoresta Jyväskylän Kaupunginorkesterista puhumattakaan. Karjalainen ymmärsi, että joutuessaan pinnistelemaan osaamisensa ääri rajoilla, orkesteri tottuisi ahkeraan työntekoon ja kehittyisi samalla lähes huomaamattaan.

5.3.4 Vuonna 1967 konsertit lisääntyvät entisestään

Kaupunginorkesteri esiintyi vuoden 1967 aikana kaikkiaan 78 kertaa. Lisäystä edelliseen vuoteen oli peräti 32 prosenttia.³⁶⁷ Sinfoniakonsertteja oli yhdeksän edellisvuoden viiden sijaan, viihde- ja kansankonsertteja kahdeksan sekä koululaiskonsertteja kuusi. *Forum-*musikaali jatkoi voittokulkuaan kaupunginteatterissa ja teatterin uutuusmusikaali, Arvo Salon *Lapualaisooppera* kiinnosti myös ihmisiä kovasti. Musikaaleja esitettiin yhteensä jopa neljäkymmentä kertaa ja muita esiintymisiäkin orkesterilla oli peräti kuusitoista.³⁶⁸

Vuoden merkkitapahtumiksi nousivat yhteiskonsertit Kuopion orkesterin kanssa kummankin orkesterin kotipaikkakunnilla. Kuopion vierailukonsertin 22.10. johti Jyväskylän kaupunginorkesterin kapellimestari Ahti Karjalainen ja vastaavasti Jyväskylän konsertin kahta päivää myöhemmin Kuopion orkesterin oma kapellimestari Lauri Siimes. Kummankin konsertin ohjelma oli sama: pääteoksena kuultiin Brahmsin neljäs sinfonia e-molli, solistinumerona Šostakovitšin konsertto pianolle, trumpetille ja jousiorkesterille opus 35 ja alkusoitonomaisena Rautavaaran puhallinteos *A Requiem in Our Time*. Konsertin valovoimaisena tähtenä yleisön hurmasi japanilaissyntyinen pianisti Izumi Tateno.

³⁶⁷ JKA MLK tk 1967

³⁶⁸ JKA MLK tk 1967

Monien mieleen jäi varmasti myös Ahti Karjalaisen yhdistetty 60-vuotis- ja 45-vuotistaiteilijajuhlakonsertti, jonka päivänsankari luonnollisesti johti itse. Ohjelmaksi hän oli valinnut Madetojan toisen sinfonian ja Tšaikovskin viulukonserton D-duuri, jonka taituroi neuvostoliittolainen viulistilahjakuus Mark Lubotski. Muista konserteista mainittakoon erikseen Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhla-konsertti 8.12, jonka ohjelmisto ymmärrettävästi sisälsi vain suomalaista musiikkia Sibeliukselta, Leiviskältä, Hannikaiselta ja Karjalaiselta. Laulajatar Taru Valjakka tulkitsi konsertissa herkästi kansallisia tuntojamme herättäviä lauluja. Erityismaininnan ansaitsee myös maamme tuon ajan huippupianisti Tapani Valstan vierailu kaupunginorkesterin solistina 21.2. Hän tulkitsi mieliin painuvasti Brahmsin ensimmäisen pianokonserton d-molli. Saman konsertin kruunasi orkesterin oma esitys Sibeliuksen kolmannesta sinfoniasta.³⁶⁹

Orkesterin muut solistit olivat joko entisiä tai nykyisiä jyvaskyläläisiä. Yleisöä helli muun muassa Ilpo Mansnerus huiluineen 25.4, Leea Isotalo pianoineen 26.9, Torsten Lindfors käyrätorvineen 7.11. ja Lajos Garam viuluineen 21.11. Myös jyvaskyläläiset laulajat Vilho Kekkonen ja Aulis Tuimala kantoivat kortensa kekoon ansiokkaasti esiintymällä orkesterin solisteina.³⁷⁰

Erityispiirteinä vuoden 1967 ohjelmistosta nousee esille viihde- ja vierailukonserttien aikaisempaa suurempi osuus. Kevään viihdekonsertin 24.1. johti suomalaisen viihdetaivaan ”Grand old Man” George de Godzinsky ja syksyn konsertin vierailevaksi solistiksi oli saatu ”harmonikkataiteen isä” Veikko Ahvenainen. Syksyn viihdekonsertti vietitiin 10.10. myös petäjävetisten iloksi. Haapamäen vierailukonsertti 2.11. oli ohjelmaltaan melkoista sillisalaattia: Vivaldin, Mozartin ja Glinkan teosten jälkeen kuultiin kevyempi viihdemusiikillinen ohjelma.³⁷¹ Tarkoituksena lienee ollut tutustuttaa haapamäkeläiset monipuolisesti sinfoniaorkesterin mahdollisuuksiin, eikä toisaalta pelästyttää sinfoniseen musiikkiin tottumatonta yleisöä liian raskaalla klassisella ohjelmistolla.

Vuoden 1967 ohjelmistossa oli myös 7.11. kamarikonsertti, jossa kuultiin barokin ajan teoksia Mozartin musiikin lisäksi. Vilho Kekkosen esittämistä barokin ja klassismin ajan lauluista saatiin nauttia kevään konsertissa 9.5. ja orkesterin joulukonsertissa 19.12. Aulis Tuimala

³⁶⁹ JKA MLK tk 1967

³⁷⁰ JKA MLK tk 1967

kajautti suomalaisen ohjelmistonsa lisäksi myös barokkisäveltäjä Corellin teoksia. Vuoden ainoa varsinainen kapellimestarivierailu jo aiemmin mainittujen Kuopion yhteiskonserttien ja kevään viihdekonsertin lisäksi oli 26.9, jolloin konservatorion orkesterin- ja kuoronjohtaja Einari Kropsu nousi kapellimestarikorokkeelle; Leea Isotalon tulkitseman Palmgrenin neljännen pianokonserton, *Virta*, lisäksi orkesteri soitti tuolloin Beethovenin viidennen sinfonian c-molli ja Paciuksen mahtipontisen *Kaarle kuninkaan metsästys* -alkusoiton.³⁷²

5.3.5 Esiintymisiä joka kolmas päivä

Kaupunginorkesterin esiintymistahti kiihtyi kiihtymistään: vuonna 1968 orkesteri soitti yleisölle kaikkiaan 117 kertaa eli keskimäärin kerran kolmessa päivässä! Määrä on todella mittava, ja kun vielä muistetaan, että orkesterilaisilla oli myös opetusvelvollisuutensa konservatoriossa, ei työtahti olisi voinut enää yhtään tiukempi ollakaan. Lisäystä edellisvuoden esiintymisiin oli huikeat 33 prosenttia, kolmannes. Eniten lisääntyivät kaupunginteatterin musikaalinäytännöt, joita oli kuluneen vuoden aikana kaikkiaan 65. *Viulunsoittaja katolla* -musikaali veti sankoin joukoin yleisöä. Myös koululaiskonsertit lisääntyivät edellisvuoden kuudesta kuuteentoista. Sinfoniakonserteissa oli vain yhden lisäys kahdeksasta yhdeksään, viihde- ja kansankonserteissa viiden lisäys kahdeksasta kolmeentoista, mutta orkesterin muissa esiintymisissä tapahtui jopa hieman vähentymistä kuudestatoista neljääntoista. Lisääntyneitten esiintymisten, erityisesti koululaiskonserttien määrä nosti luonnollisesti myös orkesterin kuulijamäärää, joka lähes kaksinkertaistui vuoden 1968 aikana edellisvuoteen verrattuna.³⁷³(Liite 2: Tilastot)

Kapellimestarivierailuita vuoteen 1968 mahtui kaksi; 22.2. orkesterin eteen saapui Vaasan orkesterin kapellimestari Eino Haipus ja 5.11. teki ensivierailunsa Jyväskylään Oulun kohua herättänyt kapellimestari Onni Kelo. Haipuksen johdolla orkesteri soitti päänumeronaan Beethovenin neljännen sinfonian B-duuri ja Kelo puolestaan keskittyi kansallisromantikko Dvořákin kahdeksannen sinfonian vahvaan tulkintaan, joka nostatti myrskyisän ylistystulvan kaupungin kriitikkojen keskuudessa; tuollaista esitystä ei Jyväskylässä ollut ennen kuultu!³⁷⁴

³⁷¹ JKA MLK tk 1967

³⁷² JKA MLK tk 1967

³⁷³ JKA MLK tk 1968

³⁷⁴ JKA MLK tk 1968

Orkesterin konsertit olivat tuota Kelon johtamaa esitystä lukuun ottamatta, joka sinänsä oli aivan omaa luokkaansa, tasaisen hyviä, vaikka ainoatakaan todella suurta kansainvälistä taiteilijaa ei vuoden aikana kaupungissa vierailut. Kansallisia huippuosajia kaupunginorkesterin solisteina kuultiin sitä vastoin useitakin: kirkkokonsertissa 18.1. urkuri Tauno Äikää soitti Haydnin urkukonserton, 22.3. maamme laulajattarien kärkeksi kuuluva Raili Kostia tulkitsi Mahlerin laulusarjan *Lieder eines fahrenden Gesellen*, 16.5. viulisti Jouko Ingnatius ja puolisonsa, laulajatar Kerttu Metsälä-Ingnatius olivat solisteina omine numeroineen, samoin kuin huilisti Mikael Helasvuo ja sellisti Timo Hanhinen 3.9.³⁷⁵

Ulkomaisia solisteja vieraili Jyväskylässä vuoden aikana vain muutama: sellisti Erling Blöndal-Bengtsson soitti 9.2. Haydnin sellokonserton opus 101, 4.4. orkesterin solistina taituroi yhdysvaltalainen viulisti Camilla Wicks lumoavalla Mozartin kolmannella viulukonsertolla G-duuri ja 24.9. konsertin vierailijana tanskalainen Henrik Sachsenskjold tulkitsi Beethovenin viulukonserton D-duuri.³⁷⁶

Muut vuoden 1968 orkesterin solistit olivat jyväskyläläisiä, joko nykyisiä tai entisiä. Konservatorion pianonsoitonopettaja Irja Palas soitti 7.3. Mozartia, jyväskyläläissyntyinen sellisti Veikko Höylä tulkitsi 15.10. Saint-Saënsia ja Antamo Vaajakallio oboeineen soitti Händelin musiikkia joulukonsertissa 17.12, jota konserttia avusti myös urkuri Matti Vainio. Jyväskyläläislaulajista vuoden 1968 konserteissa tulkintojaan esittelivät jälleen Vilho Kekkonen ja Aulis Tuimala.³⁷⁷

Orkesterin vierailut muilla paikkakunnilla lisääntyivät. Kaupunginorkesteri esiintyi Multialla peräti kaksi kertaa sekä kerran myös Kiuruvedellä ja Äänekoskella. Ensimmäisen Multian konsertin solistina oli Torsten Lindfors käyrätorvineen 3.9. ja toisen oboisti Antamo Vaajakallio 19.11. Kiuruvedellä 22.10. solistiosuudesta vastasi jälleen Torsten Lindfors ja Äänekoskella 30.10. kuultiin solistina jyväskyläläistenori Vilho Kekosta.³⁷⁸

Ohjelmistoltaan vuosi 1968 oli samoilla linjoilla edellisten kanssa. Säännöllisin väliajoin tartuttiin suuriin sinfonisiin teoksiin; 15.10. kuultiin jo mainittujen Beethovenin ja Dvořákin

³⁷⁵ JKA MLK tk 1968

³⁷⁶ JKA MLK tk 1968

³⁷⁷ JKA MLK tk 1968

³⁷⁸ JKA MLK tk 1968

sinfonioiden lisäksi myös Tšaikovskin kuudes, h-mollisinfonia, 3.12. Madetojan kolmas sinfonia ja 4.4. Dvořákin viides sinfonia. Muu ohjelmisto oli pienimuotoisempaa ja sisälsi runsaasti kotimaisten säveltäjien teoksia; Sibeliuksen *Karelia*-sarja tuntui olleen orkesterin - tai sen kapellimestarin - erityisessä suosiossa. Sitä tai sen osia soitettiin peräti viidessä konsertissa vuoden aikana. Eri aikakausien musiikki oli melko tasapuolisesti esillä, joskin pienimuotoisia, barokkipainotteisia kamarimusiikillisia teoksia oli edellisvuosia enemmän ohjelmistossa. Pääsääntöisesti niitä esitettiin kuitenkin jo aiemmin mainituissa orkesterin vierailukonserteissa.³⁷⁹

5.3.6 Puhaltajien, laulajien ja viihdemusiikin vuosi 1969

Vuodesta 1969 ei tullut edellisen, huippuvuoden 1968 kaltaista, jonka esiintymiskertoihin nähden orkesterin toiminta supistui hieman vuoden 1969 aikana. Syynä tähän oli pääosin se, että teatteriesitysten määrä väheni edellisvuoden 65:stä 46:een. Kevätkauden pyörinyt *Viulunsoittaja katolla* -musikaali veti enää vain runsaat tuhat kuulijaa, eikä syyskauden uutuusmusikaali *Kiss me Kate* reilulla seitsemällä tuhannella kuulijallaan pystynyt paikkaamaan keväällä syntynyttä yleisövajetta. Vuoden sinfoniakonserttien määrä pysyi samana edelliseen vuoteen verrattuna, viihde- ja kansankonserttien lukumäärä laski neljällä kolmestatoista yhdeksään, samoin kuin koululaiskonserttien määrä kuudestatoista neljääntoista. Orkesterin muut esiintymiset sen sijaan lisääntyivät.³⁸⁰(Liite 2: Tilastot)

Orkesteri sai vuoden aikana eteensä kaksi vierailevaa kapellimestaria. Ensimmäisenä heistä saapui kapellimestari Erik Cronvall johtamaan aprillipäivänä sinfoniakonsertin, jonka päänumerona orkesteri esitti Tšaikovskin neljännen sinfonian. Samassa konsertissa kuullun Griegin suositun pianokonserton solistina toimi kapellimestarin puoliso pianisti Eevi Cronvall. Alkusoitoksi vieraileva johtaja oli valinnut orkesterin oman kapellimestari Ahti Karjalaisen neljännen *Partitan* jousiorkesterille. Toinen vieraileva kapellimestari oli kaupungin ensimmäinen musiikinjohtaja, orkesterin entinen kapellimestari ja soolosellisti Jukka Hapuoja. Tyttärensä, sittemmin laulajattarena tunnetuksi tulleen Maija Hapuojan

³⁷⁹ JKA MLK tk 1968

³⁸⁰ JKA MLK tk 1969

soittaman Mozartin pianokonsertton n:o 23 lisäksi Hapuoja johti konsertissaan 23.9. pääosin näytelmä- ja oopperamusiikkia.³⁸¹

Leimaavana piirteenä vuodelle 1969 olivat puhaltajien ja laulajien solistiesiintymiset. Aivan ensimmäiseen konserttiin 28.1. saatiin solistiksi maamme kärkeäpasunisti, Olavi Lampinen Helsingistä, joka esitti Ahti Karjalaisen hänelle omistaman pasuunakonsertton jyvaskyläläiskuulijoille. Nokkahuiluvirtuoosi Fabian Dahlström valloitti puolestaan barokkimusiikkonsertissa 18.3. soittamalla Telemannin konsertton F-duuri alttonokkahuilulle ja Vivaldin konsertton F-duuri sopraninonokkahuilulle. Samat teokset vietiin myös vierailukonserttiin Multialle 18.5. Rauno Lehtinen trumpetteineen loihti ilmaan viihdemusiikin klassikkoja orkesterin syyskauden avajaiskonserttin solistina 9.9. Joulukonserttin solistina 16.12. kuultiin myös orkesterin oman soittajan, Lea Jalkasen sijaisena toimivan Hannu Lahtosen huilunsoittoa. Laulusolisteina kaupungissa vierailivat 9.2. Usko Viitanen, 17.4. yhdysvaltalainen La Vergne Monette, 4.11. upeääninen Georg Ots ja 1.12. oman kaupungin edustaja Vieno Roine.³⁸²

Viihdekonsertteja orkesterilla oli vuoden 1969 aikana varsinaisesti vain kaksi, mutta ne nousivat tasoltaan korkealle: kummankin solistiksi oli saatu tunnettu alansa taitaja. Syksyn konserttin solistina 9.9. oli, kuten jo mainittiinkin trumpettisti Ossi Runne, jonka instrumentin kultainen sointi hiveli kuulijoitten korvia. Konserttin ohjelmaan oli valittu kansainvälisten huippujen, kuten Porterin, Bernsteinin ja Rodgersin teoksia, ja kotimaisina klassikkoina kuultiin Rauno Lehtisen herkkupaloja. Marraskuiseen iltaan osui suosituksen virolaisen laulajan Georg Otsin vierailu Jyväskylässä. Hänen soinnikkaalla äänellään esittäminä kuultiin rakastetuimpia operetti- ja musikaalisävelmiä menneiltä vuosikymmeniltä. Orkesterinumeroiksi oli valittu keveitä klassisia helmiä Glinkalta, Hatšaturjanilta, Šostakovitšilta ja Elgarilta.³⁸³

Oman huomionsa vuoden konserttitarjottimella ansaitsee vielä 19.5. soitettu nuorisokonsertti, tietävästi ensimmäinen laatuaan, jonka toisena johtajana Ahti Karjalaisen lisäksi toimi orkesterin käyrätorvistinakin tutuksi tullut, Yliopiston Harjoituskoulun musiikkiluokanopettaja, kaupungin koko musiikkiluokkatoiminnan isä, Torsten Lindfors. –

³⁸¹ JKA MLK tk 1969

³⁸² JKA MLK tk 1969

Idea musiikkiluokista tuli tosin konservatorion rehtorilta Veikko Noroselta³⁸⁴, mutta Lindfors oli se nimenomainen opettaja, joka toteutti käytännössä musiikkiluokkien alkuunpanon, ja häntä saavat kiittää vankasta pohjakoulutuksestaan useat maamme nykyisistä ammattimuusikoista. – Konsertin, jonka solistina lausui Pentti Laurio, ohjelmiana kuultiin Prokofjevin sinfoninen satu *Pekka ja Susi* lapsille. Lindforsin musiikkiluokka toimi avustajana konsertissa omilla viehkeillä numeroillaan.³⁸⁵

Toinenkin erikoinen konsertti kuultiin Jyväskylässä vuoden 1969 aikana: 18.11. orkesteri sai solistikseen tietävästi ensimmäistä kertaa harpistin. Harpputaiteilija Marjatta Haahti tulkitsi Naderman-Rosenthalin kolme kappaletta harpulle ja jousiorkesterille.³⁸⁶

Orkesterin ohjelmisto laajeni lähinnä oopperamusiikin alalla. Joonas Kokkosen ensimmäisen sinfonian esitys 21.10. jäi ainoaksi uudeksi ”suureksi” sinfoniaksi orkesterin ohjelmistoon ja vaikka muitakin orkesterikirjallisuuden suurteoksia kuultiin, ne olivat jo aikaisempina vuosina ohjelmistossa olleita: Sibeliuksen toinen, Tšaikovskin neljäs ja Beethovenin viides sinfonia kuultiin tervetulleina uusintoina orkesterin ohjelmistossa vuonna 1969.

Kapellimestari Ahti Karjalaisesta on sanottu ainoana kritiikkinä, että hän soitatti vähän liikaa omaa musiikkiaan³⁸⁷. Väittäjä piti varmaan paikkansa ainakin vuonna 1969, jolloin Karjalaisen teoksia, vaikka mielenkiintoisia olivatkin, oli ohjelmistossa peräti viisi kertaa. Karjalaisen sävellyksistä jyväskyläläiset kantaesitykset saivat pasunisti Oiva Lampisen esittämä pasuunakonsertto 28.1. ja viulisti Paavo Pohjolan tulkitsema viulukonsertto 21.10. Ahti Karjalaisen kunniaksi on kuitenkin sanottava, että hän valitsi esitettävään ohjelmistoon runsaasti myös muiden aikalaistensa sävellyksiä. Vuoden 1969 aikana orkesteri soitti muun muassa Einojuhani Rautavaaran, Joonas Kokkosen ja Tauno Marttisen säveltuotantoa. Vanhemmasta suomalaisesta säveltäjäpolvesta kuultiin Paciuksen, Pylkkäsen ja Sibeliuksen teoksia.³⁸⁸

³⁸³ JKA MLK tk 1969

³⁸⁴ Lindfors 6.4.2004

³⁸⁵ JKA MLK tk 1969

³⁸⁶ JKA MLK tk 1969

³⁸⁷ Miettinen, Hämäläinen, Hämäläinen & Oinonen 14.10.2004

³⁸⁸ JKA MLK tk 1969

5.3.7 Karjalaisen viimeinen kevät orkesterinjohdossa

Vuonna 1970 Ahti Karjalainen täytti 63 vuotta, joten eläkepäivät olivat ovella. Vaikka hänen virallinen jäähyväiskonserttinsa oli vasta vuoden lopussa, orkesterin johtajanvaltikka vaihtui kapellimestari Onni Kelolle jo syksyllä 1970. Kevätkauden Karjalainen jaksoi kuitenkin tehdä vielä ansiokasta työtään orkesterin eteen; hän johti orkesterin yhdeksästä konsertista kuusi.³⁸⁹

Kevätkauden vierailijakapellimestarina aloitti komeasti jo ennestään tuttu herrasmies, kapellimestari George de Godzinsky 20.1. Laadukasta viihdemusiikkia sisältävä konsertti antoi pontevan lähdön uudelle kaudelle, jota jatkoi toinen vierailija, hänkin jo entuudestaan tuttu, kaupungin oma mies Torsten Lindfors Multialla johtamallaan nuoriso- ja viihdekonsertilla 27.1. Kevätkauden päätti myös viihteellinen vappumatinea, jossa Ahti Karjalaisen itsensä johtamana orkesteri esitteli viihteellistä klassista ja klassista viihdettä kuulijoilleen. Ainoa vieraileva ”vakavan” sinfoniakonsertin johtaja oli kapellimestari Urpo Pesonen, joka harjoitutti Beethovenin kolmannen, *Eroica*-sinfonian esityskuntoon 17.2. Konsertin solistina laulanut Liisa Pesonen esitti Barberin *Knoxville, Summer of 1915* -teoksen sopraanolle ja orkesterille.³⁹⁰

Orkesterin solistikaarti oli jyvaskyläläisvoittoinen; ainoat vierailevat solistit olivat Seppo Tukiainen viuluineen ja konserttimestari Lajos Garamin pikkuveli Károly selloineen. Jyvaskyläläiset saivat nauttia 4.4. Tukiaisen esittämästä Sibeliuksen kansallistuntoja kohottavan viulukonserton sävelistä ja paria viikkoa myöhemmin 21.4. Károly Garamin hehkuttamasta Dvořákin rakastetusta sellokonsertosta. Orkesterin omista instrumentalisteista mainittakoon trumpettisti Hannu Pätynen, joka tulkitsi Torellin konserton piccolotrumpetille ja jousiorkesterille 3.2. Maukkaan lisänsä kauden ohjelmaan toivat myös klarinetisti Taisto Hasanen Mozarteineen ja sellisti Jari Pitkänen Bruchin *Kol Nidrei* -esityksineen. Arkkitehti-pianisti Marja Pöyry puolusti konservatorion mainetta esittävän taiteen tuottajana soittamalla Šostakovitšin vaativan konserton pianolle, trumpetille ja jousiorkesterille.³⁹¹

³⁸⁹ JKA MLK tk 1970

³⁹⁰ JKA MLK tk 1970

³⁹¹ JKA MLK tk 1970

Kevätkauden ohjelmassa oli vain yksi sinfonia Urpo Pesosen johtaman *Eroican* lisäksi: orkesterille jo ennestään tuttu Šostakovitšin ensimmäinen sinfonia soitettiin Karjalaisen johdolla 4.4. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n V valtakunnallisten sinfoniapäivien juhlakonsertissa. Samassa tilaisuudessa kuultiin myös kaupungin tilaussävellys, Karjalaisen *Valmet Oy Jyväskylä 1970* ja jo aiemmin mainittu Sibeliuksen viulukonsertto. Lähes sinfonioihin rinnastettava teos lienee Ravelin *Bolero*, joka kuultiin 21.4. Jyväskylässä ensimmäistä kertaa. Muu klassinen kevätkauden ohjelma sisälsi pääasiassa solistikonserttojen säestyksiä.³⁹² Herääkin kysymys, halusiko Ahti Karjalainen luovuttaa tietoisesti viimeisenä soitantokautenaan puheenvuoron orkesterille itselleen ja sen mainioille solisteille, vai väsyikö hän yksinkertaisesti harjoittamaan enää laajempimuotoisia ja vaativampia teoksia, jotka olisivat olleet myös kapellimestarille raskaita sekä henkisesti, että etenkin fyysisesti?

Huhti- ja toukokuussa orkesteri keskittyi lähinnä koululaiskonsertteihin. Torsten Lindforsin johdolla orkesteri kiersi kaupungin eri kouluilla soittamassa viihteellispainotteista ohjelmaansa. Lisäväriä konsertteihin toi Lindforsin musiikkiluokan mukaansatempaavat esitykset esimerkiksi Johanssonin *Peppi Pitkätossusta*.³⁹³

Karjalaisen yhteensä lähes yksitoistavuotinen kausi Jyväskylän orkesterin johtajana päättyi ja hän siirtyi ansaituille eläkepäivilleen keskittyen yhä enemmän säveltämiseen. Karjalainen jäi Lidia-puolionsa kanssa asumaan Jyväskylään, jonka musiikkielämässä hän näkyi säännöllisesti paitsi säveltäjänä, myös vierailevana johtajana, aina kuolemaansa saakka. Musta, kaljun peittävä kalotti päässään Karjalainen oli varmasti jokaiselle jyväskyläläiselle musiikinharrastajallekin tuttu näky. Karjalaisen merkitys kaupungille ja erityisesti sen orkesterille on ollut mittaamattoman arvokas. Jyväskylän orkesteri oli aina lähellä Ahti-sedän sydäntä; ei häntä syyttä kutsuttu Jyväskylän orkesterin isäksi!

³⁹² JKA MLK tk 1970

³⁹³ JKA MLK tk 1970

6 KELON KAUSI 1970–1977

6.1 Uuden kapellimestarin valitseminen

Jyväskylän kaupunginorkesterin kapellimestarin toimi julistettiin hakuun keväällä 1970. Määräaikaan mennessä hakemuksia saapui peräti kaksitoista: omansa olivat lähettäneet kapellimestarit Usko Aro, Eero Bister, Pekka Haapasalo, Mauri Hannikainen, Jukka Hapuoja, Einari Kropsu, Onni Kelo, Juhani Numminen, Jouko Saari, Lauri Siimes, Jorma Svanström ja Antti Vainio³⁹⁴. Musiikkilautakunnalla oli varsin vaativa tehtävä edessään valita tuosta tasokkaasta joukosta sopivin kaupunginorkesterin johtoon. Orkesterin mielipidettä kuultuaan musiikkilautakunta päätti kokouksessaan 11.5. esittää kaupunginhallitukselle, että kapellimestariksi valittaisiin Oulun orkesterin kapellimestari Onni Kelo, joka oli ensimmäisellä ja ainoalla vierailullaan kaupungissa paria vuotta aikaisemmin kohauttanut jyväskyläläisyleisöä. Kelon kieltäytymisen varalle musiikkilautakunta ehdotti ensimmäiseksi varamieheksi kapellimestari Jorma Svanströmiä ja toiseksi Pekka Haapasaloo.³⁹⁵

Kaupunginhallitus käsitteli orkesterin kapellimestarikysymystä kokouksessaan 19.5. Asiaa ehdotettiin jätettäväksi pöydälle, kunnes olisi kysytty asiantuntijalausuntoja myös Joonas Kokkoselta, Timo Mäkiseltä ja Jorma Panulalta. Osa hallituksesta halusi päätöksen kuitenkin nopeasti; liekö heillä ollut pelko asiantuntijoiden lausuntojen yhä mutkistavan päätöksen aikaansaamista. Asiasta äänestettiin ja tulos oli hyvin tasaväkinen; vain yhden äänen erolla kapellimestari päätettiin valita heti ilman ulkopuolisia asiantuntijalausuntoja.³⁹⁶

Illan toisessa äänestyksessä valittiinkin sitten orkesterille kapellimestari. Hallitus oli tietoinen musiikkilautakunnan kannasta, mutta jokaisella jäsenellä oli oikeus äänestää ketä tahansa paikkaa hakenutta valittavaksi virkaan. Äänestyksen tulos oli hämmästyttävän yksimielinen: kapellimestari Onni Kelo sai kaikkien hallituksen jäsenten tuen taakseen.³⁹⁷ Kapellimestari Kelo ja hänen perhettään odotti muutto Jyväskylään.

³⁹⁴ JKA KH 19.5.1970, § 1065.

³⁹⁵ JKA MLK 11.5.1970, § 73.

³⁹⁶ JKA KH 19.5.1970, § 1065.

³⁹⁷ JKA KH 19.5.1970, § 1065.

Kaupungin musiikkielämän kannalta on huomioitavaa, että samoihin aikoihin kun orkesteri etsi itselleen uutta kapellimestaria, myös konservatorio haki vuotta aikaisemmin äkillisesti menehtyneen pitkäaikaisen rehtorinsa Veikko Norosen tilalle hänen saappaansa täyttävää uutta rehtoria. Juuri ennen uuden toimintavuoden alkua, elokuun lopussa, virkaan löytyi sopiva mies: filosofian maisteri Juhani Laurila, jolla nuoresta iästään huolimatta oli jo melkoiset meriitit. Yliopistokoulutuksen lisäksi hän oli opiskellut urkujensoittoa ja jatkanut vielä opintojaan Saksassa. Ymmärrettävää olikin, että kaupunkilaiset odottivat suuria alkavalta kaudelta; olivathan kaupungin molempien suurten musiikki-instituutioiden johtajat vaihtuneet samanaikaisesti ja yleisesti uskottiin, että se merkitsi uuden ajanjakson alkua kaupungin musiikkielämän kehittymiselle ja vanhojen riitaisuuksien lopullista hautaamista. Vielä pidemmälle menevien odotusten mukaisesti konservatorion ja orkesterin yhteistyö alkaisi nyt todella³⁹⁸.

Yhteistyö orkesterin ja konservatorion välillä lisääntyikin. Jo ensimmäisenä keväänä, keväällä 1971 kaupunginorkesteri avusti konservatoriota sen viimeisessä kevätnäytteisessä säestämällä oppilaitoksen pisimmälle ehtineitä soittajia³⁹⁹, jota perinnettä jatkettiin 1990-luvulle saakka. Saman vuoden syksynä alkoi konservatoriossa maassamme ainutlaatuinen kapellimestarikoulutuskokeilu, jonka opettajana toimi kaupunginorkesterin oma kapellimestari Onni Kelo. Kokeilu oli Sibelius-Akatemian alaisuudessa tapahtuvaa ja sen ideana oli tarjota lahjakkaille opiskelijoille mahdollisuus opiskella orkesterinjohtoa aluksi kaksi vuotta Jyväskylässä Onni Kelon kapellimestariluokalla ja vasta kolmas, viimeinen vuosi Sibelius-Akatemiassa. Kaupunginorkesteri puolestaan antoi kokeiluun paitsi kapellimestarinsa, myös oman työpanoksensa harjoitusorkesterina; kapellimestariluokan oppilaat, joista mainittakoon orkesterille jo ennestään tuttu Torsten Lindfors, saivat silloin tällöin heille oppimisen kannalta äärimmäisen tärkeää esiintymiskokemusta ammattiorkesterin edessä.⁴⁰⁰ Kapellimestariluokan varsinaisena harjoitusorkesterina oli kuitenkin konservatorion oma nuoriso-orkesteri, joka toimi samasta syksystä lähtien laajennetulla pohjalla; konservatorion omien oppilaiden lisäksi siinä soitti myös yliopiston

³⁹⁸ KSML 29.8.1970

³⁹⁹ KSML 23.5.1971; Kansan Lehti 25.5.1971

⁴⁰⁰ KSML 11.10.1971

musiikkitieteen laitoksen opiskelijoita sekä maineikas orkesteriyhdistyksen nuoriso-orkesteri kokonaisuudessaan⁴⁰¹.

Kapellimestari Kelo orkestereineen vakuutti toiminnallaan suuren osan kaupunkilaisia, apulaiskaupunginjohtaja Seppo Santasen mukaan lukien, joka ehdotti ”Jyväskylän Kesän” ja ”Talven” toiminnan laajentamisen lopettamista ja siitä vapautuvien varojen suuntaamista ympärivuotisen musiikkitarjonnan, lähinnä orkesterin kohentamiseen. Hän sanoo Uuden Jyväskylän Lehden sivuilla:

”Kaupunginorkesterin herättämä kiinnostus on nykyisellään pientä. Muutamat vuosittaiset konsertit keräävät yleisöä vähän. Orkesterin mahdollisuudetkin ovat mitättömät ja koko toiminta nykyisellään mielekkyyden rajamailla.”⁴⁰²

6.2 Orkesterin hallinto ja talous

Kaupunginorkesterin taloudenhoitajat vaihtuivat 1970-luvulle tultaessa tiuhaan tahtiin. Jo vuoden 1969 aikana taloudenhoitajan töitä hoiti kolme eri henkilöä ja sama tahti jatkui seuraavanakin vuonna. Vasta vuonna 1972 saatiin yksi ja sama henkilö, Irja Havukainen, hoitamaan orkesterin sihteerin tehtäviä⁴⁰³. Taloudenhoitajan nimikkeestä oli luovuttu vuoden 1971 alussa; toimistosihteerin hoiti vastedes taloudenhoitajan tehtävät musiikkilautakunnan alaisuudessa, kuten taloudenhoitajakin oli tehnyt⁴⁰⁴. Havukainen oli toimessaan lähes kaksi vuotta. Hänen seuraajakseen valittiin vuoden 1974 alusta alkaen sosionomi Lasse Allonen⁴⁰⁵, joka onkin siitä lähtien luotsannut orkesteria läpi tyynten ja myrskyjen jo yli kolmenkymmenen vuoden ajan.

Jo 1970-luvun alusta alkaen kaupungin kulttuurihallinnon kehittäminen puhutti vilkkaasti päättäjiä. Kulttuurihallintoa haluttiin uudistaa ja yhtenäistää luomalla kulttuurilautakunta, jonka alaisina toimisivat eri jaostot, kuten esimerkiksi musiikkijaosto, kuvataiteiden jaosto, näyttämötaiteenjaosto ja elokuvajaosto. Pitkän, lähes kaksi vuotta kestäneen suunnittelun jälkeen 7.12.1976 uudistuksen toteuttamisesta tehtiin päätös, jossa kaupunginhallitus perusti kulttuurisihteerin viran ja asetti 12-jäsenisen kulttuurilautakunnan⁴⁰⁶. Kulttuurisihteerin

⁴⁰¹ JK vk 1971–1972

⁴⁰² Uusi Jyväskylän Lehti 28.2.1971

⁴⁰³ JKA MLK tk 1972

⁴⁰⁴ JKA MLK tk 1971

⁴⁰⁵ JKA KH 26.11.1973, § 3192.

⁴⁰⁶ JKA KH 7.12.1976, § 2842.

virkaan valittiin Juha Knuutila. Kulttuurilautakunnan alainen musiikkijaosto, johon valittiin puheenjohtajaksi kaupunginorkesterin entinen amatöörisoittaja, tekniikko Tauno Noronen, sen sihteeriksi kaupunginorkesterin toimistosihteeriksi Lasse Allonen ja jäseniksi kanttori-urkuri Jorma Tiainen, sellisti Heikki Rautasalo ja tekniikko Matti Kari, aloitti toimintansa huhtikuun alussa vuonna 1977, vain muutamaa kuukautta ennen Kelon kapellimestarikauden päättymistä. Allosen avuksi orkesteri sai toimistovirkailijakseen syksyllä 1976 Marja-Liisa Itärannan⁴⁰⁷, joka on siitä lähtien vastannut ansiokkaasti orkesterin käytännön toiminnan sujuvuudesta.

Orkesterin talouspuolella menot lisääntyivät 1970-luvulla koko ajan. Se ei ollut kuitenkaan pelkästään negatiivinen asia, vaan osoitus orkesterin jatkuvasta ammattimaistumisesta; olivathan nimenomaan orkesterin palkkamenot kasvaneet, mikä taas johtui uusien vakanssien perustamisista, orkesterin kasvattamisesta. Esimerkiksi vuodesta 1970 vuoteen 1975 orkesterin palkkamenot kaksinkertaistuivat⁴⁰⁸. Soittajavakanssien määrä ei kuitenkaan kasvanut aivan samassa suhteessa, vaan osa menojen lisääntymisestä johtui soittajien palkkojen paranemisista, mikä sekin on nähtävä orkesterin ammattilaistumisena.

Edellä mainittuna ajanjaksona 1970-luvun alkupuolella myös orkesterin tulot kasvoivat; viiden vuoden aikana ne enemmän kuin kaksinkertaistuivat. Yhteistyö kaupunginteatterin kanssa tuotti hedelmää; musikaalit vetivät paria hiljaisempaa jaksoa lukuun ottamatta vuodesta toiseen yleisöä ja lipputulot kasvoivat. Myös lisääntynyt konserttitoiminta keräsi innokasta yleisöä ja lisäsi lipputuloja. Kaiken kaikkiaan kaupunginorkesterin kuulijamäärä kaksinkertaistui 1970-luvun alkupuoliskolla; orkesteri oli todella tullut osaksi kaupungin kulttuuritarjontaa.⁴⁰⁹ (Liite 2: Tilastot)

Jyväskylän kaupunginorkesterin kiivas kasvutahti noudatti valtakunnallista linjaa; elettiin vilkasta nousukautta ja orkesterilaitosta, kuten myös muita taidealan instituutioita, haluttiin kehittää. Maamme kulttuuripolitiikalle oli ollut jo 60-luvun lopusta lähtien tyypillistä se, että haluttiin tukea erilaisten taideinstituutioiden syntymistä ja kasvua, ja siten taata asuinpaikasta riippumatta kaikille likimain samankaltaiset mahdollisuudet taiteesta nauttimiseen. ”Luotiin tehokas julkinen palvelujärjestelmä, jonka tavoitteena oli mahdollisuuksien tasa-arvon

⁴⁰⁷ JKA MLK 16.9.1976, § 140.

⁴⁰⁸ JKA MLK tk 1970–1975

toteuttaminen kulttuuritoiminnan tuottamisessa ja vastaanottamisessa, kuten asiakaspainotteinen lähtökohta asian määritteli”, kertoo Anita Kangas julkaisussaan⁴¹⁰. Orkesteritoiminnan kehittäminen oli osa tätä palvelujärjestelmää. Valtionavun lisääntyminen mahdollisti orkestereiden perustamisen ja ylläpitämisen maamme pääkaupunkiseudun ulkopuolellakin, missä orkestereiden rahoittaminen omin varoin olisi ollut liian raskas taakka pienehköjen maaseutukaupunkien kannettavaksi. Jyväskylässä tämä maamme kulttuuripolitiikan ylösajo näkyi esimerkiksi kaupunginorkesterin saaman valtionavun kolminkertaistumisena 1970-luvun alkupuoliskon aikana: uusien soittajien palkkaaminen mahdollistui ja orkesteri kasvoi. Myös konservatorio ja kaupunginteatteri taideinstituutioina saivat osansa valtion tuesta ja pystyivät nekin laajentamaan toimintaansa.

6.3 Ammattimuusikkojen määrä lisääntyy

6.3.1 Konserttimestari vaihtuu taas

Konserttimestari Simo Vuoristo toimi Jyväskylän kaupunginorkesterin konserttimestarina vuoden 1970 syyssoitantonkauden alusta lähtien. Hän pureutui tehtäväänsä luonteelleen ominaisella huolellisuudella ja mukavalla huumorillaan. Stemmoja harjoiteltiin yhdessä ja taitoja hiottiin. Kunnianhimoiset tavoitteet siinsivät orkesterin silmissä; haluttiin tehdä arvokkaaksi koettua työtä aktiivisesti. Uuden konserttimestarin lisäksi myös uuden kapellimestarin saaminen orkesterin johtajakorokkeelle antoi lisäpotkua varmasti jokaiselle soittajalle, ja kun vielä ohjelmistokin laajeni sinfonisen musiikin suurteoksiin, oli orkesterin työmotivaatio huipussaan.

Konserttimestari Simo Vuoristo huolehti jatkuvasti myös oman soittotaitonsa kehittämisestä. Hän ei tyytynyt pelkästään konserttimestarin töiden hoitamiseen, vaan esiintyi vuosittain useampia kertoja myös orkesterin solistina. Ensimmäisenä vuonaan Vuoristo tyytyi esittämään vain pikkukappaleita, kuten Beethovenin F-duuri romanssin ja Bartókin *Romanialaiset kansantanssit* 14.10.1970⁴¹¹ sekä 26.1.1971 Saint-Saënsin *Johdannon ja Rondo Capriccioson*⁴¹². Toisena vuonaan, 8.12.1971 Vuoristo tarttui Brahmsin

⁴⁰⁹ JKA MLK tk 1970–1975

⁴¹⁰ Kangas 1999, 163

⁴¹¹ JKA MLK tk 1970

⁴¹² JKA MLK tk 1971

viulukonserttoon D-duuri⁴¹³, jonka jälkeen olivat vuorossa 23.2.1972 Bachin konsertto viululle ja oboelle d-molli yhdessä orkesterin oman oboistin, Tauno Hämäläisen kanssa sekä 15.11.1972 Mozartin viulukonsertto G-duuri⁴¹⁴. Vuosina 1973–1974 Vuoristo oli useampia jaksoja opintovapaalla kehittäen omaa soittotaitoaan. Keväällä 1974 Vuoristo esiintyi solistitehtävissä vielä kaksi kertaa: 10.4. kuultiin hänen tulkintansa Tšaikovskin viulukonsertosta D-duuri ja 24.4. Mozartin *Sinfonia Concertanten* esitys yhdessä alttoviulisti Ulla-Maija Kekon kanssa⁴¹⁵. Kaikkien harmiksi Vuoristo erosi konserttimestarin toimestaan 18.8.1974⁴¹⁶ ja muutti perheineen Turkuun, jossa häntä odotti huomattavasti suuremman orkesterin konserttimestarin pesti. Mainittakoon vielä, että jo seuraavana vuonna, 9.4.1975 jyvaskyläläiset saivat jälleen kuulla entistä konserttimestariaan solistina; tällä kertaa Sibeliuksen viulukonserton parissa⁴¹⁷.

Vuoriston lähdettyä orkesteri sai väliaikaisen konserttimestarin kevätkaudeksi 1975 ykkösviulun uudesta äänenjohtajasta Martti Mahlamäestä⁴¹⁸, joka oli hoitanutkin jo tointa edellisen syyskauden aikana yhdessä orkesterin entisen ensiviulun äänenjohtajan, Pekka Soinnun kanssa. Varsinaiseksi konserttimestariksi valittiin vasta 14.8.1975 viulisti Lennart Fredriksson Ruotsista⁴¹⁹, joka oli soittanut koesoiton jo kuukausia aikaisemmin 27.12.1974⁴²⁰. Konserttimestari Fredriksson aloitti tehtävässään välittömästi ja myös hänen vaimolleen Lisa Fredrikssonille (o.s. Hägg) järjestyi tilapäinen alttoviulunsoittajan paikka orkesterista syyskauden alusta alkaen⁴²¹. Konserttimestari Fredriksson esiintyi kaksivuotisen toimikautensa aikana orkesterin solistina kahdesti: 17.3.1976 hän valotti harvoin kuullun Szymanovskin ensimmäisen viulukonserton saloja⁴²² ja noin vuotta myöhemmin, 20.4.1977 hän esitteli näkemystään tutummasta Brahmsin viulukonsertosta⁴²³. Fredriksson erosi toimestaan 31.8.1977⁴²⁴, juuri samaan aikaan, jolloin orkesterin kapellimestarikin vaihtui.

⁴¹³ JKA MLK tk 1971

⁴¹⁴ JKA MLK tk 1972

⁴¹⁵ JKA MLK tk 1974

⁴¹⁶ JKA MLK tk 1974

⁴¹⁷ JKA MLK tk 1975

⁴¹⁸ JKA MLK 23.1.1975, § 26; JKA MLK tk 1975

⁴¹⁹ JKA MLK 14.8.1975, § 127.

⁴²⁰ JKA JKO 27.12.1974 (kspk)

⁴²¹ JKA MLK 14.8.1975, § 128.

⁴²² JKA JKO ko kevät 1976

⁴²³ JKA JKO ko kevät 1977

⁴²⁴ JKA MJ 19.5.1977, § 38.

6.3.2 Orkesteri hakee muotoaan

1970-luvun alkupuolisko oli orkesterin voimakasta kasvukautta. Orkesteri sai peräti yhdeksän uutta soittajanvakanssia viiden vuoden sisällä vuosina 1970–1975: viulujen ja käyrätorvien määrä lisääntyi kahdella, sellojen ja kontrabasson yhdellä, samoin kuin huilujen, klarinettien ja trumpettienkin. Tuollaista kasvuvauhtia ei Jyväskylän kaupunginorkesteri ollut ennen kokenut. Vakanssit otettiin vastaan iloiten, mutta niitä kaikkia ei saatu heti täytetyksi. Olihan maamme musiikkikasvatusjärjestelmä vielä nuori, eikä se ollut ehtinyt saada koulutetuksi riittävästi ammattitaitoisia soittajia kaikkiin maamme orkestereiden uusiin vakansseihin. Oikeastaan vain Sibelius-Akatemia ja muutama konservatorio valmisti tuohon aikaan soittajia. Jyväskylän kaupunginorkesteriin haluttiin nimenomaan ammattilaistason soittajia ja kun heitä ei ollut aina tarjolla, jätettiin paikka avoimeksi odottamaan. Joskus avoin paikka saatettiin täyttää tilapäisesti ja jopa jollakin muulla instrumentilla: esimerkiksi konserttimestari Fredrikssonin alttoviulistivaimolle Lisalle (o.s. Hägg) järjestettiin tilapäinen paikka orkesterista siirtämällä avoimena ollut ykkösviulun toimi tilapäisesti alttoviuluun⁴²⁵.

Soittajien vaihtuvuus oli maamme orkestereissa, myös Jyväskylän kaupunginorkesterissa, 1970-luvulla hyvin vilkasta. Orkesteritoiminta oli laajentunut voimakkaasti valtion alettua tukea sitä runsaammin; uusia vakansseja syntyi kuin sieninä sateella. Hyvillä muusikoilla oli varaa valita mistä kaupungista työpaikkansa halusi ja jos ensimmäinen paikka ei jostain syystä miellyttänyt, oli helppoa vaihtaa maisemia. Moni soittaja halusi kiertää useita maaseutuorkestereita rutinoituakseen luotettavaksi ammattimuusikoksi ja hakeutua vasta sitten arvostetuimpiin pääkaupungin orkestereihin, joihin pääsy ei ollut enää läheskään yhtä helppoa. Luonnollisesti parhaat muusikot halusivat Helsinkiin, jonka täysimittaisilla orkestereilla oli jo pitkät perinteet ja joiden toiminta oli jo aikoja sitten vakiintunut uomiinsa.

Jyväskylän kaupunginorkesterin vakanssit saatiin ajan myötä täytetyiksi taitavilla soittajilla. Vähitellen vaihtuvuuskin väheni ja orkesteri sai kutakuinkin pysyvän runkonsa, jonka pohjalta se on ponnistanut eteenpäin aina näihin päiviin saakka. Nuo 1960- ja 1970-luvuilla, Karjalaisen ja Kelon aikana orkesteriin tulleet soittajat ovat yhä vielä Jyväskylä Sinfonian kantavia voimia. Heistä mainittakoon muun muassa lyömäsoittaja Reijo Hämäläinen, oboisti

⁴²⁵ JKA MLK tk 1975

Tauno Hämäläinen, trumpettisti Jarmo Jähi⁴²⁶, klarinetisti Timo Mahlamäki⁴²⁷ ja käyrätorvisti Martti Taranto⁴²⁸.

6.4 Orkesterin taiteellisen toiminnan yleispiirteitä

6.4.1 Kelon aikaansaannokset

Kapellimestari Onni Kelo aloitti toimikautensa valoisissa merkeissä. Hänet oli valittu tehtäväänsä yksimielisesti, kaikkien kannatuksella. Orkesterin kapellimestarille asettamat odotukset olivat suuret; muistettiinhan Kelon vierailu kaupungissa lähes sensaatiomaisena tapahtumana. Määrätietoisen Kelon uskottiin nostavan soiton tasoja ja myös kehittävän orkesteria muutenkin. Eikä väärässä oltukaan, sillä orkesteri kasvoi Kelon kapellimestarikautena yhdellätoista soittajalla⁴²⁹, alueorkesterikokeilu aloitettiin syksyllä 1973⁴³⁰, koululaiskonserttien määrä lähes kaksinkertaistui samoin kuin sinfoniakonserttienkin. Myös orkesterin soiton taso nousi silmissä. Esimerkiksi vuoden 1972 aikana orkesterin konsertteja kävi kuuntelemassa lähes 30 000 henkilöä, mikä määrä vastaa noin puolikasta kaupungin tuonaikaisesta asukasmäärästä⁴³¹. (Liite 2: Tilastot).

Orkesterin ohjelmisto muuttui Kelon kapellimestarikaudella huomattavasti. Alettiin soittaa yhä enemmän orkesterikirjallisuuden suurteoksia, kuten Tšaikovskin sinfonioita. Kelo oli aikoinaan opiskellut orkesterinjohtoa venäläisten Ilja Musinin ja Nikolai Rabinovitsin johdolla Leningradin Rimski-Korsakov -konservatoriossa⁴³² ja ymmärrettävästi venäläinen musiikki oli tullut hänelle erittäin läheiseksi. Kriitikot ylistivät vuosikymmenen alussa orkesterin ja sen kapellimestarin aikaansaannoksia vuolaasti. Vähitellen joukosta alkoi kuulua myös soraääniä. Konsertteja alettiin moittia hutiloidusti valmistelluiksi ja soittoa epäyhtenäiseksi. Kelon musikaalisuutta ja ammattitaitoa tosin kiiteltiin koko ajan, mutta häntä kritisoiitiin lepsuudesta ja haluttomuudesta harjoituttaa orkesteria.

⁴²⁶ JKA JKO 8.12.1973, § 5. (kspk)

⁴²⁷ JKA JKO 8.12.1973, § 3. (kspk)

⁴²⁸ JKA MLK 20.5.1976, § 82.

⁴²⁹ SSO tilastot 1977

⁴³⁰ JKA MLK 3.9.1973, § 135.

⁴³¹ KSML 15.10.1972

⁴³² Kelo 23.8.2004

Kapellimestari Kelo teki jatkuvasti työtä myös kaupungin poliitikkojen kanssa konserttisalin saamiseksi kaupunkiin. Sujuvasanaista tunnettu kapellimestari tuli hyvin toimeen kaupungin kaikkien päättäjien kanssa, mutta venäjänkielen taitajana ja Neuvostoliitossa opiskelleena hänellä oli erityisen hyvät neuvottelusuhteet kaupungin vasemmistopoliitikkojen kanssa, jotka leimasivat hänet aiheetta myös poliittisesti oman suuntansa kannattajaksi⁴³³. Kun vielä huomioidaan, että koko 1970-luku oli poliittisesti erittäin vireää ”Sturm und Drang” -aikaa, jolloin eri aatesuuntien edustajat olivat liki tukkanuottasilla keskenään, ei liene ihme, että Kelo joutui vähitellen kaupungin porvariedustajien silmissä huonoon valoon. Kelon venäläismielisyyttä arvosteltiin, vaikei hänellä puoluekirjaa ollutkaan, ja häntä kritisoitiin esimerkiksi siitä, että hän hankki orkesterin solisteiksi liian monia neuvostoliittolaisia tai muiden sosialistimaiden edustajia.

Konserttisalia ei Kelo saanut neuvotelluksi Jyväskylään, vaikka taitava ”supliikkimies” olikin. Vaikka kaupungin konsertointitilojen puutteellisuus yleisesti tunnustettiin, konserttitalon rakentamisen mahdollisuudesta ei vielä suuresti edes uskallettu uneksia; ainoastaan yliopiston juhlasalin mahdolliset akustiset korjaukset puhuttivat. Muutamaa vuotta myöhemmin, ollessaan Mikkelin orkesterin kapellimestarina, hän onnistui paremmin; kaupungin Mikaeli-konserttitaloa pidetään yleisesti Kelon aikaansaannoksena.

Orkesterilla ei ollut vakituista omaa harjoituspaikkaakaan ennen syksyä 1974, jolloin se sai oman kodin Killerjärven raviradan uuden katsomon kellaritiloista. Siihen saakka orkesteri oli harjoitellut paitsi kaupungintalon valtuustosalissa, myös lukuisissa muissa paikoissa: yliopiston campusalueella voimistelusalissa Ryhtilässä, Vapaakirkon salissa Vapaudenkadulla, lääkevarastossa Cygnaeuksenkadulla, kaupungin virkistystiloissa Köhniön Könkkölässä, Cygnaeuksen koululla syksyllä ennen koulujen alkamista, Laajavuoren hiihtomajassa ja Valorinteen tanssisalissa. Ei liene ihmeteltävää, että uuden raviradan katsomon kellarin saaminen vakituiseksi orkesterin harjoituspaikaksi otettiin iloisina vastaan. Jo suunnitteluvaiheessa soittajien mielestä Killeri, harjoituspaikka järven rannalla, tuntui ylellisyydeltä, vaikka olikin kaukana kaupungin keskustasta. Keskisuomalainen uutisoi Killerin uusien tilojen riittävän orkesterille puoleksi vuosisadaksi; musiikkilautakunnan puheenjohtajan mukaan uusia tiloja tarvittaisiin vasta, kun orkesterin soittajamäärä lähenisi sataa. Samassa artikkelissa todettiin vielä Killerin tilojen rakentamisen täyttävän kaikkien

⁴³³ HS 7.5.2000

toiveet ja odotukset: Jyväskylä voisi ylpeillä harjoitustiloilla, joita ei millään maaseutuorkesterilla ole, vastaavia joutuisi hakemaan pääkaupungista Finlandia-talosta.⁴³⁴ Nyt kolmea vuosikymmentä myöhemmin nuo ajatukset tuntuvat lähinnä huvittavilta; tulihan Jyväskylän kaupunginorkesterin harjoitustila raviradan kellarissa kuuluisaksi, ei suinkaan hienoutensa, vaan vaatimattomuutensa ja orkesterityöskentelyyn sopimattomuutensa vuoksi. Jyväskylän orkesterilla oli pitkään maamme huonoin harjoituspaikka!

6.4.2 Orkesterin ohjelmisto pähkinänkuoressa

Kelon kapellimestarikaudella orkesterin esiintymiset lisääntyivät entisestään. Merkillepantavaa on, että lisäys oli suurinta nimenomaan konserttien määrässä eikä teatteriesitysten lisääntymisestä johtuvia, niin kuin aikaisempina vuosina oli totuttu huomaamaan. Teatteri tosin veti yhä paljon väkeä, mutta selvää hiipumista 1960-luvun lopun musikaalibuumiin oli havaittavissa; kaupunginteatteri politisoitui ajan hengen mukaisesti ja keveät musikaalit saivat väistyä vakavien yhteiskunnallisia aiheita käsittelevien näytelmien tieltä. Orkesteri käytti tilaisuutta hyväkseen: teatteriesitysten vähenemisestä vapautunut aika käytettiin orkesterin omien konserttien valmistamiseen ja sen taiteelliseen kehittämiseen.

Kelon pääperiaatteita ohjelmiston luomisessa oli tarjota jokaiselle jotakin. Ohjelmat olivat monipuolisia, mukaan mahtui kaikenlaista kirkkokonserteista viihdekonserttien kautta poliittisiin konsertteihin lapsia ja koululaisiakaan unohtamatta. Kelon aikana orkesterin kuulijamäärät nousivat ennennäkemättömiin lukuihin: vuoden 1969 14 500:sta⁴³⁵ vuoden 1977 lähes 38 000 kuulijaan⁴³⁶.(Liite 2: Tilastot) Orkesteri sai tuona aikana varmasti paljon uusia ystäviä ja ennen kaikkea orkesterin elitistinen leima haalistui huomattavasti Kelon houkutelua ohjelmistopolitiikallaan orkesterin kuulijoiksi myös työväestöä ja opiskelijoita.

Orkesteri järjesti sinfoniakonsertteja vuosittain 20–27 kertaa. Lähes jokaisessa niistä kuultiin myös solistinumero, mutta ei läheskään aina sinfonioita, vaikka konsertin nimi niin saattaisi antaa ymmärtääkin. Sinfonian tilalla orkesteri saattoi esittää jonkin muun laajamuotoisen teoksen, esimerkiksi variaatiosarjan. Sinfonioita harjoiteltiin kuitenkin useita; Kelo muun muassa aloitti kapellimestarikautensa Jyväskylässä johtamalla 8.9.1970 Sibeliuksen viidennen

⁴³⁴ KSML 30.9.1973

⁴³⁵ JKA MLK tk 1969

sinfonian Es-duuri⁴³⁷. Sinfoniakonserttien lisäksi orkesterilla oli erityisiä solistikonsertteja, joissa solistinumeron tai -numeroiden lisäksi orkesteri soitti vain pienimuotoisia teoksia.

Kelon kautena orkesteri soitti kaikkiaan noin 150 koululaiskonserttia eli keskimäärin yli kaksikymmentä vuosittain. Kelo piti tärkeänä uuden kuulijasukupolven kasvattamista kaupunkiin ja koko Keski-Suomen alueelle; orkesteri vieraili myös esimerkiksi Multian, Keuruun, Suolahden, Äänekosken ja Tikkakosken kouluilla. Koululaiskonserteissa kapellimestari itse otti tavakseen kertoa lapsille etukäteen soitettavista teoksista omalla humoristisella tyylillään ja sai näin varmasti koululaiset kuuntelemaan musiikkia entistä tarkemmin ilman turhia ennakkoluuloja. Orkesterin kuulijamääriä lisääntyneet koululaiskonsertit nostivat huomattavasti ja osaltaan ne selittävät myös sitä, mikseivät orkesterin lipputulot nousseetkaan samassa suhteessa yleisömäärän lisääntymisen kanssa; koululaiskonsertit olivat oppilaille luonnollisesti ilmaisia, vain koulu saattoi joutua maksamaan niistä nimellisen korvauksen orkesterille.

Koululaiskonserttien lisäksi myös alueorkesterikokeilua voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä orkesterin toimintamuodoista. Osana maamme suurta kulttuuripolitiikan linjausta luoda koko maata kattava kulttuuripalvelujärjestelmä Jyväskylän orkesteri oli hyväksytty osaksi niin sanottua alueorkesterikokeilua, jossa valtio antoi erillisen tukensa orkestereiden aluetoiminnan kehittämiseen. Myös Tampereen, Turun, Lahden, Oulun ja Kotkan orkesterit olivat mukana tässä kokeilussa. Konsertteja haluttiin vietävän myös suurten kaupunkien rajojen ulkopuolelle; Jyväskylä sai vastuualueekseen koko Keski-Suomen. Orkesteri konsertoi ahkerasti lähikunnissa: esimerkiksi vuonna 1974 konsertteja oli neljällätoista eri paikkakunnalla Jyväskylän lisäksi⁴³⁸ ja seuraavana vuonna tuo luku kasvoi jo seitsemääntoista⁴³⁹. Alueorkesteritoiminta antoi maakunnan kaikille asukkaille mahdollisuuden kuulla sinfoniaorkesteria edes silloin tällöin. Maamme kulttuuripolitiikan tavoite taata kaikille kansalaisille asuinpaikasta riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet kulttuurin - tässä tapauksessa musiikin - kuluttamiseen oli ainakin keskisuomalaisten osalta toteutettu mitä parhaimmalla tavalla.⁴⁴⁰

⁴³⁶ SSO tilastot 1977

⁴³⁷ JKA MLK tk 1970

⁴³⁸ JKA MLK 28.11.1974, § 211.

⁴³⁹ JKA MLK tk 1975

Viihdekonsertit, joita Kelon kautena soitettiin vähintään kaksi vuosittain, vetivät orkesterin kuulijoiksi sellaista väkeä, jotka harvemmin eksyivät tavalliseen sinfoniakonserttiin. Nimekkäät viihdemaailmamme huiput kuten Lasse Mårtensson, Viktor Klimenko, Tamara Lund, Tapani Kansa, Jukka Kuoppamäki, M. A. Numminen ja monet muut saivat yliopiston seitsemänsataa henkeä vetävän salin pullistelemaan yleisöä. Viihdekonserteillaan ja viihteellisillä vappumatineoillaan orkesteri hankki itselleen toisenlaisen kuulijakunnan ja toi osaltaan orkesterin lähemmäksi tavallista kaupunkilaista. Jyväskylän työväen kulttuuritapahtuman, ”Jyväskylän Talvenkin” konserteissa orkesteri esiintyi; yleensä omalla klassisella, mutta kerran, 7.2.1973 työväenmusiikkiohjelmallaan Arja Saijonmaa solistinaan. Orkesterin ensimmäinen varsinainen työväenmusiikkikonsertti ”Taistojen tiellä”, jonka johtivat kapellimestarit Marjatta Meritähti ja Jorma Svanström, järjestettiin kuitenkin vasta syksyllä 1975 Kelon ”opintoloman” aikana⁴⁴¹. Kelon palattua orkesterin johtoon ohjelmistoon valittiin jälleen työväenmusiikin konsertti 17.11.1976, jonka solisteina esiintyivät työväen laulujen esittäjänä tunnetuksi tullut Kristiina Halkola-Melasniemi ja jyvaskyläläinen lausuja Ossian Leisimo.

6.5 Konserttitoiminnasta

6.5.1 Orkesteri uuden edessä

Syksyllä 1970 Kelo sai tahtipuikon Karjalaiselta vihdoin omiin käsiinsä. Syyskauden avajaiskonsertti jäi monien mieleen toiveita herättävänä, ikään kuin alkuna uudelle. Kelo oli valinnut konsertin ohjelmaksi vahvan suomalaisen ohjelmiston: Sibeliuksen viidennen sinfonian lisäksi konsertissa kuultiin myös Einojuhani Rautavaaran toinen pianokonsertto säveltäjän itsensä tulkitsemana⁴⁴². Konserttia ylistettiin vuolaasti lehdistössä; uudesta kapellimestarista oltiin innostuneita ja ylpeitäkin, ja häneen kohdistuvat odotukset olivat korkealla.

Ensimmäisen syksyn ohjelmisto oli vielä varovaisen arvioivaa; suuria sinfonioitakin kyllä soitettiin, muun muassa 6.10. Schubertin viides, 31.10. Beethovenin kuudes ensimmäistä

⁴⁴⁰ SSO, Selvitys alueorkesterikokeilusta vuosina 1973–1976

⁴⁴¹ JKA MLK tk 1975

kertaa Jyväskylässä ja 3.11. Šostakovitšin yhdeksäs, mutta ohjelmiston pääpaino tuntui olleen enemmän pienimuotoisissa teoksissa⁴⁴³. Ehkäpä Kelo halusi tutustua orkesteriinsa ja sen kykyihin kaikessa rauhassa ja toisaalta totuttaa myös orkesterilaiset omiin työskentelytapoihinsa. Soitantokausi muodostui kuitenkin voitokkaaksi orkesterille, jota kehuttiin monisanaisesti jokaisen konsertin jälkeen. Uusi kapellimestari oli vakuuttanut kaikki osaamisellaan ja musikaalisuudellaan. Yleisö oli haltioissaan.

Ensimmäisen syksyn ohjelmisto näytti jo selkeästi Onni Kelon mieltymyksen romantiikan ja sen jälkeisen ajan orkesterimusiikkiin. Mendelssohnia kuultiin kolmessa konsertissa: 22.9. *Hebridit*-alkusoitto valloitti yleisön, 6.10. orkesteri loihti ilmoille alkusoiton Shakespearen näytelmään *Kesäyön unelma* ja jo viikkoa myöhemmin 14.10. nautittiin jälleen *Hebridit*-alkusoiton sävelistä. 6.10. kuultu Griegin *Peer Gynt* -sarja täydensi skandinaavisesti syksyn ohjelmaa, 14.10. Massenet *Pherde*-alkusoitollaan toi kauteen ripauksen ranskalaista eleganssia, 22.9. Mascagni Santuzzen romanssillaan *Cavalleria Rusticana*stä häivähdyksen italialaista tunteellisuutta ja 14.10. sekä 31.10. Bartók *Romanialaisilla kansantansseillaan* aimo annoksen romanialaista tulusuutta. Venäläistä musiikkiakin esiteltiin runsaasti; 6.10. kuultiin Borodin *Polovetsialaiset tanssit*, 14.10. osia Musorgskin *Näyttelykuvista*, 31.10. virtuoosinen Tšaikovskin viulukonsertto konservatorion lehtori Jorma Nisulan tulkitsemana ja vain muutamaa päivää myöhemmin 3.11. saman solistin esittämänä Glazunovin viulukonsertto sekä orkesterinumeroina jo aikaisemmin mainittu Šostakovitšin yhdeksäs sinfonia ja Musorgskin Johdanto *Hovanštšina*-oopperaan. Joulukuun alun konsertissa 1.12. Kelo ja konsertin solisti Lasse Mårtensson loivat mukavan tunnelman kuulijoille musikaalisävelmin.⁴⁴⁴ Keskisuomalaisen kriitikko Sakari Warsell suitsutti konserttia ja varsinkin sen kapellimestaria: ”Kelo jopa hieman varasti Lassen osuutta illan suosiopaketista positiivisella esiintymisellään”.⁴⁴⁵

Onni Kelo väistyi hetkeksi syrjään kapellimestarikorokkeelta antaen tilaa vielä kerran ”orkesterin isälle”, Ahti Karjalaiselle hänen virallisessa jäähyväiskonsertissaan 13.12.1970. Tuossa arvokkaassa ja lämminhenkisessä tilaisuudessa orkesteri soitti nyt eläkkeelle siirtyvän kapellimestarinsa johdolla vain Karjalaisen omaa musiikkia: *Lähtö matkalle* -kantaatin,

⁴⁴² JKA MLK tk 1970

⁴⁴³ JKA MLK tk 1970

⁴⁴⁴ JKA MLK tk 1970

⁴⁴⁵ KSML 1.12.1970

Valmet Oy Jyväskylä 1970, joka oli kaupungin tilaussävellys ja vasta 4.4.1970 kantaesitetty Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n V valtakunnallisten sinfoniapäivien juhlakonsertissa Yliopiston juhlasalissa, sekä sellokonserton, jonka solistiosuudesta vastasi Ahti-sedän hyvä ystävä, sellotaiteilija Seppo Laamanen, jolle konsertto oli omistettukin.⁴⁴⁶

Varsinaisia kapellimestarivierailuita ei syyskauteen mahtunut, tosin yhden konsertin saivat kuitenkin johtaa yhdessä nuoret paikalliset kapellimestarialut Kyösti Haatanen ja Torsten Lindfors 6.10. Jo aikaisemmin mainittujen solistien lisäksi Jyväskylän kaupunginorkesterin edessä vieraili syksyn 1970 aikana myös konservatorion laulunopettaja Maila Haavisto 22.9.⁴⁴⁷

6.5.2 Onni vauhdissa

Vuosi 1971 meni tiiviissä työnteossa. Orkesterin esiintymisien määrä kasvoi edelleen; sinfonia- ja solistikonsertit lisääntyivät kymmenellä edellisestä vuodesta, viihdekonsertit yhdellä, koululaiskonsertit kolmella ja muutkin esiintymiset kahdella. Teatteriesiintymiset sen sijaan laskivat edellisvuoden 51:stä 22:een, mikä mahdollisti osaltaan konserttien lisäämisen. Konsertit seurasivat toisiaan viikon välein; jos ei soitettu Jyväskylässä niin sitten jossakin muualla lähikunnissa. Orkesterin maakuntavierailuista tuli arkipäivää; edellisvuoden neljän sijasta orkesteri soitti nyt peräti yhdeksän kertaa Jyväskylän ulkopuolella. Esiintymisiä oli Suolahdessa, Äänekoskella, Jämsässä, Keuruulla, Multialla, Tikkakoskella ja Vaasassa.⁴⁴⁸(Liite 2: Tilastot)

Onni Kelo johti itse kauden konsertit kolmea lukuun ottamatta. Orkesterikorokkeelle nousi 16.3. kapellimestari Pekka Haapasalo, jonka johdolla orkesteri oli harjoitellut esityskuntoon Corellin Concerto grosson d-molli, Beethovenin kolmannen pianokonserton, jonka solistiosuudesta vastasi kapellimestarin veli, pianisti Matti Haapasalo, ja Mozartin sinfonian n:o 39 Es-duuri, sisältävän ohjelman. Toinen vieraileva kapellimestari tuli läheltä samoin kuin solistitkin; jyväskyläläisen Einari Kropsun johtamaa konserttia 6.4. avusti Mieskuoro Sirkat uljaalla esityksellään Griegin teoksessa *Maansinne* opus 31, jossa solistiosuuksista huolehtivat laulajat Virpi Augustin ja Aulis Tuimala. Kropsun konsertin

⁴⁴⁶ JKA MLK tk 1970

⁴⁴⁷ JKA MLK tk 1970

pääorkesterinumerona kuultiin Mozartin jo ”hitiksi” muodostunut 40. sinfonia. Kolmas kapellimestarivierailu ajoittui lokakuulle, 13.10, jolloin Jyväskylän musiikilliseen historiaan vahvat jälkensä jättänyt kapellimestari Paavo Rautio johti kaupunginorkesteria. Sibeliuksen ensimmäisen sinfonian karut sävyt liikauttelivat kuulijoiden sisimpiä tuntoja. Myös illan solisti, laulajatar Ritva Auvinen Verdin aarioillaan jatkoi samaa paatoksellista linjaa. Konsertin uudemmaksi teokseksi Paavo Rautio oli valinnut Joonas Kokkosen kamarimusiikkiteoksen *Sinfonia da cameran*.⁴⁴⁹

Vuonna 1971 orkesterilla oli kunnia säestää useita lähinnä kansallisesti ja jopa kansainvälisesti merkittäviä solisteja. Heistä tunnetuin lienee ollut edellisenä vuonna Sibelius-viulukilpailun voittajaksi selviytynyt gruusialainen viulistineiton Liana Isakadze, joka valloitti tiensä jyväskyläläisyleisön sydämiin 22.9. soittamalla aluksi Mozartin eloisan viidennen viulukonsertton ja sen jälkeen vielä virtuoosisen Tšaikovskin viulukonsertton. Tšaikovskin konsertossa hän päästi valloilleen slaavilaisen temperamenttinsa, jonka kuultuaan yleisö, kuten kriitikkokin, oli myyty.⁴⁵⁰

Erittäin tunnettu, vaikka ei niinkään solistitehtävistään, vaan konserttimestarina toimimisestaan, oli myös helmikuisen konsertin, 23.2. solisti, Berliinin Filharmonikkojen konserttimestari Leon Spierer. Tällä ensivierailullaan Jyväskylässä hän esittäytyi Beethovenin viulukonsertton upeana tulkitsijana. Orkesteri ihastui tähän taitavaan ja lämminhenkiseen solistiinsa. Tunne oli ilmeisesti molemminpuolista, koska siitä lähtien Leon Spierer oli lähes vuosittainen vieras kaupunginorkesterin jousiston kouluttajana aina pitkälti 1990-luvulle saakka, jolloin hänet kutsuttiin jopa yhdeksi orkesterin päävierailijoista. Hänestä muodostui orkesterille ikään kuin arvostettu ja odotettu kummisetä, joka toi tullessaan tervetulleeseen tuulahduksen keskieuropalaisesta kulttuuriperinteestä. Muista ulkomaisista solisteista mainittakoon 9.3. kuullut oboisti Lothar Faberin tulkinnat Händelin ja Haydnin oboekonsertoista, unkarilaisen sellistin, Pablo Casalsin oppilaan, Miklós Perenyin näkemys Prokofjevin sinfoniakonsertosta 30.3. ja jo suomalaistuneen liettualaispianistin, Kelon silloisen puolison Nijolė Kasperavičiutėn esitys Gershwinin *Rhapsody in Blue*:sta 4.5.⁴⁵¹

⁴⁴⁸ JKA MLK tk 1971

⁴⁴⁹ JKA MLK tk 1971

⁴⁵⁰ JKA MLK tk 1971

⁴⁵¹ JKA MLK tk 1971

Muut vuoden 1971 solistit olivat kotimaisia muusikoita. Konserttimestari Simo Vuoriston debytoitua 26.1. orkesterin solistina, vuorossa oli 9.2. sen entisen kapellimestarin, sellisti Jukka Hapuoja esiintyminen orkesterin edessä Kabalevskin sellokonserton sävelin. Yleisö sai nautiskella 20.4. Brahmsin kaksoiskonserton huumasta viulisti Jorma Rahkosen ja sellisti Veikko Höylän välityksellä. Kapellimestari Paavo Raution pikkuveli Erkki selloineen soitti 15.9. suurella paatoksella Dvořákin romanttisen sellokonserton. Vuoden kotimaisesta erikoiskokoonpanosta vastasivat 3.11. Marjatta Haahti harppuineen ja Ilpo Mansnerus huiluineen soittamalla Mozartin konserton harpulle ja huilulle. Konserttimestari Simo Vuoristo, joka oli aloittanut vuoden 1971 sinfoniakonserttikauden, sai kunnian myös lopettaa sen mahtavalla Brahmsin viulukonsertolla 8.12. Orkesterin joulukonsertissa 22.12. saatiin kuulla jyväskyläläisurkuri Matti Vainion soittamana Händelin urkukonsertto n:o 10 d-molli ja laulajatar Vieno Roineen koskettavia esityksiä kauneimmista joululauluista.⁴⁵²

Orkesterin omista numeroista vaativimpia olivat suuret sinfoniat, joita vuoteen mahtui useita. Sarjan aloitti 23.2. Schubertin kahdeksas, *Keskeneräinen* sinfonia. Maaliskuun 16:ntena esitettyä Mozartin sinfoniaa n:o 39 seurasi jo viikon kuluttua 30.3. Schumannin neljännen esitys. Syyskauden avajaiskonsertissa 15.9. orkesteri tarttui Onni Kelon johdolla rohkeasti Brahmsin ensimmäiseen sinfoniaan ja jatkoi lähes samankaltaisella linjalla vielä Paavo Rautionkin johdolla 13.10. soittamalla Sibeliuksen ensimmäisen.⁴⁵³

Orkesterin ohjelmistoon kuului sinfonioiden lisäksi myös muita suuria teoksia, muun muassa 26.1. Tšaikovskin *Serenadi C-duuri*, 9.2. Prokofjevin sarja baletista *Romeo ja Julia*, 3.11. Rimski-Korsakovin *Scheherazade* ja 8.12. Dvořákin *Serenadi d-molli*. Ne kaikki ovat orkesterilta paljon harjoitusta ja huolellisuutta vaativia teoksia, joten oli ymmärrettävää, ettei niiden kanssa samoissa konserteissa ollut enää varsinaisia sinfonioita harjoiteltavina.

Kevätkaudella 1971 orkesterilla ei ollut yhtäkään viihdekonserttia, mutta syyskaudella sitten sitäkin useampia, peräti neljä, joista kaksi Vaasassa. Ensimmäisen viihdekonsertin solistiksi oli saatu tunnettu viihdetaiteilija Viktor Klimenko, joka otti yleisönsä reippailla esityksillään. Konsertin ohjelma koostui ikivihreistä viihde- ja musikaalisävelmistä ja elokuvamusiikista.

⁴⁵² JKA MLK tk 1971

⁴⁵³ JKA MLK tk 1971

Toisen viihdekonsertin solistina 17.11. hurmasi viihdemaailmamme ”diiva” Tamara Lund operettisävelmillään: Straussin *Lepakon*, Lehárin *Iloisen lesken ja Kálmánin Mustalaisruhtinattaren* klassikkoaariat eivät jättäneet kylmiksi ketään.⁴⁵⁴

Orkesterin muista esiintymisistä maininnan ansaitsee merkittävytydessään Oulun Laulu -kuoron ja Jyväskylän kaupunginorkesterin yhteisesitys Händelin *Messias*-oratoriosta Taulumäen kirkossa. Keski-Suomen Museossa soitettu, jo perinteeksi muodostunut, tunnelmaltaan rento vappumatinea, kuului varmasti orkesterin mukavimpiin niin sanottuihin muihin esiintymisiin.

6.5.3 Josef Sukista Viva Brassin kautta Konsta Jylhään – jokaiselle jotakin

Vuosi 1972 osoittautui monessakin mielessä Kelon johtajakauden huippuvuodeksi. Orkesterilla ”meni nyt todella lujaa”: konsertteja kiiteltiin, yleisöä riitti, lipputulot kasvoivat ja kehityssuunta oli jyrkästi kohti korkeuksia nouseva. Konserttien ohjelmavalinta oli monipuolisuudessaan vertaansa vailla: maailman huippusolistien lisäksi jyväskyläläisyleisöä hemmoteltiin maamme kuulun vaskiyhtyeen Viva Brassin muhkealla soitolla, iskelmätaivaan kestosuosikki Tapani Kansan laulamalla viihdemusiikilla ja jopa kansanmusiikilla, jota soitteli kaustislainen kansanpelimanni Konsta Jylhä *Vaiennutta viulua*, listahittiään unohtamatta. Myös lapsia muistettiin yhden konsertin verran 25.10., jolloin lausuja Pentti Laurio johdatteli pienet kuulijansa sadun maailmaan lapsisolistien ja musiikkiluokkien kuoron avustuksella. Hengellistikään musiikkia ei unohdettu, vaan 4.11. Mozartin *Requiem*in tummat sävelet täyttivät Taulumäen kirkon.⁴⁵⁵

Vuoden huippusolistin arvon ansaitsee kuitenkin tšekkiläinen viulistilegenda Josef Suk. Hänen tunnekylläinen tulkintansa 11.4. oman maanmiehensä Dvořákin viulukonsertosta oli varmasti vuoden huipputapaus.⁴⁵⁶ Libon-lisänimellä tunnettu Stradivarius-viulu soi tuolloin 42-vuotiaan taiturin käsissä loistokkaasti jopa yliopiston kuivassa akustiikassakin⁴⁵⁷. Sukin solistiesiintyminen voidaan varmasti liittää samojen, erittäin merkittävien tapahtumien

⁴⁵⁴ JKA MLK tk 1971

⁴⁵⁵ JKA MLK tk 1972

⁴⁵⁶ JKA MLK tk 1972

⁴⁵⁷ KSML 11.4.1972

joukkoon, johon jo entuudestaan kuuluivat Yehudi Menuhinin sekä Igor Oistrahin konsertit Jyväskylässä 50-luvulla.

Neuvostoliittolainen viulisti, Suomessa tuolloin paremmin tunnetun vaativan ja taitavan viulopedagogi Tatjana Pogozevan poika, Igor Bezrodnyi teki 9.2. ensivisiittinsä Jyväskylään. Hän vakuutti kuulijansa Bachin E-duuri viulukonsertolla sekä erityisesti johtamallaan Beethovenin neljännellä sinfoniolla. Yliopiston musiikkitieteen professori, pianisti Timo Mäkisen mielestä esitys oli orkesterin huippusaavutus kautta aikojen⁴⁵⁸. Myöhemmin Bezrodnyi vieraili Jyväskylässä useita kertoja esimerkiksi ”Jyväskylän Kesän” mestarikurssiopettajana sekä kaupunginorkesterin jousiston kouluttajana. Tanskassa vaikuttava pianisti Stanislav Knor jäi myös monien mieleen Brahmsin ensimmäisen pianokonserton väkevänä tulkitsijana 26.1.⁴⁵⁹

Suomalaisista muusikoista orkesterin solisteina esiintyivät vuoden 1972 aikana muun muassa basso Kim Borg 12.1., pianotaiteilija Tapani Valsta peräti kaksi kertaa, 26.4. ja 11.10. (jälkimmäinen esitys oli tosin Tampereella), laulajatar Tuula Nienstedt 23.2. ja pianisti Kauko Kuosma 29.11. Kaupungin omista solisteista olivat esillä jo aikaisemmin mainitun Simo Vuoriston lisäksi 23.2 orkesterin oboisti Tauno Hämäläinen, 22.3 pianisti Katriina Säämänen-Palas ja 13.12. viulisti Merit Palas. Kirkkokonsertin 4.11. solistikaarti oli myös jyväskyläläislaulajista koottu: Mozartin *Requiem*in solistiosuuksista vastasivat Maila Haavisto, Vieno Roine, Vilho Kekkonen ja Juha Tiusanen.⁴⁶⁰ Huomionarvoista oli myös säveltäjä Usko Meriläisen esiintyminen 23.2. oman sävellyksensä, ”Jyväskylän Kesässä” 1965 kantaesitetyn sinfonisen runon, *Impressionin*, piano-osuuden esittäjänä⁴⁶¹.

Kapellimestarivierailuita vuonna 1972 oli kolme, joista kaksi kevät- ja kolmas syyskaudella. Kevätkauden ensimmäinen kapellimestarivieras oli Urpo Pesonen, jonka johdolla orkesteri pureutui Brahmsin neljännen sinfonian saloihin 15.3. Toinen vieraileva johtaja oli ruotsalainen Sven Dahlberg, joka esitteli konsertissaan 22.3. muun muassa Lars-Erik

⁴⁵⁸ KSML 10.2.1972

⁴⁵⁹ JKA MLK tk 1972

⁴⁶⁰ JKA MLK tk 1972

⁴⁶¹ KSML 23.2.1972

Larssonin *Pastoraalisarjan*. Syyskauden ainoa vieraileva kapellimestari oli Jouko Saari, joka oli valinnut ohjelmakseen pienehköt sinfoniat Johan Christian Bachilta ja Joseph Haydnilta.⁴⁶²

Vuoden ohjelmisto noudatti Kelon jo tutuksi tullutta linjaa; soitettiin muutama suuri sinfonia, lukuisia pienimuotoisia teoksia, vähän kamarimusiikkia ja hieman viihdettä. Vain jo aikaisemminkin mainittu kansanmusiikkikonsertti 10.5. toi kauteen selkeän poikkeuksen, joka jäi ainutlaatuisuudessaan ainoaksi koko orkesterin tähänastinen historia mukaan lukien.

Kaupunginorkesterin sinfoniakonserttien ohjelmistosta nousee esiin helmikuun yhdeksännen konsertti, jossa orkesteri urakoi peräti kaksi mittavaa sinfoniaa: Kelon johtaman Schubertin viidennen ja Bezrodnyin johtaman Beethovenin neljännen. Kun tähän vielä lisätään Bachin viulukonserton säestystehtävä Bezrodnyin soittaessa solistiosuuttaan, oli konsertti poikkeuksellisen mittava paitsi pituudeltaan myös painavuudeltaan. Orkesteri soitti myös toisen Beethovenin säveltämän sinfonian kuluvan vuoden aikana: 29.11. kuultiin mestarin toinen sinfonia D-duuri. Mozartin ystäviä muistettiin soittamalla 26.4. hänen sinfoniansa n:o 38, D-duuri.⁴⁶³

Pienimuotoiset orkesteriteokset muodostivat kenties mielenkiintoisimman osuuden vuoden 1972 ohjelmistossa. Onni Kelo tarjoi yleisölle monipuolisen kattauksen, joka sisälsi ennen maistamattomia herkkupaloja eri aikakausien musiikkitarjonnasta. Jo vuoden ensimmäisessä konsertissa 12.1. orkesteri helli yleisöään vahvalla musiikilla, kuten Honeggerin sarjalla musiikista elokuvaan *Napoleon*, Hugo Wolfin, Verdin ja Šostakovitšin lauluilla sekä herkällä Barberin Adagiolla. Kausi päättyi 13.12. Manuel de Fallan sarjaan baletista *Noiduttu rakkaus* ja Hector Berlioz'n *Unkarilaiseen marssiin* teoksesta *Faustin tuomio*. Noiden konserttien väliin mahtui monia mielenkiintoisia teoksia, joista osa oli nyt ensimmäistä kertaa orkesterin ohjelmistossa, kuten 29.11. konsertissa jopa kantaesityksensä saanut Bashmakovin Sinfonietta⁴⁶⁴, mutta mukana oli myös sellaisia teoksia, joita orkesteri oli soittanut jo useampaankin kertaan peräkkäisinä vuosina. Esimerkkinä tällaisista voisi mainita 9.2.1972 soitettu Schubertin viides sinfonia, jota orkesteri oli esittänyt edellisen kerran vain puoltatoista vuotta aikaisemmin, 6.10.1970. Kapellimestari Kelo halusi viisaasti paitsi laajentaa orkesterin ohjelmistoa mahdollisimman monipuoliseksi, myös harjoituttaa sille

⁴⁶² JKA MLK tk 1972

⁴⁶³ JKA MLK tk 1972

tietyn perusohjelmiston, jonka se voisi hyvin pienellä kertauksella saada tarvittaessa jälleen esityskuntoon⁴⁶⁵. ”Kertaus on opintojen äiti” -sanonta lienee ollut Kelonkin yhtenä ohjenuorana ohjelmistoa laatiessaan.

Vuoden 1972 merkittäviin tapauksiin kuuluu varmasti orkesterin vaihtokonsertti Tampereella 6.10. Tampereen kaupunginorkesteri puolestaan oli vierailut Jyväskylässä Juhani Raiskisen johdolla viikkoa aikaisemmin 27.9. Tampereen konsertin ohjelma oli koottu orkesterille ennestään tutuista teoksista; mukana olivat Martinin konsertto seitsemälle puhaltimelle, patarummuille, lyömäsoittimille ja jousiorkesterille, Rahmaninovin *Rapsodia Paganinin teemasta* pianolle ja orkesterille sekä Prokofjevin sarja baletista *Romeo ja Julia*.⁴⁶⁶ Tamperelainen Aamulehti kehui tämän silmiinpistävän nuorista soittajista muodostuneen orkesterin kehittyneen kapellimestarinsa Kelon johdolla täsmälliseen ja soivaan suoritustasoon. Kritiikkiäkin se antoi: ”Orkesterin viritys tuntui olevan aivan retuperällä – selvin haitta oli puupuhaltimissa, jotka aiheuttivat monta karmaisevaa hetkeä *Romeon ja Julian* aikana.”⁴⁶⁷

Orkesterin tilausesiintymisistä mainittakoon vuosittaisten kaupungin itsenäisyysjuhlan ja vappumatinean lisäksi myös Bachin *Johannespassion* esitykset Keuruun ja Taulumäen kirkoissa, konserttitanssiaiset Laajavuoressa, Konservatorion 25-vuotisjuhlat ja Mozartin *Ryöstö Seraljista* -oopperan esitykset. Teatteriin yleisöä veti musikaali *Hawaijin kukka*, jonka musiikista kaupunginorkesteri vastasi.⁴⁶⁸

”Jyväskylän Kesä” -festivaalin konsertti 5.7.1972, jossa kuultiin Mozartin *Requiem*, puhutti paljon orkesterilaisia. Kaupunginorkesteri tuhoutui siitä, ettei orkesteri kokonaisuudessaan kelvannut esiintymään, vaan ”Kesän” johto oli haalinut kasaan kokoonpanon, jossa oli soittajia pääasiassa pääkaupungin orkestereista, ja vain kymmenkunta Jyväskylän kaupunginorkesterin jäsentä kelpuutettiin mukaan⁴⁶⁹. Asiaa selviteltiin musiikkilautakunnan kokouksessa ja sovittiin, että jokainen Jyväskylän kaupunginorkesterin jäsen soittakoon

⁴⁶⁴ KSML 28.11.1972

⁴⁶⁵ Kelo 23.8.2004

⁴⁶⁶ JKA MLK tk 1972

⁴⁶⁷ Aamulehti 8.10.1972

⁴⁶⁸ JKA MLK tk 1972

⁴⁶⁹ JKA MLK 15.6.1972, § 75.

konsertin yksityismuusikkona, eikä kaupunginorkesterin nimeä käytettäisi⁴⁷⁰. Myöhempinä vuosina orkesteri on kuitenkin ollut mukana ”Jyväskylän Kesän” konserteissa kokonaisuudessaan useitakin kertoja ja festivaalin avajaiskonsertti on muodostunut sille jo traditioksi.

6.5.4 Mukana viihdettä ja työväenmusiikkiakin

Orkesterin ohjelmisto säilyi vuoden 1973 aikana edelleen monipuolisena. Jonkinlaisina erityispiirteinä voidaan pitää viihdekonserttien yhä lisääntyntä osuutta konserttitarjottimella sekä ”Jyväskylän Talvi” -festivaaliin kuulunutta konserttia, jonka solistin, Arja Saijonmaan esittäminä kuultiin työväenlauluja. Viihdekonsertteja järjestettiin kaikkiaan kolme, joiden solisteiksi oli saatu maamme nimekkäimpiin kuuluvia alan ammattilaisia: 14.2. Jukka Kuoppamäki, 9.5. M. A. Numminen ja Irwin Goodman 3.10.

Sinfonia- ja solistikonserttien ohjelmistoon vuosi 1973 ei tuonut tullessaan radikaaleja muutoksia. Sama linja jatkui solistinumeroiden, muutaman sinfonian ja mielenkiintoisten pienimuotoisten teosten myötä. Solistikaartikin oli suurelta osin jo yleisölle ennestään tuttua; kaupungissa vierailivat vuoden aikana useat jo edellisinä vuosina tutuiksi tulleet muusikot, kuten Leon Spierer ja Liana Isakadze viuluineen, Miklós Perenyi selloineen ja Stanislav Knor pianoineen. 17.1. Spierer esitteli taidokkaasti jyväskyläläisille Prokofjevin toisen viulukonserton, Isakadze ihmetytti jälleen totuttua suuremmalla ohjelmallaan 19.12. soittamalla sekä Mendelssohnin että Bruchin viulukonsertot samana iltana, Perenyi perehdytti kuulijat 17.10. myös kahteen teokseen, Boccerinin sellokonserttoon ja Tšaikovskin *Rokokoo*-muunnelmiin ja Knor vakuutti 28.11. Tšaikovskin ensimmäisen pianokonserton esityksellään. Jo ennestään tutuista solisteista mainittakoon myös jyväskyläläispianistit Nijolė Kasperavičiutė ja Dmitry Hintze.⁴⁷¹

Uusia solistituttavuuksia saatiin myös kuulla. Heistä ehdottomasti tunnetuin oli maailmankuulu huippuoboisti Heinz Holliger, joka esitteli 18.11 Richard Straussin oboekonsertolla osaamistaan, eikä jättänyt kenellekään epäilyksen sijaa. Vuoden solistierikoisuus oli varmasti lyömäsoitintaiteilija Rainer Kuisman vierailu orkesterin

⁴⁷⁰ JKA MLK 19.6.1972, § 78.

⁴⁷¹ JKA MLK tk 1973

solistitehtävissä 12.9. Hän esitteli jyväskyläläisyleisölle Sallisen toisen sinfonian, *Sinfonisen dialogin* lyömäsoittimille. Nuori viulistilupaus Jouko Heikkilä, kaupunginorkesterin sellisti Jyrki Heikkilän veli, soitti virtuoosisen Wieniawskin toisen viulukonserton 31.1. ja Erik T. Tawastjerna 28.2. Beethovenin kolmannen pianokonserton. Muista orkesterin solistivieraista mainittakoon vielä pianisti Hans Tührwächter ja muusikkosisarukset Heljä Angervo ja Hannele Angervo-Segerstam, jotka esiintyivät kukin numeroinensa.⁴⁷²

Kapellimestari László Szabó oli jyväskyläläistä Einari Kropsua lukuunottamatta ainoa vieraileva orkesterinjohtaja, joka nousi orkesterin johtajankorokkeelle vuoden 1973 aikana Onni Kelon lisäksi. Szabó johti maanmiehensä Zoltán Kodály'n *Tansseja Galantasta*, Lisztin pianokonserton ja päänumerona Mendelssohnin *Italialaisen* sinfonian. Kropsu johti konsertissaan 15.4. Cherubinin *Requiem*n, jossa merkittävistä kuoro-osuuksista vastasi Kropsun oma Mieskuoro Sirkat.⁴⁷³

6.5.5 Tihon Hrennikov solistina

Vuoden 1974 aikana orkesteri esiintyi kaikkiaan 104 kertaa. Konserttien ja muiden esiintymisten määrä ei kuitenkaan lisääntynyt, vaan päinvastoin ne vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna kahdellakymmenellä. Teatteriesiintymiset sen sijaan lisääntyivät yhdestätoista 42:een, mikä kasvatti orkesterin kokonaisesiintymisten määrän toiselle sadalle; kaikki halusivat nähdä teatterin uuden musikaalin, *My Fair Lady*n. (Liite 2: Tilastot). Vuosi sujui melko tavanomaisissa merkeissä ja konserttien ohjelma noudatti jo tavaksi tullutta linjaansa tarjota jokaiselle jotakin.⁴⁷⁴

Vuoden vierailija oli varmasti neuvostoliittolainen pianisti-säveltäjä Tihon Hrennikov, joka tulkitsi konsertissaan 9.10. itse säveltämänsä pianokonserton n:o 2⁴⁷⁵. Kapellimestari Kelolla oli loistavat suhteet neuvostoliittolaisiin taiteilijoihin, ja varmasti ne olivat edesauttamassa myös Hrennikovin saamista Jyväskylään, joka oli maamme ainoa kaupunki Helsingin lisäksi, jossa tuo maailmankuulu säveltaiteen edustaja Suomen ensivisiitillään vieraili. Hrennikovin vierailu pienessä Jyväskylässä oli ”Tapaus isolla T:llä”, joka jäi varmasti monen mieleen.

⁴⁷² JKA MLK tk 1973

⁴⁷³ JKA MLK tk 1973; Kropsu 13.4.2004

⁴⁷⁴ JKA MLK tk 1974

Vuoden 1974 solistivieraista muut, vaikka nimekkäitä olivatkin, jäivät Hrennikovin varjoon. Ulkomaisista solisteista Jyväskylään saapuivat konsertoimaan ruotsalainen viulistilahjakkuus Nilla Pierrou Guarneriuksineen 17.5. ja huilisti Angelika-Regina Sweekhorst 23.10. Heidän esityksensä olivat korrekteja, tosin Sweekhorstin esitystä jopa moitittiin lehtikritiikeissä⁴⁷⁶. Suomalaisesta solistikaartista kaupungissa vieraili muun pianistit Eero Heinonen 27.3. soittamalla Mozartin F-duuri pianokonserton ja Liisa Pohjola 17.4. Merikannon kolmannen pianokonserton tulkkina. Pianistisolistien joukkoa kasvatti ansiokkaasti myös konservatorion lehtori Leea Isotalo, jonka tulkitsemana kuultiin Lisztin *Totentanz* pianolle ja orkesterille 16.1. Myös useampia viulisteja kuultiin; Nilla Pierroun Mozartin D-duurikonserton lisäksi yleisön nautittavaksi tarjoihtiin Simo Vuoriston soittoa kahdesti, Yosiko Arain viulismia yhdessä miehensä, sellisti Seppo Kimasen kanssa Brahmsin kaksoiskonserton tulkitsijana, ja alttoviulutaiteilija Ulla-Maija Kekon näkemystä Mozartin *Sinfonia Concertantesta* yhdessä Simo Vuoriston kanssa.⁴⁷⁷

Jyväskylän konserttikalenteriin mahtui vuoden 1974 aikana pianistien ja viulistien lisäksi myös muita instrumentalisteja. Sellisti Raimo Sariola, orkesterin entisen konserttimestarin, Aarne Sariolan poika, soitti 30.1. Dvořákin tunnetun sellokonserton. Myös sellisti Veikko Höylä esiintyi 18.9. tulkiten Schumannin sellokonserttoa ja klarinetisti Jarmo Munter samassa tilaisuudessa Crusellin toista klarinettikonserttoa. Orkesterin oman luottomuusikon, Tauno Hämäläisen näkemyksestä Mozartin oboekonsertosta saatiin nauttia 27.3. ja kuultiinpa niin ikään orkesterin trumpettisti Juhani Listonkin korvia hivelevää musisointia Clarcken D-duuri trumpettisarjan parissa. Laulutaiteen edustajat olivat selvästi paitsiossa vuoden solistikunnassa: vain Brahmsin *Requiem*n solistitehtävissä 18.5. kuultiin kahta laulajaa, sopraano Anna-Greta Malmqvistia ja baritoni Juha Tiusasta.⁴⁷⁸

Kapellimestarivieraita vuoteen 1974 mahtui muutamia. Kevätsoitantonkauden avasi Einari Kropsu johtamallaan konsertilla 16.1. Konsertissa kuultiin Leea Isotalon tulkitseman Liszt-numeron lisäksi Weberin alkusoitto *Taika-ampuja* -opperasta ja Haydnin sinfonia n:o 104. Seuraava kapellimestarivieras oli 24.4. ruotsalainen alttoviulisti, sympaattinen Kurt Lewin,

⁴⁷⁵ JKA MLK tk 1974

⁴⁷⁶ KSML 25.10.1074

⁴⁷⁷ JKA MLK tk 1974

⁴⁷⁸ JKA MLK tk 1974

jonka kanssa orkesteri oli harjoitellut esityskuntoon jo aikaisemmin mainitun Mozartin *Sinfonia Concertanten* lisäksi myös saman säveltäjän F-duuri *Divertimenton* sekä sinfonian n:o 39, Es-duurin. Orkesterin syyskauden kapellimestarivieraista ainoa oli ”kaupungin oma poika” Torsten Lindfors. Hänen johdolla orkesteri soitti 20.11. Beethovenin seitsemännen sinfonian ja Madetojan harvoinkuullun teoksen *Okon Fuokon* trumpetisti Liston tulkitseman Clarken sarjan säestämisen lisäksi.⁴⁷⁹

Orkesterin kymmenvuotisjuhlakonserttia vietettiin 18.9. Konsertin johtotehtävissä vuorottelivat sen entiset kapellimestarit Ahti Karjalainen ja Onni Kelo. Konsertin ohjelmaan oli valittu illan solistien Höylän ja Munterin esittämiä teoksia lukuun ottamatta suomalainen ohjelma: kuultiin Sibeliuksen *Tuonelan Joutsenen* ja *Lemminkäisen kotiinpaluun* lisäksi myös Ahti Karjalaisen *Aamusta iltaan* -teos. Orkesteri vieraili vuoden aikana useilla paikkakunnilla, joista vierailuista merkittävin lienee ollut konsertti Kuopiossa 22.10. Siellä orkesteri soitti huilisti Sweekhorst solistinaan Bachin h-mollisarjan ja Debussyn *Syrinxin*. Orkesterinumeroina kuopiolaisille esitettiin Weberin *Viisi kappaletta orkesterille* ja Martinin konsertto seitsemälle puhaltimelle, patarummuille, lyömäsoittimille ja jousiorkesterille. Sama konsertti esitettiin seuraavana päivänä, 23.10. myös kotiyleisölle.⁴⁸⁰ Merkillepantavaa on, että Martinin konsertto oli valittu taas ohjelmistoon. Näyttää ilmeiseltä, että orkesterin puhallinsoittajat olivat poikkeuksellisen korkeatasoisia, koska heidän taitojaan haluttiin esitellä niin usein orkesterin tärkeissä vierailukonserteissa; olihan sama teos ollut mukana myös parin vuoden takaisen Tampereen vierailukonsertin ohjelmassa 6.10.1972⁴⁸¹.

Viihdemusiikin ystäviä orkesteri muisti vuoden 1974 aikana vain kahdella konsertilla 6.3. ja 6.11. Ensimmäisen konsertin viehkeänä solistina yleisöä viihdytti laulajatar Carita Holmström, joka oli tullut suuren yleisön tietoisuuteen voittamalla Eurovision laulukilpailun Suomen karsinnan samana vuonna. Toisen konsertin solistina diivaili kaikkien tuntema pieni ja pippurinen laulajatar Anneli Sari.

Orkesterin ohjelmisto noudatteli tuttua linjaansa; sinfoniakirjallisuudesta orkesterin esittäminä kuultiin vuoden 1974 aikana 30.1. Šostakovitšin 11. sinfonia, *Vallankumous v.1905*, 10.4. Tšaikovskin ensimmäinen sinfonia, 14.4. Mozartin 39. sinfonia, 17.5. Dvořákin kahdeksas

⁴⁷⁹ JKA MLK tk 1974

⁴⁸⁰ JKA MLK tk 1974

sinfonia, 30.10. Beethovenin ensimmäinen sinfonia, 20.11. saman säveltäjän seitsemäs sinfonia ja 4.12. kauden päätti Borodinin toinen sinfonia. Lisäksi orkesteri tutustutti yleisön Mjaskovskin Sinfoniettaan 9.10. ja Klamin *Kalevala*-sarjaan 17.4. Myös Meriläisen *Kevätmusiikin* 30.10. ja Bashmakovin toisen *Divertimenton* 17.5. ottaminen orkesterin ohjelmistoon edellä mainittujen lisäksi todistavat Onni Kelon olleen rohkean ennakkoluulottoman ohjelmistonsuunnittelussaan. Kelo tuntui olleen niin Meriläisen kuin Bashmakovinkin musiikin ystävä; olihan kaupunginorkesteri jo aikaisempinakin vuosina soittanut ja jopa kantaesittänyt edellä mainittujen säveltäjien teoksia juuri Kelon johdolla. Myös Rautavaaran *Aikamme Requiem* ja Enescun *Romanialaisen rapsodian* esittäminen 27.3. vahvistavat käsitystä kapellimestarin yrityksestä monipuolistaa ohjelmistoa.⁴⁸²

6.5.6 Kelo keväällä...

Vuonna 1975 orkesterin teatteriesiintymiset vähenivät edellisvuoden tilapäisen nousun jälkeen jälleen 42:sta yhdeksään; orkesterille jäi enemmän aikaa itsensä ja ohjelmistonsa kehittämiseen. Kaiken kaikkiaan esiintymisten määrä pysyi kuitenkin lähes ennallaan: orkesteri esiintyi vuoden aikana kaikkiaan sata kertaa, vain neljä kertaa edellisvuotta vähemmän. Alueorkesteritoiminta oli erityisen vilkasta; orkesteri esiintyi vuoden aikana peräti seitsemäntoista kertaa Jyväskylän ulkopuolella. Orkesteri vei vierailukonserteissaan pikkupaikkakunnille yhtälailla kirkko- ja sinfoniakonsertteja kuin koululais- ja työpaikkakonserttejakin. (Liite 2: Tilastot)

Kevätkauden konserteissa orkesteria johti Onni Kelon lisäksi myös 29.1. saksalainen Hans Kindler, joka oli valinnut konsertin päänumeroksi Schumannin toisen sinfonian. Muina teoksina kuultiin myös Blacherin *Konsertante Musik* ja Seppo Laamasen tulkitsema Šostakovitšin ensimmäinen sellokonsertto. Konsertin päänumerona kuultiin Šostakovitšin ensimmäinen sinfonia. Toisena kevään kapellimestarivieraana ja voisipa sanoa ”Jyväskylän oopperan ja kirkkokonserttien isänä”, Einari Kropsu huolehti jälleen hengellisen musiikin annista kaupungissa johtamallaan Dvořákin *Stabat Materilla* 20.4. Konsertissa avustivat Jyväskylän Naislaulajat, Mieskuoro Sirkat ja neljä solistia, joista tunnetuin lienee ollut Ritva Auvinen.

⁴⁸¹ JKA MLK tk 1972

⁴⁸² JKA MLK tk 1974

Vuoden 1975 kevätkauden Kelon johtamien konserttien solisteista kaikki, Sibeliuksen viulukonserton 9.4. esittänyttä orkesterin entistä konserttimestaria Simo Vuoristoa lukuun ottamatta, olivat ensikertalaisia Jyväskylän kaupunginorkesterin edessä. Ensimmäisenä esittäytyi viulisti Detlev Grevesmühl soittamalla 12.1. Viottin viulukonserton n:o 22, amollin. Seuraavana oli vuorossa 19.2. huilisti Gunilla von Bahr, joka valloitti yleisön Vivaldin piccolokonsertolla ja Mellnäsän *Fragmenteilla*. Ravelin syntymän satavuotisjuhlavuoden kunniaksi järjestetyn Ravel-konsertin solistiksi saatu pianisti Therese Dussaut tulkitsi säveltäjän G-duuri pianokonserton 19.3. Orkesterin kausiohjelman ulkopuolisena 7.2. soitetun ”Jyväskylän Talven” konsertin solistina esiintyi jyvaskyläläislahjakkuus, vain 18-vuotias Harri Forstén haastavan Paganinin ensimmäisen viulukonserton parissa. Kevään ainoan viihdekonsertin solistina tunnelmoi 26.2. yleisön rakastama Fredi.⁴⁸³

Kevätkauden ohjelmisto oli jälleen monipuolinen ja kiinnostava. Kelo tarttui rohkeasti uusiin haasteisiin: esimerkiksi Stravinskyn *Tulilinnun* esittäminen 12.2. samassa konsertissa Beethovenin kolmannen sinfonian ja Viottin viulukonserton säestystehtävän kanssa vaati orkesterilta paljon. Muista kevään 1975 aikana kuulluista mielenkiintoisista teoksista mainittakoon Šostakovitšin ensimmäinen sinfonia, Respighin *Antiikin aariat* -teos, Bashmakovin *Concerto da camera* sekä Ravelin sävellykset *Alborado del Grazioso* ja *Valses nobles et sentimentales*.

Monipuolisuudestaan huolimatta orkesterin kevään ohjelmisto oli kuitenkin pääsääntöisesti melko pienimuotoista, eikä suuria sinfonioita juurikaan kuultu. Kriitikotkaan eivät olleet enää yhtä suopeita Kelolle ja hänen saavutuksilleen orkesterin johtajana kuin ne olivat vielä paria vuotta aikaisemmin olleet. Ensimmäisten joukossa Keloä kritisoi, tosin epäsuorasti, Rainer Palas Aamulehden sivuilla arvostellessaan Torsten Lindforsin johtamaa orkesteria konservatorion kevätnäytteessä: ”Oli erittäin virkistävää havaita, että orkesteri kykenee soittamaan jäntevästi totuttuaan viime aikoina enenevässä määrin ’hällä väliä’ -tyyliin!”⁴⁸⁴

⁴⁸³ JKA MLK tk 1975

⁴⁸⁴ Aamulehti 26.5.1974

Toukokuun lopussa 26.–30.5. orkesteri teki kunnallisena orkesterina ensimmäisen ulkomaanmatkansa Ruotsin Eskilstunaan, Jyväskylän kummikaupunkiin. Edellisen kerran Jyväskylän Orkesteri, vielä yhdistyksen ylläpitämänä, oli vierailut samassa kaupungissa vuoden 1962 pääsiäisenä. Tämänkertaisen vierailun aikana Eskilstunassa vietettiin Suomalaisen kulttuurin viikkoa, johon Jyväskylän kaupunginorkesterin konserttikiin 28.5. kuului. Orkesteria johti itseoikeutetusti sen kapellimestari Kelo ja sen solistina lauloi Walton Grönroos. Konsertin ohjelma oli valittu taidokkaasti pääosin suomalaista musiikkia sisältäväksi: Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* -sarjan sekä Sibeliuksen ja Kuulan kauneimpien laulujen lisäksi konsertissa kuultiin myös ruotsalaisen Ture Rangströmin kolme laulua ja Witold Lutoslawskin *Pieni sarja*. Konsertin lisäksi orkesterin vierailuohjelmaan kuului myös koululaiskonserttien soittaminen, osaanottaminen kaupungin viralliseen vastaanottoon ja Volvo-BM -tehtaan esittelyyn. Muusikot majoittuivat ystävällisten eskilstunalaisten kodeissa ja kehittivät näin kaupunkienvälisiä suhteita myös yksilötasolla.

6.5.7 ... Svanström syksyllä

Syyskaudeksi Onni Kelo lähti virkavapaalle tarkoituksenaan täydentää opintojaan itsensä säveltäjä Dmitri Šostakovitšin johdolla⁴⁸⁵ ja hänen sijaisekseen orkesteria johtamaan valittiin Jorma Svanström Helsingistä⁴⁸⁶. Kelon ja varmasti myös monen muun suruksi, säveltäjä Šostakovitš kuoli kuitenkin yllättäen juuri vähän ennen tätä Kelon suunniteltua opintomatkaa⁴⁸⁷. Orkesteri toimi kuitenkin ennalta sovitun suunnitelman mukaisesti ja kapellimestari Jorma Svanström siirtyi kaupunginorkesterin johtoon syyskaudeksi. Svanströmin pääinstrumentti oli pasuuna, mutta hän oli varsin kokenut myös kapellimestarina, vaikkei hänellä ollutkaan aikaisempia kapellimestarikiinnityksiä ammattiorkestereissa. Innokkaasti hän tarttuikin tarjottuun tilaisuuteen toimia Kelon sijaisena tämän opintovapaan ajan.

Svanström aloitti työnsä tarmokkaasti; konserttiohjelmien harjoittamisen lisäksi hän luovutti jo syyskuussa musiikkilautakunnalle muistionsa, jossa hän esitti muutamia toimenpiteitä

⁴⁸⁵ Kelo 23.8.2004

⁴⁸⁶ JKA MLK 27.2.1975, § 39.

⁴⁸⁷ Kelo 23.8.2004

tehtäviksi. Pitkällä tähtäimellä huomattavin ehdotus, jota musiikkilautakunta ei kuitenkaan vielä halunnut toteuttaa, oli toimistosihteeri Lasse Allosen nimikkeen muuttaminen intendentiksi. Samasta asiasta ehdotuksen oli jo paria vuotta aikaisemmin tehnyt pianistikiitikko Rainer Palas: hän näki orkesterin kehityksen esteenä sen, että kapellimestarille oli taiteellisen johtajan tehtävien lisäksi sälytetty myös hallinnollisia toimia; intendentin, myyntimiehen toimi olisi ehdottomasti perustettava⁴⁸⁸. Toinen Svanströmin ehdotus oli, että orkesteri alkaisi esiintyä myös sosiaalilautakunnan alaisissa laitoksissa, esimerkiksi vanhainkodeissa. Tähän ehdotukseen suhtautuminen oli myönteisempää ja sovittiin toimistosihteerin ehdotuksen mukaisesti, että kaupunginorkesteri voi antaa, jos sen ohjelmistossa on tähän aikaa, konsertteja edellä mainituissa laitoksissa – korvauksetta tosin, koska kyseisillä laitoksilla ei ollut erillistä määrärahaa konsertteja varten.⁴⁸⁹

Joulukuussa 1975 Svanström esitti musiikkilautakunnalle orkesterikoulun perustamista kaupunkiin uusien soittajien turvaamiseksi orkesteriin⁴⁹⁰. Hänen mukaansa konservatorio ei ollut kyennyt kasvattamaan riittävästi orkesterimuusikoita, ja tähän tarpeeseen olisi perustettava uusi orkesterin alaisuudessa toimiva opinahjo Robert Kajanuksen ja viipurilaisen Boris Sirpon kuuluisien mallien mukaisesti⁴⁹¹. Konservatorion rehtori Juhani Laurila piti kuitenkin tiukasti kiinni orkesterimuusikoiden koulutuksesta johtamansa oppilaitoksen alaisuudessa ja ehdotti puolestaan orkesterikoulun perustamista konservatorioon, jossa kaupunginorkesterin muusikot ohjaisivat nuoriso-orkesteria yhdessä konservatorion omien kouluttajien kanssa⁴⁹². Orkesterikoulutoiminta käynnistettiin lopulta konservatoriossa oppilaitoksen saaman pienen lisävastuksen turvin syksyllä 1976⁴⁹³.

Orkesterin ohjelmisto sai myös uutta verta Svanströmiltä. Silmiinpistäväenä erityispiirteenä oli uuden kapellimestarin halu esitellä suomalaista uutta musiikkia. Jo ensimmäisessä konsertissaan 10.9. Svanström johti ”vanhan” Sibeliuksen kolmannen sinfonian lisäksi nuoren säveltäjäsukupolven edustajan, Aulis Sallisen ensimmäisen sinfonian ja Joonas Kokkosen sellokonserton, jonka solistina vakuutti jälleen yksi kaupunginorkesterin vakiovierailijoista, sellotaiteilija Seppo Laamanen. Syyskuun seuraavatkin konsertit oli omistettu suomalaiselle

⁴⁸⁸ Aamulehti 13.4.1973

⁴⁸⁹ JKA MLK 25.9.1975, § 155.

⁴⁹⁰ KSML 30.12.1975

⁴⁹¹ HS 30.12.1975

⁴⁹² Suur-Jyväskylän Lehti 12.2.1976

⁴⁹³ JKA MLK 16.9.1976, § 141.

musiikille: 17.9. kuultiin Kuusiston *Pastorale* sekä Karjalaisen Concertino oboelle ja englannintorvelle, jonka soitti orkesterin oboisti Tauno Hämäläinen ja 24.9. saatiin nauttia Sibeliuksen *Rakastava*-sarjasta, Kokkosen *Sinfonia da camerasta* sekä Sallisen *Aspekteista Peltoniemen Hintriikin surumarssista*. Vielä lokakuun ensimmäisenkin konsertti jatkoi suomalaisuuden linjaa; Salmenhaaran neljäs sinfonia sai tuolloin ensi-esityksensä Jyväskylässä, samoin kuin Sallisen *Juventas*-variaatiot. Marraskuussa 12.11. kuultiin Sibeliuksen seitsemännen sinfonian lisäksi myös teosharvinaisuus, Einari Marvian, 60-vuotispäiviään 21.11. viettäneen säveltäjän sinfoninen runoelma *Taru*. Suomalaisista teoksista viimeiset esiteltiin 3.12. konsertissa: Sulho Rannan *Kainuun kuvien* lisäksi pasunisti Simo Kanerva tulkitsi Ahti Karjalaisen pasuunakonserton.⁴⁹⁴ Kaiken kaikkiaan orkesteri esitti syyskaudella 1976 yhteensä 22 suomalaisen säveltäjän teoksia.⁴⁹⁵

Orkesteri soitti myös niin sanottua tavallistakin ohjelmaa. 17.9. kuultiin Beethovenin viides sinfonia, kahta viikkoa myöhemmin 1.10. saman säveltäjän ensimmäinen pianokonsertto Katriina Säämänen-Palaksen soittamana ja 3.12. sinfoniakirjallisuuden kenties tunnetuin teos, Mozartin 40. sinfonia. Myös barokin ajan teoksia kuultiin useampia.⁴⁹⁶

Syksyn konserttitarjonta oli kaikin tavoin monipuolinen; mukaan mahtui kolme varsinaista sinfoniakonserttia, kaksi kamarimusiikkikonserttia ja neljä suosikkiteosten sarjaan kuuluvaa konserttia, joista yksi, 15.10. oli omistettu balettimusiikille. Balettikonsertin, joka oli Helsingin Sanomien mukaan Jyväskylässä laatuaan ensimmäinen⁴⁹⁷, solisteina tanssivat kansallisbaletin tanssijat koreografinaan Seija Simonen, kapellimestari Svanströmin puoliso. Jyväskyläläiset saivat näin paitsi kuulla, myös nähdä rakastetuimpien balettien kauneimpia kohtauksia. Viimeinen suosikkiteosten sarjan konserteista oli joulukonsertti, jossa kuultiin 17.12. lapsikuoro Sinikellojen laulamien Sibeliuksen joululaulujen lisäksi myös Corellin *Joulukonsertto*, Haydnin *Jäähyväissinfonia* ja viulisti Joshua Epsteinin tulkitsema Brahmsin viulukonsertto. Kaksi muuta suosikkiteosten sarjan konserttia eivät olleet mitenkään tavallisuudesta poikkeavia; 10.9. konsertin suosikkiteos oli Sibeliuksen kolmas sinfonia ja 12.11. konsertin Mendelssohnin viulukonsertto. Syksyn konsertteihin mahtui lisäksi yksi viihdekonsertti, jonka johtajana ja solistina taituroi viihdemusiikin veteraani George de

⁴⁹⁴ JKA MLK tk 1975

⁴⁹⁵ KSML 30.12.1975; HS 30.12.1975

⁴⁹⁶ JKA MLK tk 1975

⁴⁹⁷ HS 30.12.1975

Godzinsky, työväenmusiikin konsertti ”Taistojen tiellä” 10.12. ja kirkkokonsertti sotavammaisten hyväksi 28.12, jossa esiintyivät vain kaupunginorkesterin puhaltajat jouluisella ohjelmallaan.⁴⁹⁸

Syksyn solistikaarti oli täysin kotimainen jo mainittua viulistia, Joshua Epsteinia lukuun ottamatta. Kauden solistit olivat nuoria suomalaisia muusikoita, joista lähes kaikki olivat vierailleet kaupungissa jo aikaisempinakin vuosina, elleivät sitten olleet jopa jyvaskyläläisiä, kuten Tauno Hämäläinen, Katriina Säämänen-Palas, Ulla-Maija Kekko ja Merit Palas. Sarjakonserttien lisäksi orkesteri soitti myös pianotaiteilija-pedagogi Dmitry Hintzen tilauskonsertissa 5.11. säestäen yhtä hänen lahjakkaimmista oppilastaan, 15-vuotiasta Jaana Kärkkäistä.⁴⁹⁹

6.5.8 Onni palaa ohjaimiin

Orkesterin kevätkausi 1976 alkoi jälleen ”opintolomalta” palanneen Onni Kelon johdolla. Vaikka kapellimestarin suunnitelluista opinnoista ei ollutkaan tullut mitään, hän oli kuluneen puolen vuoden aikana kuitenkin ehtinyt virkistymään ja lataamaan henkisiä voimavarojaan ryhtyäkseen jälleen luotsaamaan Jyvaskylän kaupunginorkesteria. Orkesteri ahkeroi vuoden aikana peräti 113 kertaa erilaisissa tilaisuuksissa. Teatterisoitot lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna kahdellakymmenellä, koululaiskonsertteja orkesteri soitti ennätyselliset 31, joista yksitoista Jyvaskylän ulkopuolella, ja tilauseesiintymisiäkin orkesterilla oli peräti seitsemäntoista⁵⁰⁰. Teatterisoittojen ja ennen kaikkea huomattavasti lisääntyneiden koululaiskonserttien johdosta orkesterin kuulijakunta nousi vuoden aikana lähes 10 000:llä yli 40 000:een⁵⁰¹. Orkesterin lipputuloissa lisääntynyt kuulijamäärä ei kuitenkaan juurikaan näkynyt; koululaiskonserteilla ei lipputuloja kartuteta, niiden arvo on nähtävä aivan toisaalla.

Vuoden 1976 aikana orkesteri järjesti kuusitoista sinfoniakonserttia. Kelon jo aikaisemmin tutuksi tullut ohjelmistolinjaus jatkui: perusohjelmiston lisäksi soitettiin silloin tällöin suuria sinfonioita, paljon uutta, Jyvaskylässä ennen soittamatonta musiikkia myös maamme rajojen

⁴⁹⁸ JKA MLK tk 1975

⁴⁹⁹ JKA MLK tk 1975

⁵⁰⁰ SSO tilastot 1976

⁵⁰¹ JKA MLK tk 1976

ulkopuolelta, ja ripaus viihdettä mausteeksi. Vuoden aikana kuultiin muun muassa 13.10. yhteiskonsertissa Porin kaupunginorkesterin kanssa Kelon ”kestosuosikki”, Tšaikovskin neljäs sinfonia, 24.11. romanttinen Brahmsin kolmas sinfonia, 10.3. Schubertin kahdeksas ja Šostakovitšin yhdeksäs sinfonia samassa konsertissa sekä vuoden ensimmäisessä konsertissa 14.1. Nielsenin toinen sinfonia. Harvinaisemmista sinfonioista mainittakoon esimerkiksi 28.1. esitetty Ivesin kolmas, 12.5. soitettu tšekkisäveltäjä Vôrišekin D-duuri, 27.10. kuultu Berwaldin *Sinfonia sinquaire* ja 25.2. viihdekonsertissa ihastuttanut Gouldin *Latinalais-amerikkalainen sinfonietta*. Sinfonioihin verrattavissa olevia teoksia kuultiin myös useita: 17.3. de Fallan sarja baletista *Kolmikolkkahattu*, 15.9. virolaissäveltäjä Tambergin Concerto grosso, 17.11. Schönbergin *Pelastuin Varsovasta* ja 8.12. Sibeliuksen *Myrsky*. Konserttien ohjelma oli siis hyvin monipuolinen ja uutta esiintuova; siitä löytyi varmasti jokaiselle kuulijalle jokin uusi teostuttavuus.⁵⁰²

Kapellimestari Kelo johti itse kaikki vuoden 1976 konsertit kolmea lukuun ottamatta. Kevätkaudella 10.3. orkesterin kapellimestarivieraana Pertti Pekkanen johti konsertin, jonka solistina esiintyi hänen pikkuveljensä pasunisti Arto Pekkanen soittaen Larssonin Konserttinson pasuunalle ja jousiorkesterille. Konsertti oli vaativuudessaan ja laajuudessaan poikkeava; solistinumeron säestystehtävän lisäksi orkesteri esitti peräti kaksi sinfoniaa, Schubertin kahdeksannen ja Šostakovitšin yhdeksannen. Toinen kevään kapellimestarivieras oli tšekkiläinen Slavomír Spousta, joka harjoitutti lähinnä oman maansa säveltuotantoa esittelevän konsertin 12.5. Syksyllä 1976 orkesterin kapellimestarikorokkeelle nousi vierailijan roolissa vain kapellimestari Paavo Rautio, jonka johdolla orkesteri pureutui muun muassa Brahmsin kolmannen sinfonian sävelmaailmaan.⁵⁰³

Vuoden 1976 aikana Jyväskylässä vieraili vain yksi niin sanottu suuri maailmantähti, viulisti Eugen Sarbu, joka oli kerännyt kannuksia muun muassa sijoittumalla vuoden 1975 Sibeliuskilpailuissa kolmanneksi. Tämä Ysayën, Milsteinin, Galamianin ja David Oistrahin johdolla opiskellut viulisti tulkitsi ”Jyväskylän Talven” konsertissaan 11.2. Sibeliuksen viulukonserton. Edellisen lisäksi orkesteri sai vain kolmeen muuhun konserttiinsa ulkomaiset solistivieraat: 14.1. jo ennestään tuttu Leon Spierer esitti jyväskyläläisyleisölle saksalaisen Hartmannin viulukonserton, 12.5. sellisti Pavel Kupin tulkitsi Tšaikovskin *Rokokoo-*

⁵⁰² JKO ko vuosi 1976

⁵⁰³ JKO ko kevät 1976

muunnelmat ja 27.10. ruotsalaisen musiikin konsertin solistina lauloi Anna Karin Ökvist. Kaikki muut vuoden solistivieraat olivat suomalaisia tai ainakin Suomessa asuvia instrumentalisteja. Heistä mainittakoon pianistit Tapani Valsta, Eero Heinonen ja Nijolė Kasperavičiutė, viulistit Hannele Angervo-Segerstam, Lennart Fredriksson ja Jouko Heikkilä, sellisti Seppo Eirola, pasunisti Arto Pekkanen, oboisti Tauno Hämäläinen, huilisti Leena Kortelahti-Mellone ja kitaristi Stepan Rak. Suomalaisista laulajista solistiosuuksia esittivät Kalevi Lahtinen, Juha Tiusanen ja Raili Tossavainen.⁵⁰⁴

Vuoden 1976 konserttien erityispiirteenä voidaan pitää suurta teemakonserttien määrää. Tavanomaisten sinfonia-, solisti-, kirkko- ja viihdekonserttien lisäksi orkesteri antoi 12.5. tšekkiläisen ja 27.10. ruotsalaisen musiikin konsertit, 29.9. Šostakovitš-konsertin, 8.12. Suomen säveltaiteenviikon konsertin, 11.2. ”Jyväskylän Talven” konsertin ja 20.10. Ilmari Hannikainen -konsertin. Ne toivat tervetullutta vaihtelua ja uutta ilmettä perinteiseen kausiohjelmaan. Vaihtelua yleisölle – ja ennen kaikkea orkesterille – toi syyssoitantonkauden aikana kokeilu, jossa konserttipaikka vaihtui lähes viikoittain; konsertteja järjestettiin yliopiston juhlasalin lisäksi yhtäläillä myös yliopiston musiikkitieteen laitoksen salissa kuin Jyväskylän ammattikoulullakin ja vietinpä joulukonsertti perinteisen Taulumäen kirkon sijasta pois kaupungin keskustasta Halssilan kirkkoon.⁵⁰⁵

6.5.9 Kelo lopettaa monivuotisen kautensa

Kapellimestari Kelo aloitti kevään 1977 soitantokautensa Jyväskylässä tietäen sen jäävän viimeiseksi. Edellisvuoden lopussa, 20.12.1976 kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaisesti Kelo ei enää valittu jatkamaan orkesterin johtajana ja uusi kapellimestari aloittaisi virassaan 1.9.1977, jolloin Kelon sopimuskausi päättyisi.⁵⁰⁶

Kevään ohjelma oli suunniteltu noudattaen samoja linjauksia edellisvuotisten ohjelmien kanssa. Orkesteri piti sinfoniakonsertteja tai niihin rinnastettavissa olevia konsertteja kahdesta kolmeen kuukausittain, yhteensä kaksitoista kevään aikana. Erikoisin niistä lienee ollut 30.4. SAK:n 70-vuotiskonsertti, jossa solistina lauloi Päivi Paunu yhtyneiden työväenkuorojen avustamana. ”Jyväskylän Talven” jo perinteeksi muodostunut konsertti 4.2.

⁵⁰⁴ JKO ko kevät 1976

⁵⁰⁵ JKO ko syksy 1976

kuului niin ikään orkesterin kausiohjelmaan. Sen solistina jyvaskyläläisten ”lempilapsi” Liana Isakadze taituroi Šostakovitšin ensimmäisen viulukonsertton ja suomalaisväriä konserttiin toi Klamin *Kalevala*-sarja. Viihdekonsertin 2.3. solistiksi oli saatu persoonallinen tummaääninen laulajatar Irina Milan ja sen johti rennoin ottein kapellimestari Jorma Panula.⁵⁰⁷

Kevään 1977 aikana orkesteria saapui johtamaan Panulan lisäksi kolme muutakin vierailevaa kapellimestaria. Ensimmäisenä heistä kuultiin Pertti Pekkasen ja Ahti Karjalaisen johtama, jälkimmäisen musiikille omistettu konsertti 16.3. Sen solistina kuultiin säveltäjän hyvää ystävää, viulisti Simo Vuoristoa, joka tulkitsi Karjalaisen kansanmusiikkihenkisen *Pelimannikonserton* yhdessä klarinetisti Jarmo Munterin kanssa. Orkesterin päänumerona kuultiin kantaesityksenä Karjalaisen toinen sinfonia. Kuopion kaupunginorkesterin kapellimestari Lauri Siimes vieraili Jyväskylässä 27.4. Hänen johdollaan kuultiin konserttimestari Lennart Fredrikssonin tulkitseman Brahmsin viulukonsertton lisäksi Mozartin sinfonia n:o 41, *Jupiter*.⁵⁰⁸

Orkesterin solistikaarti oli paria poikkeusta lukuun ottamatta kotimainen; jo mainitun Liana Isakadzen lisäksi orkesterin solistina vieraili 18.5. pianistikuuluisuus Rhonda Gillespie tulkitsemalla Lizstin musiikkia. Flosmanin toisen viulukonsertton 19.1. esittänyt tšekki viulisti Jan Vacek oli juuri Jyväskylään muuttanut, konservatorion opettajana toimiva orkesterin ulkomainen solisti. Muut orkesterin solistivieraat jo edellä mainittujen lisäksi olivat suomalaisia: sellistit Arto Noras 11.5. ja Veikko Höylä 6.4. sekä 26.1. klarinetisti Jarmo Munter, 27.4. tuubisti Helge Rautiainen ja 23.2. lausuja Pertti Tuominen.⁵⁰⁹

Keväällä 1977 orkesteri soitti vain kaksi suurta sinfoniaa; Dvořákin seitsemännen 19.1. kauden avajaiskonsertissa ja Honeggerin toisen vastaavasti kauden päätöskonsertissa 18.5. Noiden sinfonioiden esitysten väliin mahtui lukuisia muita suurimuotoisia teoksia; yleisöä hellitettiin kevätkauden aikana useilla orkesterikirjallisuuden helmillä. 26.1. tarjoiltiin Rimski-Korsakovin *Scheherazadea*, 23.2. Stravinskyn *Sotilaan tarinaa*, 6.4. Bizet-Štšedrinin *Carmen*-sarjaa ja 27.4. Musorgskin *Näyttelykuvia*. Kauden ohjelmistoon sisältyi myös

⁵⁰⁶ JKA KH 20.12.1976, § 2962.

⁵⁰⁷ JKO ko kevät 1977

⁵⁰⁸ JKO ko kevät 1977

⁵⁰⁹ JKO ko kevät 1977

pienimuotoisempia teoksia, niin sinfonioita kuin pikkukappaleitakin: jo mainitun Mozartin *Jupiter*-sinfonian lisäksi kuultiin Haydnin varhainen, kuudes sinfonia, Rautavaaran *Portrait of The Artist*, Nörgårdin *Turnering*, Faurén *Elegia* ja Satien *Paraati*. Kun kausiohjelman kirjoon lisätään vielä upeita solistinumeroita, esimerkiksi pianisti Rhondda Gillespien tulkitsema Lizstin *Totentanz* 18.5. sekä sellisti Arto Noraksen esittämät Saint-Saënsin sellokonsertto ja Sarasaten *Mustalaislaulut*, tuskin kukaan voi olla eri mieltä siitä, että kapellimestari Kelon ohjelmistosuunnittelu oli vertaansa vailla monipuolisuudessaan.

6.6 Kulttuuriväen mielipiteet ristiriitaisia

Kapellimestari Kelon lähtöön suhtauduttiin ristiriitaisin tuntein. Osa kaupunkilaisista iloitsi ja osa oli erittäin pahoillaan; ihmetystä herätti tapa, jolla Kelo syrjäytettiin valittaessa kapellimestaria uudelle kaudelle. *Kansan Uutiset* otsikoi 8.12.1976 näyttävästi ”Onni Keloä yritetään savustaa Jyväskylästä”⁵¹⁰. Sen mukaan kaupungin musiikkilautakunnan poliittiset voimat, sosiaalidemokraatit ja kokoomus, olisivat liittoutuneet yhteen saadakseen uuden, oikean puolueen edustajan orkesterin kapellimestarin paikalle. Artikkelissa kerrotaan kaupungissa kerätyn Keloä puoltavaa, kaupunginhallitukselle vietävää vetoamista, jonka oli allekirjoittanut yli sata kulttuuri-ihmistä, puoluekannasta riippumatta. Allekirjoittaneiden joukosta löytyivät muun muassa konservatorion rehtori Juhani Laurila, sen varajohtaja Einari Kropsu, muusikot Jyrki Heikkilä, Jouni Kollanus ja Matti Miettinen sekä musiikkiluokkatoiminnan kaupungissa käynnistänyt peruskoulunopettaja-muusikko Torsten Lindfors⁵¹¹.

Samoihin aikoihin kuohui myös kaupunginteatterissa, josta teatterinjohtaja Jotaarkka Pennanen ja seitsemän näyttelijää irtisanoutuivat keväällä 1977⁵¹² protestiksi sosiaalidemokraattien tavoitteelle täyttää avoimet paikat jäsenkirja- tai mandaattiperiaatteella. Heidän mielestään sosiaalidemokraateilla oli määrätietoinen yritys putsata taide- ja kulttuurielämästä pois vähänkin edistykselliset voimat.⁵¹³ Vasemmisto näki Kelon ”savustamisen” ulos orkesterin kapellimestarin paikalta osana tällaista puhdistusoperaatiota.

⁵¹⁰ *Kansan Uutiset* 8.12.1976

⁵¹¹ *Aamulehti* 9.12.1976

⁵¹² Lavaste, Ruotsalo & Helke, 18–19

Musiikkilautakunta sen sijaan oli täysin Kelon valintaa vastustava; kokouksessaan 11.11.1976 se oli päättänyt antaa kaupunginhallitukselle lausunnon, jonka mukaan se esitti kapellimestariksi seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi Kyösti Haatasta Savonlinnasta, ensimmäiselle varasijalle Haatasten kieltäytymisen varalta Jorma Svanströmiä Helsingistä ja toiselle varasijalle Jouko Saarta Vantaalta. Kelo ei siis löytynyt edes varasijoilta musiikkilautakunnan esityksessä.⁵¹⁴ Myös orkesterista valtaosa vastusti Kelon uudelleennimeämistä; maaliskuussa suoritettun äänestyksen tulos oli, että vain neljä puolsi Kelo ja kahdeksantoista oli kapellimestarin paikan auki julistamisen kannalla⁵¹⁵.

Kelon kannattajien argumentteina esitettiin orkesterin huimaa kehitystä kuluneiden kahdeksan vuoden aikana ja aikaisemmin useaan kertaan mainittua orkesterin ohjelmasuunnittelun monipuolisuutta. Myös orkesterin huima yleisömäärän kasvaminen ja monipuolistuminen luettiin Kelon ansioksi. Jyväskylän kaupunginorkesteri nousi kansalliseen tietoisuuteen Kelon aikana nimenomaan uuden musiikin esittäjänä. Kelo kertookin yhtenä tärkeimmistä ohjenuoristaan olleen 1900-luvun musiikin esilletuomisen; hän pyrki ottamaan jokaiseen konserttiin ainakin yhden modernin teoksen klassisemman ohjelmiston vastapainoksi ja näin ikään kuin salaa syöttää yleisölle myös uudempaa musiikkia. Kelon kapellimestarikautena orkesteri ei kuitenkaan järjestänyt ainoatakaan varsinaista, pelkkää uutta musiikkia sisältävää nykymusiikkikonserttia.⁵¹⁶

Kelo vastustavat tahot, esimerkiksi osa orkesteria ja musiikkilautakunta olivat vuosien kuluessa tulleet tyytymättömiksi kapellimestarin työskentelyyn. Muusikot valittivat Kelon haluttomuutta harjoittua ohjelmistoja riittävästi, jolloin konserteissa jouduttiin soittamaan keskeneräisiä teoksia. Myös kriitikot huomasivat tämän: Kelon kapellimestarikauden alkuajan hehkutukset hiipuivat pikkuhiljaa kritiikin vallatessa alaa yhä lisääntyvässä määrin. Esimerkiksi 20.10.1976 Hannikais-konsertista Keski-suomalaisen kriitikko huomioi: ”Alkusoitossa esiintyneet kömmähdykset ja sen jälkeen jatkunut tonaalinen epätarkkuus kielivät kaikesta muusta kuin hiotusta musisoinnista”⁵¹⁷. Orkesterihallinnon puolella ja musiikkilautakunnassa näree aiheutti muun muassa Kelon välinpitämättömyys suunnitella

⁵¹³ Tiedonantaja 23.2.1977

⁵¹⁴ JKA MLK 11.11.1976, § 169.

⁵¹⁵ JKA MLK 18.3.1976, § 54.

⁵¹⁶ Kelo 23.8.2004

⁵¹⁷ KSML 23.10.1976

ohjelmistot etukäteen⁵¹⁸. Kausiohjelmia jouduttiin odottamaan ja niitä painettiin epätäydellisinä, ja muutaman kerran koko konsertti siirrettiin käytännön epäselvyyksien vuoksi. Tällainen oli muun muassa edellä mainittu jo alun perin huhtikuuksi 1976 suunniteltu Ilmari Hannikainen -konsertti, joka lopulta toteutui vasta lokakuussa 1976.

Kaupunginhallitus oli vaikean päätöksen edessä: kaupungin kulttuuriväki oli jakautunut selkeästi kahteen osaan ja eri osapuolten näkemykset menivät pahasti ristiin. Ehkäpä siksi kaupunginhallitus ottikin määräysvallan itselleen ja teki kapellimestarin tointa täyttäessään kaikista edeltävistä ehdotuksista poikkeavan ratkaisun. Orkesterin ja musiikkilautakunnan lausunnot, samoin kuin asiantuntijalausunnot Sibeliuksen Akatemian rehtori Veikko Helasvuolta ja Suomen Kansallisoopperan ylikapellimestari Ulf Söderblomilta kyllä luettiin kaupunginhallituksen kokouksessa 20.12.1976 kapellimestarin tointa täytettäessä, mutta lopullinen päätös tehtiin kuitenkin niistä piittaamatta. Jyväskylän kaupunginorkesterin uudeksi kapellimestariksi valittiin vuotta aikaisemmin Kelon sijaisena toiminut kapellimestari Jorma Svanström.⁵¹⁹

⁵¹⁸ Kansanlehti 15.2.1976

⁵¹⁹ JKA KH 20.12.1976, § 2962.

7 SVANSTRÖMIN KAUSI 1977–1980

7.1 Musiikkijaosto musiikkilautakunnan tilalle

Kuten aikaisemmin jo mainittiin, kutakuinkin samaan ajankohtaan orkesterin kapellimestarin vaihtumisen kanssa ajoittui myös koko kaupungin kulttuuriorganisaatiota koskeva suuri hallinnonmuutos. Kaupungissa oli juuri huhtikuun alussa 1977 aloittanut toimintansa kulttuurilautakunta, jonka alaisuudessa toimivat kunkin eri taidelajin asiantuntijoista koostuvat alajaostot. Musiikkijaosto puheenjohtajansa teknikko Tauno Norosen johdolla vastasi koko kaupungin musiikkielämästä ja hoiti entisen musiikkilautakunnan tehtävät myös orkesterin asiantuntijaelimenä.

Musiikkijaosto ja uusi kapellimestari aloittivat yhteistyönsä hyvässä hengessä. Vaikkei Svanström ollutkaan ollut kenenkään ykkösehdokas kapellimestariksi, hänen ansionsa tunnustettiin yleisesti ja orkesterin tulevaisuuteen suhtauduttiin luottavaisesti. Yhteistyö myös orkesterin toimistosihteerin ja musiikkijaoston sihteerinäkin toimineen Lasse Allosen kanssa sujui ongelmitta.

Uusi kapellimestari tarttui innokkaasti asiaan kuin asiaan pyrkien kehittämään koko kaupungin musiikkitoimintaa, eikä pelkästään orkesterin asioita. Hän toimi kuin kaupungin musiikinjohtaja, jollaisia orkesterin aikaisemmat johtajat Hapuoja ja Karjalainen olivat virallisestikin olleet, yrittäen ohjailla kaikkea kaupungissa tapahtuvaa musiikillista toimintaa. Kelon ja Svanströmin ammattinimike sensijaan oli kapellimestari, jonka pääasiallinen tehtävä oli orkesterin johtaminen ja sen kehittäminen, eikä niinkään koko kaupungin musiikkielämästä huolehtiminen. Luonnollisesti Kelokin teki paljon yhteistyötä muiden jyvaskyläläisten musiikki-instituutioiden, kuten kuorojen ja orkestereiden kanssa, mutta Svanström kaudellaan puuttui orkesterin ja sen yhteistyökuvioiden lisäksi myös muihin kaupungin musiikkielämää koskeviin asioihin, esimerkiksi musiikkikasvatukseen ja sen kehittämiseen. Hän sai esimerkiksi yhdessä silloisen kulttuurisihteerin Juha Knuutilan kanssa aikaan sen, että kaupunkiin perustettiin konservatorion rinnalle kaupungin ylläpitämä

musiikkikoulu pienten lasten musiikillisesta perusopetuksesta huolehtimaan⁵²⁰. Svanströmin aktiivisuus kehitti varmasti kaupungin musiikillista elämää, mutta ei voinut olla herättämättä myös pahaa verta musiikkijaoston ja muiden päättäjien keskuudessa; Svanströmin koettiin ylittäneen valtuutensa puuttumalla asioihin, jotka eivät hänelle viran puolesta kuuluneetkaan.

Orkesterin taloudellinen tila heikkeni Svanströmin kauden aikana, mikä ei tietenkään johtunut yksinomaan kapellimestarista, vaan monesta muustakin seikasta. Suomen kulttuuripolitiikan pääpainopiste oli siirtynyt 1960-luvun lopun ja 1970-luvun alun taideinstituutioiden perustamisesta ja kehittämistä eri taidealojen koulutuksen kehittämiseen. Orkesterin edelleenkehittämistä ei enää pidetty niin tärkeänä kuin aikaisemmin; kaupunkiin oli saatu oma orkesteri, nyt oli vuoro keskittyä taidekasvatuksen kehittämiseen, jonka seurauksena syntyi esimerkiksi kaupungin musiikkikoulu vuonna 1979. Orkesteri ei saanut enää Svanströmin kaudella, eikä pitkään aikaan sen jälkeenkään, uusia vakansseja samassa määrin, mihin oli jo totuttu vuosikymmenen vaihteessa, ja vaikka orkesterin toiminta kasvaessaan olisi vaatinut yhä enemmän kaupungin taloudellista tukea, se ei sitä juurikaan saanut. Elettiin niukkaa aikaa, eikä lisärahoitusta orkesterille tullut, vaikka kapellimestari Svanström kävi lakki kourassa eri puolueiden nokkamiesten puheilla sitä anelemassa.

Svanströmin, samoin kuin Kelonkin kapellimestarikaudet olivat poliittisesti hyvin värikkäitä. Poliittiset voimasuhteet näyttelivät yhteiskunnallisessa päätöksenteossa entistä suurempaa roolia; esimerkkinä mainittakoon Svanströmin valinta kapellimestariksi Jyväskylään, jota valintaa pidetään yleisesti täysin poliittisena kannanottona päättäjiltä. Paitsi päättäjien, myös orkesterin soittajien rivistöistä löytyi niin radikaalin vasemmistosuuntauksen kuin maltillisemmän oikeiston edustajia. 1970-luvulla Jyväskylän kaupunginorkesteri oli poliittisesti hyvin vireä ja se tunnettiin muualla Suomessa ”taistolaisorkesterina”, jossa äänekkäimmin asenteitaan puolustivat muutamat aktiiviset vasemmistoedustajat. Orkesterin harjoituksissa ja soitossa tuo politikointi ei tosin näkynyt millään lailla, mutta esimerkiksi konserttien jälkeisissä yhteisissä illanistujaisissa sitäkin enemmän.⁵²¹

⁵²⁰ Svanström 13.10.2004

⁵²¹ Miettinen, Hämäläinen, Hämäläinen & Oinonen 14.10.2004

7.2 Orkesteri kasvaa

7.2.1 Vaikituista konserttimestaria etsitään

Konserttimestari Lennart Fredrikssonin ilmoitettua keväällä 1977 lähdöstään kaupunginorkesteri oli vaikean tehtävän edessä: mistä löytää uusi, pätevä soittaja tuota tointa hoitamaan, koska suomalaisia konserttimestariksi kykeneviä soittajia ei ollut vapailta markkinoilla. Toimistosihteerinä Lasse Allonen neuvotteli ongelmasta jo valitun, seuraavana syksynä työnsä aloittavan kapellimestari Jorma Svanströmin kanssa, joka lähti omalla kustannuksellaan kesälomansa aikana Tšekkoslovakiaan uusia soittajia, muun muassa konserttimestaria värväämään⁵²². Retki tuottikin tulosta: kulttuurilautakunnan musiikkijaosto kiinnitti syksyllä 1.9.1977–15.6.1978 väliseksi ajaksi Jyväskylän kaupunginorkesteriin kolme tšekkiviulistia: Přemysl Vodičkan sekä Dagmar Procházková (nykyisin Prochazka) puolisoineen⁵²³. Seuraavana vuonna heidän sopimuksensa uusittiin samansisältöisenä vielä toiseksikin vuodeksi, kevääseen 1979 saakka jatkuvaksi ja samalla orkesteri vahvistui vielä tšekkialtistilla, Miroslav Lopučekillä⁵²⁴. Konserttimestarina nuo kaksi vuotta toimi viulisti Přemysl Vodička, vuoden 1968 Beethoven-viulukilpailun voittaja, jolla oli jo aiempaa kokemusta konserttimestarin tehtävistä Brnon radion sinfoniaorkesterista.

Vodička oli taitava viulisti ja hoiti konserttimestarin tehtävänsä ansiokkaasti. Alun kieliongelmissa selvittyään orkesteri ja sen uusi konserttimestari löysivät yhteisen sävelen myös arjen työnteossaan. Huumorintajuinen konserttimestari toi työyhteisöön tervetullutta piristystä, joka näkyi orkesterin ilmeessä. Solistisessa tehtävässä yleisö kuuli konserttimestari Vodičkaa valitettavasti vain kerran, syksyllä 1978, jolloin hän soitti Vivaldin *Neljä Vuodenaikaa* -teoksen jyväskyläläisten iloksi⁵²⁵. Ilmeisesti hieman aranoloinen Vodička ei oikein tuntenut oloaan kotoisaksi konserttimestarina, koska hakeutui Keski-Suomen konservatorion avoinna olleeseen viulunsoitonlehtorin virkaan syksystä 1979 alkaen. Opettaminen oli enemmän hänen lajinsa; ainakin hän viihtyi Jyväskylässä viulunsoitonopetuksen parissa huomattavasti pidempään, kevääseen 1987 saakka.

⁵²² Svanström 13.10.2004

⁵²³ JKA MJ 28.7.1977 § 67.

⁵²⁴ JKA MJ 9.3.1978 § 51.

⁵²⁵ JKA JKO ko syksy 1978

Syksyllä 1979 Vodičkan siirryttyä konservatorion leipiin konserttimestarin paikalle siirtyi orkesterin alttoviuluryhmästä Miroslav Lopusček, joka oli ollut jo vuoden ajan Suomessa⁵²⁶. Ilo uudesta konserttimestarista jäi erittäin lyhytaikaiseksi: Lopusček loikkasi Ruotsiin jo parin viikon kuluttua nimityksestään, 14.9.1979⁵²⁷. Jyväskylä pääsi tuolla tapauksella esiin hieman kyseenalaisella tavalla kaikkialla maassamme; iltapäivälehdet julistivat näyttävästi etusivuillaan aluksi kadonneesta konserttimestarista ja myöhemmin hänen olinpaikkansa selviämisestä. Myös Lopusčekin ”tilinpäätös” Jyväskylän kaupungin kanssa pääsi otsikoihin, palauttihan hän takaisin jo etukäteen hänelle maksetun ylimääräisen palkkansa viimeistä penniä myöten⁵²⁸.

Lopusčekin loikkauksen jälkeen konserttimestariksi kiinnitettiin soitantokauden loppuun saakka Janacek-Akatemiasta parhain arvosanoin vuonna 1977 valmistunut, jo kaksi kautta Jyväskylässä toiminut nuori viulistilupaus Dagmar Prochazka, josta Jyväskylän kaupunginorkesteri saikin monivuotisen konserttimestarin itselleen. Tosin konserttimestarin sopimusta uusittiin määräaikaisina useaan otteeseen ja olipa toimi vuonna 1980 julkisessa haussakin, jossa Prochazka ei ollut mukana. Koska suomalaista taitajaa ei kuitenkaan koesoiton avulla konserttimestariksi löytynyt, Prochazkan sopimusta jatkettiin aluksi vuosittain ja myöhemmin kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Kaiken kaikkiaan kahdeksan vuoden määräaikaissopimusten jälkeen konserttimestari Prochazka kiinnitettiin vihdoinkin vakituiseksi työntekijäksi Jyväskylän kaupunginorkesteriin⁵²⁹, missä toimesta hän viipyi aina vuoteen 1990⁵³⁰.

Konserttimestari Dagmar Prochazka valloitti jyväskyläläisyleisön lämpimällä soitollaan. Orkesteriteosten viulusooloissa hän pääsi esittelemään erittäin korkeatasoista viulismiaan niin teknisessä kuin musiikillisessakin mielessä. Tunnollisella työnteollaan ja vaatimattomalla olemuksellaan Prochazka nautti ansaittua luottamusta myös työtovereiden keskuudessa; hänestä pidettiin kovasti paitsi taitavana konserttimestarina myös sydämellisenä ihmisenä. Varsinaisissa solistitehtävissä Dagmar Prochazka esiintyi perin harvoin: 21.4.1982 hän kuitenkin selätti suvereenisti Beethovenin viulukonserton⁵³¹ ja paria vuotta myöhemmin,

⁵²⁶ JKA MJ 27.9.1979 § 47.

⁵²⁷ JKA MJ 27.9.1979 § 104.

⁵²⁸ IS 19.9.1979

⁵²⁹ JKA MJ 26.3.1986, § 36.

⁵³⁰ KSKO pk 22.2.1990, § 16.

⁵³¹ JKA JKO ko kevät 1982

21.11.1984 yleisö sai nauttia hänen viehkeistä tulkinnoistaan maanmiehensä Dvořákin viululle säveltämistä pikkukappaleista⁵³².

7.2.2 Orkesteri uusiutuu

Jo Ahti Karjalaisen kapellimestarikautena alettiin valita soittajien keskuudesta vuodeksi kerrallaan nuotiston- ja kalustonhoitajat. Heille maksettiin palkan lisäksi pieni korvaus tehtävistään. Lähes jokainen orkesterin vanhimista muusikoista muistaa joskus toimineensa edellä mainituissa tehtävissä. Esimerkiksi lyömäsoittaja Reijo Hämäläinen hoiti useamman vuoden ajan kalustonhoitajan tehtäviä. Myös kontrabasisti Mikko Oinonen muistelee kauhulla aikaa, jolloin hänen velvollisuutenaan oli kantaa vain puolta tuntia ennen konsertin alkua esimerkiksi patarummut silloisen konserttipaikan, yliopiston juhlasalin näyttämölle. Julmimpana urakkanaan hän pitää kuitenkin patarumpujen raahaamista pitkin jyrkkiä ja kapeita portaita kaupunginkirkon urkuparvelle.⁵³³ Voi vaan kuvitella, miltä soittaminen on tuntunut lähes välittömästi tuon erittäin raskaan fyysisen ponnistelun jälkeen!

Vuoden 1977 alusta alkaen nuotiston- ja kalustonhoitajan vastuulliset tehtävät annettiin samalle henkilölle, orkesteriin jo vuoden 1969 lopussa⁵³⁴ fagotin soittajan vakituisen avustajan toimeen tulleelle Teuvo Manniselle⁵³⁵. Svanströmin ehdotuksesta ja musiikkijaoston anomuksesta nämä tehtävät yhdistettiin pysyväisesti vahtimestarin toimeksi, joka perustettiin orkesteriin vuoden 1978 alusta alkaen. Toimeen valittiin sitä jo ansiokkaasti vuoden ajan hoitanut Teuvo Manninen⁵³⁶. ”Tage”, joksi työtoverit Mannista yleisesti kutsuvat, hoitaa fyysisesti ja joskus ehkä henkisesti raskasta tehtäväänsä vielä nykyään; Tage kuuluu orkesterin ”vakituisen kalustoon”.

Svanströmin kaudella orkesterin työntekijöiden määrä lisääntyi vahtimestarin toimen lisäksi vielä kolmella soittajalla. Orkesteri sai varaäänenjohtajat niin huiluun, oboeen kuin fagottiinkin. Huilun toimen sai nuori jyvaskyläläinen Juha Johansson⁵³⁷, oboeen valittiin vakituisena avustajana jo pari vuotta orkesterissa soittanut, Jyvaskylässä Tauno Hämäläisen

⁵³² JKA JKO ko syksy 1984

⁵³³ Miettinen, Hämäläinen, Hämäläinen & Oinonen 14.10.2004

⁵³⁴ JKA MLK 30.12.1969; JKA MLK tk 1969

⁵³⁵ JKA MLK 27.1.1977, § 9.

⁵³⁶ JKA MJ 12.1.1978, § 6.

johdolla opiskellut oboisti Juha Markkanen⁵³⁸ ja fagotin tointa tuli hoitamaan Kari Syrjälä⁵³⁹. Vuotta myöhemmin, alkuvuodesta 1980, fagotin varaäänentohtaja vaihtui taas, kun Risto Keinänen valittiin Syrjalältä vapautuneeseen toimeen⁵⁴⁰. Kapellimestari Svanströmin kanssa samaan aikaan työnsä orkesterissa aloitti trumpetin varaäänentohtajana Esko Loponen⁵⁴¹ ja vuotta myöhemmin, pasuunan äänenjohtaja Arto Pekkasen irtisanouduttua⁵⁴², myös Ilmari Rautiainen⁵⁴³. Orkesterin vaskisektio vahvistui vielä syksyllä 1979 toisella pasuunalla, kun orkesteriin kutsuttiin oppilassoittajan vakanssille Sibelius-Akatemian opiskelija Matti Korhonen⁵⁴⁴.

Orkesterin entisen konserttimestari Lennart Fredriksonin puoliso Lisa irtisanoutui miehensä tavoin hänkin tehtävästään⁵⁴⁵ ja samoin toimivat kontrabasson varaäänentohtaja Hannu Luukkonen⁵⁴⁶, huilun varaäänentohtaja Tuula Rissanen⁵⁴⁷ ja käyrätorven äänenjohtaja Timo Raitio⁵⁴⁸, mutta uusia soittajia orkesteri puolestaan sai kontrabasisti Ilmo Ahiasta⁵⁴⁹, käyrätorvisti Esa Tukiasta⁵⁵⁰, joka tosin viihtyi työpaikassaan vain muutaman kuukauden⁵⁵¹ ja Pekka Häkkisestä, joka valittiin toisen viulun äänenjohtajan toimeen syksystä 1978 lähtien⁵⁵². Orkesterin alttoviulusektio uusiutui kokonaisuudessaan keväällä 1979⁵⁵³, kun altisteiksi tulivat valituiksi Jukka Hämäläinen, Leena Lahti sekä Kirsi Lehtinen. Koska orkesterin edellisen alttoviulistin Veikko Lipposen, joka oli tullut orkesterin rivistöihin syksyllä 1977⁵⁵⁴, palaaminen työlomalta oli vielä keväällä epävarmaa, päätettiin seuraavana syksynä pidettävän sisäisen koesoiton avulla määritellä vakanssit tarkemmin. Lipponen jätti työnsä Jyväskylän kaupunginorkesterissa⁵⁵⁵ ja marraskuun lopulla soitetun sisäisen koesoiton perusteella

⁵³⁷ JKA MJ 9.3.1978, § 51.

⁵³⁸ JKA MJ 22.11.1978, § 158.

⁵³⁹ JKA MJ 22.11.1978, § 158.

⁵⁴⁰ JKA MJ 17.1.1980, § 10.

⁵⁴¹ JKA MJ 19.5.1977, § 39.

⁵⁴² JKA MJ 31.8.1978, § 78.

⁵⁴³ JKA MJ 26.5.1978, § 84.

⁵⁴⁴ JKA MJ 27.9.1979, § 94.

⁵⁴⁵ JKA MJ 15.6.1978, § 100.

⁵⁴⁶ JKA MJ 24.8.1977, § 85.

⁵⁴⁷ JKA MJ 24.8.1977, § 86.

⁵⁴⁸ JKA MJ 10.11.1977, § 120.

⁵⁴⁹ JKA MJ 12.1.1978, § 5.

⁵⁵⁰ JKA MJ 12.1.1978, § 5.

⁵⁵¹ JKA MJ 18.10.1978, § 137.

⁵⁵² JKA MJ 26.5.1978, § 84.

⁵⁵³ JKA MJ 15.3.1979, § 36.

⁵⁵⁴ JKA MJ 19.5.1977, § 39.

⁵⁵⁵ JKA MJ 23.4.1979, § 52.

alttoviulun äänenjohtajaksi valittiin Jukka Hämäläinen, varaäänentohtajaksi Kirsi Lehtinen ja soittajaksi Leena Lahti⁵⁵⁶.

7.3 Svanströmin yleislinjaukset

Kapellimestari Jorma Svanström oli jo puolivuotisen kapellimestarisijaisuutensa aikana osoittanut olevansa mitä aikaansaavin ja aktiivisin toiminnan mies. Olihan hän jo tuon edellä mainitun johtamiskautensa aikana pyrkinyt kehittämään orkesterin toimintaa monin tavoin ja kirjoittanut silloiselle musiikkilautakunnalle useita kirjelmiä, joissa esitti erilaisia ehdotuksia paitsi orkesterin kehittämiseksi, myös koko kaupungin musiikkielämän parantamiseksi. Tällaisista ehdotuksista mainittakoon esimerkiksi ajatus orkesterikoulun perustamiseksi orkesterimuusikoitten kasvattamisen turvaamiseksi Jyväskylässä⁵⁵⁷.

Svanströmin punaisena lankana oli suomalaisuuden korostaminen orkesterityössä. Syyskaudella 1975 oli saatu jo esimakua tulevasta; orkesterin konserteissa soitettiin tuolloin sävellyksiä 22 suomalaisen säveltäjän tuotannosta. Sama linja jatkui myös Svanströmin aloittaessa omaa kapellimestarikauttaan Jyväskylässä. Hänen kapellimestarikautensa aikana orkesteri soitti muun muassa kaikki Sibeliuksen sinfoniat kolmatta lukuun ottamatta ja Svanström toi ensiesityksinä jyvaskyläläisten kuultaviksi useita harvemmin kuultuja suomalaisia teoksia. Suomalaisuus näkyi vahvasti paitsi ohjelmistoissa, myös solisti- ja kapellimestarivalinnoissa. Tuo suomalaisuuden korostaminen oli varsin perusteltua varmasti ainakin syksyllä 1977, jolloin vietettiin Suomen itsenäistymisen 60- vuotisjuhlallisuuksia.

Toisaalta Svanström laajensi orkesterin ohjelmistoa myös skandinaaviseen suuntaan soitattamalla esimerkiksi kevätkaudella 1978 useampaan otteeseen sekä Griegin, Berwaldin ja Larssonin teoksia. Slaavilainen musiikki oli myös hänen sydäntään lähellä, samoin kuin barokin ajan musiikki. Svanströmistä ei voine myöskään puhua mainitsematta balettimusiikkia. Jyväskylässä tuo kapellimestarin rakkaus balettia kohtaan näkyi säännöllisesti vuosittain järjestetyissä balettikonserteissa, joiden solisteina lavalla liihottelivat maamme tanssitaiteen huiput.

⁵⁵⁶ JKA MJ 29.11.1979, § 137.

Svanström oli orkesterin harjoittajana erittäin tunnollinen ja huolellinen. Hän opiskeli partituurinsa tarkasti etukäteen, korjasi niistä mahdolliset virheelliset äänet, suunnitteli haluamansa fraseeraukset ja merkitsi ylös mieleiset tempoalintansa. Orkesterin tauot kapellimestari Svanström käytti omien sanojensa mukaisesti aina seuraavan harjoitusjakson suunnitteluun⁵⁵⁸. Kulloisenkin ohjelman ensimmäisen harjoituksen alussa orkesterilaiset käyttivät heti runsaasti aikaa lyijykynät kädessään merkitäkseen kaikki kapellimestarinsa esittämät toiveet omiin stemmoihinsa⁵⁵⁹. Systeemi säästi varmasti paljon yhteistä harjoitusaikaa, mutta toisaalta teki ehkä soitosta turhankin akateemista luovan työskentelyn jäädessä toissijaiseksi asiaksi. Harjoitusaika käytettiin aktiivisesti työntekoon; kulloistenkin teosten harjoittamiseen varattu aika hyödynnettiin lähes minuutilleen, mikä oli uutta orkesterille, joka oli edellisen kapellimestarinsa aikana tottunut hieman väljempään työskentelyrytmiin⁵⁶⁰.

Svanströmin kaudella orkesterin kuukausittaisten konserttien määrä, joka Kelon aikana oli vaihdellut yhdestä kolmeen, vakiintui nyt kolmeksi. Kaikkien esiintymisten lukumäärä ei kuitenkaan lisääntynyt, vaan konserttien määrää lisättiin muitten esiintymisten kustannuksella. Kamarikonsertteja oli edellisiin vuosiin verrattuna huomattavasti enemmän, mutta aluekonsertteja sensijaan aikaisempaa vähemmän, samoin muita esiintymisiä. Poikkeuksellisen vuoden 1978, jonka tilastolukemia nostivat teatteri- ja balettiesiintymisten huikea määrä, jälkeen esiintymisten lukumäärä väheni reilusti. Vuoden 1979 tilastot puhuvat karua totuutta orkesterin kokonaisesiintymisten rajusta putoamisesta edellisvuoden 119:stä 68:aan, joissa lukemissa toiminta pysytteli myös seuraavien vuosien ajan.⁵⁶¹ (Liite 2: Tilastot)

Svanströmin kapellimestarikauden konsertit eivät olleet aina yleisön suosiossa; konserttikohtaiset yleisömäärät pääsääntöisesti vähenivät. Konserttien lukumäärän lisääntymisten myötä myös avustajien tarve konserteissa lisääntyi, mikä aiheutti sen, että varatut avustajamäärärahat eivät enää riittäneetkään. Musiikkijaosto oli tukalassa tilanteessa: toisaalta se halusi noudattaa kapellimestarin toiveita kolmesta kuukausittaisesta konsertista,

⁵⁵⁷ KSML 30.12.1975

⁵⁵⁸ Svanström 13.10.2004

⁵⁵⁹ Miettinen, Hämäläinen, Hämäläinen & Oinonen 14.10.2004

⁵⁶⁰ Svanström 13.10.2004

⁵⁶¹ SSO tilastot 1979

mutta toisaalta se oli myös vastuussa orkesterin talouden tilasta. Loppuvuodesta 1977 se päätyi esittämään kapellimestarille konserttien vähentämistä kahteen⁵⁶².

Kapellimestari Svanströmin aktiivisuus orkesterin asioissa ja koko kaupungin musiikkielämän kehittämisessä näkyi myös hänen vahvana halunaan saada kaupunkiin asiaankuuluva konsertointipaikka orkesterille. Henkilökohtaisten suhteittensa avulla hän sai muun muassa Alvar Aallon perikunnalta luvan yliopiston juhlasalin näyttämön korjaamiseen musiikin esittämiseen paremmin soveltuvaksi. Suunnitelmissa, jotka eivät kuitenkaan koskaan toteutuneet, oli jonkinlaisen heijastavan katoksen rakentaminen esiintymislavan yläpuolelle Tukholman Filharmonisen salin mallin mukaisesti.⁵⁶³ Svanström lienee ollut myös ensimmäinen, joka lähti peräänkuuluttamaan äänekkäästi kokonaan uuden konserttitalon rakentamista kaupunkiin⁵⁶⁴.

Svanström piti Kelon lailla erittäin tärkeänä myös koululaiskonserttien järjestämistä kaupungin eri kouluilla. Noissa konserteissa hän yritti yhdistää musiikillisen kasvatuksen esimerkiksi liikennekasvatukseen. Svanström, joka oli ennen Jyväskylään tuloaan toiminut muun muassa Helsingin Poliisisoittokunnan kapellimestarina, järjesti koululaiskonsertteihin liikennepoliisin valistamaan oppilaita musiikin lomassa. Idea sai kouluilta ja erityisesti niiden opettajilta runsaasti positiivista palautetta, samoin poliiseilta, mutta jostain syystä orkesterin sisällä siitä ei pidetty ja toiminta lopetettiin jo kohta alkuun päästyään.⁵⁶⁵

7.4 Konserttitoiminnasta

7.4.1 Svanström Kelon tilalle

Kapellimestari Jorma Svanström aloitti toimintansa kaupunginorkesterin johdossa 1.9.1977. Konserttien lukumäärä pysyi ennallaan keväiseen verrattuna, eli syyssoitantokaudella orkesteri soitti yhteensä kaksitoista konserttia, joista puolet oli täysin kotimaisten säveltäjien tuotantoa esitteleviä. Loput kuusi konserttia olivat vaihtelevia niin tyyliältään kuin

⁵⁶² JKA MJ 10.11.1977

⁵⁶³ Svanström 13.10.2004; JKA MLK 27.2.1975, § 39.

⁵⁶⁴ Miettinen, Hämäläinen, Hämäläinen & Oinonen 14.10.2004

⁵⁶⁵ Svanström 13.10.2004

sisällöltäänkin; yleisölle tarjottiin monipuolinen menú suuresta sinfoniakonsertista keveisiin baletti- ja punssikonsertteihin.

Kausi alkoi komeasti 14.9. sittemmin kapellimestarina tunnetuksi tulleen käyrätorvisti Esa-Pekka Salosen soittamalla Salmenhaaran käyrätorvikonsertolla, jonka ensimmäisessä osassa säveltäjä lainaa Griegin pianokonserton pääteemaa. Saman konsertin muina numeroina kuultiin Englundin *Epinikia* ja Sibeliuksen viides sinfonia. Mielenkiintoisena seikkana mainittakoon, että tuossa kauden avajaiskonsertissa orkesterin viulusektioissa soitti vain yksi vakituinen orkesterin jäsen; kaikki muut yhdeksän soittajaa olivat avustajia⁵⁶⁶.

Einar Englundin musiikki oli esillä näyttävästi myös 12.10. konsertissa, jossa säveltäjä itse tulkitsi vuonna 1955 syntyneen ensimmäisen pianokonserttonsa. Kapellimestari Svanström oli valinnut konsertin muiksi numeroiksi suomalaisen naissäveltäjä Helvi Leiviskän kolmannen sinfonian sekä Sibeliuksen teoksen *Valse Triste*. Kolmannessa kotimaisen musiikin konsertissa 28.9. kuultiin tamperelaisen Leonid Bashmakovin vuonna 1971 Jyväskylän kaupunginorkesterille sävelletty ja vuotta myöhemmin kantaesitetty Sinfonietta, suomalaisen laulutaiteen kärkikastiin kuuluvan Pekka Salomaan esittäminä Yrjö Kilpisen *Tunturilauluja* sekä Madetojan orkesterisarja ja *Haukka*-aria oopperasta *Pohjalaisia*.⁵⁶⁷ Edellämainitun konsertin arvostelussa kriitikko Matti Vainio pohdiskelee Svanströmin suomalaisuus-teemaa: ”Kapellimestari Jorma Svanström on ottanut suuren urakan suomalaisen musiikin esilletuomiseksi täällä `Suomen Ateenassa` ja näin itsenäisyytemme 60-vuotisjuhlasuorituksena sitä voidaan jopa pitää perusteltuna. Eri asia sitten on, jaksako suhteellisen pieni konserttiyleisömme olla tästä kiinnostunut.”⁵⁶⁸

Suomen itsenäisyyden 60-vuotisjuhlakonsertti 6.12. oli sisällöltään luonnollisesti suomalaista; konsertin ohjelmaan Svanström oli valinnut Sibeliuksen seitsemännen sinfonian lisäksi Kajanuksen *Overtura Sinfonican* sekä Raution *Divertimenton* sellolle ja orkesterille, jonka solistina jyväskyläläisyleisölle esittäytyi vastikään kaupunkiin konservatorion sellonsoitonlehtoriksi muuttanut Heikki Rautasalo. Joulukuun molemmat konsertit olivat niin ikään pelkästään suomalaista musiikkia sisältäviä. 14.12. konsertin ohjelma koostui harvoin kuulluista teoksista, Lindbergin *Ouvertura Allegrasta*, Helsingin kaupunginorkesterin

⁵⁶⁶ Kansan Uutiset 22.9.1977

⁵⁶⁷ JKA JKO ko syksy 1977

monivuotisen intendentin Nils-Eric Ringbomin viidennestä sinfoniasta ja Gottfrid Gräsbeckin viulukonsertosta, joista ainoatakaan ei ollut Jyväskylässä aikaisemmin kuultu. Joulukonsertti 21.12. esitteli puolestaan Armas Maasalon kauniin *Jouluoratorion* ja kolme Sibeliuksen joululaulua, joiden solisteina yleisön hiljensivät joulurauhaan jyväskyläläislaulajat Anneli Lehtonen ja Aulis Tuimala.⁵⁶⁹

Molemmat syyskauden kamarikonsertit 21.9. ja 19.10. soitettiin vastavalmistuneessa yliopiston musiikkitieteen laitoksen salissa. Ensimmäisen konsertin solistina yleisö sai tilaisuuden kuulla solistisoittimena harvinaista fagottia. Solistiteoksekseen illan solisti, Helsingin kaupunginorkesterin fagotisti Matti Tossavainen oli valinnut Vivaldin konserton fagotille ja kamariorkesterille e-molli. Konsertin muuna ohjelmana kuultiin Mozartin *Metsästyssinfonia* kamariorkesterille, Beethovenin sekstetto puhaltimille ja Gabrielin *Pian e Forte* vaskikuorolle, joka on tiettävästi musiikin historian ensimmäinen dynaamisia merkintöjä sisältävä teos. Toisen kamarikonsertin ohjelma oli lähinnä skandinaavista musiikkia esittelevä. Ruotsin säveltaiteen isäksi kutsutun Romanin *Drottningholm*-sarjan ja Berwaldin *Stor Septet*, B-duurisepteton lisäksi konsertissa kuultiin Telemannin *Kanarialintu*-kantaatti tenorille ja kamariyhtyeelle, jonka tenoriosuudesta vastasi Jyväskylän oma laulajalahjakkuus Aulis Tuimala.⁵⁷⁰

Syksyn kenties puhutuimmaksi konsertiksi nousi 7.11. järjestetty Neuvostoliiton lokakuun vallankumouksen 60-vuotisjuhlakonsertti. Konsertin järjestäjiä arvosteltiin jyrkästikin, ei suinkaan konsertin ohjelmiston, vaan konsertin aiheen vuoksi. Eri poliittiset tahot väittelivät kiivaasti joko konsertin puolesta tai vastaan. Konsertin ohjelma oli valittu hyvällä maulla luonnollisesti pelkästään venäläistä musiikkia sisältäväksi. Konsertin aloitti upeasti Jorma Svanströmin suosikkikappale Dmitri Šostakovitšin *Juhla-alkusoitto*, jota seurasi sellisti Seppo Laamasen takuuarma esitys Hatšaturjanin sellokonsertosta. Päätösnumerona kuultiin Prokofjevin kirpeä seitsemäs sinfonia. Orkesterin ainoassa niinsanotussa suuressa sinfoniakonsertissa seurakuntatalon salissa 16.11. orkesteri soitti vaativan ohjelman, joka sisälsi Borodin toisen sinfonian ja Tšaikovskin viulukonserton. Tuon teknisesti erittäin vaativan ja paljon esitetyn konserton solistina taituroi nuori lupaus Juha-Pekka Vikman.⁵⁷¹

⁵⁶⁸ KSML 30.9.1977

⁵⁶⁹ JKA JKO ko syksy 1977

⁵⁷⁰ JKA JKO ko syksy 1977

⁵⁷¹ JKA JKO ko syksy 1977

Orkesterin niukasta viihdetarjonnasta vastasi 28.10. hotelli Laajavuoressa järjestetty Punssikonsertti, jonka juontajana yleisön valloitti Raimo Lintuniemi asiantuntevilla ja hauskoilla tarinoillaan. Illan solistiosuudesta vastasi laulajatar Aino Takala. Konsertti ei valitettavasti saanut suurta yleisön suosiota. Oliko syynä konserttipaikaksi syrjäinen Laajavuori, kalliit lipunhinnat, kiinnostamaton ohjelma ja solistit, vai kaikki yhdessä? Joka tapauksessa, järjestäjien pettymykseksi sali jäi lähes tyhjäksi. Balettikonsertti 25.11. sensijaan veti väkeä runsaasti. Keski-Suomen Keskusammattikoulun sali täyttyi innokkaista baletin ystäväistä, eikä ihme, sillä tarjolla oli Suomen tanssitaiteen huippujen, Ulrika Hallbergin, Tarja Rannan, Aku Ahjolinna ja Jarmo Rastaa esityksiä venäläisten balettien suosikkinumeroista.⁵⁷²

7.4.2 Viihteen vuosi

Vuosi 1978 oli orkesterille tiivistä työnteon aikaa. Svanströmin tiukissa ohjaksissa vuoden aikana valmistettiin lukuisia konsertteja. Varsinkin kevätkaudella orkesteri konsertoi ainakin kolmesti kuukaudessa, tuokokuussa jopa neljästi. Syyskauden tahti oli hieman rauhallisempi, vaikka vilkas sekin. Yleisenä huomiona vuoden konserteista nousee esille erilaisten viihde- ja kansankonserttien entistä huomattavasti suurempi osuus. Orkesteri soitti yhteensä yhdeksän erilaista tuohon kategoriaan sopivaa konserttia vuoden 1978 aikana, joista konserteista jopa neljä vietiin maakuntakonsertteina myös muualle Keski-Suomeen. Lisäksi kamarikonserttien suuri määrä herättää huomiota: ne lisääntyivät edellisiin vuosiin verrattuna yli sadalla prosentilla. Vuoden 1978 aikana Jyväskylän kaupunginorkesteri soitti peräti seitsemän kamarikonserttia. Sinfoniakonsertteja oli luonnollisesti runsaasti myös, yhteensä kymmenen, joista kaksi uusittiin maakunnassa. Sinfoniakonserttien sekä viihde- ja kansankonserttien kesken puntit olivat vuoden 1978 aikana siis kutakuinkin tasan. Onneksi kamarikonsertit ja kaksi kirkkokonserttia kallistivat vaa’an klassisen musiikin puolelle, minkä musiikin esittäminen onkin nähdäkseni sinfoniaorkesterin ensisijainen tehtävä.

Orkesterin kaikki konsertit muutamaa lukuunottamatta johti kapellimestari Jorma Svanström. Muista kapellimestareista mainittakoon erittäin maineikas Jussi Jalas, huilisti-kapellimestari Ilpo Mansnerus, tšekkiläinen Jaroslav Broz, sekä viihdekonsertteja johtaneet Arno Raninen ja

⁵⁷² JKA JKO ko syksy 1977

Kaj Chydenius. Vuoden 1978 ehdottomaksi klassisen musiikin huipputapahtumaksi nousi juuri kapellimestarilegenda Jussi Jalaksen vierailu entiseen kotikaupunkiinsa 22.3. Kun lisäksi konsertin erityisenä juhinnan kohteena oli 60 vuotta täyttävä säveltäjä Tauno Pylkkänen, ja kun sen solistina hurmasi Suomen laulajattarien kuningatar Anita Välkki, oli konsertin suosio taattu. Jyväskyläläisille esiteltiin toinen toistaan hienompia tulkintoja Pylkkäsen tuotannosta vuosien varrelta.

Vuoden solistikaarti oli kotimaispainotteinen. Ainoat varsinaiset ulkomaiset solistit olivat kansainvälinen sellovirtuoosi, Ruotsin radion sinfoniaorkesterin soolosellisti Franz Helmersson, jonka tulkinta Dvořákin sellokonsertosta kohautti yleisöä marraskuussa ja norjalainen pianisti Kjell Bækkelund, joka esitti maanmiehensä Griegin tunnetun pianokonserton maaliskuussa. Muut ulkomaiset solistit olivat Jyväskylässä työskenteleviä tai muualle Suomeen kotiutuneita ulkolaisia: unkarilaiset sukujuuret omaava, Jyväskylän kaupunginorkesterin entinen konserttimestari Lajos Garam soitti vuoden ensimmäisessä konsertissa 11.1. Sallisen viulukonserton, kaupunginorkesterin uusi tšekkihahvistus, tuleva konserttimestari Dagmar Prochazka valloitti 22.2. yhdellä Vivaldin lukuisista viulukonsertoista, 10.5. konservatorion tuore viulunsoitonopettaja, venäläinen David Oistrahin oppilas Ludmila Schramkova esittäytyi Šostakovitšin väkevän ensimmäisen viulukonserton tulkkina ja 21.9. konsertin solistina Přemysl Vodička, orkesterin silloinen konserttimestari, soitti Vivaldin kaikki neljä *Vuodenaika*-konserttoa.⁵⁷³

Orkesterin muut solistit olivat kotimaisia kärkinimiä. Vuoden aikana Jyväskylässä kuultiin huilisti Matti Heliniä, alttoviulisti Mauri Pietikäistä, pianisti Matti Raekalliota, sellisti Erkki Rautiota, viulisti Seppo Tukiaista sekä laulajista jo mainitun Anita Välkin lisäksi Päivi Heikinheimoa, Irma Urrilaa ja Sinikka Sokkaa. Paikallisista taitajista vuonna 1978 taitojaan esittelivät ainoastaan Jyväskylän omat klarinettivirtuoosit Timo Mahlamäki ja Jarmo Munter.⁵⁷⁴

Konserttien klassisen musiikin tarjonta oli kaikin puolin hyvin monipuolista; jokaiselle oli tarjolla varmasti jotakin mieleistä kuultavaa. Kevään ensimmäisissä konserteissa keskityttiin pohjoismaisen musiikin esilletuomiseen. Orkesteri soitti norjalaissäveltäjä Griegin

⁵⁷³ JKA JKO ko 1978

⁵⁷⁴ JKA JKO ko 1978

tuotannosta pianokonsertton a-molli, *Sarjan Holbergin ajoilta* jousiorkesterille ja *Sigurd Jorsalfarin*. Berwaldia orkesteri muisti yhdellä teoksella, alkusoitolla. Lisäksi konserteissa kuultiin Larssonin konsertto alttoviululle ja orkesterille sekä Nielsenin *Pieni sarja* jousille. Suomalaista musiikkia ei myöskään unohdettu: orkesteri soitti kevätkaudella Sibeliuksen kuudennen sinfonian ja *Pelléas ja Mélisande* -sarjan, Sallisen viulukonsertton, Rautavaaran sellokonsertton ja Ringbomin seksteton. Syyskaudella pohjoismaisista sävellyksistä ohjelmaan oli valittu ainoastaan Sibeliuksen ensimmäinen sinfonia ja viulukonsertto sekä Rautavaaran *Pelimannit*-sarja. Joulukonsertissa esitettiin lisäksi Pekka Kostiaisen kantaatti *Cantica Socii* kaksoiskuorolle.⁵⁷⁵

Kevätkauden pohjoismaisen alun jälkeen keskityttiin venäläisen ja slaavilaisen musiikin esittämiseen. Ensinmainituista orkesteri soitti konserteissaan Rimski-Korsakovin *Venäläisen pääsiäisen*, Šostakovitšin ensimmäisen viulukonsertton sekä Tšaikovskin kuudennen sinfonian ja ensimmäisen pianokonsertton. Slaavilaista väriä kauteen toivat Janáčekin *Sinfonietta* ja Dvořákin sellokonsertto. Myös muita suuria teoksia oli orkesterin ohjelmistossa vuoden 1978 aikana. Yleisöä hellittiin esimerkiksi Brahmsin *Saksalaisella sielunmessulla* ja neljännellä sinfoniolla, Schumannin ensimmäisellä, sekä Dvořákin että Schubertin yhdeksänsillä sinfonioilla.⁵⁷⁶

Orkesterin kamarikonserttien barokin ajan teoksista kuultiin lukuisia Vivaldin konserttoja ja concerto grossoja sekä muutamia Bachin, Händelin ja Corellin teoksia. Kamarikonserttien muina teoksina orkesteri esitti muun muassa Stamitzin sekä Weberin klarinettikonsertot, Schubertin okteton ja Richard Straussin *Serenadin* puhaltimille.⁵⁷⁷

Orkesterin viihteellinen tarjonta oli niin ikään huomattavan runsasta ja kirjavaa. Orkesteri teki yhteistyötä 15.2. konsertissa Luonetjärven varuskuntasoihtokunnan kanssa järjestämällä sykkähdyttävän puhallinviihdekonsertin. M. A. Numminen ja Jani Uhlenius vierailivat 12.4. orkesterin solisteina, jolloin urakoitiin peräti kaksi erilaista konserttia, lasten- ja viihdekonsertit, saman päivän aikana. Suosittu esiintyjäpari veti Yliopiston salin täyteen innokkaita kuulijoita kumpaankin konserttiin. Perinteisen vappumatinean solistiksi ja juontajaksi oli saatu Auvo Nuotio. Syyskauden varsinainen ainoa viihdekonsertti oli Arno

⁵⁷⁵ JKA JKO ko 1978

⁵⁷⁶ JKA JKO ko 1978

Ranisen johtama 30.11. järjestetty konsertti, jonka solistina hehkui viihdelaulun tunnettu ammattilainen Monica Aspelund. Muista viihteellisimmistä konserteista mainittakoon esimerkiksi jo perinteeksi muodostunut balettikonsertti, jossa lavalla liitelivät Suomen kansallisoopperan baletin tanssijat. Myös työväenkonsertti sekä ooppera- ja operettikonsertit laskettaneen orkesterin viihteellisiin konsertteihin.⁵⁷⁸

7.4.3 Jussi Jalas jälleen Jyväskylässä

Vuoden 1979 konserttitarjonnasta on vaikea löytää mitään erityisiä uusia linjauksia. Svanströmin jo tutuksi tullut tapa suunnitella monipuolisia ohjelmia jatkui edelleen. Kotimaisuus näkyi yhä niin teos- kuin solistivalinnoissa. Samoin kamari- ja viihdekonserteilla oli merkittävä osuus konserttiohjelmistossa niin kuin ennenkin. Vierailevien kapellimestareiden osuus lisääntyi hieman edellisvuotisista; kaupunginorkesterin johtajakorokkeella nähtiin vuoden aikana muun muassa kapellimestarit Tapio Koivukoski, Pertti Pekkanen, Juhani Numminen ja Ilkka Kuusisto. Jyväskylän kaupunginorkesterin ensimmäinen musiikinjohtaja Jukka Hapuoja johti orkesteria syksyllä peräti kolmen konsertin verran ja saatiinpa kaupunkiin vierailulle jälleen myös maestro Jussi Jalas, joka johti konsertin Aleksis Kiven päivänä 10. lokakuuta. Konsertin solistina baritonitähtemme Jorma Hynninen kajautti ilmoille Mahlerin *Lieder eines fahrenden Gesellen* -teoksen ja Sibeliuksen *Tulen synnyn* solistiosuuden. Konsertissa avusti Mieskuoro Sirkat. Orkesterin päänumerona kuultiin maestro Jalaksen sisäistynyt tulkinta Schumannin ensimmäisestä sinfoniasta.⁵⁷⁹

Kaupungissa vieraili vuoden aikana edellisvuosia useampia ulkomaisia solisteja, joista tunnetuin lienee viulistikuuluisuus Valeri Klimov, joka ponnahti maailmanmaineeseen jo vuonna 1958 voittamalla ensimmäiset Tšaikovski-kilpailut. Sitten hän valittiin jo legendaksi muodostuneen David Oistrahin manttelinperijäksi Moskovan konservatorion viulunsoiton professoriksi. Klimovin tulkinta Hatšaturjanin viulukonsertosta 8.2. muistetaan vieläkin erityistapauksena Jyväskylän musiikkielämässä. Ulkomaisista tähdistä kaupungissa vierailivat vuoden aikana myös norjalaiset viulisti Órnulf Boye Hansen ja käyrätorvisti Ib Lanzky-Otto. Suomalaisista solisteista mainittakoon laulajattaret Taru Valjakka ja Päivi Heikinheimo, viulisti Simo Vuoristo, sellistit Marja Noras ja Pauli Heikkinen, kontrabasisti

⁵⁷⁷ JKA JKO ko 1978

⁵⁷⁸ JKA JKO ko 1978

Teppo Hauta-Aho, harpisti Marjatta Haahti, kitaristi Seppo Siirala, cembalisti Kari Jussila sekä pianisti Annikka Konttori. Jyväskyläläisistä solisteista mainittakoon orkesterin lyömäsoitintaiteilija Reijo Hämäläisen, oboisti Tauno Hämäläisen ja pianisti German Danileikon ansiokas osuus orkesterin konserttiohjelmissa.⁵⁸⁰

Orkesterin vuosi alkoi 11.1. tuttuun tapaan myös suomalaista musiikkia sisältävällä konsertilla: Sibeliuksen *Tapiolan* ja *Luonnottaren* lisäksi orkesteri soitti myös Brahmsin toisen sinfonian. Muissa konserteissa kotimaisesta tuotannosta olivat esillä muun muassa Sibeliuksen toinen ja neljäs sinfonia, *Bardi*, *Luonnotar*, *Romanssi C*, *Kevätlaulu* sekä *Pohjolan tytär*, Sallisen kolmas sinfonia, Rautavaaran *Taiteilijan muotokuva määrättyllä hetkellä*, Bashmakovin *Concerto da camera n:o 2* ja Pylkkäsen *Kuoleman joutsen*. Erityismaininnan ansainnee Kostiaisen viulukonsertto, jonka kantaesityksen 28.11. tulkitsi kaupunginorkesterin entinen konserttimestari Simo Vuoristo.⁵⁸¹

Muu ohjelmisto oli sopiva sekoitus tuttua ja turvallista sekä uutta ja vierasta. Orkesteriohjelmiston peruskivistä, Beethovenin sinfonioista, kuultiin vuoden aikana kuudes. Saman säveltäjän kolmas pianokonsertto sekä oktetto kuuluivat myös vuoden aikana esitettyjen teosten joukkoon. Tšaikovskin ensimmäinen sinfonia, *Talvisia unelmia*, soitettiin sydäntalvella 22.2. ja Franckin sinfonia d-molli syksyllä 12.9. Myös Mozartin *Jupiter*-sinfonia kuultiin esimerkkinä klassisesta orkesteriohjelmasta. Hieman tavanomaisuudesta poikkeavia teoksia oli sijoitettu kausiohjelmaan piristämään kuulijoita. Richterin sinfonia D-duuri, Debussyn *Printemps* ja *Tanssi*, Glazunovin *Vuodenajat*, Stravinskyn *Pulcinella*-sarja ja Coplandin *Outdoor*-alkusoitto ovat esimerkkejä melko harvoin kuulluista teoksista. Solistinumeroina kuultiin lisäksi koko joukko mielenkiintoisia konserttoja mitä parhaimpina esityksinä: Fartei Valenin viulukonsertto Órnulf Boye Hansenin soittamana, Lalon sellokonsertto Pauli Heikkisen tulkitsemana, Romanin oboekonsertto Tauno Hämäläisen näkemyksenä, Richard Straussin käyrätorvikonsertto Ib Lanzky-Oton soittamana, Dragonetin kontrabassokonsertto Teppo Hauta-Ahon tulkitsemana, Crestonin marimbakonsertto Reijo Hämäläisen esityksenä ja Bruchin *Kol Nidrei* -teos sellisti Marja Noraksen soittamana.⁵⁸²

⁵⁷⁹ JKA JKO ko 1979

⁵⁸⁰ JKA JKO ko 1979

⁵⁸¹ JKA JKO ko 1979

⁵⁸² JKA JKO ko 1979

Kun edelläkerrottuun klassisen musiikin tarjontaan lisätään vielä mitä värikkäin viihdemusiikin kimara, ei kukaan voi olla eri mieltä siitä, että orkesteri yritti todella tarjoilla mahdollisimman monipuolisen musiikillisen aterian yleisölleen. Viihteellisen musiikin tarjonnasta mainittakoon perinteinen vappumatinea, työväenkonsertti, kaksi viihde- sekä ooppera- ja operettikonserttia ja lastenkonsertti. Unohtaa ei tietenkään sovi myöskään varsinaisen konserttitarjonnan ulkopuolelle jääviä esiintymisiä koululaiskonsertteineen ja työpaikkavierailuineen, joilla kaupunginorkesteri lisäsi huimasti kuulijakuntaansa ja hankki varmasti myös uusia ystäviä itselleen.

7.4.4 ”Jorkan” viimeinen kevät

Kevät 1980 oli kapellimestari Svanströmin, ”Jorkan”, kuten häntä tuttavallisemmin kutsuttiin, kapellimestarikauden viimeinen jakso. Kausi oli musiikillisesti hyvin täysipainoinen, ja ehkäpä hivenen vähemmän viihteellinen edellisiin verrattuna. Kevyitä konsertteja oli kauden aikana ainoastaan kolme: kuultiin vain perinteiset baletti- ja työväenkonsertit sekä vappumatinea. Kevään huikean kahdeksantoista konsertin joukkoon mahtui siis viisitoista klassista konserttia, joista yksi oli kapellimestari Einari Kropsun johtama kirkkokonsertti 18.3. Toisen kirkkokonsertin vain paria viikkoa myöhemmin, 2.4. Svanström johti itse. Molempien konserttien ohjelma, Dvořákin *Stabat Mater* ja Bachin *Johannespassio*, keräsivät Taulumäen kirkon täyteen pääsiäisajan hiljentämiä kuulijoita. Einari Kropsun johtaman konsertin lisäksi kevään ainoa kapellimestarivieras oli Eero Bister 7.5.⁵⁸³

Kapellimestari Svanströmin tapa aloittaa vuosi suomalaisella ohjelmalla, ei enää jatkunut. Ensimmäisessä konsertissa 9.1. kuultiin poikkeuksellisesti kansainvälistä musiikkia: Berlioz’n alkusoitto oopperasta *Roomalainen karnevaali*, Hrennikovin toinen sinfonia sekä pianisti Stanislav Knorin tulkitsema Saint-Saënsin toinen pianokonsertto. Vasta toiseen konserttiin 16.1. kapellimestari oli valinnut ohjelmaksi suomalaista: Kokkosen neljännen sinfonian sekä jyvaskyläläissäveltäjä Pekka Kostiaisen konserton sellolle ja orkesterille, jonka erinomaisena tulkkina toimi säveltäjän luottosellisti Heikki Rautasalo. Kauden muussa ohjelmassa kotimaisuus näkyi vain siellä täällä, vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Venäläinen musiikki sai keväällä 1980 huomattavan jalansijan ohjelmassa. Jo mainitun Hrennikovin sinfonian lisäksi orkesteri soitti useita Tšaikovskin teoksia, esimerkiksi viidennen sinfonian,

⁵⁸³ JKA JKO ko kevät 1980

jonka Svanström oli valinnut viimeiseen konserttiinsa 21.5. Lisäksi kuultiin myös Šostakovitšin toinen sinfonia, Prokofjevin toinen viulukonsertto Ludmila Schramkovan tulkitsemana ja Stravinskyn oktetto puhaltimille. Muu ohjelmisto oli myös erittäin monipuolista, mukaan mahtui niin klassista, romanttista, impressionistista kuin moderniakin musiikkia. Säveltäjänimiä kauden ohjelmistoluettelossa oli kenties enemmän kuin koskaan. Yleisöä hellittiin Haydnilla, Mozartilla, Mendelssohnilla, Saint-Saënsilla, Berlioz'lla, Ravelilla, Mahlerilla, jopa Wagnerilla ja monella muulla. Svanström kruunasi kapellimestarikautensa kevään 1980 aikana; ohjelma oli ensiluokkaisen monipuolinen ja tyylikäs, kiinnostava ja haastava.

Kevään solistit olivat suomalaisia lukuunottamatta 9.1. konsertin Saint-Saënsin toisen pianokonserton tulkitsijana toiminutta pianisti Stanislav Knorria ja kevään viimeisessä konsertissa Beethovenin viulukonserton soittanutta Michael Grubea. Muutenkin Svanströmin viimeinen kevät keskittyi esittelemään myös jyvaskyläläisiä nuoria solisteja entistä enemmän. Heistä mainittakoon nuoret instrumentalistit, pianistit Jaana ja Heini Kärkkäinen, viulisti Leila Forstén sekä orkesterin oma huilistilupaus Juha Johansson. Myös nuorten laulajattariemme kärkeä edustanut Lini Vainio solistitehtävineen pääsi jopa kahdesti esille. Kevään muista solisteista mainittakoon laulajat Heljä Angervo, Ritva Auvinen ja Caj Ehrstedt, viulisti Olavi Pälli, sellistit Heikki Rautasalo ja Veli-Pekka Bister sekä kontrabasisti Olli Kosonen.⁵⁸⁴

Jonkinlaisena yhteenvetona edellisistä todettakoon, että kapellimestari Jorma Svanströmin viimeinen kevät orkesterin johdossa oli ohjelmistoltaan vertaansa vailla. Sensijaan solistivalinnat, yksittäisiä solisteja millään lailla väheksymättä, olivat jääneet toissijaisiksi seikoiksi. Ehkäpä Svanström halusi jättää itsestään muistoksi kuvan kapellimestarista, joka ensinnäkin laajensi orkesterin repertuaaria, ja joka toisaalta kannusti paikallisia taitajia ja erityisesti nuorta polvea eteenpäin uran alkutaipaleella. Tätä kuvaa vahvistaa myös Svanströmin aktiivinen toiminta koko kaupungin musiikkielämän ja erityisesti nuorison musiikkikasvatuksen kehittämiseksi. Svanströmin toimintaa arvioitaessa hänet onkin nähtävä paitsi orkesterin kouluttajana, myös hyvin merkittävällä tavalla Suomen Ateenan sivistyselämän kehittäjänä.

⁵⁸⁴ JKA JKO ko kevät 1980

7.5 Uusi mies ohjaksiin

Jyväskylän kapellimestarin virka julistettiin avoimeen hakuun alkuvuodesta 1980. Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä yhteensä neljä; Jorma Svanström, Kyösti Haatanen, Olavi Nieminen ja Stephen Culpertson olivat kiinnostuneita kaupunginorkesterin johtajan tehtävistä. Kuultuaan sekä orkesterin, kapellimestari Jorma Panulan että musiikkitieteen professori Timo Mäkisen lausunnot asiasta, musiikkijaosto päätti yksimielisesti kokouksessaan 5.2. ehdottaa kapellimestari Kyösti Haatasta valittavaksi uudeksi määräaikaiseksi Jyväskylän Kaupunginorkesterin kapellimestariksi.⁵⁸⁵ Kaupunginhallituksen kokouksessa 25.2. Haatanen valittiinkin äänestyksen jälkeen edellä mainittuun tehtävään seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Kilpaileva ehdokas oli sosiaalidemokraattien kannattama orkesterin entinen kapellimestari Jorma Svanström, joka hävisi Haataselle neljällä äänellä.⁵⁸⁶

Uusi kapellimestari oli orkesterille tuttu ennestään; olihan hän ollut orkesterin sekä viulistina että alttoviulistina vuosina 1968–71, jonka jälkeen hän oli lähtenyt Helsinkiin jatkaakseen opintojaan Jorma Panulan kapellimestariluokalla. Koko opiskeluaikansa Haatanen työskenteli säännöllisesti kaikissa Helsingin orkestereissa, mikä täydensi hänen kapellimestariopintojaan mitä parhaalla tavalla. Saihan hän näin tilaisuuden seurata aitiopaikalta, orkesteripultista, maailmankuulujen kapellimestareiden toimintaa.⁵⁸⁷ Jo edellisen kerran Jyväskylän kaupunginorkesterin määräaikaista tointa täytettäessä vuonna 1977 Kyösti Haatanen oli ollut mukana mittelöissä ja vaikka musiikkilautakunta silloinkin valitsi hänet ykkösehdokkaaksi⁵⁸⁸, kaupungin päättäjät halusivat kuitenkin toimeen kapellimestari Jorma Svanströmin⁵⁸⁹. Kuluneen kolmivuotiskauden aikana Haatanen oli saanut lisää mainetta ja arvostusta nimenomaan johtamalla menestyksekkästä Savonlinnan Oopperajuhlakuoroa. Haatanen taitoa arvostettiin yleisesti, hänen kapellimestarikykyihinsä uskottiin ja niinpä hänet haluttiin kutsua Jyväskylän orkesterin johtoon.

⁵⁸⁵ JKA MJ 5.2.1980, § 23.

⁵⁸⁶ JKA KH 25.2.1980 § 430.

⁵⁸⁷ Haatanen 18.10.2004

⁵⁸⁸ JKA MLK 11.11.1976, § 169.

⁵⁸⁹ JKA KH 20.12.1976, § 2962.

8 HAATASEN KAUSI 1980–1986

8.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Orkesterin hallinnon puolella toimistosihteerinä jatkoi tuttuun tapaan Lasse Allonen. Hän oli luonut orkesterin toiminnalle vakaan ja luotettavan pohjan. Rauhallisella olemuksellaan Allonen paneutui orkesterin kehittämiseen ja yhdessä musiikkijaoston kanssa, itse asiassa sen sihteerinä toimien, sai aikaan useita uudistuksia, jotka kehittivät paitsi orkesteria, myös koko kaupungin musiikkielämää. Vankkana tukena Allosella oli toimistovirkailija Marja-Liisa Itäranta (myöhemmin, vuosina 1982–1991 Marja-Liisa Puskala, vuodesta 1992- Mari Itäranta), joka valittiin tehtäväänsä syksyllä 1976⁵⁹⁰. Yhdessä tämä aisapari on työskennellyt ansiokkaasti niin myötä kuin vastamäessäkin jo kolmen vuosikymmenen ajan.

1980-luku oli orkesterin elämässä melko rauhallista aikaa. Mitään suuria hallinnollisia muutoksia ei tapahtunut ennen kuin vasta aivan vuosikymmenen lopulla vuonna 1989, jolloin orkesteri muuttui itsenäiseksi osakeyhtiöksi. Musiikkijaosto hoiti orkesterin, niin kuin koko kaupungin musiikkielämän asioita, parhaalla taidollaan. Orkesterin toiminta suunniteltiin käytössä olevien varojen puitteissa niin, ettei mitään suuria yllätyksiä suuntaan tai toiseen tullut. Pienen lisäävustuksen tarvetta esiintyi kuitenkin säännöllisesti, mikä lienee ollut taktinen käytäntö orkesterin määrärahojen lisäämiseksi. Kaupungin tuen jatkuva lisätarve oli ilmeinen, sillä totuus oli, että 80-luvulla orkestereiden saama valtion tuki oli pienentynyt koko ajan, jota korvaamaan tarvittiin kaupunkien ja kuntien apua. Valtionavun markkamäärä oli kyllä pysynyt samana, mutta inflaatio ja jatkuvasti kohonneet kustannukset aiheuttivat sen, että tuen reaaliarvo väheni. Suomen Muusikkojen liiton silloinen puheenjohtaja Raimo Vikström totesi Muusikko-lehden⁵⁹¹ sivuilla saman asian ja vertasi lisäksi orkestereitten saamaa valtionapua musiikkioppilaitosten ja teattereiden vastaavaan: esimerkiksi teattereita valtio tuki vuonna 1981 peräti 26 miljoonalla markalla, mutta orkestereita vain kahdella. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n silloinen toiminnanjohtaja, ekonomi Anna-Maija Poussakin ampui kovilla pettäjän tielle lähtenyttä valtiovaltaa:

⁵⁹⁰ JKA MLK 16.9.1976, § 140.

⁵⁹¹ Muusikko 1982, 6-7

”80-luvulla avustussumma on pudonnut kuin lehmän häntä. Viime vuonna orkesterilaitoksen avustusta nostettiin 37 %:lla, mutta valtaosa tuesta ohjattiin sinfoniaorkestereiden ohi muualle. Tosiasia on, että valtionapu on pysynyt sinfoniaorkestereiden osalta samalla tasolla jo vuosia, joten inflaation ja kustannusten nousun myötä sen reaaliarvo on romahtanut.”⁵⁹²

Kaupunginjohtaja Jaakko Lovén herätti suurta kansallista huomiota alkuvuodesta 1985 puheillaan orkestereiden ja yleensä taideyksiköiden tulosvastuun lisäämisestä. Hän ehdotti niiden muuttamista osakeyhtiöiden tapaan toimiviksi yksiköiksi. Hänen mukaansa orkesteri saisi tietyn perusturvan kaupungilta ja valtiolta, mutta kaikki muu raha, mitä se onnistuisi hankkimaan, olisi vapaasti sen käytettävissä parhaaksi katsomallaan tavalla. Tämä johtaisi pakostakin siihen, että jokainen työntekijä aktivoituisi työnteossaan ja motivoituisi entistä enemmän.⁵⁹³ Musiikkijaosto keskusteli asiasta kokouksessaan 21.1. ja totesi ajatuksen orkesterin hallintomuodon muuttamisesta mielenkiintoiseksi⁵⁹⁴. Asiaa alettiin valmistella, mutta varsinaiseen hallintomuodonmuutokseen oli kuitenkin vielä pitkä aika; se toteutui vasta neljää vuotta myöhemmin, 1.1.1989.

Konserttitalon puute puhutti kaupunkilaisia, etenkin musiikkiväkeä, jatkuvasti. Suuret orkesterit kiersivät kiertueillaan Jyväskylän kaukaa siitä yksinkertaisesta syystä, ettei kaupungilla ollut tarjota niille sopivaa esiintymistilaa. Kaupungin oman orkesterin toimintaa salin puuttuminen oli vaikeuttanut jo vuosikausia; akustisesti surullisen kuuluisaan esiintymistilaan, yliopiston juhlasaliin päästiin harjoittelemaan vasta konserttia edeltävänä iltana, jolloin olisi pitänyt muutamassa tunnissa säätää orkesterin sointi salin mahdollisuuksia vastaavaksi.

Mielenkiintoisen lisän vuoden 1982 tapahtumiin toi Jyväskylän Konserttitalon tukiyhdistyksen perustaminen 18.3. Yhdistys perustettiin useiden konserttitalon puuttumisesta huolestuneiden eri alojen vaikuttajien toimesta. Yhdistyksen ensimmäiseen hallitukseen valittiin sen aktiivisimmat puuhamiehet ja -naiset: Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toiminnanjohtaja Anna-Maija Poussa, kaupunkineuvos Veli Järvinen, professori Timo

⁵⁹² KSML 8.12.1983

⁵⁹³ KSML 13.2.1985

⁵⁹⁴ JKA MJ 21.2.1985, § 19.

Mäkinen, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Erkki Vasama, arkkitehti Martti Jaatinen, varatuomari Timo Järvinen, kapellimestari Kyösti Haatanen, muusikko Mikko Oinonen ja opettaja Mauri Toiviainen. Yhdistyksen ainoa tavoite oli saada Jyväskylään 1980-luvun kuluessa vähintään tuhannen hengen konserttisali ja sen yhteyteen orkesterille omat harjoitus- ja muut työtilat.⁵⁹⁵

8.2 Orkesterin joukko vakiintuu

Orkesterin toiminta oli vakaata. Niukoin varoin yritettiin järjestää mahdollisimman korkeatasoista ohjelmaa kuulijoille. Avustajia jouduttiin yhä käyttämään etenkin jousistossa, joka oli aivan riittämätön edes kunnolliseen kamariorkesteri- saati sitten sinfoniaorkesteritoimintaan. Haatanen kapellimestarikauden alussa, vuonna 1981, orkesteri sai onneksi kolme lisävakanssia nimenomaan tätä puutetta täyttämään. Toimintansa aloitti muun muassa orkesterin ensimmäinen virallinen soolosellisti, Erkki Hirvikangas⁵⁹⁶, joka pysyi toimessaan aina vuoteen 1985, jolloin hän siirtyi vastaavaan tehtävään Joensuun kaupunginorkesteriin. Hirvikankaan tilalle orkesterin soolosellistiksi valittiin sellisti Juha Malmivaara⁵⁹⁷, joka oli ennestään tunnettu Haitto-triosta, jossa viulua soitti Suomeen palannut viululegenda Heimo Haitto. Myös orkesterin kakkosviulu sai uuden äänenjohtajan edellisen, Pekka Häkkisen siirryttyä ensimmäisen viulun soittajaksi⁵⁹⁸. Tšekkiläinen Karel Kadic toimi väliaikaisena tuossa tehtävässä yhden soitantokauden⁵⁹⁹, jonka jälkeen toimeen valittiin Helsingistä kaupunkiin muuttanut Arto Nironen⁶⁰⁰. Luvattomien poissaolojen vuoksi toimestaan myöhemmin erotetun Nirosen tilalle palkattiin väliaikaiseksi toimenhaltijaksi helsinkiläinen Liisa Karikuusi-Pihlaja, joka oli toiminut jo syksyn 1981 ajan toisen viulun varaäänentohtajana, ja jonka aviomies, käyrätorvisti Pasi Pihlaja oli orkesterin cornoryhmän varaäänentohtaja⁶⁰¹. Viulisti Pekka Sointu peri puolestaan Karikuusi-Pihlajan toisen viulun varaäänentohtajan paikan⁶⁰².

⁵⁹⁵ KTT 18.3.1983

⁵⁹⁶ JKA KH 27.8.1980 § 64.

⁵⁹⁷ JKA MJ 21.2.1985, § 18.

⁵⁹⁸ JKA MJ 17.1.1980, § 9.

⁵⁹⁹ JKA MJ 17.1.1980, § 9; JKA MJ 8.5.1980, § 73.

⁶⁰⁰ JKA MJ 19.3.1981, § 17.

⁶⁰¹ JKA KH 27.8.1980 § 64.

⁶⁰² JKA MJ 17.11.1982, § 109.

Haatasen kauden puolessa välissä, vuonna 1983 orkesterin ensiviulun äänenjohtajan toinen vakanssi muutettiin toisen konserttimestarin toimeksi⁶⁰³. Koska julkisella koesoitolla ei löytynyt toimeen sopivaa henkilöä, sitä hoitivat väliaikaisilla kiinnityksillä sekä puolalainen Kestutis Pocius⁶⁰⁴ että tšekkiviulisti Stanislav Prochazka⁶⁰⁵. Toisen, tällä kertaa kutsumenettelyllä suoritettuna koesoiton ainoa ehdokas oli jo paljon mainetta niittänyt jyväskyläläisviulisti Harri Forstén, joka saikin paikan orkesterin toisena konserttimestarina keväällä 1986⁶⁰⁶. Muutamaa vuotta myöhemmin, vuonna 1989, Forsténin toiminimike muutettiin vuorottelevaksi ensimmäiseksi konserttimestariksi⁶⁰⁷ ja vuonna 1993 edelleen ensimmäiseksi konserttimestariksi⁶⁰⁸, missä toimesta hän jatkaa nykyäänkin ansiokasta toimintaansa.

Vuonna 1983 orkesterin toisen viulun äänenjohtaja vaihtui jälleen, samoin kuin käyrätorven varaäänentohtajakin. Pääkaupunkiin muuttaneen pariskunta Pihlajan tilalle valittiin toiseen viuluun Marjo Bister-Majala⁶⁰⁹ ja käyrätorven avoimeksi jääneeseen toimeen Juha Keskinen⁶¹⁰. Samana vuonna vaihtui myös trumpetin äänenjohtaja, kun Esko Loposen⁶¹¹ tilalle orkesteriin valittiin keuruulaissyntyinen Mailis Tapola (nykyinen Ben Romdhane)⁶¹², joka on tiettävästi vieläkin ainoa naispuolinen trumpettivakanssin haltija Suomen ammattiorkestereissa. Vuonna 1984 orkesterin toisen viulun varaäänentohtajaksi vaihtui Tero Majala⁶¹³, äänenjohtaja Marjo Bister-Majalan puoliso. Orkesteri kasvoi myös vuonna 1985, jolloin ykkösviuluun saatiin uudeksi soittajaksi Pirkko Korhonen⁶¹⁴, kaupungin oma kasvatti.

Uusista vakansseistakin huolimatta jokaiseen konserttiin tarvittiin yhä avustajia, joita onneksi oli jo tuohon aikaan melko hyvin tarjolla omalla paikkakunnalla. Konservatorion sitkeä työ orkesterimuusikoitten kouluttamiseksi oli kantanut hedelmää; jo nyt oltiin omavaraisia avustajien palkkaamisessa, eikä enää tarvinnut turvautua jatkuvasti ulkopaikkakuntalaisten apuun. Muutamat edistyneimmät konservatorion opiskelijat toimivat opintojensa ohella myös

⁶⁰³ JKA MJ 13.7.1983, § 65.

⁶⁰⁴ JKA MJ 16.10.1984, § 90.

⁶⁰⁵ JKA MJ 26.3.1986, § 31.

⁶⁰⁶ JKA MJ 23.4.1986, § 47.

⁶⁰⁷ JKA JOOY 2.2.1989, § 8.

⁶⁰⁸ JKA JOOY 16.9.1993, § 28.

⁶⁰⁹ JKA MJ 8.6.1983, § 57.

⁶¹⁰ JKA MJ 8.6.1983, § 58.

⁶¹¹ JKA MJ 13.7.1983, § 69.

⁶¹² JKA MJ 14.10.1983, § 84.

⁶¹³ JKA MJ 18.5.1984, § 42.

orkesterissa ja siitä hyötyivät paitsi orkesteri, myös nuo nuoret soittajat, jotka saivat paljon arvokasta kokemusta ammattimaisesta orkesterityöstä. Muutaman vuoden sisällä osa noista niin sanotuista vakituisista avustajista oli jo sijoittunut vapaisiin vakansseihin kukin vuorollaan edellä kerrotun mukaisesti: sellisti Mikael Hintze väliaikaisena jo vuonna 1981, vakinaistettuna vuodesta 1984, viulistit Tero Majala vuonna 1984, Pirkko Korhonen vuonna 1985 ja Harri Forstén vuonna 1986 ja hieman myöhemmin, kapellimestari Boughtonin kaudella toimen saivat myös Marja Kajova (nykyinen Naukkarinen) vuonna 1987⁶¹⁵ toisesta viulusta ja Jari Tossavainen vuonna 1988⁶¹⁶ ensimmäisestä viulusta.

Haatasen kauden heikohkosta vakanssikehityksestä huolimatta orkesteri järjestäytyi entisestään ja se vakiintui pysyväksi kokonaisuudeksi. Enää eivät soittajat siirtyneet kovinkaan helposti muihin orkestereihin, vaan asettuivat Jyväskylään jäädäkseen. Syynä tähän oli varmasti ainakin osaltaan se, että Suomen koko orkesterilaitoksen ”hullut vuodet” olivat ohi; kullakin orkesterilla oli ollut kasvupyrähdyksensä, eikä niihin enää tullut avoimia paikkoja uusille muusikoille läheskään samaan tahtiin kuin edeltävinä vuosina. Orkesterit vakiintuivat kukin laisekseen. Suomen orkesterilaitoksen 60-luvulla alkanut nousukausi oli päättynyt; valtio ja kunnat keskittyivät vain orkestereiden toiminnan ylläpitämiseen kehittämisen sijasta ja niiden intressit suuntautuivat nyt entistä enemmän musiikkikasvatukseen puoleen.

8.3 Haatasen päälinjaukset

Kyösti Haatasen aloittaessa toimintansa Jyväskylän kaupunginorkesterin kapellimestarina vuonna 1980 orkesterilaisten odotukset olivat jälleen korkealla. Uusi kapellimestari toi tervetullutta vaihtelua työntekoon ja uutta verta ohjelmistonsuunnitteluunkin. 1970- ja osin vielä 1980-luvullakin orkesterin kapellimestarina toimi lähes joka konsertissa sama henkilö. Määrärahoja vierailevien kapellimestareiden palkkaamiseksi oli niukasti ja orkestereitten omat, määräaikaisessa toimessaan olevat kapellimestarit johtivat muutamia poikkeuksia lukuunottamatta vuoden kaikki konsertit. Tätä taustaa vasten olikin hyvin ymmärrettävää, että kapellimestarin kasvot kuuluivat nopeasti orkesterilaisten silmissä. Myös kapellimestarien itsensä into kehittää orkestereitaan laimeni vuosien kuluessa ja he väsyivät helposti ainaiseen

⁶¹⁴ JKA MJ 21.2.1985, § 18.

⁶¹⁵ JKA MJ 18.2.1987, § 14.

samaan: sama pieni orkesteri samoine puutteineen ja ainaisine niukkoine taloudellise resursseineen. Jyväskylässä tilanne oli kuvatun kaltainen ja uudelta kapellimestarilta odotettiin paljon. Innokas kapellimestari Kyösti Haatanen, aloitti toimintansa suurin toivein ja orkesteri otti hänet avosylin vastaan.

Kapellimestari Haatanen halusi panostaa erityisesti orkesterin tekniseen kehittämiseen. Hän halusi rauhoittaa orkesterin elämää vähentämällä konsertteja ja syventymällä harjoittamaan jokaisen konsertin ohjelmaa huolella. Tavaksi tulikin, että yhtä konserttia varten harjoiteltiin peräti kaksi viikkoa. Uudistus vähensi luonnollisesti orkesterin esiintymisten kokonaismäärää, mutta sinfoniakonserttien määrä todellisuudessa lisääntyi. Kamari- ja viihdekonsertteja oli sensijaan huomattavasti aikaisempaa vähemmän. Haatanen mielestä kaupunginorkesterin tehtävä oli nimenomaan klassisesta konserttitarjonnasta huolehtiminen, eikä niinkään viihteellisen musiikin esittäminen, jolle linjalle orkesteri oli edellisen kapellimestarin aikana painottunut hänen mielestään vähän liikaa⁶¹⁷.

Konserttien ohjelmisto oli monipuolisesti kaikenlaista musiikkia esittelevä. Svanströmin kauden suomalaisuuden ja skandinaavisuuden korostaminen ei jatkunut enää Haatanen kaudella, vaan pääpaino siirtyi enemmänkin klassisen musiikin perusteoksia esitteleväksi. Mukaan oli sijoitettu sopivassa suhteessa runsaasti myös kotimaista musiikkia, uusia sekä tuntemattomia sävellyksiäkin. Konserttien runko oli yleensä hyvin perinteinen alkusoittosolistikonsertto-sinfoniapohjainen. Yleisö oppi todella ymmärtämään sinfoniakonsertin rakenteen ja tuntemaan orkesterin perusteokset. Haatanen ohjelmistopolitiikka oli mitä ilmeisimmin oikeansuuntainen, koska hänen kapellimestarikautenaan sinfoniakonserttien yleisömäärä liki kaksinkertaistui Svanströmin kauteen verrattuna. Yleisö löysi jälleen konsertteihin, vaikka Kelon huippuvuosien yleisömäärästä jäätin kuitenkin vielä reippaasti. Myös orkesterin kokonaiskuulijamäärät laskivat jopa Svanströmin aikaisesta, mikä johtunee esiintymisten määrän puoliintumisesta. (Liite 2: Tilastot)

Yleisömäärien lisääntyminen selittynee paitsi hyvällä ohjelmistopolitiikalla, myös sillä, että orkesteri sai mahdollisuuden kutsua entistä useampia vierailevia kapellimestareita konserttejaan johtamaan. Uudet tuulahdukset maailmalta toivat piristystä niin orkesterille

⁶¹⁶ JKA JOOY 25.2.1988, § 4.

⁶¹⁷ Haatanen 18.10.2004

kuin yleisöllekin. Myös kapellimestari Haatanen piti orkesterin kehityksen ehdottomana edellytyksenä sitä, että mahdollisimman moni ammattimies pääsi antamaan ohjeensa orkesterille.⁶¹⁸ Haatanen kaudella orkesterin vierailijakapellimestareiden osuus nousi vähitellen vuotuisesta kolmesta kymmeneen. Niinsanotusta yhden kapellimestarin ajatuksesta alettiin loitota ja lähestyttiin nykyajan orkestereiden toimintatapaa, jossa ylikapellimestari tai taiteellinen johtaja vastaa orkesterin toiminnan pääpiirteistä, mutta ei johda itse läheskään kaikkia konsertteja. Haatanen ajatuksineen osoittautui olevan uudistuksellinen, vaikka hän melko perinteistä ohjelmistoa soittattikin.

Koululaiskonserttien merkitys korostui entisestään osana orkesterin työnkuvaa. Haatanen piti erittäin tärkeänä musiikkikasvatustoimintaa, mikä näkyi myös orkesterin työjärjestyksessä. Huippuvuonna 1984 orkesteri järjesti ennätykselliset 38 lasten- ja koululaiskonserttia, joista ainoatakaan ei viety maakuntaan⁶¹⁹. Toisin sanoen orkesteri kiersi vuoden aikana lähes kaikki kaupungin koulut pitäen useamman konsertin kerrallaan samalla koululla. Konserttien ohjelma oli monipuolisesti orkesterimusiikkia esittelevä: mukaan mahtui niin sinfoniakirjallisuuden klassikoita kuin viihdemusiikkiakin. Myös tuttujen lastenlaulujen laulaminen orkesterisäestyksellä innosti lapsia kovasti.

Kapellimestari Haatanen kauden viimeisinä vuosina orkesteria ja päättäjiä puhutti kovasti orkesterin ja teatterin välinen yhteistyö. Orkesteri haluttiin soittamaan teatterin operetteihin ja musikaaleihin osana omaa työtään. Ymmärrettävästi orkesteri ei ollut kovin innokas moiseen lähinnä teatterin ehdoilla toimivaan yhteistyöhön; se olisi halunnut itse olla mukana suunnittelemassa myös musiikillisesti korkeatasoista ohjelmaa ja näissä poliitikkojen ehdotuksen kaltaisissa ratkaisuissa se olisi jäänyt vain säästäjän asemaan. Operettisoitto nähtiin myös uhkana orkesterin omalle taiteelliselle toiminnalle; kaikki se aika, jonka orkesteri istuisi teatterimontussa, olisi poissa sen omasta konserttitoiminnasta. Kapellimestari Haatanen oli, vastoin orkesterin yleistä kantaa, poliitikkojen kanssa yhtä mieltä siitä, että Jyväskylän kaltaisessa pienessä kaupungissa tulisi voimavarat yhdistää ja hyödyntää mahdollisuus käyttää orkesteria teatterin opereteissakin⁶²⁰. Ajatus herätti soittajien keskuudessa melkoista vastustusta, vaikka osa orkesterin muusikoista oli vuosikausia hoitanut oman työnsä ohella myös teatterimuusikon töitä. Purnausta olikin heidän osaltaan nähtävä

⁶¹⁸ Haatanen 18.10.2004

⁶¹⁹ SSO tilastot 1984

enemmän lisäansioiden menettämisen pelosta kuin työmäärän mahdollisesta lisääntymisestä johtuvana. Vuonna 1986, juuri Haatasen kauden päättyessä, orkesteri määrättiin teatteriin soittamaan Kálmánin *Mustalaisruhtinatarta*. Orkesterin uusi, vuotta aikaisemmin valittu soolosellisti Juha Malmivaara, samoin kuin ensimmäinen konserttimestari Dagmar Prochazka oli vapautettu teatterisoittovelvollisuudesta, ja siksi juuri orkesteriin valittu toinen konserttimestari Harri Forstén istui ykkösoittajan paikalla operetin kaikki näytökset, joita oli vuoden 1987 aikana kaikkiaan 58⁶²¹.

8.4 Konserttitoiminnasta

8.4.1 Haatasen aloitus

Kapellimestari Kyösti Haatanen aloitti syksyllä 1980 työnsä orkesterin johtajana. Hän toteutti heti toiveensa harjoituttaa orkesterin ohjelmistot mahdollisimman hyvään kuntoon ennen esitystä, ja uudella systeemillä, konsertteja vähentämällä, yhtä konserttia varten jäi harjoitusaikaa lähes kaksi viikkoa. Se tarkoitti, että syyskaudella konsertteja järjestettiin vain kaksi kuukausittain ja koko kauden aikana yhteensä kahdeksan. Noista kahdeksasta konsertista kahteen saatiin vieraileva kapellimestari: 1.10. konsertin johti sellisti Heikki Rautasalo, joka toimi myös konsertin solistina yhdessä ystävänsä, sellisti Veikko Höylän kanssa ja 10.12. konsertin johti sittemmin maailmanmaineeseen noussut kapellimestari Osmo Vänskä. Rautasalon konsertin ohjelma sisälsi Händelin ja Vivaldin konsertot kahdelle sellolle, Brittenin *Simple Symphonyn* ja Sibeliuksen *Rakastava*-sarjan. Vänskän konsertin päänumerona kuultiin Schubertin kahdeksas sinfonia ja solistinumeroina Wieniawskin ensimmäinen viulukonsertto sekä Vivaldin konsertto kahdelle viululle, g-molli. Wieniawskin konserton tulkitsi bulgarialaissyntyinen viulisti Emil Kamilarov ja kaksoiskonserttoon mukaan tuli Kamilarovin vaimo, gruusialaissyntyinen Dina Schneidermann.⁶²²

Haatasen kauden avajaiskonsertti 17.9. sisälsi Mozartin ja Brahmsin musiikkia. Jyväskyläläispianisti Kirsti Huttusen soittaman Brahmsin ensimmäisen pianokonserton lisäksi Haatanen oli valinnut ohjelmaan Mozartin sinfonian n:o 36, *Linziläisen* ja alkusoiton

⁶²⁰ Haatanen 18.10.2004

⁶²¹ SSO tilastot 1987

opperasta *Idomeneo*. Seuraavassa Haatasen johtamassa konsertissa orkesteri paneutui jo vähän uudempaan ohjelmistoon Beethovenin neljännen sinfonian lisäksi. Viulutaitori Pyry Mikkolan tulkitsema Prokofjevin ensimmäinen viulukonsertto ja Rautavaaran *Canto I* olivat varmasti mielenkiintoista kuultavaa yleisölle. Kolmannessa konsertissaan Haatasen johtama orkesteri säesti unkarilaissyntyistä suurta Suomen ystävää, Amsterdamin Concertgebouwn soolosellisti Tibor de Machulaa, joka valloitti soittamalla Dvořákin sellokonserton. Kauden huipputapaukseksi nousseen konsertin toisena numerona kuultiin saman säveltäjän kahdeksas sinfonia. Syyskauden päätti Bachin *Jouluoratorion* kaksi ensimmäistä osaa, jonka esityksestä vastasi kaupunginorkesteri solisteineen kapellimestari Haatasen johdolla. Konsertin kuoro-osuudet hoituivat hienosti Musica- ja Studiokuoron vahvalla ammattitaidolla.⁶²³

Orkesterin muista konserteista mainittakoon puhallinmusiikin konsertti 26.11. kaupunginkirkossa ja orkesterin viihdekonsertti, jonka solistina lauleli Katri-Helena 12.11. Haatasen johtaman orkesterin säestämänä tuo kaikkien suomalaisten rakastama laulajatar tunnelmoi muun muassa suosikkikappaleensa *Syysunelman* ja *Katson sineen taivaan*⁶²⁴.

8.4.2 Karita Mattila kaksi kertaa Jyväskylässä

Vuoden 1981 konserttitarjonta oli erittäin monipuolista. Esitettävät teokset olivat mielenkiintoisia ja solistit vetovoimaisia. Erityisen huomion ansainnevat Lappeenrannan kovatasoisen laulukilpailun voittajien, sopraano Karita Mattilan ja lyyriinen basso Petteri Salomaan kaksi vierailua Jyväskylässä. Ensimmäinen niistä, konsertti 11.3. esitteli yleisölle kaksi nuorta lupaavaa laulajaa Mozartin, Rossinin ja Verdin aarioiden avulla. Toisessa konsertissa 29.6. kuultiin samoja solisteja sekä lyyristä tenoria Kimmo Lappalaista Haydnin *Luomisen* solistitehtävissä. Keskisuomalaisen kriitikko Ákos Papp ylisti heitä kaikkia ja erityisesti Karita Mattilalle hän povasi loistavaa tulevaisuutta: ”...Hänen äänensä on kerta kaikkiaan upea, ja uskon, että se täyttäisi maailman minkä tahansa konserttisalin, kirkon, tai oopperatalon!”⁶²⁵ Taisi olla kriitikolla melkoisesti ennustajan lahjoja!

⁶²² JKA JKO ko syksy 1980

⁶²³ JKA JKO ko syksy 1980

⁶²⁴ JKA JKO koo 12.11.1980

⁶²⁵ KSML 1.7.1981

Muutkin vuoden solistivieraat olivat erittäin korkeatasoisia ja vetovoimaisia: kukapa ei olisi halunnut kuulla viulun ihmelapsena tunnetuksi tullutta Heimo Haittoa, Sibelius-viulukilpailun voittajaa, suomalaisten lemmikkiä Liana Isakadzea tai Moskova-trion kuulua sellistiä, Mihail Homitzeria. Suomalaiset solistit edustivat myös aivan maamme huippua. Laulajista Taru Valjakka, Raili Viljakainen ja Ritva Oksanen edustivat jo hieman varttuneempaa ikäpolvea, pianisteista esillä oli Ralf Gothoni, huilisteista Mikael Helasvuo ja jyvaskyläläissolisteista sellisti Heikki Rautasalo ja urkuri Matti Vainio. Orkesterin omista muusikoista solistitehtävissä esiintyivät oboisti Tauno Hämäläinen, huilisti Juha Johansson, klarinetisti Timo Mahlamäki, käyrätorvisti Martti Taranto ja fagotisti Matti Miettinen.

Orkesterin johtajakorokkeelle kiipesi vuoden aikana Haatasen lisäksi usea muu kapellimestari. Ainoa ulkomaalainen kapellimestarivieras tuli Sveitsistä. Kansainvälistä mainetta runsaasti niittänyt kapellimestari Jacques Bodmer johti Mozart-painotteisen ohjelman 23.9. Kapellimestarina vielä nuori Ari Angervo vieraili kaupungissa 13.5. ja jyvaskyläläisille ennestään tuttu Paavo Rautio 18.11. Kaupunginorkesterin entiset kapellimestarit Ahti Karjalainen ja Onni Kelo nousivat myös kapellimestarikorokkeelle, Ahtisetä 14.10. johtaakseen kolmatta sinfoniaansa, lisänimeltään *Sääski*, ja Onni tulkitakseen Tšaikovskin neljättä sinfoniaa 18.2. Peräti kolme konserttia, Hintzen oppilaskonsertin, vappumatinean ja konservatorion oppilaskonsertin johti orkesterin entinen käyrätorvensoittaja Torsten Lindfors.⁶²⁶

Orkesterin ohjelmisto oli jälleen hyvin monipuolinen. Suurien sinfonioiden, Tšaikovskin neljännen, Sibeliuksen ensimmäisen, Brahmsin ensimmäisen, Beethovenin toisen ja Dvořákin seitsemännen lisäksi orkesteri paneutui usean Mozartin ja Haydnin sinfonian saloihin. Myös Karjalaisen kolmas sinfonia oli näyttävästi esillä orkesterin kausiohjelmassa; se esitettiin kaksi kertaa vuoden aikana, 14.1. ja 4.11. Samasta teoksesta orkesteri äänitti historiansa ensimmäisen äänilevyn, johon oli valittu myös teos toiselta jyvaskyläläissäveltäjältä, Pekka Kostiaiselta, jonka sellokonsertto nauhoitettiin Heikki Rautasalon tulkitsemana jälkipolville. Äänitys tehtiin vasta valmistuneessa Palokan seurakuntakeskuksessa, jonka akustiset ominaisuudet olivat äänitykselle kohtuullisen hyvät. Valitettavasti äänitysteknisistä syistä

⁶²⁶ JKA JKO ko 1981

nauhoitus epäonnistui ja levyille jäi ainoastaan dokumentaarinen arvo orkesterin ja Jyväskylän kaupungin historiaan.⁶²⁷

Orkesterin muu ohjelma noudatti varsin maltillista linjaa. Uutta musiikkia esitettiin Karjalaisen ja Kostiaisen lisäksi varsin vähän. Vain kaupunginteatterin uuden kapellimestarin, Tapio Louhensalon *Entree lugubre* kuultiin kantaesityksenä. Muilta osin ohjelma oli tuttua ja turvallista, taattua takuutavaraa. Ehkäpä liiankin, mene ja tiedä!

8.4.3 Jukka-Pekka Saraste ja Eri Klaskin Jyväskylässä

Vuoden 1982 konserttitarjonta jatkui pitkälti edellisvuosien tapaan. Konsertteja oli tosin hieman aikaisempaa enemmän; ehkäpä Haatasen toive saada harjoituttaa orkesteria rauhassa ja hioa sen teknisiä valmiuksia, oli tullut tyydytyksi ja konserttien määrää haluttiin nyt lisätä. Nimekkäät solistit ja kapellimestarit herättivät myös erityishuomion, samoin kuin jonkin verran lisääntyneet suuret sinfoniat ohjelmistossa, joista vuoden aikana kuultiin Brahmsin kolmas, Sibeliuksen viides, Schubertin kuudes, Mendelssohnin neljäs, Beethovenin viides ja Dvořákin yhdeksäs. Konsertit noudattivat tarkasti perinteistä kaavaa alkusoittoineen, konserttoineen ja sinfonioineen.⁶²⁸

Suomalainen uusi musiikki oli myös hieman aikaisempaa enemmän esillä vuoden ohjelmistossa. Esimerkiksi Rautavaaran *Cantus arcticus* linnunlauluääninauhoineen herkisti kuulijat 24.2. Vuoden aikana kuultiin myös Sallisen ja Kokkosen laulutuotantoa, Sermilän avantgardinen teos *Labor!*, Kostiaisen sinfonia jousille, Louhensalon laulusarja *Kuolleet vedet* Eeva-Liisa Mannerin runoihin ja monia muita. Myös Sibeliuksen tuotannosta tarjoihtiin makupaloja ja kuultiin myös nuorena nukkuneen Heikki Suolahden teos *Sinfonia Piccola*. Oman huomionsa ansainnee myös 21.4. Ahti Karjalaisen sävellyskonsertti, jossa sekä säveltäjä itse, että Kyösti Haatanen johtivat 75-vuotiaan säveltäjän tuotantoa. Laajasta teoskokonaisuudesta oli poimittu esitettäväksi jyväskyläläissoittajille sävelletty puhallinkvintetto, Suolahden musiikkileiriorkesterille tehty *Suolahti*-sarja, *Gratus* sekä konsertissa Seppo Laamasen esittämä Karjalaisen toisen sellokonserton kantaesitys.⁶²⁹

⁶²⁷ Haatanen 18.10.2004

⁶²⁸ JKA JKO ko 1982

⁶²⁹ JKA JKO ko 1982

Sinfoniaorkesterin vakiokirjallisuuden lisäksi yleisölle tarjoiitiin joitakin piristäviä, harvemmin kuultuja teoksia, joista mainittakoon esimerkkeinä amerikkalaissäveltäjä Charles Ivesin *The Unanswered Question*, Ibertin *Divertimento* sekä Elgarin sellokonsertto, jonka solistiosuudesta vastasi sellisti Pauli Heikkinen. Sama Elgarin konsertto esitettiin myös orkesterin vierailukonsertissa 10.11. Lahdessa, jossa muina numeroina kuultiin Kostiaisen sinfonia jousille ja Beethovenin kolmas sinfonia, *Eroica*.⁶³⁰

Orkesteri sai työskennellä myös useiden vierailevien kapellimestareiden johdolla vuoden aikana. Haataasen toive saada orkesterin eteen mahdollisimman monia johtajia toteutui jälleen. Vuoden ensimmäinen vieras oli puolalainen Poznanin Filharmonikkojen taiteellinen johtaja Renard Czajkowski, jonka harjoituttamana orkesteri esitti 3.2. Brahmsin kolmannen sinfonian, Beethovenin *Coriolanus*-alkusoiton sekä Tšaikovskin ensimmäisen pianokonserton nuori Juhani Lagerspetz solistinaan.⁶³¹ Konserttia ylistettiin vuolaasti ja erityisesti sen kapellimestarista pidettiin.⁶³² Muutamaa vuotta myöhemmin Czajkowski palasi Jyväskylään pariinkin otteeseen orkesterin päävierailijan roolissa.

Toinen merkittävä kapellimestarivieras saapui hänkin Suomenlahden eteläpuolelta. Virolaisen Estoniateatterin kapellimestari Eri Klas pysähtyi suurella Suomen-kiertueellaan johtamaan myös Jyväskylän kaupunginorkesteria 10.3. Konsertin ohjelmaan oli valittu tuttuakin tutumpi Mozartin 40. sinfonia, virolaissäveltäjä Heino Ellerin *Suomalainen virsi* sekä Beethovenin kolmoiskonsertto, jonka solisteina soittivat viulisti Jussi Pesonen, sellisti Heikki Rautasalo sekä pianisti Izumi Tateno. Keskisuomalaisen kriitikko, professori Timo Mäkinen, niin kuin varmasti myös muut kuulijat ja orkesterimuusikotkin olivat erittäin vaikuttuneita Klasin tavasta lähestyä musiikkia ja välittää se orkesterin kautta yleisölle⁶³³. Konsertista muodostui elämys kaikille ja se muistetaan yhä yhtenä parhaista orkesterin koskaan soittamista.

Muista vierailijoista erityishuomion ansaitsee vielä nuori nouseva kapellimestarikyky Jukka-Pekka Saraste, joka vieraili johtamassa kaupunginorkesteria 5.5. Nykyään

⁶³⁰ JKA JKO ko 1982

⁶³¹ JKA JKO ko 1982

⁶³² KSML 8.2.1982

⁶³³ KSML 12.3.1982

maailmanmaineessa kylpevän kapellimestarin ura oli tuolloin huimassa nousussa ja hänen työskentelynsä täsmällisyys herätti huomiota jo silloin. Sarasteen johtama Schubertin kuudes sinfonia kirjattiin orkesterin voittojen listalle.⁶³⁴ Kauden muut vierailevat kapellimestarit olivat jo ennestään tutut Pertti Pekkanen, Tapio Koivukoski ja Leon Spierer, joka vieraili kesällä 1982 jo toista kertaa kapellimestarina kouluttaen lähinnä orkesterin jousistoa entistä iskukykyisempään kuntoon. Lukuisien solistivierailujen ansiosta tämän Berliinin Filharmonikkojen luottokonserttimestarin ja Jyväskylän kaupunginorkesterin välille oli vuosien saatossa syntynyt erittäin lämmin suhde, jota kehitettiin nyt edelleen järjestämällä periodeja, joissa Spierer ohjasi orkesterin jousistoa vankalla kokemuksellaan. Orkesteri sai hänen mukanaan tervetulleen tuulahduksen eurooppalaisesta musiikkitraditiosta mitä miellyttävimmällä tavalla. Spierer'in mestarikursseja odotettiin suurella mielenkiinnolla ja niistä muodostui traditio, joka jatkui pitkälle 1990-luvulle saakka; olipa hän orkesterin päävierailijankin vuosina 1994–1996. Vuoden 1982 kesällä Spierer toi mukanaan Jyväskylään myös kollegansa, oboisti Lothar Kochin, joka paneutui puhaltajien erityisongelmiin samanaikaisesti kun Spierer työskenteli jousiston parissa.

Solistivieraat paria poikkeusta lukuun ottamatta olivat suomalaisia. Ensimmäinen kahdesta ulkomaisesta solistivieraasta oli ranskalainen viulisti, legendaarisen Jascha Heifetzin oppilas Pierre Amoyal, jonka temperamenttinen esitys Bruchin viulukonsertosta valloitti jyväskyläläisyleisön 29.9. Suvereeni instrumentin hallinta yhdistettynä lähes maagiseen lavakarismaan ei jättänyt ketään kylmäksi. Kun vielä instrumenttikin oli yksi maailman hienoimmista, Stradivariuksen ”Kohansky”, oli yleisö myyty⁶³⁵. Toinen kansainvälinen solistivieras oli alkujaan israelilainen, nykyisin Toronton yliopistossa alttoviuluprofessuuria hoitava Rivka Golani-Erdesz, joka tulkitsi altistien hyvin tunteman Hindemithin *Der Schwahnendreher* -konserton alttoviululle ja kamariorkesterille miehensä, unkarilaissyntyisen viulunrakentajan tekemällä soittimella. Soitin oli erikoisen muotonsa vuoksi mieleen jäävä; sen kaikukopan oikeaan kylkeen oli muotoiltu kolo siten, että myös pienempikätinen soittaja ylettyisi vaivatta ylempiin asemiin.⁶³⁶

Suomalaiset solistit edustivat kansallista huippua. Laulajat Jaakko Ryhänen ja Taru Valjakka olivat suomalaisen musiikin juhluvuoden konsertin kirkkaita tähtiä 24.2. ja itsenäisyyspäivän

⁶³⁴ KSML 9.5.1982

⁶³⁵ KSML 1.10.1982

konserussa loistivat puolestaan sopraano Eeva-Liisa Naumanen ja baritoni Pertti Lehtinen. Syyskauden ensimmäisen konsertin solistitehtävissä modernin musiikin tulkkina ansaittua huomiota herätti sopraano Eija Orpana 15.9. Kun vielä Wieniläiskonsertin 12.5. solisteiksi oli saatu huikea Karita Mattila ja upea Raimo Sirkiä, ei vuoden saldo olisi voinut enää laulajista puhuttaessa parempi olla. Pianistien huippua edustivat Juhani Lagerspetz, Izumi Tateno ja Risto Kyrö, viulistien Jussi Pesonen, Hannele Segerstam, Simo Vuoristo ja Dagmar Prochazka. Sellistien kärkinimistä olivat vuoden aikana solistitehtävissä Heikki Rautasalo, Seppo Laamanen ja Pauli Heikkinen. Muista instrumentalisteista kuultiin orkesterin huilisti Juha Johanssonia.⁶³⁷

Vaikka sinfoniakonsertteja järjestettiin vuoden aikana runsaasti, mahtui ohjelmaan vielä lastenkonsertti solistinaan Katri-Helena ja perinteinen vappumatinea, jonka solistivieraan roolin oli lunastanut Kari Ala-Pölläsen johtama musiikkiluokkien A-kuoro, nykyinen Vox Aurea. Myös Aarno Ranisen johtama viihdekonsertti 6.10. toi tervetullutta vaihtelua orkesterin kausiohjelmaan ja hankki toivottavasti muutaman uuden kuulijan orkesterille. Viihdekonsertin, jossa orkesteri esitteli myös samban- ja jazzinsoittotaitojaan, solistina esiintyi karheaääninen Carola.⁶³⁸

Aivan vuoden lopussa ilmestyi kaupunginorkesterin historian toinen äänilevy, ”Suomalaisia orkesterisävellyksiä”, joka päinvastoin kuin orkesterin ensimmäinen äänite edelliseltä vuodelta, jäi elämään suomalaisten kuulijoiden sydämiin. Vielä nykyäänkin levyn kappaleet kuuluvat soitetuimpiin radion klassisen musiikin tarjonnassa: Melartinin *Juhlamarssi*, Järnefeltin *Kehtolaulu*, Aaltoilan *Akselin ja Elinan häävalssi* ja monet muut hurmaavat kuulijoita vuodesta toiseen. Levyllä orkesteria johtanut kapellimestari Haatanen on vielä vuosien jälkeenkin tyytyväinen orkesterin soittoon ja muistaa kiittää erityisesti orkesterin oboistia Juha Markkasta henkeäsalpaavan kauniista englannintorvisoolosta Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* -sarjan osassa *Mélisanden kuolema*⁶³⁹. Mainittakoon vielä, että levyn tuotto meni kokonaisuudessaan vasta perustetulle Jyväskylän Konserttitalon Tuki ry:lle⁶⁴⁰.

⁶³⁶ KSML 24.11.1982

⁶³⁷ JKA JKO ko 1982

⁶³⁸ JKA JKO ko 1982

⁶³⁹ Haatanen 18.10.2004

8.4.4 Suuria sinfonioita pienellä jousistolla

Kaupunginorkesterin vuoden 1983 ohjelmisto sisälsi jälleen useita orkesterikirjallisuuden suurteoksia, lähinnä sinfonioita: Mendelssohnin neljännen, lisänimeltään *Italialainen*, Franckin d-mollisinfonian, joka esitettiin ensimmäistä kertaa Jyväskylässä, Beethovenin viidennen, Dvořákin yhdeksännen, lisänimeltään *Uudesta maailmasta*, Brahmsin toisen ja neljännen, Nielsenin kolmannen, lisänimeltään *Espansiva*, Schubertin viidennen, Šostakovitšin ensimmäisen, Prokofjevin *Klassisen* sinfonian ja Tšaikovskin ensimmäisen, lisänimeltään *Talvisia unelmia*. Näiden lisäksi orkesteri harjoitteli esityskuntoon monia muita suurempia teoksia, konserton säestyksiä ja alkusoittoja, sekä muutaman kirkkomusiikin suurteoksen, kuten Mozartin *Requiem*in ja Brahmsin *Ein deutsches Requiem*in.⁶⁴¹ Oman pienen nykylukijalle mielenkiintoisen lisänsä konserttiohjelmaan toi kapellimestari Ilkka Kuusiston johtamaan lastenkonserttiin valittu yhdeksänvuotiaan Jaakko Kuusiston säveltämän sinfonian ensimmäisen osan kantaesitys⁶⁴².

Lisäksi maaliskuun alussa ensi-iltansa sai vastavalmistuneessa teatteritalossa Mozartin *Ryöstö Seraljista* -ooppera, jonka orkesteriosuudesta kaupunginorkesteri vastasi edellisvuosien tapaan; oopperoiden soittaminenhan kuului kiinteänä osana kaupunginorkesterin toimintaan. Jyväskylässä oli jo kymmenen vuoden ajan toiminut erittäin aktiivinen oopperayhdistys, jonka kanssa kaupunginorkesteri valmisti yhteistyönä lähes vuosittain uuden oopperan, jota sitten esitettiin liki kymmenen kertaa muutaman viikon sisällä. Aikaisempina vuosina ensi-iltansa olivat saaneet muun muassa Kuusiston *Miehen kylkiluu*(1981), Verdin *La Traviata*(1980), Flotowin *Martha*(1978) ja Rossinin *Sevillan parturi*(1976).

Orkesterin vuoden 22 konsertista reilun kolmanneksen johti vieraileva kapellimestari. Joukkoon mahtui jo ennestään tuttujen Leon Spiererin ja Renard Czajkowskin lisäksi myös kaksi muuta kansainvälistä kapellimestaria: Ruotsin Radion Sinfoniaorkesterin ylikapellimestari Stig Westerberg ja sveitsiläissyntyinen Olivier Cuendet, joka oli hämmentänyt oppinsa muun muassa Igor Markevichiltä, Seiji Ozawalta ja Leonid Bernsteinilta⁶⁴³. Westerbergin johtaman konsertin 16.3. ohjelma oli erittäin mielenkiintoinen:

⁶⁴⁰ KTT; Suur-Jyväskylän lehti 16.12.1982

⁶⁴¹ JKA JKO ko 1983

⁶⁴² KSML 29.5.1983

⁶⁴³ KSML 20.9.1983; JKA JKO koo 21.9.1983

vuoden 1967 Paganini-kilpailun voittaja, viulisti Grigori Zhislinin⁶⁴⁴ soittama Hatšaturjanin viulukonsertto jatkoi Coplandin *Rodeon* aloittamaa railakasta menoa ja konsertin päätti Dvořákin upea, amerikkalaisvaikutteinen yhdeksäs sinfonia, *Uudesta maailmasta*. Cuendetin konsertin 21.9. ohjelma oli perinteisempi Brahmsin pianokonserttoineen ja Šostakovitšin sinfonioineen.⁶⁴⁵

Huomiota herättävän suuri osuus vuoden vierailevista kapellimestareista oli maamme muiden orkestereitten johtajia. Kapellimestarit ilmeisesti halusivat itse tutustua myös muiden kuin oman orkesterinsa toimintaan ja järjestivät siksi toinen toisilleen mahdollisuuksia vierailukonsertteihin. Myös orkestereiden kannalta toiminta oli varmasti kannattavaa; uusien kapellimestarien myötä saatiin aina uusia vaikutteita, eivätkä maamme sisällä tapahtuvat vierailut rasittaneet orkestereitten talouttakaan liikaa. Vuoden 1983 aikana Jyväskylässä vierailivat muiden kaupunginorkestereiden kapellimestareista Pekka Haapasalo Joensuusta, Nicholas Smith Kuopiosta, Ralf Sjöblom Vaasasta ja Ilkka Kuusisto Helsingistä, joka tosin johti oopperaorkesteria.⁶⁴⁶

Solistivierailuista nousee vuoden huipputapauksena esiin ruotsalaisen sellovirtuoosi Frans Helmersonin tulkinta Šostakovitšin ensimmäisestä sellokonsertosta 11.5. Viidentoista vuoden tauon jälkeen tämä kansainvälinen tähti saapui jälleen valloittamaan jyväskyläläisyleisöä ja onnistui siinä erinomaisesti⁶⁴⁷. Konsertti oli merkityksellinen myös siksi, että lähes kymmenen vuoden tauon jälkeen Jyväskylän orkesteri teki yhteistyötä toisen suomalaisen orkesterin, Vaasan kaupunginorkesterin kanssa. Yhteiskonsertti antoi kummallekin orkesterille tilaisuuden soittaa teoksia, joihin kummallakaan ei olisi ollut yksinään mahdollisuutta. Nielsenin kolmas sinfonia, *Sinfonia Espansiva*, joka kuultiin yhteisvoimin esitettynä, oli tällainen. Seuraavana päivänä, 12.5. sama konsertti esitettiin Vaasan hienossa kaupungintalon salissa.⁶⁴⁸

Pianistikuuluisuus Stanislav Krór vieraili myös Jyväskylässä, samoin kuin vakiovieras Leon Spierer. Päinvastoin kuin esimerkiksi Knór, joka soitti kaupunginorkesterin solistina nyt jo neljättä kertaa, muut ulkomaiset vieraat olivat orkesterille uusia tuttavuuksia. Kuulijat saivat

⁶⁴⁴ KSML 16.3.1983; JKA JKO koo 16.3.1983

⁶⁴⁵ JKA JKO ko 1983

⁶⁴⁶ JKA JKO ko 1983

⁶⁴⁷ KSML 13.5.1983

tutustua 2.2. amerikkalaisen Robert Levinin pianismiin, 16.3. Grigori Zhislinin viulismiin, 11.11. saksalaisen Götz Bernaun viulismiin ja 23.11. Wilhelm Ohmenin pianismiin. Kaikki heistä tosin olivat jo ennestään tuttuja Suomenkävijöitä; Levin Kuhmon konsertoijana, Zhislin Suomenkiertäjänä, Bernau Viitasaaren musiikkijuhlien perustajana ja Ohmen Suolahden musiikkileirin opettajana. Muut solistit olivat kaikki tunnettuja suomalaisia tai jyvaskyläläisiä huippuammattilaisia. Erityismaininnan ansaitsevat mielenkiintoisuudellaan viulisti Kaija Saariketun punnittu tulkinta Englundin viulukonsertosta 13.4. ja orkesterin omien soittajien, fagotisti Matti Miettisen ja lyömäsoittaja Reijo Hämäläisen solistiesiintymisen Pekka Kostiaisen säveltämän *Concerto non troppo* kantaesityksessä 20.4.⁶⁴⁹

Lokakuun viidentenä järjestettiin Jyväskylässä historiallinen konsertti, jolla luotiin alkupääoma suomalaiselle soitinpankille. Kysymys oli nuorten ja lahjakkaiden suomalaisten muusikoitten tukemisesta. Lyhentämättömät tuotot konserteista, joita myöhemmin järjestettiin kaikkialla Suomessa yhteensä 31, käytettiin arvosoitinten hankintaan, jotka soittimet sitten luovutettiin lahjakkaiden nuorten käyttöön. Tämän Jyväskylässä järjestetyn niin sanotun Soitinpankin ensimmäisen konsertin solisteina esiintyivät professorit Liisa Pohjola ja Jouko Tolonen, pianotaiteilija Matti Raekallio sekä viulisti Manfred Gräsbeck. Akateemikko Joonas Kokkonen lausui konsertin ja koko valtavan operaation avaussanat.⁶⁵⁰

Vuoden 1983 aikana orkesteri ehti vielä kaiken muun lisäksi järjestää kaksi lastenkonserttia, viihdekonsertin ja perinteisen vappumatinean. Lastenkonserttien kapellimestari-solistipareina toimivat joensuulainen Pekka Haapasalo ja jyvaskyläläinen Ykä Mattila, sekä kapellimestari-säveltäjä Ilkka Kuusisto ja jyvaskyläläiset lapsisolistit. Haataseen johtaman, 1950-luvun musiikkiin painottuvan viihdekonsertin solisteiksi oli saatu tunnetut viihdetaiteilijat Erkki Liikanen ja Marjatta Leppänen⁶⁵¹.

8.4.5 Esiintymisiä aikaisempaa enemmän, samoin kuulijoita

Orkesterin toiminnan vuoden 1984 huomiota herättävä piirre oli esiintymisten huikea lisääntyminen edellisvuoteen verrattuna, jolloin orkesteri soitti yleisölle vain 56 kertaa. Nyt

⁶⁴⁸ JKA JKO ko 1983

⁶⁴⁹ JKA JKO ko 1983

⁶⁵⁰ JKA JKO koo 5.10.1983; KSML 7.10.1983

tuo lukumäärä nousi yli kahdeksaankymmeneen, mikä johtui suurelta osin orkesterin lisääntyneistä koululaiskonserteista.⁶⁵² Sibelius-Akatemian rehtorin Ellen Urhon aloitteesta oli aloitettu yhteistyötoimintamuoto Sibelius-Akatemian ja Suomen ammattiorkestereiden kesken, joka mahdollisti kapellimestarioppilaiden työharjoittelun ammattiorkestereissa, ja toisaalta tarjosi orkestereille tilaisuuden saada lähes ilman kuluja viittä vaille valmiita kapellimestareita käyttöönsä sopivaksi katsomallaan tavalla. Jyväskylässä tämä hieno mahdollisuus toteutettiin järjestämällä aikaisempaa enemmän koululaiskonsertteja, joita johtamaan tulivat muun muassa kapellimestariluokan oppilaat Pekka Savijoki ja Juhani Lamminmäki.⁶⁵³ Vuoden aikana koululais- tai lastenkonsertteja järjestettiin kaikkiaan 37, kun niitä oli edellisenä vuonna ollut vain viisitoista. Lisääntyneet koululaiskonsertit nostivat luonnollisesti myös orkesterin yleisön lukumäärää huomattavasti. Nyt päästiin ensimmäistä kertaa sitten Kelon aikojen yli 30 000 kuulijan yleisömäärään. Kelon kapellimestarikauden huippukuulijamääristä jäätiin kuitenkin vielä reippaasti.

Vaikka orkesterin kaikkien esiintymisten lukumäärä lisääntyi 25:llä edellisvuoteen verrattuna, sinfoniakonserttien määrä väheni neljällä. Konsertteja järjestettiin kahden tai kolmen kuukausivauhtia ja joukkoon laskettiin mukaan myös viihteelliset konsertit, joihin luen myös lastenkonsertit ja esimerkiksi vappumatinean. Vuoden aikana Jyväskylässä vieraili jälleen edellisvuosien tapaan kuusi kapellimestaria: 18.1. amerikkalainen Dan Vogel, 22.2. sellisti Heikki Rautasalo, 26.3. ruotsalainen Claes Merithz, 3.10. kaupungin ensimmäinen musiikinjohtaja Jukka Hapuoja, 10.10. virolainen Eri Klas ja 17.10. neuvostoliittolainen viulisti Igor Bezrodnyi. Muista konserteista vastasi kaupunginorkesterin oma kapellimestari, Jyväskylässä jo toista kolmivuotiskauttaan vaikuttava Kyösti Haatanen.⁶⁵⁴

Orkesterin solisteiksi oli jälleen saatu toinen toistaan loistavampia muusikoita. Ensivisiittinsä kaupunkiin tekivät viulistit Oliver Charlier, Pariisin konservatorion opettaja, joka esittäytyi 14.3. Sibeliuksen viulukonsertolla, sekä maanmiehensä, vuonna 1964 Paganini-kilpailun voittanut Jean-Jacques Kantorow, joka valloitti Mozartin kolmannen viulukonserton liki täydellisellä tulkinnallaan 10.10. Muista viulusolisteista mainittakoon nuori lahjakkuus Eeva Koskinen ja Jyväskylän kaupunginorkesterin luottokonserttimestari Dagmar Prochazka.

⁶⁵¹ KSML 31.8.1983

⁶⁵² SSO tilastot 1984

⁶⁵³ KSML 10.5.1984

⁶⁵⁴ JKA JKO ko 1984

Sellisteistä vuoden aikana solistitehtävissä esiintyivät Turun Sellokilpailujen voittajana tunnettu Martti Rousi 18.1. sekä jyväskyläläislähtöinen Veikko Höylä 22.2. Erik Tawaststjerna ja nuori saarijärveläislahjakkuus, nykyinen UMO:n taiteellinen johtaja, Kirmo Lintinen puolustivat pianisteja ansiokkaassa solistikaartissa. Harvinaisemmista instrumenteista saatiin nauttia myös muutamassa konsertissa, kun kaupunginorkesterin oma pasunisti Ilmari Rautiainen kantaesitti 5.9. Ahti Karjalaisen toisen pasuunakonserton, kun Savijoen veljekset Jukka ja Pekka kitaroineen ja saxofoneineen esittivät 4.4. omat soolonumeronsa, Villa Lobos'n kitarakonserton ja Glazunovin saxofonikonserton, ja kun kaupungin huilutaituri Juha Johansson paneutui 17.10. omaan solistitehtäväänsä Bachin h-mollisarjaan huilulle ja orkesterille. Myös laulajia vuoden solisteissa oli useita: Ritva Auvinen, Anitta Ranta, Anssi Hirvonen, Petteri Salomaa sekä monet muut.⁶⁵⁵

Orkesterin ohjelmisto noudatteli jo hyvinkin tutuksi tullutta linjaansa; samat teokset toistuivat siinä aina muutaman vuoden välein. Onneksi mukaan oli löydetty myös joitakin uusia tuttavuuksia kantaesitysten lisäksi. Vuonna 1984 tällaisia piristysruiskeita olivat muun muassa 15.2. esitetty Nielsenin toinen sinfonia, *The IV Temperaments* ja Eri Klasin 10.10. mukanaan tuoma maanmiehensä Jaan Räätsin vauhdikas konsertto jousiorkesterille.⁶⁵⁶

Vuoden oopperaksi oli tuona vuonna valittu 60 vuotta täyttävä Madetojan *Pohjalaisia*, jonka orkesteriosuuksista kaupunginorkesteri jälleen vastasi Kyösti Haatasen johdolla. Esityksiä oli yhteensä kahdeksan ja niissä kuulijoita kolmisentuhatta. Balettikonsertti kuului jälleen orkesterin ohjelmaan muutaman vuoden tauon jälkeen. Svanströmin kaudella aloitettua traditiota esitellä kaupunkilaisille myös balettia jatkettiin 26.3. konsertilla, kun teatterin lavalle saapuivat Suomen Kansallisbaletin soolotanssijat Ulrika Hallberg, Kirsi Aromaa, Jarmo Rastas ja Aku Ahjolinna. Baletin ystäviä oli ilmeisesti kaupungissa runsaasti, koska samana päivänä järjestetyistä kahdesta konsertista molemmat esitettiin täysille saleille.⁶⁵⁷

Vuoden ensimmäisen viihdekonsertin 23.5. solistina romantisoi viihdetaiteilija Tapani Kansa salintäyteiselle yleisölleen ja toisen solisteina 19.9. kuhertelivat Danny ja Armi, nuo viihdetaivaan kyyhkyläiset. Konsertin yleisö ei pettynyt odotuksissaan; se sai kuulla myös tuon duon niin yli-imelän *Tahdon olla sulle hyvin hellä* -suosikkikappaleen.

⁶⁵⁵ JKA JKO ko 1984

⁶⁵⁶ JKA JKO ko 1984

Lastenkonsertteja järjestettiin niin ikään kaksi. Kevään konsertti 5.6. oli nimeltään ”Ihmeellinen maalari”, jossa kapellimestari Marjatta Meritähti ystävineen johdatteli pienet kuulijansa musiikin värikylläiseen maailmaan. Toisen lastenkonsertin, 3.10. saapui johtamaan vastikään 70 vuotta täyttänyt musiikkineuvos Jukka Hapuoja. Hänen tyttärensä, laulajatar Maija Hapuoja lauloi solistina ja toinen tytär, Marjukka, toimi orkesterin pianistina. Hapuojan lastenlapset vastasivat eloisasti omista soolo- sekä yhteisnumeroistaan. Varsinainen Hapuojan perhekonsertti siis!⁶⁵⁸

8.4.6 Kachidze lumoa

Vuosi 1985 oli orkesterille hyvin vilkas ja vaihteleva. Esiintymisten kokonaislukumäärä väheni tosin jonkin verran, vaikka sinfoniakonserttien määrä kasvoikin edellisvuoden neljästätoista 21:een. Muutoksen aiheutti pääasiassa tilauseiintymisten huikea väheneminen. Kaiken kaikkiaan vuosi oli edellistä mielenkiintoisempi ja tapahtumarikkaampi.

Tbilisin oopperan taiteellisen johtajan ja Gruusian sinfoniaorkesterin kapellimestarin Dsanzug Kachidzen vierailu Jyväskylässä 2.10. jätti pysyvän jäljen jokaisen soittajan ja varmasti myös kuulijan mieleen. Tämä lumoava kapellimestari, joka oli nyt ensimmäistä kertaa Suomessa Helsingin ulkopuolella, hypnotisoi jokaisen orkesterin soittajan paitsi suvereenilla ammattitaidollaan, myös luontaisella karismallaan, jollaista ei Jyväskylässä ollut ennen koettu. Hänen johtamansa Mozartin 36. sinfonia, *Linziläinen*, Beethovenin *Coriolan*-alkusoitto ja viulisti Mirosław Lawrynowiczin esittämä Wieniawskin toinen viulukonsertto, kohosivat aivan omiin svääreihinsä mestarin otteissa. Myös kriitikot suitsuttivat konserttia ja erityisesti sen kapellimestaria:

”Jo Coriolanin ensimmäiset tahdit osoittivat, että johtajan korokkeella heiluva henkilö ei ollut mikä tahansa tahdinviittaaja, vaan kapellimestari parhaasta päästä. Dsanzug Kachidzen velhomainen olemus saisi varmaan pilapiirtäjät (a’la Hoffnung) intoihinsa. Voimakas kasvojen profiili hieman ilkkurisine silmineen tuntui tavoittavan jokaisen kuulijan ja orkesterilaisen. Kachidze oli kuin yhtä musiikkimediaa koko mies: tahdonvoimaa, näkemystä, kokemusta, gestistä ilmeikkyyttä ja ikivanhasta kulttuurista pulppuvaa henkevyttä kiireestä kantapähän.”⁶⁵⁹

⁶⁵⁷ JKA JKO ko 1984

⁶⁵⁸ JKA JKO ko 1984

⁶⁵⁹ KSML 4.10.1985

Myös englantilaisen kapellimestari William Boughtonin ensimmäinen vierailu Jyväskylässä 15.5. muistetaan pitkään useastakin syystä. Ensinnäkin siksi, että vasta konserttia edeltävän päivän iltapäivällä selvisi, että konsertissa esitettävä solistiteos olisi kaikille tuiki tuntematon Brittenin pianokonsertto tunnetun Brahmsin pianokonserton sijaan. Orkesteri sai lähes mahdottoman tehtävän nuottimateriaalin hankkimisesta kyseiseen teokseen. Kaikeksi onneksi tuo Brittenin konsertto oli esitetty juuri Turussa, josta nuotit saatiin pikalähetyksenä seuraavaksi päiväksi. Teos oli vaikea kaikille, mutta kovalla työllä - ja varmaan myös hyvällä tuurilla - sen esitys onnistui hyvin, mistä varmaan suuri kiitos kuului sekä loistavalle solistille, Ralf Gothonille, että illan kapellimestarille, joka piti teoksen langat hyvin käsissään, vaikkei teosta hänkään edeltä käsin tuntenut. Konsertin päänumerona kuultiin Dvořákin kahdeksas sinfonia, yksi kapellimestarin lempiteoksista.⁶⁶⁰ Tuolla konsertilla oli myös kauaskantoiset seuraukset orkesterille; tulihan Boughtonista monien mutkien kautta orkesterin uusi taiteellinen johtaja seuraavan vuoden syksystä yhteensä peräti seitsemäksi seuraavaksi vuodeksi.

Kuopion, Joensuun ja Jyväskylän kaupunginorkesterit yhdistivät voimansa konsertissa 23.10. Kuopion kapellimestari Nicholas Smithin johdolla suurorkesteri paneutui huolella Mahlerin ensimmäiseen sinfoniaan, Wagnerin *Tannhäuser*-alkusoittoon ja Taru Valjakan esittämiin Richard Straussin lauluihin. Jyväskylän kaupunginorkesterin edellisenä vuonna aloitettu yhteiskonserttitoiminta toisten orkestereitten kanssa sai näin näyttävän jatkon. Yhteiskonsertit antoivat oivallisen mahdollisuuden tarjota yleisölle sellaista musiikkia, johon ei kaupungin oma orkesteri yksin kykenisi rajoitetun kokoonpanonsa vuoksi. Tietysti kahden orkesterin, puhumattakaan kolmesta, yhdistäminen yhtäkkiä toi tullessaan myös ongelmia; kullakin orkesterilla oli oma sointinsa ja omat soittotyylinsä, joita parin yhteisen harjoituksen avulla ei luonnollisesti saatu hiotuksi yhtenäisiksi. Konsertissa oli valitettavasti kuultavissa kolme erillistä orkesteria yhden suurorkesterin sijaan.

Vuoden 1985 aikana orkesteria johtamassa vierailivat myös kapellimestarit Jouko Koivukoski, orkesterin toisen viulun uuden äänenjohtajan Marjo Bister-Majalan isovelji Hannu Bister, Ari Angervo, Leon Spierer ja Onni Kelo, joka toimi oman konserttinsa lisäksi myös Haatasen sairausloman aikaisena sijaisena keväällä 1985. Viihdekonsertin, joka juhlisti

⁶⁶⁰ Boughton 22.10.2004

Jyväskylän Muusikoitten nelikymmenvuotista taivalta, johtajaksi oli saatu itse George de Godzinsky ja solistiksi laulajatar Satu Vihavainen. Perinteisen vappumatinean johti Kari Ala-Pöllänen. Mainitsemisen arvoinen lienee myös vain 19-vuotiaan Carlos Spiererin, ”Leonin pojan”, ensiesiintyminen orkesterinjohtajana 5.6. Hän johti saksalaisen säveltäjän Karl Amadeus Hartmannin viulukonserton, jonka solistiosuudesta vastasi Leon-isä. Tuo harvoin kuultu emotionaalinen, jopa pateettinen konsertto syntyi juuri Saksan hyökättyä Puolaan vuonna 1939, protestina sodalle ja sen aiheuttamalle raskaalle surulle⁶⁶¹.

Kaupunginorkesterin oma kapellimestari Kyösti Haatanen johti kauden kaikki muut konsertit. Solisteina vierailivat lukuisat kuuluisuudet Olli Mustosesta Heimo Haittoon. Viulisti, Sibelius-kilpailun kakkossijan vuonna 1980 napannut Sergei Stadlerin esitys Prokofjevin toisesta viulukonsertosta ja erityisesti kahdesta ylimääräisenä esitetystä Bach-numerosta, mykistivät kuulijat kertaheitolla 13.3⁶⁶². Sellistiprofessori Erkki Raution esitys Dvořákin kuulusta sellokonsertosta hiljensi yleisön kuuntelemaan tuota sisäistynyttä, sisäisen vaiston ohjaamaa tulkintaa 20.2. ja pianisti Vovka Ashkenazy, Vladimirin esikoispoika, puolestaan herkisti kuulijansa koskettavalla Mozartin d-molli pianokonserton esityksellä 6.11. Erityismaininnan ansaitsee myös alkujaan liettualainen jyväskyläläispianisti Nijolė Kasperavičiūtė harvoin kuullun Hannikaisen pianokonserton esityksellään 4.12. Pääsiäisenä esitetyn Mozartin *Requiem*in solisteiksi oli saatu hieno joukko maamme eturivin laulajia: Merja Wirkkala, Monica Groop, Kari Kuoppa ja Jaakko Ryhänen. Nuori, vain neljätoistavuotias viulistilupaus Jan Söderblom hellyytti yleisön 20.11. charmikkaalla ja sisäistyneellä tulkinnallaan Mendelssohnin viulukonsertosta.⁶⁶³

Orkesterin ohjelmistopolitiikka pysytteli entisillä urillaan; yleisölle tarjoihtiin monipuolinen musiikillinen ateria alku-, pää- ja jälkiruokineen. Venäläinen menü oli varsinkin kevätkaudella huomattavan suuri; orkesteri soitti muun muassa Stravinskyn, Prokofjevin, Šostakovitšin ja Tšaikovskin teoksia. Orkesterikirjallisuuden suurista sinfoniaista vuoden aikana kuultiin Sibeliuksen toinen, Šostakovitšin kuudes, Dvořákin kahdeksas, Mahlerin ensimmäinen, Brahmsin toinen ja Tšaikovskin viides. Kauden kenties mielenkiintoisimmat teokset olivat jo mainittujen Hannikaisen pianokonserton ja Hartmannin viulukonserton lisäksi Prokofjevin ”Jyväskylän Talven” sinfoniakonsertissa 3.2. esitetty *Aleksanteri Nevski-*

⁶⁶¹ KSML 4.6.1985

⁶⁶² KSML 16.3.1985

kantaatti, joka kuultiin nyt kaupungissa ensimmäistä kertaa, sekä Arenskin *Muunnelmat Tšaikovskin teemasta*, joka puolestaan esitettiin 19.8.⁶⁶⁴

Verdin *Rigoletto*-ooppera täydensi vuoden 1985 ohjelmistotarjontaa yhdellätoista esityksellään. Ensi-iltansa tuo Victor Hugon tekstiin perustuva, Kyösti Haatanen johtama jyvaskyläläistoteutus sai 1.3. Kaupunginorkesteri oli vuoden aikana tekemisissä oopperan kanssa muutenkin: se nauhoitti kolmannen äänilevynsä, oopperamusiiikkia sisältävän ”Valonheitinten himmetessä”, Finnlevylle yhdessä Savonlinnan oopperakuoron kanssa. Äänitys oli mielenkiintoinen tekniikkansa johdosta; Suomen oloissa ensimmäistä kertaa se tapahtui siten, että orkesteri nauhoitti omat osuutensa Jyväskylässä ja oopperakuoro omansa Savonlinnassa orkesteriosuuksien päälle. Orkesteri ja kuoro eivät siis tavanneet toisiaan produktion aikana lainkaan!⁶⁶⁵

8.4.7 Haatanen viimeinen kevät

Viimeisen keväänsä kaupunginorkesterin kapellimestarina Kyösti Haatanen vei läpi samalla rutiinilla, joka hänellä oli muodostunut jo edellisien vuosien aikana. Rutiini-sanaa voisi tässä yhteydessä käyttää myös hieman negatiivisessakin mielessä; Haatanen into kehittää orkesterin työskentelytapoja oli laimentunut vuosien kuluessa. Kuljettiin jo tutuiksi tulleita polkuja pitkin, samojen kaavojen mukaisesti, konsertista toiseen. Kaikki, niin orkesterilaiset kuin yleisökin, odottivat jo ”uutta aikakautta”, jonka uusi kapellimestari toisi tullessaan.

Kevääseen 1986 mahtui onneksi valopilkkuja. Yksi niistä oli varmasti Matti Salmisen solistivierailu kaupungissa 22.1. Myös orkesterin muu ohjelma Salmisen laulamien ooppera-arioiden lisäksi oli mielenkiintoinen; kuultiin Rimski-Korsakovin *Venäläinen pääsiäinen* ja Sallisen ensimmäinen sinfonia. Kapellimestari Claes Merithz vieraili Jyväskylässä toistamiseen 19.2. johtaen pääteoksenaan tällä kertaa Schubertin *Keskeneräisen* sinfonian, h-molli. Konsertin solistina esiintyi sellisti Hannu Kiiski soittamalla Saint-Saënsin ensimmäisen sellokonserton. Jyvaskyläläisenä ensi-esityksenä kuultiin 9.4. Renard Czajkowskin johtamassa konsertissa puolalaisen Tadeusz Bairdin *Colas Breugnon* -sarja

⁶⁶³ JKA JKO ko 1985

⁶⁶⁴ JKA JKO ko 1985

⁶⁶⁵ Haatanen 18.10.2004

vuodelta 1928. Sibeliuksen kilpailun vuoden 1975 yleisön lemmikki, Ilja Grubert vieraili Jyväskylässä 12.3. Tšaikovskin konserton tulkkina, eikä jättänyt kuulijoita kylmäksi nytkään. Jyväskyläläiskapellimestari Einari Kropsu toi 7.5. yleisön kuultavaksi vuosien jälkeen Sibeliuksen *Vapautettu kuningatar* -kantaatin.⁶⁶⁶ Edellä kerrotun mukaisesti tuon teoksen ensiesityksestä vuonna 1912 lasketaan kaupungin säännöllisen orkesterikonserttiperinteen alkaneen. Kevään aikana orkesteri paneutui jo aiemmin mainittujen suurten sinfonioiden lisäksi myös Sibeliuksen kuudennen ja Beethovenin kolmannen, *Eroican*, saloihin⁶⁶⁷.

Nuori kapellimestarilupaus Markus Lehtinen, joka valittiin vajaata vuotta myöhemmin orkesterin päävierailijaksi, nousi orkesterin johtajakorokkeella Jyväskylässä 3.3. ensimmäistä kertaa. Tuolloin Puccinin *La Bohème* -ooppera sai upean tulkinnan Lehtisen johdolla, tulkinnan, joka muistetaan Jyväskylän oopperahistorian yhtenä hienoimmista. Sinfoniakonserttien ja oopperan lisäksi orkesteri järjesti kevään aikana myös operettimusiikin konsertin, vappumatinean ja viihdekonsertin.

8.5 Haataselle haetaan seuraajaa

Jyväskylän kulttuurilautakunnan musiikkijaosto keskusteli kokouksessaan 23.5.1985, noin vuotta ennen kapellimestari Haatasen vallitsevan sopimuskauden loppumista, tulevista jatkotoimenpiteistä. Jatkettaisiinko Haatasen sopimusta vai julistettaisiinko paikka julkiseen hakuun. Orkesteri oli äänestänyt mielipiteensä, jonka tulos 20-3 paikan aukijulistamisen puolesta osoitti selkeästi, että orkesteri halusi uuden kapellimestarin. Toimistos sihteeri Lasse Allosen sopimuksen uusimista kannattavasta ehdotuksesta huolimatta musiikkijaosto äänesti yksimielisesti kapellimestarin paikan julkiseen hakuun.⁶⁶⁸ Alkoi uuden kapellimestarin etsiminen, joka osoittautuikin luultua hankalammaksi tehtäväksi. Koska tarjolla ei ollut hyviä suomalaisia kapellimestareita, päätti kulttuurilautakunnan musiikkijaosto ehdottaa valittavaksi Jyväskylän kaupunginorkesterin seuraavaksi kapellimestariksi Jyväskylässä edellisvuonna vierailutta englantilaista William Boughtonia⁶⁶⁹. Poliitikot eivät kuitenkaan olleet ajatuksesta kovinkaan innostuneita, suomalaista johtajaa olisi pidetty parempana vaihtoehtona, eikä

⁶⁶⁶ JKA JKO ko kevät 1986

⁶⁶⁷ JKA JKO ko kevät 1986

⁶⁶⁸ JKA MJ 23.5.1985, § 49.

⁶⁶⁹ JKA MJ 20.2.1986, § 21.

asiantuntijalausuntoja haluttu uskoa. Keskisuomalaisen kriitikko Harri Kuusisaari otti kärkevästi kantaa poliitikkojen toimintaan:

”Kaupunginhallituksen perustelut asiassa antavat paitsi ihmetyksen, myös huvituksen aihetta. `Boughton on meille tuntematon suure`, sanottiin. Totta kai, voihan Herbert von Karajan olla korvessa elävälle mökin muorille `tuntematon suure`.”⁶⁷⁰

Kiivaan lehtikirjoittelun ja lukuisten palaverien jälkeen Boughtonille tehtiin sopimus, mutta vain vuodeksi, 1.8.1986–31.7.1987, jonka mukaisesti Boughton johtaisi kymmenen konserttia Jyväskylässä⁶⁷¹. Hieman myöhemmin orkesterin päävierailijaksi valittiin puolalainen Renard Czajkowski, jonka sopimus sisälsi kahdeksan viikon työpanoksen Jyväskylässä⁶⁷². Boughtonin sopimusta jatkettiin jo reilun puolen vuoden jälkeen toiseksi vuodeksi⁶⁷³, ja myöhemmin vielä edelleen yhteensä kahdeksaksi vuodeksi. Vuosittaisten konserttien määrä lisääntyi jo toisen sopimuksen myötä kahteentoista⁶⁷⁴. Czajkowskiin kanssa yhteistyötä jatkettiin myös, vaikka hänen paikkansa orkesterin päävierailijana menikin kapellimestari Markus Lehtiselle 1.8.1987 alkaen.

⁶⁷⁰ KSML 15.1.1986

⁶⁷¹ JKA KH 2.12.1985, § 2221; JKA KV 24.3.1986, § 140.

⁶⁷² JKA KH 3.3.1986, § 463.

⁶⁷³ JKA MJ 9.10.1986, § 95; JKA KH 8.12.1986, § 2133.

⁶⁷⁴ JKA KH 8.12.1986, § 2133.

9 BOUGHTONIN KAUSI 1986–1993

9.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Boughtonin kapellimestarikauteen mahtuu monenlaisia tapahtumia paitsi taiteellisella, myös orkesterin hallinnollisella puolella. Suurin ja merkittävin niistä oli pitkän valmistelun tuloksena syntynyt päätös muuttaa orkesterin hallintomuoto osakeyhtiöksi. Tämä kaupunginjohtaja Jaakko Lovénin herättämä ajatus organisaation muuttamisesta itsenäiseksi, tulosvastuulliseksi yksikökseen toteutettiin vuoden 1989 alusta alkaen. Jyväskylän kaupunginorkesterista tuli Jyväskylän Sinfoniaorkesteri⁶⁷⁵; kaikki sen muusikot irtisanottiin kaupungin palveluksesta ja palkattiin osakeyhtiön työntekijöiksi, toimistos sihteeri Lasse Allosesta tuli intendentti ja uuden osakeyhtiön toimitusjohtaja, kanslisti Marja-Liisa Puskalasta orkesterisihteeri ja vahtimestari-nuotistonhoitaja Teuvo Mannisesta järjestäjä-nuotistonhoitaja⁶⁷⁶. Kaupunki jäi sataprosenttisella osakekannanomistuksellaan yhä määräävässä asemassa orkesteria kohtaan, mutta orkesteri sai vapaammat kädet itsenäiseen varainhankintaan, sekä toisaalta myös rahankäyttöön ja päätöksentekoonsa. Orkesteria koskevia asioita ei tarvinnut enää viedä kulttuurilautakunnan musiikkijaoston päätettäväksi, vaan ne voitiin hoitaa oman osakeyhtiön hallituksen sisällä. Viisijäsenisessä osakeyhtiön hallituksessa oli toimitusjohtajan ja muusikkojäsenen lisäksi yhtiön pääosakkeenomistajan, kaupungin, sinne nimeämä edustus.

Orkesterin talous painiskeli koko 80-luvun lopun jatkuvan rahanpuutteen kanssa. Esimerkiksi vuonna 1988 orkesteri sai kolme uutta muusikointia, mikä oli sinänsä hieno asia, mutta kaupungin avustus pysyi kuitenkin edelliseen vuoteen verrattuna muuttumattomana. Kun orkesterin toiminnan suurimman menoerän aiheuttivat juuri soittajien ja muiden työntekijöiden palkkamenot, ei liene ihmeteltävää, että orkesterin talous kiristyi entisestään. Osakeyhtiöön siirtymisen uskottiin helpottavan tilannetta, mutta kävikin päinvastoin: osakeyhtiön ensimmäisen vuoden saldo oli miinuspuolella yli miljoonan markan verran. Toisinsanoen orkesteriosakeyhtiö oli syönyt koko osakepääomansa, miljoona markkaa,

⁶⁷⁵ JKA JOOY 21.3.1988, § 7.

⁶⁷⁶ JKA JOOY 14.12.1988, § 5.

ensimmäisen toimintavuotensa aikana ja ymmärrettävästi yhtiön toiminta oli konkurssin partaalla. Osakeyhtiön toimitusjohtaja Allonen sai syyt niskoilleen, osin aiheettakin. Osakeyhtiön edustajat selittivät huonoa tilannetta sillä, että hallintomuodon muuttamisen yhteydessä ei ollut huomioitu kaikkia orkesterille muutoksen yhteydessä lankeavia uusia menoeriä, esimerkiksi työntekijöiden terveydenhuollosta aiheutuvia, jotka olivat aikaisemmin kuuluneet kaupungin vastattaviksi. Myös inflaatiosta aiheutuneet menot oli jätetty huomiotta. Orkesterin oma varainhankinta sitä vastoin oli lisääntynyt vajaasta 600 000 markasta (135 000 eurosta) 1,03 miljoonaan (yli 230 000 euroon), kuulijamäärä oli kaksinkertaistunut vuoden aikana ja lipputulot samoin. Myös uusi yhteistyösopimus Mikkelin orkesterin kanssa toi osakeyhtiölle huomattavia lisätuloja, samoin kuin yhteistyö Suolahden kaupungin kanssa.⁶⁷⁷

Konkurssin partaalla olevan osakeyhtiön pelastajaksi tuli kaupunki, joka korotti osakeyhtiön pääomaa puoleltoista miljoonalla kahteen ja puoleen miljoonaan. Jyväskylän orkesteriosakeyhtiö oli pelastettu ja sen toiminta jatkui edelleen. Seuraavan vuoden tilinpäätös oli hieman voitollinen; virheistä oli opittu puolin ja toisin. Osakeyhtiön talous vakiintui.

Osakeyhtiön myötä orkesteri joutui aivan uudenlaisen tilanteen eteen: se joutui hankkimaan itse mahdollisimman paljon tuloja toimintaansa rahoittaakseen ja kehittääkseen. Tässä suureksi avuksi oli orkesterin taiteellinen johtaja William Boughton, jolla oli jo edeltä käsin paljon tietoa orkesterin hallintoon, talouteen ja markkinointiin liittyvistä asioista omasta, myös yksityiseltä pohjalta toimivasta English String Orchestra -orkesteristaan. Boughton oli sitä paitsi myös innokas ottamaan osaa orkesterin hallinnollisiin toimenpiteisiin, samoin kuin sen taloudenhoitoon ja markkinointiin. Boughtonista orkesteri sai taiteellisen johtajan lisäksi myös uuden, erittäin taitavan ja ahkeran työntekijän myös orkesterin toimistoon. Kapellimestari Boughton kantoi myös täyden vastuun orkesterin taiteellisesta suunnittelusta; orkesterin ohjelmatoimikuntaa ei juurikaan tarvittu, sillä kausiohjelmasuunnitelmat tulivat yleensä lähes täydellisinä Boughtonilta. Toisaalta taiteellinen johtaja oli aina valmis kuuntelemaan muusikoitten ja erityisesti yleisön toivomuksia tulevasta ohjelmistosta.⁶⁷⁸

⁶⁷⁷ JKA JOOY tk 1989

⁶⁷⁸ Itäranta 15.2.2005

1990-luvun alussa Suomen orkesterilaitosta paljon puhuttanut asia oli uusi, vuoden 1993 alussa voimaan tullut orkesterilaki, joka takasi orkestereille huomattavasti aikaisempaa suuremman valtionavun. Valtionapu, joka laskettiin suoraan henkilötöyvuosien mukaan, nousi Jyväskylän orkesterin kohdalla 440 000 markasta (noin 85 000 eurosta) lähes 3,4 miljoonaan markkaan (lähes 700 000 euroon)⁶⁷⁹. Orkesterit riemuitsivat, mutta riemu oli ennen aikaista suurimmassa osassa kaupungeja. Moni kaupunki, Jyväskylä mukaan lukien, karsi lisääntyntä valtionapua vastaavan summan pois omasta vuotuisesta tuestaan orkesterille ja orkesterit saivat pärjätä edellisvuoden suuruisella rahamäärällä edelleenkin. Orkesterit jäivät nuolemaan näppejään; uudesta orkesterilaista saatu hyöty ei siis tullut orkestereille itselleen, vaan kaupunkien muihin tarpeisiin. Raha, joka oli tarkoitettu nimenomaan orkestereitten edelleenkehittämiseksi, kului kaupunkien muihin menoihin. Muusikot kaikkialla Suomessa olivat ymmärrettävästi hyvin närkästyneitä. Toisaalta aivan hukkaankaan valtionapu ei mennyt; se takasi kuitenkin kaikille orkestereille säännöllisen ja muuttumattoman tuen, johon kaupungit eivät päässeet lamavuosien talousahdingossaankaan aivan helposti kajoamaan.

Jyväskylässä tilanne kärjistyi orkesterin monivuotisen taiteellisen johtajan, William Boughtonin ennen aikaiseen irtisanoutumiseen protestiksi kaupungin päättäjille keväällä 1993. Boughton sanoi olevansa pettynyt Jyväskylän poliitikkoihin; monien lupaustenkaan jälkeen ei kaupunkiin ollut vielä saatu konserttivalia eikä soveltuvaa harjoitustilaa orkesterille, vaikka orkesteri oli omalla toiminnallaan osoittanut olevansa arvostuksen arvoinen. Viimeinen pisara Boughtonille oli poliitikkojen suunnitelma mitätöidä uuden orkesterilain kehitysvaikutukset orkesterille.⁶⁸⁰ Kapellimestari William Boughton irtisanoi näyttävästi syksyllä 1992 työsopimuksensa päättymään kuluvan soitantokauden loppuun, media kihisi, mutta päättäjien kanta ei muuttunut; loistava kapellimestari sai mennä ja orkesteri selvitä parhaaksi katsomallaan tavalla entisin varoin.

9.2 Orkesteri kasvaa

Boughtonin kapellimestarikaudella orkesteri kasvoi kolmestakymmenestä 36 muusikkoon. Vuonna 1987 orkesterin soittajien määrä lisääntyi yhdellä toisen viulun soittajalla, Marja

⁶⁷⁹ JKA KH 9.12.1992, § 1314. liite: SSO ry:n kirje KH:lle

Kajovalla (nykyisin Naukkarinen)⁶⁸¹ ja seuraavana vuonna peräti neljällä uudella muusikolla: kaikki jousiryhmät kontrabassoja lukuun ottamatta saivat yhden soittajan lisää. Järjestetyn koesoiton perusteella ensimmäisen viulun toimen sai jyvaskyläläinen Jari Tossavainen⁶⁸² ja sellon varaäänentohtajaksi valittiin Markku Palmu⁶⁸³ Porista mutta muita toimia ei täytetty lainkaan. Toisen järjestetyn koesoiton perusteella ensimmäisen viulun varaäänentohtajaksi valittiin jo muutaman vuoden orkesterissa ensiviulua soittanut Pirkko Korhonen⁶⁸⁴. Täyttääkseen vieläkin vapaiksi jääneet toimet kapellimestari Boughton järjesti Englannissa koesoiton muusikoille, jotka olivat halukkaita tulemaan töihin Suomeen. Koesoiton perusteella ensimmäiseen viuluun valittiin Gary Littler⁶⁸⁵, toiseen viuluun varaäänentohtajaksi David Ingram⁶⁸⁶ ja sooloaltistiksi Philip Hall⁶⁸⁷. Samaan aikaan englantilaismuusikoitten kanssa työnsä Jyvaskylän Sinfoniaorkesterin toisessa viulussa aloitti myös Sari Tukiaianen⁶⁸⁸. Orkesterin jousisto vahvistui Boughtonin aikana myös puolalaisella Jerzy Hoffmanilla syksyllä 1990 ja venäläisellä Igor Ostrovskilla, maineikkaan viulupedagogi Olga Parhomenkon pojalla keväällä 1991.

Orkesterin konserttimestarin paikalla tapahtui myös muutoksia. Vuonna 1989 orkesterin toisen konserttimestarin, Harri Forsténin nimike oli muutettu ensimmäiseksi vuorottelevaksi konserttimestariksi⁶⁸⁹, mikä tarkoitti käytännössä sitä, että Prochazka ja Forstén jakoivat konserttimestarin tehtävät. Ilmeisesti Prochazka alkoi väsyä valtavaan vastuuseen, mikä konserttimestarin työhön sisältyi ja kenties hän halusi rauhoittaa elämänsä ja vähentää työstressiä. Vastuun jakaminen Forsténin kanssa helpotti osaltaan Prochazkan työtä, mutta ei ilmeisesti tarpeeksi, koska jo muutamaa vuotta myöhemmin, syksyllä 1990 konserttimestari Dagmar Prochazka sai konservatorion viulunsoiton yliopettajan toimen ja jätti kokonaan orkesterityön. Vastuu orkesterin konserttimestarin toimesta jäi soitantokauden lopuksi yksin Forsténin harteille.

⁶⁸⁰ JKA JOOY 15.9.1992, § 29.

⁶⁸¹ JKA MJ 18.2.1987, § 14.

⁶⁸² JKA JOOY 25.2.1988, § 4.

⁶⁸³ JKA JOOY 17.2.1988, § 16.

⁶⁸⁴ JKA JOOY 18.4.1988, § 3.

⁶⁸⁵ JKA JOOY 23.6.1988, § 53.

⁶⁸⁶ JKA JOOY 23.6.1988, § 53.

⁶⁸⁷ JKA JOOY 13.8.1988, § 11.

⁶⁸⁸ JKA JOOY 18.4.1988, § 4. (kspk)

⁶⁸⁹ JKA JOOY 2.2.1989, § 8.

Prochazka lähdettyä seuraavaksi soitantokaudeksi, 1991–1992, kiinnitettiin orkesterin ensimmäiseksi konserttimestariksi, velipuolensa, kapellimestari Boughtonin vastustuksesta huolimatta, englantilainen viulisti Candida Thompson⁶⁹⁰. Thompsonin mukana Englannista saapui myös orkesterin sooloaltistiksi Michel Camille, nuori ansioitunut muusikko. Temperamentikas nuori ”Candy”-konserttimestari tarttui määrätietoisin ottein toimeensa ja jopa johti konsertin⁶⁹¹. Konserttimestari Thompsonin ideoimana orkesteri järjesti muun muassa päiväkonserttisarjan syksyllä 1992 kouluviraston salissa, nykyisessä Nikolainkulmassa. Nämä barokkimusiikille omistetut ”Bachia ja kahvia” -tilaisuudet saivat osakseen suurta suosiota ja mielenkiintoa ja ennen kaikkea ne antoivat myös orkesterin muusikoille mahdollisuuden päästä soittamaan pienimuotoisia solistisia tehtäviä. Thompsonin toiminta Jyväskylän Sinfoniaorkesterin konserttimestarina päättyi kevääseen 1993⁶⁹², jolloin hän irtisanoutui tehtävästään ja lähti seuraamaan sydämensä ääntä, venäläistä viulistia Ilja Grubertia, jonka kanssa hän myöhemmin avioitui.

9.3 Boughtonin punainen lanka

Kapellimestari Boughtonin pyrkimys Jyväskylän orkesterin taiteellisena johtajana oli saada orkesteri kehittymään sekä tekniseltä että taiteelliselta tasoltaan sellaiseksi, että se pystyisi soittamaan myös vaativimpia orkesteriteoksia. Työtä oli valtavasti, mutta Boughton koki sen haasteellisena sekä orkesterille että itselleen. Orkesteri oli vastaanottavainen ja innokas kehittymään sekä ennen kaikkea ahkera harjoittelemaan uuden kapellimestarinsa kanssa, joka itseään säästelemättä teki pitkiä työpäiviä. Tavallista oli, että kaksi ensimmäistä päivää Boughton harjoitutti erikseen jousistoa ja puhaltimia, neljästä viiteen tuntia kumpaakin. Näin hän pystyi paneutumaan kunkin soitinryhmän erityisongelmiin toisten pitkästyttä. Boughton oli vaativa kapellimestari, joskus jopa hieman pelottavakin. Hän vaati täydellisyyttä paitsi itseltään, myös soittajilta ja jos hän huomasi jonkun lipsuvan harjoittelustaan, hän saattoi kommentoida sitä kärkevästi kyseiselle henkilölle itselleen. Lehtihaastattelussa hän kertoo metodinsa olevan kova työ ja perusteelliset stemmaharjoitukset:

⁶⁹⁰ JKA JOOY 25.6.1991, § 31.

⁶⁹¹ JKA JKO ko syksy 1992

⁶⁹² JKA JOOY 16.9.1993, § 27.

”Erikseen harjoittaminen on tehokkainta: kunkin soitinryhmän erityisasiat saa selittää kunnolla ilman että muu orkesteri turhautuu. Yritän hioa fraasit tarkasti ja pitää huolen, että jousitukset, hengitykset ja muut pikkuasiat pelaavat ehdottoman yhtenäisesti. Minun tehtäväni harjoituksissa on koota asiat yhteen. Jos joku ei osaa stemmojaan, hän voi mennä kotiin harjoittelemaan!”⁶⁹³

Boughtonin mielestä orkesterin harjoituksen tulisi olla teknisen harjoituksen sijaan tilaisuus, jossa opetellaan tulkitsemaan musiikkia. Ei harjoitella siksi, että opittaisiin stemmat tai että naapuri tai kapellimestari oppisi ne.⁶⁹⁴ Erityisesti jousiston harjoittajana Boughton olikin vertaansa vailla. Sellistinä hän tiesi, millaiset asiat ovat jousistolle vaikeita, ja hän osasi harjoituttaa juuri niitä. Orkesterin taiteellisen tason lisäksi myös orkesterin tekninen taso nousi huikkeasti Boughtonin kapellimestarikaudella; etenkin jousisto yhtenäistyi ja löysi oman sointinsa.

Kapellimestari Boughtonin ajatus oli tutustuttaa suomalaiset brittiläiseen musiikkiin. Hän toi orkesterin ohjelmistoon säännöllisesti uusia oman maansa säveltäjien teoksia. Jyväskyläläisyleisö sai kuulla paitsi melko tunnetun Edward Elgarin musiikkia, myös monien muiden hieman tuntemattomampien englantilaisten säveltäjien tuotantoa, muun muassa Benjamin Brittenin, Ralph Vaughan-Williamsin, Michael Tippetin, Arthur Butterworthin, Frederick Deliuksen ja Eric Coatesin teoksia.⁶⁹⁵ Myös perinteinen sinfoniakirjallisuus oli voimakkaasti esillä Boughtonin kapellimestarikaudella, eikä hän unohtanut uutta musiikkiakaan. Päinvastoin, kapellimestari Boughton halusi tehdä yhteistyötä säveltäjien kanssa niin kotimaassaan Englannissa kuin täällä Suomessakin. Esimerkkinä tällaisesta yhteistyökuvioista oli Boughtonin oman English String Orchestran(ESO) vuosikausia jatkunut yhteistyö säveltäjä Michael Tippetin kanssa, jonka teoksista suuren osa ESO on kantaesittänyt William Boughtonin tai jopa säveltäjän itsensä johtamana.

Kapellimestari Boughton ihastui Suomeen ja suomalaisiin jo ensi kerran maassa vieraillessaan vuonna 1985. Suomalainen musiikkikin, joka oli Boughtonille muutamaa tunnetuinta Sibeliuksen teosta lukuun ottamatta vierasta, kiehtoi häntä suuresti ja hän ryhtyi tutustumaan siihen ahkerasti. Hän halusi lähestyä teoksia puhtain paperein itse musiikista käsin, vapaana tradition taakasta, joka esimerkiksi Sibeliuksen teoksilla on vahva. Boughton uskoi omaan

⁶⁹³ KSML 26.11.1986

⁶⁹⁴ Boughton 22.10.2004

⁶⁹⁵ Boughton 22.10.2004

fantasiaan ja luovuuteensa; hän ei halunnut kuunnella teoksiin tutustuessaan esimerkiksi Karajanin tulkintoja niistä, vaan luki ahkerasti partituureja ja antoi nuottikuvan itsensä puhutella häntä tavallaan.⁶⁹⁶ Niiden seitsemän vuoden aikana, jotka Boughton oli Jyväskylässä, hän johti paljon suomalaista musiikkia, muun muassa kaikki Sibeliuksen sinfoniat, jotka orkesteri esitti sarjana vuosien 1989–1990 aikana, lukuisia nykysäveltäjien teoksia ja myös jonkin verran unohduksiin painuneita teoksia Sibeliuksen aikalaisilta.

Yksi varmasti mielenkiintoisimmista ja vaativimmista jaksoista oli vuoden 1992 huhtikuussa järjestetty ”Vastahakoiset vallankumoukselliset” -festivaali, joka esitteli Wienin koulukunnan säveltäjien, esimerkiksi Webernin, Bergin ja Schönbergin teoksia. Noiden kahden viikon aikana orkesteri soitti peräti viisi konserttia, joiden ohjelmisto oli kokonaisuudessaan tuon ajan musiikkia. Yleisö sai kokea varmasti ainutlaatuisia elämyksiä musiikin parissa ja orkesteri joutui koettelemaan rajojaan noiden teknisestikin erittäin vaativien kappaleiden omaksumisen kanssa. Jopa pääkaupunkiseudun lehdistössä festivaali huomattiin ja orkesteria kiiteltiin rohkeudesta tarttua kenelle tahansa erittäin vaikeaan tehtävään. Vaikeuksia ei ollut ainoastaan muusikoilla, vaan myös konserttien markkinoinnista vastaavilla; kuinka täyttää salit, kun ohjelma oli sellaista, jota kohtaan monilla kuulijoilla oli vahva negatiivinen ennakkokäsityksensä. Festivaali onnistui kuitenkin kaikin tavoin, salit saatiin kutakuinkin täyteen ja erityisesti nuorten osuus konserteissa herätti huomiota. Myös orkesteri selvisi jättiurakastaan hyvin. Väsyneenä, mutta onnellisena, ja myös varmasti paljon oppineena, se lopetti viimeisen konsertin viimeisen teoksen, Schönbergin *Verklärte Nacht*.⁶⁹⁷

Kapellimestari William Boughton toi omien suhteittensa avulla Jyväskylään myös lukuisia huomattavia solisteja. Heistä merkittävin oli legendaarinen viulisti Yehudi Menuhin, joka oli Boughtonin henkilökohtainen ystävä. Menuhinin kanssa orkesteri teki syksyllä 1991 suuren, paljon mainetta ja kunniaa saavuttaneen kiertueen. Koko valtakunnan lehdistö, Iltasanomien ”lööpit” mukaan lukien, huomioi sen useampaan otteeseen. Myös taloudellisesti kiertue onnistui hyvin. Suuri maestro Menuhin itse oli erittäin tyytyväinen Jyväskylän orkesterin tasoon. Hän jopa kutsui sen kanssaan Itämeren kiertueelle Pietariin, Tallinnaan, Riikaan,

⁶⁹⁶ KSML 26.11.1986

⁶⁹⁷ JKA JKO ko kevät 1992

Kööpenhaminaan, Tukholmaan ja Helsinkiin⁶⁹⁸. Kiertueen, joka olisi ollut syksyllä 1993, toteutuminen kaatui valitettavasti taloudellisiin ongelmiin.

Orkesterin koko, lähinnä jousiston pienuus, rajoitti jatkuvasti ohjelmasuunnittelua. Orkesteri ei omin voimin pystynyt esittämään täysipainoisesti suuria sinfoniakirjallisuuden teoksia, vaan jokaiseen konserttiin tarvittiin, tai ainakin olisi tarvittu, huikea määrä jousiavustajia. Kun orkesterin tulevaisuuden suunnitelmiin kuului voimakas kasvaminen pienehköksi, 60-henkiseksi sinfoniaorkesteriksi⁶⁹⁹, oli perusteltua kuitenkin esittää noita suuria teoksia säännöllisesti. Orkesterin nimikin oli muuttunut Jyväskylän Sinfoniaorkesteriksi, mikä myös velvoitti soittamaan sinfonioita. Vahvistaakseen orkesterin pientä jousistoa ja mahdollistaakseen näin suurten teosten esittämisen, Jyväskylän Sinfoniaorkesteri aloitti säännöllisen yhteistyön Mikkelin orkesterin myös pienen jousiston kanssa. Sopimuksen mukaisesti orkesterit tekivät vuodessa kymmenen yhteiskonserttia, jotka kaikki esitettiin niin Jyväskylässä kuin Mikkelissä⁷⁰⁰. Yhteistyö lisäsi huomattavasti orkestereitten matkustelua, käytiinhän nyt konserttiviikoilla ainakin kahdesti toisessa kaupungissa, jyvaskyläläiset Mikkelissä ja mikkeliiläiset Jyväskylässä, mutta toisaalta saavutetut edut olivat orkesterille kuitenkin haittoja suuremmat. Yhdistynyt suurorkesteri kykeni esittämään huomattavasti laajempaa ohjelmistoa kuin kumpikaan yksittäinen orkesteri, harjoiteltu ohjelmisto voitiin esittää nyt kaksi kertaa aikaisemman yhden konsertin sijaan, ja mikä parasta, Jyväskylän orkesteri pääsi näin säännöllisesti soittamaan Mikkelin upea-akustisessa Talvela-salissa. Yhteistyö sujui niin hyvin, että kaavailtiin jopa orkestereitten yhdistämistä. Osakeyhtiön hallitus keskusteli asiasta, ja osakeyhtiön toimitusjohtaja, joka oli orkestereitten yhdistämisen kannattaja, teki laskelmia tämän paljon voimakkaita tunteita herättävän idean eduista ja haitoista⁷⁰¹.

Orkesterin toimintatavoista kapellimestari Boughton halusi korostaa erityisesti kasvatuksellisia näkökohtia. Hän piti päiväkotij- ja koululaiskonsertteja orkesterin tärkeinä toimintamuotoina, joita jatkettiin edelleen; niiden avulla orkesteri saisi uutta yleisöä myös tavallisiin konsertteihinsa nyt ja etenkin tulevaisuudessa.⁷⁰² Boughton yritti aikaansaada pysyvää yhteistyötä myös konservatorion kanssa, mutta laitoksen rehtori Juhani Laurila oli

⁶⁹⁸ KSML 15.1.1992

⁶⁹⁹ JKA JOOY 3.5.1988, § 5.

⁷⁰⁰ JKA JOOY tk 1989

⁷⁰¹ JKA JOOY 2.11.1993, § 42.

hieman vastahakoinen ajatukselle⁷⁰³. Boughtonin mielestä työ ammattimuusikoiden kanssa olisi tuonut korvaamatonta kokemusta nuorille, tuleville muusikoille. Boughtonin kapellimestarikaudella orkesteri teki paljon yhteistyötä myös jyvaskyläläisten niin lapsi- kuin aikuiskuorojenkin kanssa. Myös Tanssikoulu Saran kanssa orkesteri teki kolme ikimuistoista produktiota: Bernsteinin *The West Side Storyn*, Schönbergin *Pierrot Lunairen* upeana puhelaulusolistinaan Tuula-Marja Tuomela ja Vivaldin *Vuodenajat*, jonka solistiosuuksista vastasi konservatorion viulunsoitonlehtori Anatoli Melnikov.⁷⁰⁴ Nykyään Boughtonin kanta musiikkikasvatuksen merkittävydestä on vahvistunut edelleen; hän näkee tärkeänä muusikoitten osallistumisen paitsi kasvatukselliseen, myös terapeuttiseen toimintaan musiikin eri aloilla. Hänen mielestään orkestereitten pitäisi löytää väylä, jolla ne tavoittaisivat myös vammaiset sekä esimerkiksi autistiset ja Aspergerin syndroomasta kärsivät lapset ja nuoret.⁷⁰⁵

Boughton itse pitää tärkeimpänä saavutuksenaan orkesterin muusikoitten itsekunnioituksen kohottamista. Kun Boughton vuonna 1986 tuli Jyväskylään, orkesterin asenne omaa työtään kohtaan oli vähättelevää, jopa häpeilevää. Orkesteri ei uskonut itseensä. Vuosien aikana, menestysten myötä, kaikki muuttui, ihmiset hymyilivät, vitsailivatkin, ja ennen kaikkea he alkoivat luottaa kykyihinsä ja kunnioittaa itseään. Ammattiylpeys on tärkeä; muusikoilla on kyky esittää musiikkia ja myös oikeus saada kunnioitusta työlleen.⁷⁰⁶

Boughtonin kapellimestarikauden tärkeimpiä saavutuksia orkesterin valtavan kehittymisen lisäksi oli varmasti yleisömäärän lisääntyminen yli 300 prosentilla⁷⁰⁷. Yleisö oppi rakastamaan orkesteriaan ja löysi tiensä konsertteihin säännöllisesti. Boughtonista muodostui orkesterille näkyvä ja tunnettu keulakuva, isähahmo, ja hänen karismansa vetosi yleisöön, mikä näkyy kaupungissa vieläkin yli kymmenen vuotta hänen lähtönsä jälkeen; kaikki Boughtonin johtamat vierailukonsertit, joita on ollut alun muutaman vuoden taukoa lukuun ottamatta vuosittain, ovat olleet kiitollisen yleisön täyttämiä, lämminhenkisiä tilaisuuksia. Kapellimestari Boughtonin ideasta syntyneen Jyväskylän Orkesterin Ystävät ry:n nykyinen puheenjohtaja Kati Rinne, joka on seurannut orkesterin konsertteja säännöllisesti 1970-luvulta lähtien, kertoo yleisön pitävän Boughtonia kapellimestarina ylitse muiden. Hänen aikanaan

⁷⁰² JKA JKO ko 1986–1987

⁷⁰³ Boughton 22.10.2004

⁷⁰⁴ JKA JKO ko 1986–1993

⁷⁰⁵ Boughton 22.10.2004

⁷⁰⁶ Boughton 22.10.2004

⁷⁰⁷ KSML 12.9.1992

orkesteri oppi todella soittamaan; varsinkin jousiston sointi oli hänen mukaansa ”aivan mahtava”, uskomaton.⁷⁰⁸ Myös orkesteri muistaa Boughtonin kapellimestarikauden erityisenä: työntäyteisenä ja raskaana, mutta myös orkesteria huimasti eteenpäinvievänä aikakautena⁷⁰⁹.

9.4 Konserttitoiminnasta

9.4.1 Boughton aloittaa englantilaisella

Kapellimestari William Boughtonin ensimmäinen syksy orkesterin johdossa sisälsi paljon englantilaista musiikkia. Orkesteri sai opetella lukuisia teoksia, joita se ei ollut koskaan ennen kuullut, saati sitten soittanut. Kapellimestarin tunnollisesti harjoituttamana urakasta selvittiin hyvin, jopa loistavasti. Kriitikot kehuivat viikoista toiseen orkesterin huimaa kehitystä, josta kunnia kuului varmasti kapellimestarin lisäksi myös koko orkesterille, jolla oli halu yrittää parastaan soiton tason nostamiseksi.

Jyväskylässä oli siirrytty kansainväliseen tapaan, jossa taiteellinen johtaja vastasi orkesterin suurista linjoista, mutta ei johtanut läheskään kaikkia konsertteja itse. Syyskauden 1986 kymmenestä konsertista Boughton johti kuusi. Lopuista neljästä vastasivat vierailevat kapellimestarit Markus Lehtinen, Pekka Savijoki, uusseelantilainen William Southgate ja tuttu viihdeammattilainen George de Godzinsky. Markus Lehtisen vierailu 22.10. herätti aivan erityistä kiinnostusta ensinnäkin siksi, että hän oli yksi sen hetken kärkinimistä nuorten suomalaisten kapellimestareitten tasokkaalla rintamalla ja myös siksi, että hän oli varsin varteenotettava ehdokas seuraavana vuonna valittavaksi uudeksi orkesterin päävierailijaksi. Olihan kulttuurilautakunnan musiikkijaosto tehnyt juuri aikaisemmin syksyllä päätöksen, jonka mukaan Boughtonin sopimusta jatkettaisiin vuodella, ja orkesterin päävierailijaksi etsittäisiin joku suomalainen kapellimestari⁷¹⁰. Tämä etsintä oli nyt käynnissä kiivaimmillaan

⁷⁰⁸ Rinne 28.2.2005

⁷⁰⁹ Hämäläinen, Hämäläinen, Miettinen & Oinonen 14.10.2004

⁷¹⁰ JKA MJ 9.10.1986, § 95.

ja suuret odotukset kohdistuivat Markus Lehtiseen. Lehtisen johtama konsertti, jonka päänumerona esitettiin Sibeliuksen viides sinfonia, sai kriitikoilta kiitosta, yleisö oli tyytyväistä ja myös orkesteri piti Lehtisestä. Kaupungin kulttuurilautakunnan musiikkijaosto teki ripeän päätöksen: jo tammikuussa 1987 se valitsi Markus Lehtisen orkesterin päävierailijaksi soitantokaudeksi 1987–1988⁷¹¹.

Syksyn solistikaarti oli täysin kotimainen lukuun ottamatta ruotsalaista käyrätorvitaiteilijaa Sören Hermanssonia, joka esitti suvereenisti Richard Straussin ensimmäisen käyrätorvikonserton 26.11. Tämä Karajan-instituutin kasvatti, Göteborgin Sinfonikkojen soittaja, oli yksi harvoja soittimensa edustajia, jotka kiersivät säännöllisesti myös solistitehtävissä.⁷¹² Muut syksyn solistit olivat viulisti Pyry Mikkola (3.9.), pianistit Aleksandr Bagdasarov (10.9.), Juhani Lagerspetz (22.10.) ja Heini Kärkkäinen (5.11.), sellisti Juha Malmivaara (14.11.), trumpettistit Reino Kotaviita (8.10.) ja Mailis Ben Romdhane (22.10.) sekä laulajat Taina Räisänen (8.10.) ja 10.12. esitetyn, Mozartin sovittaman Händelin *Messias*-oratorion upea solistijoukko Satu Vihavainen, Monica Groop, Anssi Hirvonen ja Petteri Salomaa.⁷¹³

Syksyn ohjelma oli hyvin mielenkiintoinen. Se sisälsi Boughtonin lupauksen mukaisesti paljon englantilaista musiikkia, joista teoksista ei ollut aikaisemmin Jyväskylässä kuultu montaakaan. Jyväskyläläisistä ensiesityksistä mainittakoon Brittenin Sinfonietta sekä Preludi ja fuuga 18 jousisoittimelle, Butterworthin orkesterirapsodia *Shropshiren poika* sekä kansansävelmiin perustuva sävellys *Vihreät pajurannat* ja Elgarin *Enigma*-variaatiot, jotka ovat musiikillisia kuvia säveltäjän läheisistä ja tuttavista. Kapellimestari toi kuultaviksi syksyn konserteissa myös ”puolienglantilaiset” Haydnin sinfoniat, lisänimeltään *Lontoo* ja *Oxford*.

Orkesterin muu ohjelma ei poikennut suuresti aikaisemmasta. Suurista sinfoniaista kuultiin sekä Sibeliuksen että Schubertin neljännet ja viidennet sinfoniat sekä Prokofjevin *Klassinen* sinfonia. Mainittakoon, että orkesterin uusi taiteellinen johtaja piti lupauksensa tutustua heti myös suomalaiseen musiikkiin. Siitä selkeänä näyttönä hän johti joulukuussa konsertin, joka

⁷¹¹ JKA MJ 21.1.1987, § 4.

⁷¹² KSML 29.11.1986

⁷¹³ JKA JKO ko 1986–1987

sisälsi vain Sibeliuksen teoksia; jo mainitun neljännen sinfonian lisäksi yleisö kuuli *Historialliset kuvat* -sarjat ja konserttisarjan näytelmästä *Pelléas ja Mélisande*.⁷¹⁴

9.4.2 Päävierailijana keväällä Czajkowski, syksyllä Lehtinen

Vuonna 1987 orkesteri jatkoi nousukauttaan William Boughtonin johdolla. Se teki lujasti töitä kehittyäkseen ja esiintyi ahkerammin kuin koskaan, peräti 123 kertaa vuoden aikana. Tilastoja kaunistaa tosin kaupunginteatterin operetin, Kálmánin *Mustalaisruhtinattaren* 58 esityskertaa, mikä näkyi myös orkesterin yleisömäärissä, joka puolestaan nousi huikeaan yli 55 tuhanteen aikaisemmasta 33 tuhannesta. Vaikka operetti veti ihmisiä, myös orkesterin konserttien kävijämäärä nousi vuoden aikana noin viidellä tuhannella ja sinfoniakonserttien lipunmyynti kasvoi lähes 60 prosenttia⁷¹⁵.

Osa kauden ansioista kuuluu varmasti myös orkesterin päävierailijalle, Renard Czajkowskille, jonka johdolla orkesteri soitti vuoden aikana yhteensä seitsemän mieleenpainuvaa konserttia. Tämä puolalainen, Poznanin yli satahenkisen Filharmonian ylikapellimestari oli tottunut työskentelemään ison sinfoniaorkesterin kanssa⁷¹⁶. Hänen ylenpalttinen ystävyytensä ja peräänantamattomuutensa yhdistettynä luontaiseen musikaalisuuteen muodostivat yhdistelmän, joka toimi Jyväskylän orkesterin kanssa erinomaisesti. Mieleenpainuvaa oli myös hänen tapansa johtaa sinfoniat ulkomuistista, ilman partituuria.

Czajkowski valitsi konserttiohjelmansa itse; hän halusi tuoda esiin sellaisia teoksia, jotka olivat olleet paitsiossa Jyväskylässä⁷¹⁷. Vaikkei hänen konserttiensa ohjelma aina järin erikoinen ollutkaan, orkesteri sai kuitenkin tutustua moniin mielenkiintoisiin sille ennestään tuntemattomiin teoksiin, esimerkiksi puolalaisen Stefan Kisielewskin konserttoon kamariorkesterille. Tässä neoklassisessa, vuonna 1949 sävelletyssä teoksessa soolopuhaltimille ja jousikvartetille orkesterin puupuhaltajat pääsivät esittelemään taitojaan mielenkiintoisin vuoropuheluin.⁷¹⁸ Lupauksistaan huolimatta kapellimestari Czajkowski ei tuonut orkesterin ohjelmistoon muita puolalaisia uusia teoksia. Tosin hän olisi halunnut

⁷¹⁴ JKA JKO ko 1986–1987

⁷¹⁵ SSO tilastot

⁷¹⁶ KSML 14.1.1987

⁷¹⁷ KSML 14.1.1987

⁷¹⁸ JKA JKO koo 9.9.1987

soitattaa esimerkiksi Lutoslawskin teoksia, mutta ne kaikki vaativat suuren esityskoneiston, jollaista Jyväskylässä ei ollut⁷¹⁹. Czajkowski johti Jyväskylässä kahden peräkkäisen illan aikana, 6.-7.5. kaikki Beethovenin pianokonsertot. Pianosolistin jättiurakasta vastasi ammattitaidolla puolalainen, jo vuotta aikaisemmin Jyväskylässä ensi kertaa vierailut Mainzin yliopiston pianonsoiton professori Lydia Crychtolowna. Tämä pienoistapahtuma nousi kauden tapaukseksi, vaikka yleisöä konsertit vetivät harmittavan vähän.⁷²⁰ Myös Šostakovitšin yhdeksännen sinfonian tulkinta kirjattiin yhdeksi kauden huipputapahtumaksi, eikä vähiten fagotisti Matti Miettisen koskettavan soolon ansiosta, jota Keski-suomalaisen kriitikko Harri Kuusisaari kehuu vuolaasti:

”Tämä pieni kadenssi kohoaa vain harvoin sellaiseen sisäiseen intensiteettiin kuin mihin kaupunginorkesterin fagotisti Matti Miettinen sen nosti. Fagotti purskahti pohjattomaan slaavilaiseen itkuun, ja kuulijan iho nousi kananlihalle. Fagotti siirsi tunnelman vaivihkaa takaisin finaalin huolettomuuteen, mutta maisemat tuntuivat värityneen lopullisesti toisella tavalla.”⁷²¹

William Boughtonin johdolla orkesteri soitti vuoden aikana sopimuksen mukaiset kymmenen konserttia, viisi keväällä ja toiset viisi syksyllä. Noissa konserteissa esitettiin monipuolista ohjelmaa: klassikkoteosten lomaan oli sijoitettu lukuisia vieraampia, Jyväskylässä ennen kuulemattomia teoksia. Englantilainen musiikki oli vahvasti esillä, samoin kuin suomalainen, mutta myös ranskalaisella musiikilla oli näyttävä sijansa syyskauden ohjelmassa. Englantilaisen musiikin kirjosta Boughton oli valinnut jyväskyläläisille muun muassa Elgarin viulukonserton, jonka vahvana tulkkina soitti edellisvuoden ”Jyväskylän Kesän” ”Nuori Taiteilija”, viulisti Eeva Koskinen 11.2. Saman säveltäjän laajasta tuotannosta esitettiin 8.4. *Johdanto ja Allegro* ja 15.4. sellokonsertto ruotsalaissellisti Torleif Thedeenin tulkitsemana. Orkesteri tutustui myös moniin muihin Boughtonin maanmiesten teoksiin, mutta sai soittaa kapellimestarinsa johdolla paljon suomalaistakin musiikkia. Boughtonin tulkintana orkesteri esitti vuoden aikana muun muassa 16.9. Sibeliuksen kolmannen sinfonian.

On syytä mainita amerikkalaiselle musiikille omistettu konsertti, ”American night”, kesäkuun alussa, jossa Boughton johti Bernsteinin *The West Side Storyn* lisäksi neljä muuta amerikkalaissäveltäjän teosta: Sousan *Stars and stripes forever*, Barberin Adagion ja

⁷¹⁹ KSML 14.1.1987

⁷²⁰ KSML 10.5.1987

⁷²¹ KSML 15.5.1987

Coplandin *Hoe down from rodeon* ja *Appalachian springin*. Bernsteinin kuulussa teoksessa mukana olivat valloittavalla tanssillaan myös Tanssikoulu Päivi Aura & Tarja Sara balettilaiset. Sama teos esitettiin myös 9.12. perhekonsertissa, jonka TV 3 kuvasi ja näytti seuraavana päivänä avatessaan uuden kanavan Jyväskylän alueella. Boughton johti 4.2. myös Czajkowskilta kaivattua puolalaista musiikkia, Lutoslawskin Bartók-vaikutteisen alkusoiton jousiorkesterille⁷²², sekä 16.12. ranskalaisesta musiikista esimerkiksi Cantelouben *Auvergnelaisia lauluja* -teoksen.

Boughtonin johdolla orkesteri soitti myös useita niin sanottuja suuria sinfonioita: 11.2. kuultiin Dvořákin harvinainen neljäs sinfonia, 8.4. Šostakovitšin ensimmäinen, 15.4. Schumannin ensimmäinen, lisänimeltään *Kevät*, 16.9. Sibeliuksen kolmas ja viimeisessä konsertissa 16.12. Beethovenin suurteos, yhdeksäs sinfonia. Jo mainitun Bernsteinin *The West Side Storyn* lisäksi orkesteri paneutui myös muihin suuriin teoksiin, Brittenin *Nuorten orkesterioppaaseen*, Stravinskyn *Pulcinella*-sarjaan ja Prokofjevin *Pekkaan ja suteen*.

Vierailevien kapellimestareiden kanssa orkesteri laajensi yhä repertuaariaan. Kauden huomattavin vierailija oli jo pari kertaa ennenkin Jyväskylässä vierailut huippukapellimestari Dsanzug Kachidze, joka johti tällä vierailullaan peräti kaksi konserttia. Ensimmäisen konsertin 4.11. kohokohdaksi nousi pianisti Elizo Virsaladzen tulkitsema Schumannin pianokonsertto, jossa molemmat gruusialaiset vieraat, niin kapellimestari kuin solistikin, tuntuivat olevan täysin samalla aaltopituudella⁷²³. Toisen konsertin 11.11. solistina esiintyi equadorilainen, Jyväskylässä aikaisemmin pari vuotta vaikuttanut pianisti Carlos Juris soittamalla Brahmsin ensimmäisen pianokonserton. Saman konsertin päänumerona kuultu Dvořákin kahdeksas sinfonia hurmasi yleisön; jopa ankarana kriitikkona tunnettu, nykyisin musiikkilehti Rondon päätoimittaja Harri Kuusisaari lumoutui ja otsikoi arvostelunsa: ”Supermaestro teki ihmeitä”.⁷²⁴

Syksyllä orkesterin päävierailijana aloittavan kapellimestari Markus Lehtisen arvostus vahvistui entisestään 11.3. Mozart-konsertin aikana. Hän hallitsi kummatkin ohjelmaan valitut Mozartin sinfoniat ulkomuistista ja seurasi hienovaraisesti ja herkästi solistina valloittanutta, Lappeenrannan laulukilpailun tuoretta voittajaa, sopraano Soile Isokoskea.

⁷²² JKA, JKO koo 4.2.1987

⁷²³ KSML 6.11.1987

Myös ”Jyväskylän Kesän” avajaiskonsertin ohjelmaksi valitun suurteoksen, Verdin *Requiem*, kapellimestari Lehtinen johti menestyksellisesti. Syksyllä 1987 orkesteri soitti Lehtisen johdolla vielä kaksi konserttia; ensimmäisen, vain suomalaista musiikkia sisältävän 7.10. ja toisen viikkoa myöhemmin, jonka ohjelmaan hän oli valinnut Šostakovitšin viidennen sinfonian, Prokofjevin kolmannen pianokonserton ja Brahmsin *Traagisen alkusoiton*. Näistä ensimmäisen konsertin Englundin selkokonsertto sellisti Raimo Sariolan tulkitsemana ja jyvaskyläläisille vieras aivan uusi musiikki, Heinisen ”...tyttöjen kävely ruusulehdossa” jousiorkesterille, koskettivat erityisesti⁷²⁵.

Vuoden 1987 erityiskonserteista mainittakoon 18.3. kavalkadikonsertti, jossa käytiin lyhykäisyydessään läpi Jyväskylän kaupungin musiikillinen historia ja 8.4. amatööriklarinetistina tunnetun maaherra Kalevi Kivistön toivekonsertti, jonka solistiksi oli saatu maailmankuulu klarinetisti Michel Lethiec, 16.9. Merkittäviä olivat myös Jyväskylän kaupungin 150-vuotisjuhlakonsertti, jonka solisteina soittivat jyvaskyläläislähtöinen, Tukholman Kuninkaallisen Oopperan konserttimestari, Jyväskylän konserttimestari Harri Forsténin pikkusisar Leila Forstén ja orkesterin oma oboisti Tauno Hämäläinen, sekä 17.2. järjestetty, 2.10.1986 poisnukkuneen Ahti Karjalaisen muistokonsertti, jossa orkesteri oli mukana omalla ohjelmallaan.

9.4.3 Markus lähtee, Reiska palaa - mutta Viljo pysyy

Kapellimestari Markus Lehtinen jatkoi orkesterin päävierailijana kevätsoitantokauden 1988 loppuun. Seuraavaksi soitantokaudeksi 1988–1989 hän sai kiinnityksen Tanskan Kuninkaalliseen Oopperaan⁷²⁶ ja hänen seuraajakseen Jyväskylään kiinnitettiin jälleen orkesterilaisten Reiskaksi kutsuma Renard Czajkowski, joka sai lisäksi hoidettavakseen orkesterinjohdon lehtoraatin Keski-Suomen Konservatoriosta⁷²⁷. Maestro muutti vaimoineen Jyväskylään koko vuodeksi ja johti kaupunginorkesterin konserttien ja konservatorion oppilasorkesterin lisäksi myös Jyväskylän Kamariorkesteria useampaan otteeseen.

⁷²⁴ KSML 13.11.1987

⁷²⁵ KSML 9.10.1987

⁷²⁶ KSML 12.3.1988

⁷²⁷ JKA MJ 17.2.1988, § 21.

Jyväskylän Sinfoniaorkesterin taiteellisena johtajana jatkoi edelleen William ”Viljo” Boughton, jonka sopimus oli tällä erää voimassa kesään 1989 asti⁷²⁸.

Englantilaisen musiikin osuus oli orkesterin ohjelmistossa luonnollisesti suuri, vaikka Boughton itse kielsikin olevansa Suomessa pelkästään oman maansa musiikkilähettiläänä. Orkesteri esitti konserteissaan vuoden aikana Deliuksen, Brittenin, Tippettin ja Elgarin teoksia. Kanaalin toiselta puolelta, Ranskasta peräisin oleva musiikki sai yhä enemmän jalansijaa myös Jyväskylässä. Jyväskyläläisenä ensi-esityksenä kuultiin esimerkiksi 17.2. Bizet'n sinfoninen sarja *Roma* ja 13.4. saman säveltäjän hieman tunnetumpi *Jeux d'Enfants*. Myös *Ravelin* ja *Debussyn* tuotantoa oli valittu konserttiohjelmistoon. Boughton halusi laajentaa jyväskyläläisten musiikintuntemusta myös uuden musiikin suuntaan; hänen johdollaan orkesteri soitti muun muassa Schönbergin ensimmäisen kamarisinfonian E-duuri, 20.4. ja 30.11. Ligetin *Ramifications*, *Haarautumia*-teoksen.

Kevään päävierailija Markus Lehtinen puolestaan keskittyi johtamissaan konserteissa lähinnä laulumusiikkiin. Tosin ensimmäisessä konsertissaan, 13.1. hän toi kuultaviksi kaikkea muuta: suomalaisen Sallisen *Aspekteja Peltoniemen Hintriikin surumarssista*, virolaisen Arvo Pärtin minimalistisen *Cantuksen Benjamin Brittenin muistolle* ja uuttakin musiikkia, György Ligetin lähes impressionistisen *Melodien*-teoksen orkesterille. Palmusunnuntain konserttiin Lehtinen oli valinnut esitettäväksi harvoin kuullun Dvořákin *Requiemin*.⁷²⁹

Syksyllä jälleen päävierailijana aloittanut Renard Czajkowski toi orkesterin soitettavaksi muutamia puolalaisia sävellyksiä, jotka olivat uutta musiikkia, vaiikkeivät ehkä aivan moderneinta. Esimerkkeinä näistä mainittakoon 5.10. kuultu Karłowiczin *Serenadi* jousiorkesterille, 19.10. Spisakin *Concerto giocoso* ja 2.11. Góreckin *Kolme kappaletta vanhaan tyyliin*. Muu kapellimestari Czajkovskin johtama ohjelma oli monipuolisesti eri aikakausia esittelevää: kuultiin muun muassa Haydnin *Patarumpu*-sinfonia, Mozartia koko konsertillinen, Mendelssohnin *Skottilainen*-sinfonia, Sibeliuksen *Tuonelan joutsen*, Tšaikovskin *Talviunelmia*-sinfonia, Prokofjevin *Klassinen* sinfonia ja monia muita.

⁷²⁸ JKA MJ 17.12.1987, § 92.

⁷²⁹ JKA JKO ko 1988

Vuoden 1988 mielenkiintoisista kapellimestarivieraista on syytä mainita Leon ja Carlos Spiererin, Atso Almilan, Hannu Koivulan ja Claes Merihtzin lisäksi myös englantilainen Christopher Hiron, joka entisenä kuulun Academy of St. Martin in the Fields-kamariorkesterin soittajana toi Jyväskylään tuulahduksen kansainvälisiltä areenoilta. Konserttimestarin paikalta orkesteria johtanut, English String Orchestran silloinen konserttimestari Hiron perehdytti orkesterin barokkimusiikin soiton saloihin. Hironsin johtama konsertti olikin ainoa barokkimusiikkia sisältävä koko vuoden aikana muutamaa Händelin aariaa lukuun ottamatta, jotka Risto Saarman esitti 20.1. Tähän barokin vähyyteen kiinnitti huomiota myös Osmo Häyrinen vertaillen muutamien Suomen orkesterien ohjelmistoja syyskaudelta 1988⁷³⁰.

Oma mielenkiintonsa oli kansallisoopperan hallinnollisen johtajan Ilkka Kuusiston 11.5. johtamalla lasten ja nuorten konsertilla, jossa solisteina esiintyivät hänen lahjakkaat poikansa, silloin 11-vuotias Pekka ja 14-vuotias Jaakko. Pekka ihmetytti yleisöä Mozartin A-duurikonsertron viimeisellä osalla ja Jaakko puolestaan Saint-Saënsin *Havanaisella*. Lapsia muistettiin vuoden aikana myös toisella konsertilla, jossa Eija Ahvo ja Simo Salminen lauloivat suomalaisia lastenlauluja 12.10. Varsinaisia viihdekonsertteja orkesterilla ei ollut, ellei sitten Renard Czajkowskin johtamaa vappumatineaa sellaiseksi lasketa. Atso Almila puolestaan vastasi vuoden ”tanssikonsertin” 27.9. sujuvuudesta. Tanssiteatteri Raatikko vieraili tuolloin Jyväskylässä Eero Ojasen *Sudenhetki*-teoksellaan.⁷³¹

Kevään 1988 ehdoton huippuvieras oli englantilainen harpisti Susan Drake, joka soitti 20.4. orkesterin solistina Mozartin konserton huilulle, harpulle sekä orkesterille yhdessä orkesterin oman huilisti Juha Johanssonin kanssa. Toisena numerona yleisö sai kuulla Saint-Saënsin *Konserttikappaleen* harpulle ja orkesterille. Syksyn huippuvieraan paikan jakoivat puolestaan 14.9. viulisti Ilja Kaler, tuo vuoden 1985 Sibelius-kilpailun ja vuoden 1986 Tšaikovski-kilpailun voittaja, ja 2.11. gruusialainen tulieluinen pianisti Dmitri Baškirov, joka ei esittelyjä tarvinne. Kalerin väkevä tulkinta Prokofjevin toisesta viulukonsertosta syöpyi kuulijoiden sydämiin ja Baškirov puolestaan mursi alkuvoimaisella esityksellään jopa yliopiston juhlasalin akustiset esteet musiikkia palvelemaan⁷³².

⁷³⁰ Priimus 1988, 2: 7-10.

⁷³¹ JKA JKO ko 1988

Orkesterin muu solistikaarti oli pääosin kotimaista; Jyväskylässä vierailivat muun muassa pianistit Matti Raekallio ja Ursula Lerber, sellistit Heikki Rautasalo, Martti Rousi ja Pauli Heikkinen, viulistit Nachum Erlich ja Anatoli Melnikov sekä useat muut. Harvoin kuulluista instrumentalisteista kuultiin harpisti Susan Draken lisäksi 26.10. käyrätorvisti Ib Lanzky-Ottoa, joka taituroi Mozartin neljännen käyrätorvikonserton. Lanzky-Otto ei tyytynyt vain konserton esittämiseen, vaan hän demonstroi torven soittoa laajemmaltikin esittämällä kumiletkun pätkällä, jonka toiseen päähän oli laitettu cornon suukappale, Leopold Mozartin alppitorvikappaleen⁷³³.

9.4.4 ”Jyväskylässähän onkin hyvä orkesteri!”⁷³⁴

Vuoden 1989 alusta orkesteri aloitti toimintansa osakeyhtiönä. Samalla sen nimi muuttui Jyväskylän Kaupunginorkesterista Jyväskylän Sinfoniaorkesteriksi. Nimenmuutoksella haluttiin paitsi poistaa ihmisten käsitys kaupungin alaisena toimivasta orkesterista, myös suunnata katseita tulevaisuuteen, jolloin Jyväskylän orkesteri olisi suunnitelmien mukaisesti pienen sinfoniaorkesterin kokoinen. Tosiasiahan oli, että silloinen 35-henkinen orkesteri oli vielä mittasuhteiltaan lähempänä kamariorkesteria, eikä suinkaan sinfoniaorkesteria. Tavoitteet olivat korkealla, samoin odotukset. Konserttitaloakin odotettiin kuin kuuta nousevaa, sen rakennuspaikasta kiisteltiin, mutta uskottiin vahvasti, että sen toteutuminen olisi enää ajan kysymys. Tuo ajan kysymys tuntuu muuttuneen ikuisuuskysymykseksi; yhä vielä tätä kirjoittaessani vuonna 2005 Jyväskylästä puuttuu konserttitalo! Saapa nähdä, voiko orkesterin satavuotishistorioitsija jo ylpeillä upoudella konserttisalilla!

Orkesterin taiteellisen johtajan William Boughtonin sopimusta jatkettiin jälleen, nyt kaksivuotiseksi, kaudelle 1.9.1989–30.6.1991⁷³⁵. Boughtonin työskentelyyn oltiin tyytyväisiä, häntä kehuivat kilvan niin muusikot kuin kriitikotkin. Boughtonin terävä kieli ja ironinen piikittely saivat tosin osakseen hieman kritiikkiä soittajien taholta, vaikka toisaalta ymmärrettiin myös se, että piikittely oli Boughtonin tapa piiskata muusikot harjoittelemaan ja sitä kautta kehittymään⁷³⁶. Lentäväksi lauseeksi orkesterilaisille muodostui suoraan tuon ajan

⁷³² KSML 4.11.1988

⁷³³ KSML 29.10.1988

⁷³⁴ KSML 27.1.1989

⁷³⁵ JKA JOOY 22.6.1989, § 31.

⁷³⁶ Hämäläinen, Hämäläinen, Miettinen & Oinonen 14.10.2004

televisio-ohjelmasta lainattu kysymys: ”Onks’ Viljoo näkyny?” Myös muutamat Boughtonin omista sanonnoista jäivät elämään soittajien keskuuteen, esimerkiksi ”Live dangerously! You live only once!”

Vuoden 1989 konserteista Boughton ja Czajkowski johtivat kumpikin kaksitoista. Czajkowski johti lisäksi marraskuun lopussa konservatorion salissa esitetyn pienoisoopperan, Cimarosan *Salainen avioliitto*, joka syntyi Jyväskylän Oopperan ja Konservatorion yhteistyönä. Kapellimestarivierailun Jyväskylään tekivät vuoden 1989 aikana Onni Kelo (11.10.), Pertti Pekkanen (15.3.), Pekka Haapasalo (4.10.), Heikki Rautasalo (7.6.) ja William Southgate (8.11.), jotka toivat tervetullutta vaihtelua niin muusikoille kuin yleisöllekin.⁷³⁷

Vuoden yksi mielenkiintoisimmista solisteista oli englantilainen trumpettisti John Wallace, joka tulkitsi tyylikkäästi trumpettistien hittikonsertot, Haydnin ja Hummelin 17.5. Hänen esiintymisensä oli piristysruiske viulu- ja pianokonserttojen tasapäiseen sarjaan. Samankaltaista vaihtelua ohjelmaan toivat myös harmonikkataiteilija Vladimir Dolgoplov 13.9. ja harpisti Marjatta Haahti 20.9. Mielenkiintoista on, että niin harvinainen solistisoitin kuin harppu onkin, Jyväskylässä saatiin kuulla sitä peräkkäisinä vuosina eri taitajien käsissä; melko tuoreessa muistissa oli vielä englantilaisen Susan Draken vierailu kaupungissa edellisenä vuonna.

Pianisti Olli Mustosen vierailu Jyväskylässä 27.9. oli myös yksi vuoden kohokohta. Hänen maagisen herkkä Mozart-tulkintansa lumosi yleisön, joka oli täyttänyt yliopiston salin viimeistä paikkaa myöten täyteen. Viulutaiturit Liana Isakadze Beethovenin konsertolla 15.3. ja Mark Lubotski Tšaikovskillaan 4.10. jäivät varmasti myös monen kuulijan mieleen, eikä viulisti Ilja Grubertinkaan Bruchin konsertto 18.10. unohtunut helposti. Näiden kaikkien neuvostoliittolaistaiteilijain viulismi on kansainvälistä huippua, ja mikä parasta, erittäin koskettavaa. Muista vuoden solisteista mainittakoon pianistit Kalle Randalu (18.1.), Kirmo Lintinen (5.4.), Miroslav Langer (6.9.) ja Jerzy Gebert (15.2.), sellistit Risto Poutanen (8.2.) ja Erkki Rautio (6.12.), sekä laulajat Walton Grönroos (6.3.) ja Margareta Haverinen sekä Petteri Salomaa (1.2.). Myös jyväskyläläistyneen neuvostoliittolaistaiteilija Anatoli Melnikovin urakointi solistitehtävissä oli huomionarvoista: 11.1. hän soitti väkevän Šostakovitšin ensimmäisen viulukonserton, 22.5. kaikki Vivaldin *Vuodenajat*-konsertot ja

⁷³⁷ JKA JKO ko 1989

15.11. Mozartin A-duuri viulukonserton. Vuoden solistikaartiin kuului myös useita hyvin nuoria instrumentalisteja: vain viisitoistavuotias englantilaispoika Daniel Hope vieraili 25.1. Jyväskylässä ja 10.5. oli suomalaisen viulistilajakkuuden Jan Söderblomin vuoro. Iällä ei ollut pilattu myöskään 13.12. esiintynyt viulisti Katinka Korkeala eikä 8.11. soittanut pianisti Heini Kärkkäinenkään.

Vuoden 1989 ohjelmatarjonta monipuolistui entisestään. Tarjolla oli varmasti jokaiselle jotakin. Kapellimestari Boughton valitsi johdettavakseen lukuisia orkesterille erittäin vaativia ja haasteellisia teoksia, esimerkiksi Šostakovitšin neljännen sinfonian ja Schönbergin *Verklärte Nachtin*. Boughton ei kaihtanut teknisiä vaikeuksia, vaan päinvastoin uskoi vaikeiden teosten harjoittamisen vievän orkesterin teknistä tasoa eniten eteenpäin. Näitä vaikeita teoksia esitettiin sitten säännöllisesti; kertaus on opintojen äiti, uskoi Boughton, ja esittämällä teokset uudestaan melko lyhyen ajan sisällä päästiin kerta kerralta yhä enemmän heittäytymään itse musiikin vietäviksi, irti teosten teknisistä vaikeuksista⁷³⁸. Sinfonioidenkaan valinnassa Boughton ei kaihtanut suurteosten ottamista ohjelmistoon: vuoden aikana kuultiin niin Brahmsin toinen kuin Vaughan-Williamsin kuudeskin. Tämä viimeksi mainittu suurteos, jonka esittämiseen tarvittiin yli kaksikymmentä avustajaa, soitettiin Jyväskylässä nyt ensimmäistä kertaa. Keski-suomalaisen kriitikko Harri Kuusisaari ylisti teosta, sen tulkintaa ja erityisesti kapellimestarin rohkeutta ottaa tämänkaltainen orkestraalinen fresko orkesterin ohjelmistoon:

” *William Boughton* on mies, jota voi syystä kutsua idealistiksi: hän jaksaa uskoa taiteen rajattomiin mahdollisuuksiin, oltiin sitten missä periferiassa tahansa. Hän ei anna periksi, vaikka ulkoiset olosuhteet junnaavatkin yhä samalla alkeistasolla. Hänen ohjelmistopolitiikkansa ei ole mitään tahansa varman päälle -konsensusta: sellaisten teosten kuin Šostakovitšin neljännen sinfonian ja Ralph Vaughan-Williamsin kuudennen sinfonian ottaminen ohjelmaan vaatii rohkeutta, joka ylittää normaalin common sense -tason.”⁷³⁹

Myös muita, hieman pienempiä, sinfonioita kuului orkesterin vuoden 1989 ohjelmistoon. Sinfonioista kuultiin muun muassa Beethovenin kolmas, *Eroica*, neljäs ja viides, *Kohtalo* sekä seitsemäs, Mendelssohnin viides, *Uskonpuhdistus*, Dvořákin yhdeksäs, Schumannin neljäs, Tšaikovskin viides, Bizet’in C-duuri, Schubertin neljäs ja viides sekä Sibeliuksen kolmas.

⁷³⁸ Boughton 22.10.2004

⁷³⁹ KSML 12.2.1989

Myös Haydnin sinfonioita oli tasaisin välein sijoitettu orkesterin ohjelmistoon yhteensä neljä kappaletta. Muista suurteoksista mainittakoon Bachin h-molli messun esitys 20.12.⁷⁴⁰

Orkesterin ohjelmisto sisälsi myös uutta musiikkia. Lutoslawskin *Pieni sarja*, joka esitettiin Renard Czajkowskin johdolla, aloitti kauden 11.1. Czajkowski jatkoi 19.4. uuden puolalaisen musiikin esiintuomista Pendereckin *Adagiottolla*. Myös suomalaiseen uuteen ja harvemmin kuultuun vanhempaan musiikkiin kapellimestari Czajkowski perehtyi innolla; Nordgrenin jo klassikoksi muodostunut sinfonia jousille ihastutti häntä, samoin kuin Klamin muutamit unholaan jääneet teokset, kuten 27.9. kuultu *Neljä suomalaista kansanlaulua* jousille ja pianolle, sekä itsenäisyyspäivän konsertissa soitettu *Cantiones*-teos. Czajkowski toi kuultavaksi myös venäläistä musiikkia. Erityisesti Stravinskyn musiikkiin hänellä tuntui olleen läheinen suhde; sitä kuultiin peräti kolmessa konsertissa. Stravinskyn ensimmäinen sarja pienelle orkesterille soitettiin 5.4. ”Musiikillista hulluttelua” -konsertissa, 20.9. orkesteri esitti toisen sarjan baletista *Tulilintu* ja 15.11. paneuduttiin *Pulcinella*-sarjan saloihin.⁷⁴¹

Tammikuun lopussa, 24.1. Jyväskylän Sinfoniaorkesteri vieraili ensimmäistä kertaa Mikkelin uudessa konserttisalissa, jonka akustiikka todettiin erinomaiseksi. Kriitikko Kuusisaarikin otsikoi konserttiarvostelunsa: ”Täytyi ajaa Mikkeliin todetakseen: Jyväskylässähän onkin hyvä orkesteri!” ja jatkaa:

”Kun *William Boughton* nosti tahtipuikkonsa ja Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* -sarjan Linnan portit avautuivat, vaikutelma oli miltei shokeeraava: mehevää, upottavan täyteläistä jousisointia! Kuitenkin lavalla oli sama orkesteri, joka Jyväskylän yliopiston läävässä kuulostaa usein niin kitisevältä ja kuivuuttaan narisevalta.

Tuli jälleen todistetuksi se, että orkesterin tärkein instrumentti on soiva tila. Se ei ole mikä tahansa kulissi vaan välttämätön avaruudellinen elementti, joka vasta sitoo tuotetut äänivärähtelyt merkitykselliseksi, inhimillisen kokemuksen saavuttavaksi kokonaisuudeksi.⁷⁴²

Tuosta vierailusta jäi varmaan jokaisen muusikon ja kuulijankin mieleen korostuneena ajatus oman konserttisalin pikaisen saamisen tärkeydestä. Myös erilaisia pysyvämpiä yhteistyökuvioita, jotka mahdollistaisivat Jyväskylän orkesterin pääsyn noihin jo olemassa

⁷⁴⁰ JKA JKO ko 1989

⁷⁴¹ JKA JKO ko 1989

⁷⁴² KSML 27.1.1989

oleviin hyviin saleihin, alettiin suunnitella. Jyväskylän Sinfoniaorkesteri solmi syksyllä 1989 sopimuksen konserteista lähikaupunkinsa Suolahden kanssa, jonne oli juuri valmistunut akustikko Alpo Halmeen suunnittelema sali. Sopimuksen mukaisesti orkesteri lupautui viemään Suolahteen yhteensä neljä erityyppistä konserttia sekä muutamia koululaiskonsertteja vuosittain. Vastapalvelukseksi orkesteri sai käyttää uutta salia korvauksetta viikon ajan omiin tarpeisiinsa, esimerkiksi äänityksiin, joihin sali oli mitä soveliaim. Kaikista suurin etu oli kuitenkin orkesterille siitä, että se sai Suolahdesta saamallaan rahoilla palkatuksi yhden soittajan lisää orkesteriin.⁷⁴³

Myös yhteistyö Mikkelin pienen jousiorkesterin kanssa oli vireillä. Joulukuun puolessa välissä, 13.12. solmittiin orkesterien välille maassamme ensimmäinen pitkälle tähtäävä, säännöllisestä orkesterien välisestä yhteistyöstä päättävä sopimus. Sen mukaan yhdistetty Jyväskylän ja Mikkelin orkesteri soitti vuosittain kahdeksasta kymmeneen yhteiskonserttia, jotka molemmat esitettiin niin Jyväskylässä kuin Mikkeliissäkin. Yhteistyöllä pyrittiin helpottamaan kummankin vaikeissa olosuhteissa toimivan orkesterin työskentelyä normaali ohjelmiston puitteissa; Jyväskylän orkesteri sai kaipaamaansa vahvistusta jousistoonsa ja Mikkelin orkesteri puolestaan pystyi parantamaan konserttitarjontansa tasoa saamalla mukaansa paitsi lisää jousistoa, myös ammattitaitoiset puhaltajat. Yhteistyön tarkoituksena ei ollut siis mahdollistaa suurteosten soittamista, mikä puolestaan oli tavoitteena esimerkiksi Kuopion ja Jyväskylän orkesterin yhteiskonsertilla helmikuussa 1990. Mikkelin ja Jyväskylän orkesterien välinen sopimus toi Jyväskylän Orkesteriosakeyhtiölle myös rahallista etua noin 400 000 markkaa vuosittain, mikä oli huomattavaa ja erittäin tarpeellista tuon taloudellisesti tappiollisen osakeyhtiön ensimmäisen vuoden jälkeen.⁷⁴⁴ Yhteistyö toimi hyvin, jopa niin hyvin, että kapellimestari Boughton ehdotti orkestereitten yhdistämistä kokonaan yhdeksi isoksi kokoonpanoksi, joka kiertelisi kaikissa Keski-Suomen kaupungeissa. Hän perusteli ehdotustaan paitsi taiteellisilla, myös taloudellisilla syillä, vaikka ymmärsikin muutoksen tuovan tullessaan myös monia inhimillisiä ongelmia muusikoille.⁷⁴⁵

⁷⁴³ JKA JOOY 4.9.1989, § 46.

⁷⁴⁴ JKA JOOY tk 1989

⁷⁴⁵ Länsi-Savo 31.1.1991

9.4.5 Orkesteri juhlii huippusolistien

Yhteistyö Jyväskylän ja Mikkelin orkesterien välillä alkoi heti vuoden 1990 alussa: ensimmäisen konsertin 10.1. johti kapellimestari Ari Rasilainen, joka vieraili nyt ensimmäistä kertaa Jyväskylässä. Sama konsertti uusittiin seuraavana päivänä Mikkelissä, tosin Jyväskylän solisti, neuvostoliittolainen viulisti Ilja Kaler oli vaihtunut Mikkelissä unkarilaiseen Vilmos Szabadiin. Konserttien solistinumero oli kuitenkin sama Mendelssohnin viulukonsertto. Mikkelin 12-henkinen soittajisto oli mukana myös vuoden viimeisessä suuressa konsertissa, jossa Jyväskylän sinfoniaorkesteri juhli 25-vuotista toimintaansa kunnallisena organisaationa. Varsinaisen juhlakonsertin solistiksi oli saatu laulutaitemme kirkkain tähti Karita Mattila, joka sädehti Richard Straussin *Vier letzte Lieder* -laulusarjan solistina. William Boughtonin johtamassa konsertissa kuultiin lisäksi myös Wagnerin *Nürnbergin mestarilaulajat* -alkusoiitto sekä Sibeliuksen ensimmäinen sinfonia. Tämä Sibeliuksen teos kuului soitantokaudella 1990–1991 soitettuun sarjaan, jossa esitettiin kaikki tuon Suomen merkittävimmän säveltäjän sinfoniat. Keski-Suomen Osuuspankin tuella toteutetun sarjan muut konsertit olivat 5.9.1990, 6.2.1991 ja 8.5.1991.⁷⁴⁶

Vuoden aikana orkesterin ohjelmisto laajeni yhä enemmän käsittämään myöhäisromanttisia ja 1900-luvun teoksia, joiden soittaminen mahdollistui uuden Mikkelin kanssa solmitun yhteistyösopimuksen myötä nyt entistä paremmin. Jo mainittujen Sibeliuksen sinfonioiden lisäksi yhteisorkesteri soitti vuoden aikana myös esimerkiksi Richard Straussin *Der Bürger als Edelmann* -sarjan, Schubertin toisen sinfonian, Beethovenin toisen ja kuudennen, Dvořákin kahdeksannen, Tšaikovskin viidennen ja Šostakovitšin ensimmäisen sinfonian. Yhteiskonsertteihin oli luonnollisesti lisätty myös solistinumeroita sekä muita teoksia, joiden valinta joskus hieman ihmetytti; esimerkiksi 31.10. konsertin alkuun oli sijoitettu Haydnin *Ilta*-sinfonia, joka ei olisi välttämättä tarvinnut isoa jousistoa.⁷⁴⁷

Kapellimestari Boughtonin johdolla orkesteri soitti vuoden 1990 aikana huomattavan monta Haydnin sinfoniaa; vuodesta muodostui orkesterille jonkinlainen Haydnin musiikin

⁷⁴⁶ JKA JKO ko 1990–1991

juhluvuosi, tai tehokuuri paremminkin. Boughton piti Haydn-soittoa hyvänä keinona orkesterin tason nostamiseksi ja klassiseen soittotapaan tutustumiseksi. Hänen mielestään teokset sopivat hyvin Jyväskylän soittajistolle; olihan Jyväskylän orkesteri juuri samankokoinen kuin se orkesteri, jolle Haydn aikoinaan teoksensa sävelsi. Vuoden aikana kuultiin yhteensä neljä Haydnin sinfoniaa: kuudes, seitsemäs ja kahdeksas, lisänimiltään *Aamu, Päivä ja Ilta*, sekä *Oxford*-sinfonia. Myös Mozartin sinfonioita orkesteri esitti kolme, joista *Jupiter*-sinfonian jopa kahdesti: 10.1. Ari Rasilaisen ja 12.9. William Boughtonin johdolla. Erilaiset tulkinnat kuultiin vuoden aikana myös Beethovenin toisesta sinfoniasta; 14.2. Renard Czajkovskin näkemys ja 31.10. William Boughtonin.⁷⁴⁸

Vuoden huomattavista tapahtumista nousee esiin yhteiskonsertti Kuopion kaupunginorkesterin kanssa 7.2. Tämä 80-henkinen orkesteri pureutui Mahlerin viidenteen sinfoniaan sekä Tšaikovskin ensimmäiseen pianokonserttoon solistinaan jyväskyläläinen, Moskovassakin opiskellut pianisti Katariina Liimatainen. Boughton harjoitutti molempia orkestereita aluksi erikseen ja sitten yhdessä, mutta harjoituksia olisi tarvittu huomattavasti enemmän, jotta tuo vaikea teos olisi saatu huippukuntoon. Nyt esitys jäi keskinkertaiseksi, mutta konsertti oli huomattava haasteellisuutensa vuoksi.

Vuoden konserteista Boughton johti sovitut kaksitoista konserttia ja Czajkowski kuusi. Lopuista vastasivat vierailevat kapellimestarit. Edellisien vuosien tapaan Leon ja Carlos Spierer kävivät Jyväskylässä maaliskuun lopussa. Orkesterin jousisto kokonaisuudessaan soitti tuolloin Mendelssohnin okteton, tuon kuulun kahdeksalle soittajalle sävelletyn teoksen. Konsertin päänumerona oli kuitenkin vasta kapellimestariksi valmistuneen Carlos Spiererin johtama Dvořákin kahdeksas sinfonia. Jyväskylän oma kapellimestari Einari Kropsu vietti 60-vuotisjuhliiaan johtamalla konsertin 14.3. Konsertin ohjelmaan hän oli valinnut itselleen merkittävän teoksen, Paciuksen alkusoiton oopperasta *Kaarle Kuninkaan metsästys*, Beethovenin *Pastoraalisinfonian* sekä Haydnin konserton viululle ja pianolle, jonka solistiosista vastasivat tunnetulla ammattitaidollaan Kropsun kollegat konservatoriosta, pianisti Merja Soisaari ja viulisti Anatoli Melnikov. Kapellimestari Onni Kelo hyppäsi orkesterin johtajakorokkeelle lyhyellä varoitusajalla: hän paikkasi sairastuneen Boughtonin 5.12. ja johti muun muassa Mendelssohnin *Italialaisen* sinfonian sekä Manuel de Fallan *El*

⁷⁴⁷ JKA JKO ko 1990

amor Brujon, Noiduttu rakkaus -teoksen. Vuoden ensimmäisen konsertin johtanut Ari Rasilainen vieraili kaupungissa uudelleen syksyllä; hänkin tuli pikahälytyksellä Markus Lehtisen tilalle 7.11. Rasilaisen johdolla orkesteri soitti loppuunmyydylle salille Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* -sarjan lisäksi myös Stravinskyn mielenkiintoisen jousiorkesteriteoksen *Apollon Musagèteen* ja Beethovenin viidennen pianokonsertton. Hyvä ohjelma ei kuitenkaan ollut syynä konsertin suurelle suosiolle, eikä sen paremmin oiva kapellimestarikaan, vaan sali täyttyi illan solistin, pianistikuuluisuus Olli Mustosen ansiosta. William Boughtonin oman orkesterin, English String Orchestran, konserttimestari Michael Bochman johti konserttimestarin paikaltaan konsertin 17.1. Hän vastasi myös konsertissa kuullun Mozartin kolmannen viulukonsertton solistiosuudesta.⁷⁴⁹

Orkesteri muisti kolmella konsertilla myös lapsia. Sekä keväällä että syksyllä kaupungissa vieraili norjalainen sirkuspelle Melvin Tix, jonka kanssa orkesteri teki laajahkon kiertueenkin Jyväskylän lähialueilla marraskuussa 1990. Lokakuussa lapsikuuntelijoille oli tarjolla Jukka Linkolan sävellyks Lumikuningatar, jonka kertojana lumosi näyttelijä Hanna Liinoja. Viihdemusiikkia tarjoiltiin Ossi Runteen johdolla 19.9. Kun vielä solistina hehkui Jyväskylän oma tyttö Marjorie, oli konsertin suosio taattu. Vauhdikkaan vappumatinean tuli johtamaan alkujaan pasunisti, viihteen monitoimimies Petri Juutilainen. Hän oli tehnyt mukaansatempaavat sovitukset solistina esiintyneen lauluyhtyeen, How Many Sistersin, kappaleista.⁷⁵⁰

Moni merkittävä solisti vieraili Jyväskylässä vuoden aikana. Jo mainittujen Karita Mattilan ja Olli Mustosen lisäksi jyväskyläläiset saivat nautiskella myös 12.9. Soile Isokosken koskettavasta sopraanosta, 31.10. Arto Noraksen sellismistä, 17.10. Kalle Randalun pianismista ja monen muun huomattavan taiteilijan tulkinnoista. Hieman harvinaisemmista solisti-instrumenteista kuultiin Radion Sinfoniaorkesterin klarinetistia, Anna-Maija Korsimaata, joka tulkitsi Nielsenin klarinettikonserttoa, sekä tšekkiläistä, konservatoriossa opettavaa kitaristia, Vladimir Večtomovia, Castelnuovo-Tedescon kitarakonsertton parissa.⁷⁵¹

⁷⁴⁸ JKA JKO ko 1990

⁷⁴⁹ JKA JKO ko 1990

⁷⁵⁰ JKA JKO ko 1990

⁷⁵¹ JKA JKO ko 1990

Koko vuoden polttavana puheenaiheena oli konserttitalon jo moneen kertaan todettu puute. Poliitikot keskustelivat talon mahdollisesta rakennuspaikasta, kättä väännettiin puoleen ja toiseen niin, että väittely sai jo koomisiakin piirteitä. Itse asia sen sijaan ei edennyt lainkaan; Jyväskylä oli yhä ilman salia, eikä sen rakentamisestakaan tehty päätöksiä puoleen eikä toiseen. Kapellimestari Boughton, joka oli tehnyt työtä määrätietoisesti konserttitalon rakentamisen eteen paitsi orkesterin tasoa nostamalla, myös poliitikkojen kanssa keskustelemalla, alkoi vaipua epätoivoon. Saamistaan suullisista lupauksista huolimatta konserttitalon rakentamisesta ei ollut tehty edes päätöstä. Boughton tilittää tuntojaan:

”Tunnen itseni petetyksi. Enkä vain itseäni vaan myös orkesterin soittajat ja yleisön. Kun on ensin antanut koko sielunsa jonkin asian puolesta, ei ole hauska huomata, ettei sillä ole mitään vastakaikua. Ellei Jyväskylässä ala tapahtua jotain, joudun ottamaan asiat(työsopimus) uudelleen harkintaan.⁷⁵²

Pessimismi valtasi alaa myös soittajien keskuudessa, vaikka uudet ehdotukset salin saamiseksi toivatkin mukanaan hetkellistä optimismia. Konserttitaloa kaavailtiin milloin Kuokkalan sillan pieleen kaupungin vastapäiselle rannalle, milloin Lutakkoon osittain veden päälle rakennettavaksi. Myös valtioneuvoston tontti ja linja-autoasemalta vapaaksi jäävä alue olivat varsin varteenotettavia paikkaehdotuksia. Konservatorion vastapäiset tontit, olivat myös esillä konserttitaloa suunnitellessa. Yksimielisyyteen ei kuitenkaan päästy.

9.4.6 Menuhin kruunaa vuoden

Orkesterin vuoden 1991 merkkitapauksesta ei ole epäilystä: Sir Yehudi Menuhinin vierailu syksyllä 1991 jäi ainutlaatuisuudessaan orkesterin historiaan. Tuo aikoinaan ihmelapsena tunnetuksi tullut viulistilegenda konsertoi Jyväskylän sinfoniaorkesterin kanssa kolmesti; Jyväskylän lisäksi konsertti vietiin loppuunmyydyille saleille myös Tampereelle ja Espooseen. Maan lehdistö kirjoitti runsaasti tapahtumasta, jota markkinoitiin jo vuoden alusta alkaen aktiivisesti. Kritiikit olivat kautta linjan ylistäviä; Menuhinin maine loistavana viulistina ja suurena humanistina oli jo ennestään tunnettua, mutta suurimman yllätyksen tuottikin Jyväskylän Sinfoniaorkesteri, joka yllätti positiivisesti niin kuulijat kuin kriitikot. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toiminnanjohtaja Alarik Repo ylistää orkesteria kiitoskirjeessään:

”Lämpimät onnitteluni Tampereen konserttinne johdosta! On tietysti ilmeistä, että Tampere-talo täyttyi eilen ääriään myöten Yehudi Menuhinin ihailijoista. Mutta on myös selvää, että konsertin edetessä illan varsinaiseksi tähdeksi nousi JYVÄSKYLÄN SINFONIAORKESTERI. Orkesterin hienolla soitolla ja orkesterihallinnon ennakkoluulottomuudella kohotitte roimasti profiilianne ja samalla suuren yleisön käsityksiä suomalaisen sinfoniaorkesterin osaamisen tasosta.”⁷⁵³

Myös Sir Menuhin kehui orkesteria osaavaksi:

”Kohtasin erinomaisen, *erinomaisen* orkesterin! Soittajilla on teknistä briljanssia ja musiikillista herkkyyttä. He pystyvät soittamaan älykkäästi ja suurella tunteella. Ei ole varmaan toista 65 000 asukkaan kaupunkia, jolla on yhtä hieno orkesteri. Edes 500 000 asukkaan kaupungeissa ei välttämättä ole yhtä laadukasta orkesteria.”⁷⁵⁴

Konserteissa Menuhin sekä johti orkesteria että soitti sen solistina Bachin konserton kahdelle viululle ja orkesterille yhdessä 16-vuotiaan suomalaisen lupauksen Sharon Jaarin kanssa. Nuori viulistitähönen oli saanut tilaisuutta varten käyttöönsä vuonna 1702 rakennetun Stradivarius-viulun, jonka kamarimusiikkiguru Onni Suhonen oli onnistunut pelastamaan talvisodan aikana tulimerenä roihuavasta Viipurista⁷⁵⁵. Suurenmoisen viulun lisäksi myös soittaminen yhdessä tuon suuren maestron ja humanistin, Menuhinin kanssa, jäi varmasti nuoren tytön mieleen läpi elämän säilyvänä, ehkä sen hienoimpana kokemuksena. Kiertueellaan Menuhinin kanssa orkesteri soitti myös Wagnerin *Siegfried-idyllin*, Prokofjevin *Klassisen* sinfonian sekä Schubertin ensimmäisen sinfonian.

Orkesteri teki lujasti töitä ennen Menuhinin vierailua. Kappaleita hiottiin aluksi English String Orchestran konserttimestari Michael Bochmanin kanssa, joka oli ollut itse mukana soittamassa Menuhinin johdolla kyseisiä teoksia, ja joka sen perusteella tiesi, kuinka maestro halusi teokset soitettavan. Vain viikkoa ennen varsinaista h-hetkeä, 21.11. orkesteri myös esitti Suolahti-salissa koko tulevan konserttiohjelmansa suomalaisen naiskapellimestari Jaana Haanterän johdolla.⁷⁵⁶

⁷⁵² KSML 31.10.1990

⁷⁵³ JKA JKO, SSO kirje 29.11.1991

⁷⁵⁴ KSML 27.11.1991

⁷⁵⁵ Aamulehti 30.11.1991

⁷⁵⁶ JKA JKO ko 1991

Sir Menuhinin lisäksi toinen tähti, jota orkesteri muisti vuoden aikana, oli säveltäjänero Mozart, jolle orkesteri oli omistanut koko joulukuun konsertit. Tämän Mozart-festivaalin isä oli orkesterin taiteellinen johtaja William Boughton, jonka henkilökohtainen mieltymys säveltäjän teoksiin oli ilmeinen. ”Ei ole sen luonnollisempaa, täydellisempää musiikkia kuin Mozartin”, sanoo Boughton⁷⁵⁷. 4.12. konsertin solistina viulisti Liana Isakadze hurmasi Mozartin A-duuri konserton ja C-duuri *Rondon* nautittavilla esityksillä. Kapellimestari Boughtonin johtaman konsertin aloitti *Don Giovanni* -alkusoitto ja sen päätti 39. sinfonia. Säveltäjämestarin kuolinpäivän 200-vuotisjuhlaa, 5.12. kaupungissa muistettiin soittamalla lähes koko päivän hänen teoksiaan. Jyväskylän Sinfoniaorkesterin puhaltajat esittivät aamupäivällä Mozartin *Serenadin* puhaltimille, konservatoriossa kuultiin iltapäivällä Mozart-sisältöinen konsertti ja Jyväskylän Kamariorkesteri auttoi osaltaan urakassa järjestämällä jo perinteisen itsenäisyyspäivän aaton yökonserttinsa myös Mozart-ohjelmalla. Jyväskylän Sinfoniaorkesterin 11.12. konsertissa englantilainen aviopari Janet Masters ja David Curtis soittivat Mozartin *Sinfonia Concertanten*, saman teoksen, joka oli kuultu Jyväskylässä juuri edellisenä keväänä orkesterin konserttimestarin Candida Thompsonin ja sooloaltisti Michel Camillen soittamana. Saman konsertin muina teoksina yleisölle tarjoiittiin niin ikään Mozartia, peräti kaksi sinfoniaa ja B-duuri *Divertimento*. Joulukuun, ja samalla koko vuoden, huipensi Boughtonin johtama Mozartin *Requiem*, jonka kuoro-osuuksista vastasi yhdistetty Musica- ja Studiokuoro ja jonka solisteina vakuuttivat Chieko Silvasti, Eeva-Liisa Saarinen, Jorma Silvasti ja Petteri Salomaa.⁷⁵⁸

Mozartin musiikki oli muutenkin poikkeuksellisen paljon esillä kauden ohjelmistossa; joulukuun konsertit mukaan lukien Mozartia soitettiin yhdeksässä konsertissa vuoden aikana, ja hänen sinfonioitaan kuultiin yhteensä kahdeksan sekä konserttojaan seitsemän. Tuli siinä Mozart tutuksi! Erityisen maininnan ansaitsee maaliskuinen konsertti, jossa neuvostoliittolaisien viulisti Igor Bezrodnyin ja pianisti Dmitri Baškirovin Mozart-ohjelma toi tuulahduksen vanhasta venäläisestä kulttuuriperinteestä mitä parhaimmalla tavalla. Mozartia johti konsertissaan 4.3. myös virolainen kapellimestari Peeter Lilje, jonka konsertin huipputeokseksi nousi kuitenkin tähtisellisesti Natalia Gutmannin, edellisenä kesänä edesmenneelle miehelleen, viulisti Oleg Gaganille, omistama Haydnin C-duuri sellokonserton

⁷⁵⁷ KSML 4.12.1991

⁷⁵⁸ JKA JKO ko 1991

esitys. Vuotta 1991 voisi täydellä syyllä kutsua orkesterin Mozart-vuodeksi, samoin perustein kuin edellistä Haydn-vuodeksi.

Boughtonin mieltymys Brahmsin musiikkiin oli myös ilmeinen. Jo aikaisempina vuosina hän oli tarttunut rohkeasti noihin sinfoniakirjallisuuden suurteoksiin, mitä linjaa hän jatkoi yhä edelleen. Lokakuun lopussa pieni Brahms-festivaali tarjoi kaksi Boughtonin johtamaa, tämän romantiikan ajan mestarin teoksille omistettua konserttia. 16.10 konsertissa Brahmsin kolmannen sinfonian parina kuultiin säveltäjän ensimmäinen pianokonsertto Risto Laurialan tulkitsemana. Lauriala soitti teoksen vain päivän varoitusajalla alun perin solistiksi sovitun pianisti Frank Wibautin sairastuttua äkillisesti. Seuravalla viikolla englantilainen Wibaut, Royal Academy of Musicin pianonsoiton professori soitti kuitenkin Brahmsin toisen pianokonserton. Konsertin päätti saman säveltäjän toinen sinfonia.⁷⁵⁹ Noita molempia Brahmsin sinfonioita orkesteri oli soittanut jo aikaisemminkin; kolmannen sinfonian vasta edellisenä keväänä 13.2. yhdessä Schönbergin *Verklärte Nachtin* kanssa, joka myös kuului Boughtonin suosikkeihin. Kapellimestari Boughtonin kannattama ajatus kertauksesta opintojen äitinä piti varmasti paikkansa. Jokaisella uudella esityskerralla teokset saivat lisää syvyyttä ja orkesteri pääsi yhä lähemmäksi niiden ydintä, absoluuttista musiikkia.

Jo edellisenä vuonna aloitettu Sibeliuksen sinfonioiden sarja sai päätöksensä kevään 1991 aikana. 6.2. orkesteri urakoi samassa konsertissa Sibeliuksen kolme sinfoniaa: viidennen, kuudennen ja seitsemännen, 8.5. sarja jatkui kolmannella ja neljännellä sinfoniolla, ja se päättyi juhlavasti ”Jyväskylän Kesän” konsertissa 19.6. kalevalalaisen *Kullervo*-sinfonian esitykseen, jossa avusti Mieskuoro Sirkat ja jonka solistiosuuksista vastasivat täysipainoisesti Jorma Hynninen ja Eeva-Liisa Saarinen. Sibeliuksen sinfonioiden esittäminen oli haasteellista myös kapellimestari Boughtonille, joka tutustui sarjan myötä valtaosaan sinfonioista nyt ensimmäistä kertaa; vain neljäs sinfonia oli hänelle ennestään tuttu⁷⁶⁰. Tulkinnoissaan Boughton halusi tietoisesti irtautua suomalaisesta Sibelius-traditioista ja lähestyä musiikkia sellaisena, kuin se häntä itseään puhutteli⁷⁶¹.

Vuosi 1991 oli myös viulusolistien vuosi. Jo mainittujen viulistien, esimerkiksi Menuhinin, Isakadzen ja Bezrodnyin lisäksi vuoden aikana Jyväskylä vieraili ennennäkemättömän suuri

⁷⁵⁹ KJA JKO ko 1991

⁷⁶⁰ Boughton 22.10.2004

määrä muitakin varsin taitavia ja maineikkaita viulisteja. Vain 17-vuotias irlantilaispoika Daniel Hope vieraili kaupungissa 8.5. jo toistamiseen, 24.4. edellisen Sibelius-kilpailun kolmannen sijan voittanut japanilainen Akiko Tanaka, 3.9. englantilainen 20-vuotias David le Page, viikkoa myöhemmin, 11.9. romanialaisviulisti, 1970-luvun lopun Sibelius-kilpailun voittaja Eugen Sarbu ja niin ikään romanialainen, myös Sibelius-kilpailun voittaja, tosin vuodelta 1990, Cristina Anghelescu 25.9.

Orkesteri muisti myös lapsia ja viihteen ystäviä konserteissaan. Klassista viihdettä tarjottiin 9.1. Renard Czajkowskin johdolla konsertissa, jossa solisteina esiintyivät Jyväskylän Sinfoniaorkesterin viulisti Igor Ostrovskin tunnettu äiti, viulisti-pedagogi Olga Parhomenko ja baritoni Jorma Elorinne. Syksyn viihdetarjonnasta huolehtivat kapellimestari Ossi Runne sekä lähes Jyväskylän oma tyttö, toivakkalainen tangokuningatar Arja Koriseva 2.10. Vappumatinean johti virolainen Endel Nõgene ja sen solistina lauloi hänen maanmiehensä, tenori Ivo Kuusk. Lastenkonsertteja soitettiin vuoden aikana kolme: Musiikkiluokkien kuoro esitti 20.2. Olli Tuunasen johdolla musiikkisadun ”Pölli-peikko ja satumetsän lapset”, 13.3. Markku Johansson ja Eeva-Leena Sariola houkuttelivat lapsia mukaansa ”Kadonneen aarteen metsästyksen” ja 18.9. Jani Uhlenius kapellimestarina ja Károly Garam selloineen loihtivat ilmoille niin vanhempia kuin uudempiakin lastenlauluja. Heikki Rautasalon johtama ja Helena Hiilivirran juontama ”Koko perheen iltapäivämätinea” 12.10. tarjoili kevyttä klassista jopa perheen pienimpienkin kuultavaksi.

Vaikka vuosi oli orkesterille tähänastisista sen menestyksekkäin, alkoi sen taiteellisesta johtajasta kuulua myös moitetta. Kriitikot alkoivat pitää hänen johtamiaan konsertteja tavanomaisina; niitä ei moitittu, muttei järin kehuttukaan. Toisaalta orkesterin vuosi oli ollut tapahtumarikas, suorastaan elämyksellinen, eivätkä noiden huippuhetkien jälkeen enää tavallisen hyvät konsertit pystyneet synnyttämään samankaltaista innostusta kuulijoissa. Myös Boughton alkoi väsähtää ainaiseen samaan; lupauksista huolimatta orkesteri ei kasvanut, eikä kauan kaivattua konserttisalia kuulunut. Harjoitustilakin oli yhä Killerin raviradan kellarissa.

⁷⁶¹ KSML 5.9.1990

9.4.7 Orkesteri Virossa

Jyväskylän Sinfoniaorkesterin ensimmäinen ulkomaanmatka vuoden 1975 jälkeen tehtiin toukokuussa 1992 Viroon, missä orkesteri esiintyi taiteellisen johtajansa William Boughtonin kanssa Tartossa ja Tallinnassa. Konserttien pääteoksena olleen Mendelssohnin *Italialaisen* lisäksi orkesteri soitti myös Kokkosen *Il Paesaggio*-teoksen ja Berlioz'n laulusarjan *Les nuits d'été, Kesäöitä*, jonka laulusolistina valloitti Margareta Haverinen. Matka, joka sinänsä oli vaatimaton, aloitti kuitenkin orkesterin ulkomaanmatkailun lähes parinkymmenen vuoden jälkeen ja toi näin merkittävän lisänsä orkesterin imagoon; Viron matkan myötä Jyväskylän orkesteri nousi kansallisilta kansainvälisille estradeille. Matkan jälkeen, syksystä 1992 alkaen orkesterista alettiin käyttää Jyväskylä Sinfonia -nimeä, joka kuulosti Jyväskylän sinfoniaorkesteria yksinkertaisemmalta nimeltä myös ulkolaisten korvaan. Tosin suomen kielen asiantuntijoiden mielestä Jyväskylä Sinfonia -nimi ilman omistusliitettä ei ole suomen kieleen sopiva ja siksi nimenmuutos onkin aiheuttanut myöhemmin paljon polemiikkia.

Orkesterin vuosi 1992 alkoi näyttävästi viulun kuningattareksikin tituleeratun Viktoria Mullovan vierailulla Jyväskylässä. Edellisen kerran hän oli käynyt Jyväskylässä vuonna 1983, jolloin sovittu konsertti jäi pitämättä, koska taiteilijatar loikkasi tuolloin säästäjineen länteen. Tämä vuoden 1980 Sibelius-kilpailujen ja vuoden 1982 Tšaikovski-kilpailujen voittaja halusi nyt vierailullaan hyvittää tekoaan tulkitsemalla 8.1. konsertissa Brahmsin viulukonserton.⁷⁶² Konsertti, jossa olivat mukana mikkeliiläisetkin muusikot, soitettiin myös 7.1. Suolahti-salissa ja 9.1. Mikaeli-salissa.

Toinen ”suuri nimi”, joka vieraili Jyväskylässä, oli myös viulisti, vuoden 1985 Sibelius-kilpailun voittaja, Leonidas Kavakos. Kavakos aloitti Jyväskylän Sinfoniaorkesterin huhtikuisen suururakan, Wienin toisen koulukunnan säveltäjille omistetun konserttisarjan soittamalla 14.4. Bergin koskettavan viulukonserton, *Erään enkelin muistolle*, joka syntyi äkkiä kuvankauniin 18-vuotiaan nuoren neidon kuolemasta johtuneen suuren tunnekuohun vallassa. Teos, joka jäi Bergin viimeiseksi, käsitetään myös hänen requiemikseen sen loppuun lainatun Bachin koraalin *Es ist genug* vuoksi. Muhkea Mahlerin neljäs sinfonia oli valittu konsertin toiseksi numeroksi. Konsertti, joka soitettiin yhdessä Joensuun kaupunginorkesterin kanssa niin Jyväskylässä kuin Joensuussakin, sai paljon kiitosta

⁷⁶² HS 8.1.1992

osakseen; erityisesti kapellimestari Boughton oli parhaimmillaan, sytyttävä ja määrätietoinen⁷⁶³.

Wienin toisen koulun festivaalin, ”Vastahakoiset vallankumoukselliset”, toisen konsertin tähtenä säihkyi mezzosopraano Monica Groop 22.4. Hän tulkitsi vaikuttavasti Mahlerin *Kindertotenlieder*-laulusarjan. Orkesteri syventyi myös vaativien Webernin ja Schönbergin teosten esittämiseen. Kolmas sarjan konsertti 24.4. sisälsi Schönbergin *Pierrot Lunairen* sekä ensimmäisen kamarisinfonian. Ensin mainitun teoksen jännitteen käsinkosketeltavaksi toi puhelauluosoitellaan Tuula-Marja Tuomela ja sen visualisoinnista vastasivat Tanssikoulu Saran tanssijat Tarja Saran upealla koreografialla. Sarjan neljännessä, viimeisessä konsertissa 29.4. kuultiin vain jousille sävellettyä musiikkia. Schönbergin sovittama, 1700-luvulla eläneen Georg Matthias Monnin cembalokonsertosta muokattu sellokonsertto kuultiin orkesterin soolosolisti Juha Malmivaaran tulkitsemana. Muu ohjelma sisälsi Webernin *Fünf Sätze* -teoksen, Bergin *Lyyrisen sarjan* ja Schönbergin *Verklärte Nachtin*, joka kuultiin Jyväskylässä nyt jo neljättä kertaa Boughtonin johdolla. Kaiken kaikkiaan ”Vastahakoiset vallankumoukselliset” -sarja onnistui hyvin sekä taiteellisesti että taloudellisesti. Orkesteri kohotti profiiliaan huomattavasti syventymällä ennakkoluulottomasti 1900-luvun musiikkiin, ja konsertit vetivät yleisöä runsaasti. Vaikka salit eivät täyttyneetkään ääriään myöten, orkesteri saavutti tavoitteensa; yleisön vastaanotto oli rohkaisevaa ja kuulijoiden joukossa oli huomattava määrä myös nuoria, joiden houkuttelemiseksi konsertteihin orkesteri oli tehnyt paljon työtä.

Orkesterin kevään muista konserteista mainittakoon Leon Spiererin ja Olli Mustosen ensimmäinen kohtaaminen 19.2. Heidän tulkintansa Beethovenin neljännessä pianokonsertosta nousi konsertin huipuksi jättäen varjoonsa myös vaikuttavan Schubertin kuudennen sinfonian. Tarton Vanemuine teatterin kapellimestari Endel Nõgene vieraili Jyväskylässä helmikuussa. Hän johti kaksi konserttia, balettikonsertin 10.2. ja toisen, Elgarin, Tšaikovskin, Ellerin ja Pärtin musiikkia sisältävän konsertin vain kahta päivää myöhemmin 12.2. Jälkimmäisen konsertin solistina jyväskyläläistynyt neuvostoliittolaistaiteilija Anatoli Melnikov soitti Tšaikovskin rakastetuimpia pikkukappaleita viululle ja orkesterille. Onnistuneen ensivisiittinsä Jyväskylään teki kapellimestari Paavo, ”Neemenpoika”, Järvi 25.3. Konsertin päänumerona yleisölle tarjoiltiin täysipainoinen ja selkeä esitys Beethovenin

⁷⁶³ KSML 16.4.1992

kahdeksannesta sinfoniasta, eikä yhtään vähemmälle huomiolle jäänyt viulisti Kaija Saariketun punnittu näkemys Aarre Merikannon viulukonsertostakaan, jonka nuori taiteilijatar oli juuri hiljattain levyttänyt. Kevään aikana orkesteria kävivät johtamassa myös Renard Czajkowski, Markus Lehtinen ja Ari Rasilainen, jotka kaikki kuuluivat tavalla tai toisella orkesterin vakiojohtajiin. Myös vanhan musiikin asiantuntijana tunnetuksi tullut Hortus Musicus -yhtyeen johtaja, Andres Mustonen vieraili Jyväskylässä 30.9.⁷⁶⁴

Orkesterin syyskausi oli värikäs; siihen mahtui niin iloisia kuin surullisia ja huolestuttaviakin tapahtumia. Yksi ilon aiheista oli orkesterin uuden, ”Bachia ja kahvia”-päiväkonserttisarjan, mukaanottaminen ohjelmistoon. Nämä Kouluviraston, nykyisen Nikolainkulman salissa järjestetyt pienet kamarimusiikilliset konsertit toivat orkesterin yhä lähemmäksi yleisöä ja toisaalta antoivat orkesterin omille muusikoille oivallisen tilaisuuden päästä soittamaan pienimuotoisia solistisia tehtäviä, jotka osaltaan kehittivät orkesteria kokonaisuudessaankin. Konsertit soitettiin ilman varsinaista kapellimestaria; konserttimestari Thompson johti ne omalla paikallaan soittaen. Syksyllä alkoi myös orkesterin koko soitantokauden 1992–1993 kestävä Beethoven-sarja, joka sisälsi kaikki säveltäjän sinfoniat ja pianokonsertot sekä myös lukuisia muita mestarin huomattavia teoksia. Boughtonin ideoiman sarjan pianosolistina esiintyi Jyväskylässä jo ennestään tuttu Juhani Lagerpetz yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: 4.11. konsertin ohjelmaan valitun Beethovenin ensimmäisen pianokonserton solistina soitti suomalainen nuori pianisti, Olli Mustosen puoliso, Raija Kerppo. Syksyn aikana Beethoven-konsertteja oli yhteensä kolme, joissa esitettiin sinfonioista neljä ensimmäistä ja konsertoista kolme ensimmäistä sekä *Grosse Fuga* ja *Coriolan*-alkusoitto. Seuraavana keväänä sarja täydentyi päätökseensä.⁷⁶⁵ Tosin viime hetken ohjelmanmuutos aiheutti sen, että kahdeksas sinfonia jäi esittämättä sarjan yhteydessä⁷⁶⁶.

Sellaisten pianistien kuin Grigori Sokolovin ja Dmitri Baškirovin vierailut Jyväskylässä ovat aina huomattavia tapauksia, niin nytkin. Sokolov esitti 16.9. Haydnin D-duuri pianokonserton pikkutarkalla täsmällisyydellään. Tämä ahkerasta harjoittelemisestaan tunnettu kivikasvoinen pianistihuippu puhutteli salintäyteistä yleisöä musiikin kauneudella. Baškirov puolestaan tulkitsi 25.11. harvoin kuullun Beethovenin ”ylimääräisen” pianokonserton, joka on itse asiassa sovitus säveltäjän omasta D-duuri viulukonsertosta.

⁷⁶⁴ JKA JKO ko 1992

⁷⁶⁵ JKA JKO ko 1992

Tutun viulukonserton herkäät fraasit hahmottuivat hienopiirteisinä ja tasapainoisina tuon hienon pianistin tulkitsemina.⁷⁶⁷

Orkesteri otti osaa myös ”Suomi 75” -tapahtumaan 2.12. omalla Keski-Suomen juhlakonsertillaan, jossa se soitti kapellimestari Pertti Pekkasen johdolla suomalaista musiikkia, Sibeliusta ja Rautavaaraa. Myös Mikkelissä ja Savonlinnassa esitetyn konsertin solistina taitojaan esitteli jo Menuhin-kiertueesta tuttu Sharon Jaari upealla Sibeliuksen viulukonserton tulkinallaan. Myös 16.12. konsertin ohjelma oli suomalaista. Kapellimestari Petri Sakarin johdolla, viulisti Eeva Koskinen solistinaan, orkesteri esitti kaikki Sibeliuksen *Humoreskit*. Ohjelmaan mahtui mukaan myös muutama Sibeliuksen pikkukappale orkesterille.

Viikkoa aikaisemmin, 10.12. orkesteri soitti konsertin, jossa se esitti vain englantilaista musiikkia: konserttimestari Thompsonin johdolla kuultiin Purcellin *Chaconne*, Elgarin *Jousiserenadi* sekä Brittenin *Serenadi* tenorille, käyrätorvelle ja jousiorkesterille, jonka solistiosuuksista huolehtivat tenori Anssi Hirvonen sekä käyrätorventaitaja Sakari Niemi. Konsertti sai kiitosta osakseen, jousistoa kehuittiin vuolaasti. Heittipä Keski-suomalaisen kriitikko Markku Turunen ilmaan ajatuksen, ehkä yleisvaltakunnallisen lama-ajan innoittamana, sinfoniaorkesterin muuttamiseksi laadukkaaksi kamariorkesteriksi⁷⁶⁸.

Vuoden huonoista ja surullisista uutisista tärkein oli varmasti se, jolloin kaupunki päätti eliminoida uuden orkesterilain mukanaantuoman valtionavun vaikutukset Jyväskylän orkesterin kehittämiseen. Uusi orkesterilaki lisäsi orkesterin saamaan valtionapua entisestä 440 000 markasta (85 000 eurosta) lähes 3,4 miljoonaan (lähes 700 000 euroon). Kaupungin poliitikot vähensivät kuitenkin orkesterille antamaansa avustusta tuolla samalla summalla, jolloin valtion orkestereitten kehittämiseen tarkoitettu avustus menikin aivan eri tarkoitukseen kuin se oli alun perin ohjattu.

Ymmärrettävästi koko kaupungin kulttuuriväki oli kauhuissaan, eikä vähiten orkesteri ja sen taiteellinen johtaja, joka jätti eroilmoituksensa 9.9. kuultuaan kaupungin alustavasta

⁷⁶⁶ KSML 21.4.1992; JKA JSO koo 21.4.1992

⁷⁶⁷ JKA JKO ko 1992

⁷⁶⁸ KSML 14.12.1992

päätöksestä asian suhteen⁷⁶⁹. Viimeisenä keinonaan suunnitelman kumoamiseksi hän yritti erollaan herättää poliitikot huomaamaan orkesterin ja sen tarpeet. Boughtonin sopimus olisi jatkunut vielä ainakin kevääseen 1994, eikä kapellimestarilla ollut mitään orkesterin kanssa työskentelyä vastaan jatkossakaan. Boughton oli tyytyväinen orkesterin valtaisaan tasonnouseen, mistä oli osoituksena myös yli 300 prosentilla kasvaneet yleisömäärät, mutta kunnolliset harjoitustilat konserttitalosta puhumattakaan puuttuivat yhä kaupungista. Poliitikkojen suunnitelma valtionosuuksien käyttämisestä muihin kaupungin menoihin oli liikaa Boughtonille. Hän koki itsensä petetyksi ja Jyväskylässä kokemaansa seitsemää vuotta hän vertasi tilanteeseen, jossa ihmistä kuljetetaan kaunista puutarhapolkua pitkin ja tien päässä odottaakin upean ruusunpenkin sijaan sontakasa⁷⁷⁰. Orkesterin vuoden saldo oli siis huomattavan miinusmerkkinen: se menetti sekä lisääntyneen valtionosuutensa että monivuotisen, orkesterin aivan uuteen loistoonsa nostaneen kapellimestarinsa, William Boughtonin.

Ainoa valopilkku, joka herätti hieman toiveita paremmasta tulevaisuudesta, oli pian Boughtonin eroilmoituksen jälkeen orkesterin hallituksen sisältä esiinnoussut ajatus aivan kaupungin keskustassa, Väinönkadulla sijaitsevan elokuvateatteri Fantasian muuttamisesta 600-paikkaiseksi konserttisaliksi. Kiireellä valmistellun idean kilpailijoiksi nousivat kaupunginteatterin salin akustiikan muuntaminen paremmin orkesterin tarpeita vastaavaksi, sekä jo aikaisemminkin esillä ollut konservatorion laajennushanke. Muusikkopiiri kannatti yksimielisesti Fantasiaa, joka olisi ollut vaihtoehtoista ainoa myös orkesterin harjoitustilaongelman ratkaiseva. Työtä salin saamiseksi, kuten myös uuden kapellimestarin löytämiseksi, tehtiin ahkerasti ja vuosi vaihtui suurten odotusten hallitessa ilmapiiriä. Paljon oli vuoden aikana menetetty, mutta orkesterin optimismi säilyi; vastoinkäymisistä huolimatta ponnistettiin lannistumatta ylöspäin.

9.4.8 ”Viljo” lähtee, mutta Fantasia-hanke etenee

Orkesterin kevätkausi 1993 käynnistyi odottelevalla mielellä. Monivuotinen kapellimestari oli lähdössä, eikä uudesta ollut vielä tietoa. Mielenkiinnolla, ja Boughtonin lähtöön alistuneena, orkesteri suuntasi katseensa nyt tulevaisuuteen ja keskitti päämääräkseen

⁷⁶⁹ JKA JOOY 11.9.1992, § 24.

⁷⁷⁰ HS 12.9.1992

konserttisaliniin saamisen. Fantasia-salissa käytiin kiivaasti keskustelua sekä puolesta että vastaan. Poliitikot tekivät selvityksiä salin kustannuksista, esille vedettiin vaihtoehtoisia ehdotuksia ja aiheesta neuvoteltiin lukuisissa palaverissa. Kaikki musiikin tärkeimmät vaikuttajat ottivat kantaa saliasiaan kannattaen sitä, mutta kaikesta huolimatta päätös viipyi.

Kevätkauden konserttitoiminnassa alkanut yhteiskunnallinen lama ei vielä onneksi näkynyt juurikaan orkesterin solisti- eikä kapellimestariinnityksissä. Ainoa muutos orkesterin toiminnassa aikaisempaan verrattuna oli konserttien väheneminen neljästä kolmeen kuukausittain. Myös soitettavan ohjelmiston kokoonpanoja jouduttiin pienentämään ja avustajien käyttöä rajaamaan vain erityistilaisuuksiin. Kevätkauden konserttitoiminnan aloitti Beethoven-sarjan konsertti, jossa kuultiin Boughtonin johtamana säveltäjän seitsemäs sinfonia sekä viulisti Iija Grubertin tulkitsema viulukonsertto 13.1. Sarja jatkui 21.1. Beethovenin neljännellä, Juhani Lagerspetzin tulkitsemalla pianokonsertolla ja viidennellä, *Kohtalo*-sinfoniolla. 14.4. Lagerspetz täydensi suururakkaansa soittamalla Beethovenin mahtavan viidennen, niin sanotun *Keisarikonserton*, ja sen parina kuultiin säveltäjän kuudes, *Pastoraali*-sinfonia. Beethovenin yhdeksäs sinfonia esitettiin 21.4. yhdessä turkulaisen kuoron, Chorus Cathedralis Åboensuksen kanssa. Mainioina solisteina lauloivat Riikka Hakola, Päivi Nisula, Pekka Itkonen ja Antti Suhonen. Viimehetken ohjelmanmuutoksella aikaisemmin ilmoitettu Beethovenin kahdeksannen sinfonian esitys jäi ohjelmasta pois ja samalla koko Beethoven-sarja jäi yhtä sinfoniaa vaille täyttymystään. Kapellimestari Boughtonin jäähyväiskonsertti 12.5. lopetti upean seitsenvuotiskauden myös Beethoveniin, kolmoiskonserttoon, jonka solisteina valloittivat viulisti Leonidas Kavakos, sellisti Martti Rousi ja pianisti Peter Nagy. Konsertin ja koko Boughtonin Jyväskylän-jakson päätti kapellimestarille itselleen läheisen Brahmsin toisen sinfonian erinomainen esitys. Kirkon lähes viimeistä sijaa myöten täyttänyt yleisö oli esityksessä koko sielullaan mukana⁷⁷¹.

Kevään aikana orkesteri sai vieraikseen useita huomattavia solisteja. Laulutaiteen kansainvälinen tähti, Karita Mattila vieraili Markus Lehtisen johtamassa konsertissa 4.3. Hän esitti tuossa television tallentamassa konsertissa Mozartin aarioita ja Sibeliuksen lauluja. Toinen kauden huipputapaus oli 64-vuotiaan pianistilegenda Bella Davidovitšin saaminen Jyväskylään 17.3. Taiteilijattaren varsin eleetön, mutta suvereeni esitys Chopinin toisesta pianokonsertosta kietoi yleisön rautaiseen otteeseensa, joka ei hellittänyt hetkeksikään.

⁷⁷¹ KSML 13.5.1993

Konsertti jäi varmasti kuulijan mieleen yhtenä vaikuttavimmista koskaan koetuista. Vieraileva kapellimestari, lähinnä kuoromiehenä tunnetuksi tullut, Eric-Olof Söderström, hallitsi tehtävänsä ammattitaitoisesti.

Vierailevista kapellimestareista mainittakoon edellisten lisäksi myös Suomen kapellimestareiden isä Jorma Panula, joka johti Pohjoismaisen solistitapahtuman Suomen loppukonsertin 3.2. Tasokkaasta solistijoukosta maata edustamaan lähetettiin laulajatar Pia Freund, joka hurmasi kuulijansa Brittenin *Les Illuminations* -laulusarjalla. Kapellimestari Panula johti myös Jyväskylän Sinfoniaorkesterin ”Kauneimmat kansanlaulut” -levytyksen, jonka solistiosuuksista vastasi yksi orkesterin vakiosolisteista, laulajatar Margareta Haverinen. Panulan käsialaa olivat myös levyn sovitukset.

Kapellimestari Kari Tikka teki ensivisiittinsä Jyväskylään 10.2. Konsertti, johon työttömällä oli vapaa pääsy, solistina esiintyi pianisti Marita Viitasalo. Viulistina paremmin tunnetun Igor Bezrodnyin johtaman konsertin 10.3 ohjelma oli hyvin klassinen Hayndneineen ja Mozarteineen. Varsin vähälukuiselle yleisölle esitettiin kuitenkin mitä täysipainoisin konsertti; pieni jousisto sai asiantuntijan käsissä ihmeitä aikaan.

Kevätkaudella viihteen ystäviä muistettiin yhdellä konsertilla, joka oli Ari Rasilaisen johtama vappumatinea. Kun solistina lauloi vielä monipuolisesti lahjakas laulajatar, nuori ja kaunis Marjorie, tunnelma konsertissa oli huipussaan. Vauhdikkaalla esiintymisellään Jyväskylä Sinfonia sai varmaan roppakaupalla uusia ystäviä itselleen. Kevään ainoan lastenkonsertin johti 16.2. Jukka Linkola, alias Kapteeni Koukku, joka yhdessä Eeva-Leena Sariolan ja Jyväskylän merirosvo-orkesterin kanssa seikkaili merten maailmassa.

10 SOITANTOKAUSI 1993–1994 ILMAN JOHTAJAA

10.1 Kuka kapellimestariksi?

Kapellimestari William Boughtonin lähdettyä Jyväskylä Sinfonia oli yhden soitantokauden ilman vakituista kapellimestaria. Orkesteriosakeyhtiön hallitus oli jo heti kuultuaan Boughtonin eroamisesta päättänyt olla täyttämättä taiteellisen johtajan paikkaa välittömästi; se halusi tutkia mahdollisimman tarkkaan varteenotettavat vaihtoehdot ennen nimityksen tekemistä. Boughtonilta jääneet saappaat olivat suuret täytettäviksi, eikä sopivia ehdokkaita niitä täyttämään ollut monia. Joka tapauksessa orkesterin uudeksi taiteelliseksi johtajaksi, tai ylikapellimestariksi, joksi toimi muutettiin, haluttiin orkesterille ennestään tuttu, hyväksi havaittu henkilö. Sikaa ei haluttu ostaa säkissä, vaan ilman ylikapellimestaria soitettavan vuoden aikana pyrittiin tarkastelemaan olemassa olevia vaihtoehtoja lähemmin kutsumalla kyseisiä henkilöitä Jyväskylään muutaman kerran vuoden aikana.

Ratkaisu uuden kapellimestarin kiinnittämisestä tehtiin kuitenkin jo hämmästyttävän varhaisessa vaiheessa: jo syyskuun lopussa 1993, siis aivan soitantokauden alussa, Jyväskylä Sinfonian uudeksi ylikapellimestariksi valittiin Ari Rasilainen. Vaikka vuosi oli vasta aluillaan, eikä kaikkia kapellimestariehdokkaita ollut edes kuultu, uskallettiin valinta kaikesta huolimatta tehdä. Rasilaisella uskottiin olevan juuri niitä avuja, joita orkesteri sillä hetkellä eniten kaipasi: hän oli kapellimestarina varmaotteinen sekä ennakkoluuloton ja hänellä oli selkeä visionsa orkesterin kehittämisestä. Hän oli myös sujuvasanainen, bisnesajattelun hallitseva ja kaikin puolin näkyvä hahmo, sellainen, joka todennäköisesti täyttäisi Boughtonilta jääneen aukon myös kuulijoiden silmissä. Kun Rasilainen sai taakseen myös orkesterin sataprosenttisen kannatuksen, oli valinta helppo: seuraavat kaksi soitantokautta Jyväskylä Sinfoniaa luotsaisi Rasilainen, joka siirtyi Jyväskylään Tampereen kaupunginorkesterin päävierailijan paikalta. Samanaikaisesti Jyväskylän pestin alkamisen kanssa syksyllä 1994 hän aloitti työnsä myös Oslossa, Norjan Radion Sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina.⁷⁷² Sopimuksen mukaisesti uusi ylikapellimestari johtaisi ainakin

⁷⁷² JKA JOOY 28.9.1993, § 32.

kaksitoista konserttia vuosittain; joskus tuo määrä voisi jopa ylittyä esimerkiksi kiertueitten vuoksi.

Samassa osakeyhtiön hallituksen kokouksessa, missä tehtiin Rasilaisen valintakin, Jyväskylä Sinfonian päävierailijaksi kiinnitettiin Berliinin Filharmonikkojen juuri eläkkeelle jäänyt konserttimestari Leon Spierer, joka oli tutustunut orkesteriin ja sen olosuhteisiin jo vuosikymmenten aikana lähes vuosittaisilla vierailuillaan. Spiereristä orkesteri sai johtajakseen kokeneen orkesterimuusikon, eurooppalaisen musiikkikulttuurintuntijan parhaasta päästä. Spiererin sopimus oli kolmivuotinen, 1.8.1994–31.7.1997, ja se sisälsi kahtena ensimmäisenä vuonna neljä vuosittaista konserttia ja kolmantena vuonna peräti kuusi⁷⁷³.

Lähes samanaikaisesti kapellimestarivalinnan kanssa osakeyhtiön hallitus nimesi keväällä irtisanoutuneen orkesterin ensimmäisen konserttimestarin, Candida Thompsonin tilalle orkesterin ensimmäisen vuorottelevan konserttimestarin Harri Forsténin⁷⁷⁴. Forstén oli toiminut aikaisemmin, jo Procházkován kaudella ja esimerkiksi Thompsonin konserttikiertueiden aikana, orkesterin ensimmäisenäkin konserttimestarina ja hänen työnsä oli vakuuttanut koko orkesteriyhteisön. Forsténista orkesteri sai pitkäaikaisen, luotettavan työntekijän, jonka vankan ammattitaidon avulla orkesteri on ylittänyt sittemmin monta karikkoa. Suomessa ei liene toista konserttimestaria, joka soittaisi samanlaisella imulla ja yhtä ”svengaavasti” niin klassista kuin viihteellisempääkin musiikkia. Forsténin tulkitsemissa sooloissa viulun ääni hehkuu tunnekylläistä lämpöä, jota soittajan välitön charmi ei ainakaan vähennä. Forstén on kasvanut orkesterin näkyväksi keulahahmoksi, kaikkien tuntemaksi Harriksi, josta poikamainen ilikurisuus ei katoa vuosienkaan saatossa.

10.2 Konserttitoiminnasta

10.2.1 Useita vierailijoita

Jyväskylä Sinfonian johtajakorokkeella vieraili soitantokauden 1993–1994 aikana ennennäkemätön joukko hyviä kapellimestareita. Orkesterille jo muutaman vuoden takainen tuttu kapellimestari Endel Nõgene vieraili kaupungissa syksyn ensimmäisessä konsertissa

⁷⁷³ JKA JOOY 28.9.1993, § 33.

⁷⁷⁴ JKA JOOY 16.9.1993, § 28.

15.9. Pianistisolistin, Ivari Iljan lisäksi Nõgene toi tullessaan Jyväskylään 37 Tarton Sinfonikkojen muusikkoo, jotka soittivat yhdessä Jyväskylä Sinfonian kanssa. Ohjelmaan oli valittu Tšaikovskin viides sinfonia, Debussyn *Faunin iltapäivä* sekä Ivari Iljan upeasti tulkitsema Chopinin ensimmäinen pianokonsertto. Seuraavan viikon vieras, myös yksi Jyväskylän tulevista kapellimestarivaihtoehdoista, oli erityisesti kuoromiehenä tunnettu Erik-Olof Söderström. Hänen johtamana yhdistetty Jyväskylän ja Mikkelin orkesteri soitti Smetanan mahtavan *Moldaun* ja Sibeliuksen ensimmäisen sinfonian. Konsertin päähuomion vei epäilyksettä kuitenkin sen solistina hurmannut uiguurikoloratuuri Dilbér, joka lauloi tiensä jyvaskyläläisyleisön sydämiin Glieren konsertolla koloratuurisopraanolle ja orkesterille sekä Delibesin *Kelloaarialla* oopperasta *Lakmé*. Söderström johti myös syyskauden viimeisen konsertin, Haydnin *Luomisen* 15.12.⁷⁷⁵

Lupaava virolainen kapellimestari Paavo Järvi uusi parin vuoden takaisen vierailunsa Jyväskylään 13.10. Hän oli valinnut johdettavikseen Schubertin neljännen ja kuudennen sinfonian. Pianistiemme kärkinimi Matti Raekallio tulkitse samassa konsertissa Hummelin c-molli pianokonserton sekä Beethovenin B-duuri *Rondon*. Seuraavan viikon vieras oli edellisen kapellimestarin tavoin myös virolainen, Andres Mustonen, joka tulkitse Mendelssohnin *Uskonpuhdistussinfonian* ja Beethovenin viidennen omalla, jo ennakkoon odotetulla persoonallisella tavallaan. Viides syksyn kapellimestarivieras oli nuori Tuomas Ollila, joka johti ”Suomalaisen konserton päiväksi” -nimetyn konsertin 10.11. Konsertin päänumero oli klarinetisti Kari Kriikun esittämä Jukka Tiensuun klarinettikonsertto, *Puro*. Muina numeroina kuultiin ”sotaisaa” musiikkia: Haydnin *Sotilassinfonia* ja Stravinskyn *Sotilaan tarina*.⁷⁷⁶

Orkesterin kevätkauden kapellimestareista kuultiin Rasilaisen, Söderströmin ja Kari Kropsun lisäksi myös Islannin sinfoniaorkesterin päävierailijaa, kapellimestari Petri Sakaria, pohjoismaisen kapellimestaripalkinnon vuonna 1990 voittanutta Hannu Koivulaa, sellisti-pianisti-kapellimestari Alexander Rudinia, Viron viihteen mestaria, Peeter Saulia ja jyvaskyläläistä takuukapellimestaria Torsten Lindforsia, jonka konsertin solisteiksi oli kiinnitetty neljä Lindforsin entistä käyrätorvioppilasta: Hannu Kilpi, Pasi Pihlaja, Sakari Niemi ja Vesa Ruotonen. Petri Sakari esittäytyi jyvaskyläläisyleisölle 12.1. johtamalla muun

⁷⁷⁵ JKA JKO ko 1993–1994

⁷⁷⁶ JKA JKO ko 1993–1994

muassa Stravinskyn *Dumbarton Oaksin* ja Mozartin *Prahalaisen* sinfonian. Konsertissa myös kuulluissa Mozartin *Rondossa*, jossa viulusoolosta vastasi kapellimestari itse, ja Bachin toisessa *Brandenburgilaisessa* konsertossa mukana olivat Tanssikoulu Saran tanssijat, jotka veivät päähuomion Bach-numeron solistina soittaneelta piccolotrumpetisti Touko Lundellilta. Kapellimestari Koivulakin jäi 19.1. valovoimaisen solistin, pianisti Heini Kärkkäisen varjoon, joka esitti konsertissa Beethovenin kolmannen pianokonserton. Alexander Rudinin konsertissa 23.2. ei solistia tarvittu lainkaan, sillä kapellimestari soitti myös Haydnin C-duuri sellokonserton ja Mozartin Es-duuri pianokonserton solistiosuudet. Konsertin pääteokseksi hän oli valinnut johdettavakseen Schubertin seitsemännen sinfonian. Kapellimestari Peeter Saul johti kaupungissa kaksi konserttia; vappumatinean 1.5. ja vapunaaton ”Wanhan ajan Wapputanssiaiset”, joissa molemmissa solisteina pirteillä esiintymisillään hurmasivat laulajatar Soile Isokoski sekä pianisti Marita Viitasalo.⁷⁷⁷

Kevään muista vieraista mainittakoon orkesterin ”kummisetä”, Leon Spierer, joka johti kaksi konserttia, 13.4. ja 20.4. Myös kapellimestari Atso Almila vieraili orkesterin johdossa ”Jyväskylän Kesän” konserteissa 17.6. ja 20.6.

10.2.2 Lloyd Webberiä, Miljoonasadetta ja vähän teknoakin

Soitantokausi 1993–1994 muodostui orkesterille erittäin mielenkiintoiseksi jaksoksi. Erityisesti kevätkaudella 1994 saatiin jo esimakua tulevasta ylikapellimestarista ja hänen ideoistaan; olihan Rasilaisella ollut jo sormensa pelissä kevään ohjelmistosuunnittelussakin. Uusien kapellimestareitten kanssa kokeiltiin mitä erilaisimpia ja monipuolisimpia musiikinlajeja; orkesterin esiintymisten skaala vaihteli Haydnin *Luomisesta* 15.2. aina ”Jyväskylän Kesän” ”Heliopolis”-teknoyön tunnelmiin, johon orkesteria johdatteli ennakkoluulottomuudestaan tunnettu Atso Almila. Tuossa teknotapahtumassa, joka oli lajissaan ensimmäinen koko maailmassa, orkesteri kantaesitti savukoneiden piirittämänä kolmen hollantilaisen säveltäjän teknosävellykset. Tapahtumaa mainostettiin näkyvästi Keskisuomalaisen koko sivun mittaisessa artikkelissa muun muassa seuraavasti:

”Kunnioitettava määrä ohjelmaa ja watteja onkin luvassa, Jyväskylän sinfoniaorkesteri aloittaa iltakymmeneltä ambient-osuuden. Tälle bändille ja itselleen on dj Terrace eli

⁷⁷⁷ JKA JKO ko 1993–1994

Stefan Robbers säveltänyt myös illan puolituntisen pääteoksen, *The Heliopolis Themen*.

Lutakon Messukeskukseen roudataan noin diljoona rekallista ääni- ja valokalustoa. Screenit ja videotykit. Jeesusvalot ja salmiakkisavut kuulostavat niin hauskoilta, että ne on mainittava erikseen. Jeesusvalot lävyyttävät hetkeksi koko mestan häikäisevän valkoiseksi ja näkymätön salmiakkihöyry muuttuu näkyväksi värivaloissa.

Kesän tulevaisuusteeman huipennuksena technorave on mallikas oivallus. Tosireivereille idea ei tietenkään ole kovin futu, mutta entäs sitten. Tiedä häntä vaikka Atso Almila strippaisi. Nyt tai joskus tulevaisuudessa.”⁷⁷⁸

Tilaisuus ei kuitenkaan voimakkaasta ennakkomainostuksestaan huolimatta vetänyt odotettua määrää kuulijoita, vaan tapahtuma latistui valtaväestön silmin pannukakuksi.⁷⁷⁹

Vuoteen mahtui myös paljon muuta. Yksi merkittävimmistä konserteista oli Ari Rasilaisen pääsiäisenä 30.3. johtama suomalainen kantaesitys musikaalisäveltäjä Andrew Lloyd Webberin *Requiemista*, jonka tämä viihdemusiikin mestari sävelsi isänsä kuoltua nousseiden lapsuusmuistojensa innoittamana. Konsertin erinomaisessa solistitriossa lauloivat Dilbér, rockmuusikkotaustainen tenorilöytö Pentti Hietanen sekä 13-vuotias poikasopraano Johannes Tikka. Samassa konsertissa Rasilainen johti myös säveltäjän orkesterisarjan oopperasta *Phantom of the Opera*, *Oopperan kummitus*. Astetta viihteellisempään suuntaan mentiin orkesterin entisen sellistin, kaupunginteatterin kapellimestarin Jyrki Heikkilän johdolla 7.4. Konsertti, jossa Jyväskylä Sinfonia soitti yhdessä maankuulun Miljoonasade-yhtyeen kanssa, uusittiin Helsingin Kulttuuritalolla 8.4. Avarakatseinen orkesteri sai paljon huomiota osakseen valtakunnan päälehdissä.

Jo kesällä 1993 Rasilainen vei orkesterin esiintymään Sysmän Suvisoittoon, jonka taiteellisena johtajana hän oli toiminut jo vuosia. 9.7. esitetyn Brahmsin *Ein Deutsches Requiem*in lisäksi Jyväskylä Sinfonia esiintyi myös 6.7. Ilolan latokonsertissa solisteinaan Arja Koriseva, Tapani Kansa ja Petteri Salomaa. Jyväskylässä orkesteri soitti Rasilaisen johdolla 5.2. ”Konserttitalohaaveen 30-vuotismuistokonsertissa” Jyväskeskuksessa, jossa mukana esiintymässä olivat myös muun muassa Musica-kuoro, lapsikuoro Vox Aurea,

⁷⁷⁸ KSML 16.6.1994

⁷⁷⁹ JKA JKO ko 1993–1994

mieskuoro Semmarit ja Kolmastoista Kuu -yhtye. Mitähän muistojuhlaa Jyväskylässä tänä vuonna vietettäisiin, yli nelikymmenvuotistako, vai peräti kahdeksankymmenvuotistako?

Jyväskylä Sinfonia muisti vanhuksia järjestämällä 27.4. Kansallisen veteraanipäivän konsertin ”Sota-ajan suosituimmat sävelet”. Konsertin solisteina kuultiin laulajia: Margareta Haverista, Kai Hyttistä ja vain 9-vuotiasta Matias Malmivaaraa. Illan vaikutavimmasta annista vastasi kuitenkin Jyväskylän Sotaveteraanikuoro, jonka laulajat olivat laulelleet noita kuultuja lauluja jo nuoruusvuosinaan -todennäköisesti kuitenkin aivan erilaisissa tunnelmissa kuin nyt. Jo toistamiseen pääsi Guinnessin ennätystenkirjaan orkesterin solisteista 85-vuotias jyväskyläläistenori Vilho Kekkonen, joka juhli merkkivuottaan konsertoimalla kapellimestari Einari Kropsun johtaman orkesterin kanssa 18.2. Einari Kropsun poika Kari, johti Jyväskylässä paria viikkoa isänsä johtaman konsertin jälkeen pienoisooperan, Martinun *Komedian sillalla*, jota esitettiin yhteensä viisi kertaa Konservatorion kamarimusiikkisalissa.

Kaikille äideille oli omistettu Jyväskylän orkesterin äitienpäiväkonsertti 8.5. Tuossa konsertissa Ari Rasilaisen johtama orkesteri viihdetaitelija Tapani Kansa solistinaan tarjoili vastaanottavaiselle yleisölleen viihteellistä klassista ja klassista viihdettä parhaasta päästä. Viikkoa myöhemmin, 18.5. orkesteri järjesti lastenkonsertin ”Gommi ja Pommi”, jonka solisteina hauskuuttivat jänikseksi ja kissaksi pukeutuneet M. A. Numminen ja Pedro Hietanen.

Orkesteri jatkoi maaliskuussa levytystyötään. Se tallensi levy-yhtiö Finlandialle kapellimestari Rasilaisen johdolla säveltäjä Kalervo Tuukkasen musiikkia: kolmannen sinfonian, lisänimeltään *Meri*, sekä toisen viulukonserton, jonka upeana soilistina esiintyi nuori viulisti-säveltäjä Jaakko Kuusisto. Mainittakoon, että sinfoniaan sisältyi myös kuoro-osuuksia. Niistä huolehti yhdistetty Studio- ja Musica-kuoro. Teoksen sopraano- ja tenorisooloista vastasi aviopari Tuula-Marja Tuomela ja Tom Nyman.⁷⁸⁰

⁷⁸⁰ KSML 6.4.1994

11 RASILAISEN KAUSI 1994–1998

11.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Osakeyhtiömuotoinen Jyväskylä Sinfonia oli päässyt lapsenkengistään. Orkesterin tulovastuullisuus otettiin todesta, työntekijät sitoutuivat työhönsä, joustavuus lisääntyi ja osakeyhtiö oli nopealiikkeinen uusien yhteistyökuvioiden solmimisessa. Orkesteri ansaitsikin huomattavia tuloja omalla toiminnallaan. Esimerkiksi vuonna 1993 se hankki Suomen kaikista orkestereista toiseksi eniten tuloja vain Helsingin Kaupunginorkesterin mennessä sen edelle.

Rasilaisen kausi orkesterin johdossa on jäävä ihmisten mieliin orkesterin vilkkaana ja monipuolisen toiminnan aikana. Tavanomaisen konserttitoimintansa lisäksi orkesteri levytti, teki lukuisia kiertueita niin klassisen kuin viihdemusiikin taitajienkin kanssa ja kiersi kesäfestivaaleja enemmän kuin mikään muu suomalainen orkesteri. Orkesteri järjesti myös useampia tanssiaisia ja monenlaisia muita tempauksia näkyvyytensä lisäämiseksi, joiden suunnittelussa kapellimestari Rasilainen oli mies paikallaan. Hänen erinomaisten sosiaalisten taitojensa ja toisaalta peräänantamattomuutensa ansiosta orkesteri pystyi toteuttamaan useampia melko huikeitakin projekteja, esimerkiksi Lloyd Webberin *Requiem*in Suomen kantaesityksen.

Yksi orkesterin tulonlähteistä oli yhä jatkuva, joskin alkuaajoistaan huomattavasti vähentynyt yhteistyö Mikkelin orkesterin kanssa. Keväällä ja kesällä 1994 Orkesteriosakeyhtiön hallitus keskusteli jälleen Mikkelin kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran pyynnöstä yhteistyön jatkumisesta, vaikka Mikkeli oli yhteistyösopimuksen vuodenvaihteessa jo purkanutkin. Jyväskylän Orkesteriosakeyhtiön päätöksen mukaisesti yhteistyötä pitäisi edelleen jatkaa, vaikka Mikkelistä saatu konserttikohtainen korvaus vähenikin noin puoleen entisestään.⁷⁸¹ Valitettavasti yhteistyö kuitenkin hiipui; Jyväskylä Sinfonia menetti paitsi hyvän yhteistyökumppanin, myös suuren määrän tuloja.

⁷⁸¹ JKA JOOY 23.2.1994, § 6.

Vaikka orkesterin oma varainhankinta olikin omaa luokkaansa verrattuna suurimpaan osaan muita Suomen orkestereita, osakeyhtiö eli jatkuvasti kuitenkin yhä vähenevin varoin. Orkesteriosakeyhtiön saama yhteiskunnallinen tuki väheni esimerkiksi vuosien 1992–1995 välisenä aikana 1,2 miljoonalla markalla (lähes 230 000 eurolla). Kaikesta yritettiin säästää menoja karsimalla; työntekijät luopuivat jopa lomarahostaan välttyäkseen pahemmilta seurauksilta. Kaupungin jatkuva säästölinja vaikutti suoraan vähentävästi myös orkesterin henkilötövuosiin, joiden mukaan opetusministeriö jakoi tukia eri taidelaitoksille ja näin myös orkesterin saamat valtion tuet laskivat reippaasti pyllymäkeä. Opetusministeriössä kummasteltiinkin:

”Jyväskylä herätti huomiota. Missään ei ole näin paha laskua. Kuopio ja Oulu ovat jolain tavalla verrattavissa Jyväskylään. Eikö Jyväskylässä ymmärretä, miten tuki on tavallaan suoraan verrannollinen kaupungin panostukseen?”⁷⁸²

Kaupunginteatteri kärsi kaupungin säästöistä vielä orkesteria rankemmin. Keskisuomalaisen kulttuuritoimittaja suolsi säälimätöntä tekstiä:

”Farssin jatko-osakin kai on jo käsikirjoitettu. Jyväskylä säästää ja säästää, kunnes kaikki kaupungin tuet ja valtion avut teatterille ovat budjettikirjoista poistuneet ja teatteri muutettu kaljakuppilaksi. Sinfoniaorkesteri puolestaan hoitaa Jyväskylän kulttuuri-imagoa kuntoon soittamalla Kauniissa ja rohkeissa toista viulua.”⁷⁸³

Säästötoimenpiteet esimerkiksi konserttitoimintaa rajoittamalla toivat kuitenkin vain pienen hyödyn osakeyhtiössä, jossa valtaosan menoista muodostivat työntekijöiden palkat, joita ei voitu vähentää millään lailla ilman lomautuksia tai irtisanomisia. Esimerkiksi loppuvuodesta 1995 koko orkesterin toiminta oli vaakalaudalla: osakeyhtiöllä oli täytettävänä reilun puolen miljoonan budjettivaje. Vaje ei johtunut suinkaan orkesterin omasta toiminnasta, vaan lähinnä orkesterin omistajan, kaupungin, pienestä osuudesta orkesterin kokonaismenoista. Jyväskylän kaupungin avustus oli orkesterin kokonaismenoista vain vaivaiset 46,7 prosenttia valtakunnallisen keskiarvon hipoessa 65 prosenttia.⁷⁸⁴ Osakeyhtiön hallitus joutui turvautumaan äärimmäiseen keinoon jo marraskuussa 1995: työntekijöille annettiin kahden viikon lomautusvaroitus, jota saatettaisiin jatkaa vielä useiksi viikoiksi seuraavanakin

⁷⁸² KSML 11.11.1994

⁷⁸³ KSML 11.11.1994

⁷⁸⁴ JKA JOOY 2.5.1996, § 14.

vuonna⁷⁸⁵. Keväällä 1996 lomautusuhka venyi viisivuotiseksi. Tiukasta taloudellisesta tilanteesta johtuvia, pakon sanelemia lomautussuunnitelmia orkesteriosakeyhtiön hallituksella oli ollut ennenkin⁷⁸⁶, mutta varsinaista lomautusvaroitusta ei orkesteri ollut koskaan aikaisemmin saanut.

Orkesterin toimiston henkilökunta säilyi lähes ennallaan. Juuri ennen Rasilaisen kauden alkua orkesterin monivuotisen työntekijän, Mari Itärannan, joka oli saanut viestintään ja markkinointiin liittyvät opiskelunsa päätökseen, nimikettä tarkistettiin; jo edellisen vuoden orkesterin markkinoinnista ja tiedotuksesta vastanneesta orkesterisihteeristä tuli nyt virallisestikin osakeyhtiön markkinointi- ja tiedotussihteeriksi. Samassa yhteydessä orkesterin toimistosihteerin tehtäviä palkattiin hoitamaan Minna Leirimaa.⁷⁸⁷

11.2 ”Vuoden muusikko” -tunnustus

Jyväskylän Orkesterin Ystävät ry:n toiminta, joka oli alkanut jo kapellimestari Boughtonin aikana, jatkui aktiivisena edelleen. Ystävähdistys toimi melko näkymättömästi vapaaehtois pohjalta, mutta aina orkesteria tukien. Sen yhtenä pääajatuksena oli tutustuttaa orkesteri ja yleisö paremmin toisiinsa sekä parantaa orkesterin näkyvyyttä kaupungissa muutenkin. Ystävähdistys halusi myös kannustaa orkesterin muusikoita työssään; vuonna 1995 se luovutti tuhannen markan stipendit kahdelle orkesterin pitkäaikaisimmalle soittajalle, lyömäsoittaja Reijo Hämäläiselle ja fagotisti Matti Miettiselle tunnustukseksi ansiokkaasta toiminnastaan orkesterissa. Vuotta myöhemmin ystävähdistys alkoi valita vuosittain Jyväskylä Sinfonian soittajien joukosta yhden muusikon, joka olisi kunnostautunut erityisesti ja palkita hänet ”Vuoden Muusikko” -tunnustuksella. Yleisenä tunnustuksen jakoperiaatteena pidettiin taiteellisten ansioitten lisäksi myös muuta orkesterin hyväksi tehtyä työtä. Ensimmäisen ”Vuoden Muusikko” -tunnustuksen sai ansaitusti orkesterin soolosellisti Juha Malmivaara⁷⁸⁸. Vuoden 1997 tunnustuksen saajaksi ystävähdistys valitsi oboisti Tauno

⁷⁸⁵ KSML 14.11.1995

⁷⁸⁶ JKA JOOY 19.3.1993, § 9.

⁷⁸⁷ JKA JOOY 19.3.1993, § 8.

⁷⁸⁸ JOY tk 1996

Hämäläisen monikymmenvuotisesta toiminnastaan orkesterin hyväksi⁷⁸⁹ ja vuonna 1998 fagotisti Risto Keinäsen, joka oli erityisen ansioitunut orkesterin musiikkikasvatustyön kehittäjänä⁷⁹⁰.

Jyväskylä Sinfonia sai myös Rasilaisen kaudella uusia muusikoita. Huilisti Lea Jalkasen eläköitymisen yhteydessä orkesterin huilun äänenjohtajana toiminut Juha Johansson siirtyi varaäänentohtajaksi ja uudeksi äänenjohtajaksi koesoitossa selviytyi Kouvolan orkesterissa jo vuosia soittanut Esa-Veli Riuttamäki⁷⁹¹. Orkesterin klarinetin äänenjohtajaksi valittiin useiden vuosien vaihtuvien soittajien jälkeen vihdoinkin kaupungissa pitempään viihtynyt Mikko Kauppinen (nykyinen Raasakka) vuonna 1997⁷⁹². Kauppinen, joka jatkoi opettajansa Kari Kriikun jalanjalkia uuden musiikin esilletuojana, esiintyi heti nimittämisen jälkeen useita kertoja orkesterin solistinankin. Myös Riuttamäki kantoi ansiokkaasti kortensa kehoon; hänen huilunsa on soinnut myös lukuisia kertoja solistisissa osuuksissa. Keväällä 1996 irtisanoutuneen Michel Camillen tilalla sooloaltistin toimessa piipahti kuopiolainen Arto Koistinen; hän aloitti tehtävässään 1.1.1997⁷⁹³, mutta palasi valitettavasti jo seuraavan vuoden syksyksi takaisin Kuopion orkesterin rivistöihin.

11.3 ”Kaikuksa kuin Hampurin rautatieasema”⁷⁹⁴

Konserttiasialiasia puhutti kiivaasti jyväskyläläisiä; uusia ehdotuksia nousi kuin sieniä sateella, mutta päätöksiä suuntaan tai toiseen ei saatu aikaiseksi. Edes kaupungin musiikki-ihmiset eivät olleet yrityksissään yksimielisiä, jonka vuoksi silloinen kaupunginjohtaja Jaakko Lovén katsoi asiakseen nuhdella kaupungin kulttuuriväkeä uudenvuodenpuheessaan vuonna 1994: ”Jyväskylän olot tyydyttävä konserttialikin olisi jo olemassa, jos riitelevä kulttuuriväki ei olisi hankkeita alas ampunut!”⁷⁹⁵ Kaupungin sisäisessä tiedotuslehdessä hän vielä jatkaa:

⁷⁸⁹ JOY tk 1997

⁷⁹⁰ JOY tk 1998; KSML 5.11.1998

⁷⁹¹ JKA JOOY 23.5.1995, § 20.

⁷⁹² JKA JOOY 12.12.1996, § 47.

⁷⁹³ JKA JOOY 12.12.1996, § 47.

⁷⁹⁴ HS 15.9.1995

⁷⁹⁵ KSML 2.1.1994

”Toivoisin, että tietoisesti jalustalle asettautuneet kulttuurin erikoistuntijat laskeutuisivat pari porrasta alemmaksi, löytäisivät toinen toisensa ja alkaisivat todella etsiä yhteistyötä.”⁷⁹⁶

Lovén perusteli sanomaansa sillä, että jo aikaisemmin kahteen kertaan konservatorion laajennuksen yhteyteen suunnitteilla ollut saliratkaisu ei tyydyttänyt kokonsa puolesta koko kulttuuriväkeä: suunniteltu 500–600 -paikkainen sali ei ollut muka riittävän iso, olisi tarvittu 1200-paikkainen sali⁷⁹⁷. Toisaalta kaupungissa toimi aktiivinen Konserttitalon Tuki ry, jossa oli edustajat kaikista suurimmista musiikki-instituutioista, ja joka teki raja-aitojen ylittävää yhteistyötä musiikkiväen parissa. Konserttitalon Tuki ry oli asettanut yhteiseksi tavoitteekseen noin tuhatpaikkaisen salin saamisen kaupunkiin⁷⁹⁸. Vain Konservatorion oman saliprojektin kiirehtiminen sotki yhteistyökuvioita ja antoi kuvan eripuraisesta musiikkiväestä. Herääkin kysymys, halusiko kaupunginjohtaja Lovén vaan säilyttää syyn konserttitalon puuttumisesta kaupungin päättäjien harteilta ”eripuraisen” kulttuuriväen niskaan saadakseen poliitikot, jotka olivat viime vuosina joutuneet vastaanottamaan tuntuvaa kritiikkiä, pois kulttuuriväen tulilinjalta?

Juuri muutamaa kuukautta ennen ylikapellimestari Rasilaisen sopimuskauden alkua, 31.1.1994, kaupunginhallitus teki vihdoinkin päätöksensä noin puolitoista vuotta käsittelyn alaisena olleesta Fantasia-salihankkeesta. Pitkään jyvaskyläläisiä tahoja puhuttaneeseen asiaan saatiin vihdoinkin äänestyksen tuloksena päätös, joka oli kaupungin kulttuuriväen kauhistukseksi kielteinen: kaupunki ei puoltanut elokuvateatteri Fantasian osto- eikä vuokratarjousta⁷⁹⁹. Jyväskylä jäi yhä vaille konserttisalia. Kulttuuriväki yritti vielä muuttaa päätöstä keräämällä yli 2000 nimeä sisältävän adressin kaupunginvaltuustolle vietäväksi⁸⁰⁰, mutta sekään ei auttanut; Jyväskylän konserttisali pysyi yhä fantasiana!

Hyvin pian Fantasia-hankkeen kaaduttua arkkitehti Olavi Noronen esitti oman suunnitelmansa Tourulan Kivääritehtaan muuttamisesta kulttuuri- ja taidekeskukseksi⁸⁰¹. Suunnitelman mukaan orkesterin lisäksi remontoituun Kivääritehtaaseen olisivat muuttaneet

⁷⁹⁶ Jyväskylä 2.2.1994

⁷⁹⁷ Jyväskylä 2.2.1994

⁷⁹⁸ KTT 18.3.1983

⁷⁹⁹ JKA KH 31.1.1994, § 124C.

⁸⁰⁰ KSML 16.3.1994

⁸⁰¹ JKA JOOY 22.3.1994, § 17.

myös kaupungin musiikkikoulu ja taidekokoelmat.⁸⁰² Myös Lutakko-vaihtoehdosta konserttitalon paikkana puhuttiin edelleen, ja uudessa Lutakon yleiskaavassakin oli varattu alue myös konserttitalolle⁸⁰³. Toukokuussa esiteltiin puolestaan kaupunginvaltuutettu Heikki Parkkisen ehdotuksesta arkkitehti Jussi Kantosen tekemä musiikki- ja kongressisalisuunnitelma. Tämän Grotta-suunnitelman mukaan tuhatpaikkainen sali louhittaisiin Kuokkalan sillan pieleen ja se toimisi samalla myös toisena Kuokkalan alueen väestösuoja.⁸⁰⁴ Myös ajatus muokata kaupunginteatterin salia konserttikäyttöön sopivammaksi sai kannattajansa Jyväskylässä. Tämä vaihtoehto oli ehdotuksista vähiten musiikkiväen mieleen, mutta se oli ehdottomasti halvin ratkaisu Jyväskylän konserttitalutilanteen parantamiseksi ja siksi toteuttamiskelpoinen myös päättäjien mielestä.

Kaupungin poliitikot suostuivat lopulta tekemään jotain Jyväskylän konserttialikurjuudelle. Uutta salia ei vielä kukaan tosin päätetty rakentaa, mutta jonkinlaisena väliaikaisratkaisuna kaupunginteatterin salin akustiikkaa yritettiin parantaa akustikko Raimo Parjon ja hänen hollantilaisten kollegojensa avustuksella. Kaupunginteatteriin asennettiin kesän 1995 aikana yli kaksi miljoonaa markkaa maksava, hollantilaisten kehittänyt ACS-saliakustiikkajärjestelmä (Acoustic Control System), joka pidensi salin omaa, musiikille liian lyhyeksi todettua jälkikaikua 1,2 sekunnista 1,5–2,5 sekuntiin.⁸⁰⁵ Ensikomentit tehdyistä muutoksista olivat kiittäviä; niin orkesteri kuin kuulijatkin kehuivat akustiikkaa nyt huikeasti entistä paremmaksi. Keski-suomalaisen kriitikon, Mikko Voutilaisen mielestä teatterin akustiikka parani 200 prosentilla, vaikka hän myönsikin, että rakennettu kokonaisuus oli selkeä tekniikan selkävoitto ja varmaan tulevaisuuden kiistelyn kohde⁸⁰⁶. Kiistelyn kohteeksi teatterin akustiikka joutui jo heti aluksi; esimerkiksi Helsingin Sanomien Seppo Heikinheimo teili tekniikan kokonaisuudessaan:

”Kun kuulija näkee istuvansa kuivasointisessa teatterissa, jossa kuitenkin kaikuu kuin Hampurin rautatieasemalla, hänen tulee vähitellen huono olo: tasapainoaisesti alkaa heittää ja ilma tuntuu samealta kuin ensimmäiset imaisut eetteriä leikkauspöydällä.

... Sama korjaus olisi pitänyt tehdä mieluummin Jyväskylän yliopiston juhlasalille, joka on sentään visuaalisesti tuhat kertaa viihtyisämpi kuin teatteri.”⁸⁰⁷

⁸⁰² KSML 21.3.1994

⁸⁰³ KSML 12.1.1994

⁸⁰⁴ KSML 12.5.1994

⁸⁰⁵ KSML 23.2.1995

⁸⁰⁶ KSML 7.10.1995

⁸⁰⁷ HS 15.9.1995

Myös orkesterin muusikot suhtautuivat sähköiseen akustiikkaan varauksellisesti. Parannusta aikaisempaan oli tosin havaittavissa, mutta toisaalta oman soiton kuuleminen vaikeutui, balanssiongelmat lisääntyivät ja kaiken kaikkiaan musiikin kuulokuva muuttui sähköiseksi. Suurimmaksi ongelmaksi soittajat kokivat kuitenkin salin kaiun, joka oli ihan erilainen kuin harjoitussalissa. Aidon hyvän akustiikan veroinen teatterin uusi sähköinen akustiikka ei ollut, vaan tiettyä keinotekoisuutta siinä oli monien mielestä.⁸⁰⁸

Jyväskylä Sinfonia sai harjoitustilakurjuutensa päättymään pelastajaksi heittäytyneen Keski-Suomen Työsuojelupiirin tarkastajan, Aila Kroosin kiellettyä orkesterin yhteissoittoharjoitusten pitämisen Kallerjärven raviradan kellaritiloissa maaliskuusta 1995 lähtien. Kaupungin oli siis löydettävä pikaisesti orkesterilleen uusi koti. Orkesteriosakeyhtiön hallitus oli jo aikaisemmin ehdottanut orkesterin siirtämistä Valtiontaloon⁸⁰⁹, mutta kun se ei onnistunut, oli sillä heti valmiina uusi ehdotus: orkesterille harjoitustilat Kolmikulmaan Aren entisiin autonäyttelytiloihin, jotka tuohon aikaan toimivat tennishallina.⁸¹⁰ Kun ehdotus sai tuulta purjeisiinsa myös kaupungin päättävissä elimissä, oli asia selvä: remontin jälkeen, syksyksi 1995 Jyväskylä Sinfonia muutti Kolmikulman yläkertaan.

Myös orkesterin toimisto muutti saman rakennuksen viidenteen kerrokseen, vain kerrosta orkesteria alemmaksi. Uudet viihtyisät tilat inspiroivat varmasti kaikkia, niin soittajia kuin orkesterin hallintohenkilöstöäkin. Ilo uhkasi kuitenkin jäädä orkesterin toimiston osalta lyhytaikaiseksi, kun kaupunki alkoi suunnitella varoja säästääkseen teatterin ja orkesterin hallintojen yhdistämistä⁸¹¹. Ilmeisesti kummankin kaupungin alaisen osakeyhtiön vastustus asiaan auttoi, koska suunnitelmasta luovuttiin. Tosin osittainen hallinnollinen yhteistyö aloitettiin helmikuussa 1997⁸¹², jolloin esimerkiksi orkesterin palkanmaksusta huolehtinut toimistos sihteeri Mirja Summanen irtisanottiin ja hänen tehtävänsä siirrettiin teatterin tiloissa työskentelevälle Elisa Saarnikoivulle.

⁸⁰⁸ Jyväskylä 4.10.1995

⁸⁰⁹ JKA JOOY 15.11.1994, § 43.

⁸¹⁰ JKA JOOY 22.2.1995, § 4.

⁸¹¹ JKA JOOY 23.5.1995, § 21.

⁸¹² JKA JOOY 2.4.1997, § 6.

Uuden harjoituspaikan keskeinen asema kaupungin ytimessä helpotti monen soittajan työmatkaa huomattavasti ja muutenkin Kolmikulma toi huomattavaa parannusta orkesterin työskentelyolosuhteisiin. Killeriin ahtauteen ja pimeyteen tottuneille soittajille muutos Kolmikulman avariin ja valoisiin tiloihin oli mitä tervetullein. Tosin kuitenkin melko pian huomattiin liiallisella valollakin olevan varjopuolensa; harjoitussalin kattoikkunoiden eteen piti hankkia verhot häikäisyä estämään. Harjoituspaikan liiallinen kaiku havaittiin myös uuden harjoitustilan suureksi ongelmaksi. Äänet heijastuivat harjoitussalin kupolimaisesta katosta liian voimakkaina takaisin orkesterilaisten korviin aiheuttaen muutamalle soittajalle vakavia kuulovaurioita. Salia korjattiin välittömästi sen kattorakenteita ja seinäpintoja muuttamalla. Tilanne parantui, mutta yhä vielä Kolmikulman sali on akustisesti erittäin kova ja ongelmallinen. Vaikka uusi harjoitustila paransikin orkesterin työskentelyolosuhteita inhimillisiksi, ja vaikka teatterin sähköinen akustiikka osaltaan korvasi kauan kaivattua salia, ne eivät kuitenkaan poistaneet orkesterin suurinta ongelmaa: orkesteri joutui yhä harjoittelemaan eri tilassa kuin missä esiintyi. Salia kaivattiin todella!

Konserttitalon suunnittelu nytkähti loppuvuodesta 1996 hieman eteenpäin, kun julkistettiin kaikille suunnittelijoille avoin kilpailu Musiikki- ja taidekeskuksen rakentamiseksi kaupungin keskustaan, vanhan Valtiontalon viereen, kulmittain Alvar Aallon suunnitteleman teatteritalon kanssa. Arkkitehtikilpailuun tuli kaikkiaan 359 ehdotusta kahdestakymmenestä eri maasta, joista arvostettu raati valitsi voittajaehdotuksen kuultuaan Jyväskylä Sinfonian, Jyväskylä Festivalsin ja Alvar Aalto -museon edustajia. Uudenvuoden yönä 1998 suunnittelukilpailun tulos julkistettiin: voitto meni nuorille sveitsiläisille arkkitehdeille Zita Cottille ja Martina Hauserille.⁸¹³

11.4 Rasilaisen päälinjaukset

Rasilaisen aloittaessa Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestarina kaupungissa käytiin kiivasta keskustelua konserttitalosta. Kaupungin poliitikot olivat juuri tehneet kielteisen päätöksen Fantasia-salin muuntamisesta konserttisaliksi, mutta toisaalta uusia ideoita nousi esiin jatkuvasti. Hyvät ehdotukset hautautuivat toistensa alle, mihinkään ei paneuduttu huolella.

⁸¹³ Hämeen Sanomat 3.1.1998; Turun Sanomat 6.1.1998

Tuntuukin, että Fantasian tyrmäämisen jälkeen konserttitalon paikasta keskustelemisesta tuli itsetarkoitus ja hyvä keino pitää kulttuuriväki tyytyväisenä; asia oli vireillä, vaikkei mitään päätöksiä saatukaan aikaiseksi.

Myös kapellimestari Rasilainen kannatti luonnollisesti konserttitalon rakentamista, mutta edellisen kapellimestarin, Boughtonin, alkuperäisen ajatuksen tavoin hänenkin mielestään orkesterin tulisi työllään ja kehityksellään ansaita paremmat tilat toiminnalleen; siis orkesterin oli kehityttävä edelleen kurjista olosuhteistaan huolimatta. Rasilainen näki tärkeänä myös yleisökasvatuksen ja erityisesti nuorten mukaansaamisen konsertteihin. Samoin kaikenlainen poikkitaiteellinen työ kiinnosti Rasilaista. Hän ryhtyikin heti neuvottelemaan aktiivisesti kaupungin muiden taiteellisten ryhmittymien kanssa yhteistyön mahdollisuuksista.

Rasilaisen kanssa samanaikaisesti, syksyllä 1994, kaupungissa aloitti toimintansa myös uusi kaupunginjohtaja, Pekka Kettunen. Orkesterin uusi ylikapellimestari tutustui nopeasti vastavalittuun kulttuurimyönteiseen kaupunginjohtajaan, josta orkesteri sai varmasti Rasilaisen ansiosta puolestapuhujan itselleen vuosiksi eteenpäin. Kettusen toiveena oli kehittää kaupunki vetovoimaiseksi kasvukeskukseksi, mikä mahdollistui osaltaan esimerkiksi kaupungissa tarjolla olevia kulttuuripalveluja parantamalla. Kettusen mielestä orkesterin toimintaedellysten kohentaminen oli hyödyksi siis myös koko kaupungin imagolle. Konserttitaloasiastakin hän esitti kantansa: ”On kyllä paradoksaalista, että tunnustusta saanut orkesteri harjoittelee ravikatsomon kellarissa ja esiintyy salissa, jossa on yksi Suomen huonoimmista akustiikoista.”⁸¹⁴

Rasilaisen kapellimestarikautena orkesteri laajensi jo ennestään monipuolista toimintaansa yhä enemmän myös viihteelliseen, ehkä kaupalliseenkin suuntaan, joista mainittakoon esimerkkeinä kiertueet Joel Hallikaisen, Arja Korisevan ja Paula Koivuniemen kanssa. Erilaiset kokeilut tulivat rikastuttamaan orkesterin melko traditionaalista linjaa: järjestettiin esimerkiksi lasten ja nuorten viikkoja, konsertteja kauppakeskuksissa sekä työpaikoilla, ja kävivätpä orkesterin puhaltajat jääkiekko-ottelussakin soittamassa erätaukomusiikkia. Jyväskylän Sinfonia sai myös vierailevaksi kapellimestarikseen pesäpallojoukkue Kirin joukkueenjohtajan, Petri Kaijansinkon. Hyvinkään Tahkon uskollisena kannattajana kapellimestari Rasilainen solmi yhteistyökuviot myös Hyvinkäälle, missä orkesteri soitti

⁸¹⁴ KSML 11.10.1994

Tahkon hyväksi järjestetyissä konserttitanssiaisissa. Rasilainen opetti klassiseen musiikkiin tottumattoman yleisönkin kuuntelemaan sitä: hän lisäsi noihin viihteellisimpiinkin konsertteihin aina myös jotain klassista, esimerkiksi Mendelssohnia⁸¹⁵.

11.5. Konserttitoiminnasta

11.5.1 ”Klassinen ja kevyt kuhertelevat”⁸¹⁶

Rasilaisen avaus orkesterin ylikapellimestarina syksyllä 1994 ei ollut enää mikään huomattava uutinen; olihan hän jo varsinkin edelliseltä keväältä hyvin tuttu näky orkesterin johdossa. Moni jo edellisenä keväänä uutena esitelty asia oli lähtöisin Rasilaisen idearikkaasta mielikuvituksesta, jota hän käytti ansiokkaasti hyväkseen. Syksyllä 1994, jonka ohjelma oli jo täysin Rasilasen käsialaa, orkesterin sama, jo edellisenä keväänä tutuksi tullut, monipuolinen linja jatkui.

Avauskonserttiinsa Rasilainen oli valinnut komeasti Tšaikovskin toisen sinfonian, niin sanotun *Vähävenäläisen*. Toisena, joskaan ei yhtään vähäisempänä, teoksena kuultiin Brahmsin ensimmäinen pianokonsertto, jonka tulkitsi mestarin ottein pianistikuuluisuus Grigori Sokolov.⁸¹⁷ Orkesterin hyvinkin klassisesti alkanut soitantokausi sisälsi paljon myös viihteellistä musiikkia ja kiertuetoimintaa. Heti syksyllä, 25.9. orkesteri esitti musikaalisäveltäjä Andrew Lloyd Webberin musiikista, *Oopperan kummituksesta* ja *Requiemista*, koostuvan ohjelman uusintana orkesterin edellisen kesän menestyksekkästä Luhangan konsertista. Muutaman päivän kuluttua, 28.9. astui orkesterin eteen suomalaisen viihteen takuupari, kapellimestari Markku Johansson sekä tumma, tulinen laulajatar Paula Koivuniemi. Lokakuun alun orkesteri vietti kiertue-elämää yhdessä Joel Hallikaisen kanssa: konsertteja oli Jyväskylän lisäksi myös Tampereella, Kuopiossa, Helsingissä ja Turussa. Konserttitaltioinnista muokattu äänite meni konserttien tavoin myös hyvin kaupaksi; sitä myytiin kultalevyn verran. Lokakuu jatkui kiertueen jälkeenkin vielä kevyellä klassisella musiikilla, jolloin viihdemuusikko Seppo Hovi johdatteli yleisöä slaavilaisen musiikin pariin.

⁸¹⁵ Rinne 28.2.2005

⁸¹⁶ KSML 21.10.1994

⁸¹⁷ JKA JKO ko syksy 1994

Orkesterinumeroiden lisäksi kuultiin bassolaulajiemme huippua edustavan Jaakko Ryhäsen muhkeaa laulua.⁸¹⁸

Saksalaisen kapellimestari Helmut Breidensteinin johtama Mozartin *Don Giovanni* -ooppera esitettiin yhteistyönä Sibeliuksen Akatemian, Keski-Suomen Konservatorion ja Jyväskylän Oopperahdistyksen kanssa. Esitys vietettiin myös Helsinkiin, Aleksanterin teatteriin 1.-2.11. Ennen seuraavaa kiertuetta orkesterilla oli vain yksi konsertti Jyväskylässä: säveltäjä Pekka Kostiaisen 50-vuotiskonsertti, jossa kuultiin sibeliaanisen tilaussävellyksen, *Fantasia ja Fuuga*, kantaesityksen lisäksi myös säveltäjän jo aikaisemmin Jyväskylässä kantaesitetty sellokonsertto nuoren Alexander Gebertin soittamana, sekä kalevalalaisvaikutteinen *Tuli on tuima tie'ettävä* -teos. Konsertin johti Kostiaisen hyvä ystävä, sellotaiteilija Heikki Rautasalo, joka oli aikoinaan kantaesittänyt nytkin kuullun sellokonserton.⁸¹⁹

Marraskuun lopussa orkesteri kiersi maata yhdessä legendaarisen viulistin, Ruggiero Riccin kanssa. ”La Campanellaksi” Paganinin toisen viulukonserton finaalin, jonka Ricci soitti saman säveltäjän ensimmäisen viulukonserton lisäksi, mukaisesti ristitty kiertue ulottui Jyväskylän lisäksi Helsinkiin, Tampereelle ja Kuopioon. Huolimatta saamastaan suuresta mediajulkisuudesta, kiertue ei onnistunut taloudellisesti odotusten lailla; salit jäivät puolityhjiksi. Ilmeisesti Ricci ei ollut yhtä kuuluisa suomalaisen yleisön silmissä kuin legendaarinen viulisti, Sir Yehudi Menuhinin. Taiteellisesti kiertue onnistui kuitenkin hyvin, jopa erinomaisesti: orkesteriakin kiiteltiin, mutta Ricci Guarneri-viulullaan lumosi yleisön kaikkialla. Erityisesti ylimääräisinä kuullut Paganinin kapriisit, joita velhomainen Ricci esitti silminnähden mielellään, villitsivät kuulijat täysin⁸²⁰.

Orkesterin joulukuu sujui melko klassisissa merkeissä. Itsenäisyyspäivän konsertissa kuultiin suomalaista, sekä Sibeliuksen että Klamin musiikkia, 14.12. orkesteri esitti koko illan Mendelssohnin teoksia ja 17.12. oli joulukonsertin vuoro, jossa kapellimestari Rasilainen tarttui myös viuluun soittaen yhdessä orkesterin oboistin, Juha Markkasen kanssa Bachin tunnetun konserton viululle ja oboelle.⁸²¹

⁸¹⁸ JKA JKO ko syksy 1994

⁸¹⁹ JKA JKO ko syksy 1994

⁸²⁰ Savon Sanomat 25.11.1994

⁸²¹ JKA JKO ko syksy 1994

11.5.2 Minä-Kuningas-Minä

Orkesteri kohensi ulkoista esiintymistään vuoden 1995 aikana monilla projekteilla, joissa soittajat joutuivat venymään soiton lisäksi myös muihin näyttämöllisiin tehtäviin. Näyttelijä Hanna Liinojan ohjaamalla ilmaisukursseilla orkesterilaiset oppivat lavakäyttäytymistä ja teatteri-ilmaisun perusasioita käytännön harjoituksin. Näitä valmiuksia testattiin käytännössä valmistamalla ohjelmistoon syksyllä 1995 musiikkisatu *Minä-Kuningas-Minä*, jonka musiikin oli säveltänyt orkesterin oma fagotisti, monitoimimies Risto Keinänen, ja jonka ohjasi Hanna Liinoja.⁸²²

Rohkeaa, tavanomaisuudesta poikkeavaa ilmaisua tarvittiin myös 10.12. orkesterin 30-vuotisjuhlakonsertissa, jonka yhtenä teoksena esitettiin John Cagen pianokonsertto. Tuossa esityksessä, jossa muusikot toteuttivat oman performanssinsa säveltäjän graafisen partituurin synnyttämistä mielikuvista, solistiosuudesta vastasi jyväskyläläispianisti Christine Bengtsson-Lumio. Korostetun vakavasti esiintyneen pianosolistin vastakohtana orkesterin muusikot sitä vastoin iloittelivat poikkeuksellisen räväkästi ilmapalloon, nuottipaperin repimisin ja pantomiimein. Kaivoipa eräs muusikko tauon aikana äänekkäästi rapisevasta paperipussista herkulliset eväänsä ja söi ne silminnähdessä nautiskellen. Konsertin muissa numeroissa lavalla esiintyi orkesterin lisäksi myös Tanssiteatteri Megaeran taitavat tanssijat. Kapellimestari Rasilaisen johtaman konsertin alussa ja lopussa kuultiin Elvis Costellon *I almost had a weakness* kahtena erilaisena koreografiana. Erityismaininnan ansainnee kapellimestarin ansiokas solistinen lauluosuus Costellon teoksessa. Sallisen Kamarimusiikki III, *Don Juanquijoten yölliset tanssit* sellisti Pauli Heikkisen tulkitsemana täydensi oivalla tavalla erikoista konserttia.⁸²³

Orkesterin ohjelmiston painopiste siirtyi Rasilaisen ansiosta perinteisestä klassisesta musiikista huomattavasti kokeilevampaan ja ehkä viihteellisempäänkin suuntaan. Orkesteri otti tavakseen järjestää konserttitanssiaisia, kuten vuoden 1995 aikana tehtiin kahdesti. Myös lastenkonsertteja orkesteri soitti kausittain, samoin kuin perinteisiä viihdekonsertteja, eikä operetinkaan ystäviä unohdettu. Vuoden 1995 tammikuussa orkesteri järjesti jopa lastenmusiikin viikon, jonka aikana se esiintyi erilaisin ohjelmin peräti kolme kertaa: 15.1.

⁸²² JKA JKO ko syksy 1995

⁸²³ KSML 12.12.1995

esitettiin *Minä-Kuningas-Minä* -musiikkisatu, 18.1. Eeva-Leena Sariola ja Junttiboy esiintyivät lastenkonsertin soolo-osissa ja 21.1. ”Muusikoita ja muita menninkäisiä” -konserttiin orkesteri sai solisteikseen pirteitä musiikkiluokkalaisia.⁸²⁴ Rasilaisen ohjenuorana oli tarjota jokaiselle jotakin, mikä näkyi erittäin monipuolisena ja rohkeana ohjelmatarjontana⁸²⁵.

Klassinen musiikki oli luonnollisesti kuitenkin pääosassa orkesterin ohjelmistoa. Orkesterin päävierailija Leon Spiererin johdolla orkesteri paneutui lähinnä orkesterikirjallisuuden klassikkoteoksiin: Haydniin, Beethoveniin, Schubertiin ja Šostakovitšiin, mutta tutustui myös muutamiin uusiin teoksiin, esimerkiksi venezuelalaisen nykysäveltäjä Romeron *Fuga del Pajarilloon*, fuugaan pienen linnun kanssa. Kapellimestari Pertti Pekkanen vieraili Jyväskylässä vuoden 1995 aikana peräti kolme kertaa. Näistä ensimmäisessä, 25.1. hän johti Mozart-Beethoven -ohjelman piristävänä lisänä Merikannon pianokonserton, jonka solistina esiintyi pianisti Folke Gräsback. Toisen, vain suomalaista musiikkia sisältävän konsertin 8.3. solistiksi oli saatu huippulaulaja Jorma Hynninen, joka tulkitsi väkevästi Yrjö Kilpisen *Tunturilauluja*. Kolmannen konsertin solistina valloitti viulun kuningatar Viktoria Mullova, jonka kanssa orkesteri konsertoi huhtikuun lopussa ympäri maata. Suomen lehdistö, aikakauslehdet mukaan lukien, huomioi kiertueen laajasti ja teki näin myös Jyväskylä Sinfoniaa tunnetuksi kaikkialla. Radio-orkesterin lisäksi Suomen ainoan osakeyhtiöpohjalta toimivan orkesterin maine kasvoi kiertueiden myötä entisestään; osakeyhtiötoiminnan alun saama negatiivinen julkisuus unohtui ja hallintomuodon orkesterille suomia etuuksia alettiin ymmärtää yhä laajemmin.

Liettuan valtion sinfoniaorkesterin ylikapellimestari Gintaras Rinkevičiuksen ensivierailu Jyväskylässä kirjattiin vuoden 1995 merkittäviin tapauksiin. Hänen johdollaan orkesteri tulkitsi mieliinpainuvasti Bizet-Štšedrinin *Carmen*-sarjan, jossa erityisesti orkesterin avustajin vahvistettu lyömäsoitinryhmä ansitsi kiitoksen. Yleisö palkitsi konsertin Jyväskylässä harvoin kuulluin bravo-huudoin⁸²⁶. Myös muut Rinkevičiuksen johdolla kahdessa konsertissa esitetyt teokset saivat kiitosta osakseen, ja aivan erityistapaukseksi nousi pianistilupaus Laura Mikkolan Schumannin pianokonserton romanttinen tulkinta⁸²⁷. Muista vierailijoista

⁸²⁴ JKA JKO ko kevät 1995

⁸²⁵ Rasilainen 28.10.2004

⁸²⁶ KSML 17.11.1995

⁸²⁷ KSML 9.11.1995

mainittakoon kapellimestari William Boughton, joka johti Jyväskylässä 1.2.1995 ensimmäistä kertaa näyttävän lähtönsä jälkeen. Tämä kuluneina vuosina laajasti maailmaa kiertänyt, värikkäästi asioihin kantaa ottava kapellimestari oli valinnut tällä kerralla johdettavakseen venäläisen ohjelman, joka inspiroi orkesterinkin nautiskelemaan muhkealla soinnillaan⁸²⁸.

Italialaisella ohjelmalla kuulijoille esittäytyi italialainen viulisti-kapellimestari Rodolfo Bonucci 19.3. Saksalainen Martin Studer puolestaan avasi syyssoitantonkauden 13.9. konsertilla, joka oli samalla teatterin uuden sähköisen akustiikan vihkijäiskonsertti. Konserttiin oli saapunut Helsingistä myös pelätty ja paljon parjattu Helsingin Sanomien kriitikko Seppo Heikinheimo, joka teilasi koko konsertin akustiikkoineen täysin. Hän suositteli lämpimästi illan kapellimestarille jotain muuta alaa, jolta leipä kenties irtoaisi tulevaisuudessa paremmin⁸²⁹.

Singakademie Potsdamin taiteellinen johtaja Horst Müller toi ensimmäistä kertaa jyväskyläläisten kuultavaksi Mendelssohnin *Elias*-oratorion 27.9. Suurteos esitettiin potsdamilais-jyväskyläläisin voimin, ja se sai kuulijoilta erittäin myönteisen vastaanoton. Kevään 1995 hengellisenä suurteoksena kuultiin 12.4. lähes kahden sadan hengen esityskoneiston tulkitsemana Verdin *Requiem*. Rasilaisen johtama konsertti toteutettiin yhteistyössä Kuopion kaupunginorkesterin kanssa ja luonnollista oli, että konsertti esitettiin seuraavana päivänä myös Kuopiossa. Kesällä 1995 Jyväskylä Sinfonia valmisti yhteiskonsertin myös Joensuun kaupunginorkesterin kanssa, jossa kuultiin Beethovenin yhdeksäs sinfonia, *An die Freude*. Orkesteri jatkoi yhteistyötä myös Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, vaikkakin melko harvakseltaan. Rasilaisen johdolla tämä yhteisorkesteri kantaesitti 4.10. jyväskyläläissäveltäjä Kai Niemisen tilausteoksen *Viacoli in ombra, Hämyisiä kujia*. Samassa konsertissa viulisti Jaakko Kuusisto tulkitsi erittäin harvoinkuullun Kalervo Tuukkanen viulukonserton, jonka Jyväskylä Sinfonia oli hänen kanssaan edellisenä keväänä levyttänytkin.

⁸²⁸ KSML 6.2.1995

⁸²⁹ HS 15.9.1995

11.5.3 Tango Illusion

Jyväskylä Sinfonia jatkoi vuonna 1996 ansiokasta kiertuetoimintaansa tangon parissa lumoava Arja Koriseva solistinaan. ”Tango Illusion” -kiertue, joka toteutui loka-marraskuun vaihteessa, sisälsi kaikkiaan yhdeksän konserttia. Orkesteria johti tangosovituksetkin pääasiallisesti tehnyt kapellimestari Riku Niemi. Jyväskylä Sinfonian maine kiiri Korisevan vanavedessä ympäri maata; monipuolinen, iloinen soittajajoukko välittömän konserttimestarinsa Harri Forsténin johdolla noteerattiin myönteisesti kaikkialla.

Jyväskylä sinfonian vuoden 1996 levytysprojekti oli joululevyn äänittäminen yhdessä tenori Raimo Sirkiän kanssa levy-yhtiö Ondinelle. Äänitys toteutettiin kapellimestari Pertti Pekkasen johdolla kesäkuun alussa Taulumäen kirkon holvien viileässä hämärässä, missä joulutunnelmaan pääsemisessä auttoi huomattavasti sinne järjestetty pipari- ja glögitarjoilu. Tällä ”Valkea Joulu” -levyllä lauloi mukana myös jyväskyläläinen Pekka Kostiaisen luotsaama Vox Aurea -lapsikuoro. Jyväskyläläiset pääsivät kuulemaan tuoreeltaan joulumarkkinoille ilmestyneen levyn kappaleita 10.12.1996 orkesterin joulukonsertissa.

Orkesterin solisteina vieraili vuoden aikana useita kansainvälisesti tunnettuja taiteilijoita. Heistä suurimman huomion sai osakseen 28.8. ja 29.8. esiintynyt kirkkain laulajatartähtemme Karita Mattila, joka vieraili nyt Jyväskylässä jo kolmatta kertaa saman vuosikymmenen aikana. ”Täällä minua pidetään kuin kukkaa kämmenellä”, selitti muualla Suomessa harvakseltaan konsertoiva Mattila Keski-suomalaiselle⁸³⁰. Karita Mattilan konsertit myytiin hetkessä loppuun jo kesäkuussa välittömästi lipunmyynnin alettua⁸³¹. Toinen vuoden aikana Jyväskylässä vierailut merkittävä laulajatar oli Mattilan tavoin kaupungissa ennestään tuttu koloratuurisopraano, Dilbér. Tämä musiikin nöyrä tulkitsija lauloi 7.2. Mozartin ooppera-aarioilla itsensä salintäyteisen yleisön sydämiin.

Jyväskylässä vierailleista instrumentalisteista huomattavimpia oli sellisti Arto Noras, joka tulkitsi Šostakovitšin ensimmäisen sellokonserton 24.4. konsertissa, joka toteutettiin yhdessä Keski-Suomen Konservatorion kanssa. Myös Suomessa ensivisiittinsä 21.2. tehnyt viulisti Vadim Brozky kohautti ”kolmen B:n ohjelmallaan”: Beethovenilla, Brahmsilla ja Beatlesilla,

⁸³⁰ KSML 28.8.1996

⁸³¹ HS 22.8.1996

jonka sävelmistä kuultiin solistin omia sovituksia viululle ja orkesterille. Loppunmyyty konsertti uusittiin Lappeenrannassa 22.2; olivathan Lappeenrannan kaupunginorkesteri ja Jyväskylä Sinfonia yhdistäneet voimansa konserttia varten. Pianistikuuluisuus Grigori Sokolov, joka oli vierailut Jyväskylässä viime vuosina lähes vuosittain, soitti 18.12. Chopinin ensimmäisen pianokonserton.

Erityismaininnan orkesterin ohjelmassa ansaitsee Joonas Kokkosen muistokonsertti 13.11. Konsertti oli alun perin suunniteltu juhlistamaan tämän huomattavan suomalaisen säveltäjän 75-vuotispäivää, mutta suunnitelmat muuttuivat merkkihenkilön kuoltua yllättäen vain noin kuukautta ennen juhlapäiväänsä 2.10. Kapellimestari Ulf Söderblomin johtaman muistokonsertin, jonka ainoa esitettävä teos oli Kokkosen sielunmessu, *Requiem*, solisteina loistivat vahvat sinivalkoiset äänet, Jorma Hynninen ja Satu Vihavainen. Jyväskylä Sinfonia muisti Kokkosta myös 10.11. tämän edesmenneen säveltäjän musiikille omistetulla kamarimusiikkikonsertilla.

Rasilaisella oli taito houkutella kaupunkiin solisteiksi useita kansainvälisesti tunnettuja nimiä. Omia kanaviaan pitkin hän järjesti Jyväskylään esimerkiksi sellaisen nousevan tähden kuin viulisti Elisabeth Bathiasvilin, joka lumosi kuulijansa 17-vuotiaan viehkeydellä 6.11.⁸³² Herkällä tulkinnallaan Mozartin D-duuri viulukonsertosta tämä edellisen Sibelius-viulukilpailun kakkonen vangitsi kuulijansa taianomaiseen otteeseensa. Lähes samankaltaisen reaktion yleisössä tulkitemillaan ooppera-aarioilla sai aikaan toinen nuori neitonen, Kuningatar Sonja -laulukilpailun vuonna 1995 voittanut japanilainen sopraano Akie Amou. Tämä hurmaavan äänen omaava, koskettava tulkitsija teki 16.10. Suomen debyyttinsä Jyväskylään.⁸³³

Rasilainen nappasi myös muita solisteja tuoreeltaan Jyväskylään myös erilaisten kilpailujen voittajista tai voittajasuosikeista. Eräs tällaisista oli Lappeenrannan laulukilpailun voittaja, sopraano Johanna Rusanen, joka tulkitsi orkesterin solistina 2.10. tunnetuimpia ooppera-aarioita, muun muassa Dvořákin upean *Rusalkan laulun kuulle*. Pohjoismaisen kapellimestarikilpailun vuoden 1994 voittaja Hannu Lintu johti 18.9. konsertin, jonka solistina puolestaan vuoden 1996 Concert Artist Guildin -kilpailun voittaja, sellisti Marko

⁸³² Rasilainen 28.10.2004

⁸³³ JKA JKO ko syksy 1996

Ylönen soitti Haydnin C-duuri sellokonserton. Samaan kilpailuvoittajien sarjaan kuului myös Jyväskylässä 8.5. vierailut vuoden 1995 Sibelius-kilpailun kolmonen, viulisti Nikolai Znaider, joka Saint-Saënsin kolmannella viulukonsertolla ja kahdella ylimääräisellään antoi itsestään varsin monipuolisen kuvan yleisölle.

Rasilainen halusi auttaa myös jyväskyläläisiä nuoria taitajia urallaan eteenpäin. Eräs tällaisista lahjakkaista nuorista oli sopraano Raisa Vaarna, joka oli Rasilaisen mukaan juuri oikeanlainen henkilö tulkitsemaan Griegin *Peer Gynt* -sarjan Solveigia⁸³⁴. Laulajatar Sirkka Parviainen oli toinen jyväskyläläinen, jota Rasilainen halusi potkia eteenpäin urallaan tarjoamalla hänelle esiintymistilaisuuksia. Parviaista kuultiin muun muassa 4.4. ja 5.4. Bachin *Matteuspassion* sopraanosolistina.

Orkesterin päävierailija Leon Spiererin johtamien konserttien solisti-instrumentteina kuultiin kahta solistisoittimena suhteellisen harvoin kuultua: 17.1. Matti Ekmanin harmonikkaa ja 24.1. Timo Korhosen kitaraa. Erityisesti Piazzollan *Tres Tangos* -konsertto harmonikalle ja orkesterille oli piristävä lisä vuoden musiikillisessa tarjonnassa, eikä Castelnuovo-Tedescon kitarakonserttokaan kuulunut orkesterin kantaohjelmistoon. Syysoitantomaualla ”isä” Spierer ei vierailut Jyväskylässä lainkaan, mutta Carlos-poika sen sijaan jopa kahdesti, 2.10. ja 4.12. Kapellimestarina hänestä saatu hyvä käsitys vahvistui entisestään kuultujen konserttien perusteella.

11.5.4 ”Päänsärky Buranasta”⁸³⁵

Jyväskylä Sinfonia siirtyi vuoteen 1997 oopperan merkeissä. Kymmenen vuoden tauon jälkeen kaupunkiin tuotettiin jälleen täysimittainen ooppera, Mozartin *Taikauihu*. Oopperayhdistyksen uusi puheenjohtaja, puuhanainen, pianisti Christine Bengtsson-Lumio puhalsi tuulta Jyväskylän Oopperayhdistyksen toimintaan; hän sai neuvotteluillaan muun muassa teatterin tilat oopperan käyttöön vuodenvaihteen ajaksi. Bengtsson-Lumio sai oman oopperainnostuksensa tarttumaan niin taiteentekijöihin kuin yritysmaailmaankin. Suuren taloudellisen riskin ottaen Jyväskylän Oopperayhdistys toteutti yhdessä Jyväskylä Sinfonian

⁸³⁴ KSML 17.2.1996

⁸³⁵ KSML 27.8.1997

ja Keski-Suomen Konservatorion kanssa kaupunkiin oopperakirjallisuuden kenties tunnetuimman teoksen, Mozartin *Taikahuilun*.⁸³⁶

Taikahuilun ohjasi Jyväskylässä aikaisemmin pienimuotoisempia oopperoita johtanut, Moskovasta oppinsa ammentanut Ville Saukkonen ja myös lavastuksen sekä puvustuksen suunnitellut Tapani Mikkola oli hänkin Moskovan kasvatteja. Oopperan musiikillinen johto oli nuoren kapellimestarin, Tuomas Pirilän osaavissa käsissä. Oopperan ensi-ilta juhlisti Uuden Vuoden aattoa ja vuosi vaihtui ensi-iltagaalan merkeissä. Tammikuun aikana esitetyistä näytöksistä viimeisen kruunasi Paminana esiintyneen laulajattaren Sirkka Parviaisen ja oopperan korrepetiittorina toimineen pianisti Jari Hiekkapellon vihkiminen heti näytöksen päättymisen jälkeen⁸³⁷.

Ooppera sai kaupungissa loistavan vastaanoton: ensi-ilta myytiin loppuun hujauksessa, samoin kuin muutkin seitsemän näytöstä, ja ensi-iltaan oli jopa 50 hengen jono. Myös kriitikot kehuivat kilvan oopperan toteutusta. Alkoiko Jyväskylässä *Taikahuilun* myötä oopperan uusi nousu samoin kuin Savonlinnassa tapahtui 1970-luvulla?

Jyväskylä Sinfonia valmisti syksyllä 1997 musikaalin, jossa myös muusikoilla oli merkittävä rooli näyttämötoiminnassa: he esittivät murrosikäisiä koululaisia tempauksineen. Tämä näyttelijä Kunto Ojansivun kirjoittama ja ohjaama, fagotisti Risto Keinäsen säveltämä musikaali *Elämää varten* esitettiin kaupungin koululaisille yli kaksikymmentä kertaa⁸³⁸. Voimakkaasti huumeita vastaan asennoitunut nuorisomusikaali herätti tunteita puolesta toiseen; runsaasti kiitosta tuli aran ja ajankohtaisen asian todenmukaisesta esittämisestä, mutta toisaalta esityksen melko karski kielenkäyttö sai joiltakin opettajilta arvostelua osakseen⁸³⁹.

Jyväskylän Sinfonian maine partiopoikamaisen ”Aina valmiina”-orkesterina levisi ympäri maata. Muissa orkestereissa ei lakattu ihmettelemästä orkesterin taipuisuutta ja intoa ryhtyä erilaisiin yrityksiin; olihan Jyväskylän soittajisto jo vuosia herättänyt mitä monipuolisimmilla tempauksillaan median huomion. Jyväskylä Sinfoniasta tuli kysytty yhteistyökumppani monille viihdeartisteillekin. Syksyllä 1997 orkesteri kiersi maata yhdessä 50-vuotiaan Paula

⁸³⁶ KSML 2.1.1996

⁸³⁷ KSML 18.1.1997

⁸³⁸ KSML 6.9.1997

⁸³⁹ KSML 7.9.1997

Koivuniemen kanssa. ”Ruusuja ja shampanjaa” -nimellä kulkeva, Markku Johanssonin johtama konserttikiertue sisälsi yhteensä kymmenen konserttia⁸⁴⁰. Kesällä 27.8. Jyväskylän suurajoviikon oheistapahtumana, Jyväskylä Sinfonia esiintyi omin konsertein yhdessä aina niin viehkeän Arja Korisevan kanssa Jyväskylän kävelykadulla. Tämä Riku Niemen johdolla soitettu ”Tango Illusion” -konsertti keräsi kadun tungokseen asti täyteen Arjan ihailijoita⁸⁴¹, toivottavasti mukana oli myös jokunen Jyväskylä Sinfoniainkin ihailija! Joulun alla Jyväskylä Sinfonia sai vielä suurta huomiota valtakunnan lehdistössä vierailustaan Tampere-talolla paikallisen panimon järjestämässä konsertissa, jonka solistina hurmasi juuri nimikkosiiderinsä lanseerannut ”viulistisöpöliini” Linda Lampenius. Tämä Los Angelesissa asustellut, tuolloin voimakkaasti nousevassa uraputkessa ollut viulisti esiintyi konsertissa perinteisellä klassisella ohjelmalla; sähköviulusta ei ollut tietoaakaan ja solistin lavakäytös oli mitä hillityintä. Osa Lindaa katselemaan tullutta yleisöä pettyi varmasti nähtyään tuon tavallisimmin kumipuvussa kyykistelevän Playboy-Lindan esiintymässä hyvinkin asiallisessa, kaikenpeittävässä pitkässä puvussaan!

Jyväskylä Sinfonia esiintyi syyskuussa kapellimestari Atso Almilan johdolla yhdessä Seminaarinmäen Mieslaulajien, Semmareitten, kanssa. Kaupunginteatterin kapellimestarin, Jyrki Heikkilän tekemät sovitukset kuoron suosituimmista kappaleista, toimivat hyvin. Magneettinen miesenergia valloitti koko salin ja ihailusta sai osansa varmasti myös elävästi esiintynyt Jyväskylä Sinfonia. Orkesteri kokeili siipiään myös jazzin parissa. Valtakunnallisten jazzpäivien ohjelmaan sisällytetty, jazzmuusikko Michael Gibbsin johtama ja hänen sävellyksiään esittelevä konsertti 27.11. näytti orkesterista puolta, jota yleisö ei ollut ennen juurikaan nähnyt. Tosin myös konsertin yleisö oli suurelta osaltaan sellaista, joka ei ollut usein sinfoniaorkesterin soittoa kuullut. Saksofonisti Jukka Perko konsertin solistina vakuutti yleisön virtuositeetillaan.⁸⁴²

”Jubilé Olé” -juhлагаala 18.10. nousi eittämättä orkesterin vuoden kohokohdaksi. Orkesteriosakeyhtiön toimitusjohtaja Lasse Allosen 50-vuotispäivän kunniaksi järjestetyssä jättikonsertissa esiintyivät veloituksetta useat nimekkäät taiteilijat, esimerkiksi Karita Mattila, Dilbér, Ilja Grubert, Richard Reaville, Jaakko ja Pekka Kuusisto, Erkki Rautio, Heini

⁸⁴⁰ JKA JKO ko syksy 1997

⁸⁴¹ KSML 28.8.1997

⁸⁴² JKA JKO ko syksy 1997

Kärkkäinen, Pertti Pekkanen, Ari Rasilainen ja Leon Spierer⁸⁴³. Mukana oli myös säveltäjä Tapani Länsiö, joka oli juuri valittu Jyväskylän Sinfonian nimikkosäveltäjäksi⁸⁴⁴. Yli kolmituntiseksi venyneen, televisionkin tallentaman gaalan tuotto, yli 400 000 markkaa (yli 75 000 euroa), meni kokonaisuudessaan orkesterin muusikoiden ammatillisen kehittämisen hyväksi perustettavaan rahastoon. Lasse Allonen, hiljainen mies Jyväskylän Sinfonian taustalta, kohahdutti tempauksellaan koko maata.

Laulajatar Karita Mattila vieraili kaupungissa kahdesti vuoden aikana: jo mainitun ”Jubilé Olé” -gaalan lisäksi hän vietti viikon päivät helteisessä Jyväskylässä äänittäen yhdessä Sinfoniaorkesterin kanssa viihdelaulajana ja -säveltäjänä tunnetuksi tulleen Lasse Mårtenssonin meriaiheisia lauluja⁸⁴⁵. Orkesteriosakeyhtiön odotukset tulevan levyn suhteen olivat korkealla; olihan Mattilan edellinen levy ”Wonderful”, myynyt todella hyvin, ja todennäköisesti odotettavissa oli hyvä myynestys nytkin, yhdistettäessä Karita Mattilan kultainen ääni ja Lasse Mårtenssonin rakastetut laulut. Odotukset osoittautuivat oikeiksi: jo pian ilmestymisensä jälkeen ”Lauluja merelle” -cd sai platinalevyn, eli myytyjä äänitteitä oli yli 40 000⁸⁴⁶, ja vuoden loppuun mennessä luku oli noussut jo yli 50 000:een⁸⁴⁷.

Jyväskylän Sinfonian tavanomainen konserttitarjonta jatkui runsaista ”keikoista” huolimatta vilkkaana ja korkeatasoisena. Merkittävänä lisänä konserttitarjontaan tuli orkesterin kouluviraston juhlasalissa järjestämä kamarimusiikkikonserttisarja, ”Virasto väriC” -sarja, jonka konsertit alettiin syksystä alkaen pitää sinfoniakonserteilta vapaiksi jääneinä keskiviikkoiltoina.⁸⁴⁸ Kamarimusiikkikonsertit sijoitettiin ensimmäistä kertaa orkesterin historiassa kausiohjelmaan kuuluviksi; aikaisemmin ne olivat olleet siellä erillisenä sarjana, omana kokonaisuutenaan. Uusi käytäntö lisäsi kamarimusiikin kuulijakuntaa huomattavasti, ja kohensi merkittävästi kamarimusiikin yleistä asemaa kaupungissa.

Sinfoniakonserteissa kuultiin mielenkiintoisia solisteja ja kapellimestareita. 12.2. Jyväskylässä lähes vuosittain vierailut pianisti, Juhani Lagerspetz, esittäytyi yleisölle myös kapellimestarina. Tämä vain Mozartin musiikkia sisältävä konsertti todisti Lagerspetzin

⁸⁴³ KSML 20.10.1997

⁸⁴⁴ Turun Sanomat 5.3.1997; Kaleva 5.3.1997; KSML 5.3.1997

⁸⁴⁵ KSML 6.7.1997

⁸⁴⁶ E-S:n Sanomat 19.11.1998

⁸⁴⁷ JKA JOOY tk 1998

⁸⁴⁸ JKA JKO ko syksy 1997

olevan ”viuhtojana” vasta-alkajan, mutta tulkitsijana mestarillisen⁸⁴⁹. Yksi vuoden 1997 mielenkiintoisimmista ja odotetuimmista kapellimestareista oli 19.3. kaupungissa esittäytynyt naiskapellimestari Shuang Guo. Tämän viehättävän kiinattaren ammattitaidolla johtama konsertti ei kuitenkaan kokonaisuudessaan osoittautunut millään lailla erityiseksi; orkesteria jopa moitittiin epäyhtenäisyydestä. Vain orkesterin solistina Nielsenin huilukonserton tulkinnut Jyväskylä Sinfonian huilisti Esa-Veli Riuttamäki sai kriitikolta kehuja, ja nekin etupäässä rohkeudestaan ja ennakkoluulottomuudestaan hypätä orkesteripultista solistiksi, mikä ei kaikilta onnistuisi.⁸⁵⁰

Jyväskylä Sinfonian ohjelmistosta löytyi myös useita melko harvoin kuultuja teoksia orkestereitten vakiokirjallisuuden lisäksi. Orkesterin päävierailija Spierer laajensi ohjelmistoa muun muassa argentiinalaisen Werner Wagnerin *Concierto de camera* -teoksella 5.3. Syksyllä 24.9. jyväskyläläiselle yleisölle esiteltiin saksalaisen Hans Henzen Schönberg-vaikutteinen ensimmäinen sinfonia, ja Schönbergin itsensäkin säveltämä teos, *Oodi Napoleonille*, esitettiin 16.4. Taulumäen kirkossa Jyväskylän Maaseurakunnan vastustuksesta huolimatta. Seurakunnan edustajien mielestä tämä lordi Byronin runoon perustuva, Napoleonin ja yleensäkin diktatuuria ilkuva laulusarja ei ollut kirkkoon esitettäväksi sopiva⁸⁵¹. Mielenkiintoisen lisänsä orkesterin kausiohjelmaan toi Beethovenin *Fidelio*-oopperan toisen osan konserttiversio, joka esitettiin 7.5. lähinnä jyväskyläläisvoimin. Joulukuussa orkesteri paneutui muun muassa kamarimusiikilliseen Arthur Honeggerin neljänteen sinfoniaan, lisänimeltään *Baselin muistoja*.⁸⁵²

Kauden ohjelmistossa vilahteli useita uusia teoksia. 22.1. konsertissa esitettiin norjalaisen säveltäjän Fred Jonny Bergin koiransa muistolle säveltämä teos *Lost in September*. Samassa konsertissa kuultiin myös niin ikään norjalaisen Harald Saeverudin sävellys Ibsenin *Peer Gynt* -näytelmään. Helmikuussa oli vuorossa jyväskyläläisen säveltäjän, Lasse Jalavan neljännen sinfonian kantaesitys. Tämä jamaikalaisia reggae-rytmejä ja perinteisempää konserttimusiikkia yhdistävä teos herätti ansaittua huomiota myös erilaisen esityskokoonpanonsa vuoksi: mukana tarvittiin sinfoniaorkesterin lisäksi myös sähköinen

⁸⁴⁹ KSML 14.2.1997

⁸⁵⁰ KSML 22.3.1997

⁸⁵¹ HS 8.1.1997

⁸⁵² JKA JKO ko 1996–1997

reggae-yhtye⁸⁵³. Toinen Jalavan teos, *Autumnal* soolokitaralle, kantaesitettiin orkesterin kamarimusiikkisarjassa 23.4. Vain paria viikkoa aikaisemmin 9.4. Jyväskylä Sinfonia oli kantaesittänyt jyväskyläläissäveltäjä Kai Niemisen tilaussävellyksen *Time around spring*.

Vuoden 1997 aikana orkesteri muisti tapansa mukaisesti myös lapsia, joille osoitettiin jo mainitun ”Elämää varten” -nuorisomusikaalin lisäksi kaksi muuta konserttia. Huhtikuussa orkesteri teki yhteistyössä Keski-Suomen Konservatorion muskarilinjan opiskelijoitten kanssa ”Tryffeli”-perhekonsertin, ”Keskiiviikon karamellicoctailin”. Marraskuussa orkesteri ilahdutti lapsia yhdessä kertojana toimivan Lasse Pöystin kanssa Prokofjevin *Pekka ja Susi* -musiikkisadulla sekä Saint-Saënsin *Eläinten karnevaaleilla*. Konsertin johti nouseva kapellimestari, Susanna Mälkki, joka vieraili nyt ensimmäistä kertaa Jyväskylä Sinfonian johdossa.

Joulukuu päätti orkesterin ansiokkaan vuoden surullisesti; Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestarina jo vuodesta 1994 toiminut Ari Rasilainen ilmoitti eroavansa tehtävistään. Hänen ja toimitusjohtaja Allosen välillä vallinnut luottamuspuola kärjistyi Rasilaisen jo pitkään valmistellun Carl Orffin *Carmina Burana* -oopperaoratorion esityssuunnitelman kaaduttua vain reilua kuukautta ennen sovittuja esityksiä⁸⁵⁴; Allonen ei uskaltanut ryhtyä riskibisnekseen, jollaiseksi hän projektin näki, vaan hän käytti päätäntävaltaansa ja perui esitykset⁸⁵⁵. Teos oli suunniteltu tehtäväksi yhteistyönä göteborgilaisen Lodolo-kuoron kanssa ja luonnollisesti myös yksi sen esityksistä olisi ollut kuoron kotikaupungissa Göteborgissa. Eroilmoituksessaan joulukuussa 1997 Rasilainen sanoi olevansa kyllästynyt myös Allosen lepsuiluun esimerkiksi sopimusten teossa, ja toisaalta myös orkesterin sisäänlämpiävyyteen⁸⁵⁶. Kapellimestari Rasilaisen ja toimitusjohtaja Allosen väliset henkilökemiat eivät toimineet toivotulla tavalla, eikä yhteisymmärrystä asioiden käsittelyyn löytynyt, joten Rasilainen katsoi ainoaksi vaihtoehdokseen eroamisen orkesterin ylikapellimestarin toimesta⁸⁵⁷.

⁸⁵³ KSML 19.2.1997

⁸⁵⁴ JOOY 11.9.1997, § 17.

⁸⁵⁵ Allonen 11.2.2005

⁸⁵⁶ KSML 3.12.1997

⁸⁵⁷ Rasilainen 28.10.2004

11.5.5 Ovet paukkuvat

Jyväskylä Sinfonian kevätkausi 1998 sujui entiseen malliin monipuolisen ohjelmiston parissa: orkesteri soitti kirkkokonsertteja, oopperaa ja tanssiaisiakin. Mukaan mahtui myös poikkitaiteellisia projekteja, joista Jyväskylän taidemuseossa, Holvissa pidetty promenadikonsertti ”Taidemuseo Proms” 17.4. oli laadussaan ensimmäinen. Koko illan kestäneessä tilaisuudessa orkesteri soitti pienempiin ryhmiin jakautuneena kamarimusiikillisia teoksia museon eri kerroksissa yleisön kiertäessä ympäriinsä nautiskelemassa niin musiikista kuin kuvataiteestakin. Myös tanssia oli saatu tilaisuuteen mukaan: jyväskyläläinen tanssitaiteilija Teija Häyrynen esitti herkän koreografiansa Kai Niemisen säveltämään, Jyväskylä Sinfonian muusikoitten tulkitsemaan *Usvanhaltia*-teokseen.

Kevään aikana orkesteria kävi Rasilaisen lisäksi johtamassa muutama vieraileva kapellimestari. Niin yleisö kuin soittajatkin tutkailivat noita vierailijoita silmä tarkkana; olisiko joku heistä sopiva Rasilaisen manttelinperijäksi Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestariksi? Kenties suurimman huomion kapellimestareista sai 11.2. konsertin johtanut yhdysvaltalainen, Sibelius-kapellimestarikilpailujen kolmannen sijan vuonna 1995 voittanut Dorian Wilson, joka sympaattisella olemuksellaan ja vahvoilla tulkinnoillaan hurmasi yhtäläillä muusikot kuin yleisönkin. Myös Keski-suomalaisen kriitikko kiitteli vuolaasti uutta kapellimestarituttavuutta ja totesi arvostelunsa lopuksi: ”Tässä olisi Jyväskylään potentiaali ylikapellimestariehdokas...?!”⁸⁵⁸

Myös jyväskyläläislähtöinen toisen polven kapellimestari Kari Kropsu miellytti monia. Kropsu sai yllättäen haasteellisen tehtävän johtaa pohjoismaisena kantaesityksenä Eugene Ysayen tuntemattoman viulukonserton 14.1. kapellimestari Rasilaisen kieltäytyttyä kunniaista partituurin saamisen viivästymisen johdosta. Kropsu otti haasteen vastaan ja selviytyi siitä upeasti; yhteistyö sekä tutun orkesterin että vanhan opiskelukaverin, Oulun konserttimestari Olavi Sariolan kanssa sujui hienosti.⁸⁵⁹ Kari Kropsu johti myös toukokuussa 13.5. vaikuttavan suomalaiskansallisen ohjelman, ”Maamme-laulu 150 vuotta”, jossa kuultiin kantaesityksenä jyväskyläläisen säveltäjän, Pekka Kostiaisen *Mikä se Suomi on* -kantaatti 150-vuotiaalle *Maamme*-laululle Juice Leskisen tekstiin, eri säveltäjien *Maamme*-lauluja sekä

⁸⁵⁸ KSML 13.2.1998

⁸⁵⁹ KSML 14.1.1998

muuta suomalaista ohjelmaa. Konsertin päähuomion kohteeksi nousi vahvojen tulkintojensa kautta hyvässä nosteessa kapellimestarin uralla oleva Kropsu. Yhteistyö Jyväskylän orkesterin ja ennen sen viulupulttissakin istuneen kapellimestarin välillä oli mutkatonta. Keskisuomalaisen kriitikko Mikko Voutilainen kehui Kropsua:

”Musiikissa oli todellakin tekemisen meininkiä, hengen paloa yhdistyneenä musiikilliseen kurinalaisuuteen. Jyväskylä Sinfonia soitti mielestäni poikkeuksellisen innoittuneesti Kropsun johdolla. Puheet Kari Kropsusta `uutena Paavo Berglundina` eivät tuntuneet ollenkaan yliampuivilta *Sibeliuksen ykkössinfonian* ensimmäistä osaa tai *Finlandiaa* kuunnellessa.”⁸⁶⁰

Muista vierailevista kapellimestareista mainittakoon norjalainen Eivind Aadland, Oulun kapellimestari Arvo Volmer ja saksalainen Rainer Koch, jonka johdolla orkesteri soitti Bachin *Jouluoratorion* kokonaisuudessaan kahdessa eri konsertissa; kantaatit 1-3 ennen joulua ja kantaatit 4-6 heti tammikuun alussa. Myös Suomen Kansallisoopperan johtaja Ilkka Kuusisto vieraili 18.3. johtamassa oman oopperansa *Gabriel, tule takaisin*, joka toteutettiin yhteistyössä Suomen Kansallisoopperan kanssa. Oma konserttinsa oli niin ikään orkesterin nimikkosäveltäjäksi valitulla säveltäjä Tapani Länsiöllä, joka keskittyi suomalaiseen sekä vanhempaan että uudempaan musiikkiin. Konsertin solistina Jukka Tiensuun *Puro*-teoksen soitti orkesterin oma virtuoosiklarinetisti Mikko Kauppinen. Mukaan konserttiohjelmaa oli valittu myös Länsiön sävellys, alle neljäminuuttinen *Hit*, jonka Jyväskylä Sinfonia kantaesitti.⁸⁶¹

Huhtikuun lopussa 29.4. Rasilainen valmisti esityskuntoon harvoin kuullun Beethovenin *Fidelio*-oopperan konserttiversioesityksen. Edelliskeväisestä saman oopperan toisen osan esityksestä poiketen, nyt asialla olivat paikallisten laulajien kanssa yhteistyössä kansalliset kärkinimet: Airi Tokola, Anssi Hirvonen ja Heikki Orama. Paikallisia voimia edustivat hienosti Nina Jokela, Jukka Saarman ja Reino Lauanne. Hannu Ikosen valmentama Jyväskylän Studiokuoro selviytyi loistavasti vaativasta tehtävästään oopperakuorona.⁸⁶²

Ylikapellimestari Rasilainen esiintyi viimeistä kertaa jyvaskyläläisyleisölle Sinfonian ylikapellimestarina 6.5. yhteiskonsertissa Keski-Suomen Konservatorion kanssa. Konsertti

⁸⁶⁰ KSML 16.5.1998

⁸⁶¹ JKA JKO ko kevät 1998

⁸⁶² JKA JKO ko kevät 1998

jatkoi Rasilaisen kannattamaa poikkitaiteellista yhteistyötä myös Tanssikoulu Saran tanssijoitten kanssa, jotka esittivät Tarja Saran koreografian orkesterin kantaesittämään, norjalaisen Fred Jonny Bergin *Randi*-teokseen. Konservatorion ammattiopiskelijoilla täydennetty suurorkesteri soitti Wagnerin sinfonian, C-duuri ja konsertin päätti ylimääräisenä kuultu Piazzollan haikean liikuttava *Oblivion* viululle ja orkesterille, jolla Rasilainen hyvästeli jyväskyläläiset mieliinpainuvasti. Rasilaisen ylikapellimestarikauden aivan viimeinen konsertti oli nilsiäläisen ”Satua vai totta” -musiikkitapahtuman pääkonsertti, jossa Jyväskylä Sinfonia soitti upeine kansainvälisine solisteineen koskettavan Mozartin sielunmessun, *Requiem*.⁸⁶³

Kesän, ja ehkä myös koko vuoden huipputapahtumaksi nousi ”Jyväskylän Kesä” -festivaalin Luhangassa järjestetty avajaiskonsertti, jonka solistina säteili vuoden oopperasolistiksi valittu sopraano Lilli Paasikivi kantaesittämällä Tapani Länsiön laulusarjalla *9 laulua Paavo Haavikon tekstiin*. Varsinainen illan tähti oli kuitenkin nuori kapellimestarikomeetta Mikko Franck, joka vieraili nyt ensimmäistä kertaa Jyväskylä Sinfonian johdossa. Beethovenin kuudennella sinfoniolla ja Rautavaaran *Lintukodolla* Franck sulatti myös konserttia kuuntelemaan saapuneen presidenttipari Ahtisaaren sydämet.⁸⁶⁴

⁸⁶³ JKA JKO ko kevät 1998

⁸⁶⁴ KSML 16.7.1998

12 ORKESTERI ETSII ”KIPPARIA” 1998–1999

12.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Ajanjakso 1998–1999 oli Jyväskylä Sinfoniale vaiherikas. Se joutui toimimaan ilman varsinaista taiteellista johtajaa, omiin kykyihinsä luottaen. Hallintopuolella yhtiön osakkeenomistaja, Jyväskylän kaupunki, suunnitteli orkesterin muuttamista takaisin kaupungin alaisuuteen. Kunnallistamisen taustalla oli muiden säästöjen lisäksi arvonlisävero, jota ei saatu palautuksena takaisin, kuten kunnallisessa toiminnassa olisi saatu. Orkesterin ja myös teatterin liiketoiminnan muodot siirtyivätkin jo huhtikuussa 1999 kaupungille ja kummankin osakeyhtiön työntekijät saivat siirtyä vanhoina työntekijöinä kaupungin palvelukseen. Jyväskylä Sinfonia palasi näin takaisin kunnalliseksi instituutioksi kymmenvuotiseksi venyneen osakeyhtiökauden jälkeen.⁸⁶⁵

Kunnallistaminen ei tuonut orkesterin arkeen juurikaan muutoksia, aherrus musiikin parissa jatkui entiseen malliin. Hallintopuolella kunnallistaminen johti siihen, että osakeyhtiön hallitus ei enää päättänytkaan orkesterin asioista, vaan kaupungin alaisena toimiva orkesterijohtokunta otti nuo asiat hoidettavakseen. Tämä poliitikkojäsenistä pääosin koostuva toimielin työskenteli kaupunkiorganisaatiossa suoraan kaupunginhallituksen alaisena ja sille tilitysvelvollisena. Johtokunnan toimikausi oli muidenkin kaupungin alaisten toimikuntien tavoin nelivuotinen, valtuustokausia seuraava. Osakeyhtiön toimitusjohtajan tittelin menettänyt Lasse Allonen jatkoi orkesterin intendenttinä edelleen ja Mari Itäranta sen markkinointi- ja tiedotussihteerinä. Vaikka johtokuntaan kuului esittelijän ominaisuudessa intendentti Allonen, ja vaikka siinä oli mukana myös yksi muusikkoedustaja, oli orkesterin sananvalta omista asioista päätettäessä kaventunut melkoisesti, ja päätäntävalta siirtynyt yhä enemmän poliitikoille. Näiden orkesteriin hyvin myönteisesti suhtautuvien poliitikkojen eduksi on toki mainittava, että he yrittivät kuunnella asiantuntijoiden tietämystä, neuvoja ja mielipiteitä asioista päättäessään.

⁸⁶⁵ JKA JOOY 18.3.1999, § 7.

Orkesterin talouspuoli oli kunnossa erinomaisen oman varainhankinnan vuoksi. Kiertueet ja monet muut massatapahtumat olivat tuoneet orkesterille paitsi kuulijoita, myös tuloja. Vuonna 1998 orkesterilla oli ennätysmäärä yleisöä, peräti 41 000. Vain kahta vuotta aikaisemmin, jolloin esimerkiksi ”Tango Illusion” -kiertue toi huomattavan lisänsä kuulijatilastoihin, orkesteri oli ylittänyt tuon luvun parilla tuhannella kuulijalla, eikä se ole saavuttanut lähellekään vastaavia lukemia sen koommin. Vuoden 1998 kuulijatilastojen kasvattajina oli varmasti taas Arja Koriseva kiertueineen, samoin kuin loppuunmyyty *Carmen*-ooppera. Myös erilaiset ulkoilma- ja ilmaiskonsertit lisäsivät kuulijoita huomattavasti. Ylikapellimestari Rasilainen jätti seuraajalleen perintönä aktiivisen ja monipuolisen orkesterin lisäksi myös innokkaan kuulijakunnan, jonka merkitystä orkesteri ei voi koskaan aliarvioida.

12.2 Kuka Rasilaisen manttelinperijäksi?

Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestaria valitessa ei taaskaan haluttu toimia äkkipikaisesti. Samoin kuin aikonaan William Boughtonin lähdettyä, haluttiin nytkin kuulostella ja katsastella erilaisia kapellimestarivaihtoehtoja tarkasti ennen lopullista valintaa. Orkesteri oli valinnut joukostaan kolmijäsenisen työryhmän syventymään asiaan erityisellä huolella. Tämän säännöllisesti toimivan, kaksivuotiskausittain valittavan työryhmän tehtävänä oli ehdottaa sopivaksi katsomaansa henkilöä uudeksi ylikapellimestariksi orkesterille. Kapellimestarityöryhmä kartoitti potentiaalisia ehdokkaita ja esitti viittä soveltuvinta heistä kutsuttaviksi Jyväskylään johtamaan konsertin tai kaksi. Syyssoitantokauden aikana näistä viidestä Jyväskylässä vieraili neljä. Tarkastellessa syyskauden ohjelman kuutta kapellimestarivierasta, Petri Sakaria, John Storgårdsia, Rolf Guptaa, Carlos Spiereriä, Michael Christietä ja Jyri Nissilää, voi vaan arvailla keitä nuo neljä potentiaalista ehdokasta mahtoivat olla!

Orkesteriosakeyhtiön hallituksen poliitikkojäsenillä oli kuitenkin selkeä mielipiteensä ylikapellimestarivalinta-asiassa; he katsoivat jyväskyläläisjuurisella, kansallisoopperan kapellimestari Markus Lehtisellä olevan parhaat edellytykset Jyväskylä Sinfonian johtoon. Lehtinen oli orkesterille jo tuttu ennestään paitsi monista vierailuistaan kaupungissa, myös päävierailijan toimestaan vuosina 1987–1988. Orkesteri arvosti Lehtistä kovasti, mutta halusi

kaikesta huolimatta saada käytännön kokemuksen myötä tuntumaa myös muista ehdokkaista ennen tehtävää valintaa. Muusikoita kiinnostivat luonnollisesti kandidaattien johtajataidot, mutta myös työskentelyilmapiiriin oleellisesti vaikuttavat muut persoonallisuuden piirteet. Orkesteriosakeyhtiön hallituksella oli kuitenkin kiire: kuulematta muusikoiden lopullista mielipidettä, se päätti valita kapellimestari Markus Lehtisen Jyväskylän Sinfonian uudeksi ylikapellimestariksi jo ennen syyssoitantonkauden alkua, elokuun puolessa välissä. Orkesteriosakeyhtiön hallitus rajasi näin vaihtoehdot pois tavalla, joka väistämättä nosti mieleen perinteisen juntauspolitiikan.⁸⁶⁶ Vaikka orkesteri oli tyytyväinen Lehtisen valintaan, se oli kuitenkin loukkaantunut tavasta, jolla valinta tehtiin: työnantaja ei halunnut edes kuunnella työntekijöiden näkökantaa. Hallituksen puheenjohtaja Erkki Fredrikson perusteli kiireistä päätöstä sillä, että vuoden lopussa ei mahdollisesti olisi enää ollut jäljellä ketään ehdokasta; olihan jo kesän kuluessa osa ehdokkaista karsiutunut pois, kuka liian suuren palkkavaatimuksen, kuka kieltäytymisen vuoksi.⁸⁶⁷ Elokuussa tehdyn periaatteellisen päätöksen pohjalta jatkettujen neuvottelujen jälkeen kapellimestari Markus Lehtinen ja Jyväskylän Sinfonian välinen sopimus allekirjoitettiin marraskuussa. Markus Lehtinen oli näin valittu Jyväskylän Sinfonian ylikapellimestariksi 1.8.1999 alkaen kahdeksi seuraavaksi soitantonkaudeksi. Hän johtaisi kaupungissa vuosittain kymmenen konserttia, sekä niiden mahdolliset uusinnat.⁸⁶⁸

12.3 Konserttitoiminnasta

12.3.1 Vierailijoiden syksy

Orkesterin syyssoitantonkausi oli täynnä mitä mielenkiintoisimpia kapellimestarinimiä. Muutamana kuukauden aikana kaupungissa vieraili toinen toistaan parempia ja värikkäämpiä persoonallisuuksia, joista jokainen toi soitantonkauden väripalettiin omat sävynsä. Ohjelmistosuunnittelun tarkoituksena oli alun perin ollut tutustua syksyn aikana mahdollisiin ylikapellimestariehdokkaisiin, mikä näkyi selvästi korkeatasoisten vieraiden johtaessa konserttinsa.

⁸⁶⁶ HS 14.8.1998

⁸⁶⁷ KSML 15.8.1998

⁸⁶⁸ JKA JOOY 5.11.1998, § 8.

Kauden aloitti 2.9. kapellimestari Petri Sakari, joka oli jo ennestään tuttu jyvaskyläläisnuusikoille. Tämä hienotunteinen ja tarkka kapellimestari johti konsertin orkesterinumeroina Manuel de Fallan *Kolmikolkkahatun* ensimmäisen sarjan, Sibeliuksen konserttisarjan näytelmästä *Belsazarin pidot*, sekä Rossinin *Tancredi*-alkusoiton. Konsertin varsinainen vetonaula oli kuitenkin tähtisopraano Dilbér, jonka kristallinkirkkaasta äänestä jyvaskyläläisyleisö pääsi jälleen nautiskelemaan muun muassa Heitor Villa-Lobosin ja Delibesin musiikin välityksellä. Konsertin ylimääräisenä kuultu *Pai, pai paitaressu* -laulu kostutti pianissimoineen varmasti monen kuulijan silmäkulmaa.⁸⁶⁹

Toinen kapellimestarivieras oli lähinnä Avanti!n ja Lapin kamariorkesterin kekseliäänä johtajana tunnettu John Storgårds, joka vakuutti taidoillaan niin viulistina kuin kapellimestarina 16.9. ensivierailullaan Jyväskylässä. Storgårds oli valinnut soitettavakseen Kurt Weillin viulukonserton, jonka temperamentikas esitys kuultiin nyt ensimmäistä kertaa Jyväskylässä. Kapellimestarina Storgårds esittäytyi Brittenin Sinfoniettan ja Mozartin *Jupiter*-sinfonian välityksellä.

Kolmas kapellimestarivieras oli 7.10. norjalainen Rolf Gupta, Panulan kapellimestariluokan kasvatti, joka valmistuttuaan oli työskennellyt Pohjoismaiden lisäksi myös Saksassa ja Italiassa. Suomalaisista orkestereista lähinnä Avanti! ja Tapiola Sinfonietta olivat työllistäneet tätä eloisaa ja sydämellistä kapellimestaria. Guptan johdolla Jyväskylä Sinfonia aloitti konsertin Magnus Lindbergin *Coyote Bluesilla* ja jatkoi sitä pääteoksenaan Mozartin *Linziläinen* sinfonia, jolla kapellimestari valloitti runsaslukuisen yleisön; Guptan johtaminen oli sekä persoonallista että tarkkaa ja liikkeet musiikkia mainiosti karakterisoivia⁸⁷⁰. Suomen nuorten pianistihuippujen joukkoon nopeasti singahtanut Paavali Jumppanen todisti Hummelin a-molli pianokonserton ja Mozartin *Konserttirondon* avulla ansaitsevansa kaiken saamansa arvostuksen.

Neljäs kapellimestarivieras, Carlos Spierer, ei enää esittelyjä kaivannut. Tämä Gävlen sinfoniaorkesterin taiteellinen johtaja tunnettiin kaupungissa ammattilaiseksi, joka innoitti soittajat vahvaan tunteelliseen tulkintaan. Hänessä oli ”samaa hengen luojaan vikaa” kuin isässään Leonissa, jonka johdolla erityisesti orkesterin jousisto pääsi aina erinomaisiin

⁸⁶⁹ KSML 4.9.1998

⁸⁷⁰ KSML 10.10.1998

tuloksiin. Carlos Spiererin 21.10. johtama Tšaikovski-konsertti nousi kauden huipputapaukseksi. Viulisti-säveltäjä Jaakko Kuusiston tulkitseman viulukonserton esitys oli erinomainen, mutta se jäi kuitenkin säveltäjän neljännen sinfonian vaikuttavan tulkinnan varjoon: Spierer yllytti ammattikorkeakoulun opiskelijoilla vahvistetun suurorkesterin ylittämään itsensä sekä teknisin että taiteellisin arvoin punnittuna. Salintäyteiselle yleisölle esitetty sinfonia oli huikea!⁸⁷¹

Viides kapellimestarivieras oli vuoden 1995 Sibelius-kapellimestarikilpailussa erityismaininnalla palkittu ja yleisön ehdoton suosikki Michael Christie, jonka johdolla orkesteri esitti harvoin kuullun Milhaud'n *Härkä katolla* -teoksen sekä Poulencin Sinfoniettan. Turun sellokilpailun vastikää voittanut Panu Luosto vakuutti Šostakovitsšin väkevällä ensimmäisellä sellokonsertolla.

Kuudes ja samalla viimeinen kapellimestari, joka johti syksyn aikana Jyväskylä Sinfoniaa varsinaisessa sinfoniakonsertissa, oli nuori nouseva kyky Jyri Nissilä, joka oli toiminut vuodesta 1997 jyvaskyläläisen Capriccioso-kamariorkesterin taiteellisena johtajana. Tämä miellyttäväkäytöksinen ja huolellinen kapellimestari valmisti konserttiohjelman hyvään kuntoon ja vei esityksen läpi varmaotteisesti ja rohkeasti. Klamin *Nummisuutarit*-alkusoitto, Stravinskyn *Dumbarton Oaks*, viulisti Anatoli Melnikovin solistinumero Mendelssohnin viulukonsertto ja Prokofjevin *Klassinen* sinfonia konsertin ohjelmana vaati niin soittajilta kuin kapellimestarilta paljon, mutta kumpikin osapuoli selvisi urakastaan hienosti. Kapellimestari Nissilä nähtäneen varmasti jatkossakin Jyväskylässä!⁸⁷²

Jyväskylä Sinfoniolla oli syyskaudella 1998 sinfoniakonserttien lisäksi myös muita esiintymisiä. Syyskuun lopussa orkesteri soitti kaupunginteatterissa Pietarin Valtion Baletin vierailunäytöksessä sen kapellimestari Andrei Petrenkon johdolla Adolphe Adamin rakastetun *Giselle*-baletin. Tämä Valkaman Taideviikkojen Jyväskylään tuoma balettiesitys oli lajissaan ainutlaatuinen; koskaan aikaisemmin ei Jyväskylän Orkesteri ollut saanut tällaista huippubalettia säestettäväkseen. Tapahtuma oli myös mitä ilmeisimmin yleisön mieleinen: liput esityksiin loppuunmyytiin jo ennakkoon.⁸⁷³

⁸⁷¹ KSML 23.10.1998

⁸⁷² KSML 13.11.1998

Marraskuun lopussa, 27.11. orkesteri soitti kapellimestari Jouko Saaren johdolla Händelin suurteoksen, *Messiaan*. Sama konsertti vietii myös Saaren kotikaupunkiin Lahteen, jossa se esitettiin Ristin kirkossa 29.11. Konsertin, joka oli samalla kapellimestarin 30-vuotistaiteilijajuhla, solisteina esiintyivät laulajat Merja Wirkkala, Anna-Lisa Jakobsson, Ari Grönthal ja Heikki Orama. Teoksen kuoro-osuuksista vastasi hienosti Lahden Bach-kuoro.⁸⁷⁴

Joulukuun alkupuolen orkesteri kiersi laulajatar Arja Korisevan kanssa Suomen kirkkoja esittäen niissä kauneimpia tunnelmallisia joululauluja. Konsertteja oli kaikkiaan lähes kymmenen, esimerkiksi Mikkelissä, Saarijärvellä, Forssassa ja Liperissä, ja ne vetivät runsaasti yleisöä puoleensa valovoimaisen solistinsa avulla. Suomen kansa rakasti Arjaansa, sen saivat Jyväskylä Sinfonian muusikot todeta jokaisessa lämminhenkisessä kirkkokonsertissaan. Korisevasta tuli kiertueen aikana yhä parempi ystävä myös Jyväskylä Sinfonian kanssa, joka oli tutustunut aikaisemmin taiteilijattareen jo tangokiertueen aikana vuonna 1996.

Jyväskylä Sinfonian syyssoitantokauden päätti uuden vuoden aattona ensi-iltansa saanut Bizet'n *Carmen*-ooppera. Mozartin *Taikauihin* kahden vuoden takainen suurmenestys kannusti Jyväskylän Oopperayhdistystä valmistamaan uuden ”hitin” kaupunkilaisten koettavaksi. Bizet'n *Carmen* puolusti varmasti paikkaansa koko perheen oopperana, jota oli helppo tulla kuuntelemaan, vaikkei olisi oopperataiteeseen aikaisemmin tutustunutkaan. Jo ennen ensi-iltansa tämä orkesterin tulevan ylikapellimestari Markus Lehtisen johtama ja Ilkka Bäckmannin ohjaama ooppera muodostui jymymenestykseksi; liput kaikkiin esityksiin myytiin loppuun jo ennakkoon⁸⁷⁵.

12.3.2 Viihdettä ja vakavaa

Vuoden 1999 kevätsoitantokauden Jyväskylä Sinfonia sinnitteli vielä ilman vakituista johtajaa. Tosin uusi ylikapellimestari Markus Lehtinen oli jo tiukasti orkesterin ohjaksissa: hän suunnitteli täyttää päätä tulevan kauden tapahtumia, tutustui kaupungin päättäjiin ja teki pohjustavaa työtä orkesterin kehittämiseksi ja konserttitalon saamiseksi kaupunkiin.

⁸⁷³ KSML 29.9.1998

⁸⁷⁴ E-S:n Sanomat 1.12.1998

⁸⁷⁵ KSML 18.12.1998

1900-luvun musiikki oli vahvasti esillä orkesterin ohjelmistossa keväällä 1999. Ainoa muun aikakauden teos oli Bachin *Johannespassio*, joka esitettiin pääsiäisen aikaan 31.3. kapellimestari Petri Sakarin johdolla. Orkesteri ei kuitenkaan profiloitunut uuden musiikin esittäjäksi, vaan ohjelma oli kaikesta huolimatta varsin maltillinen; tarjolla oli modernin musiikin lisäksi myös ”tuttua ja turvallista”, esimerkiksi Sibeliusta ja Ravelia.

Kevätkauden konserteista jokaisen johti eri kapellimestari. Puhallinmusiikin erikoismies Paul Niemistö aloitti kauden 27.1. johtamalla suurta puhallinorkesteria, joka oli koottu yhdistämällä Jyväskylän Sinfonian puhaltajat, Ilmavoimien Soittokunta ja Keski-Suomen Konservatorion parhaat puhallinopiskelijat. Kun konsertin solisteina esiintyivät vielä sellaiset taiteilijat kuin pianisti Kirmo Lintinen ja trumpettisti Jouko Harjanne, oli konsertin menestys taattu.

Helsinkiin juuri muuttanut japanilaissyntyinen kapellimestari Shuntaro Sato vieraili Jyväskylän Sinfonian johdossa ensimmäistä kertaa 10.2. Hän oli valinnut konserttiohjelmaan soitettavaksi pelkästään venäläisten säveltäjien tuotantoa: Šostakovitšin *Kamarisinfonian*, Stravinskyn *Dances Concertantes*’n ja Prokofjevin toisen viulukonserton, jonka solistina valloitti vuoden 1995 Sibelius-viulukilpailun voittaja Pekka Kuusisto upealla Stradivarius-viulullaan. Orkesterinumeroissa tämä Lontoosta oppinsa ammentanut kapellimestari Sato osoittautui jänteväksi ja väkevän temperamentikkaaksi johtajaksi, jonka näkemys esimerkiksi Šostakovitšin *Kamarisinfoniasta* kasvoi koskettavaksi draamaksi.⁸⁷⁶

Kapellimestari Kari Kropsu vieraili myös Jyväskylässä johtamalla edelliskevään tapaan suomalaisen ohjelmiston 10.3. Sibeliuksen kolmannen sinfonian lisäksi orkesteri soitti hänen johdollaan Sallisen *Introduction and tango* -alkusoiton ja Rautavaaran ensimmäisen pianokonserton viehättävä solistinaan Laura Mikkola, joka oli hiljattain levyttänytkin kyseisen teoksen levy-yhtiö Naxosille.

Maaliskuun puolenvälin odotettu kapellimestarivieras oli William Boughton, joka toi Sinfonian soitettavaksi tällä kertaa erityisen mielenkiintoisen ohjelman. Illan teoksista neljä yhdisteli eri tyylipiirteitä moni-ilmeisesti toisiinsa; klassiset keinot sekoittuivat moderneihin

⁸⁷⁶ KSML 13.2.1999

tekniikoihin, tutut aihiot uusiin ja outoihin. Oman lisänsä konserttiin toi lapsikuoro Vox Aurean juuri poisnukkuneen, kapellimestari Boughtonin läheisen ystävän, Sir Yehudi Menuhinin muistolle esittämät John Rutterin viehättävät laulut. Myös illan viulusolistien Harri Forsténin ja Marjo Bister-Majalan ”kaksintaistelua” Schnittken teoksessa *Moz-art á la Haydn* yleisö seurasi hymyssä. Konsertin päänumerona kuullun John Tavenerin *The Protecting Veil, Suojaava viitta* -teoksen huomion kohteeksi nousi luonnollisesti sen solisti, orkesterin soolosellisti Juha Malmivaara, joka vahvana tulkitsijana vangitsi kuulijansa otteeseensa. Erityisesti teoksen intialaistyylinen, mikrintervalleja sisältävä kadenssi kiinnosti erikoisuudellaan.⁸⁷⁷

Orkesterin huhti- ja toukokuu oli hiljaista aikaa. Jatkuva säästöbudjetilla eläminen karsi konserttien lukumäärää rajusti; esimerkiksi huhtikuussa konsertteja oli vain yksi. Se oli Seppo Hovin johtama ”Parrasvalot”-konsertti, jossa Jyväskylä Sinfonia johdatteli yhdessä Jyväskylän Kamariorkesterin kanssa kuulijansa näyttämömusiikin pariin. Tämän TV3:n taltioman konsertin solisteina lauloivat nousevat kyvyt Camilla Nylund sekä Jyrki Anttila. Suomen Benny Goodman, svingin mestari, klarinetisti Antti Sarpila toi omalla esityksellään lisäväriä ja vauhtia tuohon melko tavanomaiseen konserttiin. Perinteisen vappumatinean, jonka tällä kertaa johti pasunisti-kapellimestari Petri Juutilainen, solistina hurmasi laulajatar Marika Krook, joka oli noussut suuren yleisön tietoisuuteen Helsingissä esitetyn Bernsteinin *The West Side Storyn* toisen nimiosan, Marian, valloittavana esittäjänä.

Toukokuun, ja ehkäpä koko kevään päätapahtumaksi nousi uuden, syksyllä työrupeamansa aloittavan ylikapellimestari Markus Lehtisen johtama Carl Orffin *Carmina Buranan* esitys 7.5. vastavalmistuneen Paviljongin salissa, jossa tätä tilaisuutta ennen oli konsertoinut vain Mieskuoro Sirkat omalla 100-vuotisjuhlaohjelmallaan. Tämä Orffin maagisella ryhmiikallaan mukaansatempaava kuoroteos piti esittää Jyväskylässä jo paria vuotta aikaisemmin, mutta silloin sen esitys kaatui taloudellisiin ja tilaa koskeviin vaikeuksiin, mikä oli osaltaan vaikuttamassa silloisen ylikapellimestari Rasilaisen irtisanoutumiseen⁸⁷⁸. Nyt *Carmina Burana* esitettiin solisteja lukuun ottamatta jyvaskyläläisvoimin; mukana olivat Jyväskylä Sinfonian lisäksi Keski-Suomen Konsevation opiskelijat ja kuoroista Studiokuoro, Cantinovum, Musica ja Opiston Pojat. Suurella esiintyjäjoukolla ei ollut vaikeuksia mahtua

⁸⁷⁷ KSML 20.3.1999

⁸⁷⁸ KSML 7.5.1999

Paviljongin lavalle ja tilaa oli riittävästi myös yleisölle, josta suuri osa oli varmasti tullut konserttiin myös tutustuakseen Paviljongin viihtyisiin tiloihin. Suurin odotuksin rakennettu kongressisali osoittautui akustisesti valitettavasti erittäin ongelmalliseksi, eikä poistanut Jyväskylän ikuisuusongelmaa, akustisen musiikin esittämiseen soveltuvan salin puutetta. Kaupunkiin tarvittiin yhä kipeästi konserttitaloa, jonka toteuttamista Paviljongin rakentaminen ei tuonut ainakaan yhtään helpommaksi, saattoipa se jopa siirtää konserttitaloprojektia yhä kauemmaksi tulevaisuuteen. Muista orkesterin esiintymisistä mainittakoon 17.4. Mieskuoro Sirkkojen 100-vuotisjuhlakonsertti, Valtakunnallisen Veteraanipäivän pääjuhla 27.4. ja maailman vanhimman esiintyvän tenorin, 90-vuotiaan Vilho Kekkosen juhlakonsertti 21.2.

Myös kesän aikana Jyväskylä Sinfonia konsertoi eri festivaaleilla: Sysmän Suvisoitossa kahdesti ja ”Jyväskylän Kesän” Saarijärven kirkossa soitetussa avajaiskonsertissa, joka sekkin järjestettiin kaksi kertaa. Konsertin johti Tukholman Kuninkaallisen oopperan kapellimestari Alberto Hold-Garrido ja sen solistina muun yleisön lisäksi myös presidentti Ahtisaaren hurmasi venäläinen sopraanotähti Marina Mescheriakova upeilla tulkinnoillaan italialaisen ja ranskalaisen oopperan klassikkoarjosta. Kotimainen, Mescheriakovan lailla myös kansainvälisten oopperalavojen tähti, Matti Salminen vieraili kesällä Jyväskylässä äänittämässä Jyväskylä Sinfonian kanssa suomalaisia tangoja. Musiikin monitoimimies Riku Niemen johdolla orkesteri paneutui kesähelteellä teatterin mukavassa viileydessä suomalaisen tangon kuumaan maailmaan yhdessä Matti Salmisen, nuoruudessaan Esa Pasa - taiteilijanimellä esiintyneen, entisen tangolaulajan kanssa.

13 LEHTISEN KAUSI 1999–2002

13.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Orkesteri sinnitteli lähes koko 1990-luvun jatkuvassa taloudellisessa ahdingossa. Kapellimestari Boughtonin aikaisesta kolmen, tai jopa neljän kuukausittaisen konsertin systeemistä jouduttiin rahan puutteen vuoksi luopumaan. Yleismaailmallisen laman kourissa taisteleva ja siitä pikkuhiljaa nouseva yhteiskunta ei pystynyt lisäämään orkesterin käyttövaroja, vaan ne pienenivät entisestään. Jyväskylä Sinfonia oli kuitenkin siitä onnellisessa asemassa, että sen kaikki työntekijät saivat jatkaa työssään ilman tuolle ajalle tyypillisiä irtisanomisia. Vapautuneita soittajavakansseja tosin jätettiin täyttämättä myös Jyväskylä Sinfoniassa, jonka soittajamääräksi vakiintui 33 aikaisemman jopa 37 sijasta. Varsinaisia konsertteja jouduttiin myös vähentämään rajusti, mikä näkyi suoraan esimerkiksi orkesterin sinfoniakonserttien kuulijatilastoissa⁸⁷⁹. (Liite 2: Tilastot)

Konserttiohjelmien harjoittamiselta vapautunut aika yritettiin käyttää hyödyksi tekemällä entistä enemmän musiikkikasvatustyötä, joista esimerkkinä mainittakoon vuoden 1995 suurprojekti *Minä-Kuningas-Minä*. Myös tavanomaisempia koululaiskonsertteja orkesteri teki jatkuvasti, tosin vuosituhannen vaihdetta lähentyessä nekin vähenivät rajusti. Lama ajan aikana alkanut, osakeyhtiötoiminnan mukanaan tuoma valtava yrittämisen ja näyttämisen halu alkoi varmasti pikkuhiljaa hiipua ja uusia musiikkikasvatuskeinoja etsittiin niin yleisön kuin soittajienkin motivoimiseksi.

Orkesterin monivuotinen intendentti Lasse Allonen hakeutui vuorotteluvapaalle kesästä 2000 alkaen. Hänen sijaisekseen valittiin filosofian kandidaatti Leena Pälli Helsingistä, joka tarttui ripeästi orkesterin ohjaksiin. Yhteistyö uuden ylikapellimestarin ja intendentin sijaisen välillä toimi alusta alkaen kitkatta. Tästä saatiin ensimmäiset kokemukset jo paljon ylimääräistä työtä aiheuttaneen, Helsingin Stadionilla kesällä 2000 esitetyn urheiluopperan järjestelyistä, jotka toimivat ainakin orkesterin osalta erinomaisesti. Nuori intendentti huolehti

⁸⁷⁹ SSO tilastot 1990–1999

orkesteristaan kuin tiikeriemo poikasistaan; itsensä likoon laittaen hän puolusti soittajien etuja ”pahaa maailmaa” vastaan.

Orkesterin toimisto sai uuden lisätyöntekijän vuonna 2001: orkesterin apulaisintendentiksi valittiin useiden hakijoiden joukosta filosofian maisteri Marita Lehto⁸⁸⁰, joka aloitti työnsä syksyllä 2001. Apulaisintendentin tehtäväksi jäi lähinnä orkesterin rahaliikenteestä huolehtiminen sekä musiikkikasvatustyön koordinointi. Apulaisintendentti vähensi huomattavasti orkesterin toimiston entisten työntekijöiden, intendentti Allosen sekä markkinointi- ja tiedotussihteeristä markkinointi- ja tiedotuspäälliköksi⁸⁸¹ muuttuneen Itärannan työtaakkaa omalla panoksellaan.

13.2 Lisää vakansseja!

Markus Lehtisen tulo Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestariksi toi tullessaan uutta toivoa kaikille. Kaupunki näytti vihreää valoa orkesterin kehittämiseksi; lisävakansseja lupailtiin ja konserttitalostakin puhuttiin samassa yhteydessä jo Lehtisen nimittämisen kanssa. Ensimmäiset kaksi lisävakanssia orkesteri sai jo vuonna 2000, jolloin orkesterin toiseksi konserttimestariksi valittiin konservatorion lehtorina aikaisemmin toiminut, Moskovan Konservatorion kasvatti Liisi Nuora-Kapanen⁸⁸². Jo vajaata vuotta aikaisemmin orkesteri oli saanut myös uuden sooloalttoviulistin, Tiina Konttisen Turun kaupunginorkesterista. Nämä kaksi tärkeillä paikoilla soittavaa muusikkoa lisäsivät orkesterin sointia ja näkyvyyttä huomattavasti. Valitettavasti Konttinen viipyi Jyväskylässä vain vuoden; suuremmat vedet saaliineen houkuttelivat häntä Tampereelle loppuvuodesta 2000. Sooloaltistin tointa hoiti seuraavan vuoden äänenjohtaja Jukka Hämäläinen ja uuteen alttoviuluvakanssiin saatiin kiinnitetyksi reipas Terhi Lehtiniemi Lapin kamariorkesterin riveistä syksystä 2000 alkaen⁸⁸³. Jyväskylä Sinfonia sai syksyllä 2001 myös uuden alttoviulun äänenjohtajan, kun Dimitri Vasilevsky kiinnitettiin toimeensa⁸⁸⁴. Seuraavat uudet vakanssit orkesteri sai vuotta

⁸⁸⁰ JKA JKO jk 14.5.2001, § 13.

⁸⁸¹ JKA JKO jk 14.5.2001, § 16.

⁸⁸² JKA JKO 30.3.2000, § 4. (kspk)

⁸⁸³ JKA JKO 31.3.2000, § 5. (kspk)

⁸⁸⁴ JKA JKO jk 14.5.2001, § 15.

myöhemmin, kun perustettiin toisen soolosellistin toimi⁸⁸⁵, johon valittiin tamperelainen Elina Sipilä, sekä kolmannen konserttimestarin toimi⁸⁸⁶, johon valituksi tuli Marjaana Holva Turusta⁸⁸⁷.

Suomen musiikkioppilaitosjärjestelmän kehittyminen 1970-luvulta lähtien lisäsi huomattavasti lasten musiikkiharrastusta. Varsinkin pienet tytöt innostuivat soittamisesta ja pikkuhiljaa he valtasivat valtaosan maamme musiikkioppilaitosten oppilaspaikeista. Myös ammatilliseen koulutukseen alkoi hakeutua yhä enemmän naispuolisia soittajia ja vähitellen sama ilmiö siirtyi myös orkestereihin, jotka alkoivat naisistua 1980-luvulta alkaen. Myös Jyväskylä Sinfoniale kävi näin: vielä vuonna 1996 orkesterin soittajista vain viidennes oli naisia, vuonna 1999 jo vajaa neljännes ja uusien, vuosina 2000–2002 perustettujen vakanssien myötä orkesterin naisten osuus nousi jo kolmannekseen. Vuonna 2003 Jyväskylä Sinfoniassa naisten osuus oli likipitään maan keskiarvon mukainen; ääripäitä edustivat Tapiola Sinfonietta, jossa lähes puolet soittajista oli naisia ja Kuopion kaupunginorkesteri, jossa heitä oli vain noin 15 prosenttia⁸⁸⁸.

Myös orkesterin soittajisto vaihtui jonkin verran vuosituhannen vaihteen tuntumassa. Muutamat uudet muusikot viipyivät kaupungissa vain vuoden, kunnes jatkoivat kiertoaan muualle. Orkesterin monivuotinen kontrabasisti, Ilmo ”Vaari” Ahia jäi ansaituille eläkevuosilleen maaliskuussa 2000 ja hänen tilalleen saatiin orkesteriin lisää naisväriä, kun kalajokelainen Sibelius-Akatemian opiskelija Heli Haapakoski aloitti Jyväskylä Sinfonian bassoryhmän äänenjohtajana. Samalla Jyväskylä Sinfonian entinen bassoryhmän äänenjohtaja Mikko Oinonen siirtyi vähemmän vaativaan varaäänentohtajan tehtävään. Myös huilun vuorottelevan äänenjohtajan pitkään täyttämättömänä pysyneeseen toimeen valittiin syksyllä 2001 Sibelius-Akatemiasta valmistunut, Wienissä, Baselissa ja Karlsruheessa opintojaan jatkanut huilisti Terhi Aurala⁸⁸⁹.

Jyväskylän Orkesterin Ystävät ry jatkoi vuosittaista Vuoden Muusikko -tunnuksen jakamista. Perinteeksi muodostui tapa julistaa tuon arvonimen ansaitsija jonkun syyskauden konsertin yhteydessä. Vuonna 1999 Vuoden Muusikko -tunnustuksen saajaksi ystävähdistys nimesi

⁸⁸⁵ JKA JKO jk 12.2.2002, § 6.

⁸⁸⁶ JKA JKO jk 12.2.2002, § 6.

⁸⁸⁷ JKA 14.9.2003 (kspk)

⁸⁸⁸ Kouvolan sanomat 25.10.2003

konserntimestari Harri Forsténin⁸⁹⁰, vuonna 2000 tunnustuksen sai viulisti Gary Littler⁸⁹¹, vuonna 2001 orkesterin työsuojeluvaltuutettu, sellisti Markku Palmu⁸⁹² ja vuonna 2002 orkesterivaltuuskunnan silloinen puheenjohtaja, oboisti Juha Markkanen⁸⁹³.

13.3 Lehtisen mukana askel vakavampaan

Ylikapellimestari Markus Lehtisen mukana orkesteri astui askeleen vakavampaan suuntaan: edellisen ylikapellimestarin, Rasilaisen aikana orkesteri tuli tunnetuksi erityisesti laajoista viihdekiertueistaan ja -levytyksistään sekä monista yllättävistä crossover-tempauksistaan, mutta kapellimestari Lehtisen yhtenä tavoitteena oli nostaa jälleen orkesterin arvostusta nimenomaan klassisen musiikin esittäjänä. Jyväskylä Sinfoniaan oli tarttunut viihteellisyyden leima⁸⁹⁴, josta haluttiin tietoisesti eroon. Ylikapellimestari Lehtinen yritti löytää perinteiseen konserttitapahtumaan jotain uutta. Hän toi orkesterin ohjelmistoon uusia, ennen esittämättömiä teoksia sulassa sovussa orkesterikirjallisuuden klassikoitten kanssa. Moderni musiikki oli myös Lehtisen sydäntä lähellä ja oopperamusiikkiin erikoistuneena hän halusi lisätä nimenomaan laulumusiikin osuutta orkesterin ohjelmistossa. Poikkitaiteellisuus, erityisesti puheen ja musiikin yhdistäminen näytteli myös merkittävää sijaa Lehtisen suunnitelmissa orkesterin edelleenkehittämisessä.

Kapellimestari Lehtisellä oli selkeä visio Jyväskylä Sinfonian kehittämiseksi edelleen. Aloittaessaan syksyllä 1999 orkesterin ylikapellimestarina, Lehtinen osoitti omaavansa mielikuvitusta, kiinnostusta ja myös taitoa tuoda aatteensa julki mielenkiintoisella tavalla. Esimerkiksi syksyn 1999 manifestissaan orkesterin kausiohjelman kansilehdellä uusi ylikapellimestari julisti:

”Jokaisella suomalaisella on oltava oikeus nauttia taiteesta. Ympäröivä maailma on hyökkäävien impulssien, valmiiden ideoiden ja ennalta suunniteltujen elämysten valtameri. Oikeassa taidekokemuksessa ei voi olla väärinkäsityksiä, ei vääriä tulkintoja eikä vääriä tunteita. Kaikki on sallittua.

Jokaisella suomalaisella on oltava oikeus kuulla klassista musiikkia.

⁸⁸⁹ JKA JKO 14.5.2001, § 15; HS 6.8.2002

⁸⁹⁰ JOY tk 1999; KSML 4.11.1999

⁸⁹¹ JOY tk 2000; Suur-Jyväskylän Lehti 11.10.2000

⁸⁹² JOY tk 2001

⁸⁹³ JOY tk 2002

⁸⁹⁴ KSML 20.9.2000

Nykyelämän nopean ja vaativan rytmin ja paineen vastapainona konserttimusiikki tarjoaa toisenlaisen tuntuman arki-iltaan. Klassinen musiikki voi pysäyttää ajan tai kuljettaa kuulijan eri aikavyöhykkeelle. Kaikki on mahdollista.

Jokaisella suomalaisella on oltava oikeus hiljaisuuteen.
Ei voi olla tasapainoista elämää ilman mahdollisuutta rauhoittua ja ilman kykyä kuunnella omaa sisäistä ääntään.

Jokaisella suomalaisella on oltava oikeus nauttia elävästä musiikista.
Sähköisen viestinnän ympäröivä ihminen yllättyy saadessaan suoran kontaktin musiikkiin. On vain nuotti, soittaja ja kuulija – ei muuta. Tilannetta ei voi kelata uudelleen alkuun. Jokainen konsertti on ainutkertainen elämys.

*Jokaisella suomalaisella on oltava oikeus päästä kuuntelemaan Jyväskylä Sinfoniaa.*⁸⁹⁵

Markus Lehtinen toivotti näin henkilökohtaisesti jokaisen kuulijan tervetulleeksi Jyväskylä Sinfonian konsertteihin. Samaa tapaa, joskin hieman vaatimattomammin, käytti aikoinaan myös taiteellinen johtaja William Boughton, joka hänkin lausui kuulijoille muutaman sanan kausiohjelman kansilehdellä.

13.4 Konserttitoiminnasta

13.4.1 Vuosituhat vaihtuu

Jyväskylä Sinfonian vuosituhanen viimeinen syyssoitantokausi sisälsi useita teosharvinaisuuksia, jotka kuultiin nyt Jyväskylässä ensimmäistä kertaa. Näistä huomattavimpiin kuului varmasti jopa pohjoismaisen kantaesityksensä 6.10. saanut pianotaiteilija Kirsti Huttusen esiinkaivama Lisztin *De Profundis* -pianokonsertto, joka oli maannut arkistojen kätköissä yli 150 vuotta⁸⁹⁶. Tämä virtuoosinen, raamatun psalmien pohjalta sävelletty konsertto, jonka muutama viimeinen käsikirjoitussivu oli kadonnut, täydennettiin myöhemmin löytyneen partituurin avulla. Sibelius-Akatemiaan taiteellista tohtorintutkintoa Lisztin pianomusiikista valmisteleva Huttunen soitti itse konserton vaativan solistiosuuden.

⁸⁹⁵ JKA JKO ko syksy 1999

Toinen mielenkiintoinen teos, joka tarjoiltiin 13.10. nyt ensimmäistä kertaa jyvaskyläläisille, oli Beethovenin kymmenennen sinfonian ensimmäinen osa. Teos oli Beethoven-tutkija Barry Cooperin säveltäjän itsensä vuosina 1822–1825 tekemien luonnoksien pohjalta täydentämä. Kapellimestari Lehtinen oli valinnut samaan konserttiin Beethoven-harvinaisuuden rinnalla soitettavaksi myös säveltäjän tunnetun seitsemännen sinfonian sekä Magnus Lindbergin *Marea*-teoksen, joka kuultiin myös kaupungissa ensimmäistä kertaa.⁸⁹⁷

Kolmas harvinaisuuksien konsertti oli 3.11. ”Faktaa ja fiktiota” -nimellä mainostettu, jossa toteutui ensimmäistä kertaa ylikapellimestarin toive yhdistää toisiinsa kolme taiteenlajia, musiikki, runous ja teatteri. Sibeliuksen kauan esittämättömänä maannut pienimuotoinen tunnelmateos, ”runodraama”, *Kreivittären muotokuva*, kantaesitettiin konsertissa suomenkielisin tekstein, jotka oli Topeliuksen ja Anna Maria Lenngrenin runoista kääntänyt jyvaskyläläinen Martti Pulakka. Näyttelijä Hanna Liinojan vahvoina tulkintoina kuultiin *Kreivittären muotokuvan* lisäksi myös ruotsalaisen Gunnar Ekelöfin runoja, jotka oli sijoitettu sopivasti täydentämään Sibeliuksen *Kurkikohtauksen* ja *Valse Tristen* luomaa tunnelmaa. Toinen saman konsertin harvinaisuus oli Sibeliuksen *Ödlan, Sisilisko*, vuonna 1909 sävelletty, tunnelmaltaan kolkko ja mateleva orkesterikappale. Myös kolmas teos, lähes tuntemattomaksi jäänyt norjalaissäveltäjä Fartein Valenin vuonna 1939 säveltämä *Oodi yksinäisyydelle* jatkoi konsertin ”kuolema ja yksinäisyys” -teemaa.⁸⁹⁸

Syyssoitantaokauten mahtui vielä yksi teosharvinaisuus: Mendelssohnin vain 12-vuotiaana säveltämä viulukonsertto d-molli, jonka Jyvaskylässä tulkitsi viulisti Katinka Korkeala 17.11. Tämä säveltäjänsä tunnetumman viulukonserton varjoon täysin jäänyt teos, joka tuli julkisuuteen vasta 1950-luvulla, on Sir Yehudi Menuhinin viimeisteleminen. Konsertin johti vankalla ammattitaidollaan kapellimestari Carlos Spierer, joka oli lähes vuosittainen vieras Jyvaskylä Sinfonian kapellimestarikorokkeella.

Kauden muista kapellimestarivieraista Liettuan valtion sinfoniaorkesterin ylikapellimestari Gintaras Rinkevičius lietsoi orkesterin mukaansa vauhdikkaaseen Bizet'n C-duuri sinfonian esitykseen 22.9. Illan kruunasi kuitenkin nuoren Réka Szilvayn herkän eloisa tulkinta

⁸⁹⁶ K-S:n Viikko 23.9.1999

⁸⁹⁷ KSML 15.10.1999

Mozartin viidennestä viulukonsertosta. Kapellimestari Hannu Koivula avasi konserttikauden 8.9. Hänen johdollaan orkesteri soitti Saint-Saënsin toisen sinfonian lisäksi espanjalaisen Manuel de Fallan *El amor Brujo*, *Noiduttu rakkaus* -teoksen sekä virtuoosiviulukappaleet Ravelin *Tziganen* ja Sarasaten *Mustalaislaulut*, joiden temperamentikkaana solistina esiintyi unkarilainen viulisti Vilmos Szabadi.

Neljäs kapellimestarivieras oli johtamansa konsertin solistin, sopraano Soile Isokosken varjoon täysin jäänyt kapellimestari Jari Hämäläinen. Hänen johdollaan orkesteri soitti 8.12. kaksi Mozartin sinfoniaa, lisänimiltään *Pariisilaisen* ja *Jupiterin*. Mozartin ooppera-aarioita sisältänyt solistiosuus nousi odotetusti konsertin kohokohdaksi: Isokosken luonnollinen ääni täytti loppuunmyydyin Taulumäen kirkon holvit upealla soinnillaan. Konsertti uusittiin seuraavana päivänä Mikkelin maaseurakunnan kirkossa, jossa orkesterille tuttu ”Mikkeli-ilmio” toistui jälleen: yleisöä oli vain kourallinen⁸⁹⁹.

Ylikapellimestari Lehtisen johtaman ensimmäisen, ”Klassista talon tapaan” -konsertin solisteina 29.9. soittivat Jyväskylän Sinfonian omat solistit oboisti Juha Markkanen, klarinetisti Timo Mahlamäki, fagotisti Risto Keinänen ja käyrätorvisti Martti Taranto, jotka olivat kaikki vaikuttaneet orkesterin rivistöissä jo 1970-luvulta lähtien. Solistinumeroa kuullun upean Mozartin *Sinfonia Concertanten* tulkinnan lisäksi Lehtinen oli valinnut konsertissa soitettavaksi ”musiikillista ruisleipää”, kaksi Haydnin sinfoniaa, *Suru- ja Jäähyväissinfoni*at, joista kuultiin elämää pursuavat ja valloittavan vivahteikkaat esitykset.⁹⁰⁰

Kapellimestari Lehtinen oli tuonut syyskauteen uutuutena niin sanotut musiikkikamarikonsertit, joita soitettiin Yliopiston tunnelmallisessa vanhassa juhlasalissa syksyn aikana yhteensä kaksi. Kevään aikana sarja jatkui vielä kolmella konsertilla. Näissä tilaisuuksissa Jyväskylän Sinfonian muusikot ystävineen pääsivät soittamaan erilaisissa kamarimusiikkikokoonpanoissaan mielimusiikkiaan. Ensimmäisessä sarjan konsertissa 8.10. kapellimestari Lehtinen esittäytyi yleisölle myös pianistina soittamalla piano-osuuden Schumannin Es-duuri pianokvintetossa. Tilaisuuden päänumeroksi nousseen Schumannin lisäksi konsertissa kuultiin myös Poulencin sekstetto pianolle ja puhaltimille sekä Prokofjevin *Alkusoitto hebrealaisista teemoista*. Syksyn konserteista toinen, joka järjestettiin 12.11.

⁸⁹⁸ KSML 5.11.1999

⁸⁹⁹ Länsi-Savo 11.12.1999

yhdessä sekä yliopiston musiikkitieteen laitoksen että Jyväskylän Kamarimuusikoiden kanssa, oli omistettu Joonas Kokkosen musiikille. Siinä kuultiin säveltäjän sekä piano- että puhallinkvintetot. Kokkosen musiikkiin perehtynyt filosofian tohtori Pekka Kuokkala kertoi illan teosten syntyvaiheista ja tyylipiirteistä asiantuntevasti.⁹⁰¹

Jyväskylä Sinfonian syyssoitantomatka päättyi komeasti Paviljongissa järjestettyyn ”Vuosituhannen juhlaan”, jonka solistina esiintyi laulajatar Tamara Lund perheineen. Tämä tunnettu operettidiiva oli valinnut ohjelmaan klassista viihdettä, josta jokainen kuulija löysi suosikkinsa. Varsinaisen konsertin lisäksi Tamara Lund, Alexandru Ionita ja heidän tyttärensä Maria esiintyivät myös tanssiaisissa, jotka jatkuivat aina uudelle vuosituhannele saakka. Mainittakoon, että monipuolinen Maria Lund soitti illan kuluessa harppua sekä orkesterin avustajana että duona yhdessä pianisti Coa Jianin kanssa, ja että häntä kuultiin myös varsin taitavana jazzlaulajattarena jyvaskyläläisen tanssiorkesteri Dixie Harlemin solistina.⁹⁰² Jyväskylän Paviljonkiin saapui runsaasti yleisöä uutta vuosituhatta vastaanottamaan, mutta vielä suuremmin odotuksien latautuneet järjestäjät joutuivat kuitenkin pettymään suuren salin jäätyä osin tyhjäksi.

13.4.2 ”Kohti Nousevaa Aurinkoa”⁹⁰³

Jyväskylä Sinfonian vuoden 2000 kohokohdaksi nousi epäilyksettä lokakuinen kiertue Japaniin, Hokkaidon saarelle. Orkesteri taustajoukkoineen oli tehnyt jo lähes kaksi vuotta työtä toteuttaakseen matkan, josta aikaisemmin oli voitu vain uneksia. Vahvan roolin matkajärjestelyjen sujumisella oli Sinfonian Vuoden Muusikoksikin juuri näiden erityisansioittensa vuoksi valitulla toisen viulun soittajalla, Gary Littlerillä, joka itseään säästelemättä työskenteli kiertueen mahdollistamiseksi⁹⁰⁴.

Orkesteria johti kiertueella sen ylikapellimestari Markus Lehtinen, joka oli valinnut esitettäväksi ohjelmaksi suomalaista niin vanhempaa kuin uudempaa musiikkia. Konserteissa kuultiin vaikuttava Aulis Sallisen *Aspekteja Peltoniemen Hintriikin*

⁹⁰⁰ KSML 1.10.1999

⁹⁰¹ KSML 12.11.1999

⁹⁰² KSML 30.12.1999

⁹⁰³ JKA JKO ko syksy 2000

⁹⁰⁴ KSML 7.10.2000

surumarssista -jousiorkesteriteos, suomalaisen viehättävän laulajattaren Camilla Nylundin esitykset Sibeliuksen lauluista, saman säveltäjän orkesterisarja *Pelléas ja Mélisande* sekä *Kurkikohtaus* ja *Valse Triste* musiikista Maeterlinckin näytelmästä *Kuolema*. Konserttien virallisen ohjelman päätti Rautavaaran *Pelimannit*-sarja, mutta esimerkiksi Sapporon vaativa yli 1400-henkinen yleisö ei päästänyt soittajia pois lavalta ennen kuin vasta neljän ylimääräisen jälkeen, joina jo soitetun Rautavaaran *Pelimannien Hyyt*-osan lisäksi orkesteri esitti Järnefeltin *Kehtolaulun*, Sibeliuksen *Finlandia-hymnin* ja Camilla Nylund solistinaan Merikannon *Kullanmurunen*-laulun.⁹⁰⁵

Orkesteri soitti Japanissa kolme konserttia: ensimmäisenä konsertti oli 17.10. yhdeksi maailman parhaista kutsutussa Kitara-salissa Sapporossa, toinen 19.10. Kushiron Manapot-keskuksen suuressa salissa ja kolmas Kitamin Taide- ja kulttuurikeskuksen musiikkisalissa. Noissa toinen toistaan paremmissa saleissa esiintyminen, varsinkin Jyväskylän salikurjuuden jälkeen, oli juhlaa Sinfonian soittajille, jotka muistanevat ensimmäisen suuren ulkomaankiertueensa varmasti lopun ikäänsä ”Suurena Elämyksenä”.

Vuonna 2000 Jyväskylä Sinfonian koko Japanin-matkaa edeltävä aika meni suurelta osin kiertueeseen valmentautumisessa. Jo kevään ohjelmaan sijoitettiin tarkoituksellisesti noita Japanissa esitettäviä teoksia, jotta orkesteri saisi niistä tarvittavaa kokemusta ollakseen mahdollisimman iskukykyisessä kunnossa syksyn odotetulla kiertueella.

Jyväskylä Sinfonian kevätkaudella orkesteria kävi johtamassa Lehtisen lisäksi myös useita vierailevia kapellimestareita. Kauden aloitti 12.1. ”Suomen kapellimestareitten isä”, Jorma Panula, joka vieraili lyhyen ajan sisällä Jyväskylässä jo kolmatta kertaa; tosin aikaisemmat vierailunsa hän oli suunnannut kohti Jyväskylän Ammattikorkeakoulua, jonka orkesteria hän oli käynyt harjoittamassa. Tämänkertaisellakin vierailulla ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat mukana kuvioissa: he olivat Jyväskylä Sinfonian tervetulleena vahvistuksena vaativassa konsertissa, jonka päänumerona kuultiin Rimski-Korsakovin tunnettu *Scheherazade*. Teoksen vaativan viulusoolo-osuuden tulkitsi orkesterin loistava konserttimestari Harri Forstén.

Toinen vieras oli orkesterille Panulaakin tutumpi: hän oli kapellimestari William Boughton, jonka johdolla orkesteri soitti 19.1. Schubertin ensimmäisen sinfonian, Mozartin *Prahalaisen*

⁹⁰⁵ KSML 18.10.2000

sinfonian, Tšaikovskin *Rokokoo*-muunnelmat ruotsalaisellisesti Torleif Thedéen solistinaan sekä mielenkiintoisen australialaisen uutuuuden, Peter Sculthorpen *Gondwana Land* -teoksen, joka sai nyt toisen esityksensä maailmassa. Boughtonin oman English String Orchestran jo aikaisemmin kantaesittämä teos yhdisteli mielenkiintoisella tavalla australialaista äänimaailmaa aboriginaalien didgeridoosta maalle tunnusomaisten hyönteisten ääniin.⁹⁰⁶

Kapellimestaritaivaan uusi suomalainen komeetta, Susanna Mälkki toi Jyväskylään tuliaisinaan 16.2. Kalevi Ahon ensimmäisen sinfonian, jota ei ollut kaupungissa ennen soitettu. Samassa konsertissa orkesteri esitti vaativan kapellimestarinsa johdolla myös Rautavaaran *Cantus arcticuksen* ja Crusellin toisen klarinettikonserton orkesterin oma monivuotinen klarinetisti Timo Mahlamäki solistinaan. Rautaisella otteellaan ja harkituilla tulkintoillaan Mälkki vakuutti ansaitsevansa kaiken sen arvostuksen, jota hän oli saanut lähiaikoina osakseen; merkittävin niistä lienee pääsy englantilaisen konserttitoimisto Harrison-Parrotin ”talliin”.⁹⁰⁷

Syksyn ainoa kapellimestarivieras oli Jan Söderblom, joka johti ”Venäläinen Talvi” -konsertin 22.11. Konsertin päänumerona kuullun Tšaikovskin esikoissinfonian lisäksi orkesteri soitti huippusuositun, haikeandramaattisen Rahmaninovin toisen pianokonserton jyväskyläläinen jo toisen polven pianistilupaus Tuomas Turriago solistinaan. Menestyksekkäs konsertti sai yleisöltä räjähtävät aplodit, ja Keski-suomalaisen kriittikkokin julisti paljonpuhuvasti jo otsikossaan: ”Lavaleijonat venäläisriistan kimpussa”⁹⁰⁸.

Kevätkaudella orkesterin kamarimusiikkisarja jatkui kolmella konsertilla, joista ensimmäisessä 21.1. kuultiin Reichin puhallinkvintetto, Ibertin *Trois pieces brèves* puhallinkvintetolle ja Brahmsin sekstetto B-duuri. Toisen Musiikkikamarikonsertin kansainvälisenä tähtenä esiintyi 4.2. kitaristi John Mills, joka tulkitsi soolo-osuudet kantaesityksenä kuullussa Hayley Savagen *Englantilaisessa fantasiassa*, Haydnin Divertimentossa sekä Vivaldin konsertossa kahdelle kitaralle, jossa Millsin solistiparina esiintyi jyväskyläläiskitaristi Kai Nieminen. Konsertissa kuultiin myös säveltäjänä ansioituneen Niemisen *Hailing the Beauty of Light and Snow* -teoksen kantaesitys. Kolmannen kevään kamarimusiikkikonsertin ohjelmaan oli valittu kaksi pianokvintettoa:

⁹⁰⁶ KSML 19.1.2000

⁹⁰⁷ KSML 16.2.2000

Schubertin ja Beethovenin. Vaativista piano-osuuksista vastasivat kapellimestari Lehtinen sekä pianotaiteilija Kirsti Huttunen.⁹⁰⁹

Jonkinlaiseksi kamarikonsertiksi lienee luokiteltavissa myös median laajasti uutisoima Jyväskylä Sinfonian esiintyminen verotoimistossa veroilmoituksen viimeisenä palautuspäivänä 31.1.2000. Tämän nelituntiseksi venähtäneen ”Kunnian ja omantunnon kautta” -tempauksen tarkoituksena oli tuoda klassista musiikkia ennalta odottamattomiin tilanteisiin ja virkistää veroilmoituksen täyttämistä väsyneitä kaupunkilaisia, jotka varmasti yllättyivät verotoimistossa vallitsevan tunnelman poikkeuksellisesta iloisuudesta.⁹¹⁰

Kevätkauden solistivieraista merkittävimmäksi nousi viulisti Liana Isakadze, joka hurmasi kuulijansa Prokofjevin ensimmäisellä viulukonsertolla. Viulistitähden soitossa oli jälleen tuttuun tapaan näkemystä, temperamenttikkuutta ja soittimellista virtuositeettia. Isakadze tarjosi kuulijoilleen Huh! -konsertin, kokemuksen, josta ei raatsisi palata arkeen lainkaan, kuten kriitikko asian ilmaisi.⁹¹¹ Muista kevään solisteista mainittakoon huiluvirtuoosi Petri Alanko, kontrabasisti Jorma Katrama sekä pianistit Matti Raekallio ja Oleg Matur. Myös sinfonian oman sooloaltistin, Tiina Konttisen, yhdessä viulistiystävänsä Vesa-Matti Leppäsen kanssa tulkitsema Bruchin melko tuntematon kaksoiskonsertto ansaitsee oman huomionsa.

Pääsiäisen aikaan, 23.4. Jyväskylä Sinfonia kantaesitti säveltäjä Pekka Kostiaiselta tilaamansa *Triduum Paschale* -pääsiäisoratorion, joka vastaanotettiin suurella innostuksella. Tämä Kostiaisen tähänastisen tuotannon laajamuotoisin sävellys koostui kolmesta osasta: kiirastorstain messusta *Missa Viridium*, pitkäperjantain *Passiosta* ja pääsiäismessusta *Missa Paschalis*. Kostiaisen kertoi vuoden kuluttua teosta jo toisen kerran esityskuntoon harjoituttaessaan sävellyksensä olevan varsinaista käyttömusiikkia: ”Käyttömusiikki on monelle säveltäjälle kirosana, mutta mielipiteeni on, että mikäs sen parempaa kuin musiikki, joka tulee käyttöön!”⁹¹² Huomionarvoista oli tapa, jolla Kostiaisen toi teoksen lähelle jokaista kuulijaa; yleisö sai ottaa osaa esityksen kulkuun laulamalla mukana kahdessa oratorion osassa, *Gloriassa* ja kiitosvirressä. Teoksen loppuun sijoitettu, ortodoksisen pääsiäistöropariin laadittu, valoisa *Kristus nousi kuolleista, kuolemallaan kuoleman voitti* -

⁹⁰⁸ KSML 24.11.2000

⁹⁰⁹ JKA JKO ko kevät 2000

⁹¹⁰ HS 1.2.2000

⁹¹¹ KSML 31.3.2000

sävelmä, jonka Musica-kuoro lauloi mukaansatempaavasti, nousi teoksen mieleen jääväksi ”hitiksi”, jota Taulumäen kirkosta poistuva yleisökin hyräili kotimatallaan.⁹¹³

Kesällä Jyväskylä Sinfonia työskenteli jälleen tiiviisti. ”Jyväskylän Kesän” avajaiskonsertit kuuluivat sen jokakesäiseen ohjelmaan. Kesän 2000 festivaalin avajaiskonsertissa 11. ja 12.7. orkesteri kantaesitti Jukka Linkolan *Aikapeili*-laulusarjan säveltäjän itsensä johdolla. Teos, jonka solisteina lauloivat Riikka Hakola ja Sauli Tiilikainen, sisälsi kuusitoista 1000-luvun runoilijoiden teksteihin perustuvaa laulua. Toinen kesäfestivaali, jolla orkesteri vieraili, oli ”Sysmän Suvisoitto”. Konsertissa, joka järjestettiin Asikkalan kirkossa, kuultiin Sibeliuksen orkesterikirjallisuutta kapellimestari Hannu Linnun tulkintoina. Viulisti-säveltäjä Jaakko Kuusiston esittämä Sibeliuksen viulukonsertto nousi konsertin kohokohdaksi muuten melko pienimuotoisten, vaikkakin hyvin esitettyjen, teosten rinnalla.

Kesän 2000 suurtaapahtuma ajoittui elokuun alkuun, jolloin orkesteri muutti lähes viikoksi Helsingin Olympiastadionin katsomon alle harjoittelemaan ja esittämään Tuomas Kantelisen säveltämää *Suuri Uni* -urheiluopperaa. Teos esitettiin stadionin kentällä orkesteria lukuun ottamatta ulkoilmassa, täysin sään armoilla, autenttisissa olosuhteissa; olihan oopperan päähenkilö, juoksijalegenda Paavo Nurmi juossut juuri stadionilla suurimman osan juoksuistaan. Oopperan pääroolissa Paavo Nurmena lauloi nuori Gabriel Suovanen, hänen vaimonaan Johanna Rusanen, urheilujohtaja Urho Kekkosenä Seppo Ruohonen ja tummana naisena Eeva-Liisa Saarinen. Tämä Kalle Holmbergin ohjaama, valtaisan esiintyjäkaartin vaativa ooppera sai paljon palstatilaa kaikissa valtakunnan päivälehdissä ja TV1 esitti sen viimeisen esityksen suorana lähetyksenä suomalaisille katsojille sekä tallensi oopperan esitettäväksi myös eurooppalaisyleisölle Arte-kanavalla Sydneyn olympialaisten aikana kuukautta myöhemmin.⁹¹⁴ *Suuren Unen* keräämä valtava yleisömäärä on nähtävissä selvänä piikkinä orkesterin kuulijatilastoissa; keräsihän olympiastadion urheiluopperoineen kuulijoita peräti 26 000 ja television välityksellä jopa 380 000⁹¹⁵.

Syksyn 2000 ohjelma keskittyi tuomaan esiin musiikkia eri maailmankolkista. Erityisesti elosyyskuun viisi konserttia oli rakennettu siten, että kunkin niiden ohjelmassa kuultiin

⁹¹² KSML 11.4.2001

⁹¹³ KSML 24.4.2000

⁹¹⁴ Länsi-Suomi 11.8.2000

⁹¹⁵ SSO, tilastot 2000

sävellyksiä ainakin kolmesta eri maasta: 30.8. Skandinaviasta, 6.9. Islannista, Englannista ja Ranskasta, 13.9. Ranskasta, Sveitsistä, Tšekistä ja Saksasta, 20.9. Itävallasta, Baijerista, Italiasta ja Espanjasta, sekä 27.9. Espanjasta, USA:sta, Brasiliasta ja Japanista. Jo aikaisemmin mainittu Venäläinen Talvi -konsertti 22.11. toi syyskauden ohjelmaan myös slaavilaista lisäväriä. Konsertteihin oman lisänsä toivat mainiot solistit, suomalaistunut japanilaispianisti Izumi Tateno, englantilainen tenori Richard Reaville, suomalainen sopraano Eeva-Liisa Saarinen, kesällä 2000 Holger Fransman -käyrätorvikilpailun toisella sijalla palkittu, myös suomalainen käyrätorvisti Mika Paajanen ja englantilainen kitaristi John Mills.⁹¹⁶

Jyväskylässä vietettiin marraskuussa 2000 Bach-viikkoa, jossa muistettiin tätä 250 vuotta sitten kuollutta säveltäjämestaria. Viikon aikana lähes kaikki jyväskyläläismuusikot esiintyivät omilla Bach-numeroillaan ympäri kaupunkia: esityksiä vietiin kouluihin, päiväkoteihin, kauppakeskuksiin, kahviloihin ja jopa rautatieasemalle. Musiikin lisäksi viikon ohjelmaan kuului myös neljä Bach-aiheista luentoa Jyväskylän yliopistossa, Goethe-instituutin Bach-näyttely ja Bach-illallinen. Jyväskylä Sinfonia järjesti kaksi konserttia viikon aikana, joista ensimmäiseen idean isä, kapellimestari Lehtinen kokosi teoksia, joiden innoittajana oli tavalla tai toisella ollut Bach. Tuossa ”Melkein Bachia” -konsertissa kuultiin esimerkiksi Schnittken, Pärtin, Webernin ja Štšedrinin musiikkia sekä kantaesitys Kai Niemisen teoksesta *In Mirrors of Time*. Toisessa orkesterin Bach-viikon konsertissa 11.11. kuultiin säveltäjän *Magnificat* solisteille, kuorolle ja orkesterille sekä toinen orkesterisarja.

Orkesterin erittäin tapahtumarikkaan vuosituhannen ensimmäisen vuoden konserttitoiminnan päättivät tangokuningattarena viihdetaivaalle noussut Marita Taavitsainen ja oopperataivaalla jo asemansa kiintotähtenä vakiinnuttanut Seppo Ruohonen, jotka lauloivat Taulumäen kirkossa suomalaisten kauneimpia ja rakastetuimpia joululauluja 30.11. Konsertissa oli mukana myös Seminaarinmäen joulukuoro omalla ohjelmallaan.

Orkesterin koko toimintavuoden päätti jo perinteinen uudenvuodenaaton oopperaensi-ilta 31.12.2000. Aulis Sallisen *Punainen Viiva*, kaupunginteatterin eläkkeelle siirtyvän johtajan, Vesa Raiskion jäähyväistyönään ohjaama ooppera, sai väkevän tulkinnan kapellimestari Markus Lehtisen osaavissa käsissä. Ilmari Kiannon romaaniklassikkoon perustuvan oopperan

⁹¹⁶ JKA JKO ko syksy 2000

nimirooleissa esiintyivät Nina Ahola ja Johanna Bister Riikka Romppasena, Turkka Manninen ja Jukka Saaarman Topi Romppasena, Heikki Keinonen agitaattori Puntarpäänä ja Matti Siitonen, Fredinä paremmin tunnettu, hysteerisenä pastorina. Valitettavasti ooppera uhkasi jäädä myös kapellimestari Lehtisen jäähyväistyöksi Jyväskylässä: samana päivänä oopperaensi-illan kanssa uutisoitiin Lehtisen jättävän orkesterin jo ennen heinäkuussa umpeutuvan kaksivuotiskauden loppumista hallinnollisten epäselvyyksien ja erimielisyyksien vuoksi⁹¹⁷. Uhkaus ei onneksi toteutunut, vaan pitkällisten sopimusneuvottelujen jälkeen Lehtinen suostui vielä jäämään orkesterin ylikapellimestariksi. Jyväskylä Sinfonia saattoi huokaista helpotuksesta ja hengittää jälleen vapautuneemmin!

13.4.3 Vierailijoiden vuosi

Kevään 2001 aikana kapellimestari Lehtinen ei johtanut ainoatakaan Jyväskylä Sinfonian konserttia, vaan kaikkiin niihin oli palkattu vieraileva kapellimestari. Alun perin oli ollut suunnitelmassa, että Lehtinen olisi johtanut kevään konserteista kolme, mutta kapellimestarin erouhkauksen vuoksi noihin kolmeen konserttiin oli jo hyvissä ajoin palkattu vierailevat johtajat. Syyspuolen kymmenestä konsertista, ylikapellimestari johti itse puolet ja toinen puoli oli jälleen vierailijoiden käsissä. Kapellimestarit Hannu Lintu ja Kari Kropsu vierailivat orkesterin edessä kumpikin kaksi kertaa, kun taas Shuntaro Sato, Ralf Kircher, Anssi Mattila, Pertti Pekkanen, Petri Sakari, Jari Valo, Patrick Gallois, Mi-Kyung Lee, Ulf Söderblom ja Tibor Bogányi saivat tyytyä vain kertavierailuun.⁹¹⁸

Kapellimestari Hannu Linnun johtamistaideoista vakuututtiin 23.2. ensimmäistä kertaa, jolloin orkesteri soitti hänen johdolla Mendelssohnin ensimmäisen sinfonian, Beethovenin *Coriolan*-alkusoiton sekä Schumannin sellokonserton, jonka vaativasta solistiosuudesta vastasi maineikas sellisti Jan-Erik Gustafsson. Toinen Linnun johtama konsertti noin kuukautta myöhemmin 28.3. oli ohjelmaltaan mielenkiintoisempi: viulisti Anatoli Melnikovin tulkitseman harvoin kuullun Barberin viulukonserton lisäksi konsertin ohjelmassa kuultiin Coplandin vauhdikas *Appalachian Spring* sekä Stravinskyn *Apollon musagète* jousille. Kapellimestari Kari Kropsun harjoituttaman Bizet-Štšedrinin *Carmen-sarjan* esitys 7.2. nousi kevätkauden merkkitapaukseksi, jossa salin takaosaan sijoitettu viisimiehin solistisektio

⁹¹⁷ KSML 31.12.2000

⁹¹⁸ JKA JKO ko 2001

briljeerasi niin laajalla soitinvalikoimallaan kuin teoksen tehokkaalla toteutuksellakin⁹¹⁹. Vallan toisenlaista puolta monipuolisesta osaamisestaan nuori Kropsu esitteli 2.11. konsertissa johtamallaan Mozartin *Requiemilla*, jonka tulkinnasta muodostui hallittu kokonaisuus herkkine *Lacrimosineen* ja rytmikkäine *Kyrieineen*.

Jyväskylän kansallisen pianokilpailun finaaleissa 7. ja 8.3. Jyväskylä Sinfonia soitti kapellimestari Shuntaro Saton johdolla. Kilpailun ensimmäiselle sijalle arvostettu raati valitsi kuopiolaisen Mikael Kemppaisen, joka hurmasi kypsillä tulkinnoillaan. Kapellimestaridiplomiaan Sibelius-Akatemiassa valmisteleva Radion Sinfoniaorkesterin lyömäsoittaja, itävaltalainen Ralf Kircher johti 21.3. Mozart-konsertin, jonka solistina nuori kilpailumenestyjä Pietari Inkinen tulkitsi näkemyksensä säveltäjän neljänestä viulukonsertosta. Orkesterinumeroina kuulluista muista teoksista, esimerkiksi 40. sinfoniasta, kuultiin kyllä huolelliset ja analyttiset esitykset, mutta kapellimestarin tulkinnallista rohkeutta jäätiin kaipaamaan⁹²⁰. Cembalisti ja barokkimusiikin spesialisti Anssi Mattila perehdytti 4.4. Jyväskylä Sinfoniaa autenttisiin esityskäytäntöihin Vivaldin konserton C-duuri, Händelin *Vesimusiikin* ja Bachin 202. kantaatin välityksellä. Samaa linjaa jousisoittajan näkökulmasta valotti viulisti Jari Valo, joka soitti itse Vivaldin kaikki *Vuodenajat* orkesterin säestämänä 9.5. Kevätkauden muut vierailijat eivät enää esittylyjä kaivanneet; kapellimestari Pertti Pekkanen johti kokoneella otteellaan Kostiaisen vuosi sitten kantaesitetyn *Triduum Paschale* -pääsiäisoratorion loppuunmyydylle kirkkosalille 11.4. ja kapellimestari Petri Sakarin johdolla orkesteri paneutui Schumannin ensimmäiseen sinfoniaan sekä Haydnin urkukonserton ja Bachin kaksoisviulukonserton säestykseen. Urkukonserton solistina esiintyi edellisvuonna Mikkelin Musiikkijuhlien Vuoden Taiteilijaksi valittu Ville Urponen ja kaksoiskonserton solistiosuuksista vastasi Jyväskylä Sinfonian toinen konserttimestari Liisi Nuora-Kapanen yhdessä sisarensa Liina Nuoran kanssa.⁹²¹

”Jyväskylän Kesän” perinteisen avajaiskonsertin 10.7. mielenkiintoisena tähtenä Hankasalmen kauniissa kirkossa esiintyi vuoden 2000 Sibelius-viulukilpailun 16-vuotias armenialainen voittaja Sergei Khachatryan tulkitsemalla virtuoosisen Tšaikovskin viulukonserton. Konserton vastuttamattoman esityksen jälkeen ylimääräisenä kuultu Ysayën kolmas viulusonaatti kirvoitti yleisön bravo-huutoihin; yleisö pomppasi pystyyn silkasta

⁹¹⁹ KSML 9.2.2001

⁹²⁰ KSML 23.3.2001

arvostuksesta ja avoimesta ihailusta tätä nuorta, vaatimatonta viuluvirtuoosia kohtaan. Kapellimestari William Boughtonin johtaman konsertin orkesterinumeroina kuultiin Peter Vasksin *Cantabile per archi* -teos sekä Schubertin kolmas sinfonia, joka aloitti kahden seuraavan kauden aikana esitetyksi suunnitellun Schubertin sinfonioiden sarjan.⁹²²

Syyskauden kapellimestarivieraista erityishuomion ansainnee Jyväskylässä ensi kertaa vierailnut unkarilaissyntyinen kapellimestari Tibor Bogányi, joka johti orkesterin konsertin 12.12. Joulukonsertille poikkeuksellinen ohjelma sisälsi impressionistisia teoksia sekä joululauluja, joita esitti kuoronjohtaja Rita Varosen valmentama Jyväskylän Ammattikorkeakoulun edustuskuoro Cantinovum. Poikkeuksellinen oli myös illan solistisoitin, harppu, jonka varmana taitajana harpisti Pauliina Kallio tulkitse muun muassa Ravelin *Johdannon ja Allegron*.

Sibelius-Akatemian ja Berliinin Musiikkikorkeakoulun viulunsoitonprofessori Mi-Kyung Lee saapui Jyväskylään 24.10. täyttämään Leon Spiererin tyhjäksi jättämää paikkaa orkesterin jousiston erityiskouluttajana. Tämän eteläkorealaisen temperamentikkaan viulistin johdolla orkesteri paneutui Brahmsin jousikvinteton saloihin koko orkesterin voimalla, samoin kuin aikoinaan oli totuttu tekemään myös berliiniläisen Leon Spiererin kanssa. Kotikaupungin lisäksi Leelle ja Spiererille yhteistä oli myös se, että he molemmat johtivat orkesteria konserttimestarin paikalta, ja että Lee soitti myös itse orkesterin solistina tulkiten Mozartin kolmannen viulukonserton.

Syksyn jo ennestään tuttu kapellimestari Ulf Söderblom vieraili kaupungissa 14.11. johtamassa säveltäjä Erik Bergmannin 90-vuotisjuhlakonsertin. Juhlittuun säveltäjän *Tutti e soli* -teoksen lisäksi konsertissa kuultiin myös Merikannon *Ugrilaisia kansansävelmiä* sekä trumpetisti Pasi Pirisen tulkitsemina Nerudan trumpettikonsertto sekä Coplandin *Quiet City* trumpetille ja orkesterille. Orkesterin ja Söderblomin välinen yhteistyö sujui erinomaisesti alusta alkaen, eikä ollutkaan ihme, että hänet pyydettiin yhdeksi orkesterin seuraavista kapellimestareista vajaata vuotta myöhemmin.

⁹²¹ JKA JKO ko 2001

⁹²² KSML 11.7.2001

Ensivierailunsa Jyväskylään teki 3.10. huilistina maailmanmaineeseen noussut ranskalainen Patrick Gallois, joka hurmasi yleisönsä taitavalla instrumentinkäsittelyllään ja charmikkaalla olemuksellaan. Varsinkin harvoinkuultu Fétisin huilukonsertto sekä Saint-Saënsin *Odelette* valloittivat yleisön täysin. Gallois toimi myös illan kapellimestarina johtaen Saint-Saënsin toisen sinfonian vauhdikkaalla ja maanläheisellä otteellaan. Vaikka Gallois'n kapellimestaritaidot olivat aivan alkeelliset, suorastaan olemattomat, hänen suuri muusikkoutensa tunnustettiin yleisesti. Gallois'n konsertista muodostui eittämättä kauden Tapaus suurella T:llä, mutta siitä huolimatta hänen valintansa orkesterin ylikapellimestariksi noin vuotta myöhemmin yllätti varmasti monet orkesterin vakiokuulijat.

Jyväskylä Sinfonian ylikapellimestari Lehtisen johtamista konserteista ylitse muiden nousi 26.9. soitettu sen valovoimaisen solistin, pianistikuuluisuus Olli Mustosen johdosta. Mustosen maine oli täyttänyt salin ääriän myöten; kaikki halusivat päästä osallisiksi Mustosen tulkinnasta Rahmaninovin virtuoosisista *Paganini*-muunnelmista. Yleisö sai varmasti sitä mitä oli hakenutkin, Mustosen värikäs persoonallisuus valloitti kaikki kuulijat. Konsertin lopussa kuultu Tšaikovskin kuudes sinfonia, *Pateettinen*, täydensi tunnelmaa mahtipontisuudellaan. Kapellimestari Lehtisen muutkin konsertit olivat hienoja kokonaisuuksia. Syyskauden avajaiskonsertti 5.9. liitti yhteen kesän ja tanssit: Bartókin *Romanialaisten kansantanssien* ja Kodály'n *Galantalaisten tanssien* lisäksi konsertissa kuultiin Väinö Raition *Kesäkuvia* ja Chopinin ensimmäinen pianokonsertto pianisti Laura Mikkolan tulkitsemana.⁹²³ Kauden toinen konsertti, jossa kapellimestari Lehtinen esitteli Mozartin oopperakirjallisuuden tunnetuimpia kohtauksia yhdessä Sibelius-Akatemian nuorten laulajien kanssa, aloitti Jyväskylä Sinfonian ”Nuori Mozart” -sarjan 19.9. Lehtisen toivoma yhteistyö opinnoissaan loppusuoralla olevien Sibelius-Akatemian laulajien kanssa jatkui pyhäinpäivänä, jolloin nuo nuoret laulajat pääsivät kokeilemaan taitojaan Mozartin *Requiem*in solistikvartetissa.⁹²⁴

Kapellimestari Lehtisen johtamien konserttien ohjelmista välittyi vahvasti hänen kiinnostuksensa laulumusiikkiin ja hänen erinomaiset suhteensa maailman huippulaulajiin näkyivät myös solistikiinnityksissä, joista yhtenä osoituksena oli baritoni Jorma Hynnisen vierailu kaupungissa 12.10. Hynninen tulkitsi tunnetun Mahlerin *Vaeltavan kisällin laulujen*

⁹²³ KSML 7.9.2001

⁹²⁴ KSML 19.9.2001

lisäksi myös muutaman laulun Rautavaaran *Aleksis Kivi* -uutuusoopperasta, josta orkesteri suunnitteli seuraavaksi kevääksi levytystä yhdessä ylikapellimestarinsa ja oopperan nimiroolia esittävän Hynnisen kanssa⁹²⁵.

Vuoden viimeinen Lehtisen johdolla soitettu konsertti 21.11. yhdisti kapellimestarin kaksi ”omaan” orkesteria: Jyväskylä Sinfonian ja Tapiolan Nuoret Sinfonikot, joka oli Espoon musiikkiopiston opiskelijaorkesteri. Syntyneen suurorkesterin yhteisnumerona esittämä Mahlerin ensimmäinen sinfonia, *Titaani*, ja Wagnerin *Siegfried-idylli* toivat tervetulleeseen lisänsä Jyväskylän rajoittuneeseen musiikkitarjontaan, josta orkesterikirjallisuuden todelliset suurteokset puuttuivat lähes kokonaan. Myös orkesterin muusikoille oli virkistävää päästä soittamaan vaihteeksi Wagnerin ja Mahlerin vaikuttavia teoksia.

13.4.4 Ovet paukkuvat jälleen

Ristiriidat ylikapellimestarin ja orkesterin hallinnon kanssa jatkuivat edelleen; intendentti Allosen ja kapellimestari Lehtisen väliset henkilökemiat eivät syystä tai toisesta sopineet yhteen ja se näkyi jatkuvina ylipääsemättöminä ongelmina orkesterin toiminnassa. Tunnelma orkesterin toimistossa kiristyi, eikä yhteistyö luonnollisesti toiminut toivotulla tavalla. Konsertteja kuitenkin jatkettiin suunnitelmien mukaisesti, eikä orkesterin jokapäiväisessä työskentelyssä näkynyt ulospäin minkäänlaista muutosta aikaisempaan.

Vuosi 2002 alkoi takuuviihteellä, kun lavalle astelivat iki-ihana Katri-Helena ja charmikas viihdekapellimestari Markku Johansson 16.1. Kausi jatkui 23.1. Lehtisen johtamalla ”Nuori Mozart” -sarjan konsertilla, jossa solisteina soittivat Ammattikorkeakoulun opiskelijat omia tulkintojaan Mozartin konsertoista. Kapellimestari Lehtinen jatkoi Mozartin soittamista vielä seuraavassakin konsertissa, jolloin kuultiin kaksi säveltäjän varhaista sinfoniaa ja 27. pianokonsertto, jonka solistiosuuden tulkitsi kapellimestari itse. Konsertissa kuultiin lisäksi Góreckin kansanomaisen *Kleines Requiem für eine Polka* -teos, joka oli sävelletty pianolle ja kolmelletoista muulle soittimelle. Helmikuun ensimmäisen konsertin, ”Jäähyväiset markalle”, solistina yleisön valloitti laulajatar Sirkka Parviainen, ja siinä esiintyivät myös Ilmavoimien soittokunta ja Mieskuoro Sirkat omilla ohjelmanumeroillaan. Kun illan lausujaksi saatiin viime hetkellä näyttelijä Heikki Kinnunen, oli yleisön tyytyväisyys taattu,

⁹²⁵ KSML 12.10.2001

vaikka ennakkoon mainostetun, äkillisesti sairastuneen, karismaattisen Veikko Sinisalon paikkaa ei ollutkaan helppo täyttää.⁹²⁶

Jyväskylä Sinfonian entinen taiteellinen johtaja William Boughton vieraili helmikuussa Jyväskylässä johtaen peräkkäisinä viikkoina kaksi konserttia. Hänen johdollaan orkesteri jatkoi edellisenä kesänä aloittamaansa Schubertin sinfonioitten sarjaa, joista sinfonioista kuultiin nyt ensimmäinen, toinen ja kolmas. Samalla alkoi myös Schubertin rinnalla Beethovenin pianokonserttojen sarja. Pianisti Heini Kärkkäinen tulkitsi säveltäjän toisen pianokonserton 13.2. ja viikkoa myöhemmin edellisvuoden Jyväskylän pianokilpailun voittaja Mikael Kemppainen soitti säveltäjän ensimmäisen konserton. Konserteissa täytenumeroina kuultiin myös Haydnin *Kellosinfonia* sekä Mozartin *Eine kleine Nachtmusik* ja *Don Giovanni* -alkusoitto. Molemmat konsertit olivat menestyksellisiä ja soittajien ilo välittyi myös kuulijoille; William Boughtonin huolellinen työ heijastui orkesterin luottavana varmuutena ja vapautuneina tulkintoina⁹²⁷.

Maaliskuussa Jyväskylän orkesterilla oli vuorossa yhteiskonsertit Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, jotka johti kapellimestari Lehtinen. Konserttien solistina hurmasi Jyväskylä Sinfonian parin vuoden takaisella Japanin matkallakin mukana ollut laulajatar Camilla Nylund, joka tulkitsi Richard Straussin *Vier letzte Lieder, Neljä viimeistä laulua*. Solisti valloitti yleisön täysin, ja myös kriitikon muokkaama otsikointi puhui puolestaan: ”Laulu kuin enkelin siiven kosketus”. Orkesterinumeroina kuullut Straussin muut teokset, *Also sprach Zarathustra* sekä alkusoitto ja valssi oopperasta *Ruusunritari* jäivät esityksinä täysin solistinumeron varjoon. Olihan toisaalta hyvin ymmärrettävää, että muutamalla yhteisharjoituksella ei kahden erilaisen orkesterin yhteensovittaminen täysin tyydyttävällä tavalla onnistunutkaan.⁹²⁸ Yhteiskonserttien jälkeen maaliskuussa orkesteri soitti vielä kaksi konserttia: ”Isäni Daidalos” -lastenkonsertin 20.3. kapellimestari Esa Heikkilän ja television joulupukkina tutuksi tulleen Kosti Kotirannan vetäminä sekä 27.3. perinteisen pääsiäiskonsertin, jossa kuultiin nyt kahden vuoden tauon jälkeen jälleen Bachin *Johannespassio* kapellimestari Seppo Murrin johdolla. Passion solistiosissa lauloivat sopraano Pia Freund, kontratenori Teppo Lampela, tenori Petri Bäckström, basso Arttu

⁹²⁶ KSML 19.2.2002

⁹²⁷ KSML 22.2.2002

⁹²⁸ Savon Sanomat 15.3.2002

Kataja, evankelistana Heikki Kulo sekä Jeesuksena Heikki Orama. Teoksen kuoro-osista vastasi Pekka Kostiaisen harjoituttama Musica-kuoro.

Orkesterin jo pitkään suunnitteilla ollut Einojuhani Rautavaaran *Aleksis Kivi* -oopperan kokonaislevytys levy-yhtiö Ondinelle toteutui vihdoinkin huhtikuussa. Oopperan solistikaarti oli likipitään sama kuin vuonna 1997 ensi-illassakin: nimiroolin lauloi Jorma Hynninen, Charlottana esiintyi Eeva-Liisa Saarinen ja August Ahlqvistina vakuutti Lasse Pöysti. Myös muissa päärooleissa laulavat Marcus Groth, Jaakko Hietikko ja Lassi Virtanen olivat mukana jo ensi-illassa Savonlinnassa. Hildana esiintynyt Helena Juntunen ei kuulunut aivan alkuperäiseen esiintyjäkaartiin, mutta oli kyllä ollut mukana joissakin muissa oopperan esityksissä, kun sitä vastoin nuorena Aleksis Kivenä laulanut Gabriel Suovanen teki roolinsa nyt ensimmäistä kertaa. Suolahdessa toteutettu äänitys sujui kaikin puolin sujuvasti ja lopputuloskin tyydytti kaikkia. Tätä taustaa vasten onkin helppo ymmärtää muusikoitten tyrmistystä, kun he vain pari päivää levytysprojektin päättymisen jälkeen saapuessaan seuraavan konsertin ensimmäiseen harjoitukseen, huomasivat kapellimestarin telineellä odottavan partituurien sijasta ylikapellimestari Lehtisen eroilmoituksen, joka astui voimaan välittömästi.

Kapellimestari Markus Lehtinen perusteli lähtöään itsensä ja orkesterin hallinnollisen johdon välisellä luottamuspulalla. Lehtinen koki, että hänet oli sivuutettu useaan kertaan orkesterin taiteellista kehittämistä koskevissa ratkaisuihin ja asioiden valmisteluissa. Muusikoitten työskentelyyn Lehtinen korosti olevansa tyytyväinen; yhteistyö orkesterin ja kapellimestarin kanssa sujuikin todella miellyttävissä merkeissä viimeiseen saakka⁹²⁹, vaikka Markus Lehtistä loukkasikin tapa, jolla pääasiassa orkesterin muusikoista koottu nelihenkinen kapellimestaritoimikunta etsi uutta ylikapellimestaria Lehtisen omia suunnitelmia mahdollisesta jatkosta edes kohteliaisuuden vuoksi tiedustelematta⁹³⁰. Varsinaista yhtä ja ainoaa syytä erolleen Lehtinen ei kuitenkaan nimennyt, vaan kertoi asioiden pikkuhiljaa ajautuneen siihen pisteeseen, että hän näki toimintansa jatkamisen mahdottomana⁹³¹.

Media villiintyi saadessaan taas mässäillä Jyväskylän kapellimestaritalanteesta tapahtuneesta käänteestä. Pitkään jatkunut ”juupas-eipäs” -keskustelu oli jo aikaisemmin ylittänyt

⁹²⁹ KSML 19.4.2002

⁹³⁰ Lehtinen 13.10.2004

valtakunnallisen uutiskynnyksen, mutta nyt saatiin oikea jymyuutinen. Historia toisti itseään; olihan edellinenkin ylikapellimestari, Ari Rasilainen riitaantunut intendentti Allosen kanssa ja lähtenyt ovet paukkuen. Hieman koomisiakin piirteitä tapahtumat saivat, kun Lehtisen johtamaksi suunnitellun ”Aino ja Janne - ikuisesti sinun” -konsertin kapellimestariksi saatiin palkatuksi kukas muu kuin Rasilainen, joka vieraili nyt ensimmäistä kertaa oman eroamisensa jälkeen Jyväskylä Sinfonian johtajana⁹³². Jyväskylä Sinfonian tapahtumat saivat mediassa paljon kyseenalaista kunniaa, muun muassa Aamulehden tietovisassa kyseltiin: ”Jyväskylä Sinfoniasta lähtee ylikapellimestari, kuka siis?” Vaihtoehtoina tarjottiin Markus Lehtistä, Ari Rasilaista ja Hannu Lintua.⁹³³

Lehtisen eroilmoitusta seuranneena päivänä 17.4. Jyväskylän kaupunginorkesterin johtokunta päätti myöntää eron ylikapellimestari Markus Lehtiselle⁹³⁴ ja jo samassa kokouksessa seuraavana käsiteltävänä asiana oli uuden ylikapellimestarin, huilisti Patrick Gallois’n valitseminen Lehtisen seuraajaksi⁹³⁵. Gallois’n kaksivuotinen sopimuskausi alkaisi syksyllä 2003 ja sitä voitaisiin niin haluttaessa jatkaa vielä vuodella ilman erillistä uutta sopimusta⁹³⁶. Samassa yhteydessä nimitettiin myös orkesterin päävierailijoiksi kapellimestarit Ulf Söderblom ja Juhani Raiskinen, joilta toivottiin vankan monivuotisen kokemuksen mukanaantuomaa näkemystä Jyväskylän orkesterin kehittämiseksi ja ennen kaikkea panostusta konserttialin saamiseksi kaupunkiin.

⁹³¹ HS 19.4.2002

⁹³² KSML 3.5.2002

⁹³³ Aamulehti 17.4.2002

⁹³⁴ JKA JKO jk 17.4.2002, § 13.

⁹³⁵ JKA JKO jk 17.4.2002, § 14.

⁹³⁶ Turun Sanomat 24.4.2002; Aamulehti 24.4.2002

14 SIIRTYMÄKAUSI 2002–2003

14.1 Toinen toistaan hienompia kapellimestareita

Soitantokausi 2002–2003 sujui mallikkaasti toinen toistaan hienompien vierailevien kapellimestareiden avulla. Syksyn 2002 aikana jyvaskyläläiset saivat kokea poikkeuksellisen monipuolista musiikkitarjontaa ja nähdä useita nousevia huippukapellimestareita. Ohjelmassa kuultiin suomalaista musiikkia, kaksi kotimaista kantaesitystäkin, romantiikan ja klassismin kestopuosikkeja ja uuden musiikin sävelelmiä. Jokainen mielenkiintoinen kapellimestarivieras toi tullessaan oman lisävärinsä konsertteihin, jotka vetivät yleisöä hyvin. Teatterin sali, jossa orkesterin konsertit pääsääntöisesti järjestettiin, oli lähes aina likimain täynnä.

Syksyn ensimmäinen kapellimestarivieras, joka johti peräti kaksi konserttia, oli orkesterille jo ennestään tuttu Atso Almila. Hänen johdollaan 4.9. orkesteri soitti suomalaista ohjelmistoa: Sibeliuksen *Andante Festivo*n ja viulukonserton, jonka solistina taituroi hurmaava Réka Szilvay, Klamin *Merikuvia* sekä kapellimestari Markus Lehtisen elokuvasäveltäjänä tutuksi tulleelta, *Suuri Uni* -urheiluopperan musiikin luoneelta säveltäjä Tuomas Kanteliselta tilaaman sävellyksen, *Pienen sarjan pienelle orkesterille*⁹³⁷. Tuota konserttia seuraavana päivänä orkesteri matkasi Säynätsalon Schauman Woodin tehtaalle, jossa se soitti, samoin kuin edellisenäkin iltana, suomalaista musiikkia sisältävän iltapäiväkonsertin. Edellisillan Klamin teos ja Sibeliuksen viulukonsertto vaihtuivat Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* - sekä *Cassazione*-sarjoihin. Konsertin päätteeksi nousi Säynätsalon tehtaan 25-vuotisjuhlaan johtaja Walter Parviaisen vuonna 1922 Sibeliukselta tilaama *Andante Festivo*. Kun Jyväskylä Sinfonian soolosellisti Juha Malmivaaralla oli konsertissa käytössään sama instrumentti, jolla teos aikanaa kantaesitettiin, ja kun yleisön nähtävillä oli myös teoksen alkuperäiset nuotit, oli konsertin historiallinen tunnelma taattu. Jyväskylä Sinfonia kuulijoineen palasi *Andante*

⁹³⁷ KSML 6.9.2002

Festivon myötä kahdeksankymmentä vuotta ajassa taaksepäin ja taustalla kuuluva vaneritehtaan koneitten jyminä täydensi autenttista tunnelmaa.⁹³⁸

Seuraavan kuukauden aikana Jyväskylässä vierailivat vuoroviikoin ”Panulan koulun” kasvatit kapellimestarit Dorian Wilson, Tibor Bogányi, Tuomas Rousi ja Dmitri Slobodeniouk. Kapellimestari Dorian Wilsonin 11.9. johtaman konsertin päätähdeksi nousi pianisti-iloittelija, ”Suomen Liberace”, Iiro Rantala, joka tulkitsi Riku Niemen hänelle omistaman pianokonserton. Tämän esimerkiksi piirrettyjen filmimusiikkia lainaavan *Cartoon Concerton* esityksestä muodostui show, jossa itsensä täysin likoon laittaneella Rantalalla oli ainakin yhtä suuri osuus kuin itse Niemen sävellyksellä.

Kapellimestari Tibor Bogányi vakuutti yleisön 18.9. huolitelluilla, mutta erittäin temperamentikkailla esityksillään Glinkan *Ruslan ja Ljudmila* -alkusoitosta sekä Dvořákin kahdeksannesta sinfoniasta. Ammattikorkeakoulun opiskelijoilla vahvistetun Jyväskylä Sinfonian sointipuhtaus oli kautta linjan hieno, soitinryhmien väliset tasapainokysymykset olivat kohdallaan, musiikin suuret kaaret piirtyivät jäntevinä ja myös hienosäädettävät asiat hoidettiin huolella; kaikesta kuuli, että orkesterilla oli ollut poikkeuksellisen antoisa työrupeama Bogányin kanssa⁹³⁹. Konsertin solistinumerona kuultu, sellisti Helen Lindénin linjakkaasti esittämä Dvořákin sellokonsertto jäi valitettavasti hienon kapellimestarin karisman jalkoihin.

Kapellimestari Tuomas Rousi sai näyttää leijonankyntensä Kirmo Lintisen sävellyksen, konserton klarinetille ja kontrabassolle kantaesityksessä 4.10. Saarijärveläissyntyisen, UMO:n kapellimestarina paremmin tunnetun säveltäjä Lintisen teos vaihtuvine rytmisine elementteineen oli haasteellinen kapellimestarin lisäksi sekä teoksen esittäneille solistiveljeksille klarinetisti Mikko ja kontrabasisti Teemu Kauppiselle, että myös orkesterille. Tässä Jyväskylässä järjestetyssä, Suomen Säveltäjät ry:n seminaarin ohjelmaan kuuluvassa konsertissa kuultiin myös jyväskyläläissäveltäjä Lasse Jalavan toinen sinfonieta, Pinqoud´n *Viisi sonettia*, Klamin Sarja pienelle orkesterille ja Bottesinin *Duo concertante* klarinetille ja kontrabassolle.

⁹³⁸ Säynätsalon Sanomat 11.9.2002

⁹³⁹ KSML 20.9.2002

Neljäs Panulan kasvatti, joka vieraili 16.10. Jyväskylä Sinfonian johdossa, oli kapellimestari Dmitri Slobodeniouk. Tämä Jyväskylässä viuluopintoja aikoinaan harjoittanut viulisti-kapellimestari valloitti salintäyteen yleisönsä sähäkällä tulkinnallaan Rossinin *Silkkitikkaat*-oopperan alkusoitosta. Hänen työskentelyään leimasi musiikkia ansiokkaasti palvellut selkeys; asiat oli harjoiteltu huolella ja konsertissa voitiin keskittyä nauttimaan työn maittavista hedelmistä. Konsertin lämpimän tunnelman luomisessa olivat mittavalla panoksellaan mukana myös sen upeat solistit, Jyväskylä Sinfonian tuoreimmat tulokkaat, kontrabasisti Heli Haapakoski, huilisti Terhi Aurala ja alttoviulisti Dmitri Vasilevsky.⁹⁴⁰

Hieman varttuneempia kapellimestarivieraita edustivat Tuomas Ollila ja Petri Sakari, jotka huolehtivat Jyväskylän hengellisen musiikin tarjonnasta: Ollila johti 1.11. pyhäinpäivänä Faurén *Requiem*in sekä Sibeliuksen *Pelléas ja Mélisande* -teoksen ja Sakari puolestaan 4.12. Bachin *Jouluoratorion* kolme ensimmäistä kantaattia. Vielä varttuneempaa ikäluokkaa edustivat kapellimestarit Pertti Pekkanen ja William Boughton. Rautaisena ammattilaisena tunnetun Pekkasan johdolla orkesteri säesti maailman vanhimmalle esiintyvälle tenorille, jyväskyläläiselle Vilho Kekkoselle omistetun Jyväskylän kansainvälisen tenorikilpailun finalisteja. Jännittävän ja erittäin korkeatasoisen kilpailun ensimmäisen sijan jakoivat suomalainen Tuomas Katajala sekä ruotsalainen Jonas Duran. Kapellimestari Boughton jatkoi jo edellisellä vuonna aloittamiensa Schubert- ja Beethoven-sarjoja kahdella konsertilla. 7.11. konsertin ohjelmassa kuultiin Schubertin viidennen ja kuudennen sinfonian sekä pianisti Valeria Resjanin tulkitseman Beethovenin kolmannen pianokonserton lisäksi myös Mozartin *Figaron häät* -alkusoitto. Toisen Boughtonin konsertin ohjelma 13.11. oli vielä massiivisempi: Jyväskylä Sinfonia esitti samassa konsertissa peräti kolme sinfoniaa sekä yhden konserton. Schubertin neljännen sinfonian lisäksi orkesteri esitti Mozartin 32. sinfonian ja Haydnin 94. sinfonian, lisänimeltään *Rummuniskun*. Maailmanmaineeseen nousseen pianisti Paavali Jumppasen esitys Beethovenin neljännessä pianokonsertosta jäi varmasti myös kuulijoiden mieliin. Kapellimestari Boughtonille tyypilliset ajallisesti pitkät konsertit eivät kuitenkaan pelottaneet jyväskyläläisyleisöä, vaan päinvastoin, kumpikin konsertti veti kuulijoita salintäydeltä; Boughtonin maagisen karismaattinen ote puri yhä jyväskyläläisiin.

⁹⁴⁰ KSML 19.10.2002

Toisen vierailunsa Jyväskylään teki 20.11. orkesterin konserttimestarin paikalta konsertin johtanut viulisti Mi-Kyung Lee, jonka johdolla orkesteri esitti pääteoksenaan Schönbergin Richard Dehmelin runoon perustuvan, romanttisen *Verklärte Nacht* -teoksen. Konsertin solistinakin Lee esiintyi, yhdessä norjalaisen altisti Lars-Anders Tomterin kanssa, soittamalla sekä tunnetun Mozartin *Sinfonia Concertanten* että hieman vieraammaksi jääneen ruotsalaisen säveltäjän, Kurt Atterbergin sarjan viululle, alttoviululle ja orkesterille. Konsertin täysipainoinen anti valloitti yleisön ja ylimääräisenä kuultu Halvorsenin Händelin mukaan sävelletty *Passaglia* muunnelmineen kuumensi vielä jo valmiiksi lämmitettyä yleisöä. ”Siro korealainen siroine soittiminen kumppaninaan näppäräsorminen norjalainen jätti ennennäkemättömän suurine alttoviuluineen kiskaisi pauloihinsa kuin sirkuksen akrobaattipari”, ylisti Keski-suomalaisen kriitikko innoissaan⁹⁴¹.

Jyväskylä Sinfonian syyskauden 2002 päätti uudenvuoden aaton oopperaensi-ilta, jossa nyt oli vuorossa kaksi usein yhdessä esitettyä pienoisoopperaa: Mascagnin *Cavalleria Rusticana* sekä Leoncavallon *Pajatso*. *Cavalleria Rusticana*n pääparina esiintyivät Santuzzana Nina Ahola ja Turidduna Ari Grönthal, *Pajatson* Caniona Seppo Ruohonen ja Neddana Merle Hillep. Jyväskylän ammattikorkeakoulun lehtorilla, Jyväskylän Oopperayhdistyksen puuhämiehellä, Turkka Mannisella oli kummassakin oopperassa merkittävät roolit; hän esiintyi sekä *Cavallerian* Alfiona sekä *Pajatson* Toniona.

14.2 Kohti tulevaa

Kevätsoitantokausi 2003 jatkoi pitkälti samoilla linjoilla edellisen syksyn kanssa. Pääosin soittajien muodostaman ohjelmatoimikunnan suunnittelema kausiohjelma osoittautui yleisönkin silmissä mielenkiintoiseksi ja konsertit suosituiksi. Orkesterin ylikapellimestarina seuraavana syksynä työnsä aloittava huilisti Patrick Gallois vieraili johtajakorokkeella jo ennen virallisen kautensa alkamista keväällä 2003; hän halusi tutustua jyväskyläläisiin ja alkaa luoda kontaktia orkesterilaisiin niin pian kuin mahdollista. Kevätsoitantokausi kului odottavissa tunnelmissa. Orkesterin tulevaisuus näytti ruusuiselta; uuden ylikapellimestari Gallois'n myötävaikutuksella Jyväskylä Sinfonian odotettiin nousevan kohti korkeuksia.

⁹⁴¹ KSML 22.11.2002

Myös vastavalittu päävierailija kapellimestari Ulf Söderblom vieraili Jyväskylässä jo alkuvuodesta 2003, vaikkei konserttia johtanutkaan. Söderblomin kanssa orkesteri syventyi äänittämään jo toista joululevyään, tällä kertaa laulajatar Lilli Paasikivi solistinaan; edellinhän oli vuodelta 1996 oopperatenorina tutuksi tulleen Raimo Sirkiän kanssa nauhoitettu. Tällä uudella, myös levy-yhtiö Ondinelle tehdyllä ”Joulu tullut on” -cd:llä Paasikivi ja orkesteri hiljentyivät suomalaisen vanhan joulumusiikin parissa. Mukana oli teoksia niin jyväskyläläisille merkittävältä säveltäjältä P. J. Hannikaiselta kuin monelta muultakin. Mielenkiintoisen, hieman uudemman sävöyksen äänitteelle toivat säveltäjä Joonas Kokkosen kolme joululaulua, *Metsän joulu*, *Legenda* ja *Jouluna*. Ilkka Kuusiston, Riku Niemen, Yrjö Hjeltin, Harri Ahmaksen ja Pekka Kostiaisen erinomaiset sovitukset toivat levyille tervetullutta tuoreutta. Edellisellä joululevyllä oli mukana jyväskyläläinen, Kostiaisen johtama Vox Aurea -lapsikuoro ja tällä uudella äänitteellä orkesteria avusti saman henkilön luotsaama Musica-kuoro. Yhteistyö jyväskyläläiskuorojen ja Jyväskylä Sinfonian välillä on siis aina ollut - ja toivottavasti on aina olevakin - vilkasta ja luontevaa!

Kevätkauden aloitti 29.1. venäläissyntyisen kapellimestari Dmitry Yablonskyn johtama konsertti, jonka ehkä mielenkiintoisin teos oli Suomen kantaesityksensä saanut, puolalaisen Moisei Vainbergin viulukonsertto. Tämän konsertin takuuvarmana tulkkina esiintyi viulisti, jo monet kerrat Jyväskylässä vierailut Ilja Grubert. Jyväskylän konsertti toimi samalla erinomaisena kenraaliharjoituksena sekä kapellimestarille että solistille, jotka levyttivät teoksen vain kuukautta myöhemmin levy-yhtiö Naxosille⁹⁴². Grubert soitti konsertissa myös Castelnuovo-Tedescon virtuoosisen *Figaro-fantasian* sekä Mozartin rakastetun *Sinfonia Concertanten* yhdessä vaimonsa, Jyväskylä Sinfonian entisen konserttimestarin, Candida Thompsonin kanssa.⁹⁴³

Kevätkauden toinen konsertti 5.2. herätti huomiotaan ohjelmansa erilaisuudella; konserttien vakio-ohjelmaan kuuluvan Mozartin 39. sinfonian lisäksi kuultiin myös suomalaisten nykysäveltäjien teoksia. Baritonitorvisolisti Jukka Myllys tulkitsi virtuoosisesti Jukka Linkolan romanttisen orkesterimusiikin ja jazzin aineksista kootun konserton baritonitorville ja orkesterille. Toinen moderni kotimainen teos oli Magnus Lindbergin *Arena II*, jonka avulla

⁹⁴² KSML 29.1.2003

⁹⁴³ JKA JKO ko kevät 2003

illan kapellimestari Ari Angervo avasi tien kiehtovaan ja mielenkiintoiseen Lindbergin sävelmaailmaan.

Jyväskylä Sinfonian ohjelmistossa kuultiin lähes vuosittain jyväskyläläisen kitaristi-säveltäjä Kai Niemisen teoksia. Keväällä, 11.3. Suolahti-salissa oli vuorossa hänen Italo Calvinon novellin pohjalta syntyneen *Palomar*-huilukonserttonsa⁹⁴⁴ Suomen kantaesitys, jonka tulkitsi erinomainen huilisti Patrick Gallois. Seuraavana iltana 12.3. sama konsertti esitettiin myös Jyväskylässä. Mainittakoon, että Gallois kantaesitti tämän säveltäjä Niemiseltä tilaamansa teoksen Milanossa vuonna 2002. Patrick Gallois, Jyväskylä Sinfonian tuleva ylikapellimestari johti myös konsertin muina numeroina kuullut Beethovenin *Coriolan*-alkusoiton, Takemitsun *Toward the Sea II* -teoksen ja Gounod'n ensimmäisen sinfonian. Takemitsun musiikin mietiskelevään tunnelmaan kuulijat hiljensivät teoksen hienot solistit, huilisti Esa-Veli Riuttamäki ja harpisti Pauliina Kallio.⁹⁴⁵ Huilisti Gallois johti kevään aikana vielä toisenkin kerran orkesteria: pääsiäiskonsertissa 16.4. kuultiin melko harvoin kuullut Madetojan ja Pergolesin *Stabat Mater* -teokset sekä Haydnin koskettava *Jeesuksen seitsemän sanaa ristillä* -teos.

Uudesta suomalaisesta musiikista erinomaisena esimerkkinä saatiin kuulla 2.4. myös säveltäjä Kimmo Hakolan klarinettikonsertto, jonka suurenmoisena solistina esiintyi uuden musiikin guruna mainetta niittänyt klarinetisti Kari Kriikku. Etnohenkisen, balkanilaista ja juutalaisten perinnemusiikkia lainaava teos monipuolisine solisteineen otettiin Jyväskylässä innostuneesti vastaan; bravo-huudot sinkoilivat ja lattia tömisi. Menestykseksi osoittautuneen, kapellimestari Atso Almilan johtaman konsertin toisena ohjelmanumerona kuultiin hieman vanhempaa suomalaista musiikkia: Sibeliuksen ensimmäinen sinfonia.⁹⁴⁶

Helmikuussa jyväskyläläiset saivat kokea konsertin, jonka solisti ei esittelyjä kaivannut: 74-vuotias, pianon aristokraatiksikin kutsuttu Bella Davidovitš vieraili orkesterin solistina tulkiten Mendelssohnin ensimmäisen pianokonserton. Tämä klassisen venäläisen pianokoulun kasvatti, Rubinsteinin ja Horowitzin kaltainen aikansa pianismin huippuedustaja hurmasi yleisönsä sekä täysipainoisilla ja syvällisillä tulkinnoillaan että suvereenilla virtuositeetillaan. Herkästi solistia myötäilevää orkesteria johti kapellimestari Andres

⁹⁴⁴ KSML 11.3.2003

⁹⁴⁵ KSML 13.3.2003

Mustonen, jonka johdolla konsertin jälkipuoliskolla kuultiin vauhdikas esitys Beethovenin kahdeksannesta sinfoniasta.⁹⁴⁷

”Klassiset romantikot” -konserttisarja päättyi maaliskuussa 2003, kun kapellimestari William Boughton vieraili johtamassa sarjan kaksi viimeistä konserttia. Ensimmäisessä konsertissa, 19.3. kuultiin kolme Schubertin keskeneräistä sinfoniaa. Keskenjääneiden seitsemännen ja kymmenennen sinfonian lisäksi kuultiin myös säveltäjän 14-vuotiaana kirjoittama D-duuri sinfonian esitys, tietävästi maailman kantaesityksenä. Nämä keskeneräiset teokset oli täydentänyt englantilainen Schubert-tutkija, Hullin yliopiston emeritusprofessori Brian Newbould, joka saapui varta vasten Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen laitokselle tutkimuksiaan valottamaan. Professori Newbould luennoi orkesteri demonstrointivälineenään innokkaille musiikkitieteilijöille, mutta selosti mielenkiintoisia näkemyksiään lyhyesti ja hauskaasti myös konserttiyleisölle.⁹⁴⁸ Jälkimmäisessä Boughtonin johtamassa konsertissa 26.3. kuultiin Schubertin kahdeksas ja yhdeksäs sinfonia sekä Beethovenin viides pianokonsertto, lisänimeltään *Keisari*. Konserton solistina vakuutti lahjakkuudellaan nuori pianistilupaus Antti Siirala, jonka meriittilistalta löytyy jo useita kilpailumenestyksiä, esimerkiksi Lontoon pianokilpailun voitto vuodelta 2000. Boughtonin johdolla orkesteri tavoitti soittoonsa jälleen, kuten aina, monivuotisesta yhteistyöstä kumpuavan erityisen latauksen. ”Klassiset romantikot” -sarjan päätös oli ”suuri konsertti” niin painoarvoltaan, kestoltaan kuin toteutukseltaankin. Yhdessä Mikkelin orkesterin kanssa soitettu, pitkälti yli kaksituntiseksi venynyt konsertti mahtavine teoksineen huipensi yli kaksi vuotta kestäneen Schubert-Beethoven -sarjan upeasti.⁹⁴⁹

Kevään viimeisin, muttei varmasti vähäisin kapellimestarivieras oli virolainen Anu Tali, joka vieraili nyt ensimmäistä kertaa Jyväskylä Sinfonian johdossa. Vain puolta vuotta aikaisemmin tämä pirteä naiskapellimestari oli jo johtanut Jyväskylän Kamariorkesteria Taulumäen kirkossa järjestetyssä ekumeenisessa hyväntekeväisyyskonsertissa, jonka seurauksena hänet haluttiin myös Jyväskylä Sinfonian vieraaksi.⁹⁵⁰ Toukokuussa 7.5. järjestetyssä konsertissa kuultiin Tšaikovskin *Rokokoo*-muunnelmia ja Dvořákin *Silent Woods* -teos sellisti Sennu Laineen varmaotteisina tulkintoina, Tšaikovskin *Serenadi* jousille,

⁹⁴⁶ KSML 4.4.2003

⁹⁴⁷ KSML 16.2.2003

⁹⁴⁸ KSML 22.3.2003

⁹⁴⁹ KSML 28.3.2003

Sibeliuksen *Metsänhaltija*-melodraama, jonka puheosuuksista huolehti kaikkien rakastama Lasse Pöysti ja Heino Ellerin lähes kansallislaulun asemaan noussut eestiläinen *Kodumaine viis*.⁹⁵¹

Jyväskylä Sinfonian kevään 2003 ohjelmaan oli sisällytetty myös Juhani Heinosen Viulukilpailufinaalin säestäminen. Kapellimestari Jyri Nissilän johdolla orkesterin edessä taitojaan esittelivät kuusi lahjakasta nuorta viulista, joista kilpailun arvoisa tuomaristo valitsi ensimmäisen palkinnon saajaksi 17-vuotiaan porvoolaistyön, Linda Bärlundin.⁹⁵²

Orkesterin kesään on perinteisesti jo vuosia kuulunut ”Jyväskylän Kesän” avajaiskonsertissa esiintyminen, niin nytkin: Kesän 2003 konsertti järjestettiin 8.7. Laukaan kauniissa puukirkossa aivan upouuden asuntomessualueen kupeessa. Orkesterin johtajaksi saatu huippukapellimestari Leif Segerstam johti oman vapaapulsatiivisen 80. sinfoniansa, lisänimeltään *Before Ninety*, esityksen lisäksi myös Tšaikovskin *Romeo ja Julia* -alkusoittofantasian ja Brahmsin kaksoiskonserton viululle ja sellolle, jonka solisteina esiintyivät viulisti Yosiko Arai ja sellisti Seppo Kimanen. Tyytyväinen ja ehkä Segerstamin sinfonian erikoisuudesta hieman järkyttynytkin kutsuvierasyleisö poistui konsertista ainutlaatuisesta kokemuksesta rikkaampana.

14.3 Kesäinen Ranska

Kesällä 2003 Jyväskylä Sinfonia avasi myös toisen kesäisen festivaalin; ”Kirmot” Saarijärvellä, jonka avajaiskonsertissa 28.7. orkesteri soitti Pingoud’n *Viisi Sonettia*, Schubertin *Traagisen* sinfonian, Mozartin konserton harpulle ja huilulle sekä Parish-Alvarsin harppukonserton. Konsertin valloittavana tähtenä esiintyi maailmankuulu harpputaiteilija, Marielle Nordmann, jonka yhteistyö sekä huilisti että kapellimestari Gallois’n kanssa oli silminnähävään välitöntä.

Jyväskylä Sinfonian Saarijärven konsertti oli samalla kenraaliharjoitus orkesterin ensimmäiseen ulkomaanmatkaan uuden, vasta matkan aikana toimensa orkesterin

⁹⁵⁰ KSML 4.5.2003

⁹⁵¹ KSML 9.5.2003

ylikapellimestarina aloittaneen huilisti Patrick Gallois'n kanssa. Matka suuntautui kohti Gallois'n synnyinmaata Ranskaa, missä orkesteri konsertoi kahdella eri festivaalilla uudella, kansainvälisiä areenoita varten muokatulla Sinfonia Finlandia -nimellään.⁹⁵³ Ensimmäinen vierailupaikkakunta oli Lucon-niminen pikkukaupunki, jonka festivaalien pääesiintyjänä Sinfonia Finlandia sai kunnian esiintyä kahdesti, 30.7. ja 1.8. Ensimmäisessä konsertissa orkesteri esitti saman ohjelmiston kuin Saarijärven konsertissakin muutamaa päivää aikaisemmin. Konsertti onnistui erinomaisesti; yleisö osoitti suosiotaan seisomaan nousten, eikä aplodeista ollut tullut loppua. Toinen orkesterin konsertti, puolinäyttämöllinen oopperaspektaakkeli, päätti Luconin viikon mittaisen musiikkifestivaalin upeasti. Konsertin solisteina tunnetuimpia ooppera-aarioita esittivät hienot ranskalaiset laulajat, loistokasääninen sopraano Marquerita Werster ja tenori Angel Passos. Näistä varsinkin Werster kohautti erityisesti. Mozartin *Requiem*in vaikuttavaan *Lacrymosa*-osaan päättyvän konsertin tunnelmaa täydensivät tarkoin harkitut poikkitaiteelliset osiot: lumisateessa tanssahtelevat viehättävät tanssijattaret siroine liikkeineen toivat läsnäolijoille silmäniloa, aiheeseen sopiva Mario Badajozin koskettavasti tulkitsema runo herkisti kuulijoita ja koko konsertin ajan näyttämön taustalla pysytellyt, kuolemaa ennakoiva, pelottavannäköinen viikatemies kiiluvine silmineen huipensi tunnelman lähtemällä liikkeelle korjaten mukaansa kuolevan Mozartin. Tämän yli kolmituntiseksi venyneen konsertin jälkeen esiintymislavalla yleisön ihailun loisteessa paistatteleva Jyväskylä Sinfonia oli taatusti väsynyt, mutta myös silminnähdessä onnellinen saamastaan menestyksestä.⁹⁵⁴

Lauantai 2.8. kului orkesterin matkatessa helteisessä Ranskassa 760 kilometrin matkan kohti Hardelot-lomakaupunkia, missä orkesteri konsertoi kahtena seuraavana päivänä. Ensimmäisen konsertin, 3.8. ohjelmassa ranskalaisyleisölle esiteltiin suomalaisen Pinquoud'n syntyäikoinaan radikaali teos *Viisi sonettia*, Mozartin G-duuri huilukonsertto Gallois'n kepeän viehkeänä tulkintana sekä Schubertin neljäs, niin sanottu *Traaginen* sinfonia vaikuttavana esityksenä. Toisen konsertin, 4.8. ohjelmassa kuultiin jyväskyläläisen Lasse Jalavan toinen *Sinfonietta*, Fetisin huilukonsertto taitavan Gallois'n tulkitsemana, sekä Mozartin *Requiem*, jonka johtajaksi oli saatu ranskalainen, erittäin temperamentikas kapellimestari Michel Piquemal. Kupolimaisessa, lasikatteisessa konserttisalissa tunnelma ja lämpötila nousivat käsi kädessä; lämpötilaltaan lähinnä saunaa muistuttavan konsertin jälkeen

⁹⁵² Uusimaa 11.4.2003

⁹⁵³ JKA JKO jk 3.6.2003, § 24.

Sinfonia Finlandian soittajat pääsivät vihdoin hyvinhikoilleina, mutta työhönsä tyytyväisinä vaihtamaan kuivaa ylleen ja suuntaamaan matkansa takaisin kohti koti-Suomea.

15 GALLOIS'N KAUSI 2003-

15.1 Orkesterin hallinnosta ja taloudesta

Orkesterin toiminta kaupungin alaisuudessa oli vakiintunut takaisin uomiinsa kymmenen osakeyhtiövuoden jälkeen. Arkirutiinit toimivat entiseen malliin lähes samoin työvoimin; tosin apulaisintendentin pitkäaikaisena sijaisena kannuksia erinomaisella työllään hankki Elina Gråsten marraskuun alusta 2003 alkaen. Kahden tarmokkaan naisen johdolla Jyväskylä Sinfonian käytännön asiat hoituivat sujuvasti.

Orkesterin työnkuva muuttui ylikapellimestari Patrick Gallois'n aikana selkeästi. Sen toiminta suuntautui nyt entistä enemmän maan rajojen ulkopuolelle, mikä näkyi sekä voimakkaasti lisääntyneenä kiertue- että levytystoimintana. Luonnollisesti nämä uudistukset lisäsivät myös orkesterin toimiston työtaakkaa huomattavasti. Useat ulkomaankiertueet ja levytykset järjestelyineen vaativat aktiivista yhteydenpitoa kansainvälisiin agentteihin ja konserttitoimistoihin; kiertueiden suunnittelu ja asioiden järjesteleminen asettivat toimistohenkilökunnan kovan haasteen eteen, josta se selvisi voittajana. Jyväskylä Sinfonian taustajoukot onnistuivat niin kiertuejärjestelyissä, levytysten organisoinneissa kuin samanaikaisesti hoidettavan, paikallisen konserttitarjonnan mainostamisessa erinomaisesti.

Orkesterin talous pysytteli vuosina 2003 ja 2004 suunnilleen samanlaisena edellisiin vuosiin verrattuna. Jatkuva säästäminen ja menojen karsiminen oli tullut jo tavaksi, eikä rankempiin toimenpiteisiin, lomautuksiin tai irtisanomisiin tarvinnut ryhtyä. Vuoden 2005 alusta voimaan tullut Jyväskylän kaupungin hallinto-organisaatiomuutos näkyi kuitenkin myös Jyväskylä sinfonian toiminnassa: orkesterin johtokunta lakkautettiin ja orkesterin asiainhoito siirtyi kulttuuri- ja nuorisolautakunnan alaisuuteen. Orkesterin autonomia väheni siis edelleen, vaikka orkesterin intendentti Allonen saikin yhdessä teatterinjohtaja Aila Lavasteen kanssa erityisaseman kaupungin muihin kulttuuriorganisaatioihin nähden: he molemmat olivat suorassa alaisuussuhteessa uuteen sivistystoimenjohtajaan Laila Kontkaseen, jonka toimi oli kaupunkiorganisaatioon vasta perustettu.

Jyväskylän kaupungin talous tiukentui entisestään vuonna 2005. Kaupunkilaisia puhuttivat esimerkiksi voimakkaita tunteita herättäneet kaupungin poliitikkojen päätökset, joiden mukaan Jyväskylän keskustan kouluja jouduttaisiin lakkauttamaan lähivuosina; lakkautuslistalla oli muun muassa Jyväskylän yksi perinteikkäimmistä kouluista, Cygnaeuksen koulu, jonne oli jo vuosikymmeniä keskittynyt kaupungin musiikkiluokkatoiminta. Tämän hyvinorganisoidun musiikkikasvatustyön pelättiin hiipuvan koulun lakkauttamisen myötä. Jyväskyläläiset kulttuuri-ihmiset olivat hyvin huolestuneita, jopa närkästyneitä.

Jyväskylä Sinfoniakin sai osansa kaupungin säästösuunnitelmista: asiantuntijatyöryhmä alkoi selvittää mahdollisuuksia koko kulttuuritoimen alaisten organisaatioiden hallintojen yhdistämiseen. Toivottavasti vanha sanonta ”Mitä useampi kokki, sen huonompi soppa” ei pidä paikkaansa Jyväskylässä. Suunnitelman toteutuessa Jyväskylä Sinfonia menettäisi siis oman toimistonsa ja sen monivuotiset työntekijät joutuisivat paneutumaan myös muiden kaupungin kulttuuri-instituutioiden toiminnan järjestelyyn, kuten tapana oli 1970-luvulla. Herääkin kysymys, onko Jyväskylä taantumassa taloudellisten resurssien puutteen vuoksi takaisin 1970-luvun käytäntöihin? Kulkeeko hallinto-organisaatiokin sykleissä, samoin kuin esimerkiksi muoti, jossa 70-luvun retrohenkisyys on tällä hetkellä yhteiskunnassamme yleisenä ihailun kohteena?

15.2 Soittajia menee ja tulee

Jyväskylä Sinfonia menetti traagisesti yhden pitkäaikaisemmista muusikoistaan: viulisti Jouni Kollanus menehtyi rajun sairauden seurauksena kauniina kesäamuna 1.6.2003. Hänen lähtönsä kosketti jokaista soittajakollegaa syvästi; olihan Kollanus ollut kaikkien arvostama humaani persoonallisuus, jonka rakentavia, huumorin sävyttämiä mielipiteitä työyhteisön asioissa arvostettiin laajasti. Syksyllä 2003 soitantokauden alussa Kollanuksen paikalle orkesterin ensiviulunsoittajaksi valittiin Mikkelin orkesterin toisen viulun äänenjohtajana viime vuosina toiminut, temperamentikas viulisti Niina Suvinen⁹⁵⁵.

⁹⁵⁵ JKA JKO 14.9.2004 (kspk)

Orkesterin pitkäaikainen basisti Mikko Oinonen jäi eläkkeelle helmikuussa 2004. Hänen tilalleen kontrabasson varaäänentohtajaksi valittiin syksyllä 2003 tamperelainen Jani Koskela⁹⁵⁶. Samaan aikaan orkesteri sai myös kaksi uutta soittajaa vastaperustettuihin toimiinsa: ensimmäisen viulun äänenjohtajaksi, jolla oli myös kolmannen konserttimestarin tehtävät hoidettavanaan, valittiin erityisesti kamarimuusikkona naismuusikoista koostuvassa Tempera-kvartetissa ansioitunut Marjaana Holva⁹⁵⁷, ja toisen viulun soittajaksi saatiin jyvaskyläläissyntyinen Kaisamari Puustinen⁹⁵⁸. Vuoden 2005 alusta työnsä Jyväskylä Sinfonian sooloartistina aloitti taitava Elina Kimanen⁹⁵⁹.

Jyväskylä Sinfonian erinomainen toinen soolosellisti Elina Sipilä, joka oli aloittanut tehtävässään syksyllä 2002, irtisanoutui toimestaan vuoden 2004 syksystä alkaen siirtyäkseen Tampereelle freelancemuusikoksi. Sipilän lähtö oli orkesterin kannalta erittäin valitettavaa; orkesteri menetti paitsi upean sellistin, myös konserttien hymyilevän katseenvangitsijan, jota varmasti myös konserttien vakioyleisö jäi kaipaamaan. Orkesteriin syksyllä 2003 valittu kolmas konserttimestari Marjaana Holva tuli toimeensa äitiyslomansa jälkeen syksyllä 2004, mutta valitettavasti hänkin irtisanoutui tehtävästään syksystä 2005 alkaen siirtyäkseen Helsingin Kansallisoopperan orkesteriin. Jyväskylä Sinfonian perustajajäseniin kuuluva fagotisti Matti Miettinen siirtyi ansaituille eläkepäivilleen syksystä 2005 alkaen. Neljäkymmentä työntäyteistä vuotta orkesterin riveissä soittanut Miettinen jää elämään orkesterin historiaan yhtenä sen pitkäaikaisimmista ja tunnollisimmista työntekijöistä, ja hänen hienot soolo-osuutensa muistetaan varmasti vielä pitkään.

Vapaiksi jääneille vakansseille valittiin uudet soittajat toukokuussa järjestetyissä koesoitoissa: toisen soolosellistin toimeen valittiin sitä jo ansiokkaasti edellisen vuoden hoitanut Ilkka Kauppi⁹⁶⁰, kolmanneksi konserttimestariksi valittiin jyvaskyläläissyntyinen Tuuli Talvitie⁹⁶¹, joka ottaa toimen vastaan vasta saatuaan opiskelunsa päätökseen, ja fagotin äänenjohtajaksi valittiin Taru Itäpelto-Hu⁹⁶². Talvitien sijaisuutta hoitamaan kiinnitettiin konserttimestari

⁹⁵⁶ JKA JKO 13.9.2003 (kspk)

⁹⁵⁷ JKA JKO 14.9.2003 (kspk)

⁹⁵⁸ JKA JKO 14.9.2003 (kspk)

⁹⁵⁹ JKA JKO 9.9.2004 (kspk)

⁹⁶⁰ JKA JKO 15.5.2005 (kspk)

⁹⁶¹ JKA JKO 16.5.2005 (kspk)

⁹⁶² JKA JKO 17.5.2005 (kspk)

Harri Forsténin puoliso Heta Forstén⁹⁶³, joka oli orkesterille tuttu useista aikaisemmista sijaisuuksistaan Jyväskylän Sinfoniassa.

Vuonna 2003 Jyväskylän Sinfonian ystävähdistys toimi aikaisemmasta poiketen jakamalla Vuoden Muusikko -tunnustuksen kahdelle; trumpettisti Mailis Ben Romdhanelle ja viulisti Pirkko Korhoselle, jotka olivat samalla ensimmäiset naispuoliset tunnustuksen saajat kautta aikojen⁹⁶⁴. Vuoden 2004 tunnustuksen saajaksi valittiin klarinetisti Mikko Raasakka monipuolisten ansioittensa vuoksi: näistä mainittakoon Sibelius-Akatemian taiteellisen tohtoritutkinnon valmistelemisen lisäksi erityisesti koulukonserttien vetävän Vertti-roolin upea suoritus⁹⁶⁵!

15.3 Gallois´n tavoitteet

Patrick Gallois aloitti toimensa virallisesti Jyväskylän Sinfonian ylikapellimestarina 1.8.2003, eli kesken orkesterin Ranskan kiertuetta. Gallois´n tavoitteista keskeisimmällä sijalla olikin juuri ulkomaisten kiertojen järjestäminen orkesterille; kiertueet toivat hänen mielestään orkesterin muusikoille lisäpotkua, vaikeivät ne sinänsä olleet yhtään sen tärkeämpiä kuin kotimaassakaan soitettavat⁹⁶⁶. Gallois halusi tuoda Jyväskylään myös sen saman kansainvälisen ilmapiirin, jossa hän oli jo vuosikymmenten ajan itse työskennellyt. Tämä toteutui hänen mielestään parhaiten sillä, että orkesteri saisi mahdollisimman usein vieraikseen solisteja ja kapellimestareita maailman huipulta. Myös säännöllinen levytystoiminta edesauttaisi samaa kansainvälistymisen tavoitetta.⁹⁶⁷ Orkesterilaiset uskoivat lujasti tämän uuden ylikapellimestarinsa, maailmankuulun huilistin, Gallois´n onnistuvan yrityksessään monipuolisten kansainvälisten suhteittensa avulla.

Ylikapellimestari Gallois halusi panostaa erityisesti Jyväskylän Sinfonian aikaisempaa tehokkaampaan profiloitumiseen, näkyvyyteen kaupungissa ja yhdessä tekemiseen:

”Kaikki orkesterit osaavat soittaa hyvin, se on selviö. Tärkeää on pyrkiä profiloitumaan, käyttää orkesterin omia persoonallisia piirteitä ja erottua niiden avulla muista. Tahdon tuoda Jyväskylän Sinfonian lähemmäksi kaikkia jyväskyläläisiä.

⁹⁶³ JKA JKO 16.5.2005 (kspk)

⁹⁶⁴ JOY tk 2003

⁹⁶⁵ JOY tk 2004

⁹⁶⁶ Aamulehti 27.7.2003; Turun Sanomat 27.7.2003

⁹⁶⁷ Gallois 24.11.2004

Haluan saada ihmiset tuntemaan musiikin, nauramaan, itkemään ja innostumaan yhdessä kanssamme. Sanalla sanoen osallistumaan. Miksei vaikka Jyväskylän Kirkkopuistoon voisi tuoda jättimäisen valkokankaan, jolta kaupunkilaiset voisivat seurata Sinfonian soittoa.

En halua häiritä muusikoita, vaan olla tukena ja ohjaajana. Yhdessä tekemistähän tämä työ on.”⁹⁶⁸

Toisaalla Patrick Gallois kertoi: ”En ole tullut Jyväskylään *johtamaan*, vaan *auttamaan* orkesteria soittamaan paremmin.”⁹⁶⁹ Uusi ylikapellimestari korosti jatkuvasti yhdessä tekemisen tärkeyttä. Hänen idealistisena tavoitteenaan oli auttaa orkesteri reagoimaan refleksinomaisesti yhdessä ja näin puhumaan samaa, kaunista musiikin kieltä. Gallois halusi astua kaikkietävän diktaattorin roolista alas yhdeksi monista orkesterin muusikoista. Patrick Gallois näki siis kapellimestarin roolin aivan uudella tavalla: johtajuus oli hänen mielestään vastuun jakamista kaikille muusikoille.⁹⁷⁰ Tässä ajattelutavassaan Gallois irtautui radikaalisti traditionaalisesta, hyvin autoritaarisesta orkesterinjohtoperinteestä ja lähestyi voimakkaasti nyky-yhteiskunnan yleistä johtamisen suuntausta hajauttamisineen.

Jyväskylä Sinfonia sai Gallois’*n* johdolla ainutlaatuisen mahdollisuuden uuteen nousuun. Toisaalta hyöty oli molemminpuolinen: myös ylikapellimestari Gallois sai oivan tilaisuuden kehittää omia johtamistaitojaan Jyväskylässä ja lukuisten ulkomaankiertueitten myötä tehdä itseään tunnetuksi maailmalla myös kapellimestarina; huilistinahan hän oli saavuttanut jo kaiken tavoittelemisen arvoisen!⁹⁷¹

15.4 Konserttitoiminnasta

15.4.1 Ensimmäinen syksy

Jyväskylä Sinfonian uusi ylikapellimestari Patrick Gallois aloitti ensimmäisen soitantokautensa, syksyn 2003 innokkaana ja energiaa pursuavana. Hänen suunnitelmiansa mukaisesti orkesteri esitti kolmessa ensimmäisessä konsertissaan Haydnin ensimmäisistä sinfonioista kolme; kuultiin kuudes, lisänimeltään *Aamu*, seitsemäs, lisänimeltään *Päivä* ja kahdeksas, lisänimeltään *Ilt*a-sinfoniat. Toisena yhdistävänä asiana noille kolmelle

⁹⁶⁸ Kulttuurihaitari 2003; 3

⁹⁶⁹ KSML 3.9.2003

⁹⁷⁰ Gallois 24.11.2004

⁹⁷¹ Gallois 24.11.2004

ensimmäiselle konsertille oli orkesterin omien muusikoiden esitteleminen yleisölle konserttien solisteina. Ensimmäisessä konsertissa 3.9. konserttimeistari Harri Forstén, soolosellisti Juha Malmivaara, oboisti Juha Markkanen ja fagotisti Risto Keinänen esittivät Haydnin *Sinfonia Concertanten*. Toiseen konserttiin 10.9. oli saatu solisteiksi orkesterin orkesterin uusi huilisti Terhi Aurala, oboisti Tauno Hämäläinen, fagotisti Matti Miettinen ja käyrätorvisti Martti Taranto. Heidän tulkitseminaan saatiin nautiskella Mozartin *Sinfonia Concertanten* sävelistä. Kolmannen konsertin, 17.9. esiintymisvuorossa olivat huilisti Esa-Veli Riuttamäki, klarinetisti Timo Mahlamäki ja viulisti Pirkko Korhonen, jotka paneutuivat Beethovenin aikalaisen, harvoin kuullun Krommerin *Sinfonia Concertanten* tulkitsemiseen. Noissa syksyn ensimmäisissä konserteissa kuultiin lisäksi orkesterin toisen päävierailija Juhani Raiskisen tulkinnat Šostakovitšin balettisarjasta *Kultainen Aikakausi* ja Sibeliuksen *Rakastava*-sarjasta sekä ylikapellimestari Gallois'n näkemykset Beethovenin ensimmäisestä ja neljännessä sinfoniasta.⁹⁷²

Lokakuun konsertit aloitti 1.10. klarinetisti Anthony Pay, joka vieraili Jyväskylän Sinfonian sekä kapellimestarina että solistina. Mielenkiintoisen vierailunsa aikana hän perehdytti soittajat Mozart-soiton tyyliasioihin syventymällä seikkoihin, jotka löytyvät nuottikirjoituksen takaa. Konserttiyleisö sai nauttia orkesterin työn tuloksista Mozartin *Gran Partitan*, *Ein Musikalische Spass* -teoksen ja Anthony Payn hienosti soittaman klarinettikonserton avulla. Oman lisämausteensa konserttiin toi varmasti myös solistin käyttämä yli kaksisataa vuotta vanha, tosin teknisesti uudistettu instrumentti.⁹⁷³

Jyväskylän Sinfonian toisen päävierailijan, kapellimestari Ulf Söderblomin piti esittäytyä uudessa roolissaan jyväskyläläisyleisölle 1.10, mutta äkillisen sairastumisensa vuoksi hänen täytyi peruuttaa molemmat Jyväskylän Sinfonian konsertit, jotka oli hänen johdettavikseen suunniteltu. Kapellimestari Söderblom ei siis valitettavasti johtanut kaupungissa ainoatakaan konserttia sopimuskautensa aikana! Lokakuun konsertin sijaiskapellimestariksi saatiin nuori nouseva kyky Dmitri Slobodeniouk ja joulukuisen konsertin johtoon palkattiin ranskalainen Fabrice Pierre⁹⁷⁴. Orkesterin vakio-ohjelmistoon kuuluvan, upeasti esitetyn Mendelssohnin *Italialaisen* sinfonian lisäksi 1.10. konsertissa kuultiin Darius Milhaud'n neljäs ja viides kamarisinfonia sekä Englundin sellokonsertto Jan-Erik Gustafssonin hienona tulkintana.

⁹⁷² JKA JKO ko syksy 2003

⁹⁷³ KSML 1.10.2003

Milhaud´n kymmenminuuttiset kamarisinfoniat, joista neljäs oli sävelletty jousille ja viides puhaltimille, kuultiin nyt tiettävästi ensimmäistä kertaa Jyväskylässä.⁹⁷⁵

Syyskauden huipputapaukseksi nousi, ehkä yllättäenkin, viulisti-kapellimestari Dmitri Sitkovetskyn vierailu orkesterin edessä 22.10. ”Sinfonista poreilua” -konsertti veti yleisöä salintäydeltä useiden innokkaiden jäätyä jopa ovien ulkopuolelle. Mielenkiintoisena asiana mainittakoon, että Sitkovetskyn äiti, maailmankuulu pianotaiteilija Bella Davidovitš vieraili Jyväskylässä vain muutamaa kuukautta ennen poikaansa, eli helmikuussa 2003. Nyt kuullussa konsertissa Sitkovetski Stradivariuksineen loihti tunnetun Mendelssohnin viulukonserton sävelet ilmoille suvereenisti, orkesterin jousisto hehkui poikkeuksellista lämpöä ja puhaltimet ilakoivat erityisesti konsertin päätösnumerona kuullussa Prokofjevin viime vuosisadan alun anarkisessa *Klassisessa* sinfoniassa.⁹⁷⁶

Jyväskylä Sinfonian päävierailija Juhani Raiskinen johti 19.11. kauden toisen huippukonsertin, joka hurmasi ennen kaikkea persoonallisen solistinsa, pianisti Iiro Rantalan ja hänen säveltämänsä pianokonserton, *Konsertto pianolle ja konsertolle*, avulla. Vain vuotta aikaisemmin Jyväskylässä edellisen kerran vierailut solisti keräsi jälleen salin täyteen ”iiorantala”-faneja, joita solistin omintakeisuus ja älykäs huumori viehättivät erityisesti⁹⁷⁷. Yleisö sai varmasti sen mitä halusikin; energisen, vahvasti jazzvaikutteisen, rytmisesti dynaamisen ja alati yllättävän sävelcoctailin. Myös orkesterin esittämät muut teokset, Šostakovitšin *Kamarisinfonia* ja Michael Haydnin d-molli sinfonia saivat osakseen räiskyvät tulkinnat, eikä Raiskisen ideoima näyttämöllinen toteutus Jyväskylän jatkuvasti ratkaisematonta konserttitalokysymystä irvailevasta Ivesin *An Unanswered Question* -teoksesta ainakaan latistanut tunnelmaa. Huumori kukki ja muidenkin kuin vaskisoittajien suut olivat messingillä!⁹⁷⁸

Vuoden vakiovieraana tuttu kapellimestari William Boughton vieraili 7.11. Jyväskylässä johtamassa konsertin, jonka solistina soittikin ennakkotiedoista poiketen viulisti Sergey Khachatryanin tilalla Lahden orkesterin konserttimestarina nykyisin toimiva viulisti-kapellimestari Jaakko Kuusisto. Tähän Boughtonin ja Kuusiston toiseen kohtaamiseen liittyi

⁹⁷⁴ KSML 25.9.2003

⁹⁷⁵ KSML 10.10.2003

⁹⁷⁶ KSML 24.10.2003

⁹⁷⁷ KSML 19.11.2003

mielenkiintoisena sattumana se, että heidän ensitapaamisessaan vuonna 1990 Kuusisto soitti aivan tuoreena Kuopion viulukilpailun voittajana juuri saman konserton, Sibeliuksen, kuin nytkin. Lyhyellä varoitusaajalla solistikomennuksen vastaanottanut Kuusisto suoriutui tehtävästään asiallisesti, mutta konserton esityksestä ei muodostunut sellaista menestystä, kuin etukäteen olisi voinut uumoilla. Myös orkesterinumerona kuultu lähes 50-minuuttinen Brahmsin ensimmäinen serenadi oli varsin puuduttava, vaikka orkesteri oivan johtajansa kanssa parhaansa yrittikin.⁹⁷⁹

Jyväskylä Sinfonian syyskauden kolme muuta konserttia sisälsivät pääosin hengellistä musiikkia. Pyhäinpäivän konsertin 31.10. ohjelmassa kuultiin massiivinen suurteos, Brahmsin *Ein deutsches Requiem*, jonka johti ansiokkaasti nuori nouseva kapellimestari Jani Telaaranta. Jyväskyläläinen, Nikke Isomöttösen valmentama Oopperakuoro ylsi teoksen vaativissa osuuksissa kylmiä väreitä nostattaneeseen ilmaisuun, jota täydensi konsertin baritonisolisti, juuri Sibeliuksen Akatemian lauluprofessoriksi nimitetty Petteri Salomaa muheasointisella äänellään. Teoksen sopraanosolistina kuultiin laulajatar Ritva-Liisa Korhosta.⁹⁸⁰ ”Marian elämästä” -otsikoidussa konsertissa 10.12. kuultiin kapellimestari Fabrice Pierren johtama Hindemithin teos *Das Marienleben*, jonka solistina hurmasi paljon mainetta niittänyt, monipuolinen laulajatar Mari Palo. Konsertissa esitettiin myös Kokkosen harras *Adagio religioso* -osa suositusta *Musiikkia jousille* -teoksesta, saman säveltäjän neljä joululaulua, sekä Schumannin neljäs sinfonia. Orkesterin varsinaisessa joulukonsertissa 17.12. kuultiin Bachin *Jouluoratorion* kolme ensimmäistä kantaattia. Kapellimestari Gallois'n johtaman Jyväskylä Sinfonian ja nasevasti ja ryhdikkästi fraseeraavan, Rita Varosen valmentaman Cantinovum-kuoron lisäksi esityksessä oli mukana huomattavilla solistiosuuksillaan mainio kvartetti, jossa lauloivat virolainen, heleäääninen sopraano Merle Hillep, suuriin kirkkomusiikkiteoksiin erikoistunut alto Wivian Fagerudd, Jyväskylän tenorikilpailun voittaja, tenori Tuomas Katajala ja Cardiffin laulukilpailun voittaja, baritoni Tommi Hakala.

Jyväskylä Sinfonian työntäyteiseen syksyyn kuului myös taltiointia levy-yhtiö JVC:lle yhdessä Japanin ”Vanessa Maen”, viihdeviulisti Ikuko Kawain kanssa. Vain Japanin markkinoille tarkoitettu, erilaista viihteellistä musiikkia yhdistelevä levy äänitettiin Suolahti-

⁹⁷⁸ KSML 21.11.2003

⁹⁷⁹ KSML 9.11.2003

salissa 14.–16.10.2003. Jyväskylä Sinfoniaa johti sen ylikapellimestari Patrick Gallois, jonka kansainvälisellä uralla äänitys oli kuudessakymmenes⁹⁸¹. Ylikapellimestari Gallois'n mukana myös orkesteri pääsi kiinni säännöllisen levyttämisen makuun: jo heti Gallois'n kauden alkajaisiksi orkesteri solmi levy-yhtiö Naxosin kanssa sopimuksen sekä Haydnin että Gounod'n sinfonioiden kokonaislevytyksestä.

Orkesteri vieraili marraskuun viimeisen viikon, 24.–28.11. Vaasassa, jossa se toimi yhdessä paikallisen kaupunginorkesterin kanssa Jorma Panulan II kapellimestarikilpailun orkesterina. Kilpailun kahdestakymmenestä tasokkaasta osallistujasta voittajaksi selviytyi yksi sen nuorimmista osaanottajista, 21-vuotias suomalainen Eeva Ollikainen, joka vakuutti tuomariston erityisesti tasaisen hyvillä esityksillään kilpailun eri vaiheissa. Tästä määrätietoisesta naisesta kuullaan varmasti vielä paljon!

15.4.2 Levytysten ja kiertueiden vuosi

Ylikapellimestari Gallois orkestereineen aloitti Haydnin levytysten sarjan toukokuussa 2004 äänittämällä Suolahti-salissa säveltäjän viisi ensimmäistä ja yhdeksännen sinfonian Naxos-yhtiölle. Samalla taltioitiin myös Gounod'n ensimmäinen ja toinen sinfonia. Toiselle levy-yhtiölle, Warner Japanille, Jyväskylä Sinfonia taltioi levyllisen tunnetuimpia huilukonserttoja, mutta ei kuitenkaan itse Gallois solistinaan, vaan hänen oppilaansa, japanilainen Kazunori Seo. Tälle cd:lle, jonka levy-yhtiö julkaisi juuri ennen orkesterin joulukuista Japanin-kiertuetta, taltioitiin Rodrigon, Ibert'n ja Nielsenin hienot konsertot. Huilutaituri Seo esitteli 5.5. taitojaan myös jyväskyläläisyleisölle levytyksen yhteydessä järjestetyssä konsertissa, jossa kuultiin virtuoosiset Ibert'n ja Nielsenin huilukonsertot täydellisyyttä hipovina esityksinä. Samassa konsertissa Jyväskylä Sinfonia esitti myös muita levytyssessioon kuuluvia teoksia; Gounod'n toisen ja Haydnin ensimmäisen sinfonian. Mainittavaa on, että kaupunki suhtautui myönteisesti alkavaan jättiprojektiin ja myönsi muusikoille niin sanotun kuukausittain maksettavan tallennelisan⁹⁸².

⁹⁸⁰ KSML 3.11.2003

⁹⁸¹ KSML 15.10.2003

⁹⁸² JKA JKO jk 13.9.2004, § 25.

Vuonna 2004 Jyväskylä Sinfonia teki kaksi menestyksekkästä ulkomaankiertuetta: ensimmäisen, 2.-5.4. Puolaan ja toisen 1.-13.12. Japaniin. Lyhyellä Puolan vierailullaan orkesteri soitti kaksi konserttia, ensimmäisen Jyväskylän ystävyyskaupungin Poznanin vuonna 1728 rakennetussa Fransiskaanikirkossa 2.4. ja toisen Varsovan Filharmonian suuressa salissa 4.4. Varsovan konsertti kuului osana kymmenpäiväiseen Beethoven-festivaaliin, jonka aikana kaupungissa vieraili useita muitakin orkestereita ja tunnettuja solisteja. Jyväskylä Sinfonian molempien konserttien ohjelma oli sama: Gallois'n soittaman Mozartin huilukonserton ja Beethovenin neljännen sinfonian lisäksi puolalaisyleisölle tarjoiitiin myös uutta suomalaista musiikkia Lasse Jalavan kantelekonsertron muodossa, jonka loistavana solistina esiintyi Aino Meisalmi-Minkkinen. Jyväskylä Sinfonia teki tietävästi historiaa kantelekonserrollaan; koskaan aikaisemmin ei kantele ole ollut sinfoniaorkesterin solistisoittimena ulkomailla. Jyväskylä Sinfonia onnistui kummassakin konsertissaan erinomaisesti ja varsinkin Varsovan konsertti jäi monien mieleen yhtenä orkesterin historian hienoimmista, johon loistavalla, vuonna 1901 rakennetulla yli tuhatpaikkaisella salilla oli suuri merkityksensä. Poznanin fransiskaanikirkkokin jäi varmasti lähes kaikkien muusikoitten mieliin, muttei suinkaan sen akustiikan vuoksi, vaan sen lämpötilan alhaisuuden vuoksi. Edelliskesäisen Ranskan-kiertueen viimeinen konsertti soitettiin lämpimissä saunatunnelmissa, mutta nyt Poznanissa saatiin aavistus myös viileästä kellaritunnelmasta soitettaessa noin 13 asteisessa kivikirkossa, jonka ikivanhoista kiviseinistä huokuva kylmyys ja kosteus kävivät soittajien luihin ja ytimiin, sen soittimille aiheutuneista haitoista puhumattakaan.⁹⁸³

Toinen Jyväskylä Sinfonian ulkomaankiertueista suuntautui joulukuun alussa Japaniin, jossa orkesteri konsertoi yhdeksän päivän aikana seitsemän kertaa: 3.12. Sendain 1400-paikkaisessa salissa, 4.12. Tokion samansuuruisessa Musashino-salissa, 5.12. Karuizawan upouudessa 650-paikkaisessa salissa, 8.12. Fukuokan 1871-paikkaisessa salissa, 9.12. Tokion 1632-paikkaisessa Opera City Hall -salissa, 10.12. Sapporon kuulussa 2020-paikkaisessa Kitara-salissa ja 11.12. Choshin 1250-paikkaisessa salissa⁹⁸⁴. Lisäksi kiertueen ohjelmaan kuului koululaiskonsertti sekä orkesterilaisten pitämä mestarikurssi japanilaisille koululaisille. Kiertueen kapellimestarina toimi itseoikeutetusti orkesterin ylikapellimestari Patrick Gallois,

⁹⁸³ KSML 7.4.2004

⁹⁸⁴ KSML 12.12.2004

jonka suhteitten avulla orkesteri Japaniin kutsuttiinkin. Kiertueen organisoivat japanilaisten huolelliseen tapaan konserttitoimisto Aspen, joka järjesti orkesterille myös kiertueen solisteiksi nuoret nousevat japanilaiskyvyt, viulisti Ai Okumoran ja jyväskyläläisille jo edelliskevältä tutun huilisti Kazunori Seon. Konserttien ohjelmien rungon muodostivat Mozartin *Jupiter*-sinfonia, Beethovenin seitsemäs sinfonia, Mozartin A-duuri viulukonsertto, Ibert'n huilukonsertto ja Juhani Nuorvalan *Notturmo urbano*. Monissa konserteissa kuultiin lisäksi ylimääräisinä teoksina Rautavaaran *Pelimannit*-sarjan vauhdikas *Hypyt*-osa sekä aina niin koskettava Sibeliuksen *Valse Triste*. Jyväskyläläisyleisölle tuota kiertueohjelmistoa esiteltiin jo 24.11. konsertissa, jossa Mozartin viulukonserton viehkeänä solistina valloitti orkesterin uusin muusikko Marjaana Holva ja Ibert'n huilukonserton virtuoosisena solistina hurmasi äitiyslomasijaisuutta orkesterissa hoitanut, ranskalainen Emma Tessier.

Sinfonian muusikoille kiertue oli ainutlaatuisuudessaan mieleenpainuva kokemus. Vajaan kahden viikon aikana orkesteri konsertoit toinen toistaan paremmissa saleissa, näki maan korkealle kehittyneitä teknologioita, suurkaupunkien pilvenpiirtäjiä, luontoa vehreydessään ja karuudessaan, koki pelottavan taifuunin Tokion yli 40-kerroksisen hotellin huipulta käsin, uskaltautui luotijunan vauhdin hurmaan, tutustui japanilaiseen ruokakulttuuriin susheineen ja rahmeneineen sakeakaan unohtamatta. Huolimatta erittäin tiukasta aikataulusta, joka ei jättänyt juuri lainkaan aikaa lepäämiseen, konsertit sujuivat kohtuullisen hyvin, osittain jopa erinomaisesti. Japanilaisyleisö otti vieraansa kaikkialla vastaan erittäin lämpimästi ja Jyväskylä Sinfoniale sateli uusintakutsuja maahan. Väsynyt, mutta tyytyväinen orkesteri palasi kotimaansa joulukiireisiin 13.12.

Levytysten ja kiertueiden lisäksi Jyväskylä Sinfonia järjesti vuoden aikana kotikaupungissaan yhteensä 24 konserttia, joista kuusi uusittiin lähikunnissa ja yksi, yhteiskonsertti Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, esitettiin luonnollisesti myös kuopiolaisille. Kevätsoitantauteen mahtui peräti neljätoista erilaista konserttia, joista Gallois johti kahdeksan uusintoinen. Vieraillevina kapellimestareina nähtiin 14.1. Ari Angervo, 11.2. Andres Mustonen, 7.4. Pertti Pekkanen, 21.4. Juhani Raiskinen ja 19.5. Leif Segerstam. Kauden ainoan lastenkonsertin, ”Operaatio Pluton” 6.2. johti Markus Fagerudd ja 18.2. viihdekonsertin, ”Con te partiro - Tää yö”, nokkamieheksi saatiin vanha tuttu viihteen veteraani Seppo Hovi.⁹⁸⁵

⁹⁸⁵ JKA JKO ko kevät 2004

Kevään erinomaisista solisteina ensimmäisenä esittäytyi New Yorkissa vuonna 1999 kansainvälisen Young Concert Artists -kilpailun voittanut viulisti Elina Vähälä. Hän tulkitsi Jyväskylä Sinfonian solistina Einar Englundin puhuttelevan viulukonserton. Kapellimestari Ari Angervon johtaman konsertin muina numeroina kuultiin Kodály'n *Kesäilta* ja Beethovenin *Pastoraalisinfonia*. Orkesteri sai solisteikseen myös muita viulisteja; 28.4 Liina Nuoran, joka soitti yhdessä sisarensa, Jyväskylä Sinfonian toisen konserttimestari Liisi Nuora-Kapasen kanssa Mozartin harvoin kuullun *Sinfonia Concertonen* ja Schnittken modernin *Moz-art à la Haydn* -teoksen. Nuora-Kapaselle solistiesiintyminen oman orkesterinsa edessä oli kauden toinen; hän oli soittanut jo 29.1. Vivaldin konserton neljälle viululle yhdessä Jyväskylä Sinfonian kolmen muun viulistin, konserttimestari Harri Forsténin, sekä ensiviulunsoittajien Niina Suvisen ja Jerzy Hoffmanin kanssa.⁹⁸⁶

Orkesterin omat soittajat esiintyivät konsertin solisteina myös 17.3, jolloin klarinetistit Mikko Raasakka ja Timo Mahlamäki tulkitsivat yhdessä Patrick Gallois'n johtaman Jyväskylä Sinfonian kanssa Mendelssohnin konserttikappaleet 1 ja 2 klarinetille, basettitorvelle ja orkesterille. Samassa konsertissa juhlistettiin jyväskyläläissäveltäjä Pekka Kostiaisen 60-vuotissyntymäpäivää kantaesittämällä hänen ensimmäinen sinfoniensa, joka otettiin innolla vastaan orkesterin ohjelmistoon. Oman lisävärinsä konserttiin toivat myös Kostiaisen johtamien kuorojen, Musican ja Vox Aurean, hienot johtajansa tuotantoa esittelevät esitykset. Konsertin muina numeroina kuultiin orkesterin vakio-ohjelmaan kuuluva Haydnin neljäs sinfonia ja Prokofjevin Sinfonietta.

Orkesteri juhli myös 60-vuotiasta kapellimestari Leif Segerstamia päivänsankarin itsensä johtamalla konsertilla 19.5. Segerstamin 90. sinfonian, *Because-because...= Six-ty*, ja 92. sinfonian, *Formula 4...* lisäksi konsertissa kuultiin myös maestron vävyn, Christophe Sirodeaun tyttärelleen omistaman sävellyksen *Musique vespérale pour Elsa* kantaesitys, jonka mainiona sellosolistina kuultiin Elsan äitiä, Pia, ”Leifintytär” Segerstamia. Illan juhlistu säveltäjä-kapellimestari viihtyi hyvin flyygelin takana ja antoi musiikin virrata vapaana kuulijoiden tajuntaan. Segerstamin spontaanin kevyet, mutta syvälle avautuvat musiikkifilosofiset teosesittelyt auttoivat yleisöä ymmärtämään esitysten ainutkertaisuuden.⁹⁸⁷

⁹⁸⁶ JKA JKO ko kevät 2004

⁹⁸⁷ KSML 21.5.2004

Uuden musiikin vastapainona kevään konserttisarjassa oli esillä myös perinteikäs muusikki, kun sellistilegenda Natalie Gutman tulkitsi Šostakovitšin sellokonserton 11.2. Gutman teki hartsia pöllyten kunniaa Šostakovitšin ilmaisuvoimaiselle musiikille konsertissa, jossa säveltäjän henki tuntui olevan aidosti läsnä⁹⁸⁸. Sama soiton intensiivisyys tarttui myös orkesteriin, joka kapellimestarinsa Andres Mustosen johdolla intoutui huikeaan menoon myös Haydnin *Kellosinfonian* ja Mozartin *Prahalaisen* tulkinnoissa.

Eräs kauden hienoimmista solisteista oli laulajatar Monica Groop, jonka herkkinä tulkintoina kuultiin Taulumäen kirkossa 31.3. Berlioz'n upea laulusarja *Les nuits d'été, Kesäöitä*. Tämä tähtilaulajatar antoi kaikkensa, niin taitonsa kuin tunteensakin, koskettavan musiikin nöyräksi palvelijaksi, ja lopputulos oli mitä herkullisin. Patrick Gallois'n johdolla soittava Jyväskylän Sinfonia aisti herkästi Berlioz'n musiikin puhuttelevuuden, joka ilmeni varsinkin orkesterinumerona kuullussa toisessa Berlioz-numerossa, draamallisen sinfonian *Romeon ja Julian* rakkauskohtauksessa. Konsertti oli yksi hienoimmista Gallois'n johtajakaudella koetuista.⁹⁸⁹

Juhani Raiskisen johtamassa konsertissa 21.4 paneuduttiin oopperahistoriaan. Kansallisoopperan solistikuntaan vuodesta 2002 kuulunut mezzosopraano Riikka Rantanen tulkitsi barokin ja varhaisklassismin tunnettuja aarioita Jyväskylän Sinfonian säestämänä. Solisti valloitti valitettavan harvalukuisen yleisönsä täysin. Erityisesti Cherubinon aaria *Voi che sapete* Mozartin *Figaron häistä* heitti kuulijat päistikkaa pidäkkeettömään lemmenauvoon⁹⁹⁰. Vastapainona vanhalle musiikille konsertin päätösnumerona kuultiin Frank Martinin uusklassismia, intialaisia sekä bulgarialaisia rytmejä ja vapaata 12-säveltekniikkaa yhdistelevä konsertto seitsemälle puhaltimelle, lyömäsoittimille ja jousiorkesterille.⁹⁹¹

Kevätkauden muu konserttitarjonta olikin sitten hengellistä. Kapellimestari Gallois'n johtamassa konsertissa 21.1. kuultiin Bachin h-molli messu, jonka raskaista kuoro-osuuksista vastasi hienosti Pekka Kostiaisen valmentama Musica-kuoro. Teoksen solistikvartetissa

⁹⁸⁸ KSML 13.2.2004

⁹⁸⁹ KSML 2.4.2004

⁹⁹⁰ KSML 23.4.2004

⁹⁹¹ KSML 21.4.2004

esiintyivät tasavahvoina Pia Freund, Tuula Paavola, Tom Nyman ja Jaakko Kortekangas. Pääsiäiskonsertissa 7.4. kuultiin jo kolmatta kertaa Jyväskylässä Kostiaisen *Triduum Paschale* -pääsiäisoratorio kapellimestari Pertti Pekkasen johdolla. Tämä paljon hittiaineiksia sisältävä teos sai jälleen Musica-kuoron ja Jyväskylä Sinfonian tulkintana raikkaan esityksen. Jyväskyläläisyleisö tuntui ottaneen teoksen omakseen, mikäli aplodeista bravo-huutoineen ja tyytyväisistä ilmeistä voi mitään päätellä.

Kevätkauden merkittäviin tapauksiin lukeutui myös Jyväskylän kansallinen pianokilpailu, jonka finaalin säestävänä orkesterina Jyväskylä Sinfonia toimi ylikapellimestarinsa Patrick Gallois'n johdolla. Kovatasoisen kilpailun voittajaksi selviytyi 22-vuotias Kiril Kozlovsky, joka sai välittömästi uusintakutsun Jyväskylään, orkesterin solistiksi. Yle seurasi kilpailua tiiviisti radioimalla kilpailun alkueriä, ja sen finaalikonsertit lähetettiin television kautta ympäri Suomea.

Jyväskylä Sinfonian kesä sujui osin työn merkeissä. Jo perinteisen ”Jyväskylän Kesän” avajaiskonsertissa, tällä kertaa Keuruulla, orkesteri soitti Gallois'n johdolla maailmanmaineeseen noussut, Cardiffin laulukilpailuvoittaja Tommi Hakala solistinaan. Hakalan jyrkevä ääni kumisi kirkon holveissa komeasti ja varsinkin Verdin *Don Carloksen* väkevä aaria nostatti mahtavuudellaan kuulijoille kylmät väreet selkäpiihin. Yllättäen sairastuneen toisen solistin, laulajatar Riikka Hakolan tilalla kapellimestari Gallois tulkitsi Mozartin huilukonserton orkesterin valloittavana solistina. Konserttia seurasi tyytyväinen 1300-henkinen kutsuvierasyleisö.⁹⁹²

Keuruun konsertin lisäksi orkesteri matkasi kesällä kahdeksi viikoksi Nilsiin, jossa harjoiteltiin ja esitettiin ainutlaatuisessa ympäristössä, entisessä kalkkivilouhoksessa, Mozartin *Taikahuilu*-oopperaa, jonka johti kapellimestari Pertti Pekkanen. Tunnetussa solistikaartissa lauloivat muun muassa Matti Salminen, Satu ja Ilkka Vihavainen, Ari Gröntal, Ville Rusanen ja monet muut. Olli Saarelan ohjaama, eksoottiseen japanilaiseen samurai-ympäristöön sovitettu klassikko-ooppera veti tuhatpäin yleisöä ympäri maata. Kokemus oli kaikille varmasti ainutlaatuinen; upea louhosareena vihreinä välkkyvine lampineen ja valkeine ratsuineen loivat kauniille musiikille mitä hienoimmat kulissit. Myös orkesterin muusikot muistanevat louhoksen esitykset lopun ikäänsä, eikä ainoastaan positiivisesti;

⁹⁹² Suur-Keuruu 9.7.2004

vilusta värisevät muusikot kertakäyttösadetakkeihin kiedottuine soittimineen yrittivät suorastaan epäinhimillisissä luonnonolosuhteissa vesisateen armoilla, tosin osin pressulla peiteltyinä, tulkita mahdollisimman hyvin Mozartin niin jumalaista musiikkia. Korkeammat voimat olivat varmaankin läsnä noissa kaikissa esityksissä, sillä millään muulla tavalla eivät liene selitettävissä näytösten aikaiset kumeat ukkosenjyrähtelyt kaikille vaaratilanteen aiheuttaneesta kallioseinämän sortumisesta puhumattakaan!

Jyväskylä Sinfonian syyskauden ohjelman aloitti ”hittikonsertti”, jossa kuultiin klassisen musiikin tunnetuimpia ja rakastetuimpia pikkukappaleita. Tämän ylikapellimestari Gallois’ n johtaman, erittäin suosituksi muodostuneen konsertin solisteina soittivat Sinfonian omat muusikot, huilisti Esa-Veli Riuttamäki ja oboisti Juha Markkanen, joka herkisti yleisöä myös hyväilevän pehmeällä englannintorvisoitollaan.

Pianistikuuluisuus Grigori Sokolov kohautti jälleen Jyväskylässä 15.9. soittamalla Mozartin tunnetun 23. pianokonserton takuuvarmalla, suvereenilla otteellaan. Vuodesta toiseen tämä jyväskyläläisille tuttu, innokkaan harjoittelijan maineessa kylpevä solisti hämmästyttää pikkutarkalla instrumenttinsa hallinnalla ja täysipainoisella muusikkoudellaan. Illan kapellimestari Moshe Aszmon sen sijaan oli orkesterille uusi - ja varsin miellyttävä - tuttavuus. Tämä sympaattinen kapellimestari ohjaili Jyväskylä Sinfonian hienoon tulkintaan myös konsertin orkesterinumeroissa, Mozartin *Figaron häät* -alkusoitossa ja *Jupiter*-sinfoniassa.

Syksyn yhdeksi huipputapaukseksi nousi 22.9. konsertti, jonka pääteoksena kuultiin maailman kantaesityksenä amerikkalaisen nykysäveltäjän, Ronald Royerin *Dances with Time* -konsertto huilulle, sellolle sekä orkesterille. Konserton upeana solistiparina esiintyi huilisti Patrick Gallois yhdessä entisen vaimonsa, sellisti Shauna Rolstonin kanssa. Royer’ n taitavasti eri musiikkityylejä yhdistelevä teos vastaanotettiin myrskyisillä aplodeilla, joista osansa saivat myös säkenöivästi soittaneet illan solistit. Konsertin muina numeroina kuultiin Beethovenin toinen sinfonia sekä Rolstonin tulkitsema Saint-Saënsin ensimmäinen sellokonsertto.⁹⁹³

⁹⁹³ KSML 24.9.2004

Uuden musiikin voittokulku jatkui Sinfonian konsertissa myös viikkoa myöhemmin, jolloin orkesterin solisti, maailman klarinetistien kärkinimi, Michel Lethiec esitteli tšekkisäveltäjä Krystof Maratkan vuonna 2002 kantaesitetyn *Luminarium*-konserton jyväskyläläisyleisölle. Suvereenin solistin otteissa tämä peräti 27 maan tai alueen musiikkia yhdistelevä 12-osainen nykymusiikkiteos sai valloittavan tulkinnan. Erityisesti mieleen jäi juutalaista klezmeriä, unkarilaista csardasta ja kreikkalaista soústa-tanssia yhdistelevä vauhdikas seitsemäs osa. Konsertin avausnumerona kuultiin Beethovenin mahtava *Eroica*-sinfonia ja väliajan jälkeen, ennen Maratkan konserttoa, orkesterin erittäin viehkeä tulkinta Haydnin yhdeksännestä sinfoniasta.⁹⁹⁴

Mielenkiintoisien uutuussävellyksien esittely jatkui edelleen 5.11. konsertissa, jossa yhdistyneiden Jyväskylä Sinfonian ja Kuopion kaupunginorkesterin solisteina esiintyivät vaativissa rooleissaan laulajatar Anu Komsin ja Jyväskylän orkesterin soolosellisti Juha Malmivaara tulkiten brittisäveltäjä Richard Ayres'n teoksen *No. 30 – NONcerto* orkesterille, sopraanolle ja sellolle. Sama konsertti oli jo edellisenä iltana esitetty Kuopion hienossa konserttisalissa, joten Jyväskylän konsertti oli jo toinen esitys kyseisille teoksille. Kapellimestari Gallois halusi johtamiensa kahden edellisen konsertin tavoin aloittaa tämänkin sinfonian esityksellä. Berlioz'n *Fantastinen* sinfonia kuultiin suurorkesterin esityksenä konsertin alussa, sitä seurasi Anu Komsin upeasti tulkitsema Sibeliuksen *Luonnottaren* esitys ja konsertin päätti jo mainittu Ayresin teos. Aivan samaan taiteelliseen tasoon edellisten konserttien kanssa ei tällä kertaa päästy: kahden orkesterin yhteenliittäminen on aina ongelmallista, varsinkin nyt, kun soitettiin todella erilaisessa orkesteriasettelussa, jossa ykkösviulut soittivat lavan oikeassa reunassa ja kakkosviulut vasemmassa. Parin yhteisen harjoituksen avulla eivät soittajat vielä ehtineet sopeutua uuteen kuulokuvaan ja konsertissa olikin havaittavissa kaksi eri orkesteria, jotka yrittivät parhaansa lopputuloksen jäätyä vain pikkusieväksi läpisoitoksi.⁹⁹⁵ Mainittakoon tässä yhteydessä, että jyväskyläläinen kriitikko kirjoitti arvostelunsa samasta Kuopiossa soitetusta konsertista kuin kuopiolainenkin kriitikko, ja että heidän näkemyksensä siitä edustivat aivan äärilaitoja: siinä missä Jyväskylässä luettiin vuolasta ylistystä, Kuopiossa saatiin todeta konsertin epäonnistuneen täysin lähinnä ammattitaidottoman kapellimestarin vuoksi. Olisikin aina muistettava, että lehtikriitikit, joilla valitettavasti on yllättävän suuri merkitys yleisen mielipiteen muokkaajina, ja joita voidaan

⁹⁹⁴ KSML 1.10.2004

⁹⁹⁵ Savon Sanomat 6.11.2004

siitä syystä käyttää myös propagandan tavoin, ovat viimekädessä kuitenkin vain yhden ihmisen henkilökohtaisia mielipiteitä.

Kapellimestari Boughton vieraili jälleen Jyväskylässä johtamassa kaksi konserttia, joista ensimmäinen, 20.10. esitetty, keräsi salintäyden kuulijoita. Illan solistina soitti venäläinen viulisti Alexander Vinnitski, joka tulkitsi maanmiehensä Tšaikovskin viisi pientä kappaletta viululle ja orkesterille. Muina numeroina kuultiin mielenkiintoinen Michael Tippettin *Fantasia concertante Corellin teemasta*, Richard Straussin Serenadi puhaltimille sekä karheen elinvoimainen esitys Mendelssohnin kolmannesta, niin sanotusta *Skottilaisesta* sinfoniasta. Boughtonin johtaman toisen konsertin avausnumerona kuultiin Brahmsin toinen Serenadi. Konsertin solistina kuultiin englantilaista oboetaitajaa, John Andersonia, joka tulkitsi Richard Straussin oboekonserton. Konsertin päänumeroksi nousi kuitenkin Straussin toinen teos, *Metamorfoosit* jousille, jota kriitikkokin ylisti harvinaisen vahvasti:

”Jyväskylä Sinfonia teki Straussin Metamorfooseista William Boughtonin johdolla Suuren musiikillisen kokemuksen. Orkesteri tavoitti ainutlaatuisen yhteyden, yhteyden keskenään, yhteyden teoksen sisimpään, ja yhteyden kuulijoihin. Musiikin hehku tuntui suorastaan polttavan sisimmässä.

Voimakasta. Hiljentävää. Puhdistavaa.

William Boughtonin kaksiviikkoinen työrupeama orkesterin kanssa sai muistettavan huipennuksen.⁹⁹⁶

Kapellimestari ja viulusolisti Andres Mustonen jakoi vierailullaan 17.11. niin kuulijoiden kuin orkesterimuusikoittenkin mielipiteet kahtia tulkitsemalla erityisesti Mozartin musiikkia ennenkuulumattomalla tavalla. Hän sysäsi vanhat esitystraditiot romukoppaan ja lähestyi musiikkia löytämisen ilosta huumaantuneen pojankoltiaisen tavoin; hiukset käärittynä ”pikkumyymäiselle” nutturalle Mustonen revitteli Mozartin G-duurikonserton kadenssia kuin rock-klubin encorea. Konsertin muissa teoksissa, varsinkin Mozartin *Pariisilaissinfoniassa* ja Rosettiin g-mollisinfoniassa, sama energinen lataus oli tallella, mutta ilman ”korviinpistäviä kommervenkkejä”. Konsertin jälkipuolen teokset Knaifelin *Pyhän Jefrem Sirinan rukous* ja

⁹⁹⁶ KSML 29.10.2004

Pärtin *Trisagion* hiljensivät kuulijat meditatiivisen musiikin pariin hienona kontrastina konsertin alun vauhdikkaalle menolle.⁹⁹⁷

Orkesterin työvuoden päätti tuttuun tapaan ooppera, jonka ensi-ilta järjestettiin perinteisesti uuden vuoden aattona. Tällä kertaa esitettäväksi oli valittu Mozartin *Figaron häät* -klassikkoteos, jonka ohjaajana toimi Jyväskylässä jo aikaisemminkin useaan otteeseen vierailnut Ville Saukkonen, ja sen musiikillisena johtajana toimi kapellimestari Patrick Gallois. Ohjaaja Saukkonen lähestyi oopperaa erittäin onnistuneiksi osoittautunein, Suomi-filmistä tutuin, humoristisinkin keinoin koivikkoineen ja missikisoineen. Oopperan päärooleissa kuultiin Figarona Markus Schwartzia, Susannana Riikka Siréniä, kreivi Almavivana Turkka Mannista, kreivittärenä Merle Hillepiä ja Cherubinona Riikka Strandmania. Ensi-illan lisäksi oopperaa esitettiin tammikuun 2005 aikana kaikkiaan seitsemän kertaa.

15.4.3 Gallois´n ystävien kevät

Jyväskylä Sinfonian kevätkauden 2005 ohjelma oli poikkeuksellisen vaihteleva. Galloisin Jyväskylään houkuttelemat, suurelle yleisölle enimmäkseen tuntemattomat kapellimestarit ja solistit täyttivät orkesterin konserttikalenterin. Myös teosvalinnat olivat suurelta osin kaupungissa ennenkuulemattomia, mielenkiintoisia uutuuksia.

Sinfonian kevätkauden aloitti 19.1. Patrick Gallois´n johtama konsertti, jonka solisteina soitti ranskalainen pianistiaviopari Gabriel ja Sandrine Tacchino. Heidän valloittavana yhteisesityksenään kuultiin Poulencin vuonna 1932 valmistunut konsertto kahdelle pianolle ja orkesterille. Gabriel Tacchino tulkitsi myös Saint-Saënsin toisen pianokonserton, jonka ylenpalttisesta romanttisuudesta riisuttu tulkinta vakuutti selkeydellään ja tarvittaessa jopa voimallisuudellaan.⁹⁹⁸ Konsertin muina numeroina kuultiin Pleyelin C-duuri sinfonia sekä Haydnin 12. sinfonia, jonka orkesteri levytti myöhemmin keväällä.

Kevään uuden musiikin annista vastasi orkesterin oma klarinetisti Mikko Raasakka, joka esitti 26.1. säveltäjä Kai Niemisen Raasakalle itselleen omistaman klarinettikonserton *Through*

⁹⁹⁷ KSML 18.11.2004

⁹⁹⁸ KSML 21.1.2005

Shadows I can Hear Ancient Voices. Klarinetisti Raasakka tulkitsi teoksen upeasti, mutta orkesteri kapellimestareineen sai kriitikolta rutkasti moitteita säestystehtävästään, kuten myös Beethovenin kahdeksannen sinfonian esityksestään. Ainoastaan Haydnin kymmenennen sinfonian tulkinta toi kriitikolle mielihyvää.⁹⁹⁹ Kevään aikana kuultu toinen mielenkiintoinen uutuus oli 13.4. Suomen kantaesityksensä saanut, bulgarialaisen Emil Tabakovin kontrabassokonsertto, jonka erinomaisena solistina esiintyi Jyväskylän Sinfonian kontrabasson äänenjohtaja Heli Haapakoski. Erityisen mielenkiintoisen esityksestä teki vielä se, että Jyväskylän Sinfonia sai kunnian esittää teoksen sen säveltäjän johdolla. Orkesteri soitti Tabakovin johdolla myös Rossinin alkusoiton oopperasta *Turkkilainen Italiassa* sekä Mozartin tuttuakin tutumman 40. sinfonian.

Kevätkauden kenties mielenkiintoisin solistivieras oli 9.2. ruotsalainen kontratenori Mikael Bellini, joka jätti upealla, koloratuureihin taipuvalla äänellään lähtemättömän vaikutuksen kuulijoihin. Händelin aarioissa Bellini osoitti myös kamarimusiikillisen taituruutensa. Saman konsertin toinenkin solisti ansaitsee erityishuomiota: arkkiluutun taitaja André Henrich tulkitsi Vivaldin D-duuri luuttukonsertton tuolla tavallista luuttua suuremmalla instrumentillaan, joka herkkä-äänisenä jäi valitettavasti osin orkesterin jalkoihin. Kokonaisuutena konsertti oli kuitenkin poikkeavuudeltaan varsin tervetullut lisä orkesterin kausiohjelmaan. Yleisö sai kuulla 1700-luvun musiikkia lähes autenttisin soittimin: luutuun, cembaloin ja kapellimestarin itsensä soittamin traversoin.¹⁰⁰⁰

Orkesterin kevään huomattavin solistivieras oli ranskalainen harpputaiteilija Marielle Nordmann, jonka Sinfonia tunsu jo ennestään; olihan tämä maailman huippuinstrumentalisti soittanut orkesterin solistina ensimmäistä kertaa jo kahta vuotta aikaisemmin Saarijärven kirkossa ”Kirmot”-festivaalin avajaiskonsertissa sekä välittömästi sitä seuranneen Jyväskylän Sinfonian Ranskan-kiertueen solistina. Tämänkertaisessa kapellimestari Gallois’n johtamassa konsertissa 23.2. Nordmann valloitti jyväskyläläiset Debussyn tunnetulla *Danse sacrée et profane* -teoksella, Rodrigon alun perin kitaralle sävelletyllä *Aranjuez*-konsertolla sekä kahdella ylimääräisellä, konsertin ohjelmaan kuulumattomalla teoksella. Samassa konsertissa Jyväskylän Sinfonia kantaesitti myös ranskalaisen nykysäveltäjä Jacques Desbrièren turvallisen

⁹⁹⁹ KSML 28.1.2005

¹⁰⁰⁰ KSML 11.2.2005

tonaalisen *Sinfonia osia* -teoksen ja soitti harvoin kuullun 1800-luvun alussa eläneen Arriagan sinfonia d-mollin.¹⁰⁰¹

Loppukevään aikana Jyväskylä Sinfonia sai tutustua ylikapellimestarinsa ystäviin, jotka vierailivat vuoronperään johtamassa orkesteria. Ensimmäisenä, 9.3. tutustuttiin syntyjään kreikkalaiseen Alexandre Myrat'iin, joka oli valinnut johdettavakseen Prokofjevin *Klassisen* sinfonian, Beethovenin *Prometheus*-alkusoiton, sekä kreikkalaissäveltäjien Theodor Antonioun *Kommos 2* - ja Thanos Mikroutsikosin *Slow Motion* -teokset. Illan solistinumerona kuultiin Beethovenin kolmas pianokonsertto Finland Festivalin Vuoden 2005 nuoreksi taiteilijaksi valitun pianisti Kiril Kozlovskyn jäntevänä tulkintana.¹⁰⁰² Kapellimestari Alexandre Myrat'n työskentely ilahdutti suuresti orkesterilaisia; hänellä oli harvinaislaatuinen kyky näyttää käsillään kaikki tarvitsemansa musiikin tulkitsemiseksi.

Toinen kevään uusi kapellimestarituttavuus oli israelilainen Menachem Nebenhaus, joka johti 6.4. konsertissa vain Mendelssohnin musiikkia: *Hebridit*-alkusoiton, ensimmäisen sinfonian sekä kuulun viulukonserton, jonka solistina soitti valloittava, Jyväskylän viulukilpailun vuonna 2003 voittanut lahjakkuus Linda Bärlund. Kapellimestari Nebenhausin humoristisissa, mutta erittäin ammattimaisissa oteissa työskentely tuotti hyvän sadon; orkesteri soitti konsertissa teknisesti yhtenäisesti ja kurinalaisesti, mutta samalla myös innostuneesti ja mukaansatempaavasti. Yleisö, niin kuin orkesterikin, oli haltioissaan.

Kolmas orkesterille uusi vierailija oli kapellimestari Yuri Gandelsman, joka soitti myös itse 27.4. johtamansa konsertin solistina Carl Philip Emmanuel Bachin alttoviulukonserton. Tämä Fine Arts -kvartetin altisti sai erityisesti orkesterin jousiston hehkumaan alkuvoimaista paatosta synkkäsävyisessä Šostakovitšin kamarisinfoniassa. Teos kosketti syvästi kuulijoita¹⁰⁰³. Konsertin aloitusnumerona kuultiin Rossinin alkusoitto oopperasta *Silkkitikkaat* ja väliajan jälkeen yleisöä hemmoteltiin Ravelin *Pavanen* pehmeillä huilusooloilla.

Kevään kuluessa orkesteria johtivat myös sille entuudestaan tutut kapellimestarit Dmitri Slobodeniouk ja Jorma Panula. Oulun kaupunginorkesterin taiteelliseksi johtajaksi vastikään

¹⁰⁰¹ KSML 25.2.2005

¹⁰⁰² KSML 12.3.2005

valitun Slobodenioukin konsertin solisteina Bachin *Johannespassiossa* lauloivat Pia Freund, Wivian Fagerudd, Jorma Martikainen, Riku Pelo sekä Anssi Hirvonen, ja kuoro-osuuksista vastasi Rita Varosen valmentama Cantinovum-kuoro. Kapellimestari Panula puolestaan vastasi rentoon tyyliinsä Jyväskylän Kitarakilpailun orkesterisäestyksellisen finaalin sujuvuudesta 10.5. Tämän kolmivuositain järjestettävän kilpailun voittajaksi selviytyi edellisenä vuonna Sibelius-Akatemiasta valmistunut, turkulainen Kimmo Rahunen. Kilpailun tuomariston erikoinen ratkaisu jakaa toinen palkinto kolmen muun finalistin kanssa tasan osoitti kilpailun olleen erittäin korkeatasoisen ja ennen kaikkea tasaväkisen¹⁰⁰⁴.

Kesällä 2005 Jyväskylä Sinfoniaa odottivat jo perinteiksi muodostuneet ”Jyväskylän Kesän” avajaiskonsertit sekä lähes kolmiviikkoinen Ranskan-Espanjan kiertue. Puolivuosisataista taivaltaan juhliiva, Suomen toiseksi vanhin kulttuurifestivaali ”Jyväskylän Kesä” oli kutsunut tällä kertaa avajaiskonserttinsa kapellimestariksi irlantilaisen, urallaan tiukassa nousukierteessä olevan naiskapellimestarin, Sian Edwardsin ja konsertin valloittavaksi viulusolistiksi suomalaisen, myös vahvassa kansainvälisessä vedossa olevan Réka Szilvayn, joka valloitti yleisön hienolla Sibeliuksen viulukonserton tulkinnallaan. Pirteän punatukkaisen kapellimestari Edwardsin ja orkesterin välinen yhteistyö sujui alusta alkaen loistavasti ja konserteista muodostui unohtumaton elämys kuulijoiden lisäksi kaikille orkesterissa soittaville muusikoillekin, eikä varmasti vähiten orkesterin fagotisti Matti Miettiselle, joka päätti yli 40-vuotisen työuransa lempisäveltäjänsä Tšaikovskin viidennen sinfonian säveliin!

Välittömästi ”Kesän” avajaiskonserttien jälkeen kiertueelleen suuntaavaa Jyväskylä Sinfoniaa odottivat helteisessä Etelä-Euroopassa lukuisat festivaalit konsertteineen, joita oli tiedossa yhteensä kaksitoista. Lähes kolmiviikkoisen kiertueen konserttipaikkakunnat sijaitsivat pääosin Ranskassa, mutta myös espanjalaiset pääsivät tutustumaan ”arktisen” Suomen vieraisiin. Pienen Suomen pienen Jyväskylän pieni Sinfonia Finlandia -orkesteri tekee ahkerasti jopa kesälläkin maataan, kotikaupunkiaan ja itseään tunnetuksi. Jyväskyläläiset saavat olla ylpeitä ahkerasta ja yritteliästä orkesteristaan!

¹⁰⁰³ KSML 29.4.2005

¹⁰⁰⁴ KSML 12.5.2005

16 NÄIN NYT, MUTTA MITÄ TULEVAISUUDESSA?

16.1 Ikäkysymys

Saamieni tietojen valossa olen tullut siihen vakaaseen johtopäätökseen, että Jyväskylän kaupunginorkesterin synty ajoittuu vuoteen 1955, jolloin kapellimestari Ahti Karjalainen ystävineen perusti kaupunkiin Orkesteriyhdistyksen ylläpitämän Jyväskylän Orkesterin. Perustelen kantaani ensinnäkin sillä, että tuosta ajankohdasta lähtien orkesteri on toiminut keskeytyksettä tähän päivään saakka. Vaikka orkesterin hallintomuoto onkin muuttunut useaan kertaan vuosien aikana, ei orkesteria ole koskaan lakkautettu, eikä koesoittoja järjestetty uuden orkesterin muodostamista varten. Esimerkiksi orkesterin muuttuessa osakeyhtiöksi vuonna 1989 kaikki muusikot erotettiin kaupungin palveluksesta, mutta heidät otettiin saman tien orkesteriosakeyhtiön työntekijöiksi ilman uusia koesoittoja, eikä muusikoitten työ muuttunut käytännössä lainkaan.

Toiseksi, orkesteri on nauttinut kaupungin säännöllistä tukea vuodesta 1955 lähtien. Kaupungin tuki Jyväskylän Orkesterille kasvoi vuosi vuodelta, vuonna 1959 orkesteri sai kuukausipalkkaisen ammattikapellimestarin ja kahta vuotta myöhemmin, vuonna 1961 myös ammattilaiskonserttimestarin. Ripeästi alkanut kehitys johti orkesterin kunnallistamiseen jo vuonna 1965. Tuon ensimmäisen kunnallistamisen jälkeen orkesteri muuttui osakeyhtiöpohjaiseksi vuonna 1989 ja reilua kymmentä vuotta myöhemmin vuonna 1999 takaisin kaupungin alaisuuteen. Noista suurista organisatorisista muutoksista ja useammasta nimenmuutoksestaan huolimatta Jyväskylän orkesterin toiminta on kuitenkin pysynyt koko ajan kutakuinkin ennallaan.

Tutkimuksieni perusteella, edellä esitettyihin perusteluihin nojautuen kumoan myös uskomukset Amatööriorkesterista ja Musiikkiopiston orkesterista Jyväskylän kaupunginorkesterin alkuna. Epäilyksettä ne ovat kuitenkin kaupunginorkesterin edeltäjiä: Amatööriorkesteri vakiinnutti säännöllisillä konserteillaan kaupunkiin orkesterikonserttiperinteen ja Musiikkiopiston orkesteri totutti kapellimestarinsa Ahti Karjalaisen johdolla amatöörisoittajansa ammattimaiseen työskentelyyn. Historian kulku olisi

voinut olla aivan toisenlainen, jos kaupunki olisi myöntänyt enemmän varoja Musiikkiopiston orkesterin käyttöön vuonna 1955, mikä toimenpide olisi todennäköisimmin estänyt Karjalaisen ja musiikkiopiston johtaja Norosen riitaantumisen sekä sitä seuranneen soittajien eroamisen Musiikkiopiston orkesterista.

Haluaisin muuttaa edellä mainitsemini perusteluihin vedoten myös Jyväskylä Sinfonian nykyisen käytännön laskea ikänsä orkesterin ensimmäisestä kunnallistamisesta lähtien. Jos nykyistä käytäntöä jatkettaisiin kaupunginteatterinkin ottaman käytännön mukaisesti edelleen, ihmetystä herättää miksi sitten kaksi orkesterin ensimmäistä kunnallistamista seuraavaa suurta organisaatiomuutosta vuosina 1989 ja 1999 eivät ole vaikuttaneet millään lailla orkesterin iänlaskuun? Eikö samaa logiikkaa käyttäen orkesterin iän laskeminen olisi pitänyt aloittaa noina vuosina uudelleen?

Jos uusi iänlaskutapa otettaisiin käyttöön, toimittaisiin Jyväskylässä kuten esimerkiksi Helsingissäkin, missä kaupunginorkesterin ikä lasketaan Helsingin Orkesteriyhdistyksen perustamisesta vuodesta 1882, tai kuten Kuopiossa, jossa orkesteri kunnallistettiin vasta vuonna 1976 ja siitä huolimatta se laskee ikänsä orkesteriyhdistyksen perustamisesta, vuodesta 1909. Jos näin toimittaisiin Jyväskylässäkin, orkesteri juhlisti tänä vuonna siis viisikymmenvuotista taivaltaan. Samalla ansaitsemansa kunnian saisivat myös ne lukuisat Jyväskylän Orkesterin amatöörimuusikot, jotka ovat ponnistelleet sitkeästi vuosikausia itseään säästelemättä tavoitteenaan kunnallisen orkesterin saaminen kaupunkiin. Viimekädessä kuitenkin heidän tukevilla, nykyisin jo kumarilla harteillaan lepää kaupunginorkesterin perusta ja nuo amatöörit ansaitsevat varmasti lämpimän kiitoksen kaikilta nykyisiltä Jyväskylä Sinfonian muusikoilta! Ilman heitä ei olisi Jyväskylä Sinfoniaakaan!

16.2 Jyväskylä Sinfonian menneisyys pähkinäkuoressa

Jyväskylä Sinfonia on kehittynyt vuosikymmenien saatossa taitavasta amatööriorkesterista vielä taitavammaksi ammattilaisorkesteriksi. Sen kehitys ei ole ollut tasaista, vaan lapsen kehityksen tavoin hyppäyksittäin etenevää: voimakkaat eteenpäinmenovaiheet niitä

seuranneine hengähdystaukoineen ovat vuorotelleet, mutta koko ajan on menty jollakin saralla eteenpäin.

Ahti Karjalainen perusti orkesterin vuonna 1955 ja käynnisti sen tavoitteellisen toiminnan kohti orkesterin kunnallistamista, missä tavoitteessa onnistuikin. Karjalaisen rooli Jyväskylän kaupunginorkesterin isänä ei liene yhtään liioiteltu! Kaupungin ensimmäisenä musiikinjohtajana kapellimestari Jukka Hapuoja taas loi perustan kaupungin eri kulttuuriorganisaatioiden väliseen jatkuvaan yhteistyöhön. Myös Orkesteriyhdistyksen kuoron perustaminen orkesterin yhteyteen loi mahdollisuudet säännölliseen suurten kirkkoteosten esittämiseen, jota Jyväskylässä on jatkettukin aina Hapujan ajoista lähtien.

Kapellimestari Kelo puolestaan opetti orkesterin ammattiorkesteriksi soitattamalla sillä erittäin monipuolista ja vaativaa ohjelmistoa, ja jyväskyläläiset orkesterin kuulijoiksi viemällä konsertteja myös kouluihin, työpaikoille, jopa sairaaloihinkin. Hän loi näin toimillaan kaupunkilaisille kuvan ”meidän orkesterista”. Kelo halusi olla myös itse kaupunkikuvassa näkyvä orkesterin keulahahmo, jota kaikkien olisi helppo lähestyä¹⁰⁰⁵.

Svanströmin ja Haatasen kaudet orkesterin historiassa ovat muodostuneet tasannevaiheiksi, vaikka Svanströmin aikana orkesterin - ja koko kaupungin - musiikkikasvatustyö sai aivan uusia ulottuvuuksia, ja vaikka orkesteri Haatasen aikana aloittikin levytystoiminnan kolmen syntyneen äänitteen voimin. Orkesteri keräsi nuo vuodet voimia uuteen ponnistukseen.

Boughtonin kausi sen sijaan oli orkesterin voimakkaan kehityksen aikaa. Kovan työn tuloksena orkesterin tekninen taso, erityisesti jousiston sointi nousi aivan uusiin ulottuvuuksiin ja orkesterilaisten itsetunto sen mukana. Orkesteri oppi luottamaan itseensä ja mahdollisuuksiinsa, suomalaisille valitettavan tyypillinen oman työn ja saavutusten väheksyminen teki tilaa terveelle itsevarmuudelle. Jyväskylä Sinfonia nosti profiiliaan karismaattisen kapellimestarinsa johdolla yhä näkyvämmäksi myös valtakunnallisella tasolla; orkesteri noteerattiin kuuluvaksi Suomen maakuntaorkestereitten kärkikastiin.

Rasilaisen nelivuotisen kauden aikana orkesteri monipuolistui entisestään ja suuntautui osittain taloudellistakin syistä kevyen musiikin esittämiseen. Laajat konserttikiertueet

¹⁰⁰⁵ Kelo 23.8.2004

tunnettujen viihdeartistien kanssa vetivät salit täyteen innokasta yleisöä ja lihottivat myös melkoisesti orkesteriosakeyhtiön lompakkoa. Jyväskylä Sinfoniaa ihailtiin sen monipuolisesta osaamisesta ja innokkuudestaan tarttua mitä erilaisimpiin haasteisiin, mutta toisaalta se sai otsaansa myös hieman negatiivissävytteisen viihdeorkesterin leiman muilta sinfoniaorkestereilta. ”Happamia”, sanoi kettu pihlajanmarjoista...

Lehtisen kaudella vakava musiikki vei jälleen jalansijaa viihdemusiikilta. Kapellimestari Lehtisen hyvinkin syvällisesti pohditut konserttiohjelmat tarjosivat kuulijoille useita nautittavia hiljentymishetkiä, mutta myös lukuisia poikkitaiteellisia ja riehakkaita kokemuksia. Valtavien musiikillisten spehtaakkeleiden, esimerkiksi olympiastadionin täyttäneen urheiluopperan vastapainona orkesteri hiljentyi myös kamarimusiikin parissa, joiden konserttien suunnittelussa ja toteutuksessakin Lehtisen panos oli merkittävä. Kamarikonserteissa kapellimestari Lehtinen astui alas johtajan korokkeelta tasavertaiseksi kollegaksi orkesterin muusikoitten kanssa. Samaa linjaa noudatti ja jopa vei sitä eteenpäin myös orkesterin seuraava ylikapellimestari Gallois.

Jyväskylä Sinfonian nykyinen ylikapellimestari Gallois pyrkii auttaamaan orkesteria kehittämään itse itseään. Tämä kansainvälisesti maineikas huilisti haluaa olla nykyjohtamisen suuntauksen mukaisesti niin sanottu demokraattinen johtaja, jopa palveleva johtaja, joka jakaa vastuuta myös mahdollisimman paljon jokaiselle muusikolle. Tilanne on orkesterille aivan uusi ja opettelua vaativa, sillä onhan orkesterinjohtoa yleensä pidetty tähän saakka aina tyyppiesimerkkinä autoritaarisesta ja hierarkisesta johtamisesta. Jyväskylä Sinfonia onkin nyt urauurtavassa asemassa, valtaisan haasteen edessä: pystyykö se todistamaan epäilijöille, että esimerkiksi suurten sinfonioiden soittaminen onnistuu käytännössä ilman kapellimestaria ja hänen tiukkoja tulkinnallisia vaateitaan? Oppiiko orkesteri luottamaan kamarimusiikillisiin kykyihinsä ja saavuttamaan soitossaan uudenlaisen tason, yhdessä hengittämisen taidon?

Kansainvälisten suhteittensa avulla Gallois on järjestänyt orkesterilleen säännöllistä, useamman vuoden jatkuvaa levytystoimintaa sekä useita konserttikiertueita maan rajojen ulkopuolelle. Nämä vievät varmasti molemmat orkesteria eteenpäin; täytyyhän levytyksiin valmistautua erityisellä huolella ja toisaalta kiertueilla tulee orkesterilla olla turnauskestävyyden lisäksi valmiuksia laajankin ohjelman samanaikaiseen hallintaan. Jyväskylä Sinfonia on muutaman vuoden aikana kansainvälistynyt Sinfonia Finlandiaksi.

16.3 Haasteet, uhat ja vahvuudet

Jyväskylä Sinfonia on nyt vedenjakajalla. Lähitulevaisuuden toimet ratkaisevat, onko sillä mahdollisuuksia nousta yhä korkeammalle maailman orkestereitten ”ranking-listalla” vai odottaako sitä nolo mahalasku hyvinalkaneen nousun jälkeen. Jyväskylä Sinfoniassa on nähdäkseni tarvittavat resurssit edelliseen, mutta kysymys kuuluukin, osaako se hyödyntää kaikki voimavaransa edistääkseen myönteistä kehitystä?

Jyväskylän Sinfonian tulevaisuudennäkymiä voi tarkastella neljältä eri kantilta: toisaalta haasteiden ja uhkien sekä toisaalta mahdollisuuksien ja vahvuuksien. Tarkan analyysin laatiminen lienee tässä yhteydessä tarpeetonta, mutta ehkä jonkinlaisena hahmotelmana aivan paikallaan. Jyväskylä Sinfonian vahvuus on ilman muuta ennakkoluulottomuus kaikkea uutta kohtaan. Epäröimättä se ryhtyy uusiin ja jännittäviin projekteihin, se raivaa esteet tieltään ja on aina valmis joustamaan yhteisen edun nimissä. Myös orkesterin yhteishenki on pääosin hyvä. Ennakkoluulottomuudessa voi kuitenkin piillä myös uhka: orkesteri saattaa heittäytyä kyseenalasiinkin yrityksiin selvittelemättä etukäteen niiden realistisia onnistumismahdollisuuksia. Ennakkoluulottomasti, kuitenkin ”jalat maassa” toimien Jyväskylä Sinfonia pystyy kääntämään piilevän uhankin voitokseen!

Orkesterilla on tulevaisuudessaan lukuisia erilaisia mahdollisuuksia, joista se on tällä hetkellä suuntautunut orkesterin profiilin nostamiseen kansainvälistä toimintaansa kehittämällä. Ylikapellimestari Patrick Gallois kansainvälisine suhteineen luo tähän mitä mainioimmat mahdollisuudet, joita Jyväskylä Sinfonia onkin käyttänyt monipuolisesti hyväkseen. Myös ylikapellimestari Gallois on hyötynyt monin tavoin yhteistyöstä. Voisikin sanoa, että Jyväskylä Sinfonian ja sen ylikapellimestarin välille on syntynyt YYA-sopimusta muistuttava suhde.

Kansainväliseen toimintaan suuntautumisen sijaan orkesterilla voisi olla myös muita mahdollisuuksia: se voisi profiloitua esimerkiksi yhä enemmän uutta musiikkia soittavaksi sinfoniaorkesteriksi, vanhaan musiikkiin keskittyväksi kamariorkesteriksi, klassisen kauden musiikkia soittavaksi orkesteriksi, musiikkikasvatustyöhön erikoistuneeksi sinfonietaksi,

viihdeorkesteriksi tai joksikin aivan muuksi. Kysymys on valinnoista; osataanko valita sellainen suuntaus, jolla olisi elinmahdollisuuksia myös tulevaisuudessa, vai joudutaanko koko orkesterin toiminta lopettamaan joskus yhteiskunnan todettua sen olemassaolon tarpeettomaksi? Haaste on siis melkoinen!

Jyväskylä Sinfoniolla on myös useita uhkia, niin ulkoisia kuin sisäisiäkin, jotka voivat estää sen kehittymisen toivottuun suuntaan. Orkesterin ulkoisista, lähiympäristön uhista tuon esiin esimerkkinä mielestäni kaikista suurimman: orkesterin ylläpitäjän, kaupungin ja sen toimenpiteet jatkossa, jotka voivat pahimmassa tapauksessa johtaa katastrofiin, mutta päinvastaisessa, tietenkin toivotussa tapauksessa muuttua uhasta ”Suureksi Mahdollisuudeksi”!

Kaupunki voisi päätöksillään ja toimenpiteillään mahdollistaa kauankaivatun konserttitalon rakentamisen kaupunkiin. Vuosien varrella käydystä konserttitalon paikkaa koskevasta kädenväännöstä huolimatta orkesterin kannalta on viimekädessä aivan samantekevää missä sali sijaitsisi; pääasia olisi, että salin suunnittelijaksi valittaisiin kokenut huippuakustikko, jolla varmistettaisiin musiikin esittämiselle mahdollisimman suotuista lopputulos. Kaikki kunnia Aallon arkkitehtuurille, mutta ainakin Jyväskylä Sinfonia kaipaisi jo vaihtelua soitettuaan vuosikymmeniä vain kyseisen mestarin suunnittelemissa saleissa: toimintansa alkuvuodet kaikuisassa, ampumaradaksi kutsutussa Valtiontalon salissa, sitten huopatossutehtaaksi moititussa Kasvatusopillisen Korkeakoulun, nykyisen Yliopiston juhlasalissa ja nykyisin kaupunginteatterin sähköisesti muokatussa akustiikassa, josta luonnollisuus on kaukana. Uuden, akustisesti hyvän salin saaminen toimisi varmasti ponnahduslautana Jyväskylä Sinfoniale, joka singahtaisi sen avulla kohti korkeuksia. Sali toisi myös Jyväskylän kaupungille mahdollisuuden kiillottaa vuosien saatossa samentunutta ”Suomen Ateena” -kilpeään; salin myötä kaupunki saisi uuden strategisen aseensa jatkuvaan kaupunkien väliseen taistoon.

Jyväskylä Sinfonian sisäisistä uhista tärkein on ilman muuta orkesterin ikääntyminen seurannaisvaikutuksineen, mikä on ajankohtainen asia myös muissa Suomen orkestereissa. Jyväskylä Sinfonian soittajien keski-ikä on tätä kirjoittaessani noin 44 vuotta ja soittajista lähes kaksi kolmasosaa on niin sanottuja ikääntyviä eli 45- vuotiaita tai sitä vanhempia, jotka ovat tulleet orkesteriin pääosin 1970- ja 1980-luvuilla Suomen orkesterilaitosta

kasvatettaessa. Seuraavien kahdenkymmenen vuoden aikana Jyväskylä Sinfoniasta, niin kuin myös lähes kaikista muistakin Suomen orkestereista eläköityy paljon soittajia lähes samanaikaisesti, mikä ei voi olla näkymättä niiden toiminnassa. Soittajien ikääntymisen vaikutukset alkavat näkyä orkestereitten toiminnassa vähitellen yhä enemmän ja enemmän. Orkesteriorganisaatio onkin valtavan haasteen edessä: kuinka ensinnäkin ennakoida ikääntymisen välttämättömiä seurannaisvaikutuksia orkesterin työntekijöissä, toisaalta kuinka kääntää ikääntyminen organisaation voimavaraksi ja kolmanneksi kuinka kehittää orkesterin toimintaa sellaiseksi, että se pystyisi jatkamaan työskentelyään suhteellisen muuttumattomana huolimatta erittäin suuresta odotettavissa olevasta henkilöstön vaihtuvuudesta 2010- ja 2020-luvuilla? Pitäisikö kenties koko orkesteriorganisaation toiminta-ajatusta muuttaa?

Viimeiset mainitsemani tulevaisuuden haasteet koskevat kaikkia sinfoniaorkestereita, niin suuria kuin pieniäkin, ympäri maailmaa. Kuinka orkesterit pystyvät vastaamaan maailmanlaajuiseen, hieman paradoksaaliseenkin ongelmaan: toisaalta klassisen musiikin ja sen esittämistradition säilymiseen turvaamiseen tulevaisuudessa sekä toisaalta orkesteri-instituution toiminnan kehittämiseen sellaiseksi, että se pystyisi houkuttelemaan myös digitaalisiin huippuäänitteisiin tottuneen kuulijasukupolven eläviin konsertteihin, jotka varmasti useimmiten jäävät laadullisesti mitattuina lähes täydellisiksi miksattujen superäänitteiden jalkoihin? Kuinka yli kaksisataavuotinen vanha orkesteriorganisaatio pystyy puolustamaan paikkaansa yhä teknistyvässä yhteiskunnassamme, jossa teknologia on vyörynyt jo kaikkialle, jopa toiseen, ainakin suomalaisittain hyvin perinteikkääseen kohteeseen saunaan, jossa nappia painamalla voidaan kastella kiuaskiviä, säätää kosteus- ja valaistusominaisuuksia ja jopa seurata suosikkielokuvia videotykin välittämän kuvan välityksellä?

Onko sinfoniaorkestereittenkin tulevaisuus yhtä tekninen; voiko tulevaisuuden tavallinen konserttikävijä säätää istuimensa käsinojasta salin akustiikkaa mieleisekseen, voiko hän säätää musiikin voimakkuutta tai kappaleitten esitysjärjestystä tai voiko hän jopa valita soitettavat kappaleet itse mieltymystensä mukaisesti? Tällaiseen kehitykseen mukaan lähteminen johtanee lopulta siihen, että koko konserttitilaan tuleminen kyseenalaistuu, sillä voihan jo nykytekniikankin suomin mahdollisuuksin välittää konsertti kuulijoilleen myös konserttipaikan ulkopuolelle. Miksi siis vaivata kuulijat konsertteihin, kun he voisivat aivan yhtä hyvin kuunnella niitä kotonaan? Käyttökustannuksiltaan kalliit konserttitalotkin

joutaisivat tarpeettomina muuhun käyttöön, esimerkiksi teknologiakeskuksiksi. Jo television yleistymisen 1960-luvun kodeissa vähensi osaltaan elävän musiikin esittämistilaisuuksien kuulijoita. Kuinka käyneekään tulevaisuudessa teknologian kehittyessä edelleen, se jää arvoitukseksi! Löydetäänkö koskaan sitä viisasten kiveä, joka estäisi tässä valossa melko väistämättömältä näyttävän orkestereitten sukupuuttoon kuoleamisen?

16.4 Loistava tulevaisuus?

Uskon vahvasti, että klassisella musiikilla sinfoniakonserttiperinteeseen on mahdollisuuksia jatkaa elämäänsä edelleen entistä ehompana ja jopa aikaisempaa voimallisempanakin. Tunteettomassa teknologiayhteiskunnassa elää kaikesta huolimatta inhimillisiä, tuntevia ihmisiä. Heillä kaikilla on useita erilaisia tarpeita, joista yksi on miellyttävien kokemusten hakeminen, tarve etsiä hyvää oloa, jota teknologiamaailmassa on ehkä vaikea löytää. Tätä biologista tarvetta tulisi mielestäni hyödyntää; orkesteriorganisaation olisikin ehkä alettava nähdä tehtävänsä yhä enemmän terapeuttisena, ihmismielen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä, kuntouttajana ja jopa eheyttäjänä. Ehkäpä sinfoniaorkestereitten olisikin alettava tehdä yhä enemmän yhteistyötä musiikkiterapeuttien kanssa, tutustua musiikin lähes rajattomiin mahdollisuuksiin ihmismielen vaikuttajina ja yrittää kehittää sitten toimintaansa niiden vaateitten mukaisiksi. Sinfoniaorkestereitten soittaman klassisen musiikin mahdollisuudet ovat varmasti äärettömät, jos vaan ne osattaisiin oikein hyödyntää – mutta se kaikki edellyttäisi todennäköisesti koko orkesteri-institution toiminnan uudelleen organisointia, traditionaalisten ajattelutapojen muutosta, kokonaan uutta tavoitteenasettelua ja paljon erehdyksen kautta oppimista!

Toivottavasti tulevaisuuden musiikinhistorioitsijalla viidenkymmenen vuoden kuluttua Jyväskylä Sinfonian satavuotishistoriaa kirjoittaessaan on yhtä mielenkiintoista tutkimusaineistoa kuin minulla on ollut nyt 50-vuotiaan orkesterin ja sen edeltäjien parissa. Historia on muuttunut eläväksi; olen tehnyt erittäin jännittävän tutkimusmatkan yhdessä toinen toistaan innokkaampien ja aktiivisempien amatöörimuusikoitten kanssa, olen tavannut paljon aikaansaavia yhteiskunnallisia vaikuttajia, kuunnellut upeita solisteja, seurannut mielenkiintoisten kapellimestareitten työskentelyä, nähnyt kaupunginorkesterin muuttumisen pienestä torvisoittokunnasta useiden vaiheiden kautta sinfoniaorkesteriksi ja jopa kokenut

kaiken ohessa myös Jyväskylän kaupungin kasvun pienestä kyläpahasesta suomalaisittain suhteellisen suureksi teknologia- ja kulttuurikeskukseksi. Toivottavasti saan seurata orkesterin matkaa tulevaisuuteenkin, joka tulee varmasti olemaan kiehtovaa. Toivottavasti onnelliset sattumat siivittävät Jyväskylä Sinfonian lentoa kohti loistavaa tulevaisuutta!

LÄHTEET

Arkistomateriaali

Jyväskylän kaupunginarkisto (JKA)

Kaupunginhallituksen pöytäkirjat (KH)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjat (KV)

Musiikkilautakunnan pöytäkirjat ja toimintakertomukset 1957–1977 (MLK)

Musiikinjohtajan toimintakertomukset 1959–1967 (MJO)

Kulttuurilautakunnan musiikkijaoston pöytäkirjat 1977–1988 (MJ)

Jyväskylän kaupunginorkesterin kokoelmat 1965–1988 (JKO)

Jyväskylän Orkesteriosakeyhtiön hallituksen pöytäkirjat 1988– (JOOY)

Jyväskylä Kaupunginorkesterin johtokunnan pöytäkirjat 1999– (JKO jk)

Konserttitalon Tuki ry:n arkistot (KT)

Keski-Suomen Konservatorion arkisto (KSKA)

Jyväskylän Musiikkiopiston vuosikertomukset 1948–1957 (JMO)

Jyväskylän Konservatorion vuosikertomukset 1958–1960 (JK)

Keski-Suomen Konservatorion kokoelmat (KSKO)

V. E. Norosen kokoelma 1948–1969

L. Norosen leikekirja 1969–1979

M. Halisen kokoelma 1948–1952

Keski-Suomen Museon arkisto (KSMA)

S. Valjakan kokoelma a 1204: T. Ojala, Vanhan Jyväskylän musiikkielämää

E. Lönnbergin kokoelma A 275 I

Jyväskylän maakunta-arkisto (JMA)

A. Karjalaisen kokoelma

Muut arkistot

Jyväskylän Amatööriorkesteri ry:n arkisto (JAO)

Jyväskylän Orkesterin Ystävät ry:n arkisto (JOY)

Keski-Suomen Muusikot ry:n arkisto (KSMU)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n arkisto (SSO)

P. Ollilaisen kokoelma

E. Kropsun kokoelma

A. Sariolan kokoelma

Painetut lähteet

- Blom, J. 1989. *Jyväskylän Työväenyhdistyksen Sekakuoro 1889–1989*. Jyväskylä: Jyväskylä-kopio Oy.
- Blom, J. 1996. *Jyväskylän Työväen Mieslaulajat ry 50 vuotta*. Jyväskylän Työväen Mieslaulajat ry. Saarijärvi: Gummerus.
- Brummer, O. J. 1916. *Jyväskylän kaupungin historia vv. 1837–1912*. Jyväskylä: Sydän-Suomen Kirjapaino.
- Claussen, M., Väisänen, M., Sairanen, P. & Mäkelä, T. 1977. Jyväskylän kaupungin-orkesteri. Teoksessa *Jyväskylän kaupungin musiikkiprojekti*. Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen julkaisu n:o 5.
- Dahlström, F. 1990. Orkesterilaitos Suomessa 200 vuotta. Teoksessa T. Nironen (toim.) *Suomalainen sinfoniaorkesteri 200 vuotta, Suomen Sinfoniaorkesterit ry. 25 vuotta*. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n juhla-julkaisu, 9-16.
- Fredrikson, E. 1984. *Nelinkertainen mieskvartetti Sirkat, piirteitä Sirkkojen toiminnasta vuosilta 1899–1901*. Jyväskylä: Gummerus.
- Fredrikson, E. 2000. *Herrojen Klubi, Jyväskylän Klubin historia 1900- luvulla*. Jyväskylän Klubi ry. Jyväskylä: Gummerus.
- Halila, A. 1963. *Jyväskylän seminaarin historia*. Porvoo:WSOY.
- Helasvuo, V. (toim.) 1962. *Suomen musiikin vuosikirja 1961–1962*. Suomen Säveltaiteilijain Liitto ja Suomen Musiikkitieteellinen Seura. Helsinki: Otava.
- Henttonen, S. 1978. Lahti. Teoksessa *Otavan Iso Musiikkitietosanakirja 3*. Helsinki: Otava, 613–615.
- Jakonen, R. 1997. Musiikkia ja elämää. Teoksessa I. Nummela (toim.) *Jyväskylän kirja, Katsauksia kaupunkielämän vaiheisiin 1940-luvulta 1990-luvulle*. Jyväskylän kaupunki: Gummerus, 230–236.
- Jalas, J. 1958. Kouluaikani musiikkielämästä Jyväskylässä. Teoksessa P. Oksala (toim.) *Jyväskylän Lyseon satavuotishistoria 1858–1958 ja juhla-julkaisu*. JYLY ry. Jyväskylä: Oy Sisä-Suomen Kirjapaino, 573–576.

- Jalas, J. 1981. *Elämäni teemat*. Helsinki: Tammi.
- Jyväskylän Lyseo 1858–1933. 1933. Porvoo: WSOY.
- Kangas, A. (toim.) 1999. *Kulttuuripolitiikan uudet vaatteet*. Jyväskylän Yliopisto.
- Karttunen A. 2002. *Radion Sinfoniaorkesteri 1927–2002*. Yleisradio Oy. Keuruu: Otava.
- Katajala, K. 1990. *Historiikinkirjoittajan opas*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki: Gummerus.
- Koskimies, A.-L. 1978. Koskimies, Iivari Eliel. Teoksessa *Otavan Iso Musiikkitietosanakirja 3*. Helsinki: Otava, 528.
- Kulha, K. J. 1983. Lyseolaisten matkassa. Teoksessa E. Mikkola (toim.) *Jyväskylän Lyseo 1858–1983*. Jyväskylän Lyseon entisten oppilaiden yhdistys JYLY ry. Jyväskylä: Gummerus, 47–64.
- Laurila, J. 2000. *Keski-Suomen Konservatorio 1948–1999*. Keski-Suomen Konservatorion säätiö. Jyväskylä: Gummerus Oy.
- Lavaste, A., Ruotsalo, H. & Helke, S. 2001. *Teatteri on tässä, Jyväskylän kaupunginteatteri 1961–2001*. Jyväskylän kaupunginteatteri. Jyväskylä: ER-paino.
- Maasalo, K. 1980. *Radion Sinfoniaorkesterin viisi vuosikymmentä 1927–1977*. Helsinki: Yleisradio. Jyväskylä: Gummerus.
- Mantere, H. 1983. *Lahden Kaupunginorkesterin kolme vuosikymmentä*. Lahden musiikkimuseolautakunta.
- Marttila, V. J. 1963. Iivari Koskimies. Teoksessa E. Keskinen (toim.) *Jyskyjen seminaari, Jyväskylän seminaarin satavuotismuisto*. Helsinki: Valistuksen Kirjapaino, 119–125.
- Marvia, E. 1959. Teinien musiikinharjoituksesta 1600-luvulla. Teoksessa V. Helasvuo (toim.) *Suomen musiikin vuosikirja 1958–1959*. Suomen Säveltaiteilijain Liitto ja Suomen Musiikkitieteellinen Seura. Helsinki: Otava, 58–84.
- Marvia, E. & Vainio M. 1993. *Helsingin kaupunginorkesteri 1882–1982*. WSOY, Juva.
- Mikkola, J. M. 1937. Jyväskylän seminaarin vaiheita. Teoksessa Mikkola, J. M., Leinonen, A. & Rekola, S. *Jyväskylän seminaari 1863–1937, Muistojulkaisu*. Helsinki: Osakeyhtiö Valistus, Raittiuskansan kirjapaino, 19–96.
- Nikki, K. 1988. *Sata huomisen vuotta, Jyväskylän Työväenyhdistys 1888–1999*. Jyväskylän Työväenyhdistys. Jyväskylä: Gummerus.
- Oramo, I. (toim.) 1968. *Suomen musiikin vuosikirja 1967–1968*. Suomen säveltaiteilijain liitto ja Suomen Musiikkitieteellinen Seura. Helsinki: Otava.

- Palin, T. 1978. Pori. Teoksessa *Otavan Iso Musiikkitietosanakirja 4*. Helsinki: Otava, 621–622.
- Raitio, V. & Ranta, S. 1966. Väinö Raitio. Teoksessa E. Marvia (toim.) 1945/1966. *Suomen säveltäjiä II*. 2. uus. ja täyd. painos. Porvoo:WSOY, 103–109.
- Rewell, I. 1979. Vaasa. Teoksessa *Otavan Iso Musiikkitietosanakirja 5*. Helsinki: Otava, 547–548.
- Ringbom, M. (toim.) 1965. *Turun Soitannollinen Seura 1790–1965. 175-vuotisjulkaisu*. Turku: Turun Soitannollinen Seura. Lounais-Suomen Kirjapaino Oy.
- Ringbom, Nils-Eric. 1932. *Helsingin orkesteri 1882–1932*. (suom. T. Kuusisto) Helsingin Orkesteriyhdistys, Filharmoninen Seura, Helsingin Kaupunginorkesteri. Helsinki: Frenckellin Kirjapaino Oy.
- Rinta-Tassi, O. 1974. *Sirkka lauloi lystiksensä, Mieskuoro Sirkat 75 vuotta*. Mieskuoro Sirkat ry. Jyväskylä. Kirjapaino Oy Maakunta, Joensuu.
- Roiha, E. & Rydman, Kari. 1966. Eino Roiha. Teoksessa E. Marvia (toim.) 1945/1966. *Suomen säveltäjiä II*. 2. uus. ja täyd. painos. Porvoo: WSOY, 248–253.
- Salonen T. K. 1990. *Konserttimusiikin yleisö makujen kentällä*. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikkö.
- Sarjala, J. 2003. Musiikin historia. Teoksessa Eerola, T., Louhivuori, J. & Moisala, P. *Johdatus musiikintutkimukseen*. Acta Musicologica Fennica 24. Suomen Musiikkitieteellinen Seura. Vaasa: Ykkös-Offset Oy.
- Schwanck, K. & Nurmi, H. 1995. *Kuopio soi, Kuopion Musiikinystävien Yhdistys 90 vuotta, 1903–1993*. Kuopion Musiikinystävien Yhdistys ry. Pieksämäki: Kirjapaino Raamattutalo.
- Simojoki, A., Marvia, E. & Virtamo, K. 1978. Oulu. Teoksessa *Otavan Iso Musiikkitietosanakirja 4*. Helsinki: Otava, 526.
- Suomen Sinfoniaorkesterit ry. 1978. *Selvitys alueorkesterikokeilusta vuosina 1973–1976*.
- Smeds, K. & Mäkinen, T. 1984. *Kaiu, kaiu lauluni, Laulu- ja soittojuhlien historia*. Helsinki: Otava.
- Tapiola, H. 1968. *Jyväskylän Työväenyhdistys 1888–1968*. Jyväskylän Työväenyhdistys. Tampereen Keskuspaino.
- Tommila P. (toim.) 1962. *Jyväskylä 125-vuotias, Juhlakirja*. Jyväskylä: Gummerus.
- Tommila, P. 1972. *Jyväskylän kaupungin historia 1937–1961, I*. Jyväskylä:Gummerus.
- Vainio, M. 1992. *Orkesteri etsii tietään, Tutkielmia Suomen orkesterihistorian vaiheilta*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in the Arts 40.

Vainio, M. 2005. *P. J. Hannikainen, säveltäjä, runoilija, suomalaisuusmies*. Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy.

Painamattomat lähteet

Fredrikson, E. 1978. *Ravintolatoiminta Jyväskylässä 1800-luvulla*. Jyväskylän yliopisto. Suomen historian pro gradu -tutkielma.

Jakonen, R. 1995. *Musiikkikritiikin lukijat, Eräiden jyväskyläläisten kuorojen ja orkestereiden jäsenet sekä Jyväskylän Sinfoniaorkesterin ystävät musiikkikritiikin lukijoina*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen pro gradu -tutkielma.

Kauhanen, P. & Vornanen, M. 1997. *Mitä orkesteri soittaa? Sinfoniaorkesterin ohjelmiston suunnittelu ja soitettu ohjelmisto*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen pro gradu -tutkielma.

Koivukoski, T. 1982. *Jyväskylän Amatööriorkesterin historiallista taustaa, orkesterin syntymä ja toiminta 1916–1939*. Jyväskylän Yliopisto. Musiikkitieteen laudaturseminaariesitelmä.

Ratschinskij, M. 1996. *Postmoderni on pop – eli miksi sinfoniaorkesterit soittavat populaarimusiikkia?* Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen pro gradu -tutkielma.

Sanoma- ja aikakauslehdet (valikoiden vuosilta 1869–2005)

Aamulehti

Etelä-Savon sanomat

Helsingin Sanomat

Hämeen Sanomat

Iltasanomat

Jyväskylä

Kaleva

Kansan Lehti

Kansan Uutiset

Keskisuomalainen

Keski-Suomen Iltalehti

Keski-Suomen Viikko

Keski-Suomi

Kouvolan Sanomat

Kulttuurihaitari

Länsi-Savo

Länsi-Suomi

Muusikko

Priimus

Savon Sanomat

Sisä-Suomi

Suomen Musiikkilehti

Suur-Jyväskylän Lehti

Suur-Keuruu

Säynätsalon Sanomat

Tiedonantaja

Turun Sanomat

Uusi Jyväskylän Lehti

Uusimaa

Uusi Suomi

Ylioppilaslehti

Haastattelut

Noronen Tauno ja Vaajakallio Antamo 2.7.1996 (haastattelija Riikka Jakonen)

Noronen Tauno 1.4.2004

Lindfors Torsten 6.4.2004

Kropsu Einari 13.4.2004

Sariola Aarne ja Pyörälä Kalevi 17.5.2004

Kelo Onni 23.8.2004

Svanström Jorma 13.10.2004

Lehtinen Markus 13.10.2004

Miettinen Matti, Hämäläinen Reijo, Hämäläinen Tauno ja Oinonen Mikko 14.10.2004

Haatanen Kyösti 18.10.2004

Boughton William 22.10.2004

Rasilainen Ari 28.10.2004

Gallois Patrick 24.11.2004

Allonen Lasse 11.2.2005

Itäranta Mari 15.2.2005

Rinne Kati 28.2.2005

Vaajakallio Antamo 29.3.2004 ja 21.4.2004 (puhelinkeskustelut)

Forstén, Harri 21.3.2004 (henkilökohtainen tiedonanto)

Muut lähteet

Fredrikson, E. 18.3.1987. Käsikirjoitus Jyväskylän kaupunginorkesterin kavalkadikonserttiin.

Helin, H. 2003. *Orkestereiden talous 1990–2002*. Helsingin kaupungin tiedotuskeskuksen verkkojulkaisu 11.

Vaajakallio, A. 2004. *Orkesteritoimintaa Jyväskylässä 1900-luvulla*. Kirje P. Korhoselle.

Vainio, M. 4.11.2004. *Lehti puusta variseepi*. Radio-ohjelma YLE 1.

LIITTEET

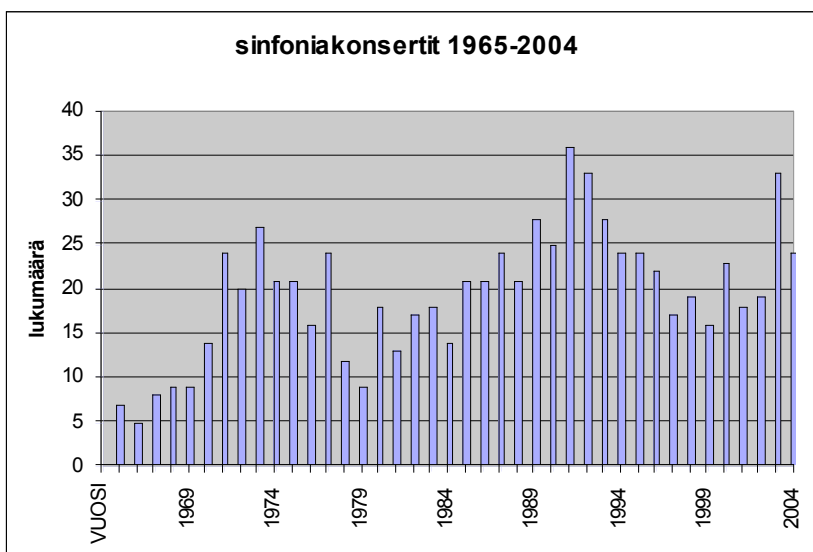
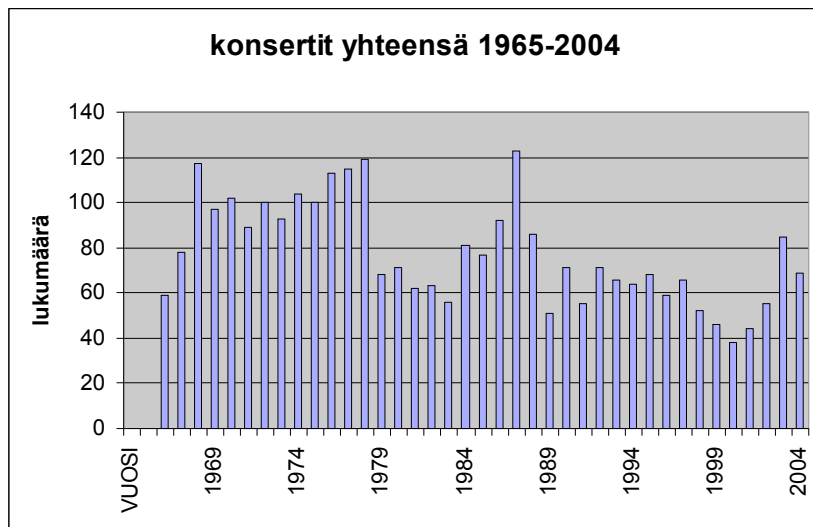
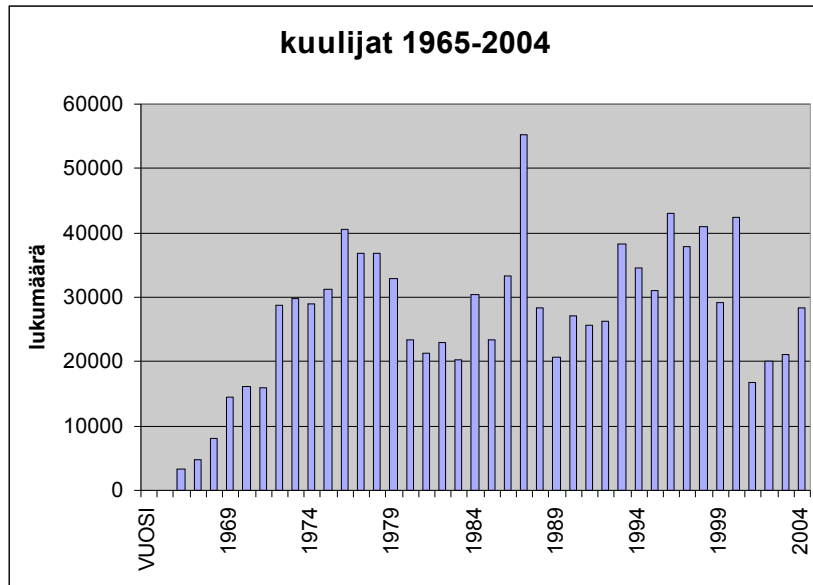
Liite 1 Käytetyt lyhenteet

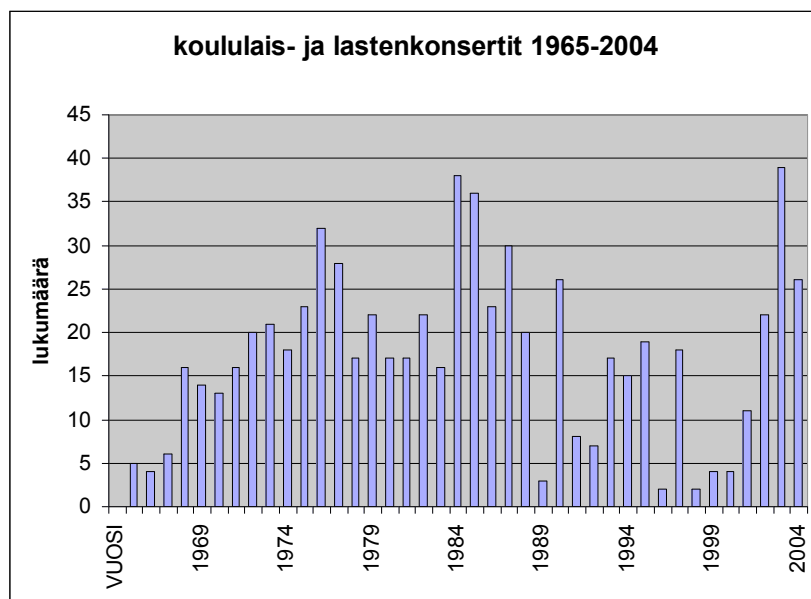
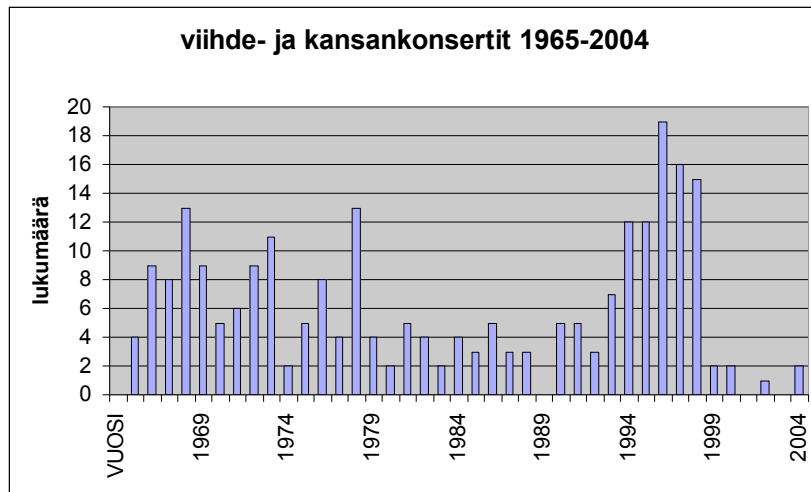
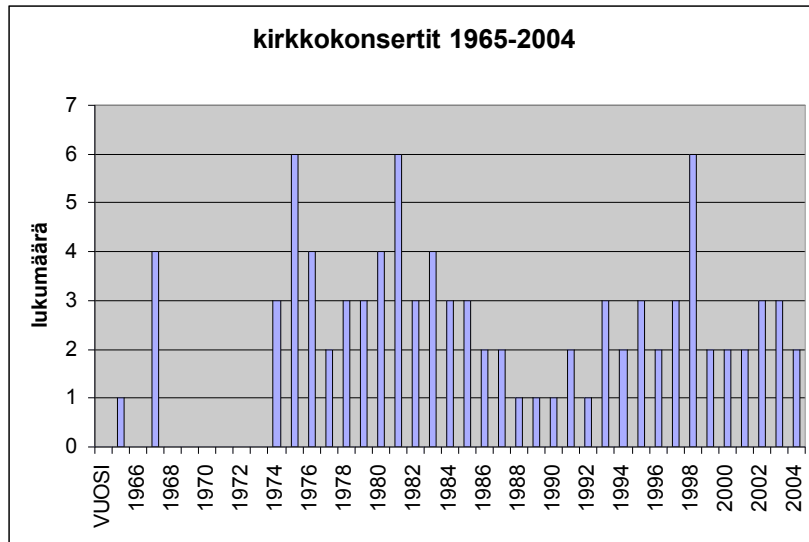
JKA Jyväskylän Kaupunginarkisto	KSML Keskisuomalainen
KH kaupunginhallitus	HS Helsingin Sanomat
KV kaupunginvaltuusto	IS Iltasanomat
MLK musiikkilautakunta	K-S Keski-Suomi
MJO Musiikinjohtaja	E-S Etelä-Suomi
MJ Musiikkijaosto	kpk keskustelupöytäkirja
JKO Jyväskylän Kaupunginorkesteri	
JOOY Jyväskylän Orkesteriosakeyhtiön hallitus	
KTT Konserttitalon Tuki ry	
KSKA Keski-Suomen Konservatorion arkisto	
JMO Jyväskylän Musiikkiopisto	
JK Jyväskylän Konservatorio	
KSKO Keski-Suomen Konservatorio	
KSMA Keski-Suomen Museon arkisto	
JMA Jyväskylän Maakunta-arkisto	
JAO Jyväskylän Amatööriorkesteri ry	
JOY Jyväskylän Orkesterin Ystävät ry	
KSMU Keski-Suomen Muusikot ry	
SSO Suomen Sinfoniaorkesterit ry	
pk pöytäkirja	
vk vuosikertomus	
tk toimintakertomus	
lk lautakunta	
jk johtokunta	
ko kausiohjelma	
koo konserttiohjelma	
kspk koesoittopöytäkirja	

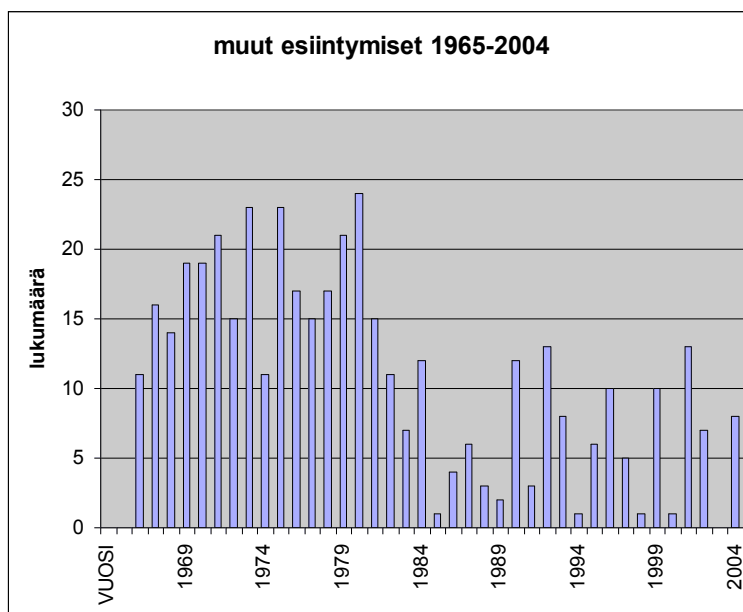
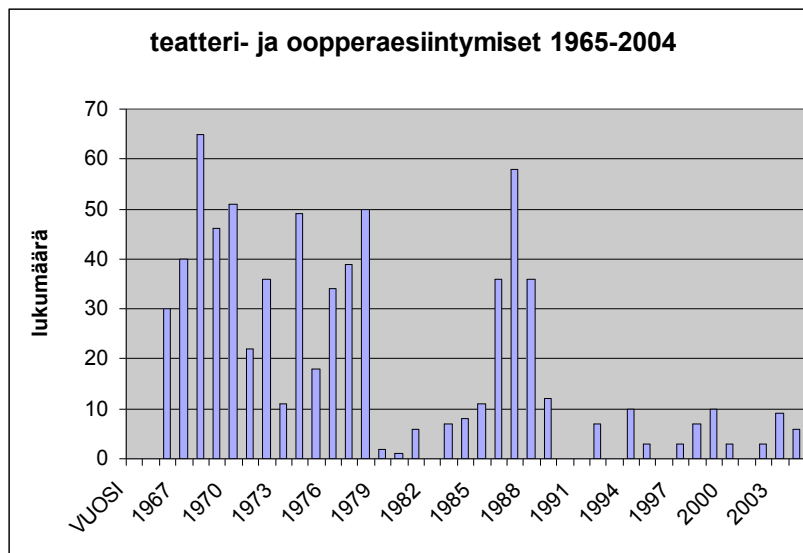
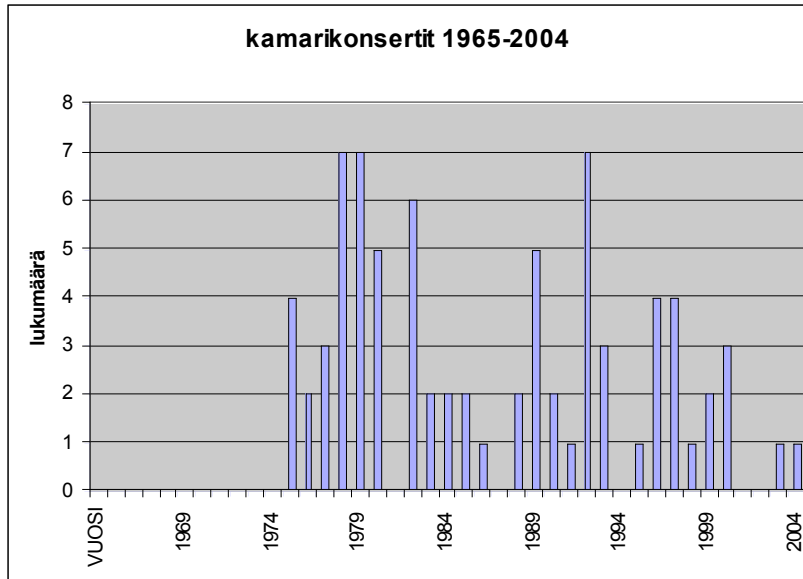
Liite 2 Tilastot

VUOSI	sinf.kons.	kirkkokons.	viihde- ja kansank.	koul.kons.	kam.kons.	teatteri, ooppera	muut	yhteensä	kuulijat
1965	7	1	4	5					
1966	5		9	4		30	11	59	3 360
1967	8	4	8	6		40	16	78	4 778
1968	9		13	16		65	14	117	8 152
1969	9		9	14		46	19	97	14 500
1970	14		5	13		51	19	102	16 200
1971	24		6	16		22	21	89	16 000
1972	20		9	20		36	15	100	28 810
1973	27		11	21		11	23	93	29 800
1974	21	3	2	18	0	49	11	104	28 950
1975	21	6	5	23	4	18	23	100	31 215
1976	16	4	8	32	2	34	17	113	40 630
1977	24	2	4	28	3	39	15	115	36 882
1978	12	3	13	17	7	50	17	119	36 746
1979	9	3	4	22	7	2	21	68	32 997
1980	18	4	2	17	5	1	24	71	23 480
1981	13	6	5	17	0	6	15	62	21 331
1982	17	3	4	22	6	0	11	63	22 876
1983	18	4	2	16	2	7	7	56	20 247
1984	14	3	4	38	2	8	12	81	30 407
1985	21	3	3	36	2	11	1	77	23 330
1986	21	2	5	23	1	36	4	92	33 265
1987	24	2	3	30	0	58	6	123	55 154
1988	21	1	3	20	2	36	3	86	28 322
1989	28	1	0	3	5	12	2	51	20 759
1990	25	1	5	26	2	0	12	71	27 192
1991	36	2	5	8	1	0	3	55	25 708
1992	33	1	3	7	7	7	13	71	26 359
1993	28	3	7	17	3	0	8	66	38 199
1994	24	2	12	15	0	10	1	64	34 592
1995	24	3	12	19	1	3	6	68	31 079
1996	22	2	19	2	4	0	10	59	43 012
1997	17	3	16	18	4	3	5	66	37 834
1998	19	6	15	2	1	7	1	52	40 984
1999	16	2	2	4	2	10	10	46	29 100
2000	23	2	2	4	3	3	1	38	42 360
2001	18	2	0	11	0	0	13	44	16 791
2002	19	3	1	22	0	3	7	55	20 132
2003	33	3	0	39	1	9	0	85	21 029
2004	24	2	2	26	1	6	8	69	28 392

Vuosina 1968–1973 kirkko- ja kamarikonsertteja ei ole eritelty erikseen, vaan ne on sisällytetty sinfoniakonsertteihin kuuluviksi.

Liite 3 Henkilöstöluettelot vuosina 1964–2005

Orkesterin organisatorinen johto

<i>nimi</i>	<i>toimi</i>	<i>tulo</i>	<i>lähtö</i>
Starck Väinö	taloudenhoitaja	1.9.1964	31.8.1966
Konttori Veikko	taloudenhoitaja	1.9.1966	30.9.1969
Arlin Tia	taloudenhoitaja	1.10.1969	18.11.1969
Kanerva Terttu	taloudenhoitaja	19.11.1969	18.1.1970
Lappalainen Unto	taloudenhoitaja	20.1.1970	25.10.1970
Syrjänen Mikko	taloudenhoitaja	26.10.1970	31.1.1971
Lappalainen Unto	taloudenhoitaja	1.3.1971	28.2.1971
Järvinen Terttu	taloudenhoitaja	1.3.1971	1.10.1973
Havukainen Irja	toimistosihteeri	3.1.1972	1.10.1973
Allonen Lasse	toimistosihteeri, nyk. intendentti	1.1.1974	
Pälli Leena	intendentti (sij.)	1.6.2000	31.12.2000
Itäranta Mari	toimistovirkailija, nykyisin markkinointi- ja tiedotuspäällikkö	25.10.1976	
Lehto Marita	apulaisintendentti	1.9.2001	
Gränsten Elina	apulaisintendentti, sijainen	1.11.2003	

Orkesterin taiteellinen johto

<i>nimi</i>	<i>toiminimike</i>	<i>tulo</i>	<i>lähtö</i>
Karjalainen Ahti	kapellimestari	5.5.1955	31.12.1958
Hapuoja Jukka	musiikinjohtaja	1.1.1959	17.9.1962
Karjalainen Ahti	musiikinjohtaja	1.1.1963	31.8.1970
Kelo Onni	kapellimestari	1.9.1970	31.7.1975
Svanström Jorma	kapellimestari(sij.)	1.9.1975	31.12.1975
Kelo Onni	kapellimestari	1.1.1976	31.7.1977
Svanström Jorma	kapellimestari	1.8.1977	31.7.1980
Haatanen Kyösti	kapellimestari	1.8.1980	31.7.1986
Boughton William	taiteellinen johtaja	1.8.1986	31.7.1993
Czajkowski Renard	päävierailija	1.8.1986	31.7.1987
Lehtinen Markus	päävierailija	1.8.1987	31.7.1988
Czajkowski Renard	päävierailija	1.8.1988	31.7.1991
Rasilainen Ari	ylikapellimestari	1.8.1993	31.7.1998
Spierer Leon	päävierailija	1.8.1994	31.7.1997
Lehtinen Markus	ylikapellimestari	1.8.1999	17.4.2002
Gallois Patrick	ylikapellimestari	1.8.2003	
Söderblom Ulf	päävierailija	1.8.2003	31.7.2004
Raiskinen Juhani	päävierailija	1.8.2003	31.7.2004

Konserttimestarit

<i>nimi</i>	<i>tulo</i>	<i>lähtö</i>
Sariola Aarne	5.5.1955	31.7.1959
Kivilä Tuure	1.8.1961	1.3.1964
Pälli Olavi	1.1.1965	31.5.1967
Garam Lajos	1.6.1967	31.8.1970
Vuoristo Simo Fredriksson	1.9.1970	18.8.1974
Lennart	15.7.1975	31.8.1978
Vodička Přemysl	1.9.1977	31.8.1978
Lopuček Miroslav	1.9.1978	13.9.1978
Prochazka Dagmar	14.9.1978	31.8.1991
Thompson Candida	1.9.1991	16.9.1993
Forstén Harri	17.9.1993	

Henkilöstö

<i>nimi</i>	<i>instrumentti</i>	<i>tulo</i>	<i>lähtö</i>
Ahia Ilmo	kontrabasso	12.1.1978	1.3.2000
Aronsson Aatos	viulu	1.9.1964	1.9.1966
Aurala-Heiskanen Terhi	huilu	28.8.2001	
Ben Romdhane Mailis	trumpetti	1.1.1984	
Bister-Majala Marjo	viulu	15.8.1983	
Camille Michel	alttoviulu	1.1.1991	15.7.1996
Cibulka Svatopluk	alttoviulu	1.9.1974	31.8.1976
Forstén Harri	viulu	1.8.1986	
Fredriksson Lennart	viulu	15.7.1975	31.8.1977
Fredriksson (o.s. Hägg) Lisa	alttoviulu	15.7.1975	22.8.1978
Garam Lajos	viulu	1.6.1967	31.8.1970
Haapakoski Heli	kontrabasso	14.2.2000	
Haatanen Kyösti	alttoviulu	1.9.1968	31.8.1971
Hall Philip	alttoviulu	1.9.1988	15.5.1996
Halttunen Pauli	viulu	1.2.1966	1.8.1982
Hasanen Taisto	klarineti	1.9.1966	1.12.1991
Heikkilä Jyrki	sello	1.9.1970	17.2.1984
Heikkilä Leena	käyrätorvi	15.9.1975	15.3.1979
Hiekkavirta Olavi	viulu	1.9.1966	31.5.1967
Hintze Hannu	sello	1.9.1966	31.5.1967
Hintze Mikael	sello	1.9.1981	
Hirvikangas Erkki	sello	1.9.1980	31.1.1985
Hirvonen Raili	toimisto	1.12.1973	30.6.1975
Hoffman Jerzy	viulu	30.8.1990	
Holva Marjaana	viulu	2.9.2004	22.8.2005
Hyvönen Martti	trumpetti	1.9.1964	31.8.1967
Hägg Liisa	viulu	1.9.1966	15.8.1968
Häkkinen Pekka	viulu	1.9.1977	16.8.1983

Hämäläinen Jukka	alttoviulu	1.9.1979	
Hämäläinen Reijo	lyömäsoittimet	1.9.1964	
Hämäläinen Tauno	oboe	15.1.1967	
Ingram David	viulu	1.9.1988	15.6.1990
Itäpelto-Hu Taru	fagotti	1.8.2005	
Itäranta Marja-Liisa (Mari)	toimisto	25.10.1976	
Jalkanen Lea	huilu	1.9.1969	31.12.1994
Johansson Juha	huilu	30.1.1978	1.6.1999
Jokipii Miika	pasuuna	15.1.1967	15.6.1969
Jähi Jarmo	trumpetti	1.1.1974	
Kadic Karel	viulu	1.1.1980	31.8.1981
Kaipainen Kalle	viulu	1.1.1966	31.8.1969
Kajova (nyk. Naukkarinen) Marja	viulu	1.8.1987	
Kanerva Simo	pasuuna	20.9.1969	4.9.1973
Karikuusi-Pihlaja Liisa	viulu	1.9.1981	31.10.1982
Kauppi Ilkka	sello	1.8.2005	
Kauppinen (nyk. Raasakka) Mikko	klarineti	1.3.1997	
Kautiala Elisa	toimisto	30.9.1975	24.10.1976
Keinänen Risto	fagotti	26.11.1979	
Kekko Ulla-Maija	alttoviulu	1.1.1971	1.12.1973
		1.8.1989	31.5.1992
Keskinen Juha	käyrätorvi	29.9.1985	
Kettula Timo	oboe	1.1.1974	2.11.1975
Kiiskilä Niilo	sello	1.9.1964	31.8.1981
Kiljala Päivi	klarineti	1.9.1993	22.8.1996
Kimanen Elina	alttoviulu	16.12.2004	
Kinnunen Mauri	klarineti	12.2.1972	31.10.1974
Kivilä Tuure	viulu	19.6.1961	5.3.1964
Knuutila Eelis	trumpetti	1.1.1973	31.12.1973
Koistinen Arto	alttoviulu	1.1.1997	22.8.1998
Koivukoski Karri	alttoviulu	18.9.1972	30.11.1973
Kollanus Jouni	viulu	1.8.1965	31.5.2003
Konttinen Tiina	alttoviulu	1.3.1999	3.11.2000
Konttori Veikko	käyrätorvi	1.1.1965	31.7.1971
Korhonen Leena	viulu	1.9.1964	1.4.1965
Korhonen Matti	pasuuna	17.9.1979	30.8.1980
Korhonen Pirkko	viulu	1.8.1985	
Koskela Jani	kontrabasso	9.1.2004	
Lahti Leena	alttoviulu	1.9.1979	
Lehtinen Kirsi	alttoviulu	1.9.1979	1.6.1990
Lehtinen Leo	klarineti	1.9.1965	30.10.1969
Lehtiniemi Terhi	alttoviulu	22.8.2000	
Leirimaa Minna	toimisto	19.3.1993	30.6.1995
Lennes Raimo	viulu	6.3.1964	31.12.1964
Lindfors Torsten	käyrätorvi	1.1.1965	13.12.1972
Lipponen Veikko	alttoviulu	19.5.1977	31.3.1979
Listo Juhani	trumpetti	15.1.1973	31.12.1975
Littler Gary	viulu	1.9.1988	
Liukkonen Armas	huilu	1.9.1964	28.2.1969
Loponen Esko	trumpetti	20.11.1975	31.8.1976
		19.5.1977	31.7.1983
Lopuček Miroslav	viulu	1.9.1978	13.9.1979

Luukkonen Hannu	kontrabasso	1.1.1974	13.9.1977
Mahlamäki Martti	viulu	1.1.1974	31.8.1976
Mahlamäki Timo	klarineti	1.12.1974	
Majala Tero	viulu	27.8.1984	
Malmivaara Juha	sello	1.8.1985	
Manninen Teuvo	fagotti	15.11.1969	
Mansnerus Jouko	alttoviulu	1.9.1966	31.5.1967
Marjanen Pentti	käyrätorvi	1.9.1965	31.5.1971
Markkanen Juha	oboe	1.12.1975	
Miettinen Matti	fagotti	1.9.1964	31.8.2005
Mäkinen Pentti	viulu	1.10.1976	15.9.1993
Naukkarinen (o.s.Kajova) Marja	viulu	1.8.1987	
Nironen Arto	viulu	19.3.1981	19.1.1982
Noronen Tauno	pasuuna	1.9.1964	30.6.1966
Nuora-Kapanen Liisi	viulu	22.8.2000	
Oinonen Mikko	kontrabasso	1.6.1967	15.2.2004
Ostrovski Igor	viulu	1.2.1991	
Paalanen Markku	käyrätorvi	14.10.1971	31.8.1974
Palas Merit	viulu	1.1.1971	1.7.1971
Palmu Markku	sello	1.6.1988	
Pekkanen Arto	pasuuna	10.9.1973	31.8.1978
Perkins Simon	viulu	1.9.1989	31.5.1990
Pietiläinen Kaiku	viulu	1.9.1974	13.5.1977
Pihlaja Pasi	käyrätorvi	4.5.1979	31.8.1980
		1.9.1981	30.9.1982
Pitkänen Riitta	viulu	1.12.1966	16.12.1967
Pitkäpaasi Juhani	viulu	1.9.1966	15.8.1968
Pocius Kestutis	viulu	16.10.1984	31.12.1985
Prochazka Dagmar	viulu	1.9.1977	31.8.1991
Prochazka Stanislav	viulu	1.9.1977	31.8.1987
Puustinen Kaisamari	viulu	1.10.2003	
Pälli Olavi	viulu	1.1.1965	31.5.1967
Pätynen Hannu	trumpetti	1.9.1969	31.12.1972
Raitio Timo	käyrätorvi	1.9.1974	31.12.1977
Rautiainen Ilmari	pasuuna	1.9.1978	31.12.2000
Repo Juhani	käyrätorvi	1.10.1974	15.8.1975
Risberg Rainer	huilu	20.10.1975	31.7.1976
Rissanen Tuula	huilu	20.5.1976	31.8.1977
Riuttamäki Esa-Veli	huilu	11.9.1995	
Räsänen Jorma	trumpetti	1.9.1967	28.2.1969
Seppälä Hannu	klarineti	1.2.1966	31.12.1971
Sipilä Elina	sello	27.8.2002	30.6.2004
Sipponen Raija-Liisa	viulu	10.9.1973	30.4.1974
Sointu Pekka	viulu	1.2.1966	15.3.1975
		17.11.1982	13.1.1988
Sointu Toivo	viulu	1.9.1966	31.8.1977
Summanen Mirja	toimisto	1.7.1995	31.5.1997
Suvinen Niina	viulu	27.10.2003	
Syrjälä Kari	fagotti	22.11.1978	21.11.1979
Taivainen, Jorma	alttoviulu	1.9.1964	31.12.1965
Talpo Erkki	kontrabasso	1.9.1964	21.4.1966
Taranto Martti	käyrätorvi	1.9.1976	
Tarvainen Kalevi	viulu	1.9.1966	5.9.1972

Thompson Candida	viulu	1.6.1992	16.9.1993
Tossavainen Jari	viulu	1.9.1988	
Tukia Esa	käyrätorvi	12.1.1978	18.10.1978
Tukiainen-Määttä Sari	viulu	1.9.1988	
Uurtimo Seppo	kontrabasso	1.9.1966	31.5.1967
Vaajakallio Antamo	oboe	1.9.1965	30.4.1969
Valtonen Helge	viulu	1.9.1966	30.11.1968
Vance David	viulu	1.10.1989	21.6.1990
Vasilevsky Dmitri	alttoviulu	28.8.2001	
Vauras Raimo	alttoviulu	1.9.1971	4.9.1973
Vodička Přemysl	viulu	1.9.1977	31.8.1979
Vuoristo Simo	viulu	1.9.1970	18.8.1974
Vuoristo Simo	viulu	1.9.1970	18.8.1974

Liite 4 Konsertit vuosina 1955–2005

vuosi 1955

- 27.9.1955 Vierailukonsertti Vaajakoskella, joht. Ahti Karjalainen, sol. Oswald Nyman, viulu
Ohjelma sama kuin 30.9.1955
- 30.9.1955 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Oswald Nyman, viulu
Beriot: Viulukonsertto n:o 9 a, Sibelius: Festivo sarjasta Historiallisia kuvia, Klami: Kaksi kansanlaulua, Grieg: Juhlmarssi, Thomas: Raymond-alkusoitto, Brahms: Unkarilainen tanssi n:o 8
- 25.10.1955 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jukka Hapuoja, sello
Saint-Saëns: Sellokonsertto, Dvořák: Sinfonia n:o 9 Uudesta maailmasta, Rossini: Italialainen Algeriassa-alkusoitto
- 22.11.1955 Viihdekonsertti, joht. Ahti Karjalainen
Suomalaista viihdemusiikkia
- 6.12.1955 Sibeliuksen 90-vuotisjuhlakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. U. Hilander, laulu, avust. Mieskuoro Sirkat
Sibelius: Tulen syntä, Sibelius: Finlandia

vuosi 1956

- 29.1.1956 Mannerheimin muistojuhla, joht. Ahti Karjalainen
Sibelius: Finlandia, Sibelius: Alla marcia sarjasta Historiallisia kuvia
- 29.1.1956 Lastenkonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Armas Koivisto, lausunta, Mario Sgobba, klarinetti
Prokofjev: Pekka ja susi, Weber: Klarinettikonsertto, Haydn: Lapsisinfonia, Ochs: Tule lentäen lintu -variaatiot
- 27.2.1956 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Anja Ignatius, viulu
Sibelius: Viulukonsertto, Corelli: Concerto grosso n:o 8 kahdelle sooloviululle ja orkesterille, Tšaikovski: Italialainen kapriisi
- 23.3.1956 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Caspar Cassado, sello
Haydn: Sellokonsertto, Mozart: Serenadi n:o 6 pienelle orkesterille
- 20.4.1956 Vierailukonsertti Kinkomaalla, joht. Ahti Karjalainen, sol. Inkeri Laes, laulu
- 1.5.1956 Vappumatinea, joht. Ahti Karjalainen
- 18.5.1956 Koululaiskonsertti Kasvatusopillisen Korkeakoulun salissa, joht. Ahti Karjalainen
- 25.9.1956 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, avust. Jyväskylän Työväenyhdistyksen Sekakuoro
Bellini: Norma, Raitio: Neljä suomalaista kansanlaulua, Rimer: Rapsodia n:o 2, Gade: Mustasukkaisuutta, Strauss: Tonava kaunoinen, Karjalainen: Leijonamarssi
- 6.11.1956 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Caspar Cassado, sello
Schumann: Sellokonsertto, Mozart: Sinfonia g, Beethoven: Leonore-alkusoitto
- 27.11.1956 Nuorisokonsertti, joht. Ahti Karjalainen, avust. Keuruun Yhteiskoulun Oppilaskuoro
- 12.12.1956 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. jyvskyläläiset säveltaiteilijat

vuosi 1957

- 29.1.1957 Vierailukonsertti Äänekoskella, joht. Jukka Hapuoja
- 8.2.1957 Sarjakonsertti III, joht. Ahti Karjalainen, sol. Paavo Pohjola, alttoviulu, avust. Arja Sohlberg, piano
- 19.2.1957 Sarjakonsertti IV, joht. Jussi Jalas
- 1.3.1957 Kasvatusopillisen Korkeakoulun Talvipäivien Konsertti, joht. Ahti Karjalainen
Sibelius: Vapautettu kuningatar
- 16.4.1957 Sarjakonsertti V, joht. Ahti Karjalainen, sol. Sanna Mattinen, piano
- 1.5.1957 Vappumatinea, joht. Ahti Karjalainen
- 17.9.1957 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Yrjö Siloma, laulu, avust. Mieskuoro Vaajan Laulu
Ingman: Entrada del Duomo, Klemetti: Cantilena jousiorkesterille, P. J. Hannikainen: Prelude ja Menuetto, Utsjoki: Syksy-Kevät tenorille, mieskuorolle ja orkesterille, Ahti Karjalainen: Keski-Suomelle(k.e.)
- 22.10.1957 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Elli Ingman, laulu
Schumann: Sinfonia n:o 1 Kevät, Grieg: Solveigin kehtolaulu, Madetoja: Kullervo, Verdi: Mimin aaria oopperasta La Boheme, Puccini: Romanssi oopperasta Mignon
- 26.11.1957 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Dmitri Hintze, piano
Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b ensimmäinen osa, Tšaikovski: Andante cantabile -osa jousikvartetista, Šostakovitš: Musiikkia näytelmästä Hamlet, Musorgski: Yö autiolla vuorella
- 3.12.1957 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti/ Sibeliuksen muistokonsertti, joht. Ahti Karjalainen
Sibeliuksen teoksia

vuosi 1958

- 25.2.1958 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Ritva Arjava, piano
Sibelius: Sinfonia n:o 1, Saint-Saëns: Pianokonsertto
- 25.3.1958 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Matti Lehtinen, laulu, avust. Jyväskylän Kasvatusopillisen Korkeakoulun Kuoro

Madetoja: Kullervo, Vivaldi: Concerto grosso, Ingman: Paimen-psalmi kuorolle ja orkesterille(k.e.), Mozartin aarioita

- 4.11.1958 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Paavo Pohjola, viulu
Massenét: Phèrde-alkusoitto, Mozart: Viulukonsertto n:o 4 D, Beethoven: Sinfonia n:o 5
- 16.11.1958 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Ahti Karjalainen, sol. Paavo Pohjola, viulu
Ohjelma sama kuin 4.11.1958
- 4.12.1958 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Ahti Karjalainen ja Paavo Rautio, sol. Aino Rounioja-Outakoski, laulu
Sibelius: Alla marcia, Belsazar-sarja, Andante festivo, Kuula: Suutelo, Tuijotin tulehen kauan, Madetoja: Kehtolaulu ja Serenadi

vuosi 1959

- 17.3.1959 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Dmitry Hintze, piano
Linnala: Suomalainen rapsodia, Grieg: Pianokonsertto, Haydn: Sinfonia n:o 94 Patarumpu
- 25.4.1959 Mieskuoro Sirkkain 60-vuotisjuhlakonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Eino Saariaho ja Inkeri Laes, laulu
J. Linjama: Kouta mieskuorolle ja orkesterille, (k.e.)
- 30.5.1959 Jkl:n Kasvatusopillisen Korkeakoulun vihkiäiset, joht. Tauno Hannikainen, sol. Lauri Lahtinen, laulu, Ilkka Kaakinen, lausunta
Tubin: Vihkiäiskantaatti, sanat Toivo Lyy (k.e.)
- 12.7.1959 Jyväskylän Päivän Sinfoniakonsertti, joht. Jussi Jalas, sol. Timo Mäkinen, piano
Beethoven: Egmont-alkusoitto, Mozart: Pianokonsertto n:o 21 C, Haydn: Sinfonia n:o 94
- 25.10.1959 Vierailukonsertti Lievestuoreella, joht. Jukka Hapuoja, sol. Markku Kilpiö, sello
Mozart: Alkusoitto oopperasta Taikahuilu, Händel: Konsertto g, Dvořák: Sinfonia n:o 5 Uudesta maailmasta, Sibelius: Belsazar-sarja, Sibelius: Valse Triste, Saint-Saëns: Kalman tanssi
- 10.11.1959 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Pentti Rautavaara, sello
Vivaldi: Sellokonsertto D, Dvořák: Sinfonia n:o 5, Klami: Tšeremissiläinen fantasia, Mozart: Alkusoitto oopperasta Taikahuilu
- 8.12.1959 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Marjatta Müller ja Annikki Hokkanen, laulu, avust.
Jkl:n Työväenyhdistyksen Naiskuoro
Sibelius: Karelia-alkusoitto, Härkönen: osia Sarjasta pienelle orkesterille (Commedie delarte op. 35), Karjalainen: Aino-neito naiskuorolle, solisteille ja orkesterille, Sibelius: Musiikkia näytelmästä Pelléas ja Mélisande, Linnala: Suomalainen rapsodia

vuosi 1960

- 2.2.1960 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Irja Palas, piano
Mozart: Pianokonsertto A, I osa
- 20.2.1960 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Kerttu Weitonmäki, Reino Lempinen ja Martti Siiriäinen laulu, Aimo Känkänen, urut
Buxtehude: Kantaatti, Händel: Largo, Fauré: Requiem(osat 1-7), Händel: Halleluja-kuoro oratoriosta Messias
- 15.3.1960 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Jolanda di Maria Petris, laulu
Mozart: Sinfonia n:o 41 C Jupiter, Flotow: Alkusoitto oopperasta Martha, ooppera-aarioita
- 19.3.1960 Naiskuoro Vappujen 50-vuotisjuhlakonsertti, joht. Vilho Kekkonen
Linnala: Sydänmaan suvi, sarja naiskuorolle ja orkesterille
- 15.4.1960 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. kuten 20.2. lisäksi Vilho Kekkonen, laulu
ohjelma sama kuin 20.2.1960, lisäksi Händel: Arioso
- 8.5.1960 Vaajan Laulun 15-vuotiskonsertti Vaajakoskella, joht. Pentti Vasunta ja Jukka Hapuoja, sol. R. W. Lyytikäinen, Pertti Repo ja Yrjö Siloma, laulu
Utsjoki: Syksy-Kevät kuorolle ja orkesterille, Grieg: Maansinne
- 22.5.1960 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro, sol. orkesterin omat soittajat
Mozart: Divertimento F, J. Ch. Bach: Kvartetto D kahdelle huilulle, altolle ja sellolle, Gensner: Sinfonietta, Händel: Concerto Grosso op. 6 n:o 10
- 9.7.1960 Jkl:n Kulttuuripäivien kirkkokonsertti, joht. Ahti Karjalainen
ohjelma kuten 20.2.1960
- 10.7.1960 Jkl:n Päivän Kamarimusiikkikonsertti
ohjelma kuten 22.5.1960
- 2.12.1960 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Aulis Tuimala, laulu, avust.
Orkesteriyhdistyksen kuoro
Linnala: Maria, kantaatti, Sibelius: Sinfonia n:o 1, Ranta: Kainuun kuvia, Tenkanen: Alkusoitto oopperasta Laillinen kihlaus

vuosi 1961

- 21.2.1961 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Hariton Djakonovski, viulu
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Bruch: Viulukonsertto g, Schubert: Sinfonia n:o 5 B
- 25.4.1961 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Rainer Palas, piano

- Mozart: Titus-alkusoitto, Pianokonsertto n:o 24 c, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 Italialainen
- 9.5.1961 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Kimmo Hakasalo, piano, avust. Jkl:n Kasvatusopillisen Korkeakoulun Kuoro
Pezel: Musiikkia puhaltimille, Mozart: Pianokonsertto n:o 23 A, Purcell: Laula Herralle -kantaatti, Geminiani: Concerto Grosso g
- 13.7.1961 Kirkkokonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Inkeri Laes ja Inkeri Rantasalo, laulu, Kimmo Hakasalo, cembalo, avust. Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen Kuoro
Pergolesi: Stabat Mater, Buxtehude: Jeesus puolees käännyn -kantaatti sopraanolle, altolle, cembalolle ja jousiorkesterille, Geminiani: Concerto grosso g
- 31.10.1961 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Kurt Walldén, piano
Purcell: Kolme sävelmää orkesterille, Liszt: Pianokonsertto Es, Beethoven: Sinfonia n:o 7
- 8.12.1961 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Anni-Inkeri von Schoultz, laulu, Tuure Kivilä, viulu, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro
Pacius: Alkusoitto, Sibelius: Pelléas ja Mélisande(osia), Karjalainen: Äärettömyyteni laulu viululle, sopraanolle, sekakuorolle ja pienelle orkesterille(k.e.), Tulindberg: Viulukonsertto B, Järnefelt: Korsholma
- 25.12.1961 Kirkkokonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Inkeri Laes, Kerttu Weitonmäki ja Sirkka Aronsson, laulu, Antamo Vaajakallio, oboe, Kimmo Hakasalo, urut
Lübeck: Joulukantaatti, Händel: Concerto grosso op. 6, Händel: Sarabande, Hannikainen: Joulun kellot, Pergolesi: Ein Mater ja Fac ut Portem, Tšaikovski: Andante cantabile jousikvartetista, Praetorius: Joululaulu, Gruber: Jouluyö, juhlayö

vuosi 1962

- 20.2.1962 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Erling Blóndal-Bengtsson, sello
Mozart: Sinfonia n:o 36 C Linziläinen, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Mozart: Alkusoitto oopperasta Don Juan
- 21.4.1962 Vierailukonsertti Eskilstunassa, Ruotsissa, joht. Jukka Hapuoja, sol. Tuure Kivilä, viulu
Sibelius: Finlandia, Mozart: Sinfonia n:o 36 C, Mozart: Viulukonsertto C, Järnefelt: Korsholma
- 29.5.1962 Konsertti, joht. Tauno Hannikainen, sol. Jukka Hapuoja, sello
Geminiani: Concerto Grosso g, Saint-Saëns: Sellokonsertto a, Sibelius: Sinfonia n:o 1
- 6.11.1962 Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Lea Terno-Kivilä, piano
Purcell: Pavane ja Chaconne kolmelle viuluäänelle ja bassolle, Weber: Konserttikappale pianolle ja orkesterille f op. 79, Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Haydn: Sinfonia n:o 100 G Sotilas
- 7.12.1962 Suomen Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Vilho Kekkonen ja Kalevi Hakasalo, laulu, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro
Tuukkanen: Tempus festum, Hannikainen: Rauha, Tulin onneni yrittärihaan, Äidin silmät, Rannalla istuja, Sibelius: Vapautettu kuningatar, Linnala: Maria-kantaatti sekakuorolle, baritonille ja orkesterille, Järnefelt: Korsholma

vuosi 1963

- 2.2.1963 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Ritva Arjava, piano
Beethoven: Pianokonsertto n:o 1, Svendsen: Zorahayda Legenda, Klami: Pieni sarja pienelle orkesterille, KarjalainenPartita jousiorkesterille
- 3.3.1963 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Helena Lehtelä, viulu, Yrjö ja Paavo Ikonen, trumpetti
Mendelssohn: Viulukonsertto e, Anderson: Iloiset trumpetinsoittajat, Grieg, Alfvén
- 4.4.1963 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen ja Jukka Hapuoja, sol. Mirjam Hannula ja Anni-Inkeri Schoultz, laulu
Schumann: Sinfonia n:o 1 Kevät, Gluck: Aaria oopperasta Orfeus, Ponchielli: Aaria oopperasta La Gioconda, Verdi: Aaria oopperasta Naamiaiset, Franck: Panis Angelicus, Karjalainen: Äärettömyyteni laulu
- 1.9.1963 Kirkkokonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Kerttu Weitonmäki, Anni-Inkeri von Schoultz, Toivo Korhonen ja Kalevi Hakasalo, laulu
Mozart: Messu c
- 25.9.1963 Operettikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Hilka Kinnunen, laulu
Operettimusiikkia Kálmánin Mustalaisruhtinattaresta ja Kreivitär Maritzasta sekä Lehárin Iloisesta leskestä, orkesterinumeroina Schubertin, Glieren ja Friedemannin teoksia
- 21.10.1963 Balettikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Lisa Taxell, Uno Onkinen, tanssi
Tšaikovski: Prinsessa Ruusunen, Gounod, Hatšaturjan
- 20.11.1963 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Raija Alestalo-Rahko, piano
Saint-Saëns: Simpson ja Delila -alkusoitto, Grieg: Pianokonsertto a, Haydn: Sinfonia 101 D
- 6.12.1963 Suomen Säveltaiteen Viikon konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Tuure Kivilä, viulu
Karjalainen: Viulukonsertto, Pohjanmies: Sitä vanha Väinämöinen, Klami: Sotilasmarssi, Ingman: Entrada del Duomo, I. Hannikainen: Kaikuja maalaiskylistä 1800-luvulta

vuosi 1964

- 5.2.1964 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Dmitry Hintze, piano
Beethoven: Sinfonia n:o 5, Liszt: Pianokonsertto n:o 1 Es, Saint-Saëns: Dance macabre, sinfoninen runoelma
- 15.2.1964 Kirkkokonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Kerttu Weitonmäki, Marjatta Müller, Vilho Kekkonen ja Matti Tuloisela, laulu, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro
Händel: Messias-oratorio

- 16.2.1964 Kirkkokonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Kerttu Weitonmäki, Marjatta Müller, Vilho Kekkonen ja Matti Tuloisela, laulu, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro
Ohjelma sama kuin 15.2.1964
- 4.3.1964 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Anita Vätkki, laulu
Händel: Messias, Gluck: Furiantantz oopperasta Orfeus manalassa, Tšaikovski: Italialainen capriccio op. 45, Wagner: Aria oopperasta Tannhauser, Mascagni: Santuzzen aaria oopperasta Cavalleria Rusticana, Puccini: Vissi darte oopperasta Tosca
- 8.4.1964 Viihdekonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jörgen Petersen, trumpetti
- 25.9.1964 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Rainer Kuisma, lyömäsoittimet
Fischerin ja Lecuanon sävellyksiä
- 23.10.1964 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Arto Noras, sello
Händel-Beeckham: Sarja, Rossini: Alkusoitto oopperasta Varasteleva harakka, Ph. E. Bach: Sellokonsertto A, Karjalainen: Sarja pienelle orkesterille
- 27.11.1964 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Aune Rättyä-Pälli, laulu
Haydn, Mozart, Tšaikovski
- 13.12.1964 Suomen Säveltaiteen Viikon konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Inkeri Laes, laulu, avust. Tyttölyseon 100-vuotisjuhlakantaattikuoro
Madetoja: Pohjalaisia-sarja, Sibelius: Karelia-alkusoitto, Järnefelt: Preludi, Karjalainen: Partita huilulle, käyrätorvelle ja lyömäsoittimille, Tuukkanen: Nuorten kantaatti

vuosi 1965

- 27.1.1965 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Olavi Pälli, viulu
Mendelssohn: Sotamarssi musiikista näytelmään Athalia, Bruch: Viulukonsertto g, Sibelius: Festivo sarjasta Historiallisia kuvia, Borodin: Polovetsialaiset tanssit oopperasta Ruhtinas Igor
- 20.2.1965 Orkesteriyhdistyksen 10-vuotiskonsertti, joht. Ahti Karjalainen, avust. Orkesteriyhdistyksen kuoro
Karjalainen: Sinfonia n:o 1 c op. 30, Kuula: Stabat Mater
- 16.3.1965 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Liisa Pohjola, piano
Sibelius: Satu, Bach: Preludi ja fuuga es, Beethoven: Pianokonsertto G, Grieg: Holberg-sarja
- 13.4.1965 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen
Madetoja, Grieg
- 12.5.1965 Kansankonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jorma Taivainen, alttoviulu
Karjalainen: Partita fagotille, käyrätorvelle ja lyömäsoittimille, Mozart: Così fan tutte -alkusoitto, Madetoja: Pieni sarja, Telemann: Konsertto alttoviululle ja orkesterille, Tšaikovski: Valssi Larinien hovissa, Saint-Saëns: Sotilasarssi
- kesä 1965 konsertti
Meriläinen: Impression, sinfoninen runo (k.e.)
- 18.9.1965 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jorma Rahkonen, viulu
Sibelius: Viulukonsertto d op. 47, Haydn: Sinfonia n:o 60, Cherubini: Anacreon Overture
- 20.10.1965 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Harri Nikkonen, laulu, avust. Yhdistyneet Mieskuorot
Sibelius Tulen synty, Musorgski: Kuoleman lauluja ja tansseja, Beethoven: Sinfonia n:o 8
- 16.11.1965 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Terttu Pajunen-Kivikäs, lausunta, avust. Yhdistyneet Naiskuorot
Mozart: Sinfonia n:o 36 C Linziläinen, Bach: Pianokonsertto f, Sibelius: Snöfrid-melodraama
- 6.12.1965 Itsenäisyys- ja Sibeliuksen 100-vuotisjuhlakonsertti, joht. Tauno Hannikainen ja Ahti Karjalainen, avust. Yhdistyneet Sekakuorot
Sibelius: Sinfonia n:o 2, Väinön virsi

vuosi 1966

- 1.2.1966 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Olavi Pälli, viulu
Mendelssohn: Viulukonsertto e, Mozart: Don Juan, J. Strauss: Keisarivalssi
- 15.2.1966 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jarmo Munter, klarinetti
Weber: Klarinettikonsertto n:o 1 f, Ochs: Tule lentäen lintu, King: Kuvia Englannista, Copland: An Outdoor Overture
- 1.3.1966 Sinfoniakonsertti, joht. Tauno Hannikainen ja Ahti Karjalainen
Madetoja: Kullervo, Sibelius: Sinfonia n:o 2 D
- 15.3.1966 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Leea Isotalo, piano
Klami: Nummisuutarit, Tubin: Eestiläinen tanssisarja, Palmgren: Pianokonsertto n:o 4 Huhtikuu
- 5.4.1966 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Heidi Indermühle, huilu
Mendelssohn: Kesäyön unelma, Mozart: Huilukonsertto D, Bizet: L'Arlesienne, sarja n:o 1
- 26.4.1966 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Seppo Laamanen, sello
Tšaikovski: Sinfonia n:o 4 f, Karjalainen: Sellokonsertto
- 27.9.1966 Tiistaikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Jorma Nisula, viulu
Rossini: Sevillan parturi, Paganini-Wilhelmj: Viulukonsertto D, Saint-Saëns: Introduction et Rondo Capriccione, Thomas: Alkusoitto oopperasta Mignon
- 11.10.1966 Viihdekonsertti

- 14.10.1966 Viihdekonsertti
 25.10.1966 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Arto Noras, sello
 Tormis: Avamäng n:o 2, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat sellolle ja orkesterille, Šostakovitš: Sinfonia n:o 1
 3.11.1966 Tiistaikonsertti Kypärämäen koulussa, joht. Ahti Karjalainen, sol. Miika Jokipii, pasuuna
 Sibelius: Alla Marcia sarjasta Historiallisia kuvia, Lohmann: Pasuunapaholainen, Engleman: Nukkeparaati,
 Rossini: Alkusoitto oopperasta Sevillan parturi, Strauss: Pizzicato polka, Bernstein: The West Side Story,
 Ulbach: Vaikeuksien kautta voittoon
 15.11.1966 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Georges Themeli, piano
 Brahms: Sinfonia n:o 2 D, Schumann: Pianokonsertto a
 22.11.1966 Tiistaikonsertti Keljon koulussa, joht. Ahti Karjalainen, sol. Miika Jokipii, pasuuna
 8.12.1966 Säveltaiteen Viikon Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Taru Valjakka, laulu
 Karjalainen: Partita jousiorkesterille, Sallinen: 14 Juventas-variaatiota, Kuula: Impi ja Pajarin Poika, Järnefelt:
 Korsholma, sinfoninen runoelma

vuosi 1967

- 24.1.1967 Viihdekonsertti, Sävelmatka Euroopan halki, joht. George de Godzinsky, sooloviuluosuudet Olavi Pälli, viulu
 21.2.1967 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Tapani Valsta, piano
 Sibelius: Sinfonia n:o 3 C, Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d
 22.3.1967 Sinfoniakonsertti, Ahti Karjalaisen 60-vuotis- ja 45-vuotistaiteilijajuhlakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol.
 Mark Lubotski, viulu
 Madetoja: Sinfonia n:o 2, Tšaikovski: Viulukonsertto
 25.4.1967 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Ilpo Mansnerus, huilu
 Mendelssohn: Ruij Blas -alkusoitto, Tšaikovski: Sarja baletista Pähkinänsärkijä, Mozart: Huilukonsertto n:o 1,
 Copland: An Outdoor Overture
 9.5.1967 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Vilho Kekkonen, laulu, avust. Mieskuoro Laulusepot
 Sibelius: Kevätlaulu, Händel: Resitatiivi ja aaria oratoriosta Messias, Händel: Arioso, Haydn: Urielin aaria
 oratoriost Luominen, Karjalainen: Kotkan tie mieskuorolle ja orkesterille, Merikanto: Laatokka tenorille,
 mieskuorolle ja orkesterille
 13.9.1967 Viihdekonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Veikko Ahvenainen, harmonikka ja elektroniharmonikka
 26.9.1967 Sinfoniakonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Leea Isotalo, piano
 Pacius: Kaarle-kuninkaan metsästys -alkusoitto, Palmgren: Pianokonsertto n:o 2 Virta, Beethoven: Sinfonia n:o 5
 10.10.1967 Viihdekonsertti Petäjäviedellä, joht. Ahti Karjalainen, sol. Veikko Ahvenainen, harmonikka
 22.10.1967 Sinfoniakonsertti yhdessä Kuopion orkesterin kanssa Kuopiossa, joht. Ahti Karjalainen, sol. Izumi Tateno, piano
 Rautavaara: A Requiem in Our Time, Šostakovitš: Konsertto pianolle, trumpeteille ja jousiorkesterille op. 35,
 Brahms: Sinfonia n:o 4 e
 24.10.1967 Sinfoniakonsertti yhdessä Kuopion orkesterin kanssa Jyväskylässä, joht. Lauri Siimes, sol. Izumi Tateno, piano
 ohjelma sama kuin 22.10.1967
 2.11.1967 Vierailukonsertti Haapamäellä, joht. Ahti Karjalainen, sol. Torsten Lindfors, käyrätorvi
 Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Mozart: Käyrätorvikonsertto Es, Vivaldi: Konsertto Grosso op. 3 n:o 8,
 Gyenes: Mustalaisrapsodia, Coates: Uinuvalla laguunilla, Rixner: Veijaripolka, Rapsodia n:o 1
 7.11.1967 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Torsten Lindfors, käyrätorvi
 Baisanti: Concerto Grosso op. 3 n:o 10, Vivaldi: Concerto Grosso op. 3 n:o 8 a, Händel: Concerto op. 3 n:o 4a F,
 Mozart: Käyrätorvikonsertto Es
 21.11.1967 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Lajos Garam, viulu
 Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Schubert: Sinfonia n:o 8 h
 Keskenpäinen
 8.12.1967 Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhla-konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Aino Rounioja, laulu
 Leiviskä: Orkesterisarja n:o 2, I. Hannikainen: Lootus, Lumitunnelma ja Rannallaistuja, Sibelius: Arioso, Tuol'
 laulaa neitonen ja Tuli tyttö luotaan armaansa, Karjalainen: Hakkaa päälle -alkusoitto
 19.12.1967 Joulukonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Aulis Tuimala, laulu, Matti Vainio, urut
 Daquin, Rannan, Corellin, O. Merikannon ja Sibeliuksen sävellyksiä

vuosi 1968

- 18.1.1968 Kirkkokonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Tauno Äikää, urut
 Ingman: Tuomiokirkkoon tulo, Haydn: Urkukonsertto, Torelli: Sinfonia n:o 6, Händel: Urkukonsertto n:o 4
 9.2.1968 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Erling Blöndal-Bengtsson, sello
 Weber: Taika-ampuja -alkusoitto, Bizet: L'Arlesienne Suite n:o 2, Haydn: Sellokonsertto, Sibelius: Karelia-
 alkusoitto
 22.2.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Eino Haipus
 Peijko: Moldavialainen sarja, Pingoud: Viisi sonettia kamariorkesterille op. 11, Beethoven: Sinfonia n:o 4 op. 60
 7.3.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Irja Palas, piano
 Beethoven: Egmont-alkusoitto, Evald: Sinfonia viidelle vaskipuhaltimelle, Mozart: Pianokonsertto G
 22.3.1968 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Raili Kostia, laulu
 Mendelssohn-Bartholdy: Athalia-alkusoitto, Mahler: Lieder eines fahrenden Gesellen, Sibelius: Kolme sokeaa
 sisarta, Illalle, Pää verandan vid havet, Weber: Oberon-alkusoitto

- 4.4.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Camilla Wicks, viulu
Dvořák: Sinfonia n:o 5 e, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G
- 16.5.1968 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Kerttu Metsälä-Ingnatius, laulu, Jouko Ingnatius, viulu
Mozart: Ryöstö Seraljista -alkusoitto, Gluck: Aaria oopperasta Orfeus, Ponchielle: Romanssi oopperasta La
Giaconda, Kuula: Sinikan laulu, Epilogi, Bach: Viulukonsertto E, Klami: Marche Militaire
- 3.9.1968 Vierailukonsertti Multialla, joht. Ahti Karjalainen, sol. Torsten Lindfors, käyrätorvi
Mozart: Figaron häät -alkusoitto, Bach: Suite n:o 3 D, Boieldieu: Bagdadin Kalifi -alkusoitto, Saint-Saëns:
Romanssi käyrätorvelle ja orkesterille, Ranskalainen sotilasmarssi
- 10.9.1968 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Mikael Helasvuo, huilu, Timo Hanhinen, sello
Mozart: Figaron häät -alkusoitto, Bach: Suite n:o 3 D, Telemann: Konsertto huilulle, sellolle ja jousiorkesterille,
Boieldieu: Bagdadin Kalifi -alkusoitto
- 24.9.1968 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Henrik Sachsenskjold, viulu
Svendsen: Zorahayda Legenda, Sibelius: Karelia-sarja, Beethoven: Viulukonsertto D
- 15.10.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Veikko Höylä, sello
Saint-Saëns: Sellokonsertto n:o 1 a, Tšaikovski: Sinfonia n:o 6 h
- 22.10.1968 Vierailukonsertti Kiuruvedellä, joht. Ahti Karjalainen, sol. Torsten Lindfors, käyrätorvi
Bach: Alkusoitto sarjasta n:o 3 D, Sibelius: Karelia-sarja, Mozart: Figaron häät -alkusoitto, Saint-Saëns:
Romanssi käyrätorvelle ja orkesterille, Ranskalainen Sotilasmarssi, Rodgers: Säveliä musikaalista The Sound of
Music
- 30.10.1968 Vierailukonsertti Äänekoskella, joht. Ahti Karjalainen, sol. Vilho Kekkonen, laulu
Haydn: Urielin aaria oratoriosta Luominen, Bach: Alkusoitto sarjasta n:o 3 D, Boieldieu: Bagdadin Kalifi -
alkusoitto, Sibelius: Karelia-alkusoitto, Merikanto: Vallinkorvan laulu, Merellä, Karjalainen: Leijonamarssi
- 5.11.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo
Dvořák: Sinfonia n:o 8 G, Enescu: Romanianlainen rapsodia n:o 1 op.11, Barber: Adagio
- 19.11.1968 Kamarimusiikkikonsertti Multialla, joht. Ahti Karjalainen, sol. Antamo Vaajakallio, oboe
Torelli: Sinfonia n:o 6, Händel: Konsertto oboelle ja jousiorkesterille g, Händel: Concerto Grosso op. 3 n:o 4a F,
Bach: Osia sarjasta n:o 3 D
- 3.12.1968 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Aulis Tuimala, laulu, Terttu Pajunen-Kivikäs, lausunta
Madetoja: Sinfonia n:o 3, Karjalainen: Lähtö matkalle
- 17.12.1968 Joulukonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Antamo Vaajakallio, oboe, Vilho Kekkonen, laulu, Matti Vainio, urut
Klemetti: Preludi, Händel: Konsertto oboelle ja jousiorkesterille g, Bach: Jumalastani en tahdo luopua, Händel:
Resitatiivi ja aaria oratoriosta Messias, Melartin: Isä meidän, Adam: Joululaulu, Bach: Air ja Overture sarjasta
n:o 3 D

vuosi 1969

- 28.1.1969 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Olavi Lampinen, pasuuna
Rossini: Wilhelm Tell -alkusoitto, Karjalainen: Konsertto pasuunalle ja jousiorkesterille, Bizet: Carmen-fantasia,
Halvorsen: Pajarien tulo
- 9.2.1969 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Usko Viitanen, laulu
Sibelius: Sinfonia n:o 2 D, Tšaikovskin, Rossinin ja Verdinin ooppera-aarioita
- 18.3.1969 Barokkimusiikin konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Fabian Dahlström, alto- ja sopraninonkkaahuilu, avust.
Matti
Vainio, cembalo
Telemann: Konsertto F alttonokkahuilulle, Vivaldi: Konsertto F sopraninonkkaahuilulle
- 1.4.1969 Sinfoniakonsertti, joht. Erik Crohnvall, sol. Eevi Crohnvall, piano
Karjalainen: Partita n:o 4 jousiorkesterille, Grieg: Pianokonsertto a, Tšaikovski: Sinfonia n:o 4
- 17.4.1969 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. La Vergne Monette, laulu
Händelin ja Mozartin ooppera-aarioita
- 18.5.1969 Vierailukonsertti Multialla, joht. Ahti Karjalainen, sol. Fabian Dahlström, alto- ja sopraninonkkaahuilu, Multian
kirkonkylän kansakoulun jousiyhtye, avust. Matti Vainio, cembalo
Gluck: Alkusoitto oopperasta Alcesta, Schubert: Wiegenlied, itäkarjalainen kansanlaulu, Ljuuli, Telemann:
Konsertto C alttonokkahuilulle, jousille ja cembalolle, Karjalainen: Partita n:o 4 jousiorkesterille, Vivaldi:
Konsertto C sopraninonkkaahuilulle, jousille ja cembalolle
- 9.9.1969 Viihdekonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Rauno Lehtinen, trumpetti, saksofonit
Bernstein: Musiikkia musikaalista West Side Story, Bratton: Teddykarhujen huviretki, Porter: Begin the Beguine,
Engleman: Kolme afrikkalaista kuvaa orkesterille, Rodgers: Lumottu iltä, Rauno Lehtisen sävellyksiä ja
sooloesityksiä
- 23.9.1969 Solistikonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Maija Hapuoja, piano
Nicolai: Alkusoitto oopperasta Windsorin iloiset rouvat, Sibelius: Musiikkia näytelmästä Pelléas ja Mélisande,
Mozart: Pianokonsertto n:o 23 A, Britten: Musikaalisia iltahetkiä, sarja Rossinin teemoista
- 8.10.1969 Nuorisokonsertti, joht. Ahti Karjalainen ja Torsten Lindfors, sol. Pentti Laurio, lausunta, avust. Yliopiston
harjoituskoulun musiikkiluokka
Prokofjev: Pekka ja susi, sinfoninen satu lapsille
- 21.10.1969 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Paavo Pohjola, viulu

- Marttinen: Mont Saint Michel, Kokkonen: Sinfonia n:o 1, Karjalainen: Viulukonsertto
- 4.11.1969 Viihdekonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Georg Ots, laulu
Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Romberg: Yksin, operetista Erämaan laulu, Porter: Niin rakastunut operetista Kiss me Kate, Hatšaturjan: Kukkaistytöjen tanssi baletista Gayaneh, Kálmán: Oon čsardaskavaljeeri ollut minäkin operetista Kreivitär Mariza, Šostakovitš: Musikaalinen pantomiimi, Gershwin: Porgyn laulu oopperasta Borgy and Bess, Hatšaturjan: Valssi baletista Naamiaiset, Lehtinen: On hetki, Salanov: Uudelleen jos luokses tulla vois, Elgar Pomp and Circumstance, Sotilasmarssi n:o 1
- 18.11.1969 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Marjatta Haahti, harppu
Rautavaara: In memoriam J. K. Paasikivi, Naderman-Rosenthal: Kolme kappaletta harpulle ja jousiorkesterille, Watanabe: Suite Yajin, Beethoven: Sinfonia n:o 5 c
- 1.12.1969 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Vieno Roine, laulu
Mozart: Idomeneus-alkusoitto, Gluck: Orpheus-alkusoitto, Pacius: Kaarle Kuninkaan metsästys -alkusoitto, Pylkkänen: Intermezzo, Donizettin, Verdin ja Sibeliuksen sävellyksiä
- 16.12.1969 Joulukonsertti, joht. Lajos Garam, sol. Kyösti Haatanen, alttoviulu, Hannu Lahtonen, huilu, Matti Vainio, urut
Händel: Hallelainen sonaatti, Zelter: Alttoviulukonsertto, d'Aguin: Variaatioita vanhasta joululaulusta "Valo syttyi pimeään", Britten: Simple Symphony

vuosi 1970

- 20.1.1970 Viihdekonsertti, joht. ja sol. George de Godzinsky
Alford: Colonel Boogie -marssi elokuvasta Kwai-joen silta, Dostal: Habanera, Seguidilla, Bolero ja Furioca orkesterisarjasta Espanjalaisia luonnoksia, J. Strauss: Etelän ruusuja -valssi, Hatšaturjan: Kehtolaulu ja Lezhinka baletista Gayaneh, Kosta: Pavane, Liter: Hota ja Rumba teemasta La Cucaracha, Carmichael: Tähtisumua, Rene: Kalifornialainen rapsodia pianolle ja orkesterille, de Falla: Tulitanssi baletista La Vita Breve, Grofe: Auringonlasku ja Karjapolulle orkesterisarjasta Grand Canyon, Padilla: El Relicario
- 27.1.1970 Nuoriso- ja viihdekonsertti Multialla, joht. Torsten Lindfors, avust. Yliopiston harjoituskoulun musiikkiluokka
Engleman: Lelukaupassa, sarja orkesterille, Borenius: Tuulen tie, uusmaalainen piirileikki, On neidolla punapaula, Kopp: Te pienet lintuset, itävaltalainen sävelmä, Maria, Herran piikanen, Kickstadt: Vanha urkukäsikirjoitus, Karjalainen: Metsän huilu, Liter: Hota ja Rumba teemasta La Cucaracha, negrospirituaalit Nobody knows ja Poor man Lazarus, Hatšaturjan: Lezhinka baletista Gayaneh, Padilla: El Relicario
- 3.2.1970 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Hannu Pätynen, trumpetti
Rameau: Sarja jousiorkesterille, Poulenc: Sonaatti käyrätorvelle, trumpetilille ja pasuunalle, Gensner: Sinfonietta jousiorkesterille, Danzi: Kvintetti huilulle, oboelle, klarinetille, fagotille ja käyrätorvelle, Torelli: Konsertto piccolotruumpeille ja jousille, Mozart: Ryöstö Seraljista -alkusoitto
- 17.2.1970 Sinfoniakonsertti, joht. Urpo Pesonen, sol. Liisa Pesonen, laulu
Händel: Concerto Grosso op. 6 n:o 12 h, Barber: Knoxville, Summer of 1915 sopraanolle ja orkesterille, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Eroica Es
- 3.3.1970 Solistikonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Marja Pöyry, piano, Taisto Hasanen, klarinetti, Jari Pitkänen, sello
Mozart: Klarinettikonsertto A, Bruch: Kol Nidrei sellolle ja orkesterille, Šostakovitš: Konsertto pianolle, trumpetilille ja jousiorkesterille, Koyama: Kobiki-uta orkesterille
- 17.3.1970 Vierailukonsertti Multialla, joht. Ahti Karjalainen, sol. Taisto Hasanen, klarinetti, Jari Pitkänen, sello
Mozart: Klarinettikonsertto A, Bruch: Kol Nidrei sellolle ja orkesterille, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Eroica Es
- 4.4.1970 Sinfoniakonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Seppo Tukiainen, viulu
Šostakovitš: Sinfonia n:o 1, Sibelius: Viulukonsertto d, Karjalainen: Valmet Oy Jyväskylä 1970(k.e.)
- 21.4.1970 Konsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Károly Garam, sello
Verdi: Kohtalon voimaa -alkusoitto, Dvořák: Sellokonsertto, Ravel: Bolero
- 10.4.1970 Koululaiskonsertti, joht. Torsten Lindfors, avust. Yliopiston harjoituskoulun musiikkiluokka
Engleman: Nukkeparaati, Brahms: Unkarilainen tanssi n:o 5, Anderson: Serenata, Rodgers: Sävelmiä elokuvasta The Sound of Music, Bernstein: Sävelmiä musikaalista West Side Story, Dostal: Seguidilla espanjalaisesta sarjasta, Johansson: Peppi Pitkätossu, Lindfors: Jazzsävelmä, Sousa: The Washington Post
- 1.5.1970 Vappumatinea, joht. Ahti Karjalainen
Karjalainen: Leijonamarssi, Padilla: El Relecario, Alford: Colonel Boogie elokuvasta Kwai-joen silta, Silva: San Lorenzo, Lohman: Pasuunapaholainen, Hatšaturjan: Kukkaistytöjen valssi, Naamiaiset-valssi, Brahms: Unkarilainen tanssi n:o 5, Anderson: Serenata, Rodgers: Trappin perhe
- 4.5.1970 Koululaiskonsertti, ohj. sama kuin 10.4.1970
- 6.5.1970 Koululaiskonsertti, ohj. sama kuin 10.4.1970
- 12.5.1970 Koululaiskonsertti, ohj. sama kuin 10.4.1970
- 8.9.1970 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Einojuhani Rautavaara, piano
Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es, Rautavaara: Pianokonsertto n:o 2
- 22.9.1970 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Maila Haavisto, laulu
Haydn: Sinfonia n:o 82 C, Mozart: Cherubin aaria oopperasta Figaron häät, Melartin: Koivuaaria oopperasta Aino, Mascagni: Santuzzen romanssi oopperasta Cavalleria Rusticana, Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto
- 6.10.1970 Konsertti, joht. Kyösti Haatanen ja Torsten Lindfors
Schubert: Sinfonia n:o 5 B, Mendelssohn: Kesäyön unelma -alkusoitto, Grieg: Musiikkia näytelmään Peer Gynt, Borodin: Polovetsialaiset tanssit
- 14.10.1970 Kansankonsertti Vaajakoskella, joht. Onni Kelo, sol. Simo Vuoristo, viulu

- Strauss: Ikiliikkuja, Musorgski: Kaksi osaa Näyttelykuvista, Brahms: Unkarilainen tanssi, Massenet: Pherde-alkusoitto, Beethoven: Romanssi F, Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto, Bartók: Romanialaisia kansantansseja
- 20.10.1970 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Arve Tellefsen, viulu
Händel: Concerto Grosso n:o 6 g, Bach: Viulukonsertto n:o 2 E, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G
- 31.10.1970 Vierailukonsertti Keuruulla, joht. Onni Kelo, sol. Jorma Nisula, viulu
Beethoven: Sinfonia n:o 6 F, Tšaikovski: Viulukonsertto, Bartók: Romanialaisia kansantansseja
- 3.11.1970 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jorma Nisula, viulu
Musorgski: Johdanto oopperaan Hovantšina, Glazunov: Viulukonsertto a, Šostakovitš: Sinfonia n:o 9
- 1.12.1970 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Lasse Mårtensson, laulu
Porter: Kiss me Kate, Leone: My Fair Lady, Bernstein: West Side Story, Linnavalli (sov.): Anssi Jukka, Brahms: Unkarilainen tanssi n:o 5, Linnavalli(sov.): Nää on niitä lauluja, Rikas mies jos oisin musikaalista Viulunsoittaja katolla
- 13.12.1970 Ahti Karjalaisen jäähyväiskonsertti, joht. Ahti Karjalainen, sol. Seppo Laamanen, sello, Aulis Tuimala, laulu
Karjalainen: Sellokonsertto op. 50, Karjalainen: Valmet Oy Jyväskylä 1970 op. 85, Lähtö matkalle -kantaatti

vuosi 1971

- 12.1.1971 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Zoltán Kiss, laulu
Haapalainen: Kolme suomalaista kansantanssia, Karjalainen: Polkasta jenkkään, Melartin: Tanssilaulu, Kuula: Kansanlaulu, Kodály: Intermezzo näytelmästä Hány János, Kodály: Kaksi kansanlaulua, Bartók: Neljä kansanlaulua, Bartók: Romanialaisia kansantansseja
- 26.1.1971 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Simo Vuoristo, viulu
Mozart-Tšaikovski: Teema muunneltua, Saint-Saëns: Johdanto ja Rondo Capriccioso, Tšaikovski: Serenadi C
- 9.2.1971 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jukka Hapuoja, sello
Stravinski: Sarja n:o 2, Kabalevski: Sellokonsertto, Prokofjev: Sarja baletista Romeo ja Julia
- 23.2.1971 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Leon Spierer, viulu
Brahms: Muunnelmia Haydnin teemasta, Schubert: Sinfonia n:o 8 h, Beethoven: Viulukonsertto D
- 9.3.1971 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Lothar Faber, oboe
C. Ph. E. Bach: Sinfonia C, Händel: Oboekonsertto G, Haydn: Oboekonsertto C
- 16.3.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Pekka Haapasalo, sol. Matti Haapasalo, piano
Corelli: Concerto Grosso d, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3, Mozart: Sinfonia n:o 39 Es
- 30.3.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Miklós Perenyi, sello
Schumann: Sinfonia n:o 4 d, Prokofjev: Sinfoniakonsertto
- 6.4.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Virpi Augustin, laulu, Aulis Tuimala, laulu, avust. Mieskuoro Sirkat
Mozart: Sinfonia n:o 40 g, Grieg: Maansiinne op. 31, Linjama: Ristilipun alla
- 20.4.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jorma Rahkonen, viulu, Veikko Höylä, sello
Brahms: Konsertto viululle ja sellolle a, Tamberg: Concerto Grosso
- 4.5.1971 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Nijolė Kasperavičiūtė, piano, Matti Lehtinen, laulu
Andersson: Fiddle-Fiddle, A Trumpeter's Lullaby, Plink, Plank, Plunk, Belle of the Ball, Panula: Unen ihme - jazzvalssi, Ducander: Sarja baritonille ja orkesterille, Gershwin: Rhapsody in Blue, Williams: Rhythm on Rails, Wolfe: De Glory Road
- 15.9.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Erkki Rautio, sello
Brahms: Sinfonia n:o 1 c, Dvořák: Sellokonsertto h
- 22.9.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Liana Isakadze, viulu
Beethoven: Leonore III -alkusoitto, Mozart: Viulukonsertto n:o 5 A, Tšaikovski: Viulukonsertto D op. 77
- 6.10.1971 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Viktor Klimentko, laulu
Chirtien: Yellow River, Rose Garden, Hatšaturjan: Lezginka baletista Gayaneh, N. Johansson(sov.): Teema elokuvasta Peyton Place, Fagerlund(sov.): Mustat silmät, N. Johansson(sov.): Volgan lautturin laulu, Fagerlund(sov.): Banduran soittaja, Topsy Pipe, Laulu musikaalista Seis, mä tahdon ulos, iiriläinen kansanlaulu Greensleeves, Hatšaturjan: Gopak baletista Gayaneh
- 13.10.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Paavo Rautio, sol. Ritva Auvinen, laulu
Kokkonen: Sinfonia da camera, Verdi: Leonoran aaria oopperasta Trubaduuri, Verdi: Kaksi aariaa oopperasta Aida, Sibelius: Sinfonia n:o 1 e
- 27.10.1971 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo
Kokkonen: Sinfonia da camera, Ibert: Viisi kappaletta puhallintriolle, Bashmakov: Oktetti
- 3.11.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Marjatta Haahti, harppu, Ilpo Mansnerus, huilu
Mozart: Konsertto harpulle ja huilulle, Rimski-Korsakov: Sheherazade
- 11.11.1971 Vierailukonsertti Jämsässä
- 16.-17.11.1971 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tamara Lund, laulu
Strauss: Lepakko-alkusoitto, kaksi aariaa operetista Lepakko, Taiteilijaelämä -valssi, Czardas operetista Lepakko, Lehár: Säveliä operetista Iloinen leski, Kálmán: Säveliä operetista Mustalaisruhtinatar
- 19.11.1971 kaksi viihdekonserttia Vaasassa, joht. Onni Kelo, sol. Viktor Klimentko, laulu
- 1.12.1971 Vierailukonsertti Äänekoskella
- 8.12.1971 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Simo Vuoristo, viulu
Dvořák: Serenadi d op. 44, Brahms: Viulukonsertto D op. 77
- 22.12.1971 Joulukonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Vieno Roine, laulu, Matti Vainio, urut

Corelli: Concerto Grosso n:o 8 g, Praetorius: On Iisain juuri tuonut, portugalilainen kansansävelmä Nyt riemuiten tänne, Adam: Joululaulu, Händel: Urkukonsertto n:o 10 d, Turunen: Me käymme joulun viettohon, Hannikainen: Joulun kellot, Sibelius: En etsi valtaa loistoa, Albinoni: Adagio

vuosi 1972

- 12.1.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Kim Borg, laulu
Barber: Adagio jousille, Šostakovitš: Kuusi laulua bassolle ja orkesterille op. 62, Wolf: Michelangelo-lauluja, Verdi: Filip II:n monologi oopperasta Don Carlos, Honegger: Sarja musiikista elokuvaan Napoleon
- 26.1.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Stanislav Knor, piano
Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d, Prokofjev: Sarja baletista Romeo ja Julia
- 9.2.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Igor Bezrodnyi, viulu
Schubert: Sinfonia n:o 5 B, Bach: Viulukonsertto E, Beethoven: Sinfonia n:o 4 B
- 23.2.1972 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tuula Nienstedt, laulu, Simo Vuoristo, viulu, Tauno Hämäläinen, oboe
Bach: Konsertto viululle ja oboelle d, Scarlatti: Salve Regina, Hindemith: Die junge Magd, Meriläinen: Impression
- 15.3.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Urpo Pesonen, sol. Viva Brass -yhtye: Reijo Hursti, Pertti Kulku, Simo Kanerva ja Viljo Nousiainen
Beethoven: Egmont-alkusoitto, Hindemith: Morgenmusik, Gabrieli: Canzon seconda, Mc Cabe: Fantasia Brass-kvartetille, Brahms: Sinfonia n:o 4 e
- 22.3.1972 Konsertti, joht. Sven Dahlberg, sol. Katriina Säämänen-Palas, piano
Strauss: Mustalaisparoni-alkusoitto, Larsson: Pastoraali-sarja, Pachelbel: Kaanon, Mozart: Pianokonsertto
- 11.4.1972 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Josef Suk, viulu
Martin: Konsertto seitsemälle puhaltajalle, patarummuille, lyömäsoittimille ja jousille, Dvořák: Viulukonsertto a
- 26.4.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tapani Valsta, piano
Mozart: Sinfonia n:o 38 D, Rahmaninov: Rapsodia Paganinin teemasta pianolle ja orkesterille op. 43, Kodály: Tansseja Galantasta
- 10.5.1972 Kansanmusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Konsta Jylhä, viulu
Raitio(sov.): Neljä kansanlaulua, Karjalainen(sov.): Vallinkorvanlaulu ja Klarinettipolka, kansanmusiikkia ja Jylhän sävellyksiä
- 6.10.1972 Vierailukonsertti Tampereella, joht. Onni Kelo, sol. Tapani Valsta, piano
Martin: Konsertto seitsemälle puhaltimelle, patarummuille, lyömäsoittimille sekä jousiorkesterille, Rahmaninov: Rapsodia Paganinin teemasta pianolle ja orkesterille op. 43, Prokofjev: Musiikkia baletista Romeo ja Julia
- 11.10.1972 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tapani Kansa, laulu
- 25.10.1972 Konsertti, joht. Onni Kelo ja Torsten Lindfors, sol. Pentti Laurio, lausunta, Marita Korhonen, Lini ja Erika Vainio, laulu, avust. Musiikkiluokkien kuoro ja Matti Vainio, piano
satumusiikkia ja kansanlauluja
- 4.11.1972 Kirkkokonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Maila Haavisto, Vieno Roine, Vilho Kekkonen ja Juha Tiusanen, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Mozart: Requiem
- 15.11.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Jouko Saari, sol. Simo Vuoristo, viulu
J. Ch. Bach: Sinfonia B, Mozart: Viulukonsertto G, Haydn: Sinfonia n:o 88 G
- 29.11.1972 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Kauko Kuosma, piano
Beethoven: Sinfonia n:o 2 D, Gershwin: Rhapsody in Blue, Bashmakov: Sinfonietta
- 13.12.1972 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Merit Palas, viulu
Weber: Oberon-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, de Falla: Sarja baletista Noiduttu rakkaus, Berlioz: Unkarilainen marssi teoksesta Faustin tuomio

vuosi 1973

- 17.1.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Leon Spierer, viulu
Hindemith: Mathis der Mahler, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2
- 31.1.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jouko Heikkilä, viulu
Wieniawski: Viulukonsertto n:o 2 d, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1, Kostianen: Preludi ja Fuuga(k.e.)
- 7.2.1973 Jyväskylän Talven Orkesterikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Arja Saijonmaa, laulu
- 14.2.1973 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jukka Kuoppamäki, laulu
- 28.2.1973 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Erik. T. Tawaststjerna, piano
Händel: Concerto Grosso B op. 6 n:o 7, Stravinsky: Pulcinella-sarja, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3 c
- 14.3.1973 Sinfoniakonsertti, joht. László Szabó, sol. Nijolė Kasperavičiūtė, piano
Grieg: Pianokonsertto, Kodály: Tansseja Galantasta, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4
- 28.3.1973 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo
Karjalaisen sävellyksiä
- 4.4.1973 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Hans Tührwähter, piano
Mozart: Haffner-serenade, Schumann: Pianokonsertto n:o 1 C, Beethoven: Pianokonsertto a
- 15.4.1973 Kirkkokonsertti, joht. Einari Kropsu, avust. Mieskuoro Sirkat

- Cherubini: Requiem
- 25.4.1973 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Heljä Angervo, laulu
Faure: Pelléas ja Mélisande, Rimski-Korsakov: Espanjalainen Kapriisi
- 9.5.1973 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. M. A. Numminen, laulu
- 25.5.1973 Konservatorion oppilaiden konsertti
- 12.9.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Rainer Kuisma, lyömäsoittimet
Tšaikovski: Sinfonia n:o 5 e, Sallinen: Sinfoninen dialogi lyömäsoittimille, Milhaud: Saudades do Brasil Suite di Dances
- 3.10.1973 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Irwin Goodman, laulu
- 17.10.1973 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Miklós Perenyi, sello
Baird: Colas Breugnon -sarja, Boccerini: Sellokonsertto B, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Lutoslawski: Suita mala
- 24.10.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Hannele Angervo-Segerstam, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 100 G, Stravinsky: Viulukonsertto
- 7.11.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Dmitry Hintze, piano
Sibelius: Musiikkia näytelmästä Pelléas ja Mélisande, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 2 d
- 18.11.1973 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Heinz Holliger, oboe
Bach: Branderburgiainen konsertto n:o 3 G, R. Strauss: Oboekonsertto
- 28.11.1973 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Stanislav Knor, piano
Beethoven: Sinfonia n:o 1 C, Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b
- 19.12.1973 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Liana Isakadze, viulu
Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Bruch: Viulukonsertto g

vuosi 1974

- 16.1.1974 Solistikonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Leea Isotalo, piano
Liszt: Totentanzt pianolle ja orkesterille, Klami: 3 Bf, Tunnelma mereltä, von Weber: Alkusoitto oopperasta Taika-ampuja, Haydn: Sinfonia n:o 104 Lontoo
- 30.1.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Raimo Sariola, sello
Šostakovitš: Sinfonia n:o 11 Vallankumous v. 1905, Dvořák: Sellokonsertto
- 6.3.1974 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Carita Holmström, laulu
- 27.3.1974 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Eero Heinonen, piano, Tauno Hämäläinen, oboe
Rautavaara: Aikamme Requiem, Mozart: Oboekonsertto C, Mozart: Pianokonsertto F, Enescu: Romanianlainen Rapsodia n:o 1
- 10.4.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Simo Vuoristo, viulu
Tšaikovski: Viulukonsertto D, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1, Tšaikovski: Italialainen kapriisi
- 17.4.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Liisa Pohjola, piano
Karjalainen: Eopteia, Merikanto: Pianokonsertto n:o 3, Klami: Kalevala-sarja
- 24.4.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Kurt Lewin, sol. Ulla-Maija Kekko, alttoviulu
Mozart: Divertimento F, Mozart: Sinfonia concertante, Mozart: Sinfonia n:o 39 Es
- 17.5.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Nilla Pierrou, viulu
Bashmakov: Divertimento n:o 2, Mozart: Viulukonsertto n:o 4 D, Dvořák: Sinfonia n:o 8 G
- 18.5.1974 Kirkkokonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Anna-Greta Malmqvist, laulu, Juha Tiusanen, laulu
Brahms: Ein Deutsches Requiem
- 18.9.1974 10-vuotiskonsertti, joht. Ahti Karjalainen ja Onni Kelo, sol. Veikko Höylä, sello, Jarmo Munter, klarinetti
Karjalainen: Aamusta iltaan, Schumann: Sellokonsertto a, Crusell: Klarinetikkonsertto n:o 2, Sibelius: Tuonelan joutsen, Sibelius: Lemminkäisen kotiinpaluu
- 9.10.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tihon Hrennikov, piano
Mjaskovski: Sinfonietta, Hrennikov: Pianokonsertto n:o 2, Prokofjev: Musiikkia baletista Romeo ja Julia
- 22.10.1974 Solistikonsertti Kuopiossa
Esittäjät ja ohjelma sama kuin 23.10.1974
- 23.10.1974 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Angelika-Regina Sweekhorst, huilu
Webern: Viisi kappaletta huilulle, Bach: Sarja h, Debussy: Syrix, Martin; Konsertto seitsemälle puhaltajalle ja lyömäsoittimille
- 6.11.1974 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Anneli Sari, laulu
- 20.11.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Torsten Lindfors, sol. Juhani Listo, trumpetti
Beethoven: Sinfonia n:o 7 A, Clarke: Sarja trumpeteille ja orkesterille D, Madetoja: Okon Fuoko
- 4.12.1974 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Yosiko Arai, viulu, Seppo Kimanen, sello
Borodin: Sinfonia n:o 2 h, Brahms: Kaksoiskonsertto

vuosi 1975

- 29.1.1975 Sinfoniakonsertti, joht. Hans Kindler, sol. Seppo Laamanen, sello
Blacher: Konsertante Musik, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 1, Schumann: Sinfonia n:o 2
- 7.2.1975 Jyväskylän Talven Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Harri Forstén, viulu
Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Paganini: Viulukonsertto n:o 1, Klami: Kehtolaulu ja Sammon taonta
- 12.2.1975 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Detlev Grevesmühl, viulu

- Beethoven: Sinfonia n:o 3 Es, Viotti: Viulukonsertto n:o 22 a, Stravinski: Tulilintu
 19.2.1975 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Gunilla von Bahr, huilu
 Respighi: Antiikin aarioita ja tansseja III, Vivaldi: Piccolokonsertto, Bashmakov: Concerto da camera, Mellnäs: Fragmentteja kahdelle huilulle
 26.2.1975 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Fredi, laulu
 19.3.1975 Ravel-konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Therese Dussaut, piano
 Ravel: Pavane, Ravel: Pianokonsertto G, Ravel: Alborado del Grazioso, Ravel: Valses nobles et sentimentales
 2.4.1975 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo
 Dvořák: Serenadi puhaltajille, Rautavaara: Juhana Herttuan pöytämusiikkia, Purcell: Kolme tanssia
 9.4.1975 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Simo Vuoristo, viulu
 Sibelius: Viulukonsertto, Sibelius: Festivo, Šostakovitš: Sinfonia n:o 1
 20.4.1975 Kirkkokonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Jyväskylän Naïslaulajat, Mieskuoro Sirkat
 Dvořák: Stabat Mater
 7.5.1975 Kotimaisen musiikin kansankonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Walton Grönroos, laulu
 O. Merikannon, Melartinin, Kuulan ym. sävellyksiä
 28.5.1975 Konsertti Eskilstunassa, Ruotsissa, joht. Onni Kelo, sol. Walton Grönroos, laulu
 Sibelius: Pelléas ja Mélisande -sarja, Sallinen: 14 Juventas-variaatiota, Lutoslawski: Pieni sarja, Kuulan ja Ture Rangströmin lauluja
 13.8.1975 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Raimo Sariola, sello, Tuire Pentikäinen, piano
 Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Liszt: Pianokonsertto Es
 10.9.1975 Suosikkiteosten sarja, joht. Jorma Svanström, sol. Seppo Laamanen, sello
 Sallinen: Sinfonia n:o 1, Kokkonen: Sellokonsertto, Sibelius: Sinfonia n:o 1
 17.9.1975 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Tauno Hämäläinen, oboe ja englannintorvi
 Kuusisto: Laatokka, sinfoninen balladi, Karjalainen: Concertino oboelle ja englannintorville, Beethoven: Sinfonia n:o 5
 24.9.1975 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Jorma Svanström
 Barber: Adagio, Sibelius: Rakastava-sarja, Kokkonen: Sinfonia da camera, Sallinen: Aspekteja Peltoniemen Hintrikin surumarssista, Martinu: Nonetto
 1.10.1975 Sinfoniakonserttisarja, joht. Jorma Svanström, sol. Katriina Säämänen-Palas, piano
 Sallinen: 14 Juventas-variaatiota, Salmenhaara: Sinfonia n:o 4, Beethoven: Pianokonsertto n:o 1 C
 8.10.1975 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ulla-Maija Kekko, alttoviulu
 Händel: Concerto Grosso op. 6 n:o 4, Telemann: Alttoviulukonsertto G, Gluck: Sarja kamariorkesterille oopperasta Orfeus ja Eurydike, Mozart: Ein Musikalischer Spass
 15.10.1975 Balettikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Outi Arvola, Ulrika Hallberg, Aku Ahjolinna ja Jarmo Rastas, tanssi, koreografia Seija Simonen
 Chopin: Les Sylphides, Delibes: Coppelia, Adam: Giselle, Tšaikovski: Pähkinänsärkijä, Glazunov: Raymonda
 5.11.1975 Hintzen tilauskonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Jaana Kärkkäinen, piano
 Schumann: Alkusoitto oopperasta Manfred, Brahms: Muunnelmat Haydnin teemasta op. 56, Mendelssohn: Pianokonsertto n:o 2 d op. 40
 12.11.1975 Suosikkiteosten sarja, joht. Jorma Svanström, sol. Merit Palas, viulu
 Marvia: Taru, Sibelius: Sinfonia n:o 7, Sibelius: Viulukonsertto e
 19.11.1975 Viihdekonsertti, joht. George de Godzinsky ja Jorma Svanström, sol. George de Godzinsky, piano
 3.12.1975 Sinfoniakonserttisarja, joht. Jorma Svanström, sol. Simo Kanerva, pasuuna
 Karjalainen: Konsertto pasuunalle ja orkesterille, Mozart: Sinfonia n:o 40 g, Ranta: Kainuun kuvia
 10.12.1975 Työväenmusiikin konsertti ”Taistojen tiellä”, joht. Marjatta Meritähti ja Jorma Svanström, sol. Airi Salmén ja Reijo Franck, laulu, avust. Jos-Agit -kuoro
 17.12.1975 Suosikkiteosten sarja, joht. Jorma Svanström, sol. Joshua Epstein, viulu, avust. lapsikuoro Sinikellot, joht. Ákos Papp
 Corelli: Joulukonsertto, Sibelius: Kolme joululaulua op. 1 n:o 3-5, Haydn: Sinfonia n:o 45 fis Jäähvyäissinfonia, Brahms: Viulukonsertto D op. 77
 28.12.1975 Kirkkokonsertti sotavammaisten hyväksi, kaupunginorkesterin puhaltajat, joht. Jorma Svanström
 Bach: In Dulci Jubile, Bach: Preludi, koraali ja fuuga g, Gabrieli: Kirkkosinfonia kolmoisvaskikuorolle, Bach-Gounod: Ave Maria, Händel: Sarja puhallinorkesterille, Händel: Halleluja-kuoro oratoriosta Messias, Wagner: Pyhiinvaeltaja-kuoro oopperasta Tannhäuser

vuosi 1976

- 14.1.1976 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Leon Spierer, viulu
 Nielsen: Sinfonia n:o 2, Hartmann: Viulukonsertto, Copland: Musiikkia baletista Rodeo
 28.1.1976 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tapani Valsta, piano
 Ives: Sinfonia n:o 3 The camp meeting, Mozart: Pianokonsertto D KV 537
 11.2.1976 Jyväskylän Talven Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Eugen Sarbu, viulu, Ossian Leisimo, lausunta
 Prokofjev: Luutnantti Kije, Sibelius: Viulukonsertto, Schönberg: Pelastuin Varsovasta
 20.2.1976 Kirkkokonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Raili Tossavainen ja Juha Tiusanen, laulu, avust. Studiokuoro
 Brahms: Ein Deutsches Requiem
 21.2.1976 Kirkkokonsertti Hankasalmella, joht. Onni Kelo, sol. Raili Tossavainen ja Juha Tiusanen, laulu

- Ohjelma sama kuin 20.2.1976
- 25.2.1976 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Vesa-Matti Loiri, laulu
Gould: Latalalais-amerikkalainen sinfonieta, viihdemusiikkia
- 6.3.1976 Kirkkokonsertti Helsingissä, joht. Einari Kropsu, avust. Mieskuoro Sirkat ja Jyväskylän Naislaulajat
Dvořák: Stabat Mater
- 10.3.1976 Sinfoniakonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Arto Pekkanen, pasuuna
Schubert: Sinfonia n:o 8, Larsson: Konserttino pasuunalle ja jousiorkesterille, Šostakovitš: Sinfonia n:o 9
- 17.3.1976 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Lennart Fredriksson, viulu
Debussy: Faunin iltapäivä, Szymanovski: Viulukonsertto n:o 1, Granados: Intermezzo oopperasta Goyescas, de Falla:
Sarja baletista Kolmikolkkahattu
- 31.3.1976 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Kalevi Lahtinen, laulu
Klami: Nummisuutarit-alkusoitto, Borg: Lauluja Saimaalta, Madetoja: Musiikkia oopperasta Pohjalaisia, Kuula:
Kansanlauluja
- 14.4.1976 Solistikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jouko Heikkilä, viulu, Jyrki Heikkilä, sello, Tauno Hämäläinen, oboe, Matti Miettinen, fagotti ja Stepan Rak, kitara
Haydn: Sinfonia concertante viululle, sellolle ja oboelle, Rak: Kitarakonsertto, Rak: Hiroshima
- 12.5.1976 Tšekkiläinen konsertti, joht. Slavomír Spousta, sol. Pavel Kupin, sello
Vöříček: Sinfonia D, Flossman: Partita n:o 2, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat
- 15.9.1976 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Seppo Eirola, sello
Dvořák: Sellokonsertto, Tamberg: Concerto grosso
- 29.9.1976 Šostakovitš-konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Eero Heinonen, piano
Šostakovitš: Kamarisinfonia, Šostakovitš: Pianokonsertto n:o 1
- 6.10.1976 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Pirkko-Liisa Tikka, laulu, avust. Jyväskylän Big Band
- 13.10.1976 Yhteiskonsertti Porin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Juhani Numminen, sol. Hannele Angervo-Segerstam, viulu
Massenet: Phèrde-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Tšaikovski: Sinfonia n:o 4
- 14.10.1976 Yhteiskonsertti Porissa, joht. Onni Kelo
Ohjelma sama kuin 13.10.1976
- 20.10.1976 Ilmari Hannikainen -konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Nijolė Kasperavičiūtė, piano
Hannikainen: Musiikkia näytelmästä Talkootanssit, Hannikainen: Kuusi kansanlauluja, Hannikainen:
Pianokonsertto b op.7
- 27.10.1976 Ruotsalaisen musiikin konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Anna Karin Ökvist, laulu
Bäck: Fantasia, Lennart Fredriksson: Invocazione, kantaatti mezzosopraanolle ja kamariorkesterille, Berwald:
Sinfonia
singulaire
- 17.11.1976 Työväenmusiikin konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Kristiina Halkola-Melasniemi, laulu, Ossian Leisimo, lausunta
Schönberg: Pelastuin Varsovasta, työväenlauluja
- 24.11.1976 Konsertti, joht. Paavo Rautio, sol. Leena Kortelahti-Mellone, huilu
Mozart: Eine kleine Nachtmusik, Telemann: Sarja huilulle ja orkesterille, Brahms: Sinfonia n:o 3
- 8.12.1976 Suomen Säveltaiteen Viikon konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tauno Hämäläinen, oboe ja englannintorvi
Fougstedt: Trittico Sinfonico, Karjalainen: Concertino oboelle, englannintorville ja seitsemälle jousisoittimelle,
Sibelius: Musiikkia näytelmästä Myrsky
- 15.12.1976 Joulukonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Raili Tossavainen, laulu
Händel: Joulupastoraali oratoriosta Messias, Mozart: Exultate Jubilate, Sonninen: Koska valaissee
kointähtönen,
Kuula: Joululaulu, joululauluja

vuosi 1977

- 19.1.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jan Vacek, viulu
Smetana: Böömin lehdolta ja niityiltä, sarjasta Isänmaani, Flosman: Viulukonsertto n:o 2, Dvořák: Sinfonia n:o 7
- 26.1.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Jarmo Munter, klarinetti
Rautavaara: Portrait of the Artist, Nielsen: Klarinettikonsertto, Rimski-Korsakov: Sheherazade
- 4.2.1977 Jyväskylän Talven Orkesterikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Liana Isakadze, viulu
Klami: Kalevala-sarja, Šostakovitš: Viulukonsertto n:o 1
- 23.2.1977 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Pertti Tuominen, laulu ja lausunta
Nørgård: Turnering, Stravinski: Sotilaan tarina
- 2.3.1977 Viihdekonsertti, joht. Jorma Panula, sol. Irina Milan, laulu
- 16.3.1977 Ahti Karjalaisen sävellyskonsertti, joht. Pertti Pekkanen ja Ahti Karjalainen, sol. Simo Vuoristo, viulu, Jarmo Munter, klarinetti
Karjalainen: Merikoski, sinfoninen runoelma, Karjalainen: Pelimannikonsertto, Karjalainen: Sinfonia n:o 2(k.e.)
- 6.4.1977 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Veikko Höylä, sello
Bizet-Štšedrin: Carmen-sarja, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 2
- 20.4.1977 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Helge Rautiainen, tuuba
Kabalevski: Alkusoitto Colas Breugnon, Vaughan Williams: Tuubakonsertto, Musorgski-Ravel: Näyttelykuvia
- 27.4.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Lauri Siimes, sol. Lennart Fredriksson, viulu

- Mozart: Sinfonia n:o 41 C, Brahms: Viulukonsertto
- 30.4.1977 SAK:n 70-vuotisjuhlakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Päivi Paunu, laulu, avust. Yhtyneet Työväen kuorot
- 11.5.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Arto Noras, sello
Haydn: Sinfonia n:o 6 Aamu, Fauré: Elegia, Saint-Saëns: Sellokonsertto, Sarasate: Mustalaislauluja
- 18.5.1977 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Rhondda Gillespie, piano
Honegger: Sinfonia n:o 2, Liszt: Totentanz, Satie: Paraati
- 14.9.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Esa-Pekka Salonen, käyrätorvi
Englund: Epinikia, Salmenhaara: Käyrätorvikonsertto, Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es
- 21.9.1977 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Matti Tossavainen, fagotti
Mozart: Metsästysinfonia kamariorkesterille, Vivaldi: Konsertto fagotille ja kamariorkesterille e, Beethoven: Sekstetto puhaltimille, Gabrieli: Sonata Pian e Forte vaskikuorolle
- 28.9.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Pekka Salomaa, laulu
Bashmakov: Sinfonietta, Kilpinen: Tunturilauluja, Madetoja: Orkesterisarja ja Haukka-aria oopperasta Pohjalaisia
- 12.10.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Einar Englund, piano
Leiviskä: Sinfonia n:o 3, Englund: Pianokonsertto n:o 1, Sibelius: Valse Triste
- 19.10.1977 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Aulis Tuimala, laulu
Roman: Drottningholm-sarja kamariorkesterille, Telemann: Kanarialintu-kantaatti tenorille ja kamariyhtyeelle, Berwald: Stor septett -septetto B
- 28.10.1977 Punssikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Aino Takala, laulu, Raimo Lintuniemi, juonto
- 7.11.1977 Neuvostoliiton Lokakuun Vallankumouksen 60-vuotisjuhlakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Seppo Laamanen, sello
Šostakovitš: Juhla-alkusoitto, Hatšaturjan: Sellokonsertto, Prokofjev: Sinfonia n:o 7
- 16.11.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Juha-Pekka Vikman, viulu
Borodin: Sinfonia n:o 2 h, Tšaikovski: Viulukonsertto D op. 77
- 25.11.1977 Balettikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ulrika Hallberg, Tarja Ranta, Aku Ahjolinna ja Jarmo Rastas, tanssi
Venäläistä balettimusiikkia
- 6.12.1977 Itsenäisyyden 60-vuotisjuhlakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Heikki Rautasalo, sello
Kajanus: Overtura sinfonica, Rautio: Divertimento sellolle ja orkesterille, Sibelius: Sinfonia n:o 7 C
- 14.12.1977 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Manfred Gräsbeck, viulu
Lindeberg: Overtura allegra, Ringbom: Sinfonia n:o 5, Gottfrid Gräsbeck: Viulukonsertto
- 21.12.1977 Joulukonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Anneli Lehtonen ja Aulis Tuimala, laulu, avust. Mieskuoro Sirkat, Jyväskylän Naishaulajat ja Naiskuoro Vaput
Maasalo: Jouluatorio, Sibelius: Kolme joululaulua op. 3-5

vuosi 1978

- 11.1.1978 Sinfoniakonsertti joht. Jorma Svanström, sol. Lajos Garam, viulu
Grieg: Sigurd Jorsalfar, Sallinen: Viulukonsertto, Brahms: Sinfonia n:o 4
- 18.1.1978 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Matti Helin, huilu
Vivaldi: Concerto grosso f Talvi, Vivaldi: La Notte g, Vivaldi: Il Cardellino D op.10 n:o 2-3, Bach: Sarja orkesterille n:o 3 D
- 8.2.1978 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Mauri Pietikäinen, alttoviulu
Nielsen: Pieni sarja jousille op. 1, Larsson: Concertino alttoviululle ja jousiorkesterille, Ringbom: Sekstetto, Grieg: Sarja Holbergin ajoilta jousiorkesterille op. 40
- 10.2.1978 Jyväskylän Talven 10-vuotiskonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Rudolf Kehrer, piano
Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 2, Dvořák: Sinfonia n:o 9 Uudesta maailmasta
- 15.2.1978 Yhteiskonsertti Luonnetjärven varuskuntasoihtokunnan kanssa, joht. Jorma Svanström ja Ossi Minkkinen
Puhallinviihdettä
- 22.2.1978 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Päivi Heikinheimo, laulu, Dagmar Prochazka, viulu
Vivaldi: Concerto grosso d op.3, Vivaldi: Viulukonsertto op. 3 n:o 6, Vivaldi: Stabat Mater altolle ja jousiorkesterille
- 8.3.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Kjell Bækkelund, piano
Berwald: Alkusoitto, Sibelius: Sinfonia n:o 6 d, Grieg: Pianokonsertto a op. 16
- 22.3.1978 Tauno Pylkkäsen 60-vuotisjuhlakonsertti, joht. Jussi Jalas, sol. Anita Vätkki, laulu
Pylkkänen: Karelia, Pylkkänen: Sinfonietta, Pylkkänen: Kuoleman joutsen -laulusarja, Pylkkänen: Im Memoriam,
Pylkkänen: Preludio sinfonico, Pylkkänen: Kuvia Lapista, Pylkkänen: Kullervon sotaanlähtö
- 29.3.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Erkki Rautio, sello
Rimski-Korsakov: Venäläinen pääsiäinen op.36, Rautavaara: Sellokonsertto op. 41, Janaček: Sinfonietta
- 12.4.1978 Lastenkonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. M. A. Numminen, laulu, Jani Uhlenius, harmonikka
- 12.4.1978 Viihdekonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. M. A. Numminen, laulu, Jani Uhlenius, harmonikka
- 19.4.1978 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Timo Mahlamäki, klarinetti
Vivaldi: Concerto grosso E Kevät, Stamitz: Konsertto klarinetille ja kamariorkesterille B, Corelli: Concerto

- grosso op. 6 n:o 12 F, Boccherini: Sinfonia kamariorkesterille op 12 n:o 4 d
- 26.4.1978 Tšekkiläisen musiikin konsertti, joht. Jaroslav Broz, sol. Stepan Rak, kitara, Jan Vacek, viulu
- 1.5.1978 Vappumatinea, joht. Jorma Svanström, sol. ja juont. Auvo Nuotio, laulu
- 10.5.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ludmila Schramkova, viulu
Šostakovitš: Viulukonsertto n:o 1, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A
- 17.5.1978 Kirkkokonsertti, joht. Jorma Svanström, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Brahms: Ein Deutsches Requiem
- 24.5.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Irma Urrila, laulu
Sibelius: Pelléas ja Mélisande op. 46, Haydn: Vuodenajat, Schumann: Sinfonia n:o 1 B Kevät, Mozart: Konserttiaaria
- 14.9.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Matti Raekallio, piano
Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b, Sibelius: Sinfonia n:o 1 e op. 39
- 21.9.1978 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Přemysl Vodička, viulu
Vivaldi: Konsertto n:o 3 F Syksy, Schubert: Oktetto F op. 166, Rautavaara: Pelimannit-sarja jousiorkesterille, R. Strauss:
Serenadi puhaltimille Es op. 7
- 5.10.1978 Oopperakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Pekka Nuotio, laulu
Verdi: Sisilialainen vesper -alkusoitto, Verdi: La donna mobile, Verdi: Juhlamarssi, Puccini: Intermezzo, Puccinin ooppera-aarioita
- 13.10.1978 Työväenkonsertti, joht. Kaj Chydenius, sol. Sinikka Sokka, laulu, Veikko Sinisalo ja Ilpo Saunio, lausunta
Kuula: Orjan poika, Pinquod: Suurkaupungin kasvat
- 26.10.1978 Balettikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Tanssiteatteri Polar
Palmgren: Balettimusiikki op.105, Sonninen: Pessi ja Illusia op. 39, de Falla: Noiduttu rakkaus, Chopin: Preludi ja cis-molli valssi, Delibes: Coppélia
- 7.11.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Frans Helmerson, sello
Beethoven: Leonore-alkusoitto n:o 3 C op. 72a, Dvořák: Sellokonsertto h op. 104, Schubert: Sinfonia n:o 9 Suuri C
- 16.11.1978 Kamarikonsertti, joht. Ilpo Mansnerus, sol. Jarmo Munter, klarinetti
Gluck: Raivotarten tanssi oopperasta Orfeus ja Eurydike, Weber: Klarinettikonsertto n:o 1 f, Haydn: Sinfonia n:o 94
- 30.11.1978 Viihdekonsertti, joht. Aarno Raninen, sol. Monica Aspelund, laulu
- 14.12.1978 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Seppo Tukiainen, viulu
Sibelius: Viulukonsertto d op. 47, Tšaikovski: Sinfonia n:o 6 b op. 74
- 15.12.1978 Joulukonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ritva Auvinen ja Aulis Tuimala, laulu, avust. Naiskuoro Vaput, Mieskuoro Sirkat, Jyväskylän Naislaulajat
Maasalo: Oratorio
- 20.12.1978 Joulukonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Lini Vainio, Marita Korhonen, Seppo Pänkäläinen ja Reijo Mustakallio, laulu, avust. Jyväskylän Studio- ja Musica-kuorit
Bach: Motetti VI Lobet den Herrn alle Heiden, Mozart: Graduale, Sancta Maria, mater dei, Kostiaainen: Kantaatti Cantica Socii kaksoiskuorolle, Kostiaainen: Kantaatti Kirkko, Kodály: Agnus Dei ja Ide missa est teoksesta Missa Brevis

vuosi 1979

- 10.1.1979 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Maija Lokka, laulu
Brahms: Sinfonia n:o 2 D, Sibelius: Tapiola op. 112, Sibelius: Luonnotar op. 70
- 17.1.1979 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Heikki Moisio, pasuuna
Larsson: Pastoraalisarja op. 19, Bertali: Triosonaatti, Bibern: Triosonaatti, Beethoven: Oktetto Es op. 103
- 8.2.1979 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Valeri Klimov, viulu
Šostakovitš: Alkusoitto op. 115 venäläisistä ja kirgiisialaisista kansanteemoista, Sibelius: Sinfonia n:o 4 a op. 63, Hatšaturjan: Viulukonsertto
- 15.2.1979 Viihdekonsertti, joht. Nacke Johansson, sol. Jamppa Tuominen, laulu
- 22.2.1979 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Pauli Heikkinen, sello
Dvořák: Karnevaali-alkusoitto op. 92, Lalo: Sellokonsertto d, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1 g op. 13 Talvisia Unelmia
- 8.3.1979 Kamarikonsertti, joht. Jouko Koivukoski, sol. Tauno Hämäläinen, oboe
Boyce: Concerto grosso B, Sibelius: Romansi, Roman: Konsertto oboelle ja jousille B, Britten: Simple Symphony
- 22.3.1979 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ib Lanzky-Otto, käyrätorvi
Šostakovitš: Juhla-alkusoitto op. 86, R. Strauss: Käyrätorvikonsertto 1, Sibelius: Sinfonia n:o 2 D op. 43
- 29.3.1979 Ooppera- ja operettikonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Pirkko-Liisa Tikka ja Seppo Ruuhonen, laulu
Puccinin, Gounod'n, Tšaikovskin, Verdin, Bizet'n, Kálmánin ja Lehárin teoksia
- 5.4.1979 Kirkkokonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Lini Vainio, Vieno Roine, Esko Bly, Juha Tiusanen ja Timo Järvinen,
laulu, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Bach: Johannespassio

- 19.4.1979 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Kari Jussila, urut
Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 5, J. Chr. Bach: Konsertto cembalolle ja jousiorkesterille,
Jeger: Salzburger Hof- und Barokmusik
- 1.5.1979 Vappumatinea, joht. Jorma Svanström, sol. Katri Helena, laulu
- 9.5.1979 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Órnulf Boye Hansen, viulu
Debussy: Printemps, Valen: Viulukonsertto op. 37, Svendsen: Romanssi, Beethoven: Sinfonia n:o 6 F op. 68
Pastoraali
- 17.5.1979 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Teppo Hauta-aho, kontrabasso
Haydn: Divertimento n:o 1, Šostakovitš: Adagio, Dragonetti: Konsertto kontrabassolle, Kreutzer: Grand Septett
Es op. 62
- 24.5.1979 Kevätkonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. German Danileiko, piano
Liszt: Pianokonsertto n:o 2 A, Glazunov: Vuodenajat op. 67, Sinding: Kevään kohinaa op. 32 n:o 3, Sibelius:
Kevätlaulu
op. 16
- 12.9.1979 Sinfonikonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Päivi Heikinheimo, laulu
Copland: Outdoor-alkusoitto, Pyllkänen: Kuoleman joutsen, Franck: Sinfonia d
- 19.9.1979 Kamarikonsertti, joht. Juhani Numminen, sol. Marjatta Haahti, harppu
Ravel: Pavane, Bashmakov: Concerto da camera n:o 2 harpulle ja jousille, Ravel: Johdanto ja allegro, Stravinski:
Pulcinella-sarja, Ibert: Divertimento
- 26.9.1979 Viihdekonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Paula Koivuniemi, laulu
- 10.10.1979 Sinfonikonsertti, joht. Jussi Jalas, sol. Jorma Hynninen, avust. Mieskuoro Sirkat
Schumann: Sinfonia n:o 1 B op. 38, Mahler: Lieder eines Fahrenden Gesellen, Sibelius: Bardi op. 64, Sibelius:
Tulen synty op. 32
- 17.10.1979 Kamarikonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Reijo Hämäläinen, marimba
Richter: Sinfonia D, Elgar: Serenadi jousiorkesterille, Creston: Konsertto marimballe ja kamariorkesterille,
Hartmann: Tanssisarja puhallinkvintetolle, Barber: Adagio, Stravinski: Sarja n:o 2 pienelle orkesterille
- 27.10.1979 Lastenkonsertti, joht. Ilkka Kuusisto, sol. jyväskyläläiset lapset
- 7.11.1979 Työväenkonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Reijo Franck, laulu, Tanssiteatteri Raatikko, tanssi, Pekka Gronow,
juonto
- 13.11.1979 Ooppera- ja operettikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Kerstin Meyer, laulu
Mozart: Taikahuilu-alkusoitto, Rossini: Alkusoitto oopperasta Varasteleva harakka, Wagner: Alkusoitto
oopperasta Parsifal, Verdi: Juhlamarssi oopperasta Aida, Mozartin, Rossinin, Saint-Saënsin ja Tšaikovskin
aarioita
- 21.11.1979 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Seppo Siirala, kitara
Rautavaara: Taiteilijan muotokuva määrätyllä hetkellä, Beethoven: Septetto op. 20, Vivaldi: Konsertto kitaralle ja
kamariorkesterille D
- 28.11.1979 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Simo Vuoristo, viulu
Sibelius: Pohjolan tytär, Kostainen: Viulukonsertto(k.e.), Mozart: Sinfonia n:o 41 Jupiter
- 12.12.1979 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Annikka Konttori, piano
Debussy: Tanssi op. 63a, Sallinen: Sinfonia n:o 3, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3 c op. 37
- 19.12.1979 Joulukonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Marja Noras, sello, avust. Musica-kuoro
Corelli: Concerto grosso n:o 8 Joulukonsertto, Bruch: Kol Nidrei -muunnelmateos sellolle ja orkesterille op. 47,
Bach: Joulukantaatti, joululauluja

vuosi 1980

- 9.1.1980 Solistikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Stanislav Knor, piano
Berlioz: Alkusoitto oopperasta Roomalainen karnevaali, Saint-Saëns: Pianokonsertto n:o 2 g, Hrennikov:
Sinfonia n:o 2 op. 9
- 16.1.1980 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Heikki Rautasalo, sello
Kokkonen: Sinfonia n:o 4, Kostainen: Konsertto sellolle ja orkesterille(k.e.), Sibelius: Lemminkäis-sarja op. 22
- 23.1.1980 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Olavi Pälli, viulu, Olli Kosonen, kontrabasso
Sibelius: Sinfonia n:o 3 op. 52, Bottesini: Grand Duo Concertante viululle ja kontrabassolle, Ravel: La Valse
- 6.2.1980 Jyväskylän Talven Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Ludmila Schramkova, viulu
Hrennikov: Sinfonia n:o 2 op. 9, Tšaikovski: Francesca da Rimini, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2
- 13.2.1980 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Juha Johansson, huilu
Chaminade: Concertino huilulle ja kamariorkesterille, Saint-Saëns: Septetto Es op. 65, Suk: Serenadi
jousiorkesterille Es op. 6
- 20.2.1980 Sinfonikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Heljä Angervo ja Caj Ehrstedt, laulu
Wagner: Alkusoitto oopperasta Nürnbergin mestarilaulajat, Mahler: Das Lied von der Erde, sinfonia altolle,
tenorille ja orkesterille
- 5.3.1980 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström
Rautavaara: A Requiem in our Time vaskikuorolle ja lyömäsoittimille, Stravinski: Oktetto puhaltimille,
Tšaikovski:Serenadi jousiorkesterille C
- 12.3.1980 Sinfonikonsertti, joht. Pekka Helasvuo, sol. Hannu Hällman, trumpetti
Rossini: Alkusoitto oopperasta Italiatar Algeriassa, Haydn: Trumpettikonsertto Es, Šostakovitš: Sinfonia n:o 9 op.
70

- 18.3.1980 Kirkkokonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Ritva Auvinen, Ulla Maijala, Elias Palola ja Antti Kähönen, laulu, avust. Mieskuoro Sirkat, Jyväskylän Naislaulajat, Naiskuoro Vaput
Dvořák: Stabat Mater
- 2.4.1980 Kirkkokonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Lini Vainio, Vieno Roine, Seppo Pänkäläinen, Juha Tiusanen ja Aulis Tuimala, laulu, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Bach: Johannespassio
- 9.4.1980 Balettikonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Arja Nieminen, Tarja Ranta, Aku Ahjolinna ja Jarmo Rastas, tanssi
- 16.4.1980 Kamarikonsertti, joht. Jorma Svanström
Mozart: Haffner-serenadi, R. Strauss: Sonatiini puhaltimille n:o 1 F
- 1.5.1980 Vappumatinea, joht. Jorma Svanström, sol. Terttu Nivala, laulu, Reijo Hämäläinen, lyömäsoittimet
- 7.5.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Eero Bister, sol. Veli-Pekka Bister, sello
Mendelssohn: Hebridit-alkusoiitto op. 26, Boccherini: Sellokonsertto B, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 A op. 90
Italialainen
- 14.5.1980 Nuorten Solistien Konsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Lini Vainio, laulu, Leila Forstén, viulu, Jaana Kärkkäinen, piano
Kokkonen: Inauguratio, Sallinen: Viulukonsertto, Haydn: Aaria oratoriosta Luominen, Mozart: Aaria oopperasta Figaron häät, Mozart: Pianokonsertto n:o 27 B
- 21.5.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Jorma Svanström, sol. Michael Grube, viulu
Sibelius: Satu op. 9, Beethoven: Viulukonsertto D op.61, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5 op. 64
- 17.9.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Kirsti Huttunen, piano
Mozart: Alkusoiitto oopperasta Idomeneo, Mozart: Sinfonia n:o 36 C, Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d
- 1.10.1980 Kamarikonsertti, joht. ja sol. Heikki Rautasalo, sol. Veikko Höylä, sello
Britten: Simple Symphony, Sibelius: Rakastava-sarja, Händel: Konsertto kahdelle sellolle ja orkesterille, Vivaldi: Konsertto kahdelle sellolle ja jousiorkesterille, Bach: Neljä fuugaa teoksesta Die Kunst der Fuga
- 14.10.1980 Sinfoniakonsertti Suolahdessa, ohj. sama kuin 15.10.
- 15.10.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Pyry Mikkola, viulu
Rautavaara: Canto I, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 1 D, Beethoven: Sinfonia n:o 4 B
- 29.10.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Tibor de Machula, sello
Dvořák: Sinfonia n:o 8 G, Dvořák: Sellokonsertto h op. 104
- 12.11.1980 Viihdekonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Katri Helena, laulu
- 26.11.1980 Puhallinmusiikin konsertti, joht. Kyösti Haatanen
Mozart: Serenadi c n:o 12, Gabrieli: Due canzoni per sonar La Spirita, Palestrina: Kyrie Eleison ja Gloria in Excelsis Deo teoksesta Missa Papae Marcelli, Pachelbel: Motetti Nun danket alle Gott
- 10.12.1980 Sinfoniakonsertti, joht. Osmo Vänskä, sol. Emil Kamilarov ja Dina Schneidermann, viulu
Wieniawski: Viulukonsertto n:o 1 fis, Vivaldi: Konsertto kahdelle viululle g, Schubert: Sinfonia 8 h
Keskeneräinen
- 17.12.1980 Joulukonsertti, joht. Kyösti Haatanen, avust. Jyväskylän Studio- ja Musica-kuorot
Bach: Overture-sarja, Bach: Jouluatorio, osat 1-3

vuosi 1981

- 14.1.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Heimo Haitto, viulu
Karjalainen: Sinfonia n:o 3 Sääski, Beethoven: Viulukonsertto
- 15.1.1981 Vierailukonsertti Kuhmoisissa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Heimo Haitto, viulu
Ohjelma sama kuin 14.1.1981
- 4.2.1981 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Mihail Homitzer, sello
Arenski: Muunnelmia Tšaikovskin teemasta, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Beethoven: Sinfonia n:o 2 D
- 11.2.1981 Jyväskylän Talven Lastenkonsertti, joht. Kyösti Haatanen, lapsisolisteja
Britten: Young Person's Guide to the Orchestra, lastenlauluja
- 17.2.1981 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Onni Kelo, sol. Taru Valjakka, laulu
Ohjelma sama kuin 18.2.1981
- 18.2.1981 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Taru Valjakka, laulu
Louhensalo: Entree lugubre, Tšaikovski: Sinfonia n:o 4 f op. 36, Sibeliuksen lauluja
- 25.2.1981 Hintzen Oppilaskonsertti, joht. Torsten Lindfors, sol. Heini Kärkkäinen ja Jaana Hakala, piano
Mozart: Sinfonia n:o 3 F Salzburgilainen, Mozart: Pianokonsertto F KV 459, Mozart: Pianokonsertto B KV 450
- 11.3.1981 Solistikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Karita Mattila ja Petteri Salomaa, laulu
Mozart: Sinfonia n:o 38 D, Stravinski: Konserttitansseja kamariorkesterille, Mozartin, Verdin ja Rossinin aarioita
- 12.3.1981 Vierailukonsertti Ähtärissä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Karita Mattila ja Petteri Salomaa, laulu
Ohjelma sama kuin 11.3.1981
- 25.3.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Liana Isakadze, viulu
Sibelius: Viulukonsertto, Brahms: Sinfonia n:o 1 c
- 15.4.1981 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Bach: Johannespassio
- 1.5.1981 Vappumatinea, joht. Torsten Lindfors
- 13.5.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Ari Angervo, sol. Mikael Helasvuo, huilu
Sallinen: 14 Juventas-variaatiota, Stamitz: Huilukonsertto G, Mozart: Andante, Haydn: Sinfonia n:o 104 D

- 27.5.1981 Konservatorion Solistikonsertti, joht. Torsten Lindfors, sol. Heikki Pöyhönen, oboe, Esa-Veli Riuttamäki, huilu, Hannele Salonen ja Anitta Järveläinen, piano, Pirkko Rautakoski, viulu
Vivaldi: Konsertto F oboelle, Haydn: Konsertto D huilulle, Mozart: Pianokonsertto n:o 21, Beethoven: Pianokonsertto n:o 1, Kabalevski: Viulukonsertto
- 29.6.1981 Jyväskylän Kesän Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Karita Mattila, Petteri Salomaa ja Kimmo Lappalainen, laulu, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Haydn: Luominen
- 16.9.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Ralf Gothoni, piano
Stravinski: Konsertto Es Dumbarton Oaks, Sibelius: Sinfonia n:o 1, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3 C
- 23.9.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Jacques Bodmer, sol. Tauno Hämäläinen, oboe, Timo Mahlamäki, klarinetti, Martti Taranto, käyrätorvi, Matti Miettinen, fagotti
Heininen: Arioso, Mozart: Sinfonia concertante oboelle, klarinetille, käyrätorvelle ja fagotille, Mozart: Sinfonia n:o 29
- 1.10.1981 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Vainio, urut
Bach: Ouverture-sarja n:o 3 D, Händel: Urkukonsertto n:o 11 g, Händel: Urkukonsertto n:o 13 F
- 2.10.1981 Vierailukonsertti Jämsänkoscalle, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Vainio, urut
Ohjelma sama kuin 1.10.1981
- 23.10.1981 Oopperaensi-ilta, joht. Kyösti Haatanen
Kuusisto: Miehen kylkiluu
- 4.11.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen ja Ahti Karjalainen, sol. Heikki Rautasalo, sello
Kostiainen: Konsertto sellolle ja orkesterille, Karjalainen: Sinfonia n:o 3 op. 107 Sääsäski
- 18.11.1981 Sinfoniakonsertti, joht. Paavo Rautio, sol. Makvala Kasrasvili, laulu
Dvořák: Sinfonia n:o 7 d, Bashmakov: Musiikkia baletista Tumma, Puccini: Toscan aaria oopperasta Tosca, Mascagni: Santuzzan aaria oopperasta Cavalleria Rusticana, Tšaikovski: Kirjekohtaus oopperasta Jevgeni Onegin
- 25.11.1981 Viihdekonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Ritva Oksanen, laulu
- 6.12.1981 Suomalaisen musiikin konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Raili Viljakainen, laulu
Klami: Nummisuutarit-alkusoitto, Madetoja: Sarja oopperasta Pohjalaisia, Kaski: Preludi, Järnefelt: Berceuse, Sibelius: Osia sarjasta n:o 2 näytelmästä Myrsky, Sibelius: Finlandia, Sibeliuksen lauluja
- 16.12.1981 Joulukonsertti, joht. ja sol. Kyösti Haatanen, alttoviulu, Juha Johansson, huilu, avust. Jyväskylän Musiikkiluokkien Kuoro
Telemann: Alttoviulukonsertto, Bach: Sarja n:o 2, joululauluja

vuosi 1982

- 20.1.1982 Barokkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Juha Johansson, huilu
Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 6, Bach: Sarja n:o 2 h, Rossini: Sonaatti n:o 2 A, Grieg: Sarja Holbergin ajoilta op.40
- 21.1.1982 Vierailukonsertti Kuhmoisissa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Juha Johansson, huilu
Ohjelma sama kuin 20.1.1982
- 3.2.1982 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b op. 23, Brahms: Sinfonia n:o 3 F op. 90
- 9.2.1982 Jyväskylän Talven Lastenkonsertti, joht. Jyrki Heikkilä, sol. Katri Helena, laulu
- 13.2.1982 Vierailukonsertti Jämsänkoscalle, joht. Jyrki Heikkilä, sol. Katri Helena, laulu
Ohjelma sama kuin 9.2.1982
- 24.2.1982 Suomalaisen Musiikin Juhlavuoden Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Jaakko Ryhänen ja Taru Valjakka, laulu
Rautavaara: Cantus arcticus, Kokkonen: Paavon monologi oopperasta Viimeiset kiusaukset, Sallinen: Lauluja unesta oopperasta Ratsumies, Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es op. 82
- 10.3.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Eri Klas, sol. Jussi Pesonen, viulu, Heikki Rautasalo, sello, Izumi Tateno, piano
Eller: Suomalainen virsi, Beethoven: Kolmoiskonsertto, Mozart: Sinfonia n:o 40 g
- 24.3.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Dagmar Prochazka, viulu
Kodály: Tansseja Galantasta, Bartók: Sarja n:o 2, Beethoven: Viulukonsertto
- 25.3.1982 Vierailukonsertti Sumiaisissa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Dagmar Prochazka, viulu
Ohjelma sama kuin 24.3.1982
- 31.3.1982 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Aulikki Eerola, Aili Purtonen, Kari Kuoppa, Anssi Hirvonen, Matti Tuloisela ja Antti Alanko, laulu
Bach: Johannespassio
- 1.4.1982 Vierailukonsertti Ähtärissä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Aulikki Eerola, Aili Purtonen, Kari Kuoppa, Anssi Hirvonen, Matti Tuloisela ja Antti Alanko, laulu
Ohjelma sama kuin 31.3.1982
- 21.4.1982 Ahti Karjalaisen Sävellyskonsertti, joht. Kyösti Haatanen ja Ahti Karjalainen, sol. Seppo Laamanen, sello
Karjalainen: Puhallinkvintetto, Karjalainen: Sellokonsertto n:o 2(k.e.), Karjalainen: Suolahti-sarja, Karjalainen: Gratus
- 1.5.1982 Vappumatinea, joht. Kari Ala-Pöllänen, avust. Jyväskylän Musiikkiluokkien A-kuoro
- 5.5.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Jukka-Pekka Saraste, sol. Hannele Segerstam, viulu
Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G, Schubert: Sinfonia n:o 6, Sermilä: Labor!

- 12.5.1982 Wieniläissäveliä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Raimo Sirkiä ja Karita Mattila, laulu
 13.5.1982 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Raimo Sirkiä ja Karita Mattila, laulu
 Ohjelma sama kuin 12.5.1982
 6.6.1982 Puhaltajien Kirkkokonsertti, joht. Lothar Koch
 Mozart: Ryöstö Seraljista -alkusoitto, Dvořák: Serenadi d op. 44, Mozart: Serenadi n:o 12 C
 7.6.1982 Sinfoniakonsertti, joht. ja sol. Leon Spierer, viulu
 Haydn: Sinfonia n:o 26 Es, Vivaldi: Kevät ja Kesä, Mozart: Serenadi n:o 12 c, Mozart: Sinfonia n:o 33 B
 15.9.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Eija Orpana, laulu
 Kostiainen: Sinfonia jousille, Louhensalo: Kuolleet vedet -laulusarja sopraanolle ja sinfoniaorkesterille Eeva
 Liisa Mannerin teksteihin, Tšaikovski: Sinfonia n:o 6 h op. 74 Pateettinen
 29.9.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Pierre Amoyal, viulu
 Ives: The Unanswered Question, Bruch: Viulukonsertto g op. 26, Sibelius: Sinfonia n:o 7 op. 107
 6.10.1982 Viihdekonsertti, joht. Aarno Raninen, sol. Carola, laulu
 13.10.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Risto Kyrö, piano, Jarmo Jähi, trumpetti
 Ibert: Divertimento, Šostakovitš: Pianokonsertto n:o 1 op. 35, Beethoven: Sinfonia n:o 8 F op. 93
 27.10.1982 Jyväskylän Amatööriorkesterin 50-vuotisjuhlakonsertti, joht. Tapio Koivukoski ja Kyösti Haatanen, sol. Simo
 Vuoristo, viulu
 Mendelssohn: Kotiinpaluu vierailta mailta -alkusoitto, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G, Suolahti: Sinfonia
 Piccola
 9.11.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Pauli Heikkinen, sello
 Kostiainen: Sinfonia jousille, Elgar: Sellokonsertto e op. 85, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Es op. 55 Eroica
 10.11.1982 Vierailukonsertti Lahdessa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Pauli Heikkinen, sello
 Ohjelma sama kuin 9.11.1982
 17.11.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Mats Zetterqvist, viulu, Kroumata-lyömäsoitinyhtye
 Harris: Konsertto viululle ja lyömäsoittimille, Bizet-Štšedrin: Carmen-sarja, Prokofjev: Luutnantti Kije
 24.11.1982 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Rivka Golani-Erdesz, alttoviulu
 Hindemith: Konsertto alttoviululle ja kamariorkesterille Der Swahndreher, Schumann: Sinfonia n:o 4 d op.
 120
 6.12.1982 Suomalaisen Musiikin Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Eeva-Liisa Naumanen ja Pertti Lehtinen, laulu
 Suomalaisia pikkukappaleita
 15.12.1982 Joulukonsertti, joht. Kyösti Haatanen, avust. Musica-kuoro
 Bach: Kantaatit 1-3 Jouluatoriosta

vuosi 1983

- 19.1.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Leon Spierer, viulu
 Tšaikovski: Alkusoitto oopperasta Romeo ja Julia, Mendelssohn: Viulukonsertto e op. 64, Mendelssohn: Sinfonia
 n:o 4
 2.2.1983 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Robert Levin, piano
 Mozart: Alkusoitto oopperasta Ryöstö Seraljista, Mozart: Pianokonsertto n:o 20 d, Franck: Sinfonia d
 5.2.1983 Jyväskylän Talven Lastenkonsertti, joht. Pekka Haapasalo, sol. Ykä Mattila, laulu
 16.2.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Jouko Mansnerus, alttoviulu
 Rossini: Italialainen Algeriassa -alkusoitto, Walton: Konsertto alttoviululle ja orkesterille, Beethoven: Sinfonia
 n:o 5 C
 4.3.1983 Oopperaensi-ilta, joht. Kyösti Haatanen
 Mozart: Ryöstö Seraljista
 9.3.1983 Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Timo Mahlamäki, klarinetti, Tero Tavaila, piano, Jyväskylän
 Kaupunginorkesterin
 Jousikvartetti
 Haydn: Jousikvartetto G op. 54 n:o 1, Spohr: Klarinettikonsertto n:o 2, Mozart: Pianokonsertto n:o 9 Es
 16.3.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Stig Westerberg, sol. Grigori Zhislin, viulu
 Copland: Sarja baletista Rodeo, Hatšaturjan: Viulukonsertto, Dvořák: Sinfonia n:o 9 e op. 95 Uudesta maailmasta
 25.3.1983 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Satu Tukiainen, Päivi Heikinheimo, Harri Siipola ja Hannu Sokka,
 laulu
 Mozart: Requiem
 13.4.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Nicholas Smith, sol. Kaija Saarikettu, viulu
 Englund: Viulukonsertto, Brahms: Sinfonia n:o 4 e op. 98
 20.4.1983 Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Miettinen, fagotti, Reijo Hämäläinen, lyömäsoittimet, avust. Musica-
 kuoro
 Rimski-Korsakov: Espanjanjalainen capriccio, Debussy: Faunin iltapäivä, Ravel: Pavane kuolleen prinsessan
 muistolle, Kostiainen: Concerto non troppo fagotille, lyömäsoittimille, kuorolle ja jousiorkesterille(k.e.)
 1.5.1983 Vappumatinea, joht. Kyösti Haatanen
 11.5.1983 Yhteiskonsertti Vaasan Kaupunginorkesterin kanssa, joht. Ralf Sjöblom, sol. Frans Helmerson, sello
 Kuula: Orjanpoika, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 1, Nielsen Sinfonia n:o 3 op. 27 Sinfonia Espansiva
 12.5.1983 Yhteiskonsertti Vaasan Kaupunginorkesterin kanssa Vaasassa, joht. Ralf Sjöblom, sol. Frans Helmerson, sello
 Ohjelma sama kuin 11.5.1983
 29.5.1983 Lastenkonsertti, joht. Ilkka Kuusisto, lapsisolistieja

- Merikanto: Ukko Noa -muunnelmat, Jaakko Kuusisto: Sinfonia n:o 1 I osa, lastenlauluja
 7.6.1983 Sinfoniakonsertti, joht. ja sol. Leon Spierer, sol. Dagmar Prochazka, viulu
 Mozart: Sinfonia n:o 20 A, Bach: Konsertto d kahdelle viululle ja orkesterille, Schubert: Sinfonia n:o 5
 30.8.1983 Viihdekonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Erkki Liikane ja Marjatta Leppänen, laulu
 11.9.1983 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Taru Valjakka ja Heikki Keinonen, laulu, avust. Savonlinnan
 Oopperajuhlakuoro
 Brahms: Ein Deutsches Requiem
 20.9.1983 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. Olivier Cuedent, sol. Stanislav Knor, piano
 Ohjelma sama kuin 21.9.1983
 21.9.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Olivier Cuedent, sol. Stanislav Knor, piano
 Brahms: Pianokonsertto n:o 2 B, Šostakovitš: Sinfonia n:o 1
 5.10.1983 Soitinpankkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Raekallio, Liisa Pohjola ja Jouko Tolonen, piano,
 Manfred Gräsbeck, viulu, avausanat Joonas Kokkonen
 Mendelssohn: Kesäyön unelma, Bach: Konsertto kolmelle pianolle n:o 2 C, Brahms: Sinfonia n:o 2
 25.10.1983 Vierailukonsertti Laukaassa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Raekallio, piano
 Ohjelma sama kuin 26.10.1983
 26.10.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Raekallio, piano
 Mozart: Sinfonia n:o 1, Prokofjev: Klassinen sinfonia D op. 25, Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Es
 Keisarikonsertto
 11.11.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Götz Bernau, viulu
 Ibert: Capriccio kymmenelle soittimelle, Haydn: Viulukonsertto G, Brahms: Haydn-variaatiot a op. 56,
 Musorgski: Näyttelykuvia
 23.11.1983 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Wilhelm Ohmen, piano
 Musorgski: Yö autiolla vuorella, Hatšaturjan: Pianokonsertto, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1 Talviunelmia
 6.11.1983 Itsenäisyyspäivän Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Satu Tukiainen, laulu
 Sibelius: Karelia-sarja, Sibelius: Finlandia, Rautavaara: Cantus arcticus, Linko: Rigaudon, Norgren:
 Pelimannimuotokuvia, Kuulan yksinlauluja
 15.12.1983 Joulukonsertti, joht. Kyösti Haatanen, avust. Studiokuoro, Matti Vainio, urut
 Bach: Koraaleja Jouluoratoriosta, Corelli: Concerto grosso, Haatanen: Sikermä joululauluja, Hassler: Missa Octo
 voluno

vuosi 1984

- 18.1.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Dan Vogel, sol. Martti Rousi, sello
 Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Saint-Saëns: Suite op. 49, Glinka: Kamarinskaja, Milhaud: Le Boef sur le
 Toit
 1.2.1984 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Manfred Gräsbeck, viulu
 Tšaikovski: Viulukonsertto D, Šostakovitš: Sinfonia n:o 11 op. 103
 15.2.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Anitta Ranta, laulu
 Sibelius: Satu op. 9, Nielsen: Sinfonia n:o 2 The IV Temperaments, Puccini: Butterflyn aaria oopperasta Madame
 Butterfly, Puccini: Kaksi Mimin aariaa oopperasta La Boheme, Puccini: Laurettan aaria oopperasta Gianni
 Schicchi
 22.2.1984 Kamarikonsertti, joht. Heikki Rautasalo, sol. Veikko Höylä, sello
 Boccherini: Sellokonsertto D, Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 3, Bach: Orkesterisarja n:o 1 C
 2.3.1984 Oopperaensi-ilta, joht. Kyösti Haatanen
 Madetoja: Pohjalaisia
 13.3.1984 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Olivier Charlier, viulu
 Ohjelma sama kuin 14.3.1984
 14.3.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Olivier Charlier, viulu
 Kostiainen: Sinfonia jousille, Sibelius: Viulukonsertto, Mozart: Sinfonia n:o 35 D Haffner
 15.3.1984 Vierailukonsertti Tampereella, joht. Kyösti Haatanen, sol. Olivier Charlier, viulu
 Ohjelma sama kuin 14.3.1984
 26.3.1984 Balettikonsertti, joht. Claes Merithz, sol. Ulrika Hallberg, Kirsi Aromaa, Aku Ahjolinna ja Jarmo Rastas, tanssi
 4.4.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Pekka Savijoki, saksofoni, Jukka Savijoki, kitara, avust. Naiskuoro
 Villa-Lobos: Kitarakonsertto, Glazunov: Saksofonikonsertto, Sibelius: Bardi, Debussy: Nocturnes
 13.4.1984 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Anitta Ranta, Satu Louhi, Anssi Hirvonen ja Petteri Salomaa, laulu,
 avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
 Mozart: Requiem
 1.5.1984 Vappumatinea, joht. Kyösti Haatanen, sol. Ritva Auvinen, laulu
 23.5.1984 Viihdekonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Tapani Kansa, laulu
 5.6.1984 Lastenkonsertti Ihmeellinen Maalari, joht. Marjatta Meritähhti, sol. Anneli Saaristo, Kosti Kotiranta, Kirsti ja
 Merja Salin, sekä Karviaisen lapsiryhmä, laulu
 5.9.1984 Solistikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Ilmari Rautiainen, pasuuna, Kirmo Lintinen, piano
 Karjalainen: Pasuunakonsertto n:o 2(k.e.), Ravel: Pianokonsertto G, Beethoven: Sinfonia n:o 8 F op. 93
 19.9.1984 Popkonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Armi ja Danny, laulu
 26.9.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Erik Tawaststjerna, piano
 Mozart: Sinfonia n:o 3, Beethoven: Pianokonsertto n:o 2, Schumann: Sinfonia n:o 2 C op. 61

- 3.10.1984 Lastenkonsertti, joht. Jukka Hapuoja, sol. Maija Hapuoja ja lapset, laulu
 10.10.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Eri Klas, sol. Jean-Jacques Kantorow, viulu
 Rääts: Konsertto jousiorkesterille, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G, Beethoven: Sinfonia n:o 4
 17.10.1984 Sinfoniakonsertti, joht. ja sol. Igor Bezrodnyi, viulu, sol. Juha Johansson, huilu
 Bach: Sarja n:o 2 h huilulle ja orkesterille, Bach: Viulukonsertto E, Mozart: Divertimento F, Mozart: Sinfonia A n:o 29
 9.11.1984 Gala-ilta Jyväskylän Oopperayhdistyksen Tuki ry:n kanssa, joht. Kyösti Haatanen, sol. Jyväskylän Oopperan solistit
 Operettisävelmiä
 28.11.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Dagmar Prochazka, viulu
 Suk: Serenadi jousille op. 6, Dvořák: Romanssi op. 11, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5
 6.12.1984 Itsenäisyyspäivän Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Eeva Koskinen, viulu
 Sibeliuksen Musiikkia näytelmästä Kuningas Kristian II, Sibelius: Viulukonsertto d, Sibelius: Finlandia
 19.12.1984 Joulukonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Piia Raanoja, Ulla Sippola, Markku Lautjärvi ja Hannu Ilmolahti, laulu
 Bach: Jouluoratorio osat I ja II

vuosi 1985

- 9.1.1985 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Jarmo Munter, klarinetti, Marjo Bister-Majala ja Tero Majala, viulu, Erkki Hirvikangas ja Mikael Hintze, sello
 Sarmartini: Konsertto sopraninonokkahuilulle, Bach: Konsertto d kahdelle huilulle ja orkesterille, Händel: Konsertto g kahdelle sellolle ja orkesterille, Vivaldi: Konsertto sopraninonokkahuilulle
 23.1.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Seppo Tukiainen, viulu
 Stravinski: Sarja pienelle orkesterille n:o 1, Šostakovitš: Viulukonsertto n:o 1, Sibelius: Sinfonia n:o 2
 3.2.1985 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Päivi Heikinheimo, laulu
 Klami: Kalevala-sarja op. 23, Prokofjev: Aleksanteri Nevski
 20.2.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Erkki Rautio, sello
 Dvořák: Sellokonsertto h op. 104, Šostakovitš: Sinfonia n:o 6
 1.3.1985 Ooppera-ensi-ilta, joht. Kyösti Haatanen
 Verdi: Rigoletto
 13.3.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Hannu Bister, sol. Sergei Stadler, viulu
 Brahms: Sinfonia n:o 1 c op. 68, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2 g
 20.3.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Heimo Haitto, viulu
 Bizet: Carmen-sarjat I ja II, Mendelssohn: Kesäyön unelma -alkusoitto, Saint-Saëns: Johdanto ja rondo capriccioso, Sarasate: Mustalaislauluja
 21.3.1985 Vierailukonsertti Ähtärissä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Merja Wirkkala, Monica Groop, Kari Kuoppa ja Jaakko Ryhänen, laulu
 Ohjelma sama kuin 29.3.1985
 29.3.1985 Pääsiäiskonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Merja Wirkkala, Monica Groop, Kari Kuoppa ja Jaakko Ryhänen, laulu, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
 Mozart: Requiem
 9.4.1985 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Kyösti Haatanen, sol. Olli Mustonen, piano
 Ohjelma sama kuin 10.4.1985
 10.4.1985 Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Olli Mustonen, piano
 Bizet: Arlesitar-sarja n:o 2, Tšaikovski: Romeo ja Julia -alkusoitto, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 3 op. 30
 24.4.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Ari Angervo, sol. Risto Lauriala, piano
 Brahms: Serenadi n:o 1 D, Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Es
 1.5.1985 Vappumatinea, joht. Kari Ala-Pöllänen, avust. Jyväskylän Musiikkiluokkien Kuoro
 15.5.1985 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Ralf Gothoni, piano
 Britten: Pianokonsertto D, Dvořák: Sinfonia n:o 8
 22.5.1985 Viihdekonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Lasse Mårtensson, laulu
 5.6.1985 Konsertti, joht. Leon ja Carlos Spierer, sol. Leon Spierer, viulu
 Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 3, Hartmann: Concerto funebre huilulle ja orkesterille, Grieg: Sarja Holbergin ajoilta op. 40, Haydn: Sinfonia n:o 8 Le Soir
 4.9.1985 Nuoret Pianistit, joht. Kyösti Haatanen, sol. Heini ja Jaana Kärkkäinen, Katariina Liimatainen, piano
 Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b op. 23, Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d, Chopin: Pianokonsertto e
 11.9.1985 Viihdekonsertti, Jyväskylän Muusikoitten 40-vuotisjuhlakonsertti, joht. George de Godzinsky, sol. Satu Vihavainen, laulu
 18.9.1985 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Juha Markkanen, oboe
 Vivaldi: L'Estro armonico op.3, Arenski: Muunnelmia Tšaikovskin teemasta a op. 35, Cimarosa: Konsertto oboelle ja jousiorkesterille
 2.10.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Dszang Kachitze, sol. Mirosław Lawrynowicz, viulu
 Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Wieniawski: Viulukonsertto n:o 2 d op. 22, Mozart: Sinfonia n:o 36 Linziläinen
 9.10.1985 Suomen Oopperaliiton Solistipankkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Outi Aho, Katariina Pyrrö, Jorma Elorinne ja Kimmo Lappalainen, laulu
 Ooppera-aarioita
 23.10.1985 Yhteiskonsertti Kuopion ja Joensuun kaupunginorkestereitten kanssa, joht. Nicholas Smith, sol. Satu Vihavainen,

laulu

- Wagner: Alkusoitto oopperasta Tannhäuser, R. Strauss: Vier letzte Lieder, Mahler: Sinfonia n:o 1
- 6.11.1984 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Vovka Ashkenazy, piano
Mozart: Pianokonsertto d, Mozart: Sinfonia n:o 40 g, Mozart: Sinfonia n:o 4 D
- 20.11.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Jouko Koivukoski, sol. Jan Söderblom, viulu
Rossini: Sevillan parturi -alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Brahms: Sinfonia n:o 2 D
- 27.11.1985 Kirkkokonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Elina Somppi, urut
Haydnin urukonserttoja
- 4.12.1985 Sinfoniakonsertti, joht. Onni Kelo, sol. Nijolė Kasperavičiūtė, piano
Skrjabin: Reverie op. 24, Hannikainen: Pianokonsertto, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5
- 18.12.1985 Joulukonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Tanja Kauppinen, Margit Westerlund, Anssi Hirvonen ja Sauli Tiilikainen, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Bach: Jouluoratorio osat 1-3

vuosi 1986

- 15.1.1986 Kamarimusiikkikonsertti, joht. Kyösti Haatanen
Schubert: Forelli-kvintetto jousille, D'Indy: Chanson & Dances puhallinkvintetolle, Ibert: Trois pieces breves
- 22.1.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Matti Salminen, laulu
Rimski-Korsakov: Venäläinen pääsiäinen, Sallinen: Sinfonia n:o 1, ooppeara-aarioita
- 5.2.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Etsuko Tereda, piano
Schumann: Pianokonsertto a op. 38, Barber: Adagio jousiorkesterille op. 11, Englund: Sinfonia n:o 5 Fennica
- 19.2.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Claes Merithz, sol. Hannu Kiiski, sello
Berwald: Traaginen alkusoitto oopperasta Estella de soria, Saint-Saëns: Sellokonsertto n:o 1 a op. 38, Schubert: Sinfonia n:o 8 h Keskenäinen
- 3.3.1986 Oopperaensi-ilta, joht. Markus Lehtinen
Puccini: La Boheme
- 12.3.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Ilja Grubert, viulu
Sibelius: Sinfonia n:o 6, Tšaikovski: Viulukonsertto D op. 35
- 21.3.1986 Pääsiäiskonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Piia Raanoja ja Ulla Sippola, laulu
Händel: Concerto grosso C, Pergolesi: Stabat Mater
- 9.4.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Lydia Grychtolowna, piano
Baird: Colas Breugnon -sarja, Chopin: Pianokonsertto n:o 1 e op. 11, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Es op. 55 Eroica
- 23.4.1986 Operettimusiikin Konsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Caj Ehrstedt, laulu
- 1.5.1986 Vappumatinea, joht. Kyösti Haatanen
- 7.5.1986 Konsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Anneli Lehtonen, laulu
Sibelius: Tulen synty, Sibelius: Vapautettu kuningatar -kantaatti sekakuorolle ja orkesterille op. 48, Grieg: Olav Trygvason -kantaatti solisteille, kuorolle ja orkesterille op. 50
- 21.5.1986 Viihdekonsertti, joht. Kyösti Haatanen, sol. Anneli Saaristo, laulu
- 27.5.1986 Konservatorion Oppilasnäyte, joht. Jarno Sinisalo, sol. Marjukka Päivärinne, Ilkka-Matti Aho, Jaana Hakala ja Arto Lehtonen, piano, Oili Järvenpää, huilu
- 10.6.1986 Konsertti, joht. Leon ja Carlos Spierer
Boccherini: Vahdinvaihto Madridissa, Schubert: Viisi menuettia ja kuusi trioja D, Beethoven: Sinfonia n:o 1 c
- 24.6.1986 Jyväskylän Kesän Nuori Taiteilija -konsertti, joht. William Boughton, sol. Eeva Koskinen, viulu
Beethoven: Viulukonsertto D, Tšaikovski: Sinfonia n:o 2 c op. 17 Pieni venäläinen, Šostakovitš: Tahiti-trot op. 16, Youmans(sov.): Tea for two
- 3.9.1986 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Pyry Mikkola, viulu
Britten: Sinfonietta, Vaughan Williams: Leivo nousee korkeuteen, Chausson: Poème, Haydn: Sinfonia n:o 104 Lontoo
- 10.9.1986 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Aleksandr Bagdasarov, piano
Butterworth: Shropshiren poika -orkesterirapsodia, Grieg: Pianokonsertto a op. 16, Butterworth: Vihreät pajurannat,
Elgar: Enigma-variaatiot op. 36
- 8.10.1986 Viihdekonsertti, joht. George de Godzinsky, sol. Taina Räisänen, laulu, Reino Kotaviita, laulu ja trumpetti
Suomalaista musiikkia
- 22.10.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Šostakovitš: Konsertto pianolle, trumpetille ja jousiorkesterille, Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es op. 82, R. Strauss: Serenadi puhaltimille Es op. 7
- 5.11.1986 Sinfoniakonsertti, joht. Pekka Savijoki, sol. Heini Kärkkäinen, piano
Beethoven: Leonore-alkusoitto n:o 2 op. 72 a, Mozart: Pianokonsertto n:o 23 A, Schubert: Sinfonia n:o 4 c Traaginen
- 14.11.1986 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Juha Malmivaara, sello
Pruden: Westland-alkusoitto, Schumann: Sellokonsertto a op. 129, Lilburn: Diversions jousiorkesterille,
Schubert: Sinfonia n:o 5 B
- 26.11.1986 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Sören Hermansson, käyrätorvi
Britten: Preludi ja fuuga 18 jousisoittimelle, R. Strauss: Käyrätorvikonsertto n:o 1, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 Klassinen, Schumann: Traumerei käyrätorvelle ja jousille, Haydn: Sinfonia n:o 92 G Oxford

- 3.12.1986 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton
Sibelius: Historiallisia kuvia n:o 1 op. 25 ja n:o 2 op. 66, Sibelius: Konserttisarja näytelmästä Pelléas ja Méliande op. 46,
Sibelius: Sinfonia n:o 4 a op. 63
- 10.12.1986 Joulukonsertti, joht. William Boughton, sol. Satu Vihavainen, Monica Groop, Anssi Hirvonen ja Petteri Salomaa,
laulu, avust. Händel-kuoro
Händel: Messias

vuosi 1987

- 14.1.1987 Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Nachum Erlich, viulu, Hannu Kiiski, sello
Sibelius: Rakastava-sarja op. 14, Brahms: Konsertto viululle ja sellolle a op. 102, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 A op. 90 Italialainen
- 28.1.1987 Solistikonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Barbara Gorzynska, viulu
Mahler: Adagietto sinfoniasta n:o 5, Šostakovitš: Kamarisinfonia, Brahms: Viulukonsertto D op.77
- 4.2.1987 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Martti Rousi, sello
Lutoslawski: Alkusoitto jousille, Weill: Sarja Kerjäläisopperasta, Dvořák: Sellokonsertto h op. 104
- 11.2.1987 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Eeva Koskinen, viulu
Elgar: Viulukonsertto b, Dvořák: Sinfonia n:o 4 d op. 13,
- 11.3.1987 Mozart-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Soile Isokoski, laulu
Mozart: Alkusoitto oopperasta Figaron häät, Mozart: Sinfonia n:o 32 G, Mozart: Sinfonia n:o 39 Es, Mozart: Exultate jubilate
- 18.3.1987 Kavalkadikonsertti yhtyesoiton kehitymisestä Jyväskylässä Jyväskylän Kamarimuusikot ry:n kanssa, joht. Torsten Lindfors, sol. Kirsti Huttunen, piano
Mozart: Pianokonsertto n:o 24 c, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92, P. J. Hannikainen: Menuetti, I.
Hannikainen: Valse Sentimento(k.e.), Haydn: Jousikvartetto op. 54 n:o 1, kansanlauluja ja elokuvamusiikkia
- 8.4.1987 Maaherran Toivekonsertti, joht. William Boughton, sol. Michel Lethiec, klarinetti
Elgar: Johdanto ja allegro op. 47, Mozart: Klarinettikonsertto A, Weber: Klarinettikonsertto n:o 2 Es op. 74, Šostakovitš: Sinfonia n:o 1 op. 10
- 13.4.1987 Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Torleif Thedéen, sello
Coates: Lontoo-sarja, Elgar: Sellokonsertto e op. 85, Delius: Kevään ensi kääköä kuunnellessa, Schumann: Sinfonia n:o 1 B op. 38 Kevät
- 23.4.1987 Kaksi Lastenkonserttia, joht. Jani Uhlenius, sol. Eeva-Leena Sariola, laulu
- 26.4.1987 Lastenkonsertti, joht. Jani Uhlenius, sol. Eeva- Leena Sariola, laulu
- 1.5.1987 Vappumatinea, joht. Renard Czajkowski, sol. Outi Aho, laulu, avust. Liikuntakoulu Päivi Aura & Tarja Sara tanssijat
Johan Strauss -ohjelma
- 6.5.1987 Beethovenin Pianokonserttojen Pienoisfestivaali, joht. Renard Czajkowski, sol. Lydia Grychtolowna, piano
Beethovenin pianokonserttoja
- 7.5.1987 Beethovenin Pianokonserttojen Pienoisfestivaali, joht. Renard Czajkowski, sol. Lydia Grychtolowna, piano
Beethovenin pianokonserttoja
- 13.5.1987 Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Kirmo Lintinen, piano
Rautavaara: Pelimannit-sarja, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 4 g, Šostakovitš: Sinfonia n:o 9 op. 70
- 29.5.1987 Keski-Suomen Konservatorion Päätöskonsertti, joht. Jouko Saari, sol. Vesa Suominen, kitara, Ingegård Forstén, laulu, Raimo Vertainen, harmonikka, Virpi Kilpelä, laulu, Emma Vainio, viulu
- 4.6.1987 American night -konsertti, joht. William Boughton, avust. Liikuntakoulu Päivi Aura & Tarja Saran tanssijat
Bernstein: West Side Story, Sousa: Stars and Stripes forever, Barber: Adagio, Copland: Hoe down from rodeo, Copland: Appalachian Spring
- 24.6.1987 Jyväskylän Kesän Kirkkokonsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Raili Viljakainen, Eeva-Liisa Saarinen, Kari Kuoppa ja Carsten Stabell, laulu
Verdi: Requiem
- 9.9.1987 Sinfoniakonsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Kirsti Huttunen, piano
Kisielewski: Konsertto kamariorkesterille, Saint-Saëns: Pianokonsertto n:o 2 g op. 22, Beethoven: Sinfonia n:o 4 B op. 60
- 16.9.1987 Jyväskylän Kaupungin 150-vuotisjuhlakonsertti, joht. William Boughton, sol. Leila Forstén, viulu, Tauno Hämäläinen, oboe, juonto Leena Santalahti
Hauta-Aho: Alkusoitto-Fantasia, Karjalainen: Kesäisiä kuvia oboelle ja orkesterille, Sallinen: Viulukonsertto, Sibelius: Sinfonia n:o 3 C op. 52
- 23.9.1987 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Vladimir Večtomov ja Kai Nieminen, kitara
Beethoven: Grosse Fuga B op. 133, Rodrigo: Aranjuez-konsertto kitaralle ja orkesterille, Villa-Lobos: Konsertto kitaralle ja orkesterille, Ibert: Divertiment, sarja kamariorkesterille musiikista Labiche'n näytelmään Italialainen olkihattu
- 7.10.1987 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Raimo Sariola, sello
Heininen: "...tyttöjen kävely ruusulehdossa" jousiorkesterille, Englund: Sellokonsertto, Rautavaara: Cantus arcticus -konsertto linnuille ja orkesterille op. 61, Sibelius: Kurkikohtaus ja Valse Triste musiikista näytelmään Kuolema op. 44
- 14.10.1987 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Anne Kauppi, piano

- Brahms: Traaginen alkusoitto, Prokofjev: Pianokonsertto n:o 3 C op. 26, Šostakovitš: sinfonia n:o 5 d op. 47
- 21.10.1987 Viihdekonsertti 70 vuotta suomalaista viihdemusiikkia, joht. Matti Puurtinen, sol. Anneli Saaristo ja Erkki Liikanen, laulu, juonto Jukka Virtanen
- 4.11.1987 Konsertti, joht. Dsanzug Kachidze, Elizo Virsaladze, piano
Mozart: Alkusoitto oopperasta Figaron häät, Schumann: Pianokonsertto d op. 54, Haydn: Sinfonia n:o 104 Lontoo
- 11.11.1987 Konsertti, joht. Dsanzug Kachidze, sol. Carlos Juris, piano
Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d op. 15, Dvořák: Sinfonia n:o 8 G op. 88
- 18.11.1987 Konsertti, joht. Leo Krämer, sol. Hisako Krämer, piano
Haydn: Sinfonia n:o 94 G Rummunisku, Mozart: Pianokonsertto n:o 12 A, Schubert: Sinfonia n:o 6 C Pieni
- 2.12.1987 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Tanja Kauppinen, laulu
Stravinski: Pulcinella-baletisarja Pergolesin aiheitten mukaisesti, Barber: Knoxville, Summer of 1915 sopraanolle ja orkesterille op. 24, Haydn: Sinfonia n:o 103 Es Patarumpu
- 9.12.1987 Perhekonsertti, joht. William Boughton, avust. Tanssikoulu Aura & Saran tanssijat
Strauss: Wienervaldin tarinoita, Britten: Nuorten orkesteriopas, muunnelmia Purcellin teemaan, Bernstein: West Side Story, Prokofjev: Pekka ja susi
- 16.12.1987 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Taru Valjakka, Monica Groop, Anssi Hirvonen ja Pertti Rusanen, laulu, avust. Jyväskylän Oratoriokuoro
Canteloube: Chants d'Auvergne lauluäänelle ja orkesterille, Beethoven: Sinfonia n:o 9 d solisteille, kuorolle ja orkesterille op. 125

vuosi 1988

- 1.1.1988 Suomalaisen Musiikin Konsertti, joht. Ulf Söderblom, sol. Ritva Auvinen, laulu
- 13.1.1988 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Hamsa Al-Wadi Juris, piano, Leena Santalahti, juonto
Pärt: Cantus Benjamin Brittenin muistolle, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4 G op. 58, Sallinen: Aspekteja Peltoniemen Hintrikin surumarssista kamariorkesterille, Ligeti: Melodien
- 20.1.1988 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Risto Saarman, laulu
Klami: Kunnianosoitus Händelille, sarja orkesterille, Händel: Alkusoitto oopperasta Tamerlano, Händel: aaria oopperasta Tamerlano, Händel: Kuolinkohtaus oopperasta Tamerlano, Mozart: Alkusoitto oopperasta Ryöstö Seraljista, Mozart: Belmonten aaria oopperasta Ryöstö Seraljista, Mozart: Sinfonia n:o 35 D Haffner
- 27.1.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Heikki Rautasalo, sello
Hindemith: Trauermusik, Gounod: Petite Symphonie B yhdeksälle puhaltimelle, Couperin: Pièces en concert, Bizet: Sinfonia C
- 3.2.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Aleksandr Bagdasarov, piano
Wagner: Siegfried-idylli orkesterille, Chopin: Pianokonsertto n:o 2 f op. 21, Ravel: Hanhiemo-sarja orkesterille
- 10.2.1988 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Šostakovitš: Juhla-alkusoitto, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 1 D op. 19, Sibelius: Sinfonia n:o 5 es op. 82
- 17.2.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Eija Järvelä ja Sauli Tiilikainen, laulu
Bizet: Sinfonia Roma -konserttisarja n:o 3, Wolf-Ferrari: Susannan salaisuus, 1-näytöksinen ooppera
- 4.3.1988 Oopperaensi-ilta yhdessä Jyväskylän Ooppera ry:n kanssa, joht. Einari Kropsu
Mascagni: Cavalleria rusticana
- 16.3.1988 Konsertti, joht. Leon ja Carlos Spierer, sol. Leon Spierer, viulu
Schubert: Tyttö ja kuolema -jousikvartetto, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2 g op. 63, Beethoven: Egmont-alkusoitto op. 84
- 27.3.1988 Palmusunnuntain Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Kaisa Hannula, Ulla Sippola, Kari Kuoppa ja Jaakko Hietikko, laulu, avust. Helsingin Katedraalikuoro
- 13.4.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Ulla Sippola, laulu
Delius: La Calinda, tanssi oopperasta Koanga, Britten: Neljä meriaiheista välisoittoa oopperasta Peter Grimes, Elgar: Merikuvia, viiden laulun sarja altolle ja orkesterille, Dvořák: Sinfoniasia muunnelmia orkesterille op. 78
- 20.4.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Susan Drake, harppu, Juha Johansson, huilu
Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Saint-Saëns: Konserttikappale harpulle ja orkesterille op. 154, Mozart: Konsertto huilulle ja harpulle sekä orkesterille C, Schönberg: Kamarisinfonia n:o 1 E op. 9 orkesterille
- 1.5.1988 Vappumatinea, joht. Renard Czajkowski, sol. Marko Putkonen, laulu, avust. Tanssikoulu Aura & Saran tanssijat
- 4.5.1988 Konsertti, joht. ja sol. Christopher Hirons, viulu
Händel: Concerto grosso op. 6 n:o 7, Telemann: Don Quiote, Mozart: Sinfonia n:o 29, Vivaldi: Neljä vuodenaikaa
- 11.5.1988 Lasten ja Nuorten Konsertti, joht. Ilkka Kuusisto, sol. Jaakko ja Pekka Kuusisto, viulu
Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto, Mozart: Viulukonsertto n:o 5 A III osa, Grieg: Norjalainen tanssi n:o 2, Kuusisto: Jazzahtava varis, Saint-Saëns: Havanaise, Bizet: Carmen-alkusoitto
- 9.6.1988 Kodály-konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Tamás Kedves, sello
Kodály: Intermezzo näytelmästä Hány Janos, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Kodály: Tansseja Galantasta, Kodály: Tansseja Marosszékista
- 15.6.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Ulla Sippola, laulu
Ohjelma sama kuin 13.4.1988
- 30.6.1988 Jyväskylän Kesän Konsertti, joht. Leo Brouwer, sol. Timo Korhonen, kitara

- Brouwer: Retrats Catalans, Copland: Appalachian Spring, Koskelin: Tutte le corde kitaralle ja nauhalle, Brouwer: Concerto Elegiaco
- 7.9.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Götz Bernau, viulu, Juha Malmivaara, sello, Aleksandr Bagdasarov, piano
Beethoven: Sinfonia n:o 1 C op. 21, de Falla: El Amor Brujo, Beethoven: Konsertto viululle, sellolle, pianolle ja orkesterille op. 56
- 14.9.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Ilja Kaler, viulu
Tippett: Rituaale dances "Midsummer Marriage", Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2 g op. 63, Stravinski: Kolmiosainen sinfonia
- 21.9.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Pauli Heikkinen, sello
Sibelius: Sinfonia n:o 6 d op. 104, Kokkonen: Sellokonsertto, Sibelius: Sinfonia n:o 7 C op. 105
- 27.9.1988 Konsertti, joht. Atso Almila, sol. Monna Kamu, laulu, avust. Tanssiteatteri Raatikko
Stravinski: Ketunnahka, Ojanen: Sudenhetki
- 5.10.1988 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Ursula Lerber, piano
Karłowicz: Serenadi op. 2 jousiorkesterille, Chopin: Pianokonsertto n:o 1 e op. 11, Mendelssohn: Sinfonia n:o 3 a op. 56 Skottilainen
- 12.10.1988 Lastenkonsertti, joht. Hannu Koivula, sol. Eija Ahvo ja Simo Salminen, laulu, Jukka Virtanen, juonto
Suomalaisia lastenlauluja
- 19.10.1988 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Heikki Pellinen, piano
Spisak: Concerto giocoso, Mozart: Pianokonsertto n:o 25 C, Haydn: Sinfonia n:o 103 Es Patarumpusinfonia
- 26.10.1988 Konsertti, joht. Claes Merithz, sol. Ib Lanzky-Otto, käyrätorvi
Debussy: Petite Suite, Mozart: Käyrätorvikonsertto n:o 4 Es, Beethoven: Sinfonia n:o 6 F op. 68
Pastoraalisinfonia
- 2.11.1988 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Dmitri Baškurov, piano
Tšaikovski: Sarja n:o 4 op. 61 Mozartiana, Mendelssohn: Pianokonsertto n:o 1 g op. 25, Górecki: Kolme kappaletta vanhaan tyyliin, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 d op. 25 Klassinen
- 9.11.1988 Mozart-konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Anatoli Melnikov, viulu, Pravoslav Kohout, alttoviulu
Mozart: Adagio ja fuga c, Mozart: Sinfonia concertante Es viululle, alttoviululle ja orkesterille, Mozart: Sinfonia n:o 36 c Linziläinen
- 23.11.1988 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Nachum Erlich, viulu
Sibelius: Tuonelan joutsen op. 22 n:o 3, Brahms: Viulukonsertto D op. 77, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1 g op. 13
Talviunelmia
- 30.11.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Martti Rousi, sello
Sibelius: Pelléas ja Mélisande -sarja orkesterille Maeterlinckin näytelmään op. 46, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 1 Es op. 107, Ligeti: Ramifications, Ravel: Le Tombeau de Couperin
- 7.12.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Matti Raekallio, piano
Mendelssohn: Ruy Blas -alkusoitto op. 95, Prokofjev: Pianokonsertto n:o 4 B vasemmalle kädelle, Liszt: Espanjalainen rapsodia pianolle ja orkesterille, Dvořák: Tšekkiläinen sarja op. 39
- 14.12.1988 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Marit Sauramo, Anna-Lisa Jacobson, Kimmo Lappalainen ja Martti Wallén, laulu, avust. Chorus Cathedralis Åboensis
Elgar: Froissart-alkusoitto, Beethoven: Sinfonia n:o 9 op. 125

vuosi 1989

- 11.1.1989 Slaavilainen ilta, joht. Renard Czajkowski, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Lutoslawski: Pieni sarja, Šostakovitš: Viulukonsertto n:o 1 a op. 99, Dvořák: Slaavilaisia tansseja op. 46
- 18.1.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Kalle Randalu, piano
Nordgren: Sinfonia jousille op.43, Mozart: Pianokonsertto n:o 22 Es, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92
- 24.1.1989 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Daniel Hope, viulu
Ohjelma sama kuin 25.1.1989
- 25.1.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Daniel Hope, viulu
Mendelssohn: Viulukonsertto e op. 64, Sibelius: Pelléas ja Mélisande op. 64, Haydn: Sinfonia n:o 102 B, de Falla: El Retablo de Maese Pedro
- 1.2.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen ja Petteri Salomaa, laulu
Dvořák: Serenadi D op.44, Fauré: Pelléas ja Mélisande, Šostakovitš: Sinfonia n:o 14 sopraanolle, bassolle ja orkesterille op. 135
- 8.2.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Risto Poutanen, sello
de Falla: Kolmikolkkahattu, Dvořák: Sellokonsertto h op. 104, Vaughan Williams: Sinfonia n:o 6 e
- 15.2.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Jerzy Gebert, piano
Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto op.26, Mendelssohn: Pianokonsertto n:o 2 d op. 40, Mendelssohn: Sinfonia n:o 5 op. 107 Uskonpuhdistus
- 8.3.1989 Italialainen ilta, joht. Renard Czajkowski, sol. Walton Grönroos, laulu
Rossini: Alkusoitto oopperasta Silkkitikkaat, Respighi: Linnut-sarja, italialaisia ooppera-aarioita
- 15.3.1989 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Liana Isakadze, viulu
Beethoven: Viulukonsertto D op.61, Beethoven: Sinfonia n:o 5 c Kohtalosinfonia
- 22.3.1989 Jyväskylä Päivän Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Satu Pulkkinen, viulu
Karjalainen: Sarja pienelle orkesterille, Tšaikovski: Viulukonsertto, Klami: Sarja jousiorkesterille, Kodály:

- Tansseja Galantasta
- 5.4.1989 Musiikillista hulluttelua, joht. Renard Czajkowski, sol. Kirmo Lintinen, piano
Mozart: Ein Musikalischer Spass, Grieg: Pianokonsertto a op. 16(sovitus), Stravinski: Sarja pienelle orkesterille, Haydn: Sinfonia n:o 104(sovitus)
- 19.4.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Markku Pöyhönen, piano
Penderecki: Adagietto oopperasta Kadotettu paratiisi, Knor: Pianokonsertto, Dvořák: Sinfonia n:o 9 e op. 95
- 1.5.1989 Vappumatinea, joht. Kari Ala-Pöllänen, sol. Kari Riikonen, laulu, avust. Qattro-kvartetti
- 10.5.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Jan Söderblom, viulu
Rossini: Wilhelm Tell -alkusoitto, Sibelius: Viulukonsertto d op. 47, Schumann: Sinfonia n:o 4 d op. 120
- 17.5.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. John Wallace, trumpetti
Ives: Sinfonia n:o 3 The Camp Meeting, Haydn: Trumppetikonsertto Es, Hummel: Trumppetikonsertto, Haydn: Sinfonia n:o 45 fis Jäähyväissinfonia
- 22.5.1989 Viihdekonsertti, joht. William Boughton, sol. Anatoli Melnikov, viulu, Tanssikoulu Aura & Saran tanssijat
Vivaldi: Vuodenajat, Mozart: Serenadi puhaltimille c
- 7.6.1989 Konsertti, joht. Heikki Rautasalo, sol. Hamsa Al-Wadi Juris ja Carlos Juris, piano
Respighi: Antiikin aarioita, Kozeluh: Konsertto pianolle nelikäsisesti, Haydn: Sinfonia n:o 44 Suru
- 6.9.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Miroslav Langer, piano
Kokkonen: Sinfonia da camera, Liszt: Pianokonsertto n:o 1 Es, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5 e op. 64
- 13.9.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Vladimir Dolgopopolov, harmonikka
Roussel: Sinfonietta op. 52 jousille, Repnikov: Konsertto n:o 3 harmonikalle ja orkesterille, Bizet: Sinfonia C
- 20.9.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Marjatta Haahti, harppu
Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 3 G, Boieldieu: Konsertto harpulle ja orkesterille C, Ravel: Johdanto ja allegro harpulle, huilulle, klarinetille ja jousikvartetille, Stravinski: Sarja n:o 2 baletista Tulilintu
- 27.9.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Olli Mustonen, piano
Klami: Neljä suomalaista kansanlaulua op. 12 jousille ja pianolle, Mozart: Pianokonsertto n:o 23 A, Schubert: Sinfonia n:o 4 c Traaginen
- 4.10.1989 Konsertti, joht. Pekka Haapasalo, sol. Mark Lubotski, viulu
R. Strauss: Metamorfooseja jousiorkesterille, Tšaikovski: Viulukonsertto D op. 35, Sibelius: Rakastava-sarja
- 11.10.1989 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Ella ja Jaakko Untamala, piano
Bizer: Lasten leikkejä, Musorgski: Osia teoksesta Näyttelykuvia, Saint-Saëns: Eläinten karnevaalit
- 18.10.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Ilja Grubert, viulu
Schubert: sinfonia n:o 1 D, Bruch: Viulukonsertto, Beethoven: Sinfonia n:o 4 B op. 60
- 27.10.1989 Konsertti, joht. William Boughton
Schönberg: Verklärte Nacht op. 4, Brahms: Sinfonia n:o 2 D op. 73
- 1.11.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Harri Forstén, viulu, Tauno Hämäläinen, oboe, Matti Miettinen, fagotti, Juha Malmivaara, sello
Ravel: Pavane, Mendelssohn: Nocturne näytelmästä Kesäyön unelma, Haydn: Sinfonia concertante viululle, oboelle, fagotille ja sellolle B op. 84, Fauré: Pavane, Sibelius: Valse triste näytelmästä Kuolema, Schubert: Sinfonia n:o 5 B
- 8.11.1989 Konsertti, joht. William Southgate, sol. Heini Kärkkäinen, piano
McLeod: Little symphony, Prokofjev: Pianokonsertto n:o 3 C op. 26, Sibelius: Sinfonia n:o 3 c op. 52
- 15.11.1989 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Mozart: Alkusoitto oopperasta Ryöstö Seraljista, Mozart: Viulukonsertto D n:o 4, Stravinski: Pulcinella-sarja
- 22.11.1989 Oopperaensi-ilta, joht. Renard Czajkowski
Cimarosa: Salainen avioliitto
- 6.12.1989 Itsenäisyyspäivän konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Erkki Rautio, sello
Sibelius: Finlandia, Rautavaara: Sellokonsertto, Klami: Cantiones, Sibelius: Historiallisia kuvia n:o 1
- 13.12.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Katinka Korkeala, viulu
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Beethoven: Romanssit F op. 50 ja G op. 40 viululle ja orkesterille, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Es op. 55 Eroica
- 20.12.1989 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Kaisa Hannula, Päivi Nisula, Heikki Rainio ja Ilkka Vihavainen, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro
Bach: Messu h

vuosi 1990

- 10.1.1990 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Ilja Kaler, viulu
Mendelssohn: Scherzo näytelmästä Kesäyön unelma, Mendelssohn: Viulukonsertto e op. 64, Mozart: Sinfonia n:o 41 Jupiter
- 17.1.1990 Konsertti, joht. ja sol. Michael Bochman, viulu
Mozart: Sinfonia n:o 29 A, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G, Mozart: Serenadi n:o 7 D
- 24.1.1990 SM-hiihtojen Sinfoniakonsertti, joht. William Boughton, sol. Risto Lauriala, piano
Haydn: Sinfonia n:o 6 D Aamu, Ravel: Pianokonsertto G, J. C. Bach: Sinfonia n:o 3 D op. 18, Haydn: Sinfonia n:o 7 C Päivä
- 31.1.1990 Keski-Suomen Säästöpankin Tilauskonsertti, joht. William Boughton, sol. Kaija Saarikettu, viulu

- Schubert: Sinfonia n:o 2 B, Sibelius: Humoreski 1 op. 87 n:o 1 d, Sibelius: Humoreski 4 op. 89 n:o 2 g, Sibelius: Humoreski 2 op. 87 n:o 2 D, Sibelius: Seranadi n:o 2 g op. 69b, Sibelius: Serenadi n:o 1 D op. 69a, Strauss: Der Burgel als Edelmann, Intermezzo
- 7.2.1990 Jyväskylän Talven Sinfoniakonsertti, yhdessä Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Katariina Liimatainen, piano
- 14.2.1990 Tšaikovski: Pianokonsertto n:o 1 b op. 23, Mahler: Sinfonia n:o 5 c
Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Anna-Maija Korsimaa, klarinetti
- 20.2.1990 Stravinski: Dumbarton Oaks, konsertto Es kamariorkesterille, Nielsen: Klarinettikonsertto, Beethoven: Sinfonia n:o 2 D op. 36
Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Juhani Lagerspetz, piano
- 22.2.1990 Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 1 fis op. 1, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 2 c op. 18
Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Juhani Lagerspetz, piano
- 7.3.1990 Rahmanoniv: Pianokonsertto n:o 4 g op. 40, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 3 d op. 30
Sirkuspelle Melvin Tix ja Sinfoniaorkesteri
- 14.3.1990 Einari Kropsun 60-vuotisjuhla, joht. Einari Kropsu, sol. Merja Soisaari, piano, Anatoli Melnikov, viulu
Pacius: Alkusoitto oopperasta Kaarle-kuninkaan metsästys, Haydn: Konsertto viululle ja pianolle F, Beethoven: Sinfonia n:o 6 op. 68 Pastoraali
- 16.3.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Pertti Pekkanen, sol. Arto Satukangas, piano
Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Es, Beethoven: Sinfonia n:o 6 F op. 68 Pastoraali
- 21.3.1990 Viihdekonsertit, Musiikkitalo Väinön Soitin 60 vuotta, joht. Markku Johansson, sol. Taneli Mäkelä
- 28.3.1990 Konsertti, joht. Carlos Spierer, orkesterin valmennus Leon Spierer
Mendelssohn: Oktetto Es op. 20, Dvořák: Sinfonia n:o 8 G op. 88
- 4.4.1990 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Vladimir Večtomov, kitara
Tšaikovski: Serenadi jousiorkesterille C op. 48, Castelnuovo-Tedesco: Kitarakonsertto n:o 1 D op. 48, Mozart: Sinfonia n:o 35 D Haffner
- 11.4.1990 Konsertti Renard Czajkowski, sol. Annika Tönuri, Urve Tauts, Mati Palm ja Janis Sprogis, laulu, avust.
Jyväskylän Studiokuoro ja Jyväskylän Musica-kuoro
Szymanowski: Stabat Mater op. 53, Mozart: Requiem d
- 19.4.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Renard Czajkowski, sol. Marko Ylönen, sello
Tšaikovski: Serenadi C op. 48 jousille, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5 e op. 64
- 1.5.1990 Vappumatinea, joht. Petri Juutilainen, sol. How Many Sisters, laulu
- 9.5.1990 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Jan-Erik Gustafsson, sello
Sallinen: Kamarimusiikki I, Haydn: Sellokonsertto C, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat sellolle ja orkesterille op. 33, Mozart: Sinfonia n:o 40 g
- 15.5.1990 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen ja Petteri Salomaa, laulu
Beethoven: Ateenan rauniot -alkusoitto g op. 113, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 op. 90 Italialainen, Šostakovitš: Sinfonia n:o 14 op. 135
- 21.6.1990 Jyväskylän Kesän Konsertti, joht. William Boughton, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Fauré: Pelléas ja Mélisande -sarja, Sibelius: Viulukonsertto d op. 47, Brahms: Serenadi n:o 1 D op. 11
- 5.9.1990 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Hu Kun, viulu
Delius: Summer evening, Bruch: Skottilainen fantasia op. 46, Sibelius: Sinfonia n:o 2 D op. 43
- 6.9.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Hu Kun, viulu
Ohjelma sama kuin 5.9.1990
- 12.9.1990 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Soile Isokoski, laulu
Fauré: Pelléas ja Mélisande op. 80, Berlioz: Les Nuits d'été op. 7, Mozart: Sinfonia n:o 41
- 19.9.1990 Aikamme viihdettä, joht. Ossi Runne, sol. Marjorie, laulu
- 20.9.1990 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. Ossi Runne, sol. Marjorie, laulu
- 6.10.1990 Lastenkonsertti Lumikuningatar, joht. Hannu Koivula, sol. Hanna Liinoja, kertoja
Linkola: Lumikuningatar
- 10.10.1990 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Kari Lindstedt, sello
Šostakovitš: Kamarisinfonia c op. 110a, Sallinen: Kamarimusiikki III op. 58 Don juanquixoten yölliset tanssit, Haydn: Sinfonia n:o 101 Kello
- 17.10.1990 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Kalle Randalu, piano
Beethoven: Egmont-alkusoitto, Beethoven: Sinfonia n:o 8 F op. 93, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4 G op. 58
- 24.10.1990 Konsertti joht. William Boughton, sol. Rimma Sushanskaja, viulu
Rossini: Sonaatti jousille n:o 2, Beethoven: Viulukonsertto D op. 61, Haydn: Sinfonia n:o 92 G Oxford
- 31.10.1990 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Arto Noras, sello
Haydn: Sinfonia n:o 8 G Ilta, Schumann: Sellokonsertto a op. 129, Beethoven: Sinfonia n:o 2 D op. 36
- 1.11.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Arto Noras, sello
Ohjelma sama kuin 31.10.1990
- 7.11.1990 Suomalaisen orkesterilaitoksen 200-vuotisjuhlakonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Olli Mustonen, piano
Stravinski: Apollon Musegète, Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Es Keisari, Sibelius: Sarja musiikista näytelmään Pelléas ja Mélisande op. 46
- 12.–21.11.1990 Sirkuspelle Melvin Tix ja Sinfoniaorkesteri -kiertue
- 27.11.1990 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Matti Raekallio, piano
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Prokofjev: Pianokonsertto n:o 3 C, Šostakovitš: Sinfonia n:o 1 f op. 10

- 28.11.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Pertti Pekkanen, sol. Matti Raekallio, piano
Ohjelma sama kuin 27.11.1990
- 5.12.1990 Konsertti, joht. Onni Kelo, sol. Tuija Rantamäki, sello
Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 A op. 90 Italialainen, Saint-Saëns: Sellokonsertto n:o 1 a op. 33, de Falla: El amor Brujo, Fauré: Elegia sellolle ja orkesterille op. 24
- 12.12.1990 Jyväskylän Sinfoniaorkesterin 25-vuotisjuhlakonsertti, joht. William Boughton, sol. Karita Mattila, laulu
Wagner: Alkusoitto oopperasta Nürnbergin mestarilaulajat, Strauss: Vier letzte Lieder, Sibelius: Sinfonia n:o 1 e op. 39
- 13.12.1990 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Karita Mattila, laulu
Ohjelma sama kuin 12.12.1990
- 18.12.1990 Kauneimmat suomalaiset joululaulut, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen, laulu, Olga Parhomenko ja Anatoli Melnikov, viulu, Juha Malmivaara, sello
Bach: Konsertto kahdelle viululle d, Mendelssohn: Notturmo näytelmästä Kesäyön unelma, Fauré: Apres un Réve, Händel: Iloitutusmusiikkia, suomalaisia joululauluja

vuosi 1991

- 9.1.1991 Viihdekonsertti, joht. George de Godzinsky, sol. Olga Parhomenko, viulu, Jorma Elorinne, laulu
- 16.1.1991 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Juha Malmivaara, sello
Klami: Sarja jousiorkesterille, Kabalevski: Sellokonsertto n:o 1 g op. 49, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92
- 23.1.1991 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Stanislav Igolinski, piano
Mozart: Alkusoitto oopperasta Don Giovanni, Mozart: Pianokonsertto n:o 9 Es, Klami: Musiikkia näytelmään Kuningas Lear, Klami: Sarja pienelle orkesterille
- 30.1.1991 Keski-Suomen Säästöpankin Tilauskonsertti, joht. ja sol. Ralf Gothoni, piano
Haydn: Pianokonsertto D, Haydn: Pianokonsertto F, Beethoven Pianokonsertto n:o 3 c
- 6.2.1991 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton
Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es op. 82, Sibelius: Sinfonia n:o 6 D op. 104, Sibelius: Sinfonia n:o 7 op. 105
- 13.2.1991 Konsertti, joht. William Boughton
Schönberg: Verklärte Nacht op. 4, Brahms: Sinfonia n:o 3 F op. 90
- 20.2.1991 Lastenkonsertti, Pölli-peikko ja satumetsän lapset, joht. Olli Tuunanen, avust. Jyväskylän Musiikkiluokkien Kuoro Kolmekuutiset
- 6.3.1991 Konsertti, joht. Peeter Lilje, Natalia Gutman, sello
Haydn: Sellokonsertto C op. 101, Tüür: Insula Deserta, Mozart: Sinfonia n:o 38 D Pahalainen
- 13.3.1991 Lastenkonsertti Kadonneen Aarteen Metsästys, joht. Markku Johansson, sol. Eeva-Leena Sariola, laulu
- 20.3.1991 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Igor Bezrodnyi, sol. Dmitri Bashkirov, piano
Mozart: Divertimento F, Mozart: Pianokonsertto n:o 24 c, Mozart: Sinfonia n:o 29 A
- 21.3.1991 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Igor Bezrodnyi, sol. Dmitri Baškirov, piano
Ohjelma sama kuin 20.3.1991
- 10.4.1991 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Michel Camille, alttoviulu, Candida Thompson, viulu
Sallinen: Konsertto kamariorkesterille op. 3, Mozart: Sinfonia concertante viululle, alttoviululle ja orkesterille Es, Mozart: Sinfonia n:o 39 Es
- 17.4.1991 Konsertti Nuoret Kyvyt, joht. Renard Czajkowski, sol. Teija Kivinen, viulu, Alexander Gebert, sello ja Tuomas Turriago, piano
- 24.4.1991 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Akiko Tanaka, viulu
Brahms: Sinfonia n:o 4 e, Brahms: Traaginen alkusoitto, Tšaikovski: Viulukonsertto D
- 1.5.1991 Vappumatinea, joht. Endel Nõgene, sol. Ivo Kuusk, laulu
- 8.5.1991 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Daniel Hope, viulu
Sibelius: Sinfonia n:o 3 C op. 19, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 1 D op. 19, Sibelius: Sinfonia n:o 4 a op. 63
- 15.5.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juha Johansson, huilu
Händel: Vesimusiikkia, sarja n:o 2, Boccherini: Sinfonia A op. 37 n:o 4, C. P. E. Bach: Huilukonsertto a, J. C. Bach: Sinfonia D op. 18 n:o 3, J. C. Bach: Sarja n:o 3
- 19.6.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Jorma Hynninen ja Eeva-Liisa Saarinen, laulu
Sibelius: Finlandia op. 26, Sibelius: Kullervo-sinfonia op. 7
- 3.9.1991 Vierailukonsertti Suolahteen, joht. William Boughton, sol. David le Page, viulu
Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto op. 26, Dvořák: Notturmo jousille op. 40, Sibelius: Suite mignonne op. 96a, Saint-Saëns: Havanaise viululle ja orkesterille op. 83, Saint-Saëns: Introduction et rondo capriccioso viululle ja orkesterille op. 28, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 A op. 90 Italialainen
- 4.9.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. David le Page, viulu
Ohjelma sama kuin 3.9.1991
- 11.9.1991 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Eugen Sarbu, viulu
Mendelssohn: Viulukonsertto e op. 64, Ravel: Ma Mere L'oye (Hanhiemo)
- 12.9.1991 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Eugen Sarbu, viulu
Ohjelma sama kuin 11.9.1991
- 18.9.1991 Lastenkonsertti, joht. Jani Uhlenius, sol. Károly Garam, sello
- 25.9.1991 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Christina Anghelescu, viulu
Bergman: Tutti e soli op. 113, Mozart: Viulukonsertto n:o 4 D, Mozart: Sinfonia n:o 25 g

- 2.10.1991 Viihdekonsertti, joht. Ossi Runne, sol. Arja Koriseva, laulu
- 9.10.1991 Konsertti, joht. Heikki Rautasalo, sol. Ursula von Lerber, piano, Nonna Knuuttila, viulu, Lauri Angervo, sello
Mozart: Alkusoitto oopperasta Figaron häät, Beethoven: Kolmoiskonsertto pianolle, sellolle ja viululle C op. 56,
Schubert: Sinfonia n:o 8 h Keskenäinen
- 12.10.1991 Koko Perheen Iltapäivämatinea, joht. Heikki Rautasalo, juonto Helena Hiilivirta
- 16.10.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Risto Lauriala, piano
Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d op. 15, Brahms: Sinfonia n:o 3 F op. 90
- 23.10.1991 Konsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol. Frank Wibaut, piano
Brahms: Pianokonsertto n:o 2 B op. 83, Brahms: Sinfonia n:o 2 D op. 73
- 24.10.1991 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Frank Wibaut, piano
Ohjelma sama kuin 23.10.1991
- 30.10.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Petri Alanko, huilu
Ravel: Le Tombeau de Couperin, Ibert: Konsertto huilulle ja orkesterille, Ravel: Pavane kuolleen prinsessan
muistolle, Bizet: Sinfonia C
- 5.11.1991 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Jorma Panula, sol. Jouko Harjanne, trumpetti
Ohjelma sama kuin 6.11.1991
- 6.11.1991 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Jorma Panula, sol. Jouko Harjanne, trumpetti
Beethoven: Egmont-alkusoitto op. 84, Haydn: Trumpettikonsertto Es, Tartini: Trumpettikonsertto D,
Beethoven: Sinfonia n:o 3 Es op. 55 Eroica
- 13.11.1991 Konsertti, joht. ja sol. Michael Bochmann, viulu
Beethoven: Viulukonsertto D op. 61, Haydn: Sinfonia n:o 94 G Rummunisku
- 21.11.1991 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. Jaana Haanterä, sol. Sharon Jaari, viulu
Bach: Konsertto kahdelle viululle d, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 op. 25 Klassinen, Wagner: Siegfried-idylli,
Schubert: Sinfonia n:o 1 D
- 4.12.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Liana Isakadze, viulu
Mozart: Alkusoitto oopperasta Don Giovanni, Mozart: Viulukonsertto n:o 5 A, Mozart: Rondo viululle ja
orkesterille, Mozart: Sinfonia n:o 39 Es
- 4.12.1991 Mozartin Kuolinpäivän Festivaalin Aamupäivän Kahvikonsertti, Jyväskylän sinfoniaorkesterin puhaltajat, joht.
William Boughton
Mozart: Seranadi puhaltimille c
- 11.12.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Janet Masters, viulu, David Curtis, alttoviulu
Mozart: Sinfonia n:o 21 A, Mozart: Sinfonia concertante viululle, alttoviululle ja orkesterille Es, Mozart:
Divertimento B, Mozart: Sinfonia n:o 41 C Jupiter
- 18.12.1991 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Chieko Silvasti, Jorma Silvasti ja Petteri Salomaa, laulu, avust.
Jyväskylän Studiokuoro ja Jyväskylän Musica-kuoro

vuosi 1992

- 7.1.1992 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. William Boughton, sol. Viktoria Mullova, viulu
Sibelius: Andante festivo, Brahms: Viulukonsertto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 3 Skottilainen
- 8.1.1992 Keski-Suomen Säästöpankin Tilauskonsertti, joht. William Boughton, sol. Viktoria Mullova, viulu
Ohjelma sama kuin 7.1.1992
- 9.1.1992 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Viktoria Mullova, viulu
Ohjelma sama kuin 7.1.1992
- 15.1.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Sakari Niemi, käyrätörvi
Strauss: Käyrätörvikonsertto n:o 1, Strauss: Serenadi puhaltimille, Strauss: Metamorfooseja 23 jouselle, Strauss:
Jousiseksetto
- 22.1.1992 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, Pascal Devoyon, piano
Kokkonen: Musiikkia jousille, Saint-Saëns: Pianokonsertto n:o 2, Beethoven: Sinfonia n:o 4
- 23.1.1992 Vierailukonsertti Savonlinnassa, joht. Renard Czajkowski, sol. Pascal Devoyon, piano
Ohjelma sama kuin 22.1.1992
- 10.2.1992 Jyväskylän Talven Balettikonsertti, joht. Endel Nõgene, sol. Tarton baletti, Estonia- ja Vanemuineeteatterin
balettisolisteja
- 12.2.1992 Konsertti, joht. Endel Nõgene, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Pärt: Musica sillabica op. 12, Eller: Kotimainen laulu jousiorkesterille, Pärt: Collage teemal, aiheesta BACH,
Tšaikovski: Melankolinen serenadi, Tšaikovski: Valssi-Scherzo, Tšaikovski: Suovenir Dún Lieu Cher, Elgar:
Serenadi jousiorkesterille
- 18.2.1992 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Leon Spierer, sol. Olli Mustonen, piano
Ohjelma sama kuin 19.2.1992
- 19.2.1992 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Olli Mustonen, piano
Haydn: Alkusoitto L'isola disabitata, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4, Schubert: Sinfonia n:o 6
- 27.2.1992 Lastenkonsertti, joht. Jani Uhlenius, sol. Mikko Alatalo, laulu
- 11.3.1992 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Andrea Cappelletti, viulu
Varese: Octandre, Tšaikovski: Firenzen muistoja, Schumann: Viulukonsertto
- 18.3.1992 Sibelius-Akatemian Kapellimestaritutkinto, joht. Stefan Karpe, sol. Margareta Haverinen, laulu
Mozart: Aaria oopperasta Così fan tutte, Mahler: Sinfonia n:o 4, Almila: Linnut(k.e.)
- 19.3.1992 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Stefan Karpe, sol. Margareta Haverinen, laulu

- Ohjelma sama kuin 18.3.1992
- 25.3.1992 Konsertti, joht. Paavo Järvi, sol. Kaija Saarikettu, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 102, Merikanto: Viulukonsertto n:o 4, Beethoven: Sinfonia n:o 8
- 1.4.1992 Viihdekonsertti, joht. Markku Johansson, sol. Eino Grön, laulu
- 13.4.1992 Wienin II Koulun Festivaalin yhteiskonsertti Joensuussa, joht. William Boughton, sol. Leonidas Kavakos, viulu
Margareta Haverinen, laulu
Berg: Viulukonsertto Erään enkelin muistolle, Mahler: Sinfonia n:o 4
- 14.4.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Leonidas Kavakos, viulu, Margareta Haverinen, laulu
Ohjelma sama kuin 13.4.1992
- 22.4.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Monica Groop, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Webern: Sinfonia op. 21, Schönberg: Friede auf Erden op. 13, Webwen: Variaatioita orkesterille op. 30,
Bruckner: Ave Maria, Mahler: Kidertotenlieder
- 24.4.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Tuula-Marja Tuomela, laulu, avust. Tanssikoulu Saran tanssijat
Schönberg: Kamarisinfonia n:o 1 E op. 9, Schönberg: Pierrot Lunaire op. 21
- 29.4.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juha Malmivaara, sello
Webern: Fünf Sätze op. 5, Monn(sov. Schönberg): Sellokonsertto, Berg: Lyyrinen sarja, Schönberg: Verklärte
Nacht op. 4
- 1.5.1991 Vappumatinea, joht. Matti Puurtinen, sol. Erkki Liikanen, laulu
- 6.5.1992 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Candida Thompson, viulu
Kodály: Tansseja Galantasta, Bruch: Viulukonsertto n:o 1, Schubert: Sinfonia n:o 5
- 21.5.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen, laulu
Kokkonen: Il Paesaggio, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 Italialainen, Berlioz: Les Nuits d'été op. 7
- 26.5.1992 Vierailukonsertti Pärnussa, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen, laulu
Ohjelma sama kuin 21.5.1992
- 27.5.1992 Vierailukonsertti Tartossa, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen, laulu
Ohjelma sama kuin 21.5.1992
- 28.5.1992 Vierailukonsertti Tallinnassa, joht. William Boughton, sol. Margareta Haverinen, laulu
Ohjelma sama kuin 21.5.1992
- 17.6.1992 Jyväskylän Kesän Konsertti, joht. Peeter Lilje, sol. Jan Söderblom, viulu, Jan-Erik Gustafsson, sello
Brahms: Kaksoiskonsertto viululle, sellolle ja orkesterille a op. 102, Sibelius: Sinfonia n:o 2 D op. 43
- 26.8.1992 Muistojen Karjala -konsertti, joht. Ossi Runne, sol. Marjatta Airas, laulu
- 2.9.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Beethoven: Sinfonia n:o 1 C op. 21, Beethoven: Pianokonsertto n:o 2 B op. 19, Beethoven: Sinfonia n:o 2 D op.
36
- 9.9.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Alexander Baillie, sello
Britten: Sinfonia sellolle ja orkesterille op. 68, Tšaikovski: Pezzo capriccioso sellolle ja orkesterille op. 62,
Tšaikovski: Nocturno sellolle ja orkesterille op. 19 n:o 4, Haydn: Sinfonia n:o 104 Es Rummunpäristys
- 16.9.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Grigori Sokolov, piano
Webern: Variaatioita orkesterille op. 30, Haydn: Pianokonsertto D, Mendelssohn: Sinfonia n:o 1 c op. 11
- 22.9.1992 Wieniläiskonsertti Savonlinnassa, joht. Peeter Saul, sol. Annika Tönuri ja Mati Kõrts, laulu
- 23.9.1992 Wieniläiskonsertti, joht. Peeter Saul, sol. Annika Tönuri ja Mati Kõrts, laulu
- 25.9.1992 Bachia ja kahvia -konsertti, joht. Candida Thompson
Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 4 G, Bach: Orkesterisarja n:o 2 h
- 30.9.1992 Konsertti, joht. Andres Mustonen
Mozart: Alkusoitto oopperasta Figaron häät, Mozart: Sinfonia n:o 36 C Linziläinen, Stamitz: Sinfonia G,
Schubert: Sinfonia n:o 8 h Keskenärenäinen
- 9.10.1992 Oopperaensi-ilta, joht. Endel Nõgene, sol. Aki Alamikkotervo, Virpi Kilpelä, Jouko Pohjonen ja Matti Siipola,
laulu
Haydn: Lo speziale (Apteekkari)
- 14.10.1992 Konsertti, joht. Endel Nõgene, sol. Nachum Erlich, viulu
Barber: Adagio jousille, Bach: Viulukonsertto d, Mendelssohn: Konsertto viululle ja jousille d, Honegger:
Sinfonia n:o 4
- 23.10.1992 Bachia ja kahvia -konsertti, joht. ja sol. Candida Thompson, Harri Forstén ja Jari Tossavainen, viulu
Bach: Konsertto kolmelle viululle D, Bach: Orkesterisarja n:o 2 C
- 4.11.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Raija Kerppo, piano
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Beethoven: Pianokonsertto n:o 1 C op. 15, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Eroica
- 12.11.1992 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Beethoven: Grosse Fuga, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3 c op. 37, Beethoven: Sinfonia n:o 4 B op. 60
- 17.11.1992 Vierailukonsertti Porvoonseudun orkesterin kanssa, joht. Heikki Rautasalo, sol. Marko Ylönen, sello
Beethoven: Leonore-alkusoitto n:o 3 op. 72b, Dvořák: Sellokonsertto h op. 104, Tšaikovski: Sinfonia n:o 4 f op.
36
- 18.11.1992 Yhteiskonsertti Porvoonseudun orkesterin kanssa, joht. Heikki Rautasalo, sol. Marko Ylönen, sello
Ohjelma sama kuin 17.11.1992
- 25.11.1992 Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Dmitri Baškirov, piano
Merikanto: Kolme tuokiokuvaa, Beethoven: Pianokonsertto D, sovitus viulukonsertosta, Kodály: Tansseja
Galantasta, Kodály: Tansseja Marosszékista

- 27.11.1992 Bachia ja kahvia -konsertti, joht. Candida Thompson
Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 3 G, Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 5 D, Bach:
Brandenburgilainen konsertto n:o 6 B
- 1.12.1992 Vierailukonsertti, Suomi 75, Keski-Suomen Juhlakonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Sharon Jaari, viulu
Sibelius: Finlandia op. 26, Rautavaara: Cantus arcticus, konsertto linnuille ja orkesterille, Sibelius:
Viulukonsertto d op. 47
- 2.12.1992 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Sharon Jaari, viulu
Ohjelma sama kuin 1.12.1992
- 3.12.1992 Vierailukonsertti Savonlinnassa, joht. Pertti Pekkanen, sol. Sharon Jaari, viulu
Ohjelma sama kuin 1.12.1992
- 10.12.1992 Konsertti, joht. Candida Thompson, sol. Anssi Hirvonen, laulu, Sakari Niemi, käyrätorvi
Purcell: Chaconne g jousille (sov. Britten), Britten: Serenadi tenorille, käyrätorvelle ja jousiorkesterille op. 31,
Elgar: Seranadi jousille e op. 20, Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 6 B
- 16.12.1992 Konsertti, joht. Petri Sakari, sol. Eeva Koskinen, viulu
Sibelius: Kurkikohtaus ja Valse Triste, Sibelius: Kuusi humoreskia viululle ja orkesterille, Sibelius: Pelléas ja
Mélisande
- 19.12.1992 Konsertti, joht. Kari Tikka, sol. Soile Isokoski, Lilli Paasikivi, Risto Saarman ja Raimo Laukka, laulu, avust.
Cantinovum Kuoro
Bach: Jouluoratorio osat I-VI

vuosi 1993

- 13.1.1993 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Ilja Grubert, viulu
Beethoven: Viulukonsertto D op. 61, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92
- 14.1.1993 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. William Boughton, sol. Ilja Grubert, viulu
Ohjelma sama kuin 13.1.1993
- 21.1.1993 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Beethoven: Pianokonsertto n:o 4 G op. 58, Beethoven: Sinfonia n:o 5 c op. 67 Kohtalo
- 27.1.1993 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Fionnula Hunt, viulu
Elgar: Johdanto ja allegro jousille, Bernstein: Serenadi viululle ja orkesterille Platos Symposium, Bartók:
Musiikkia
kieli- ja lyömäsoittimille sekä celestalle
- 3.2.1993 Pohjoismaisen Solistitapahtuman Suomen Loppukonsertti, joht. Jorma Panula, sol. Tuulia Sievänen, klarinetti,
Sakari Niemi, käyrätorvi, Pia Freund, laulu
Mozart: Klarinettikonsertto A, R. Strauss: Käyrätorvikonsertto n:o 1 Es op. 11, Britten: Les Illuminations op. 18
- 10.2.1993 Konsertti, joht. Kari Tikka, sol. Marita Viitasalo, piano
Grieg: Pianokonsertto a op. 16, Smetána: Moldau, Dvořák: Slaavilaisia tansseja
- 16.2.1993 Lastenkonsertti Ronja Ryövärintytär ja Peter Pan seikkailevat, joht. Jukka Linkola, sol. Eeva-Leena Sariola,
laulu
- 4.3.1993 Konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Karita Mattila, laulu
Sibelius: Kuningas Kristian II, Mozartin ja Griegin lauluja
- 5.3.1993 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. Markus Lehtinen, sol. Karita Mattila, laulu
Ohjelma sama kuin 4.3.1993
- 11.3.1993 Konsertti, joht. Igor Bezrodnyi, sol. Risto Lauriala, piano
Mozart: Don Giovanni -alkusoitto, Mozart: Pianokonsertto n:o 9, Haydn: Sinfonia n:o 49 La Passione
- 16.3.1993 Vierailukonsertti Mikkeliissä, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Bella Davidovitš, piano
Ohjelma sama kuin 17.3.1993
- 17.3.1993 Konsertti, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Bella Davidovitš, piano
Lindberg: Corrente I, Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 op. 25 Klassinen, Chopin:
Pianokonsertto n:o 2 f op. 21
- 7.4.1993 Boccherini-ilta, joht. ja sol. Ivan Monighetti, sello
Boccherini: La musica notturna della strade di Madridi(Madridin yösoitto), Boccherini: Konsertot n:o 8 ja 9,
Boccherini: Sinfonia d op. 12 n:o 4
- 22.4.1993Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juhani Lagerspetz, piano
Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Es op. 73 Keisari, Beethoven: Sinfonia n:o 6 F op. 68 Pastoraali
- 21.4.1993 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Riikka Hakola, Päivi Nisula, Pekka Itkonen ja Antti Suhonen, laulu,
avust. Chorus Cathedralis Åboensis
Beethoven: Sinfonia n:o 9 op. 125
- 1.5.1993 Vappumatinea, joht. Ari Rasilainen
- 5.5.1993 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Leon Spierer, viulu
Stravinski: Pulcinella-sarja, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2 g op. 63, Schubert: Sinfonia n:o 2 B
- 12.5.1993 William Boughtonin jäähyväiskonsertti, joht. William Boughton, sol. Leonidas Kavakos, viulu, Martti Rousi,
sello, Peter Nagy, piano
Beethoven: Konsertto viululle, sellolle, pianolle ja orkesterille C op. 56, Brahms: Sinfonia n:o 2 op. 73
- 15.5.1993 Kellarin Eliitti, konsertti Yläkaupungin Yössä, joht. Einari Kropsu, sol. Virpi Kilpelä, laulu, Jerzy Hoffman,
viulu, Markku Pöyhönen, piano
- 19.5.1993 Kauneimmat Kansanlaulut, joht. Jorma Panula, sol. Margareta Haverinen, laulu

- 27.5.1993 Konservatorion Solistikonsertti, joht. Hannu Lintu, sol. Päivi Valkeajoki, Jarmo Tinkala ja Raimo Vertainen, harmonikka, Juha Eskelinen, kitara
- 17.6.1993 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Günther Neuhold, sol. Janne Mertanen, piano
Grieg: Peer Gynt -sarja n:o 1 op. 46, Grieg: Kolme orkesterikappaletta näytelmästä Sigurd Jorsalfar op. 56, Grieg: Pianokonsertto a op. 16
- 15.9.1993 Yhteiskonsertti Tarton sinfonikkojen kanssa, joht. Endel Nõgene, sol. Ivari Ilja, piano
Debussy: Faunin iltäpäivä, Chopin: Pianokonsertto n:o 1, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5
- 22.9.1993 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Dilbér, laulu
Smetána: Moldau, Delibes: Kello-aaria oopperasta Lakmé, Gliere: Konsertto koloratuurisopraanolle ja orkesterille, Sibelius: Sinfonia n:o 1
- 29.9.1993 Oopperakonsertti, joht. Kari Kropsu, sol. Virpi Kilpelä, Kalle Kinnunen, Tuija Kiviranta, Reino Lauanne, Päivi Virolainen-Kalpio, Sirkka Parviainen, Lasse Penttinen ja Sirpa Poikolainen, laulu
- 5.10.1993 Muumikonsertti Suolahdessa, joht. Jani Uhlenius, sol. Benny Törnroos, laulu
- 6.10.1993 Muumikonsertti, joht. Jani Uhlenius, sol. Benny Törnroos, laulu
- 13.10.1993 Konsertti, joht. Paavo Järvi, sol. Matti Raekallio, piano
Schubert: Sinfonia n:o 6 C, Hummel: Pianokonsertto n:o 3 c op. 37, Beethoven: Rondo B pianolle ja orkesterille, Schubert: Sinfonia n:o 4 c Traaginen
- 20.10.1993 Konsertti, joht. Andres Mustonen
Mendelssohn: Sinfonia n:o 5 d op. 107 Uskonpuhdistus, Beethoven: Sinfonia n:o 5
- 10.11.1993 Suomalaisen Konserton Päivä, joht. Tuomas Ollila, sol. Kari Kriikku, klarinetti
Stravinski: Sotilaan tarina, Tiensuu: Klarinettikonsertto Puro, Haydn: Sinfonia n:o 100 Sotilassinfonia G
- 16.11.1993 Vierailuviihdekonsertti Suolahdessa, joht. Petri Juutilainen, sol. How Many Sisters
- 17.11.1993 Viihdekonsertti, joht. Petri Juutilainen, sol. How Many Sisters
- 18.11.1993 Vierailuviihdekonsertti Mikkeliässä, joht. Petri Juutilainen, sol. How Many Sisters
- 24.11.1993 Kamarikonsertti, joht. Göts Bernau, sol. Michell Camille, alttoviulu
C. P. E. Bach: Sinfonia D, Schnittke: Monologi alttoviululle ja orkesterille, Grieg: Kaksi elegistä melodiaa op. 34, Grieg: Lyyrisiä kappaleita op. 68, Mozart: Serenadi, Mozart: Marssi
- 1.12.1993 Suomalaisia Säveliä, joht. Hannu Lintu, Hannu Norjanen, Harri Karri ja Tuomas Rousi, sol. Kaija Saarikettu, viulu
Klami: Kuvia maalaiselämästä, Sallinen: Viulukonsertto, Merikanto: Passacaglia, Aho: Sinfonia n:o 1
- 14.12.1993 Vierailukonsertti Mikkeliässä, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Pia Freund, Heikki Rainio ja Hannu Forsberg, laulu, avust. Kamarikuoro Cantinovum ja Mikkelin Kamarikuoro
- 15.12.1993 Joulukonsertti yhdessä Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Pia Freund, Heikki Rainio ja Hannu Forsberg, laulu, avust. Kamarikuoro Cantinovum ja Mikkelin Kamarikuoro
Haydn: Luominen

vuosi 1994

- 5.1.1994 Avajaiskonsertti, joht. Torsten Lindfors, sol. Sakari Niemi, Hannu Kilpi, Pasi Pihlaja ja Vesa Ruotonen, käyrätorvi
Lindfors: Impressio (k.e.), Schubert: Sinfonia n:o 5 B, Schumann: Konsertto neljälle käyrätorville ja orkesterille F, Bizet: Arlesitar-sarja n:o 1
- 12.1.1994 Konsertti, joht. Petri Sakari, sol. Touko Lundell, trumpetti, avust. Tanssikoulu Saran tanssijat
Mozart: Rondo viululle ja orkesterille B, Mozart: Sinfonia n:o 38 Prahalainen, Stravinski: Dumbarton Oaks -konsertto Es kamariorkesterille, Bach: Brandenburgilainen konsertto n. 2
- 19.1.1994 Konsertti, joht. Hannu Koivula, sol. Heini Kärkkäinen, piano
Dvořák: Legendat 1-3, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3 c op. 37, Mozart: Sinfonia n:o 40
- 2.2.1994 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Elizo Virsaladze, piano
Poulenc: Kaksi marssia ja intermezzo pienelle orkesterille, Haydn: Sinfonia n:o 104 D Lontoo, Mozart: Pianokonsertto n:o 15 B
- 5.2.1994 Konserttitaloaaveen 30-vuotismuistikonsertti, joht. Ari Rasilainen
Mukana myös mm. Semmarit, Vox Aurea, Kolmaistoista Kuu ja Musica
- 16.2.1994 Yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Viktor Tretjakov, viulu
Kodály: Tansseja Galantasta, Tšaikovski: Viulukonsertto D, Mendelssohn: Sinfonia n:o 3 a op. 56 Skottilainen
- 17.2.1994 Vierailukonsertti Mikkeliässä, joht. Eric-Olof Söderström, sol. Viktor Tretjakov, viulu
Ohjelma sama kuin 16.2.1994
- 18.2.1994 Vilho Kekkonen 85 vuotta -juhlakonsertti, joht. Einari Kropsu, sol. Vilho Kekkonen, laulu
- 23.2.1994 Konsertti, joht. ja sol. Alexander Rudin, sello ja piano
Haydn: Sellokonsertto C, Mozart: Pianokonsertto n:o 14 Es, Schubert: Sinfonia n:o 7 Suuri
- 16.3.1994 Oopperaensi-ilta, joht. Kari Kropsu
Martini: Komedia sillalla
- 20.3.1994 Konserttitanssiaiset, joht. Torsten Lindfors, sol. Sirkka Parviainen, laulu, avust. Marin Enkelit, Palokan Big Band, Albert Jatsi
- 30.3.1994 Pääsiäiskonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Dilbér ja Pentti Hietanen, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro ja Kamarikuoro Cantinovum
Lloyd Webber: Requiem
- 7.4.1994 Yhteiskonsertti Miljoonasateen kanssa, joht. Jyrki Heikkilä

- 8.4.1994 Vierailukonsertti Helsingissä Miljoonasateen kanssa, joht. Jyrki Heikkilä
 13.4.1994 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Markus Tuukkanen, fagotti
 Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto op. 26, Vivaldi: Fagottikonsertto F, Villa-Lobos: Ciranda Das Sete Notas fagotille ja jousiorkesterille, Schumann: Sinfonia n:o 3 Es op. 97 Reiniläinen
 20.4.1994 Vierailukonsertti Pieksämäellä, joht. Leon Spierer, sol. Mark Gothoni, viulu
 Tšaikovski: Muistoja Firenzestä op. 70, Saint-Saëns: Johdanto ja rondo capriccioso op. 28, Saint-Saëns: Havanaise, Bartók: Romaniaalaisia kansantansseja
 27.4.1994 Kansallisen Veteraanipäivän Konsertti, Sota-ajan suosituimmat Sävelet, Jyväskylä Sinfonian Seitsikko, sol. Margareta Haverinen, Kai Hyttinen ja Matias Malmivaara, laulu, avust. Jyväskylä Veteraanikuoro
 30.4.1994 Wanhan Ajan Wapputanssiaiset, joht. Peeter Saul, sol. Soile Isokoski, laulu, Marita Viitasalo, piano
 1.5.1994 Vappumatinea, joht. Peeter Saul, sol. Soile Isokoski, laulu, Marita Viitasalo, piano
 6.5.1994 Valtakunnallisten Orkesteripäivien Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Jan-Erik Gustafsson, sello
 Dvořák: Sellokonsertto, Sibelius: Sinfonia n:o 6
 8.5.1994 Äitienpäiväkonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Tapani Kansa, laulu
 11.5.1994 Konservatorion Solistikonsertti, joht. Torsten Lindfors, sol. Mirja Naukkarinen, piano, Merja Keski-Saari, viulu, Pirjo Pakarinen, piano
 18.5.1994 Lastenkonsertti Gommi ja Pommi, joht. Tuomas Lampela, sol. M. A. Numminen ja Pedro Hietanen, laulu
 17.6.1994 Heliopolis-teknöyö, joht. Atso Almila
 20.6.1994 Jyväskylän Kesän Konsertti, joht. Atso Almila, sol. Susanna Mälkki, sello
 Nordgren: Pelimannimuotokuvia, Šostakovitš: Sellokonsertto Es, Klami: Musiikkia näytelmästä Kuningas Lear
 14.9.1994 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Grigori Sokolov, piano
 Brahms: Pianokonsertto n:o 1 d op. 15, Tšaikovski: Sinfonia n:o 2 c op. 17 Vähävenäläinen
 21.9.1994 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Tuomas Turriago, piano
 Madsen: Salvador Dali -potretti, Liszt: Pianokonsertto n:o 1, Dvořák: Sinfonia n:o 9 Uudesta maailmasta
 25.9.1994 Lloyd Webber -konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Dilbér, Pentti Hietanen ja Johannes Tikka, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro, Kamarikuoro Cantinovum
 Lloyd Webber: Oopperan kummitus -sarja, Lloyd Webber: Requiem
 28.9.1994 Viihdekonsertti, joht. Markku Johansson, sol. Paula Koivuniemi, laulu
 6.10.1994 Konsertti, joht. Markku Johansson, sol. Joel Hallikainen, laulu
 3.-9.10.1994 Konsertit Tampereella, Kuopiossa, Helsingissä ja Turussa
 Ohjelma sama kuin 6.10.1994
 12.10.1994 Slaavilainen Ilta, joht. Seppo Hovi, sol. Jaakko Ryhänen, laulu
 19.10.1994 Konsertti, joht. Leon Spierer
 Bach: Brandenburgilainen konsertto n:o 3 G, Schönberg: Verklärte Nacht, Mozart: Serenata Notturmo D n:o 6, Mozart: Eine kleine Nachtmusik
 28.10.1994 Oopperaensi-ilta, joht. Helmut Breidenstein
 Mozart: Don Giovanni
 1.-2.11.1994 Oopperavierailu Helsingissä, joht. Helmut Breidenstein
 Mozart: Don Giovanni
 6.11.1994 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Satu Vihavainen, Pentti Hietanen, Ingrid Suoniemi ja Ilkka Vihavainen, laulu, avust. Händel-kuoro
 16.11.1994 Pekka Kostiaisen 50-vuotisjuhlakonsertti, joht. Heikki Rautasalo, sol. Alexander Gebert, sello, avust. Musica-kuoro, Jyväskylän Studiokuoro
 Kostiaisen: Fantasia ja fuuga orkesterille, Kostiaisen: Sellokonsertto, Kostiaisen: Tuli on tuima tie'ettävä
 23.11.1994 La Campanella -kiertue, joht. Ari Rasilainen, sol. Ruggiero Ricci, viulu
 Rossini: Sevillan parturi -alkusoitto, Paganini: Viulukonsertto n:o 1 D op. 6, Mendelssohn: Sarja musiikista näytelmästä Kesäyön Unelma op. 61, Paganini: La Campanella osa n:o 3 viulukonsertosta n:o 2
 22.-25.11.1994 Konsertteja Kuopiossa, Tampereella, Jyväskylässä ja Helsingissä
 Ohjelma sama kuin 23.11.1994
 6.12.1994 Itsenäisyyspäivän Juhlakonsertti, joht. Endel Nõgene, sol. Pekka Kuusisto, viulu
 Sibelius: Tuonelan joutsen op. 22 n:o 3, Sibelius: Viulukonsertto d, Klami: Kalevala-sarja
 14.12.1994 Mendelssohn-ilta, joht. Ari Rasilainen, sol. Pyry Mikkola, viulu
 Mendelssohn: Viulukonsertto e, Mendelssohn: Sinfonia n:o 1
 17.12.1994 Joulukonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Marjorie, laulu, Juha Markkanen, oboe
 Corelli: Concerto grosso (Joulukonsertto), Bach: Konsertto viululle ja oboelle, joululauluja

vuosi 1995

- 6.1.1995 Loppiaistanssiaiset, joht. Ari Rasilainen, sol. Riikka Hakola ja Raimo Laukka, laulu
 11.1.1995 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Hannele Segerstam, viulu, Pia Segerstam, sello
 Brahms: Kaksoiskonsertto viululle, sellolle ja orkesterille, Schubert: Sinfonia n:o 6
 15.1.1995 Lastenkonsertti Minä-Kuningas-Minä, joht. Risto Keinänen
 21.1.1995 Lastenkonsertti Muusikoita ja muita menninkäisiä, joht. Liisa Räsänen ja Risto Keinänen, avust. Jyväskylän Musiikkiluokkien Oppilaat
 25.1.1995 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Folke Gräsbeck, piano
 Mozart: Pianokonsertto n:o 17 G, Merikanto: Pianokonsertto n:o 3, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92
 1.2.1995 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Anssi Karttunen, sello

- Stravinski: Dances Concertantes, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 2, Tšaikovski: Serenadi jousiorkesterille, Rahmaninov: Vokaliisi
- 15.2.1995 Konsertti, joht. Leon Spierer
Haydn: Sinfonia n:o 49 f La Passione, Šostakovitš: Kamarisinfonia, Romero: Fuga del Pajarillo, Britten: Simple Symphony
- 22.2.1995 Konsertti, joht. Leon Spierer
Cherubini: Alkusoitto oopperasta Les deux Journées, Beethoven: Sinfonia n:o 8 F op. 93, Schubert: Kaksi italialista alkusoittoa
- 8.3.1995 Suomalaisen Musiikin Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Jorma Hynninen, laulu
Klami: Nummisuutarit-alkusoitto, Kilpinen: Tunturilauluja, Sibelius: Sinfonia n:o 3 C op. 52
- 29.3.1995 Italialainen Ilta, joht. Rodolfo Bonucci, sol. Andrea Cappelletti, viulu
Respighi: Concerto all'antica, Rossini: Alkusoitto oopperasta Il Signor Bruschino, Cimarosa: Alkusoitto oopperasta Il matrimonio Regreto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 A op. 90 Italialainen
- 5.4.1995 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Martti Rousi, sello, Michel Camille, alttoviulu
Hindemith: Trauermusik alttoviululle ja jousille, Schumann: Sellokonsertto a op. 129, Sibelius: Sinfonia n:o 5 Es op. 82
- 12.4.1995 Yhteiskonsertti Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, joht. Ari Rasilainen, sol. Riikka Hakola, Helliikki Pentti, Ari Grönthal ja Ilkka Vihavainen, laulu
Verdi: Requiem
- 13.4.1995 Vierailukonsertti Kuopiossa, joht. Ari Rasilainen, sol. Riikka Hakola, Helliikki Pentti, Ari Grönthal ja Ilkka Vihavainen, laulu
Ohjelma sama kuin 12.4.1995
- 29.4.1995 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Viktoria Mullova, viulu
Rossini: Alkusoitto oopperasta Tuhkimo, Tšaikovski: Viulukonsertto, Šostakovitš: Sarja muusiikista näytelmään Hamlet op. 32a
- 26.–29.4.1995 Konsertit Tampereella, Mikkeliissä ja Kuopiossa
Ohjelma sama kuin 29.4.1995
- 1.5.1995 Vappumatinea, joht. Ari Rasilainen, sol. Sonja Lumme, laulu
- 10.5.1995 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Kaija Saarikettu, viulu
Beethoven: Viulukonsertto D op. 61, Mozart: Sinfonia n:o 41 C Jupiter
- 14.6.1995 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti yhdessä Joensuun kaupunginorkesterin kanssa, joht. Atso Almila
Beethoven: Sinfonia n:o 9d op. 25 An die Freude
- 21.6.1995 Ranskalaisen ja japanilaisen musiikin ilta, joht. Robin Clavreul, sol. Gabin Linale, sello
Bizet: Sinfonia C, Milhaud: Sellokonsertto n:o 1 op. 136, Tanabe: Games, Massenet: Fantasia sellolle ja orkesterille
- 13.9.1995 Avajaiskonsertti, joht. Martin Studer, sol. Juha Malmivaara, sello
Dvořák: Tšekkiläinen sarja, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Haydn: Sinfonia n:o 99
- 20.9.1995 Mozart-ilta, joht. Andres Mustonen, sol. Ivo Sillamaa, piano
Mozart: Titus-alkusoitto, Mozart: Pianokonsertto n:o 26, Mozart: Sinfonia n:o 40
- 27.9.1995 Konsertti, joht. Horst Müller, sol. Reeta Ristimäki, Marja Petrasovska, Reinhard Ginzel ja Jorma Martikainen, laulu, avust. Singakademie Potsdam, Jyväskylän Studiokuoro
Mendelssohn: Elias-oratorio
- 4.10.1995 Suomessa Sävelletään -yhteiskonsertti Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa joht. Ari Rasilainen, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Nieminen: Viacoli in ombra, Hämyisiä kujia(k.e.), Tuukkanen: Viulukonsertto, Sibelius: Humoreskit 1,2,4 ja 6, Rautavaara: Cantus arcticus
- 5.10.1995 Vierailukonsertti Mikkeliissä joht. Ari Rasilainen, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Ohjelma sama kuin 4.10.
- 11.10.1995 Oopperakonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Jukka Saarman, Kati-Marjut Rautalin, Nina Jokela ja Raisa Vaarna, laulu
- 13.10.1995 Konserttitanssiaiset, Blondi tulee kaupunkiin, joht. Ari Rasilainen, sol. Anu Hälvä, laulu
- 1.11.1995 Beethoven-ilta, joht. Leon Spierer, sol. Tuomas Turriago, piano
Beethoven: Prometheus-alkusoitto, Beethoven: Pianokonsertto n:o 1, Beethoven: Sinfonia n:o 1
- 8.11.1995 Konsertti, joht. Gintaras Rinkevičius, sol. Laura Mikkola, piano
Vask: Cantabile per archi, Schumann: Pianokonsertto, Beethoven: Sinfonia n:o 7
- 15.11.1995 Konsertti, joht. Gintaras Rinkevičius
Haydn: Sinfonia n:o 92, Bizet-Štšedrin: Carmen-sarja
- 29.11.1995 Lastenkonsertti Minä-Kuningas-Minä, joht. Risto Keinänen, ohjaus Hanna Liionoja
- 10.12.1995 Jyväskylä Sinfonian 30-vuotiskonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Christine Bengtsson-Lumio, piano, Pauli Heikkinen, sello, avust. Tanssiteatteri Megaera, Tanssikoulu Sara
MacMagnus: I almost had a weakness (Costello), Cage: Pianokonsertto, Sallinen: Kamarimusiikki III, MacMagnus: I almost had a weakness (Costello)
- 13.12.1995 Joulukonsertti Joulumaa on muutakin..., joht. Ossi Runne, sol. Katri Helena, laulu

vuosi 1996

- 6.1.1996 Loppiaistanssiaiset Rossinista Rock'en Rolliin, joht. Ari Rasilainen, sol. Anu Hälvä ja Reijo Ikonen, laulu,

- avust. Porvoon mlk:n Big Band
- 17.1.1996 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Matti Ekman, harmonikka
Mahler: Adagietto sinfoniasta n:o 5, Mozart: Sinfonia n:o 33 B, Murto: Soittoniekat-sarja jousiorkesterille,
Piazzolla: Trés tangos, konsertto harmonikalle ja orkesterille
- 24.1.1996 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Timo Korhonen, kitara
Elgar: Serenadi jousiorkesterille, Castelnuovo-Tedesco: Kitarakonsertto n:o 1, Horvit: Invocation and
Excultation, Haydn: Sinfonia n:o 45 Jäähyväissinfonia
- 7.2.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Dilbér, laulu
Weber: Preciosa-alkusoitto, Mozart: Konserttiaarioita, Mozart: Sinfonia n:o 35 Haffner
- 14.2.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Raisa Vaarna, laulu, avust. Tanssikoulu Sara, Jyväskylän Studiokuoro
Nielsen: Alkusoitto ja Kukonpoikien tanssi näytelmästä Naamiaiset, Grieg: Peer Gynt
- 21.1.1996 Yhteiskonsertti Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa, joht. Ari Rasilainen, sol. Vadim Brodsky, viulu
Beethoven: Egmont-alkusoitto, Brahms: Viulukonsertto, Beatles-sävelmiä
- 22.2.1996 Vierailukonsertti Lappeenrannassa, joht. Ari Rasilainen, sol. Vadim Brodsky, viulu
Ohjelma sama kuin 21.1
- 13.3.1996 Konsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Risto Lauriala, piano
Rossini: Alkusoitto oopperasta Turkkilainen Italiassa, Mozart: Pianokonsertto n:o 23, Rossini: Alkusoitto
Oopperasta Italiatar Algeriassa, Mendelssohn: Pianokonsertto n:o 1
- 20.3.1996 Konsertti, joht. Juha Nikkola, sol. Tero Latvala, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 49 La Passione, Martin: Polyptique viululle ja jousiorkesterille, Beethoven: Sinfonia n:o 4
- 27.3.1996 Mustalaisleiri Muuttaa Taivaaseen, joht. Jyrki Heikkilä
- 4.4.1996 Pääsiäiskonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Sirkka Parviainen, Tuula Nieminen, Richard Reaville, Pekka
Itkonen, Petri Oksanen ja Petri Lindroos, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro, Vox Aurea -lapsikuoro
- 5.4.1996 Pääsiäiskonsertti uusinta, joht. Ari Rasilainen, sol. Sirkka Parviainen, Tuula Nieminen, Richard Reaville,
Pekka Itkonen, Petri Oksanen ja Petri Lindroos, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro, Vox Aurea -lapsikuoro
Ohjelma sama kuin 4.4.1996
- 17.4.1996 Annetaan Lapsille Maapallo - Unicef-konsertti, joht. Jukka Linkola sol. Eija Ahvo ja Susanna Haavisto, laulu
- 24.4.1996 Yhteiskonsertti Keski-Suomen Konservatorion kanssa, joht. Ari Rasilainen, sol. Arto Noras, sello
Brahms: Sinfonia n:o 1, Šostakovitš: Sellokonsertto
- 1.5.1996 Vappumatinea, joht. Ari Rasilainen, sol. Tapio Liinoja, laulu ja juonto
- 8.5.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Nikolai Znaider, viulu
Balakirev: Alkusoitto kolmen venäläisen kansanlaulun teemoista, Schubert: Sinfonia n:o 8 h Keskenräinen,
Saint-Saëns: Viulukonsertto n:o 3
- 12.5.1996 Äitienpäiväkonsertti, joht. Ari Rasilainen, avust. Mieskuoro Sirkat
- 12.6.1996 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Atso Almila, sol. Pekka Kuusisto, viulu
Vivaldi: Neljä Vuodenaikaa, Jaakko Kuusisto: Välivuodenajat-sarja jousiorkesterille ja cembalolle op. 7(k.e.)
- 19.6.1996 Jyväskylän Kesän Päätöskonsertti Puistopops yhdessä Vantaan Viihdeorkesterin kanssa, joht. Atso Almila ja
Markku Johansson
- 28.8.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Karita Mattila, laulu
ooppera- ja operettiaarioita
- 29.8.1996 Uusintakonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Karita Mattila, laulu
Ohjelma sama kuin 28.8.1996
- 4.9.1996 Viihdekonsertti, joht. Olli Ahvenlahti, sol. Fredi ja Kai Hyttinen, laulu
- 11.9.1996 Konsertti, joht. Andres Mustonen, sol. David Steward, viulu
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Beethoven: Viulukonsertto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 3 Skottilainen
- 18.9.1996 Konsertti, joht. Hannu Lintu, sol. Marko Ylönen, sello
Beethoven: Osia Prometheus-musiikista, Haydn: Sellokonsertto C, Brahms: Serenadi op. 11
- 29.9.1996 Kamarikonsertti Virasto VäriC
Schubert: Forelli-kvintetto, Messiaen: Aikojen lopun kvartetti
- 2.10.1996 Konsertti, joht. Carlos Spierer, sol. Johanna Rusanen, laulu
Glinka: Kamarinskaja, Arnold: Sinfonieta n:o 2, Martin: Konsertto seitsemälle puhaltimelle, lyömäsoittimille
ja orkesterille, ooppera-aarioita
- 9.10.1996 Beethoven-ilta, joht. Ari Rasilainen, sol. Semion Balshem, piano
Beethoven: Pianokonsertton n:o 5 Keisari, Beethoven: Sinfonia n:o 8
- 16.10.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Akie Amou, laulu
Larsson: Pastoraali-sarja, Grieg: Lyyrinen sarja, ooppera-aarioita Belliniltä, Charpentiereltä, Donizettilta,
Rossinilta, Straussilta ja Verdiltä
- 20.10.1996 Kamarikonsertti Virasto VäriC
Nieminen: Time around Autumn, Gounod: Petite Symphony, Janáček: Nuoruus-puhallinsekstetto
- 31.10.1996 Tango Illusion -konsertti, joht. Riku Niemi, sol. Arja Koriseva, laulu
- 6.11.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Elisabeth Bathiasvili, viulu
Arnold: Serenadi, Mozart: Viulukonsertto n:o 4 D, Weber: Sinfonia n:o 1
- 10.11.1996 Joonas Kokkonen 75 vuotta -konsertti
Kokkonen: duo viululle ja pianolle, Rautavaara: Requiem in Our Time, Kokkonen: Puhallinkvintetto,
Kokkonen: Pianokvintetto
- 13.11.1996 Joonas Kokkonen -muistokonsertti, joht. Ulf Söderblom, sol. Jorma Hynninen ja Satu Vihavainen, laulu, avust.

- Akateeminen Laulu
Kokkonen: Musiikkia jousiorkesterille, Kokkonen: Requiem
- 4.12.1996 Konsertti, joht. Carlos Spierer, sol. Tom Ottar Andreassen, huilu
Haydn: Sinfonia n:o 104, Mozart: Huilukonsertto n:o 2 Arnold: Sinfonietta n:o 1, Mercadante: Huilukonsertto
- 8.12.1996 Kamarikonsertti Virasto VäriC
Villa-Lobos: Chorus n:o 2 huilulle ja klarinetille, Bach: Soolosellosarja n:o 1, Villa-Lobos: Bachianas
brasileiras n:o 6, Bach: Triosonaatti c
- 10.12.1995 Joulukonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Raimo Sirkiä, laulu
Rakkaimmat joululaulut
- 18.12.1996 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Grigori Sokolov, piano
Stravinski: Ragtime, Braein: Merelle, Weber: Sinfonia n:o 2, Chopin: Pianokonsertto n:o 1
- vuosi 1997
- 9.1.1997 Bach ja pojat -konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Harri Forstén ja Ari Rasilainen, viulu
Bach: Konsertto kahdelle viululle, Bach: Sarja n:o 3 D, J. C. Bach: Sinfonia op. 18 n:o 1, J. C. Bach: Sinfonia
op. 18 n:o 3
- 11.1.1997 Konserttitanssiaiset, joht. Peeter Saul, sol. Ritva-Liisa Korhonen, laulu
- 22.1.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Adilia Alieva, piano
Fred Jonny Berg: Lost in September, Rahmaninov: Paganini-variaatiot, Saeverud: Peer Gynt, Liszt:
Pianokonsertto n:o 1
- 5.2.1997 Kamarikonsertti Virasto VäriC
Brahms: Sekstetto n:o 2, Danzi: Kvintetto B, Holmboe: Trio klarinetille, sellolle ja pianolle, Presser: Romanssi
ja Scherzo klarinetille, alttoviululle ja pianolle
- 12.2.1997 Mozart-konsertti, joht. ja sol. Juhani Lagerspetz, piano
Mozart: Kvintetto pianolle ja puhaltimille, Mozart: Pianokonsertto n:o 17, Mozart: Pianokonsertto n:o 24
- 19.2.1997 Reggae ok!, yhteiskonsertti Lappeenrannan kaupunginorkesterin ja Jyväskylän Musiikkiopiston Orkesterin
kanssa,
Ari Rasilainen, sol. Aleksandr Bagdasarov, piano
Hatšaturjan: Spartacus-alkusoitto, Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 3, Jalava: Sinfonia n:o 4(k.e.)
- 5.3.1997 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Jan Söderblom, viulu
Werner Wagner: Sarja jousiorkesterille, Mozart: Viulukonsertto n:o 5, Beethoven: Sinfonia n:o 7
- 12.3.1997 Kamarikonsertti Virasto VäriC
Poulenc: Sekstetto, Rossini: Sonaatti II, Apay: Viisi tanssia, Ton-That: Bao La
- 19.3.1997 Konsertti, joht. Shuang Guo, sol. Esa-Veli Riuttamäki, huilu
Takemitsu: How slow the wind, Poulenc: Kaksi marssia ja Intermezzo, Nielsen: Huilukonsertto, Beethoven:
Sinfonia n:o 6
- 26.–27.3.1997 Pääsiäiskonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Margherita Pace, Monica Minarelli, Richard Reaville, Pekka
Itkonen, Ilkka Vihavainen ja Petri Lindroos, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro, Kampin Laulu, Vox Aurea
- 2.4.1997 Tryffeli-perhekkonsertti, Keski-Suomen Karamellioctail, joht. Liisa Räsänen, avust. Keski-Suomen
Konservatorion Muskarilinjan opiskelijat ja opettajat, Kolmekuutoset-kuoro
- 9.4.1997 Konsertti, joht. Leon Spierer, sol. Jaakko Kortekangas, laulu
Nieminen: Time around Spring(k.e.), Bach: Kantaatti 82 Ich habe genug, Händel: Aarioita Messias-oratoriosta
- 16.4.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Kalevi Olli, laulu
Hanson: Neljä psalmia, Schönberg: Oodi Napoleonille, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Eroica
- 23.4.1997 Kamarikonsertti Virasto VäriC
D'Indy: Chanson et dances, Jalava: Autumnal soolokitaralle(k.e.), Poulenc: Trio trumpettille, pasuunalle ja
käyrätorvelle, Reich: Clappingmusic
- 1.5.1997 Vappumatinea, joht. Kari Kropsu, sol. Ari Grönthal, Reijo Ikonen ja Jukka Salminen, laulu
- 7.5.1997 Oopperakonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Katja Kätkä, Airi Tokola, Sirkka Parviainen, Katriina Leppänen,
Riikka Liukkonen, Lasse Penttinen, Pertti Mäkelä, Jukka Saarman ja Kalevi Olli, laulu
Beethoven: Fidelio-ooperan II osa
- 14.5.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Katinka Korkeala, viulu, avust. Tanssikoulu Saran tanssijat
Beethoven: Leonore-alkusoitto n:o 3, Beethoven: Romanssit F ja G, Beethoven: Sinfonia n:o 5 Kohtalo
- 27.8.1997 Tango Illusion -konsertti kävelykadulla, joht. Riku Niemi, sol. Arja Koriseva, laulu
- 14.9.1997 Semmarit jousilla, joht. Atso Almila, avust. Seminaarinmäen Mieslaulajat
- 17.9.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Christina Ortiz, piano
Holmboe: Preludi n:o 9, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4, Schubert: Sinfonia n:o 6
- 24.9.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Erkki Rautio, sello
Henze: Sinfonia n:o 1, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 2, Stravinski: Pulcinella-sarja
- 18.10.1997 Jubilé Olé, Lasse Allonen 50 vuotta -juhlakonsertti, joht. Ari Rasilainen, Leon Spierer ja Pertti Pekkanen, sol.
Karita Mattila, Dilbér, Kalevi Olli ja Richard Reaville, laulu, Ilja Grubert, Candida Thompson, Jaakko ja Pekka
Kuusisto, viulu, Heini Kärkkäinen, piano
- 4.11.1997 Ruusuja ja Shampanjaa, joht. Markku Johansson, sol. Paula Koivuniemi, laulu
- 22.10–5.11.1997 Konsertit Tampereella, Lappeenrannassa, Oulussa, Mikkelissä, Turussa, Kuopiossa, Lahdessa, Seinäjoella
ja Espoossa
- 12.11.1997 Lastenkonsertti, joht. Susanna Mälkki, kertoja Lasse Pöysti

- 19.11.1997 Prokofjev: Pekka ja susi, Saint-Saëns: Eläinten karnevaalit
Konsertti, joht. Renard Czajkowski, sol. Matti Raekallio, piano
Chabrier: Suite Pastorale, Weber: Konzertstück, Saint-Saëns: Pianokonsertto n:o 2, Ravel: Tombeau de Couperin
- 27.11.1997 Valtakunnallisten Jazzpäivien Konsertti, joht. Michael Gibbs, sol. Jukka Perko, sopraanosaksofoni
Gibbs: Interviews for sopranosaxophone and orchestra, Gibbs: Five Orchestral Pieces, Gibbs: Suite of European folksongs
- 3.12.1997 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Elisabeth Batiasvili, viulu
Mahler: Adagietto sinfoniasta n:o 5 cis, Beethoven: Viulukonsertto D op. 61, Honegger: Sinfonia n:o 4 Baselin muistoja
- 12.12.1997 Elämää varten -nuorisomusikaali, joht. Risto Keinänen, ohjaus Kunto Ojansivu
- 19.12.1997 Joulukonsertti, joht. Rainer Koch, sol. Satu Vihavainen, Helliikki Pentti, Anssi Hirvonen ja Jukka Saarman, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Bach: Jouluoratorion kantaatit 1-3

vuosi 1998

- 8.1.1998 Konsertti, joht. Rainer Koch, sol. Satu Vihavainen, Helliikki Pentti, Anssi Hirvonen ja Jukka Saarman, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Bach: Jouluoratorion kantaatit 4-6
- 14.1.1998 Konsertti, joht. Ari Rasilainen ja Kari Kropsu, sol. Olavi Sariola, viulu
Tšaikovski: Meditaatio viululle ja orkesterille, Ysayé: Viulukonsertto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 5
- 21.1.1998 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Iku Miwa, piano
Ravel: Pavane, Ravel: Pianokonsertto G, Lekeu: Adagio, Gounod: Sinfonia n:o 2
- 4.2.1998 Konsertti, joht. Arvo Volmer, sol. Perttu Kivilaakso, sello
Sibelius: Pelléas ja Mélisande, Fauré: Pelléas ja Mélisande, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat, Beethoven: Sinfonia n:o 6
- 11.2.1998 Konsertti joht. Dorian Wilson, sol. Heini Kärkkäinen, piano
Ginastera: Variaciones concertantes, Mozart: Pianokonsertto n:o 20, Mozart: Pianokonsertto n:o 36 Linziläinen
- 4.3.1998 Konsertti, joht. Eivind Aadland, sol. Joonas Pohjonen, piano
Haydn: Sinfonia n:o 82 Karhu, Mozart: Pianokonsertto n:o 17, Wagner: Siegfried-idylli
- 13.3.1998 Konserttitanssiaiset, joht. Ari Rasilainen, sol. Johanna Rusanen ja Sakari Kuosmanen, laulu
- 18.3.1998 Oopperakonsertti yhdessä Suomen Kansallisoopperan kanssa, joht. Ilkka Kuusisto, sol. Eeva-Liisa Saarinen, Merja Wirkkala, Ulla Raiskio, Sauli Tiilikainen, Paula Etelävuori ja Ari Grönthal, laulu
- 1.4.1998 Konsertti, joht. Tapani Länsiö, sol. Mikko Kauppinen, klarinetti
Pacius: Kaarle Kuninkaan metsästys -alkusoitto, Merikanto: 10 pientä orkesterikappaletta, Länsiö: Hit, Tiensuu: Klarinettikonsertto Puro
- 8.-9.4.1998 Pääsiäiskonsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Satu Vihavainen, Turid Moberg, Richard Reaville, Anssi Hirvonen, Ilkka Vihavainen ja Petri Lindroos, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro, Kampin Laulu, Vox Aurea
- 17.4.1998 Taidemuseo Proms
- 29.4.1998 Konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Nina Jokela, Airi Tokola, Lassi Virtanen, Heikki Orama, Anssi Hirvonen, Jukka Saarman ja Reino Lauanne, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Beethoven: Fidelio
- 1.5.1998 Vappumatinea, joht. Ari Rasilainen, sol. Katarzyna Matuszak, laulu
- 6.5.1998 Konsertti yhdessä Keski-Suomen Konservatorion kanssa, joht. Ari Rasilainen, avust. Tanssikoulu Sara
Wagner: Sinfonia C, Fred Jonny Berg: Randi, Sinfoninen runo op. 27 (k.e.)
- 13.5.1998 Maamme-laulu 150 vuotta, joht. Kari Kropsu, sol. Raimo Laukka, laulu, avust. Mieskuoro Sirkat, Musica-kuoro
Ehrström: Maamme, Runeberg: Maamme, Pacius: Maamme, Pacius: Kaarle Kuninkaan metsästys -alkusoitto, Sibelius: På verandan vid havet, Sibelius: Ristilukki, Kostiainen: Mikä se Suomi on?, kantaatti 150-vuotiaalle Maamme-laululle Juice Leskisen tekstiin, Sibelius: Sinfonia n:o 1 I osa, Sibelius: Tulen synty, Sibelius: Finlandia
- 15.7.1998 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti Luhangassa, joht. Mikko Franck, sol. Lilli Paasikivi, laulu
Länsiö: 9 laulua Paavo Haavikon tekstiin, Rautavaara: Lintukoto, Beethoven: Sinfonia n:o 6
- 2.9.1998 Konsertti, joht. Petri Sakari, sol. Dilbér, laulu
Rossini: Tancredi-alkusoitto, Villa-Lobos: Tarde Azul ja Love Song, Honegger: Pastorale d'été, A cup of wine -uiguurimelodia, Délibes: Les Filles de Cadix, Sibelius: Konserttisarja näytelmästä Belsazarin pidot, de Falla: Kolmikolkkahattu, sarja n:o 1
- 16.9.1998 Konsertti, joht. ja sol. John Storgårds, viulu
Britten: Sinfonietta op. 1, Weill: Viulukonsertto, Mozart: Sinfonia n:o 41 Jupiter
- 29.9.1998 Balettikonsertti, joht. Andrei Petrenko, sol. Pietarin Valtiollinen Baletti
Adam: Giselle
- 7.10.1998 Konsertti, joht. Rolf Gupta, sol. Paavali Jumppanen, piano
Lindberg: Coyote Blues, Hummel: Pianokonsertto a, Mozart: Konserttirondo B, Mozart: Sinfonia n:o 36
- 21.10.1998 Yhteiskonsertti Keski-Suomen Konservatorion kanssa, joht. Carlos Spierer, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Tšaikovski: Viulukonsertto, Tšaikovski: Sinfonia n:o 4
- 4.11.1998 Konsertti, joht. Michael Christie, sol. Panu Luosto, sello

- 11.11.1998 Milhaud: Härkä katolla, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 1, Poulenc: Sinfonietta
Konsertti, joht. Jyri Nissilä, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Klami: Nummisuutarit-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto, Stravinski: Dumbarton Oaks, konsertto Es
kamariorkesterille, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 Klassinen
- 22.11.1998 Dmitry Hinzen muistokonsertti
- 27.11.1998 Kirkkokonsertti, joht. Jouko Saari, avust. Lahden Bach-kuoro
Händel: Messias
- 29.11.1998 Vierailukonsertti Lahdessa, joht. Jouko Saari, avust. Lahden Bach-kuoro
Ohjelma sama kuin 27.11.1998
- 1.-11.12.1998 Joulukonserttikiertue, joht. Riku Niemi, sol. Arja Koriseva, laulu
Konsertit Tampereella, Hankasalmella, Mikkelissä, Jyväskylässä, Jämsässä, Laukaassa, Saarijärvellä ja
Ylistarossa
- 31.12.1998 Oopperaensi-ilta, joht. Markus Lehtinen
Bizet: Carmen

vuosi 1999

- 27.1.1999 Jyväskylä Sinfonian puhaltajien yhteiskonsertti Ilmavoimien Soittokunnan ja Keski-Suomen Konservatorion
puhaltajien kanssa, joht. Paul Niemisto, sol. Jouko Harjanne, trumpetti, Kirmo Lintinen, piano
Arutjunjan: Trumpettikonsertto, Gershwin: Rhapsody in Blue, Lintinen: Offset, Johansson: Trumpet Party,
Cesarini: The haunter of the dark, Ikonen: Segreto
- 10.2.1999 Konsertti, joht. Shuntaro Sato, sol. Pekka Kuusisto, viulu
Šostakovitš: Kamarisinfonia op. 73 a, Stravinski: Dances concertantes, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 2
- 10.3.1999 Konsertti, joht. Kari Kropsu, sol. Laura Mikkola, piano
Sallinen: Introduction and tango -overture, Rautavaara: Pianokonsertto n:o 1, Sibelius: Sinfonia n:o 3
- 17.3.1999 Konsertti, joht. William Boughton, sol. Juha Malmivaara, sello, Harri Forstén ja Marjo Bister-Majala, viulu,
avust. Vox Aurea
Stravinski: Ragtime, Rutter: Lauluja lapsikuorolle ja orkesterille, Taverner: The Protecting Veil sellolle ja
orkesterille, Schnittke: MOZ-ART á la Haydn, Ravel: Hanhiemo
- 31.3.1999 Pääsiäiskonsertti, joht. Petri Sakari, sol. Anssi Hirvonen, Jukka Saarman, Meriliinu Mäkelä, Nina Ahola ja
Pekka Kähkönen, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Bach: Johannespassio
- 14.4.1999 Parrasvalot-konsertti yhdessä Jyväskylän Kamariorkesterin kanssa, joht. Seppo Hovi, sol. Camilla Nylund ja
Jyrki Anttila, laulu, Antti Sarpila, klarinetti
- 1.5.1999 Vappumatinea, joht. Petri Juutilainen, sol. Marika Krook, laulu
- 7.5.1999 Konsertti Paviljongissa, joht. Markus Lehtinen, sol. Anna-Kristiina Kaappola, Richard Reaville ja Raimo
Laukka, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro, Kamarikuoro Cantinovum, Jyväskylän Musica-kuoro, Opiston
Pojat ja Keski-Suomen Konservatorion opiskelijat
Orff: Carmina Burana
- 22.5.1999 Maksimaalista minimalismia -konsertti Yläkaupungin Yössä
- 13.–14.7.1999 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti Saarijärvellä, joht. Alberto Hold-Garriro, sol. Marina Mescheriakova, laulu
Bellini: Alkusoitto oopperasta Norma, Verdi: Alkusoitto oopperasta Attila, Puccini: Intermezzo oopperasta
Manon Lescaut, Offenbach: Barcarolle oopperasta Les Contes d'Hoffman, ooppera-aarioita Spontinin,
Bellinen, Offenbachin, Massenét'n, Gounod'n, Charpantierin, Cilean ja Verdin oopperoista
- 8.9.1999 Noiduttu Viulu -konsertti, joht. Hannu Koivula, sol. Vilmos Szabadi, viulu
de Falla: Noiduttu rakkaus, Ravel: Tzigane, Sarasate: Mustalaislauluja, Saint-Saëns: Sinfonia n:o 2
- 22.9.1999 Most Art -konsertti, joht. Gintaras Rinkevičius, sol. Réka Szilvay, viulu
Stravinski: Oktetto, Mozart: Viulukonsertto A, Mozart: Eine kleine Nachtmusik, Bizet: Sinfonia C
- 29.9.1999 Klassista talon tapaan -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Juha Markkanen, oboe, Timo Mahlamäki,
klarineti, Risto Keinänen, fagotti, Martti Taranto, käyrätorvi
- 6.10.1999 Haydn: Sinfonia n:o 44 Surusinfonia, Mozart: Sinfonia concertante, Haydn: Sinfonia n:o 45 Jäähyväissinfonia
Pyhiinvaelluksia-konsertti yhteistyössä Jyväskylän Ammattikorkeakoulun kanssa, joht. Markus Lehtinen, sol.
Kirsti Huttunen, piano
Rautavaara: Hommage á Ferenc Liszt, Liszt: De Profundis, Liszt: Totentanz, Rautavaara: Hommage á Zoltán
Kodály, Kodály: Tansseja Galantasta
- 8.10.1999 Musiikkikamari I, sol. Katariina Liimatainen ja Markus Lehtinen, piano
Prokofjev: Alkusoitto hebrealaisista teemoista, Poulenc: Sekstetto pianolle ja puhaltimille, Schumann:
Pianokvintetto Es
- 13.10.1999 Mestareiden Erikoinen -konsertti, joht. Markus Lehtinen
Beethoven: Sinfonia n:o 10 I osa (täyd. Barry Cooper), Lindberg: Marea, Beethoven: Sinfonia n:o 7 A op. 92
- 3.11.1999 Faktaa ja fiktiota -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Maris Gothoni, piano, Hanna Liinoja, lausunta
Valen: Ode til ensamheten, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4, Sibelius: Kreivittären muotokuva, Sibelius:
Ödlan
- 9.11.1999 Pelle ja hiiri -lastenkonsertti, joht. Petri Juutilainen, sol. Eeva-Leena Sariola ja Meri Sariola, laulu
- 12.11.1999 Musiikkikamari II
Kokkonen: Pianokvintetto, Kokkonen: Puhallinkvintetto

- 17.11.1999 Luojan luomaa ja ihmisen -konsertti, joht. Carlos Spierer, sol. Katinka Korkeala, viulu, avust. Poikakuoro Opiston Pojat
Franck: Panis Angelicus, Dvořák: Serenadi puhaltimille, Vaughan Williams: The Lark ascending, Mendelssohn: Viulukonsertto d
- 8.-9.12.1999 Mozartin taikaa -konsertti, joht. Jari Hämäläinen, sol. Soile Isokoski, laulu
Mozart: Sinfonia n:o 31 Pariisilainen, Mozart: Konserttiaarioita, Mozart: Sinfonia n:o 41 Jupiter
- 31.12.1999 Vuosituhannen juhlat -konsertti, joht. Tadeus Kozłowski, sol. Tamara Lund, Alexandru Ionita ja Maria Lund, laulu, avust. tanssiorkesteri Dixie Harlem

vuosi 2000

- 12.1.2000 Idän ihmeet -konsertti yhdessä Ammattikorkeakoulun kanssa, joht. Jorma Panula, sol. Oleg Mantur, piano
Borodin: Ruhtinas Igor -alkusoitto, Prokofjev: Pianokonsertto n:o 1, Rimski-Korsakov: Sheheradzade
- 19.1.2000 Talvisia tarinoita -konsertti, joht. William Boughton, sol. Torleif Thedéen, sello
Schubert: Sinfonia n:o 1, Sculthorpe: Gondwana Land, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat
- 21.1.2000 Musiikkikamari III
Ibert: Trois pieces brèves puhallinkvintetille, Brahms: Jousiseksetto B, Reicha: Puhallinkvintetto
- 31.1.2000 Kunnian ja omantunnon kautta -esiintyminen verotoimistossa
- 2.2.2000 Traaginen romanssi, joht. Markus Lehtinen, sol. Tiina Konttinen, alttoviulu, Vesa-Matti Leppänen, viulu
Schubert: Sinfonia n:o 4 Traaginen, Bruch: Romanssi alttoviululle ja orkesterille, Bruch: Kaksoiskonsertto, Barber: Adagio
- 4.2.2000 Musiikkikamari IV, joht. Markus Lehtinen, sol. John Mills ja Kai Nieminen, kitara
Vivaldi: Konsertto kahdelle kitaralle ja jousille, Haydn: Divertimento kitaralle ja jousille, Nieminen: Hailing the Beauty of Light and Snow(k.e.), Savage: Englantilainen fantasia
- 9.2.2000 Alanko Italiassa -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Petri Alanko, huilu
Respighi: Linnut, Vivaldi: Konsertto huilulle ja jousiorkesterille II Cardellino (Tikli), Takemitsu: Towards the Sea, Puccini: Il crisantemi (Krysanteemit), Martucci: Notturmo op. 70 no 1
- 16.2.2000 Lähde lentoon -konsertti, joht. Susanna Mälkki, sol. Timo Mahlamäki, klarinetti
Rautavaara: Cantus Arcticus, Crusell: Klarinettikonsertto n:o 2, Aho: Sinfonia n:o 1
- 24.2.2000 Don Carlos -highlights, joht. Markus Lehtinen, sol. Jaakko Ryhänen, Pirkko Törnqvist-Paakkanen, Peter Lindroos,
Jukka Saarman ja Päivi Virolainen-Kalpio, laulu, avust. Jyväskylän oopperakuoro, Jyväskylän Kamariorkesteri
Kohtauksia Verdin oopperasta Don Carlo
- 8.3.2000 Kohtalo-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Jorma Katrama, kontrabasso
Sallinen: Aspekteja Peltoniemen Hintrikin surumarssista, Proto: Carmen-fantasia, Beethoven: Sinfonia n:o 5 Kohtalo
- 17.3.2000 Musiikkikamari V, sol. Markus Lehtinen ja Kirsti Huttunen, piano
Beethoven: Kvintetto pianolle ja puhaltimille, Schubert: Forelli-kvintetto
- 22.3.2000 Imagine! -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Marika Krook, laulu
Renessanssi ja barokkimusiikin helmiä
- 29.3.2000 Pelimiehet-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Liana Isakadze, viulu
Rautavaara: Pelimannit, Prokofjev: Viulukonsertto n:o 1, Stravinski: Pulcinella-sarja
- 5.4.2000 Me Sotilaat -yhteiskonsertti Espoon Musiikkiopiston Orkesterin kanssa, joht. Markus Lehtinen, sol. Matti Raekallio, piano
Englund: Pianokonsertto n:o 1, Šostakovitš: Sinfonia n:o 7 Leningrad
- 6.4.2000 Vierailukonsertti Espoossa, joht. Markus Lehtinen, sol. Matti Raekallio, piano
Ohjelma sama kuin 5.4.2000
- 23.4.2000 Pääsiäiskonsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Anu Komsu, Raija Regnell, Lasse Penttinen ja Raimo Laukka, laulu, avust. Musica-kuoro
Kostiainen: Triduum Paschale(k.e.)
- 1.5.2000 Vappukonsertti, joht. Atso Almila, sol. Marita Taavitsainen, laulu
- 10.5.2000 Vuorineuvos Juhani Heinosen IX viulukilpailun finaali, joht. Markus Lehtinen
- 6.7.2000 Sysmän Suvisoiton konsertti Asikkalassa, joht. Hannu Lintu, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Sibelius: Viulukonsertto, Sibelius: Kurkikohtaus ja Valse Triste Maeterlinckin näytelmään Kuolema, Sibelius: Pelléas ja Mélisande
- 11.–12.7.2000 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Jukka Linkola, sol. Riikka Hakola ja Sauli Tiilikainen, laulu
Linkola: Aikapeili(k.e.)
- 11.–12.8.2000 Urheiluoppera Helsingissä, joht. Markus Lehtinen, sol. Gabriel Suovanen ja Johanna Rusanen, laulu
Kantelinen: Paavo Suuri. Suuri Juoksu. Suuri Uni.
- 30.8.2000 Revontulten maasta -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Izumi Tateno, piano
Järnefelt: Preludi, Järnefelt: Kehtolaulu, Larsson: Pastoraali-sarja, Grieg: Pianokonsertto a, Maxwell Davies: Konserttisarja baletista Caroline Mathilde
- 6.9.2000 Rannalta rannalle -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Richard Reaville, laulu
Leifs: Fine II, Farewell to Earthly Life, Henrik VIII: Rose Without a Thorne, Britten: Les Illuminations, McCartney: Haymakers, McCartney: Midwife, Ravel: Pavane, Ravel: Couperinin haudalla
- 13.9.2000 Euroopan sydämessä -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Eeva-Liisa Saarinen, laulu, avust. Mieskvartetti

- Gounod: Petite symphony puhaltimille, Honegger: Kesäpastoraali, Dvořák: Serenadi jousille, Weill: Seitsemän kuolemansyntiä
- 20.9.2000 Alpeilta aurinkoon -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Mika Paajanen, käyrätorvi
Bruckner: Adagio jousille, R. Strauss: Käyrätorvikonsertto n:o 1, Mendelssohn: Italialainen sinfonia, Paisiello: Sevillan parturi -alkusoitto
- 27.9.2000 Maailmat kohtaavat -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. John Mills, kitara
Palau: Concierto Levantino, Stravinski: Concerto in D, Villa-Lobos: Preludi n:o 3 ja Choros n:o 1, Takemitsu: Requiem jousille
- 6.10.2000 Kohti Nousevaa Aurinkoa -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Camilla Nylund, laulu
Sallinen: Aspekteja Peltoniemen Hintrikin surumarssista, Sibelius: Lauluja, Sibelius: Kurkikohtaus ja Valse triste, Sibelius: Pelléas ja Mélisande, Rautavaara: Pelimannit
- 8.11.2000 Melkein Bachia -konsertti, joht. Markus Lehtinen
Štšedrin: Musiikkia Köthenin kaupungille, Webern: Fuga, Jalava: Ratsastajan laulu, Schnittke: Sarja vanhaan tyyliin, Nieminen: In Mirrors of Time(k.e.), Pärt: Wenn Bach Bienen gezüchtet hätte
- 11.11.2000 Magnificat-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Terhi Mattila, Riikka Liukkonen, Kirsti Tuuri, Panu Skyttä ja Olli Lehmonen, laulu, avust. Kamarikuoro Cantinovum
Bach: Magnificat solisteille kuorolle ja orkesterille
- 22.11.2000 Venäläinen talvi -konsertti, joht. Jan Söderblom, sol. Tuomas Turriago, piano
Rahmaninov: Pianokonsertto n:o 2, Tšaikovski: Sinfonia n:o 1 Talviunelmia
- 30.11.2000 Joulukonsertit, joht. Tuomas Rousi, sol. Marita Taavitsainen ja Seppo Ruohonen, laulu, avust. Seminaarinmäen Joulukuoro

vuosi 2001

- 31.1.2001 Metsälammen Musikantit -lastenkonsertti, joht. Krzysztof Dobosiewicz, kertoja Sari Kanala, sol. Leena Pyylampi, laulu
- 7.2.2001 Tunteet hehkuvat -konsertti, joht. Kari Kropsu, sol. Reijo Hämäläinen, Raimo Väyrynen, Juha Salonen, Osmo Blomqvist ja Marko Heikura, lyömäsoittimet
Bizet-Štšedrin: Carmen-sarja, Beethoven: Sinfonia n:o 2
- 23.2.2001 Klassisromanttista, joht. Hannu Lintu, sol. Jan-Erik Gustafsson, sello
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Schumann: Sellokonsertto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 1
- 7.3.2001 Jyväskylän Pianokilpailu finaali I, joht. Shuntaro Sato
- 8.3.2001 Jyväskylän Pianokilpailu finaali II, joht. Shuntaro Sato
- 21.3.2001 Mozartia Maaliskuun Iltaan -konsertti, joht. Ralf Kircher, sol. Pietari Inkinen, viulu
Mozart: Così fan tutte -alkusoitto, Mozart: Viulukonsertto n:o 4 D, Mozart: Sinfonia n:o 40
- 28.3.2001 Vanhasta ja Uudesta Maailmasta -konsertti, joht. Hannu Lintu, sol. Anatoli Melnikov, viulu
Copland: Appalachian Spring, Barber: Adagio, Stravinski: Apollon musagète
- 4.4.2001 Barokkia, barokkia, barokkia -konsertti, joht. Anssi Mattila, sol. Mari Palo, laulu
Vivaldi: C-duuri konsertto, Bach: Kantaatti n:o 210 O holder Tag, Erwünschte Zeit, Händel: Vesimusiikkia
- 11.4.2001 Pääsiäiskonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Anna-Kristiina Kaappola, Raija Regnell, Lasse Penttinen ja Riku Pelo, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro
Kostiainen: Triduum Paschale -pääsiäisoratorio
- 25.4.2001 Kaksin ja yksin yhdessä -konsertti, joht. Petri Sakari, sol. Liina Nuora ja Liisi Nuora-Kapanen, viulu, Ville Urponen, urut
Bach: Kaksoiskonsertto, Haydn: Urkukonsertto, Schumann: Sinfonia n:o 1 Kevät
- 9.5.2001 Vuodet vaihtuvat -konsertti, joht. ja sol. Jari Valo, viulu
Vivaldi: Neljä Vuodenaikaa
- 10.7.2001 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. William Boughton, sol. Sergei Khachatryan, viulu
Schubert: Sinfonia n:o 3, Vask: Cantabile per archi, Tšaikovski: Viulukonsertto
- 5.9.2001 Koskettimilla-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Laura Mikkola, piano
Bartók: Romanianlaisia tansseja, Chopin: Pianokonsertto n:o 1, Raitio: Kesäkuvia, Kodály: Tansseja Galantasta
- 19.9.2001 Oopperahittejä, joht. Markus Lehtinen, sol. Sibelius-Akatemian nuoret solistit
Kohtauksia Mozartin oopperoista Don Giovanni, Figaron häät ja Taikahuilu
- 26.9.2001 Pianismia-konsertti yhdessä JAMK:n opiskelijoitten kanssa, joht. Markus Lehtinen, sol. Olli Mustonen, piano
Rahmaninov: Paganini-muunnelmat, Tšaikovski: Sinfonia n:o 6 Pateettinen
- 3.10.2001 Ranskalaisittain-konsertti, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu
Poulenc: Suite Française, Fétiş: Huilukonsertto, Saint-Saëns: Odelette, Saint-Saëns: Sinfonia n:o 2
- 12.10.2001 Laulumailta-konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Jorma Hynninen, laulu
Mahler: Vaeltavan kisällin lauluja, Rautavaara: Suomalainen myytti, Rautavaara: Mi ikävyys, mi hämäryys ja Sydämeni laulu oopperasta Aleksis Kivi, Schubert: Tyttö ja kuolema
- 24.10.2001 Jousivirtuosit-konsertti, joht. ja sol. Mi-kyung Lee, viulu
Mozart: Viulukonsertto n:o 3, Brahms: Jousikvintetto n:o 2 G op. 111
- 2.11.2001 Requiem-konsertti, joht. Kari Kropsu, sol. Liisa Viinanen, Ekaterina Gubanova, Niall Chorell ja Kristjan Möisnik, laulu, avust. Jyväskylän Oopperakuoro
Mozart: Requiem
- 14.11.2001 Juhlavuosia-konsertti, joht. Ulf Söderblom, sol. Pasi Pirinen, trumpetti

- Bergman: Tutti e soli, Copland: Quiet City trumpettille ja orkesterille, Neruda: Konsertto trumpettille ja orkesterille, Merikanto: Ugrilaisia kansansävelmiä, sarja n:o 2
- 19.11.2001 Titaani-konsertti, yhteiskonsertti Tapiolan Nuorten Sinfonikkojen kanssa Espoossa, joht. Markus Lehtinen
Wagner: Siegfried-idylli, Mahler: Sinfonia n:o 1 Titaani
- 21.11.2001 Titaani-konsertti, joht. Markus Lehtinen
Ohjelma sama kuin 19.11.2001
- 12.12.2001 Joulutunnelmia-konsertti, joht. Tibor Bogányi, sol. Pauliina Kallio, harppu, avust. Kamarikuoro Cantinovum
Debussy: Dance sacrée et profane, Ravel: Johdanto ja Allegro, Fauré: Cantique de Jean Racine kuorolle ja orkesterille, joululauluja
- vuosi 2002**
- 16.1.2002 Viihdekonsertti, joht. Markku Johansson, sol. Katri Helena, laulu
- 23.1.2002 Nuori Mozart -sarja, joht. Markus Lehtinen, sol. JAMK:n ammattiopiskelijat: Teemu Laasanen, piano, Ilmari Hauer, klarinetti, Lotta Kuoppala, viulu
Mozart: Pianokonsertto n:o 17, Mozart: Klarinettikonsertto, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G
- 30.1.2002 Konsertti, joht. ja sol. Markus Lehtinen
Mozart: Sinfonia n:o 1, Mozart: Pianokonsertto n:o 27, Górecki: Kleines Requiem für eine Polka
- 6.2.2002 Jäähvässet Markalle -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Sirkka Parviainen, laulu, Heikki Kinnunen, juonto, avust. Mieskuoro Sirkat, Ilmavoimien Soittokunta
Suomalaista musiikkia Jean Sibeliuksesta Irwin Goodmanniin
- 13.2.2002 Klassiset Romantikot -konsertti, joht. William Boughton, sol. Heini Kärkkäinen, piano
Schubert: Sinfonia n:o 1, Beethoven: Pianokonsertto n:o 2, Mozart: Don Giovanni -alkusoitto, Schubert: Sinfonia n:o 2
- 20.2.2002 Klassiset romantikot -konsertti, joht. William Boughton, sol. Mikael Kemppainen, piano
Schubert: Sinfonia n:o 3, Mozart: Eine kleine Nachtmusik, Haydn: Sinfonia n:o 101
- 13.3.2002 Tähtien Takaa -konsertti, joht. Markus Lehtinen, sol. Camilla Nylund, laulu
R. Strauss: Alkusoitto ja Valssi oopperasta Ruusuritari, R; Strauss: Vier letzte Lieder, R; Strauss: Also sprach Zarathustra
- 20.3.2002 Isäni Daidalos -lastenkonsertti, joht. Esa Heikkilä, sol. Kosti Kotiranta, laulu, avust. Kolmekuuset-kuoro
- 27.3.2002 Pääsiäiskonsertti, joht. Seppo Murto, sol. Pia Freund, Teppo Lampela, Petri Bäckström, Arttu Kataja, Heikki Kulo ja Heikki Orama, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro
- 3.5.2002 Janne ja Aino – ikuisesti sinun -konsertti, joht. Ari Rasilainen, sol. Pauliina Siekinen ja Antti Niskanen, lausunta
Musiikkia, kierjeitä ja tunnelmakuvia Jean Sibeliuksen ja Aino Järnefeltin nuoruudesta
- 9.7.2002 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Alberto Hold-Garrido, sol. Elina Garanča, laulu
Mozart: Alkusoitto oopperasta Tituksen lempeys, Mozart: Kaksi aariaa oopperasta Tituksen lempeys, de Falla: El Amor Brujo -balettisarja, de Falla: Seitsemän espanjalaista kansanlaulua
- 4.9.2002 Andante Festivo -konsertti, joht. Atso Almila, sol. Réka Szilvay, viulu
Sibelius: Andante festivo, Klami: Merikuvia, Kantelinen: Pieni sarja pienelle orkesterille, Sibelius: Viulukonsertto
- 5.9.2002 Andante Factory -konsertti, joht. Atso Almila
Sibelius: Andante Festivo, Kantelinen: Pieni sarja pienelle orkesterille, Sibelius: Cassazione-sarja, Sibelius: Pelléas ja Mélisande
- 11.9.2002 Uuden Luominen -konsertti, joht. Dorian Wilson, sol. Iiro Rantala, piano
Niemi: Pianokonsertto, Milhaud: Maailman luominen, Tšaikovski: Muistoja Firenzestä
- 18.9.2002 Romantiikan Aikaan -konsertti yhdessä JAMK:n ammattiopiskelijoitten kanssa, joht. Tibor Bogányi, sol. Helen Lindén, sello
Glinka: Ruslan ja Ljudmila -alkusoitto, Dvořák: Sellokonsertto, Dvořák: Sinfonia n:o 8
- 4.10.2002 Säveltäjien Seurassa -konsertti, joht. Tuomas Rousi, sol. Teemu Kauppinen, kontrabasso, Mikko Kauppinen, klarinetti
Jalava: Sinfonietta n:o 2, Bottesini: Duo concertante klarinetille ja kontrabassolle, Pingoud: Viisi sonettia, Lintinen: Konsertto klarinetille ja kontrabassolle(k.e.), Klami: Sarja pienelle orkesterille
- 16.10.2002 Italialainen serenadi -konsertti, joht. Dmitri Slobodeniouk, sol. Heli Haapakoski, kontrabasso, Terhi Aurala, huilu, Dmitri Vasilevsky, alttoviulu
Schubert: Alkusoitto italialaiseen tyyliin C, Rota: Divertimento concertante kontrabassolle ja orkesterille, Busoni: Divertimento huilulle ja orkesterille, Rossini: Silkkitikkaat-alkusoitto, Wolf: Italialainen serenadi alttoviululle ja orkesterille, Rota: Balli
- 23.10.2002 Jyväskylän Tenorikilpailu, joht. Pertti Pekkanen
- 1.11.2002 Pyhäinpäivän Konsertti, joht. Tuomas Ollila, sol. Valérie Gabail ja Sauli Tiilikainen, laulu, avust. Jyväskylän Studiokuoro
Fauré: Pelléas ja Mélisande, Fauré: Requiem
- 7.11.2002 Klassiset Romantikot -konsertti, joht. William Boughton, sol. Valeria Resjan, piano
Mozart: Figaron häät -alkusoitto, Schubert: Sinfonia n:o 5, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3, Schubert: Sinfonia n:o 6 Pieni
- 13.11.2002 Klassiset Romantikot -konsertti, joht. William Boughton, sol. Paavali Jumppanen, piano

- Mozart: Sinfonia n:o 32, Schubert: Sinfonia n:o 4, Beethoven: Pianokonsertto n:o 4, Haydn: Sinfonia n:o 94
Rummunisku
- 20.11.2002 Kirkastettu Yö -konsertti, joht. ja sol. Mi-kyung Lee, viulu, Lars-Anders Tomter, alttoviulu
Mozart: Sinfonia concertante, Atterberg: Sarja viululle, alttoviululle ja jousiorkesterille, Schönberg: Verklärte
Nacht
- 4.12.2002 Jouluoratorio-konsertti, joht. Petri Sakari, sol. Niall Chorell, Tommi Hakala, Mia Huhta ja Raija Regnell, laulu,
avust. Kamarikuoro Cantinovum
Bach: Jouluoratorion kantaatit I-III
- 31.12.2002 Oopperaensi-ilta, joht. Atso Almila
Mascagni: Cavalleria Rusticana, Leoncavallo: Pajatto

vuosi 2003

- 29.1.2003 Fantasia Concertante -konsertti, joht. Dmitry Yablonsky, sol. Ilja Grubert, viulu, Candida Thompson, alttoviulu
Schubert: Alkusoitto italialiseen tyyliin, Mozart: Sinfonia concertante, Castelnuovo-Tedesco: Figaro-fantasia,
Vainberg: Viulukonsertto, Brahms: Muunnelmia Haydnin teemasta
- 5.2.2003 Kimalteita-konsertti, joht. Ari Angervo, sol. Jukka Mylly, baritonitorvi
Lindberg: Arena II, Linkola: Konsertto baritonitorvelle ja orkesterille, Mozart: Sinfonia n:o 39
- 13.2.2003 Mestari-pianismia-konsertti, joht. Andres Mustonen, sol. Bella Davidovitš, piano
Mendelssohn: Die Schöne Melusine -alkusoitto, Mendelssohn: Pianokonsertto d, Beethoven: Sinfonia n:o 8
- 11.3.2003 Kohti Tulevaa -vierailukonsertti Suolahdessa, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, Esa-Veli Riuttamäki, huilu
Beethoven: Coriolan-alkusoitto, Nieminen: Huilukonsertto Palomar, Gounod: Sinfonia n:o 1, Takemitsu:
Towards the Sea II
- 12.3.2003 Kohti Tulevaa -konsertti, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, Esa-Veli Riuttamäki, huilu
Ohjelma sama kuin 11.3.2003
- 19.3.2003 Klassiset Romantikot -konsertit yhdessä JAMK:n ammattiopiskelijoiden kanssa, joht. William Boughton
Schubert: Sinfonia n:o 7, Schubert: Sinfonia n:o 10, Schubert: Sinfonia D
- 26.3.2003 Klassiset Romantikot -konsertti yhdessä Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa, joht. William Boughton, sol.
Antti Siirala, piano
Schubert: Sinfonia n:o 8, Beethoven: Pianokonsertto n:o 5 Keisari, Schubert: Sinfonia n:o 9 Suuri
- 2.4.2003 Suomalaisittain-konsertti, joht. Atso Almila, sol. Kari Kriikku, klarinetti
Hakola: Klarinettikonsertto, Sibelius: Sinfonia I
- 9.4.2003 Jyväskylän Viulukilpailun finaali, joht. Jyri Nissilä
- 16.4.2003 Pääsiäiskonsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Antti Niskanen, lausunta, avust. Jyväskylän Musica-kuoro
Madetoja: Stabat Mater, Haydn: Jeesuksen seitsemän sanaa ristillä, Pergolesi: Stabat Mater
- 7.5.2003 Metsätunnelmia-konsertti, joht. Anu Tali, sol. Sennu Laine, sello, Lasse Pöysti, kertoja
Sibelius: Metsänhaltija, Eller: Kodumaine viisi sarjasta Viisi kappaletta, Tšaikovski: Rokokoo-muunnelmat,
Dvořák: Silent Woods sarjasta Bohemian Forest sellolle ja orkesterille, Tšaikovski: Serenadi jousille
- 8.7.2003 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Leif Segerstam sol. Seppo Kimanen, sello, Yosiko Arai, viulu
Brahms: Kaksoiskonsertto, Segerstam: Sinfonia 89 Before Ninety, Tšaikovski: Romeo ja Julia
- 28.7.2003 Kirmot 2003 -avajaiskonsertti, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, Marielle Nordmann, harppu
Pinqoud: Viisi sonettia, Mozart: Konsertto huilulle ja harpulle, Parish-Alvars: Harppukonsertto, Schubert:
Sinfonia n:o 4 Traaginen
- 3.9.2003 Uuteen Aamuun -konsertti, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, Juhani Raiskinen, urkuharmoni, sol. Harri
Forstén, viulu, Juha Malmivaara, sello, Juha Markkanen, oboe, Risto Keinänen, fagotti
Haydn: Sinfonia n:o 6 Aamu, Haydn: Sinfonia concertante viululle, sellolle, oboelle ja fagotille, Sibelius:
Rakastava-sarja, Šostakovitš: Kultainen Aikakausi -balettisarja
- 10.9.2003 Päiväunelmia-konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Terhi Aurala, huilu, Tauno Hämäläinen, oboe, Matti
Miettinen, fagotti, Martti Taranto, käyrätorvi
Haydn: Sinfonia n:o 7, Mozart: Sinfonia concertante huilulle, oboelle, fagotille ja käyrätorvelle, Beethoven:
Sinfonia n:o 1
- 16.–17.9.2003 Iltatunnelmia-konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Esa-Veli Riuttamäki, huilu, Timo Mahlamäki, klarinetti,
Pirkko Korhonen, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 8 Ilta, Krommer: Sinfonia concertante huilulle, klarinettille ja viululle, Beethoven:
Sinfonia n:o 4
- 1.10.2003 Mozartia-konsertti joht. ja sol. Antony Pay, klarinetti
Mozart: Ein Musikalischer Spass, Mozart: Gran Partita, Mozart: Klarinettikonsertto
- 8.10.2003 Melkein Klassista -konsertti, joht. Dmitri Slobodeniouk, sol. Jan-Erik Gustafsson, sello
Milhaud: Kamarisinfonia n:o 4 ja n:o 5, Englund: Sellokonsertto, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 Italialainen
- 22.10.2003 Sinfonista Poreilua -konsertti, joht. ja sol. Dmitri Sitkovetsky, viulu
Mozart: Idomeo-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Tšaikovski: Suite Mozartiana, Prokofjev:
Sinfonia n:o 1 Klassinen
- 31.10.2003 Pyhäinpäivän konsertti joht. Jani Telaranta, sol. Ritva-Liisa Korhonen ja Petteri Salomaa, laulu, avust.
Jyväskylän Oopperakuoro
Brahms: Requiem
- 7.11.2003 Taidolla ja Tunteella -konsertti, joht. William Boughton, sol. Jaakko Kuusisto, viulu
Sibelius: Viulukonsertto, Brahms: Serenadi I

- 19.11.2003 Kosmisia Maisemia -konsertti, joht. Juhani Raiskinen, sol. Iiro Rantala, piano
Šostakovitš: Kaksi kappaletta jousiorkesterille, Michael Haydn: Sinfonia d, Ives: Kysymys vailla vastausta,
Rantala: Pianokonsertto
- 9.12.2003 Vierailukonsertti Karstulassa, joht. Fabrice Pierre, sol. Mari Palo, laulu
Ohjelma sama kuin 10.12.2003
- 10.12.2003 Marian Elämää -konsertti, joht. Fabrice Pierre, sol. Mari Palo, laulu
Kokkonen: Musiikkia jousille Adagio Religioso, Kokkonen: Jouluna, Aattoiltana, Metsän Joulu ja Legenda,
Hindemith: Das Marienleben, Marian elämästä, Schumann: Sinfonia n:o 4
- 17.12.2003 Jouluatorio, joht. Patrick Gallois, sol. Merle Hillep, Wivian Fagerudd, Tuomas Katajala ja Tommi Hakala,
laulu, avust. Kamarikuoro Cantinovum
Bach: Jouluatorion kantaatit I-III
- 19.12.2003 Mikko Raasakan konsertti Helsingissä, joht. Patrick Gallois, sol. Mikko Raasakka, klarinetti, Teemu
Kauppinen,
kontrabasso
Lintinen: Duo concertante, kaksoiskonsertto klarinettille ja kontrabassolle, Pohjanoro: Hämäränpöyre, Jalava:
Sinfonietta n:o 2

vuosi 2004

- 14.1.2004 Vivahteita-konsertti, joht. Ari Angervo, sol. Elina Vähälä, viulu
Kodály: Kesäilta, Englund: Viulukonsertto, Beethoven: Sinfonia n:o 6 Pastoraali
- 21.1.2004 Messu h, joht. Patrick Gallois, sol. Pia Freund, Tuula Paavola, Tom Nyman ja Jaakko Kortekangas, laulu,
avust. Jyväskylän Musica-kuoro
Bach: Messu h
- 28.1.2004 Heijastuksia-konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Harri Forstén, Liisi Nuora-Kapanen, Niina Suvinen ja Jerzy
Hoffman, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 5, Saariaho: Nympha Reflection, Vivaldi: Konsertto neljälle viululle, Nuorvala
Notturmo urbano
- 6.2.2004 Operaatio Pluto -lastenkonsertti, joht. Jani Telaranta, sol. Aija Puurtinen, laulu
- 11.2.2004 Aikamme Sellisti -konsertti, joht. Andres Mustonen, sol. Natalia Gutman, sello
Haydn: Sinfonia n:o 101 Kello, Šostakovitš: Sellokonsertto n:o 1, Mozart: Sinfonia n:o 38
- 17.2.2004 Vierailukonsertti Hankasalmella, joht. Seppo Hovi, sol. Mari Palo ja Jyrki Anttila, laulu
Ohjelma sama kuin 18.2.2004
- 18.2.2004 Con te Partiro – Tää Yö -konsertti, joht. Seppo Hovi, sol. Mari Palo ja Jyrki Anttila, laulu
- 3.-4.3.2004 Jyväskylän Pianokilpailun finaalit, joht. Patrick Gallois
Mozart: Pianokonsertto d, Beethoven: Pianokonsertto n:o 5, Liszt: Pianokonsertto n:o 2, Bartók:
Pianokonsertto n:o 3, Hannikainen: Pianokonsertto
- 12.3.2004 Soiva Jyväskylä -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Kati-Marjut Rautalin, Päivi Virolainen-Kalpio, Petri
Vesa ja Turkka Manninen, laulu
Kostiainen: Konserttitalokaanon, Madetoja: Stabat Mater, Beethoven: Sinfonia n:o 9
- 17.3.2004 Pekka Kostiainen – sinfonikko, joht. Patrick Gallois, sol. Timo Mahlamäki, basettitorvi, Mikko Raasakka,
klarineti, avust. Vox Aurea ja Jyväskylän Musica-kuoro
Haydn: Sinfonia n:o 4, Prokofjev: Sinfonietta, Mendelssohn: Konserttikappaleet 1 ja 2 klarinettille,
basettitorville ja orkesterille, Kostiainen: Sinfonia n:o 1(k.e.)
- 31.3.2004 Rakkaudesta-konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Monica Groop, laulu
Haydn: Sinfonia n:o 2, Berlioz: Les Nuits d'ete, Berlioz: Romeo ja Julian rakkauskohtaus, Mendelssohn:
Kesäyön unelma -sarja
- 7.4.2004 Pääsiäiskonsertti, joht. Pertti Pekkanen, sol. Helena Juntunen, Margit Westerlund, Petri Bäckström ja Jorma
Martikainen, laulu, avust. Jyväskylän Musica-kuoro
Kostiainen: Triduum Paschale -pääsiäisoratorio
- 21.4.2004 Antiikin Aarioita -konsertti, joht. Juhani Raiskinen, sol. Riikka Rantanen, laulu
Gluck: Alkusoitto oopperasta Ifigenia Auliissa, Purcell: Didon valitus oopperasta Dido ja Aeneas, Händel:
Where shall I fly näytelmästä Hercules, Gluck: Che faro senza Eurydice oopperasta Orfeus ja Eurydice,
Mozart: Voi che sapete, Cherubinin aaria oopperasta Figaron häät, Martin: Konsertto seitsemälle
puhaltimelle, lyömäsoittimille ja jousiorkesterille
- 28.4.2004 Kahdella jousella -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Liisi Nuora-Kapanen ja Liina Nuora, viulu
Haydn: Sinfonia n:o 3, Mozart: Sinfonia concertone, Schnittke: Moz-art á la Haydn, Honegger: 4 Deliciae
Basilienenses
- 29.4.2004 Vierailukonsertti Jämsässä, joht. Patrick Gallois, sol. Liisi Nuora-Kapanen ja Liina Nuora, viulu
Ohjelma sama kuin 28.4.2004
- 4.5.2004 Vierailukonsertti Suolahdessa, joht. Patrick Gallois, sol. Kazunori Seo, huilu
Ohjelma sama kuin 5.5.2004
- 5.5.2004 Huilu Soi -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Kazunori Seo, huilu
Haydn: Sinfonia n:o 1, Ibert: Huilukonsertto, Nielsen: Huilukonsertto, Gounod: Sinfonia n:o 2
- 19.5.2004 Because – because..., Leif Segerstam 60 vuotta -konsertti, joht. Leif Segerstam, sol. Pia Segerstam, sello,
Christophe Sirodeau, piano
Sirodeau: Musique vespérale pour Elsa, Segerstam: Sinfonia n:o 92 Formula 4..., Segerstam: Sinfonia n:o 90

- Because – because... = Six – ty...
- 8.7.2004 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti Keuruulla, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, sol. Tommi Hakala, laulu
Mozart: Huilukonsertto, Verdi: Alkusoitto ja Intermezzo oopperasta La Traviata, ooppera-aarioita Verdin Don Carloksesta ja La Traviatasta sekä Mozartin Don Giovannista
- 8.9.2004 Tuttuja Tunnelmia -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Esa-Veli Riuttamäki, huilu, Juha Markkanen, oboe ja englannintorvi
Händel: Saban kuningattaren saapuminen oratoriosta Salomon, Gluck: Orfeus ja Eurydike -alkusoitto, Rossini: Wilhelm Tell, muunnelmia huilulle, oboelle ja englannintorvelle, Sibelius: Valse Triste, Vaughan Williams: Fantasia sävelmästä Greensleeves, Barber: Adagio, Mozart: Sinfonia n:o 40 I osa, Järnefelt: Kehtolaulu, Pachelbel: Kaanon, Ravel: Pavane kuolleen prinsessan muistolle, Bach: Air orkesterisarjasta 3, Bizet: Arlesitar, osia sarjasta 2
- 15.9.2004 Mozartin Parhaita -konsertti, joht. Moshe Atzmon, sol. Grigori Skolov, piano
Mozart: Figaron häät -alkusoitto, Mozart: Pianokonsertto n:o 23, Mozart: Sinfonia n:o 41 Jupiter
- 22.9.2004 Huilun ja Sellon Ilta -konsertti, joht. ja sol. Patrick Gallois, huilu, sol. Shauna Rolston, sello
Saint-Saëns: Sellokonsertto, Royer: Konsertto huilulle ja sellolle(k.e.), Beethoven: Sinfonia n:o 2
- 29.9.2004 Luminarium-konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Michel Lethiec, klarinetti
Haydn: Sinfonia n:o 9, Maratka: Klarinettikonsertto Luminarium, Beethoven: Sinfonia n:o 3 Eroica
- 6.10.2004 Jalostettua Kansanmusiikkia -konsertti, joht. Roberto Forés Veses, sol. Aino Meisalmi-Minkkinen, kantele
Kodály: Tansseja Galantasta, Jalava: Kantelekonsertto, Roiha: Concertino orkesterille, Mendelssohn: Sinfonia n:o 4 Italialainen
- 20.10.2004 Tunnelmia Mestareilta -konsertti, joht. William Boughton, sol. Alexander Vinnitski, viulu
Tippett: Fantasia concertante Corellin teemasta, Tšaikovski: Viisi pientä kappaletta viululle ja orkesterille, R. Strauss: Serenadi puhaltimille, Mendelssohn: Sinfonia n:o 3 Skottilainen
- 27.10.2004 Melodisia Muunnelmia -konsertti, joht. William Boughton, sol. John Anderson, oboe
Brahms: Serenadi n:o 2, R. Strauss: Oboekonsertto, R. Strauss: Metamorfooseja jousille
- 4.11.2004 Luonnollisesti Yhdessä -vierailukonsertti Kuopiossa, joht. Patrick Gallois, sol. Anu Komsa, laulu, Juha Malmivaara, sello
Ohjelma sama kuin 5.11.2004
- 5.11.2004 Luonnollisesti Yhdessä -yhteiskonsertti Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, joht. Patrick Gallois, sol. Anu Komsa, laulu, Juha Malmivaara, sello
Berlioz: Fantastinen sinfonia, Ayres: No. 30 – NONcerto orkesterille, sopraanolle ja sellolle, Sibelius: Luonnotar
- 16.11.2004 Tuokio Musiikille -vierailukonsertti Hankasalmella, joht. ja sol. Andres Mustonen, viulu
Ohjelma sama kuin 17.11.2004
- 17.11.2004 Tuokio Musiikille -konsertti, joht. ja sol. Andres Mustonen, viulu
Rosetti: Sinfonia n:o 9 g, Knaifel: Rukous, Mozart: Viulukonsertto n:o 3 G, Pärt: Trisagion, Mozart: Sinfonia n:o 31 Pariisilainen
- 24.11.2004 Säveltäjänerojen lumoissa -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Marjaana Holva, viulu, Emma Tessier, huilu
Beethoven: Sinfonia n:o 7, Mozart: Viulukonsertto n:o 5 A, Ibert: Huilukonsertto
- 31.12.2004 Oopperaensi-ilta, joht. Patrick Gallois
Mozart: Figaron häät
- vuosi 2005**
- 18.1.2005 Kaksin Tähtitaivaalla -vierailukonsertti Jämsänkoskella, joht. Patrick Gallois, sol. Sandrine ja Gabriel Tacchino, piano
Ohjelma sama kuin 19.1.2005
- 19.1.2005 Kaksin Tähtitaivaalla -konsertti joht. Patrick Gallois, sol. Sandrine ja Gabriel Tacchino, piano
Haydn: Sinfonia n:o 12, Saint-Saëns: Pianokonsertto n:o 2, Pleyel: Sinfonia C, Poulenc: Konsertto kahdelle pianolle
- 26.1.2005 Menneisyyden Ääniä -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Mikko Raasakka, klarinetti
Beethoven: Sinfonia n:o 8, Haydn: Sinfonia n:o 10, Nieminen: Klarinettikonsertto Through Shadows I can Hear Ancient Voices...
- 9.2.2005 Tenoriakin Korkeammalta -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Mikael Bellini, kontratenori, André Henrich, arkkiluuttu
Gluck: Autuaitten sielujen karkelo oopperasta Orfeus ja Eurydike, Gluck: Chiamo il mio ben così oopperasta Orfeus ja Eurydike, Vivaldi: Luuttukonsertto D, Vivaldi: Psalmi, Haydn: Sinfonia n:o 11, Händel: Va tacito a nascoto oopperasta Julis Cesar, Händel: Fammì combattere oopperasta Orlando, Händel: Saban kuningattaren saapuminen oopperasta Salomon, Händel: Lascia chio pianga oopperasta Rinaldo
- 22.2.2005 Taivaallista ja Maallista -vierailukonsertti Jämsässä, joht. Patrick Gallois, sol. Marielle Nordmann, harppu
Desbrière: Sinfonia osia(k.e.), Rodrigo: Aranjuez-konsertto, Debussy: Dance sacrée e profane, Arriaga: Sinfonia d
- 23.2.2005 Taivaallista ja Maallista -konsertti, joht. Patrick Gallois, sol. Marielle Nordmann, harppu
Ohjelma sama kuin 22.2.2005
- 9.3.2005 Hellenisestä Maailmasta -konsertti, joht. Alexandre Myrat, sol. Kiril Kozlovsky, piano
Beethoven: Prometheuksen luomistyöt -alkusoitto, Beethoven: Pianokonsertto n:o 3, Antoniou: Kommos n:o 2, Mikroutsikos: Slow Motion, Prokofjev: Sinfonia n:o 1 Klassinen

- 23.3.2005 Pääsiäiskonsertti, joht. Dmitri Slobodeniouk, sol. Pia Freund, Wivian Fagerudd, Jorma Matrikainen, Riku Pelo ja Anssi Hirvonen, laulu, avust. Kamarikuoro Cantinovum
Bach; Johannespassio
- 5.4.2005 Sunnuntailapsen Säveliä-vierailukonsertti Jämsässä, joht. Menachem Nebenhaus, sol. Linda Bärlund, viulu
Ohjelma sama kuin 6.4.2005
- 6.4.2005 Sunnuntailapsen Säveliä -konsertti, joht. Menachem Nebenhaus, sol. Linda Bärlund, viulu
Mendelssohn: Hebridit-alkusoitto, Mendelssohn: Viulukonsertto e, Mendelssohn: Sinfonia n:o 1
- 13.4.2005 Virtauksia Ajassa -konsertti, joht. Emil Tabakov, sol. Heli Haapakoski, kontrabasso
Rossini: Turkkilainen Italiassa -alkusoitto, Tabakov: Kontrabassokonsertto, Mozart: Sinfonia n:o 40
- 27.4.2005 Tunnelmien Mestari -konsertti, joht. ja sol. Yuri Gandelsman, alttoviulu
Rossini: Silkkitikkaat-alkusoitto, C. Ph. E. Bach: Alttoviulukonsertto, Fauré: Pavane, Šostakovitš:
Kamarisinfonia
- 10.5.2005 Jyväskylän Kitarakilpailun finaali, joht. Jorma Panula
Rodrigo: Fantasia para un gentilhombre, Ponce: Concerto Del Sur, Castelnuovo-Tedesco: Kitarakonsertto
n:o 1
- 12.–13.7.2005 Jyväskylän Kesän Avajaiskonsertti, joht. Sian Edwards, sol. Réka Szilvay, viulu
Musorgski: Hovantšina-alkusoitto, Sibelius: Viulukonsertto, Tšaikovski: Sinfonia n:o 5

Vierailijakapellimestarit

<i>nimi</i>	<i>päiväys</i>
Aadland Eivind	4.3.1998
Ahvenlahti Olli	4.9.1996
Ala-Pöllänen Kari	1.5.1982, 1.5.1985, 1.5.1989
Almila Atso	27.9.1988, 17.6.1994, 20.6.1994, 12.6.1996, 1.6.1996, 14.9.1997, 1.5.2000, 4.-5.9.2002, 31.12.2002, 2.4.2003
Angervo Ari	13.5.1988, 24.4.1985, 5.2.2003, 14.1.2004
Atzmon Moshe	15.9.2004
Bernau Göts	24.11.1993
Bezrodnyi Igor	17.10.1984, 20.-21.3.1991, 11.3.1993
Bister Eero	7.5.1980
Bister Hannu	13.3.1985
Bochmann Michael	17.1.1990, 13.11.1991
Bodmer Jacques	23.9.1981
Bogányi Tibor	12.12.2001, 18.9.2002
Bonucci Rodolfo	29.3.1995
Boughton William	15.5.1985, 24.6.1986, 1.2.1995, 17.3.1999, 19.1.2000, 10.7.2001, 13.2.2002, 20.2.2002, 7.11.2002, 13.11.2002, 7.11.2003, 20.10.2004, 27.10.2004
Breidenstein Helmut	28.10.1994, 1.-2.11.1994
Brouwer Leo	30.6.1988
Broz Jaroslav	26.4.1978
Christie Michael	4.11.1998
Chydenius Kaj	13.10.1978
Clavreul Robin	21.6.1995
Crohnvall Erik	1.4.1969
Cuedent Oliver	20.-21.9.1983
Czajkowski Renard	3.2.1982, 16.2.1983, 9.4.1986, 1.5.1988
Dahlberg Sven	22.3.1972
Dobosiewicz Krzysztof	31.1.2001
Edwards Sian	12.-13.7.2005
Forés Veses Roberto	6.10.2004
Franck Mikko	15.7.1998
Gallois Patrick	3.10.2001, 11.-12.3.2003, 16.4.2003, 28.7.2003
Gandelsman Yuri	27.4.2005
Garam Lajos	16.12.1969
Gibbs Michael	27.11.1997
Godzinsky George de	24.1.1967, 20.1.1970, 11.9.1985, 8.10.1986, 9.1.1991
Gothi Ralf	30.1.1991
Guo Shuang	19.3.1997
Gupta Rolf	7.10.1998
Haanterä Jaana	21.11.1991
Haapasalo Pekka	16.3.1971, 5.2.1983, 4.10.1989
Haatanen Kyösti	6.10.1970
Haipus Eino	22.2.1968

Hannikainen Tauno	30.5.1959, 29.5.1962, 6.12.1965, 1.3.1966
Hapuoja Jukka	29.1.1957, 1.9.1963, 15.–16.2.1964, 12.9.1979, 26.9.1979, 3.10.1984
Heikkilä Esa	20.3.2002
Heikkilä Jyrki	9.2.1982, 13.2.1982, 7.–8.4.1994, 27.3.1996
Helasvuo Pekka	12.3.1980
Hirons Christopher	4.5.1988
Hold-Garrido Alberto	13.–14.7.1999, 9.7.2002
Hovi Seppo	12.10.1994, 14.4.1999, 17.–18.2.2004
Hämäläinen Jari	8.–9.12.1999
Jalas Jussi	19.2.1957, 12.7.1959, 22.3.1978
Johansson Markku	21.3.1990, 13.3.1991, 1.4.1992, 28.9.1994, 19.6.1996, 22.10.–5.11.1997, 16.1.2002
Johansson Nacke	15.2.1979
Juutilainen Petri	1.5.1990, 16.–17.1993, 1.5.1999, 9.11.1999
Järvi Paavo	25.3.1992, 13.10.1993
Kachidze Dsanzug	2.10.1985, 4.11.1987, 11.11.1987
Karjalainen Ahti	9.7.1960, 31.10.1961, 16.3.1977, 4.11.1981, 21.4.1982, 11.10.1989
Karpe Stefan	18.–19.3.1992
Karri Harri	1.12.1993
Keinänen Risto	15.1.1995, 21.1.1995, 29.11.1995, 12.12.1997
Kekkonen Vilho	19.3.1960
Kelo Onni	5.11.1968, 17.2.1981, 22.5.1985, 4.12.1985, 5.12.1990
Kindler Hans	29.1.1975
Kircher Ralf	21.3.2001
Klas Eri	10.3.1982, 10.10.1984
Koch Lothar	6.6.1982
Koch Rainer	19.12.1997, 8.1.1998
Koivukoski Jouko	8.3.1979, 20.11.1985
Koivukoski Tapio	27.10.1982
Koivula Hannu	12.10.1988, 6.10.1990, 19.1.1994, 8.9.1999
Kozlowski Tadeus	31.12.1999
Kropsu Einari	26.9.1967, 6.4.1971, 15.4.1973, 16.1.1974, 20.4.1975, 6.3.1976, 21.12.1977, 18.3.1980, 7.5.1986, 14.3.1990, 15.5.1993, 18.2.1994
Kropsu Kari	29.9.1993, 16.3.1994, 1.5.1997, 14.1.1998, 13.5.1998, 10.3.1999, 7.2.2001, 2.11.2001
Krämer Leo	18.11.1987
Kuusisto Ilkka	27.10.1979, 29.5.1983, 11.5.1988, 18.3.1998
Lagerspetz Juhani	12.2.1997
Lampela Tuomas	18.3.1994
Lee Mi-Kyung	24.10.2001, 20.11.2002
Lehtinen Markus	3.3.1986, 22.10.1986, 11.3.1987, 24.6.1987, 11.3.1992, 4.–5.3.1993, 31.12.1998, 7.5.1999
Lewin Kurt	14.4.1974
Lilje Peeter	6.3.1991, 17.6.1992
Lindfors Torsten	8.10.1969, 27.1.1970, 10.4.1970, 25.10.1972, 20.11.1974, 25.2.1981, 1.5.1981, 27.5.1981, 18.3.1987, 5.1.1994, 20.3.1994, 11.5.1994
Linkola Jukka	16.2.1993, 17.4.1996, 11.–12.7.2000

Lintu Hannu	27.5.1993, 1.12.1993, 18.9.1996, 6.7.2000, 23.2.2001, 28.3.2001
Länsiö Tapani	1.4.1998
Mansnerus Ilpo	16.11.1978
Mattila Anssi	4.4.2001
Melvin Tix	12.–21.11.1990
Merithz Claes	26.3.1984, 19.2.1986, 26.10.1988
Meritähhti Marjatta	10.12.1975, 5.6.1984
Minkkinen Ossi	15.2.1978
Monighetti Ivan	7.4.1993
Murto Seppo	27.3.2002
Mustonen Andres	30.9.1992, 20.10.1993, 20.9.1995, 13.2.2003, 11.2.2004, 16.–17.11.2004
Müller Horst	27.9.1995
Myrat Alexandre	9.3.2005
Mälkki Susanna	12.11.1997, 16.2.2000
Nebenhau Menachem	5.-6.4.2005
Neuhold Günther	17.6.1993
Niemi Riku	31.10.1996, 27.8.1997, 1.-11.12.1998
Niemisto Paul	27.1.1999
Nikkola Juha	20.3.1996
Nissilä Jyri	11.11.1998, 9.4.2003
Nögene Endel	1.5.1991, 10.2.1992, 12.2.1992, 14.10.1992, 15.9.1993, 6.12.1994,
Norjanen Hannu	1.12.1993
Numminen Juhani	13.10.1976, 19.9.1979
Ollila Tuomas	10.11.1993, 1.11.2002
Panula Jorma	2.3.1977, 5.-6.11.1991, 3.2.1993, 19.5.1993, 12.1.2000, 10.5.2002
Pay Antony	1.10.2003
Pekkanen Pertti	10.3.1976, 16.3.1977, 29.3.1979, 13.10.1982, 15.3.1989, 16.3.1990, 27.–28.11.1990, 1.- 3.12.1992, 25.1.1995, 8.3.1995, 26.–29.4.1995, 13.3.1996, 10.12.1996, 18.10.1997, 11.4.2001, 23.10.2002, 7.4.2004
Pesonen Urpo	17.2.1970, 15.3.1972
Petrenko Andrei	29.9.1998
Pierre Fabrice	9.-10.12.2003
Puurtinen Matti	1.5.1992
Raninen Aarno	30.11.1978, 6.10.1982
Rasilainen Ari	10.1.1990, 7.11.1990, 1.5.1993, 3.5.2002
Rautasalo Heikki	1.10.1980, 22.2.1984, 7.6.1989, 9.10.1991, 12.10.1991, 17.–18.11.1982, 16.11.1994
Rautio Paavo	4.12.1958, 13.10.1971, 18.11.1981
Rinkevičius Gintaras	8.11.1995, 15.11.1995, 22.9.1999
Rousi Tuomas	1.12.1993, 30.11.2000, 4.10.2002
Rudin Alexander	23.2.1994
Runne Ossi	19.–20.9.1990, 2.10.1991, 26.8.1992, 13.12.1995
Räsänen Liisa	21.1.1995, 2.4.1997
Saari Jouko	15.11.1972, 29.5.1987, 27.11.1998, 29.11.1998
Sakari Petri	16.12.1992, 21.1.1994, 2.9.1998, 31.3.1999, 25.4.2001, 4.12.2002
Saraste Jukka-Pekka	5.5.1982

Sato Shuntaro	10.2.1999, 7.-8.3.2001
Saul Peeter	22.-23.9.1992, 30.4.-1.5.1994, 11.1.1997
Savijoki Pekka	5.11.1986
Segerstam Leif	8.7.2003, 19.5.2004
Siimes Lauri	24.10.1967, 27.4.1977
Sinisalo Jarno	27.5.1986
Sitkovetsky Dmitri	22.10.2003
Sjöblom Ralf	11.-12.5.1983
Slobodeniouk Dmitri	16.10.2002, 8.10.2003, 23.3.2005
Smith Nicholas	13.4.1983, 23.10.1985
Southgate William	8.11.1989
Spierer Carlos	5.6.1985, 10.6.1986, 16.3.1988, 28.3.1990, 2.10.1996, 4.12.1996, 21.10.1998, 17.11.1999
Spierer Leon	7.6.1982, 7.6.1983, 5.6.1985, 10.6.1986, 16.3.1988, 19.-19.2.1992, 15.3.1997, 18.10.1997
Spousta Slavomir	12.5.1976
Storgårds John	16.9.1998
Studer Martin	13.9.1995
Szábo László	14.3.1973
Söderblom Jan	22.11.2000
Söderblom Ulf	1.1.1988, 13.11.1996, 14.11.2001
Söderström Eric-Olof	16.-17.3.1993, 22.9.1993, 14.-15.12.1993, 16.- 17.2.1994
Tabakov Emil	13.4.2005
Tali Anu	7.5.2003
Telaranta Jani	31.10.2003, 6.2.2004
Thompson Candida	23.10.1992, 27.11.1992, 10.12.1992
Tikka Kari	19.12.1992, 10.2.1993
Tuunanen Olli	20.2.1991
Uhlenius Jani	23.4.1987, 26.4.1987, 18.9.1991, 27.2.1992, 10.5.1993
Valo Jari	9.5.2001
Vasunta Pentti	8.5.1960
Westerberg Stig	16.3.1983
Wilson Dorian	11.2.1998, 11.9.2002
Vogel Dan	18.1.1984
Volmer Arvo	4.2.1998
Vänskä Osmo	10.12.1980
Yablonsky Dmitri	29.1.2003

Solistit

<i>solisti</i>	<i>instrumentti</i>	<i>vierailuajankohta</i>
Aavikko Armi (Armi)	laulu	19.9.1984
Ahjolinnna Aku	tanssi	15.10.1975, 25.11.1977, 9.4.1980.26.3.1984
Aho Ilkka-Matti	piano	27.5.1986
Aho Outi	laulu	9.10.1985, 1.5.1987
Ahola Nina	laulu	31.3.1999
Ahvenainen Veikko	harmonikka	13.9.1967, 10.10.1967
Ahvo Eija	laulu	12.10.1988, 17.4.1996
Airas Marjatta	laulu	26.8.1992
Alamikkotervo Aki	laulu	9.10.1992
Alanko Antti	laulu	31.3.1982, 1.4.1982
Alanko Petri	huilu	30.10.1991, 9.2.2000
Alatalo Mikko	laulu	27.2.1992
Alestalo-Rahko Raija	piano	20.11.1963
Alieva Adilia	piano	22.1.1997
Al-Wadi Juris Hamsa	piano	13.1.1988, 7.6.1989
Amou Akie	laulu	16.10.1996
Amoyal Pierre	viulu	29.9.1982
Anderson John	oboe	27.10.2004
Andreassen Tom Ottar	huilu	4.12.1996
Angervo Heljä	laulu	25.4.1973, 20.2.1980
Angervo Lauri	sello	9.10.1991
Angervo-Segerstam Hannele	viulu	24.10.1973, 13.10.1976
Anghelescu Christina	viulu	25.9.1991
Anttila Jyrki	laulu	14.4.1999, 17.–18.2.2004
Arai Yosiko	viulu	4.12.1974, 8.7.2003
Arjava Ritva	piano	25.2.1958, 2.2.1963
Armi (Aavikko)	laulu	19.9.1984
Aromaa Kirsi	tanssi	26.3.1984
Aronsson Sirkka	laulu	25.12.1961
Arvola Outi	tanssi	15.10.1975
Ashkenazy Vovka	piano	6.11.1984
Aspelund Monica	laulu	30.11.1978
Augustin Virpi	laulu	6.4.1971
Aurala Terhi	huilu	16.10.2002, 10.9.2003
Auvinen Ritva	laulu	13.10.1971, 15.12.1978, 18.3.1980, 1.5.1984, 1.1.1988
Bækkelund Kjell	piano	8.3.1978
Bagdasarov Aleksandr	piano	10.9.1986, 3.2.1988, 7.9.1988, 19.2.1997
Bahr Gunilla von	huilu	19.2.1975
Baillie Alexander	sello	9.9.1992
Balshem Semion	piano	9.10.1996

Baškirov Dmitri	piano	2.11.1988, 20.3.1991, 21.3.1991, 25.11.1992
Bathiasvili Elisabeth	viulu	6.11.1996, 3.12.1997
Bellini Mikael	laulu	9.2.2005
Bengtsson-Lumio Christine	piano	10.12.1995
Bernau Göts	viulu	11.11.1983, 7.9.1988
Bezrodnyi Igor	viulu	9.2.1972, 17.10.1984
Bister Veli-Pekka	sello	7.5.1980
Bister-Majala Marjo	viulu	9.1.1985, 17.3.1999
Blomqvist Osmo	lyömäsoittimet	7.2.2001
Bly Esko	laulu	5.4.1979
Bløndal-Bengtsson Erling	sello	20.2.1962, 9.2.1968
Bochman Michael	viulu	17.1.1990, 13.11.1991
Borg Kim	laulu	12.1.1972
Boye Hansen Ørnulf	viulu	9.5.1979
Brodsky Vadim	viulu	21.–22.1.1996
Bäckström Petri	laulu	27.3.2002, 7.4.2004
Bärlund Linda	viulu	5.-6.4.2005
Camille Michel	alttoviulu	10.4.1991, 24.11.1993, 5.4.1995
Cappelletti Andrea	viulu	11.3.1992, 29.3.1995
Carola	laulu	6.10.1982
Cassado Caspar	sello	23.3.1956, 6.11.1956
Charlier Oliver	viulu	13.–15.3.1984
Chorell Nial	laulu	2.11.2001, 4.12.2002
Crohnvall Eevi	piano	1.4.1969
Curtis David	alttoviulu	11.12.1991
Dahlström Fabian	nokkahuilu	18.3.1969, 18.5.1969
Danileiko German	piano	24.5.1979
Danny (Ilkka Lipsanen)	laulu	19.9.1984
Davidoviš Bella	piano	16.–17.3.1993, 13.2.2003
Devoyon Pascal	piano	22.1.1992, 23.1.1992
Dilbér	laulu	22.9.1993, 30.3.1994, 25.9.1994, 7.2.1996, 18.10.1997, 2.9.1998
Djakonovski Hariton	viulu	21.2.1961
Dolgoplov Vladimir	harmonikka	13.9.1989
Drake Susan	harppu	20.4.1988
Dussaut Therese	piano	19.3.1975
Eerola Aulikki	laulu	31.3.–1.4.1982
Ehrstedt Caj	laulu	20.2.1980, 23.4.1986
Eirola Seppo	sello	15.9.1976
Ekman Matti	harmonikka	17.1.1996
Elorinne Jorma	laulu	9.10.1985, 9.1.1991
Englund Einar	piano	12.10.1977
Epstein Joshua	viulu	17.12.1975
Erlich Nachum	viulu	14.1.1987, 23.11.1987, 14.10.1992
Eskelinen Juha	kitara	27.5.1993
Etelävuori Paula	laulu	18.3.1998
Faber Lothar	oboe	9.3.1971
Fagerudd Wivian	laulu	17.12.2003, 23.3.2005

Forsberg Hannu	laulu	14.12.1993, 15.12.1993
Forstén Harri	viulu	7.2.1975, 1.11.1989, 23.10.1992, 9.1.1997, 17.3.1999, 3.9.2003, 28.1.2004
Forstén Ingegärd	laulu	29.5.1987
Forstén Leila	viulu	14.5.1980, 16.9.1987
Franck Reijo	laulu	10.12.1975, 7.11.1979
Fredi (Siitonen Matti)	laulu	26.2.1975, 4.9.1996
Fredriksson Lennart	viulu	17.3.1976, 27.4.1977
Freund Pia	laulu	3.2.1993, 14.12.1993, 15.12.1993, 27.3.2002, 21.1.2002, 21.1.2004, 23.3.2005
Gabail Valérie	laulu	1.11.2002
Gallois Patrick	huilu	3.10.2001, 11.–12.3.2003, 28.7.2003, 8.7.2004
Gandelsman Yuri	alttoviulu	27.4.2005
Garam Károly	sello	21.4.1970, 18.9.1991
Garam Lajos	viulu	21.11.1967, 11.1.1978
Garanča Elina	laulu	9.7.2002
Gebert Alexander	sello	17.4.1991, 16.11.1994
Gebert Jerzy	piano	15.2.1989
Gillespie Rhondda	piano	18.5.1977
Ginzel Reinhard	laulu	27.9.1995
Golani-Erdesz Rivka	alttoviulu	24.11.1982
Goodman Irwin	laulu	3.10.1973
Gorzynska Barbara	viulu	28.1.1987
Gothoni Maris	piano	3.11.1999
Gothoni Mark	viulu	20.4.1994
Gothoni Ralf	piano	16.9.1981, 15.5.1985, 31.1.1991
Grevesmühl Detlev	viulu	12.2.1975
Groop Monica	laulu	21.3.1985, 29.3.1985, 10.12.1986, 16.12.1987, 22.4.1992, 31.3.2004
Grube Michael	viulu	21.5.1980
Grubert Ilja	viulu	12.3.1986, 18.10.1989, 13.– 14.1.1993, 18.10.1997, 29.1.2003
Grychtolowna Lydia	piano	9.4.1986, 6.–7.5.1987
Gräsbeck Folke	piano	25.1.1995
Gräsbeck Manfred	viulu	14.12.1977, 5.10.1983, 1.2.1984
Grön Eino	laulu	1.4.1992
Grönroos Walton	laulu	7.5.1975, 28.5.1975, 8.3.1989
Grönthal Ari	laulu	12.–13.4.1995, 1.5.1997, 18.3.1998
Gubanova Ekaterina	laulu	2.11.2001
Gustafsson Jan-Erik	sello	9.5.1990, 17.6.1992, 6.5.1994, 23.2.2001, 8.10.2003
Gutman Natalia	sello	6.3.1991, 11.2.2004

Haahti Marjatta	harppu	18.11.1969, 3.11.1971, 19.9.1979, 20.9.1989
Haapakoski Heli	kontrabasso	16.10.2002, 13.4.2005
Haapasalo Matti	piano	16.3.1971
Haatanen Kyösti	alttoviulu	16.12.1969, 16.12.1981
Haavisto Maila	laulu	22.9.1970, 4.11.1972
Haavisto Susanna	laulu	17.4.1996
Haitto Heimo	viulu	14.–15.1.1981, 20.3.1985
Hakala Jaana	piano	25.2.1981, 27.5.1986
Hakala Tommi	laulu	4.12.2002, 17.12.2003, 8.7.2004
Hakasalo Kalevi	laulu	7.12.1962, 1.9.1963
Hakasalo Kimmo	cembalo, urut	13.7.1961, 25.12.1961
Hakola Riikka	laulu	21.4.1993, 6.1.1994, 12.– 13.4.1995, 11.–12.7.2000
Halkola-Melasniemi Kristiina	laulu	17.11.1976
Hallberg Ulrika	tanssi	15.10.1975, 25.11.1977, 26.3.1984
Hallikainen Joel	laulu	3.-9.10.1994
Hanhinen Timo	sello	10.9.1968
Hannula Kaisa	laulu	27.3.1988, 20.12.1989
Hannula Mirjam	laulu	4.4.1963
Hapuoja Jukka	sello	25.10.1955, 29.5.1962, 9.2.1971
Hapuoja Maija	piano, laulu	23.9.1969, 3.10.1984
Harjanne Jouko	trumpetti	5.11.1991, 6.11.1991, 27.1.1998
Hasanen Taisto	klarineti	3.3.1970, 17.3.1970
Hauer Ilmari	klarineti	23.1.2002
Hauta-aho Teppo	kontrabasso	17.5.1979
Haverinen Margareta	laulu	1.2.1989, 15.5.1990, 18.– 19.3.1992, 13.–14.4.1992, 21.5.1992, 26.–28.5.1992, 19.5.1993, 27.4.1992
Heikinheimo Päivi	laulu	22.2.1978, 12.9.1979, 25.3.1982, 3.2.1985
Heikkilä Jouko	viulu	31.1.1973, 14.4.1976
Heikkilä Jyrki	sello	14.4.1976
Heikkinen Pauli	sello	22.2.1979, 9.11.1982, 10.11.1982, 21.9.1988, 10.12.1995
Heikura Marko	lyömäsoittimet	7.2.2001
Heinonen Eero	piano	27.3.1974, 29.9.1976
Helasvuo Mikael	huilu	10.9.1968, 13.5.1981
Helin Matti	huilu	18.1.1977
Helmerson Frans	sello	7.11.1978, 11.5.1983, 12.5.1983
Henrich André	arkkiluuttu	9.2.2005
Hermansson Sören	käyrätorvi	26.11.1986
Hietanen Pedro	laulu	18.5.1994
Hietanen Pentti	laulu	30.3.1994, 25.9.1994, 6.11.1994
Hietikko Jaakko	laulu	27.3.1988

Hilander U.	laulu	6.12.1955
Hillep Merle	laulu	17.12.2003
Hintze Dmitri	piano	26.11.1957, 17.3.1959, 5.2.1964, 7.11.1973
Hintze Mikael	sello	9.1.1985
Hirvikangas Erkki	sello	9.1.1985
Hirvonen Anssi	laulu	31.3.1982, 1.4.1982, 13.4.1984, 18.12.1985, 10.12.1986, 16.12.1987, 10.12.1992, 19.12.1997, 8.1.1998, 8.-9.4.1998, 29.4.1998, 31.3.1999, 23.3.2005
Hoffman Jerzy	viulu	15.5.1993, 28.1.2004
Hokkanen Annikki	laulu	8.12.1959
Holliger Heinz	oboe	18.11.1973
Holmström Carita	laulu	6.3.1974
Holva Marjaana	viulu	24.11.2004
Homitzer Mihail	sello	4.2.1981
Hope Daniel	viulu	24.-25.1.1989, 8.5.1991
Hrennikov Tihon	piano	9.10.1974
Huhta Mia	laulu	4.12.2002
Hunt Fionnula	viulu	17.9.1980, 17.1.1993
Huttunen Kirsti	piano	18.3.1987, 9.9.1987, 19.6.1991, 6.10.1999, 17.3.2000
Hynninen Jorma	laulu	10.10.1979, 8.3.1995, 13.11.1996, 12.10.2001
Hyttinen Kai	laulu	27.4.1994, 4.9.1996
Hållman Hannu	trumpetti	12.3.1980
Hälvä Anu	laulu	13.10.1995, 6.1.1996
Hämäläinen Reijo	lyömäsoittimet	17.10.1979, 1.5.1980, 20.4.1983, 7.2.2001
Hämäläinen Tauno	oboe, englannintorvi	23.2.1972, 27.3.1974, 17.9.1975, 14.4.1976, 8.12.1976, 8.3.1979, 23.9.1981, 16.9.1987, 1.11.1989, 10.9.2003
Höylä Veikko	sello	15.10.1968, 20.4.1971, 18.9.1974, 6.4.1977, 1.10.1980, 22.2.1984
Ignatius Anja	viulu	27.2.1956
Ignatius Jouko	viulu	16.5.1968
Igolinski Stanislav	piano	23.1.1991
Ikonen Paavo	trumpetti	3.3.1963
Ikonen Reijo	laulu	6.1.1996, 1.5.1997
Ikonen Yrjö	trumpetti	3.3.1963
Ilja Ivari	piano	15.9.1993
Ilmolahti Hannu	laulu	19.12.1984
Indermühle Heidi	huilu	5.4.1966
Ingman Elli	laulu	22.10.1957
Inkinen Pietari	viulu	21.3.2001
Ionita Alexandru	laulu	31.12.1999

Isakadze Liana	viulu	22.9.1971, 19.12.1973, 4.2.1977, 25.3.1981, 15.3.1989, 4.12.1991, 29.3.2000
Isokoski Soile	laulu	11.3.1987, 12.9.1990, 19.12.1992, 30.4.1994, 30.4.-1.5.1994, 8.-9.12.1999
Isotalo Leea	piano	15.3.1966, 26.9.1967, 16.1.1974
Itkonen Pekka	laulu	21.4.1993, 4.4.1996, 26.- 27.3.1997
Jaari Sharon	viulu	21.11.1991, 1.-3.12.1992
Jacobson Anna-Lisa	laulu	14.12.1988
Johansson Juha	huilu	13.2.1980, 16.12.1981, 20.- 21.1.1982, 17.10.1984, 20.4.1988, 15.5.1991 11.10.1995, 29.4.1998
Jokela Nina	laulu	
Jokipii Miika	pasuuna	3.11.1966, 22.11.1966
Jumppanen Paavali	piano	7.10.1998, 13.11.2002
Juntunen Helena	laulu	7.4.2004
Juris Carlos	piano	11.11.1987, 7.6.1989
Jussila Kari	urut	19.4.1979
Jylhä Konsta	viulu	10.5.1972
Jähi Jarmo	trumpetti	13.10.1982
Järvelä Eija	laulu	17.2.1988
Järveläinen Anitta	piano	27.5.1981
Järvenpää Oili	huilu	27.5.1986
Järvinen Timo	laulu	5.4.1979
Kaakinen Ilkka	lausunta	30.5.1959
Kaappola Anna-Kristiina	laulu	7.5.1999, 11.4.2001
Kalaoja Katri Helena	laulu	1.5.1979, 12.11.1980, 9.2.1982, 13.2.1982, 13.12.1995, 16.1.2002 14.9.1988, 10.1.1990
Kaler Ilja	viulu	
Kallio Pauliina	harppu	12.12.2001
Kamilarov Emil	viulu	10.12.1980
Kamu Monna	laulu	27.9.1988
Kanala Sari	lausunta	31.1.2001
Kanerva Simo	pasuuna	3.12.1975
Kansa Tapani	laulu	11.10.1972, 23.5.1984, 8.5.1994
Kantorow Jean-Jacques	viulu	10.10.1984
Karttunen Anssi	sello	1.2.1995
Kasperavičiūtė Nijolė	piano	4.5.1971, 14.3.1973, 20.10.1976, 4.12.1985
Kasrasvili Makvala	laulu	18.11.1981
Kataja Arttu	laulu	27.3.2002
Katajala Tuomas	laulu	17.12.2003
Katrama Jorma	kontrabasso	8.3.2000
Katri Helena (Kalaoja)	laulu	1.5.1979, 12.11.1980, 9.2.1982, 13.2.1982, 13.12.1995, 16.1.2002
Kauppi Anne	piano	14.10.1987

Kauppinen Mikko	klarinetti	1.4.1998, 4.10.2002, 19.12.2003, 17.3.2004, 17.3.2004, 26.1.2005
Kauppinen Tanja	laulu	18.12.1985, 2.12.1987
Kauppinen Teemu	kontrabasso	4.10.2002, 19.12.2003
Kavakos Leonidas	viulu	13.–14.4.1992, 12.5.1993
Kedves Tamás	sello	9.6.1988
Keinonen Heikki	laulu	11.9.1983
Keinänen Risto	fagotti	29.9.1999, 3.9.2003
Kekko Ulla-Maija	alttoviulu	24.4.1974, 8.10.1975
Kekkonen Vilho	laulu	15.4.1960, 7.12.1962, 15.– 16.2.1964, 9.5.1967, 30.10.1968, 4.11.1972, 18.2.1994
Kemppainen Mikael	piano	20.2.2002
Kerer Rudolf	piano	10.2.1978
Kerppo Raija	piano	4.11.1992
Keski-Saari Merja	viulu	11.5.1994
Khachatryan Sergei	viulu	10.7.2001
Kiiski Hannu	sello	19.2.1986, 14.1.1987
Kilpelä Virpi	laulu	29.5.1987, 9.10.1992, 15.5.1993, 29.9.1993
Kilpi Hannu	käyrätorvi	5.1.1994
Kilpiö Markku	sello	25.10.1959
Kimanen Seppo	sello	4.12.1974, 8.7.2003
Kinnunen Heikki	lausunta	6.2.2002
Kinnunen Hilikka	laulu	25.9.1963
Kinnunen Kalle	laulu	29.9.1993
Kiss Zóltan	laulu	12.1.1971
Kivilaakso Perttu	sello	4.2.1998
Kivilä Tuure	viulu	8.12.1961, 21.4.1962, 6.12.1963
Kivinen Teija	viulu	17.4.1991
Kiviranta Tuija	laulu	29.9.1993
Klimenko Viktor	laulu	6.10.1971, 19.11.1971
Klimov Valeri	viulu	8.2.1979
Knor Stanislav	piano	26.1.1972, 28.11.1973, 9.1.1980, 20.–21.9.1983
Knuuttila Nonna	viulu	9.10.1991
Kohout Pravoslav	alttoviulu	9.11.1988
Koivisto Armas	lausunta	19.1.1956
Koivuniemi Paula	laulu	26.9.1979, 28.9.1994, 22.10.–5.11.1997
Komsi Anu	laulu	23.4.2000, 4.–5.11.2004
Konttinen Tiina	alttoviulu	2.2.2000
Konttori Annika	piano	12.12.1979
Korhonen Marita	laulu	25.10.1972, 20.12.1978
Korhonen (Rautakoski) Pirkko	viulu	27.5.1981, 16.–17.0.2003
Korhonen Ritva-Liisa	laulu	11.1.1997, 31.10.2003
Korhonen Timo	kitara	30.6.1988, 24.1.1996
Korhonen Toivo	laulu	1.9.1963

Koriseva Arja	laulu	2.10.1991, 31.10.1996, 27.8.1997, 1.-11.12.1998
Korkeala Katinka	viulu	13.12.1989, 14.5.1996, 17.11.1999
Korsimaa Anna-Maija	klarineti	14.2.1990
Kortekangas Jaakko	laulu	9.4.1997, 21.1.2004
Kortelahti-Mellone Leena	huilu	24.11.1976
Körts Mati	laulu	22.-23.9.1992
Koskinen Eeva	viulu	6.12.1984, 24.6.1986, 11.2.1987, 16.12.1992
Kosonen Olli	kontrabasso	23.1.1980
Kostia Raili	laulu	22.3.1968
Kotaviita Reino	laulu, trumpetti	8.10.1986
Kotiranta Kosti	laulu	5.6.1984, 20.3.2002
Kozlovsky Kiril	piano	9.3.2005
Kriikku Kari	klarineti	10.11.1993, 2.4.2003
Krook Marika	laulu	1.5.1999, 22.3.2000
Kuisma Rainer	lyömäsoittimet	25.9.1964, 12.9.1973
Kulo Heikki	laulu	27.3.2002
Kun Hu	viulu	5.-6.9.1990
Kuoppa Kari	laulu	31.3.-1.4.1982, 21.3.1985, 29.3.1985, 24.6.1987, 27.3.1988
Kuoppala Lotta	viulu	23.1.2002
Kuoppamäki Jukka	laulu	14.2.1973
Kuosma Kauko	piano	29.11.1972
Kuosmanen Sakari	laulu	13.3.1998
Kupin Pavel	sello	12.5.1976
Kuusisto Jaakko	viulu	11.5.1988, 21.6.1990, 4.- 5.10.1995, 18.10.1997, 2.10.1998, 6.7.2000, 7.11.2003
Kuusisto Pekka	viulu	11.5.1988, 6.12.1994, 12.6.1996, 18.10.1997, 10.2.1999
Kuusk Ivo	laulu	1.5.1991
Kyrö Risto	piano	13.10.1982
Kähkönen Pekka	laulu	31.3.1999
Kähönen Antti	laulu	18.3.1980
Känkänen Aimo	urut	20.2.1960, 15.4.1960, 9.7.1960
Kärkkäinen Heini	piano	25.2.1981, 4.9.1985, 5.11.1986, 8.11.1989, 19.1.1994, 18.10.1997, 11.2.1998, 13.2.2002
Kärkkäinen Jaana	piano	5.11.1975, 14.5.1980, 4.9.1985
Kätkä Katja	laulu	7.5.1997
Laamanen Seppo	sello	26.4.1966, 13.12.1970, 29.1.1975, 10.9.1975, 7.11.1977, 21.4.1982
Laasanen Teemu	piano	23.1.2002

Laes Inkeri	laulu	20.4.1956, 25.4.1959, 13.7.1961, 25.12.1961, 13.12.1964
Lagerspetz Juhani	piano	3.2.1982, 22.10.1986, 20.2.1990, 22.2.1990, 2.9.1992, 12.11.1992, 21.1.1993, 14.4.1993, 12.2.1997
Lahtinen Kalevi	laulu	31.3.1976
Lahtinen Lauri	laulu	30.5.1959
Lahtonen Hannu	huilu	16.12.1969
Laine Sennu	sello	7.5.2003
Lampela Teppo	laulu	27.3.2002
Lampinen Olavi	pasuuna	28.1.1969
Langer Miroslav	piano	6.9.1989
Lanzky-Otto Ib	käyrätorvi	22.3.1979, 26.10.1988
Lappalainen Kimmo	laulu	29.6.1981, 9.10.1985, 14.12.1988
Latvala Tero	viulu	20.3.1996
Lauanne Reino	laulu	29.9.1993, 29.4.1998
Laukka Raimo	laulu	19.12.1992, 6.1.1995, 13.5.1998, 7.5.1999, 23.4.2000
Lauriala Risto	piano	24.4.1985, 24.1.1990, 16.10.1991, 11.3.1993, 13.3.1996
Laurio Pentti	lausunta	8.10.1969, 25.10.1972
Lautjärvi Markku	laulu	19.12.1984
Lawrynowicz Miroslaw	viulu	2.10.1985
Lee Mi-Kyung	viulu	24.10.2001, 20.11.2002
Lehmonen Olli	laulu	11.11.2000
Lehtinen Markus	piano	8.10.1999, 17.3.2000
Lehtinen Matti	laulu	25.3.1958, 4.5.1971
Lehtinen Pertti	laulu	6.12.1982
Lehtinen Rauno	trumpetti	9.9.1969
Lehtonen Anneli	laulu	21.12.1977, 7.5.1986
Lehtonen Arto	piano	27.5.1986
Leisimo Ossian	lausunta	11.2.1976, 17.11.1976
Lempinen Reino	laulu	20.2.1960, 15.4.1960, 9.7.1960
Leppänen Katriina	laulu	7.5.1997
Leppänen Marjatta	laulu	30.8.1983
Leppänen Vesa-Matti	viulu	2.2.2000
Lerber Ursula	piano	5.10.1988, 9.10.1991
Lethiec Michel	klarineti	8.4.1987, 29.9.2004
Levin Robert	piano	2.2.1983
Liikanen Erkki	laulu	30.8.1983, 21.10.1987, 1.5.1992
Liimatainen Katariina	piano	4.9.1985, 7.2.1990, 8.10.1999
Liinoja Hanna	lausunta	6.10.1990, 3.11.1999
Liinoja Tapio	lausunta	1.5.1996
Linale Gabin	sello	21.6.1995
Lindén Helen	sello	18.9.2002

Lindfors Torsten	käyrätorvi	2.11.1967, 7.11.1967, 3.9.1968, 22.10.1968
Lindroos Peter	laulu	24.2.2000
Lindroos Petri	laulu	4.-5.4.1996, 26.-27.3.1997, 8.-9.4.1998
Lindstedt Kari	sello	10.10.1990
Lintinen Kirmo	piano	5.9.1984, 13.5.1987, 5.4.1989, 27.1.1998
Lipsanen Ilkka (Danny)	laulu	19.9.1984
Listo Juhani	trumpetti	20.11.1974
Liukkonen Riikka	laulu	7.5.1997, 11.11.2000
Loiri Vesa-Matti	laulu	25.2.1976
Lokka Maija	laulu	10.1.1979
Louhi Satu	laulu	13.4.1984
Lubotski Mark	viulu	22.3.1967, 4.10.1989
Lumme Sonja	laulu	1.5.1995
Lund Maria	laulu, harppu	31.12.1999
Lund Tamara	laulu	16.11.1971, 31.12.1999
Lundell Touko	trumpetti	12.1.1994
Luosto Panu	sello	4.11.1998
Lyytikäinen R. W.	laulu	8.5.1960
Machula Tibor de	sello	29.10.1980
Mahlamäki Timo	klarineti	19.4.1978, 23.9.1981, 9.3.1983, 29.9.1999, 16.2.2000, 16.-17.9.2003, 17.3.2004
Majjala Ulla	laulu	18.3.1980
Majala Tero	viulu	9.1.1985
Malmivaara Juha	sello	14.11.1986, 7.9.1988, 1.11.1989, 18.12.1990, 16.1.1991, 29.4.1992, 13.9.1995, 17.3.1999, 3.9.2002, 4.-5.11.2004
Malmivaara Matias	laulu	27.4.1994
Malmqvist Anna-Greta	laulu	18.5.1974
Manninen Turkka	laulu	12.3.2004
Mansnerus Ilpo	huilu	25.4.1967, 3.11.1971
Mansnerus Jouko	alttoviulu	16.2.1983
Mantur Oleg	piano	12.1.2000
Marjorie	laulu	19.9.1990, 20.9.1990, 17.12.1994
Markkanen Juha	oboe, englannintorvi	18.9.1985, 17.12.1994, 29.9.1999, 3.9.2003, 8.9.2004
Martikainen Jorma	laulu	27.9.1995, 7.4.2004, 23.3.2005
Masters Janet	viulu	11.12.1991
Mattila Karita	laulu	11.3.1981, 12.3.1981, 29.6.1981, 12.-13.5.1982, 12.-13.12.1990, 4.-5.3.1993, 28.-29.8.1996, 18.10.1997
Mattila Terhi	laulu	11.11.2000
Mattila Ykä	laulu	5.2.1983

Mattinen Sanna	piano	16.4.1957
Matuszak Katarzyna	laulu	1.5.1998
Meisalmi-Minkkinen Aino	kannel	6.10.2004
Melnikov Anatoli	viulu	10.2.1988, 9.11.1988, 11.1.1989, 22.5.1989, 15.11.1989, 14.3.1990, 18.12.1990, 12.2.1992, 11.11.1998, 28.3.2001
Mertanen Janne	piano	17.6.1993
Mescheriakova Marina	laulu	13.–14.7.1999
Metsälä-Ignatius Kerttu	laulu	16.5.1968
Meyer Kerstin	laulu	13.11.1979
Miettinen Matti	fagotti	14.4.1976, 23.9.1981, 20.4.1983, 1.11.1989, 10.9.2003
Mikkola Laura	piano	8.11.1995, 10.3.1999, 5.9.2001
Mikkola Pyry	viulu	15.10.1980, 3.9.1986, 14.12.1994
Milan Irina	laulu	2.3.1977
Mills John	kitara	4.2.2000, 27.9.2000
Minarelli Monica	laulu	26.–27.3.1997
Miwa Iku	piano	21.1.1998
Moberg Torig	laulu	8.-9.4.1998
Moisio Heikki	pasuuna	17.1.1979
Monette La Vergne	laulu	17.4.1969
Monighetti Ivan	sello	7.4.1993
Mullova Viktoria	viulu	7.-9.1.1992, 26.–29.4.1995
Munter Jarmo	klarineti	15.2.1966, 18.9.1974, 26.1.1977, 16.11.1978, 9.1.1985
Mustakallio Reijo	laulu	20.12.1978
Mustonen Andres	viulu	16.–17.11.2004
Mustonen Olli	piano	9.-10.4.1985, 27.9.1989, 7.11.1990, 18.–19.2.1992, 26.0.2001
Müller Marjatta	laulu	8.12.1959, 15.–16.2.1964
Myllys Jukka	baritonitorvi	5.2.2003
Mårtensson Lasse	laulu	1.12.1970, 22.5.1985
Mäkelä Meriliinu	laulu	7.5.1997, 31.3.1999
Mäkelä Pertti	laulu	
Mäkinen Timo	piano	12.7.1959
Mälkki Susanna	sello	20.6.1994
Möisnik Kristjan	laulu	2.11.2001
Nagy Peter	piano	12.5.1993
Naukkarinen Mirja	piano	11.5.1994
Naumanen(Saarinen)Eeva-Liisa	laulu	6.12.1982, 24.6.1987, 19.6.1991, 18.3.1998, 13.9.2000
Niemi Sakari	käyrätorvi	15.1.1992, 10.12.1992, 3.2.1993, 5.1.1994
Nieminen Arja	tanssi	9.4.1980
Nieminen Kai	kitara	23.9.1987, 4.2.2000

Nieminen Tuula	laulu	4.-5.4.1996
Nienstedt Tuula	laulu	23.2.1972
Nikkonen Harri	laulu	20.10.1965
Niskanen Antti	lausunta	16.4.2003, 3.5.2002
Nisula Jorma	viulu	27.9.1966, 31.10.1970, 3.11.1970
Nisula Päivi	laulu	20.12.1989, 21.4.1993
Nivala Terttu	laulu	1.5.1980
Noras Arto	sello	23.10.1964, 25.10.1966, 11.5.1977, 31.10.-1.11.1990, 24.4.1996
Noras Marja	sello	19.12.1979
Nordmann Marielle	harppu	18.7.2003, 22.-23.2.2005
Numminen M. A.	laulu, banjo	9.5.1973, 12.4.1978, 18.5.1994
Nuora Liina	viulu	25.4.2001, 28.-29.4.2004
Nuora-Kapanen Liisi	viulu	25.4.2001, 28.1.2004, 28.- 29.4.2004
Nuotio Auvo	laulu	1.5.1978, 5.10.1978
Nylund Camilla	laulu	14.4.1999, 6.10.2000, 13.3.2002
Nyman Oswald	viulu	27.9.1955, 30.9.1955
Nyman Tom	laulu	21.1.2004
Ohmen Wilhelm	piano	23.11.1983
Oksanen Petri	laulu	4.-5.4.1996
Oksanen Ritva	laulu	25.11.1981
Olli Kalevi	laulu	16.4.1997, 7.5.1997, 18.10.1997
Onkinen Uno	tanssi	21.10.1963
Orama Heikki	laulu	29.4.1998, 27.3.2002
Orpana Eija	laulu	15.9.1982
Ortiz Christina	piano	17.9.1997
Ots Georg	laulu	4.11.1969
Paajanen Mika	käyrätorvi	20.9.2000
Paasikivi Lilli	laulu	19.12.1992, 15.7.1998
Paavola Tuula	laulu	21.1.2004
Pace Margherita	laulu	26.-27.3.1997
Page David Ia	viulu	3.-4.9.1991
Pajunen-Kivikäs Terttu	lausunta	16.11.1965, 3.12.1968
Pakarinen Pirjo	piano	11.5.1994
Palas Irja	piano	2.2.1960, 7.3.1968
Palas Merit	viulu	13.12.1972, 12.11.1975
Palas Rainer	piano	25.4.1961
Palm Mati	laulu	11.4.1990
Palo Mari	laulu	4.4.2001, 9.-10.12.2003, 17.- 18.2.2004
Palola Elias	laulu	18.3.1980
Parhomenko Olga	viulu	18.12.1990, 9.1.1991
Parviainen Sirkka	laulu	29.9.1993, 20.3.1994, 4.- 5.4.1996, 7.5.1997, 6.2.2002
Paunu Päivi	laulu	30.4.1977
Pay Antony	klarineti	1.10.2003

Pekkanen Arto	pasuuna	10.3.1976
Pellinen Heikki	piano	19.10.1988
Pelo Riku	laulu	11.4.2001, 23.3.2005
Pentikäinen Tuire	piano	13.8.1975
Pentti Helliikki	laulu	12.–13.4.1995, 19.12.1997, 8.1.1998
Penttinen Lasse	laulu	29.9.1993, 7.5.1997, 23.4.2000, 11.4.2001
Perenyi Miklós	sello	30.3.1971, 17.10.1973
Perko Jukka	saksofoni	27.11.1997
Pesonen Jussi	viulu	10.3.1982
Pesonen Liisa	laulu	17.2.1970
Petersen Jörgen	trumpetti	8.4.1964
Petrasovska Marja	laulu	27.9.1995
Petris Jolanda di Maria	laulu	15.3.1960
Pierrou Nilla	viulu	17.5.1974
Pietikäinen Mauri	alttoviulu	8.2.1978
Pihlaja Pasi	käyrätorvi	5.1.1994
Pirinen Pasi	trumpetti	14.11.2001
Pitkänen Jari	sello	3.3.1970, 17.3.1970
Pohjola Liisa	piano	16.3.1965, 17.4.1974, 5.10.1983
Pohjola Paavo	alttoviulu	8.2.1957, 4.11.1958, 16.11.1958, 21.10.1969
Pohjonen Joonas	piano	4.3.1998
Pohjonen Jouko	laulu	9.10.1992
Poikolainen Sirpa	laulu	29.9.1993
Poutanen Risto	sello	8.2.1989
Prochazka Dagmar	viulu	22.2.1978, 25.3.1982, 7.6.1983, 28.11.1984
Pulkkinen Satu	viulu	22.3.1989
Purtonen Aili	laulu	31.3.1982, 1.4.1982
Putkonen Marko	laulu	1.5.1988
Puurtinen Aija	laulu	6.2.2004
Pyrrö Katariina	laulu	9.10.1985
Pyylampi Leena	laulu, piano	31.1.2001
Päivärinne Marjukka	piano	27.5.1986
Pälli Olavi	viulu	17.1.1965, 1.2.1966, 24.1.1967, 23.1.1980
Pänkäläinen Seppo	laulu	21.12.1978, 2.4.1980
Pätynen Hannu	trumpetti	3.2.1970
Pöyhönen Heikki	oboe	27.5.1981
Pöyhönen Markku	piano	19.4.1989, 15.5.1993
Pöyry Marja	piano	3.3.1970
Pöysti Lasse	lausunta	12.11.1997, 7.5.2003
Raanoja Piia	laulu	19.12.1984, 21.3.1986
Raasakka Mikko	klarineti	1.4.1998, 4.10.2002, 19.12.2003, 17.3.2004, 26.1.2005

Raekallio Matti	piano	14.9.1978, 5.10.1983, 25.– 26.10.1983, 7.12.1988, 17.11.1990, 28.11.1990, 13.10.1993, 19.11.1997, 5.- 6.4.2000
Rahkonen Jorma	viulu	18.9.1965, 20.4.1971
Rainio Heikki	laulu	20.12.1989, 14.12.1993, 15.12.1993
Raiskinen Juhani	urkuharmoni	3.9.2003
Raiskio Ulla	laulu	18.3.1998
Rak Stepan	kitara	14.4.1976, 26.4.1978
Randalu Kalle	piano	18.1.1989, 17.10.1990
Ranta Anitta	laulu	15.2.1984, 13.4.1984
Ranta Tarja	tanssi	25.11.1977, 9.4.1980
Rantala Iiro	piano	11.9.2002, 19.11.2003
Rantamäki Tuija	sello	5.12.1990
Rantanen Riikka	laulu	21.4.2004
Rantasalo Inkeri	laulu	13.7.1961
Rasilainen Ari	viulu	9.1.1997
Rastas Jarmo	tanssi	15.10.1975, 25.11.1977, 9.4.1980, 26.3.1984
Rautakoski (Korhonen) Pirkko	viulu	27.5.1981, 16.–17.9.2003
Rautalin Kati-Marjut	laulu	11.10.1995, 12.3.2004
Rautasalo Heikki	sello	6.12.1977, 16.1.1980, 4.11.1981, 10.3.1982, 27.1.1988
Rautavaara Einojuhani	piano	8.9.1970
Rautavaara Pentti	sello	10.11.1959
Rautiainen Helge	tuuba	20.4.1977
Rautiainen Ilmari	pasuuna	5.9.1984
Rautio Erkki	sello	15.9.1971, 29.3.1978, 20.2.1985, 6.12.1989, 24.9.1997
Reaville Richard	laulu	4.-5.4.1996, 26.–27.3.1997, 18.10.1997, 8.-9.4.1998, 7.5.1999, 6.9.2000
Regnell Raija	laulu	23.4.2000, 11.4.2001, 4.12.2002
Repo Pertti	laulu	8.5.1960
Resjan Valerie	piano	7.11.2002
Ricci Ruggiero	viulu	22.–25.11.1994
Riikonen Kari	laulu	1.5.1989
Ristimäki Reeta	laulu	27.9.1995
Riuttamäki Esa-Veli	huilu	27.5.1981, 19.3.1997, 11.– 12.3.2003, 16.–17.9.2003, 8.9.2004
Roine Vieno	laulu	1.12.1969, 22.12.1971, 4.11.1972, 5.4.1979, 2.4.1980
Rolston Shauna	sello	22.9.2004
Rounioja (-Outakoski) Aino	laulu	4.12.1958, 8.12.1967
Rousi Martti	sello	18.1.1984, 4.2.1987, 30.11.1988, 12.5.1993,

		5.4.1995
Rudin Alexander	sello	23.2.1994
Ruohonen Seppo	laulu	29.3.1979, 30.11.2000
Ruotonen Vesa	käyrätorvi	5.1.1994
Rusanen Johanna	laulu	2.10.1996, 13.3.1998, 11.– 12.8.2000
Rusanen Pertti	laulu	16.12.1987
Ryhänen Jaakko	laulu	24.2.1982, 21.3.1985, 29.3.1985, 12.10.1994, 24.2.2000
Räisänen Taina	laulu	8.10.1986
Rättyä-Pälli Aune	laulu	27.11.1964
Saariaho Eino	laulu	25.4.1959
Saarikettu Kaija	viulu	13.4.1983, 31.1.1990, 25.3.1992, 1.12.1993, 10.5.1995
Saarinen(Naumanen) Eeva-Liisa	laulu	24.6.1987, 19.6.1991, 18.3.1998, 13.9.2000
Saaristo Anneli	laulu	6.5.1984, 21.5.1986, 21.10.1987
Saarman Jukka	laulu	11.10.1995, 7.5.1997, 19.12.1997, 8.1.1998, 29.4.1998, 31.3.1999, 24.2.2000
Saarman Risto	laulu	20.1.1988, 19.12.1992
Sachsenskjold Henrik	viulu	24.9.1968
Saijonmaa Arja	laulu	7.2.1973
Salin Kirsti	laulu	5.6.1984
Salin Merja	laulu	5.6.1984
Salmén Airi	laulu	10.12.1975
Salminen Jukka	laulu	1.5.1997
Salminen Matti	laulu	22.1.1986
Salminen Simo	laulu	12.10.1988
Salomaa Pekka	laulu	28.9.1977
Salomaa Petteri	laulu	11.–12.3.1981, 29.6.1981, 13.4.1984, 10.12.1986, 1.2.1989, 15.5.1990, 18.12.1991, 31.10.2003
Salonen Esa-Pekka	käyrätorvi	14.9.1977
Salonen Hannele	piano	27.5.1981
Salonen Juha	lyömäsoittimet	7.2.2001
Sarbu Eugen	viulu	11.2.1976, 11.–12.9.1991
Sari Anneli	laulu	6.11.1974
Sariola Eeva-Leena	laulu	23.4.1987, 26.4.1987, 13.3.1991, 16.2.1993, 12.11.1999
Sariola Meri	laulu	12.11.1999
Sariola Olavi	viulu	14.1.1998
Sariola Raimo	sello	30.1.1974, 13.8.1975, 7.10.1987
Sarpila Antti	klarineti	14.4.1999
Satukangas Arto	piano	16.3.1990
Saunio Ilpo	lausunta	13.10.1978

Sauramo Marit	laulu	14.12.1988
Savijoki Jukka	kitara	4.4.1984
Savijoki Pekka	saksofoni	4.4.1984
Schneidermann Dina	viulu	10.12.1980
Schoultz Anni-Inkeri von	laulu	8.12.1961, 4.4.1963, 1.9.1963
Schramkova Ludmila	viulu	10.5.1978, 6.2.1980
Segerstam Hannele	viulu	5.5.1982, 11.1.1995
Segerstam Pia	sello	11.1.1995, 19.5.2004
Seo Kazunori	huilu	4.-5.5.2004
Sgobba Mario	klarineti	29.1.1956
Sievänen Tuulia	klarineti	3.2.1993
Siipola Harri	laulu	25.3.1983
Siipola Matti	laulu	9.10.1992
Siirala Antti	piano	26.3.2003
Siirala Seppo	kitara	21.11.1979
Siiriäinen Martti	laulu	20.2.1960, 15.4.1960, 9.7.1960
Siitonen Matti (Fredri)	laulu	26.2.1975, 4.9.1996
Sillamaa Ivo	piano	20.9.1995
Siloma Yrjö	laulu	17.9.1957, 8.5.1960
Silvasti Chieko	laulu	18.12.1991
Silvasti Jorma	laulu	18.12.1991
Sinisalo Veikko	lausunta	13.10.1978
Sippola Ulla	laulu	19.12.1984, 21.3.1986, 27.3.1988, 13.4.1988, 15.6.1988
Sirkiä Raimo	laulu	12.-13.5.1982, 10.12.1996
Sirodeau Christophe	piano	19.5.2004
Sitkovetsky Dmitri	viulu	22.10.2003
Skyttä Panu	laulu	11.11.2000
Soisaari Merja	piano	14.3.1990
Sokka Hannu	laulu	25.3.1983
Sokka Sinikka	laulu	13.10.1978, 25.3.1983
Sokolov Grigori	piano	16.9.1992, 14.9.1993, 18.12.1996, 15.9.2004
Somppi Elina	urut	27.11.1985
Spierer Leon	viulu	23.2.1971, 17.1.1973, 14.1.1976, 7.6.1982, 19.1.1983, 7.6.1983, 5.6.1985, 16.3.1988, 5.5.1993
Sprogis Janis	laulu	11.4.1990
Stabell Carsten	laulu	24.6.1987
Stadler Sergei	viulu	13.3.1985
Steward David	viulu	11.9.1996
Storgårds John	viulu	16.9.1998
Suhonen Antti	laulu	21.4.1993
Suk Josef	viulu	11.4.1972
Suominen Vesa	kitara	29.5.1987
Suoniemi Ingrid	laulu	6.11.1994
Suovanen Gabriel	laulu	11.-12.8.2000
Sushanskaja Rimma	viulu	24.10.1990

Suvinen Niina	viulu	28.1.2004
Sweekhorst Angelika-Regina	huilu	22.–23.10.1974
Szabadi Vilmos	viulu	8.9.1999
Szilvay Réka	viulu	22.9.1999, 4.9.2002, 12.–13.7.2005
Säämänen-Palas Katriina	piano	23.3.1972, 1.10.1975
Söderblom Jan	viulu	20.11.1985, 10.5.1989, 17.6.1992, 5.3.1997
Taavitsainen Marita	laulu	1.5.2000, 30.11.2000
Tacchino Gabriel	piano	18.–19.1.2005
Tacchino Sandrine	piano	18.–19.1.2005
Taivainen Jorma	alttoviulu	12.5.1965
Takala Aino	laulu	28.10.1977
Tanaka Akiko	viulu	24.4.1991
Taranto Martti	käyrätorvi	23.9.1981, 29.9.1999, 10.9.2003
Tateno Izumi	piano	22.10.1967, 24.10.1967, 10.3.1982, 30.8.2000
Tauts Urve	laulu	11.4.1990
Tavaila Tero	piano	9.3.1983
Tawaststjerna Erik T.	piano	28.2.1973, 26.9.1984
Taxell Lisa	tanssi	21.10.1963
Tellefsen Arve	viulu	20.10.1970
Tereda Etsuko	piano	5.2.1986
Terno-Kivilä Lea	piano	6.11.1962
Tessier Emma	huilu	24.11.2004
Thedéen Torleif	sello	13.4.1987, 19.1.2000
Themeli Georges	piano	15.11.1966
Thompson Candida	viulu	10.4.1991, 6.5.1992, 23.10.1992, 18.10.1997, 29.1.2003
Tiilikainen Sauli	laulu	18.12.1985, 17.2.1988, 18.3.1998, 11.–12.7.2000, 1.11.2002
Tikka Johannes	laulu	25.9.1994
Tikka Pirkko-Liisa	laulu	6.10.1976, 29.3.1979
Tinkala Jarmo	harmonikka	27.5.1993
Tiusanen Juha	laulu	4.11.1972, 18.5.1974, 20.2.1976, 5.4.1979, 2.4.1980
Tokola Airi	laulu	7.5.1997, 29.4.1998
Tolonen Jouko	piano	5.10.1983
Tomter Lars-Anders	alttoviulu	20.11.2002
Tönuri Annika	laulu	11.4.1990, 22.–23.9.1992
Tossavainen Jari	viulu	23.10.1992
Tossavainen Matti	fagotti	21.9.1977
Tossavainen Raili	laulu	20.2.1976, 15.12.1976
Tretjakov Viktor	viulu	16.–17.2.1994
Tuimala Aulis	laulu	2.12.1960, 19.12.1967, 3.12.1968, 13.12.1970, 6.4.1971, 19.10.1977, 21.12.1977, 15.12.1978, 2.4.1980
Tukiainen Satu	laulu	25.3.1983, 6.11.1983

Tukiainen Seppo	viulu	4.4.1970, 14.12.1978, 23.1.1985
Tuloisela Matti	laulu	15.–16.2.1964, 31.3.1982, 1.4.1982
Tuomela Tuula-Marja	laulu	24.4.1992
Tuominen Jamppa	laulu	15.2.1979
Tuominen Pertti	laulu, lausunta	23.2.1977
Turriago Tuomas	piano	17.4.1991, 21.9.1994, 22.11.2000
Tuukkanen Markus	fagotti	13.4.1994
Tuuri Kirsti	laulu	11.11.2000
Tührwächter Hans	piano	4.4.1973
Törnqvist-Paakkanen Pirkko	laulu	24.2.2000
Törnroos Benny	laulu	5.-6.10.1993
Uhlenius Jani	harmonikka, piano	12.4.1978
Untamala Ella	piano	11.10.1989
Untamala Jaakko	piano	11.10.1989
Urponen Ville	urut	25.4.2001
Urrila Irma	laulu	24.5.1978
Vaajakallio Antamo	oboe	25.12.1961, 19.11.1968, 17.12.1968
Vaarna Raisa	laulu	11.10.1995, 14.2.1996
Vacek Jan	viulu	19.1.1977, 26.4.1978
Vainio Erika (Emma)	viulu, laulu	25.10.1972, 29.5.1987
Vainio Lini	laulu	25.10.1972, 20.12.1978, 5.4.1979, 2.4.1980, 14.5.1980
Vainio Matti	urut, cembalo, piano	19.12.1967, 17.12.1968, 18.3.1969, 16.12.1969, 22.12.1971, 25.10.1972, 1.10.1981, 15.12.1983
Valjakka Taru	laulu	8.12.1966, 17.–18.2.1981, 24.2.1982, 11.9.1983, 16.12.1987
Valkeajoki Päivi	harmonikka	27.5.1993
Wallace John	trumpetti	17.5.1989
Walldén Kurt	piano	31.10.1988
Wallén Martti	laulu	14.12.1988
Valo Jari	viulu	9.5.2001
Valsta Tapani	piano	21.2.1967, 26.4.1972, 6.10.1972, 28.1.1975
Vasilevsky Dmitri	alttoviulu	16.10.2002
Večtomov Vladimir	kitara	23.9.1987, 4.4.1990
Weitonmäki Kertti	laulu	20.2.1960, 15.4.1960, 9.7.1960, 25.12.1961, 1.9.1963, 15.–16.2.1964
Vertainen Raimo	harmonikka	29.5.1987, 27.5.1993
Vesa Petri	laulu	12.3.2004
Westerlund Margit	laulu	18.12.1985, 7.4.2004
Wibaut Frank	piano	23.10.1991, 24.10.1991
Wicks Camilla	viulu	4.4.1968

Vihavainen (o.s.Tukiainen) Satu	laulu	11.9.1985, 23.10.1985, 10.12.1986, 6.11.1994, 13.11.1996, 19.12.1997, 8.1.1998, 8.-9.4.1998
Vihavainen Ilkka	laulu	20.12.1989, 6.11.1994, 12.- 13.4.1995, 26.-27.3.1997, 8.- 9.4.1998
Viinanen Liisa	laulu	2.11.2001
Viitanen Usko	laulu	9.2.1969
Viitasalo Marita	piano	10.2.1993, 30.4.-1.5.1994
Vikman Juha-Pekka	viulu	16.11.1977
Viljakainen Raili	laulu	6.12.1981, 26.4.1987
Vinnitski Alexander	viulu	20.10.2004
Wirkkala Merja	laulu	21.3.1985, 29.3.1985, 18.3.1998
Virolainen-Kalpio Päivi	laulu	29.9.1993, 24.2.2000, 12.3.2004
Virsaladze Elizo	piano	2.2.1994
Virtanen Lassi	laulu	29.4.1998
Vodička Přemysl	viulu	21.9.1978
Vuoristo Simo	viulu	14.10.1970, 26.1.1971, 8.12.1971, 23.2.1972, 15.11.1972, 10.4.1974, 9.4.1975, 16.3.1977, 28.11.1979, 27.10.1982
Vähälä Elina	viulu	14.1.2004
Välkki Anita	laulu	4.3.1964, 22.3.1978
Väyrynen Raimo	lyömäsoittimet	7.2.2001
Ylönen Marko	sello	19.4.1990, 17.-18.11.1992, 18.9.1996
Zetterqvist Mats	viulu	17.11.1982
Zhislin Grigori	viulu	16.3.1983
Znaider Nikolai	viulu	8.5.1996
Äikää Tauno	urut	18.1.1968
Ökvist Anna Karin	laulu	27.10.1976

